Марія Валторта

БОГОЧОЛОВІК

Життя і страждання нашого Господа Ісуса Христа

Том 4

230. Прибуття в Ездрелон і перебування у Міхея

Сонце вже хилилось до заходу, коли Ісус підійшов до полів Йоханана.

“Друзі, пришвидшімо наші кроки, бо скоро зайде сонце. Ти, Петре, іди із своїм братом вперед і повідом про нас наших друзів, що працюють у Дори”.

“Так я піду, а також подивлюся, чи сина справді нема”. Петро так наголошує слово “син”, що воно заміняє цілу промову, і віддаляється.

Ісус іде тепер дещо повільніше і розглядається, чи не побачить когось із наймитів Йоханана. Але навколо тільки колосяться поля.

Та ось серед виноградного гілля з’являється вкрите потом обличчя і чується голос: “О! Господи, хвала тобі!”

Наймит поспішає із виноградника, щоб кинутись до стіп Ісуса.

“Мир з тобою, Ісайє!”

“О, ти знаєш моє ім’я?”

“Я записав його в серці. Встань, де твої товариші?”

“Там, у фруктових садах. Я зараз сповіщу їх. Ти ж наш гість, чи не так? Господаря тут немає, і тому ми можемо святкувати. А зрештою... трохи із страху, трохи із радості він тепер привітніший до нас. Уяви собі, цього року він дозволив нам взяти ягня і відвідати храм! Він дав нам тільки шість днів... але ми поспішатимемо... Ми будемо в Єрусалимі... Уяви собі!.. Це ми завдячуємо тільки тобі!” - чоловік на сьомому небі з радості, що з ним обходяться як з людиною та ізраїльтянином.

“Я нічого не зробив, наскільки я знаю...”, - каже сміючись Ісус.

“О ні! Ти багато зробив. Дора, і поля Дори... Поглянь, які гарні поля цього року... Йоханан дізнався про твій прихід. Він не дурний. Він боїться, боїться!”

“Чого?”

“Він боїться, що з ним може статися, як з Дорою. І щодо життя і щодо добра. Ти бачив поля Дори?”

“Я іду з Наіму...”

“Тоді ти їх не бачив. Вони всі спустошені. (Чоловік каже це тихо, але з притиском, так, наче хоче таємно повідати жахливу новину). Все спустошене! Ні сіна, ні снопів, ні фруктів. Виноградні лози всохли, фруктові дерева теж... Мертве... все мертве... як у Содомі і Гоморрі... Ходи, ходи, я хочу показати їх тобі”.

“Ні, я хочу піти до наймитів...”

“Але їх тут більше немає! Ти цього не знаєш? Дора, син Дори, одних вислав в інші помістя, інших звільнив. Тих, яких він вислав у інші помістя, зобов’язав не говорити про тебе. Він погрожував побоями. Не говорити про тебе! Це буде важко! Йоханан теж це сказав”.

“Що він сказав?”

“Він сказав: “Я не такий дурний, як Дора, і тому не кажу вам: “Я не хочу, щоб ви говорили про Месію”. Це нічого б не дало, тому що ви все одно говорили б, а я не хочу вас втратити і бачити, як ви помираєте під бичами, як непокірні тварини. Навпаки, я кажу вам: “Будьте добрими, як цього вчить вас Назарянин, і скажіть йому, що я добре поводжуся з вами”. Я не хотів би бути проклятим”. Він же бачить, чим стали ці поля, які ти благословив, і чим ті, які ти прокляв. О, ось прийшли ті що зорали моє поле...” - і чоловік поспішає назустріч Петру і Андрію.

Але Петро тільки коротко вітається, і, наближаючись, кричить: “О Вчителю! Тут більше нічого немає! Все стало пусткою. Тут йому справді робітники більше не потрібні! Це гірше, ніж біля Мертвого моря!..”

“Я знаю це. Мені сказав Ісайя”.

“Але подивись сам! Що за вид!..”

Ісус задовільняє його просьбу, сказавши перед тим Ісайї: “Я прийду до вас. Повідом друзів! Нічого не готуйте. Харчі я маю. Нам вистачить стодоли, щоб переночувати, і вашої любові. Я скоро прийду”.

Вид полів справді був гнітючим. Рілля і луки висохли і опустіли, виноградники загинули, а листя і плоди на деревах обліпили мільйони комах. Фруктовий сад біля будинку був схожий на вмираючий гай. Селяни, блукаючи навколо, виполюють бур’ян, знищують шкідників, обтрушуючи гілки над посудом, наповненим водою, щоб потопити личинки, гусениці і всіх інших паразитів, які нищать листя, що ще залишилося, і об’їдають дерево догола так, що воно мусить загинути. Інші шукають ознак життя у виноградниках. Але віти винограду такі сухі, що ламаються при найменшому дотику, а іноді на землю падають цілі кущі, наче вони підрізані біля кореня пилою. Різниця між полями, садами і виноградниками Йоханана і Дори справді разюча, і спустошення проклятих угіть видається ще жахливішим, коли порівняти їх із родючими полями Йоханана.

“Бог Синаю має важку руку”, - бурмоче Симон Зелот.

Ісус робить порух, наче хоче сказати: “Ще й яку!”, але не каже цього, а тільки питає: “Як це сталося?”

Один наймит відповідає крізь зуби: “Кроти, саранча, черви... Але іди геть! Наглядач відданий Дорі. Не зашкодь нам...”

Ісус відходить зітхаючи.

Інший робітник, що, схилившись, ладнає підпору до яблуні в надії порятувати її, каже: “Ми розшукаємо тебе завтра, коли наглядач піде до Ізраїлю молитися... Ми прийдемо в дім Міхея...”

Ісус благословляє його і йде. Коли він підходить до перехрестя, його оточують всі робітники Йоаханана, щоб відвести до убогих хатин.

“Ти бачив?”

“ Так, я бачив. Завтра прийдуть наймити Дори”.

“Так, тоді, коли гієни будуть молитися... Ми робимо так кожної суботи... і ми говоримо про тебе, про те, що ми дізналися від Йони, що розповів нам Ісаак, який часто нас відвідує, і про твою проповідь у Тімрі. Говоримо так, як уміємо. Тому що ми мусимо про тебе говорити, ми не можемо інакше. І чим більше ми страждаємо, тим більше говоримо про тебе; хоч це заборонено. Бідні... Кожної суботи вони п’ють з джерела життя... Але в цій долині так багато таких, що мали б знати про тебе, але не можуть прийти аж сюди...”

“Я подумаю і про них також. Ви будете благословенні за те, що ви робите”.

Сонце сідає, коли Ісус входить у задимлену кухню. Почався суботній відпочинок.

231. Субота в Ездрелоні; Малий

“Дай Міхеєві стільки грошей, скільки йому потрібно, щоб віддати робітникам, в яких він сьогодні позичав”, - каже Ісус Юді із Керіот, який веде спільну касу.

Потім Ісус кличе Андрія і Йоана і посилає їх туди, звідки можна бачити шляхи, що ведуть в Ізраїль. Петра і Симона він посилає назустріч робітникам Дори із вказівкою зупинити їх на межі між двома помістями. Якову і Юді він каже: “Візьміть продукти і йдіть зі мною”.

За ними ідуть робітники Йоханана, жінки, чоловіки і діти. Чоловіки несуть по два глеки, що, можливо, наповнені вином. Кожен із цих глеків містить десь коло десяти літрів. (Я завжди прошу не сприймати мої виміри на око дослівно). Вони ідуть туди, де покритий густим листям виноградник вказує межу володіння Йоханана. По ту сторону знаходиться широкий рів, наповнений водою. Для його утримання в порядку потрібні неабиякі зусилля.

“Ти бачиш? Йоханан через це посперечався із Дорою. Йоханан сказав: “Це вина твого батька – те, що все спустошено. Як він не хотів ушанувати Месію, то мав би принаймні його боятися, але не повинен був кидати йому виклик”. А Дора ревів, як демон: “Твої поля врятував

цей рів. Шкідники не змогли перейти його...” А Йоханан сказав: “Чому зараз у тебе все стоїть пусткою, хоч раніше твої поля були найкращі в Ездрелоні? Це кара Божа, повір мені! Ви перейшли межу. Ця вода?.. Вона завжди тут була і не вона мене вберегла”. “Він праведник”, - вигукнув Йоханан по цьому. І так вони сперечалися, поки мали силу, а потім Йоханан розпорядився, щоб незважаючи на видатки, підвести воду із ріки, докопатися до земних вод і спорудити нові, ще глибші рови на межі між його володіннями і володіннями своїх родичів. Нам Йоханан сказав те, що ми вже повідали тобі вчора... Якщо вдуматись, то він щасливий через те, що сталося. Він завжди так заздрив Дорі... Тепер він сподівається все скупити, тому що Дорі не залишиться нічого іншого, як спустити все за пару драхм”.

Ісус добродушно вислуховує всі ці повідомлення і чекає на бідних робітників Дори, що незабаром приходять і падуть на коліна, побачивши Ісуса в тіні дерева.

“Мир з вами, друзі. Підходьте! Сьогодні синагога тут, а я - начальник синагоги. Але насамперед я хочу бути для вас батьком сімейства. Сідайте колом - я хочу дати вам їжу. Сьогодні з вами наречений, і ми святкуватимемо весілля”.

Ісус відкриває одну корзину, бере з неї хліби і роздає здивованим робітникам Дори. Із іншої корзини він бере сир, овочі, які він заздалегідь розпорядився зварити, і маленьке зварене козеня чи ягня, яке він розподіляє між бідними нещасливцями. Потім він розливає вино і пускає по колу чашу, щоб усі змогли пити.

“Але чому? Чому? А ці?” - питають люди Дори, вказуючи на людей Йоханана.

“Вони вже мали”.

“Але ці видатки! Як ти це робиш?”

“Є ще добрі люди в Ізраїлі”, - каже посміхаючись Ісус.

“Але сьогодні субота...”

“Дякуйте цьому чоловікові, каже Ісус і вказує на чоловіка із Ендору. - Він пожертвував ягня. Все інше було легко дістати”.

Бідні хапаючись їдять страви, яких вони давно вже не коштували. Серед них є старий чоловік, що пригортає до себе хлопчика, якому років із десять; він їсть і плаче.

“Чому ти плачеш, батьку?” – питає Ісус.

“Тому що твоя доброта така велика...”

Чоловік із Ендору каже своїм голосом: “Це правда... слід плакати. Але це не гіркі сльози...”

“Не гіркі, це так. А потім... у мене є бажання. Ці сльози – це подяка, але прохання”.

“Чого ти хотів би, батьку?”

“Ти бачиш цю дитину? Це мій онук. Він один залишився у мене після епідемії цієї зими. Дора і не здогадується, що він при мені, тому що про це довідався, хлопча живе у лісі і я можу бачити його тільки в суботу. Якщо б Дора про це довідався, то або прогнав би його, або примусив

до роботи... тоді цій моїй малій кровинці було б гірше, ніж худобі... На Пасху я пошлю його з Міхеєм в Єрусалим, щоб він став сином Закону... а потім?.. Він син моєї дочки...”

“А чому б тобі не віддати його мені? Не плач! Я маю багато друзів, яких всі шанують святі і бездітні. Вони б виховували його у святості, на моїй дорозі...

“О Господи! Відколи я почув про тебе – це і є моїм бажанням. І я мав святого Йону – він знає, що значить мати такого господаря – захорони мого внука від смерті...”

“Дитино, ти хочеш піти зі мною?”

“Так, мій Господи. Я постараюсь не розчарувати тебе!”

“Домовились!”

“Але... кому ти хочеш його віддати? – питає Петро, смикаючи Ісуса за рукав. - “І його Лазареві?”

“Ні, Симоне. Є багато таких, що не мають дітей...”

“Я також без дітей...” Петро благально дивиться на Ісуса.

“Симоне, я вже говорив тобі: ти станеш батьком для всіх дітей, які я залишу тобі як спадщину. Але ти не смієш мати власної дитини. Не сумуй. Ти дуже потрібний Учителеві, і тому Вчитель не може відмовитись від тебе через якусь прив’язаність. Я вимагаю багато, Симоне. Я вимогливіший від найревнивішого нареченого. Я люблю тебе особливою любов’ю і хочу мати тебе всього тільки для себе”.

“Добре, Господи! Добре! Хай станеться по твоїй волі”, - бідний Петро героїчний у самозреченні.

“Він стане сином моєї церкви, що засновується. Чи так буде добре? Він належить усім і нікому. Він буде “нашим” сином. Ми братимемо його з собою, коли дозволятимуть відстані, або він буде час від часу зустрічатися з нами, а його опікуни стануть пастухами, що любитимуть у дітях своє Дитятко Ісуса. Ходи сюди, дитино. Як тебе звати?”

“Ябе Йогана; я із Юдеї”, - сміливо каже хлоп’я.

“Так, ми юдеї, - підтверджує старий. - Я працював на полях Дори у Юдеї і моя дочка одружилася із одним з тамтешніх. Я працював у лісах Ариматеї, а цю зиму...”

“Прийшло нещастя...”

“Хлопчик не загинув, тому що тієї ночі був у далекого родича... Його ім’я може здатися дивним! Я говорив своїй дочці: “Чому? Чи ти забула про традиції?” Але чоловік її так хотів його назвати, і тепер він зветься Ябе”.

“Хлоп’я буде взивати до Господа, а Господь благословить його і розширить його межі і рука Господа лежатиме на його руці і нічого лихого йому більше не станеться. Так розпорядиться Господь, щоб втішити тебе, батьку, і душі померлих і укріпити сироту. А тепер, оскільки ми відмежували потреби тіла і душі актом любові до хлопця, слухайте притчу, яку я придумав для

вас. Жив-був колись дуже багатий чоловік. Він мав найкращу одіж і чванився на вулицях і в домі своїми пурпуровими шатами і дамаською зброєю. Громадяни, що користі ради лестили йому, вшановували його як наймогутнішого в країні. Кожен день у його покоях влаштовувались розкішні бенкети, на яких збирався натовп запрошених – виключно багаті люди, не ті, що бідують, – і возвеличував багатого гультяя. Його бенкети були відомі надмірністю розкішних страв і вин.

У тому ж місті жив бідний жебрак Лазар. Він був настільки бідним, наскільки другий – багатим. Але під жалюгідним виглядом жебрака крився скарб, що був більший від його бідності і більший від багатства гультяя: святість Лазаря. Він ніколи не переступив Закон, навіть у найбільшій біді він насамперед дотримувався Заповіді любові до Бога і ближнього. Він ішов до дверей багатих, як це роблять жебраки, і просив милостиню, щоб не померти з голоду. Щовечора він приходив до дверей гультяя, щоб отримати хоча б рештки розкішних бенкетів, що відбувалися у розкішних залах.

Він лягав на дорогу біля дверей і терпляче чекав. Але коли гультяй дізнався про це, то наказав його прогнати, тому що вигляд його виснаженого і вкритого ранами тіла у подертій одежі прикро вражав гостей багача. Так казав гультяй. Але насправді Лазар як втілення убожества і доброти був для нього постійним докором. Співчутливішими від багача були його добре нагодовані собаки, що носили розкішні ошийники, - вони лащилися до Лазаря, лизали його рани і радісно скавуліли, коли Лазар гладив їхню шерсть. Вони приносили йому відходи із багатих столів, так що завдяки тваринам Лазар не помер від голоду, тому що люди залишили б його на голодну смерть, не дозволяючи йому підійти після бенкету і взяти собі рештки їжі, що впали під стіл.

Одного дня Лазар помер. Ніхто в світі не противився цьому, ніхто не плакав за ним. Більше того, гультяй радів, що відтепер не буде бачити цього образу жалюгідності на своєму порозі. Але в небі бідного зустріли ангели. Вони були присутні при його останньому віддиху у холодній пустій хижі, що прийняли у сяйво його душу і понесли її із вигуками осанни на лоно Авраама.

Через деякий час помер і гультяй. О, яким розкішним був похорон! Все місто знало про останні години багача, і люди тіснились на площі перед палацом, щоб їх визнали друзями великого, а ще більше - із цікавості і бажання дізнатися про спадкоємців. Вони йшли за саркофагом, і слова смутку переплітались із фальшивою хвалою “великому благодійникові” і “праведникові”.

Чи може людське слово змінити Божий присуд? Ні, не може. Хто засуджений – засуджений, і що написано – написано. І незважаючи на святкове поховання душа гультяя потрапила у пекло.

У цій жахливій в’язниці, де його їжею і питвом були вогонь і темрява, де він з усіх сторін був оточений ненавистю і мукою, підняв гультяй свій погляд до неба, яке він побачив на мить у

всій його несказанній красі і яке назавжди мало залишитись у нього перед очима як найбільша мука.

Він побачив там Авраама - далеко, але в сяйві і блаженстві. А на його лоні – так само сяючого і блаженного Лазаря - бідного Лазаря, що був раніше зневаженим, відразливим і жалюгідним. Тепер він був прекрасним у Божому світлі, у своїй святості, багатим любов'ю Божою, і ним захоплювалися не люди, але ангели в небі.

Гультяй вигукнув плачучи: "Отче Аврааме, змилуйся наді мною! Пошли Лазаря, тому що я не можу сподіватися, що ти це зробиш сам, пошли Лазаря, щоб він зволожив свій палець водою і поклав мені його на язик, щоб його освіжити; тому що я страждаю від полум'я, що безперестанку палає у мені!"

Авраам відповів: "Подумай про те, що ти насолодився усіма добрами в житті, тоді як Лазар на землі мав тільки страждання. Він зумів зробити із поганого добре, тоді як ти всі свої скарби перевів на зло. Тому цілком справедливим є те, що він тепер втішений, а ти мусиш страждати. Тепер вже нічого не можна змінити. Святі розсіяні по землі, щоб люди брали із них користь. Але якщо людина незважаючи на їхню близкість залишається тим, чим є – у твоєму випадку демоном – то нічого не допоможе звертатися до святих, коли вже запізно. Тепер ми розділені. Трави на луках перемішані. Але коли вони скошені, тоді добрі відділяються від поганих. Так є і з нами. Ми були разом у світі. Ти нас проганяв, різним чином мучив нас, забував про нас і согрішив проти любові. Тепер ми розділені. Між тобою і нами така прірва, що ті, котрі хотіли б перейти від нас до вас – не можуть цього, і ви також, що є там, не можете переступити жахливу прірву, щоб прийти до нас".

Гультяй заплакав і вигукнув: "О святий Отче, пошли, благаю тебе, пошли Лазаря в дім мого батька. Я маю п'ятеро братів. Я ніколи не розумів, що означає любов, навіть всередині сім'ї. Але тепер, тепер я розумію, як це жахливо – бути без любові. І оскільки тут, де я є, панує ненависть, я пізнав у ту мить, коли моя душа побачила Бога (на особистому суді), що є любов. Я не хочу, щоб мої брати терпіли те саме. Я боюся за них, тому що вони живуть так, як я жив. О, пошли Лазаря до них, щоб він сказав їм, де я є і чому я тут, щоб він сказав їм, що є пекло і що воно жахливе, і що всі, що не люблять Бога і ближнього, потраплять у пекельне полум'я. Пошли його, щоб вони могли подбати, поки ще не пізно, щоб вони не потрапили у це місце вічного жаху".

Але Авраам відповів: "Твої брати мають Мойсея і пророків. Їх вони повинні слухати".

З голосним плачем душі, що перебуває у муках, відповів гультяй: "О Отче Аврааме! Воскреслий із мертвих справив би на них більше враження... Вислухай мене! Змилосердися!"

Але Авраам сказав: "Якщо вони не слухали Мойсея і пророків, то не будуть слухати і того, хто на годину воскрес із мертвих, щоб сказати їм слова істини. Крім того це було б несправедливо, якщо б блаженний покинув моє лоно, щоб бути зневаженим синами ворога. Час

несправедливості для нього минув. Тепер він у мирі і залишиться у мирі за розпорядженням Бога, який бачить, що нічого не дає спроба навернути тих, що не вірять у Слово Боже і не живуть згідно з ним".

Ось притча, зміст якої настільки ясний, що не потребує ніяких подальших пояснень.

Тут свою святість істинно здобув новий Лазар, мій Йона. Його велич у Бозі виявляється в опіці, яку спізнають ті, що надіються на нього. До вас Йона може прийти як друг і опікун, і він приходить, коли ви добрі. Я б вам усім – і я кажу вам те, що я казав йому останньої весни – я б усім охоче допоміг, також і матеріально, але так не можна, і це мені болить. Я можу тільки вказувати вам на небо; я можу тільки навчати вас великої істини смиренності і обіцяти вам майбутнє Царство. Ніколи не ненавидьте, ні з якої причини! Ненависть має силу у світі. Але ненависть має і свої межі. Любов не знає меж - ні у своїй силі, ні у часі. А тому любіть, щоб мати любов як захист і втіху на землі і як винагороду у небі. Краще бути Лазарем, аніж гультяєм, повірте мені! Повірте в це, і ви станете блаженними.

Бачте у спустошенні цих полів не ненависть, навіть якщо події могли б і виправдати її. Не тлумачте чудо погано. Я є Любов і я б це показав. Але оскільки я бачив, що любов не змогла б зігнути жахливого гультяя, то я віддав його справедливості, а вона помстилася йому за мученика Йону і його братів.

Вчіться цього із чуда: справедливість завжди на чатах, навіть коли здається, що її немає, оскільки Бог є Господом усього сотворіння і може послуговуватися найменшою комашкою чи тваринкою, щоб покарати серце жорстокого і жадібного.

Я благословляю вас. Я молюся за вас. А ти, батьку, не турбуйся про ягня, яке ти мені довіряєш. Я приведу тобі його назад, щоб ти зміг порадіти, бачачи, як воно росте у мудрості, любові і доброті на Божій дорозі. Воно стане твоїм пасхальним ягням цього бідного свята пасхи - найбільш бажаним із жертвуваних на вівтарі Єгови ягнят. Ябе, попрощайся із дідусем, щоб піти із Твоїм Спасителем, твоїм добрим Пастирем! Мир з вами!"

"О, Вчителю! Добрий Учителю! Як важко покидати тебе!.."

"Так, це боляче! Але було б недобре, якби наглядач знайшов вас тут. Я тому і прийшов сюди, щоб уникнути покарань. Із любові слухайтеся любові, що радить вам".

Нещасні зі сльозами на очах повертаються до свого хреста. Ісус ще раз благословить їх. Потім він іде, ведучи за руку хлопчика, з чоловіком із Ендору тою самою дорогою, якою він прийшов, назад до дому Міхея. До них приєднуються Андрій і Йоан.

232. Від Ездрелону до Енганіму через Магедо

"Господи, чи ота вершина он там – Кармель?" – питає кузен Яків.

“Так, брате. Це пасмо Кармелю, а найвища вершина дала назву цьому гірському масиву”.

“Мабуть, гарним виглядає світ з гори. Ти ще не ходив туди?”

“Один раз, зовсім сам, коли почав проповідувати. Біля його підніжжя я зцілив першого прокаженого. Ми можемо разом піднятися на гору і згадати Іллю...”

“Дякую, Ісусе! Ти, як завжди, зрозумів мене”.

“І, як завжди, я працюю над твоїм удосконаленням, Якове”.

“Чому?”

“Причина записана в небі”.

“Чи не міг би ти сказати мені, брате, що там записано, адже ти можеш читати?” Ісус і Яків ідуть поруч і тільки малий Ябе, що все ще тримається за руку Ісуса, може чути довірливу розмову кузенів, що посміхаються, дивлячись один одному у вічі.

Ісус кладе руку на плечі Якова, притягує його ближче до себе і питає: “Чи ти справді хочеш це знати? Гаразд, я скажу це тобі як загадку, і якщо ти знайдеш до неї ключ, то ти мудрий. Отож слухай! “Фальшиві пророки зібралися на горі Кармель. Тут наблизився Ілля до народу і питає: “Як довго ви ще хитатиметеся в різні боки? Якщо Господь Бог є – тоді слідуйте за ним; якщо це ваал – то ідіть за цим. Народ не відповів. Тоді Ілля продовжував говорити до народу: “Із пророків Господа зплишився тільки я, і єдиною силою одинокою був заклик: “Почуй мене, Господи, почуй мене, щоб цей народ пізнав, що ти є Господь, наш Бог і навернув свої серця”. Після цього впав вогонь Господа з неба і спопелив жертву”. Чи можеш ти відгадати брате”.

Яків думає, похиливши голову, а Ісус, усміхаючись, спостерігає за ним. Так вони ідуть у мовчанні, а згодом Яків каже: “Чи це стосується Іллі, чи мого майбутнього?”

“Твого майбутнього, звичайно...”

Яків далі думає, і нарешті шепоче: “То моє призначення - закликати Ізраїль іти шляхом істини? Отже, я один залишуся в Ізраїлі? Якщо так, тоді це значить, що інших будуть переслідувати і виженуть і що... можливо, як священик... можливо, як жертва... Але якщо це так, тоді запали мене вже тепер, Ісусе...”

“Ти вже таким є. Але тебе охопить полум’я, як Іллю. А тому ми з тобою піднімемось на Кармель, щоб поговорити”.

“Коли? Після Пасхи?”

“Так, після однієї Пасхи. Тоді я скажу тобі дуже багато...”

Їхній шлях перетинає гарна маленька річка, що розлилася під час весняної повені. До них поспішає Петро і каже: “Міст далеко вверх по течії, де іде дорога із Птолемеї у Енганім”.

Ісус повертається і переходить струмок по капітальному мосту із каменю. Незабаром на горизонті з’являються інші гори і невисокі пагорби.

“Чи ми до вечора будемо в Енганімі?” – питає Филип.

“Напевно. Але... з нами хлопчик. Ти втомився, Ябе? – питає любовно Ісус. - Будь відвертим, як ангел”.

“Трохи, Господи; але я ще можу йти”.

“Ця дитина ослаблена”, - каже чоловік із Ендору своїм глибоким голосом.

“Цьому я охоче вірю, - вигукує Петро. - Живучи так, як він, кілька місяців, не можна бути сильним. Ходи, я понесу тебе”.

“О ні, пане. Не втомлюй себе. Я маю силу іти”.

“Ходи, ходи, ти не важкий. Ти схожий на виголодніле пташеня”, - і Петро садить його собі на плечі і міцно тримає за ноги.

Вони пришвидшують кроки, тому що сонце вже припікає і підганяє їх до тінистих пагорбів.

Вони зупиняються у місцевості, яку, як я чую, називають Магедо, і перекушують біля криниці, в якій багато води, що з шумом виливається у темний кам’яний басейн. Але ніхто із села не цікавиться подорожніми, що подібні на інших більш чи менш багатих прочан, які тягнуться пішки або на ослах до Єрусалиму на світо Пасхи. Тут уже панує святковий настрій. Серед подорожніх багато дітей, яких думка про церемонію “Повноліття” налаштовує на бадьорий лад.

Двоє хлопців із забезпечених сімей, які прийшли до криниці погратися, питають хлопчика: “Ти також ідеш у Єрусалим, щоб стати Сином Закону?”

Ябе несміливо відповідає ховаючись за Петра: “Так”.

“Це твій тато? Ти бідний, чи не так?”

“Я бідний, так”.

Обоє хлопчиків – можливо, вони є синами фарисеїв, - дивляться вивчаюче і насмішкувато і кажуть: “Це видно!”

Так, це видно... Його одежа справді жалюгідна! Вони надто коротка, і хоча вицвіла коричнева кайма повністю випущена, досягає тільки до середини загорілих литок, відкриваючи худі стопи, взуті у безформенні сандалі, які тримаються на ногах завдяки шнуркам, що напевне спричиняє біль.

Хлопчики, засліплені егоїзмом, що властивий багатьом дітям і який робить їх злими, кажуть: “О, ти не маєш нової одежі для свята! А ми маємо!.. Чи не так, Йоахіме? Я – усю червону із таким же плащем. А він – усю небесно-блакитну. І ми маємо сандалі із срібними пряжками, і коштовний пояс, і талет, що тримається золотою пластинкою, і...”

“І серуе із каменю, скажу я!” – вибухає Петро, що саме закінчив мити ноги і наповнив усі пляшки водою. “Ви злі хлопці. І церемонія і одіж нічого не варті, якщо серце недобре. Мені більше подобається цей хлопчик! Отож ідіть собі далі, чваньки! Ідіть до багачів, але майте пошану до бідних і праведних. Ходи, Ябе! Вода освіжить твої змучені ніжки. Ходи, я їх тобі

помию, ми зможемо мандрувати далі. О, шнурки дуже намуляли тебе. Ти не смієш більше іти. Я понесу тебе аж до Енганіма. Там ми знайдемо шевця, і я куплю тобі нові сандалі”.

Петро миє і витирає маленькі ноги, які вже давно не знали такої турботи.

Дитина дивиться на нього нерішуче, а потім схиляється до чоловіка, що саме шнурує малі сандалі, обнімає його своїми худими ручками і каже: “Який ти добрий!”, цілуючи його у сиве волосся.

Петро зворушений. Він сідає на мокру землю, бере дитину на коліна і каже: “Тоді називай мене “татом”.

Це дуже мила картина. Але знову підходять чванькуваті хлопці, які здивовано спостерігали збоку, і кажуть: “Але він тобі не батько!”

“Він мені і тато і мама”, - впевнено каже Ябе.

“Так, люба дитино, це ти добре сказав: і тато і мама! А вас, мої любі паночки, я запевняю, що він не піде на церемонію погано вдягнутим. І він буде мати королівську одежу: червону, як вогонь, і пояс, зелений, як трава, і талет, білий, як сніг”.

Хоч це поєднання і не зовсім гармонійне, все ж слова Петра присоромлюють обох чваньків, і вони втікають.

“Що ти робиш, Симоне, на вологій землі?” – питає усміхаючись Ісус.

“Вологій? Ах так. Звичайно. Що я роблю? Я роблюся ягням із невинністю у серці. Ах, Учителю, Учителю! Ми готові йти далі. Але хай цей хлопець залишиться зі мною. Пізніше я віддам його тобі. Але поки він не став справжнім ізраїльтянином, він належить мені”.

“Ну звичайно. Ти завжди будеш його опікуном, дідусем. Ти задоволений? Ходімо, щоб ми до вечора прийшли в Енганім і щоб не втомлювати дитину швидкою ходою”.

“Я його понесу. Моя сіть важча, ніж він. Він не може іти в цих подертих сандалях. Ходи!” І, взявши хлопця на руки, щасливий Петро рушає в дорогу. Минувши затінені сади, вони почали сходження на пологий пагорб, із якого відкривається чудовий вид на родючу рівнину Ездрелона.

Вони вже недалеко від Енганіма. Це гарне містечко, що добре забезпечується водою завдяки високому, можливо, римському акведуком. Здалеку наближається військовий загін вершників, тому мандрівники сходять з дороги. Кінські копита гримлять по дорозі, що тут, поблизу міста, покрита легкою бруківкою, яку через порох і нечистоти ледве видно.

“Вітання тобі, Вчителю! Як ти тут опинився?” – кричить Публій Квінтіліан. Він спішується і підходить до Ісуса, широко усміхаючись, тримаючи свого коня за вуздечку. Його солдати ідуть кроком, щоб підлаштуватися до свого командира.

“Я іду в Єрусалим на свято Пасхи”.

“Я також. На святкові дні посилюють варту, бо прибуває в місто Понтій Пилат і Клавдіно. Ми - їхній кінний кур’єр. Шляхи такі непевні. Орли проганяють шакалів”, - сміється солдат, поглядаючи на Ісуса.

Згодом додає вже тихіше: “Подвійна варта цього року, щоб прикрити спину брудного Антипи. Люди дуже невдоволені арештом пророка. Невдоволення в Ізраїлі і невдоволення серед нас. Але … ми вже про те думали – треба показати первосвященику і його товариству де раки зимують”, і зовсім пошепки: “А тому іди спокійно! Всі пазурі втягнуті в подушечки лап. Ха-ха! Вони нас бояться. Досить нам кашлянути, як вони сприймають це за лев’ячий рев. Ти будеш промовляти в Єрусалимі? Приходь до преторії. Клавдія говорить про тебе, як про великого пророка. Це для тебе добре, тому що … проконсул – це Клавдія”.

Він оглядається і бачить Петра із важкою ношею на плечах, червоного і спітнілого.

“Хто ця дитина?”

“Сирота, яку я взяв до себе”.

“Але твоєму чоловікові дуже тяжко. Дитино, ти не хочеш проїхати пару метрів на коні? Я візьму тебе до себе в сідло і повільно поїду. А біля міських воріт … я віддам тебе цьому чоловікові”.

Хлопча не заперечує, воно має бути лагідне, як ягня, і Публій піднімає його до себе в сідло. Віддавши солдатам наказ їхати повільно, він побачив і чоловіка із Ендора. Публій твердо дивиться на нього і питає: “Ти тут?”

“Так, я перестав продавати яйця римлянам. Але кури все ще там. Тепер я із Учителем …”

“Це добре. Тут ти матимеш більше стриму. Живи щасливо! Вітання тобі, Учителю, я чекаю тебе біля дерев”. І він пришпорює коня.

“Він тебе знає?” – питають кілька голосів Йоана із Ендора.

“Так, як постачальника курей. Спочатку він мене не знав. Але якось мене відрядили до Наїма домовитись про ціни, а він там був. З тих пір він завжди вітався зі мною, коли я приходив в Кесарію, щоб купити книги чи ще щось. Він називає мене Циклопом або Діогеном. Він не злий, і хоча я ненавиджу римлян, я ніколи б його не образив, тому що він може мені бути корисним ”.

“Ти чуєш Учителю? Отож мої слова центуріону в Капернаумі щось помогли. Тепер я спокійний”, – каже Петро.

Вони дійшли до дерев, у тіні яких спішилися вершники.

“Ось вам ваш хлопець. Ти боїшся чогось, Учителю?”

“Ні, Публію. Хай Бог покажеться тобі ”.

“Живи щасливо!” - Публій знову сідає верхи, пришпорює коня і його товариші слідують за ним із гучним стукотом копит і брязкотом заліза.

“Цей чоловік страждає через те, що не має сина, – каже Зелот і додає: “Він правий ”.

“І я дам їх йому тисячами. А тепер розгляньтеся, де можна зупинитися, щоб вранці знову вирушити в дорогу”.

233. З Енганіма до Сигема за два дні

По дорогам, що все більше заповненні прочанами, Ісус продовжує свій шлях до Єрусалиму. Нічна злива трохи затягнула дорогу брудом, але разом з тим і звільнила повітря від пороху. Поля схожі на добре доглянутий садівником сад.

Всі ідуть швидше, тому що відпочилі після перепочинку і дитина у своїх нових сандалях тепер не вимушена страждати при ходьбі, а стає все довірливішою і говорить то з цим, то з тим. Хлопча звіряється Йоанові, що його батька теж звали Йоаном, а маму – Марією і що йому дуже подобається Йоан. “Але”, – так закінчує воно свій лепет – “я вже всіх дуже люблю, а в храмі я буду багато, багато молитися за всіх і особливо за Господа Ісуса”.

Зворушливим є бачити, як ця група здебільшого бездітних чоловіків є такою батьківською і сповненою турботи до маленького учня Ісуса. Навіть чоловік із Ендору м’якшає на обличчі, коли спонукає малого випити яйце, або піднімається в ліси, що роблять зеленими пагорби і гори, що стають все вищими; вони розділені долинами, через які веде головна дорога … Чоловік зриває гілки з кислуватими листочками чи стебла дикого фенхелю і дає їх дитині, що та могла вгамувати свою спрагу, яка б стала ще більшою якщо б випити води; він відволікає хлоп’я від тривалості дороги і звертає його увагу на різноманітні речі і види.

Колишній вихователь із Цітії, якого зруйнувала людська погань, живе для цієї дитини; для такої ж нищоти, як і він сам; він знову оживає і розгладжує складки нещастя і гіркоти дружньою посмішкою.Ябе тепер не такий уже нужденний у своїх нових сандалях і з менш сумним обличчям, на якому, я не знаю яка апостольська рука потурбувалася про те, щоб стерти усі знаки життя, що велося багато місяців – помивши і обстригши йому волосся, що до того було невпорядковане і брудне.

Також чоловік із Ендору, який все ще дивується, коли чує, що його звуть Йоан, але потім хитає головою і розуміючи посміхається, думаючи про свою коротку пам’ять – він також дуже змінився. День за днем його обличчя все більше втрачає суворий вигляд, який мало до того і набирає серйозного вигляду, який не навіває страху. І звичайно, помножується в обидвох, що знову оживають завдяки доброті Ісуса, любов до вчителя. Спутники добрі, але Ісус … Коли він їх роздивляється, чи говорить із ними – тоді їхні обличчя випромінюють блаженство.

Вони вже перейшли долину і зелений пагорб, з якого ще один раз можна було глянути на долину Ездрелону. Це змусило зітхнути хлопця: “Що буде робити старий батько?”, після чого він

додав із сумним зітханням і блиском сльози у карих очах: “О, він не такий щасливий, як я … а при цьому він такий добрий!” І жаль дитини накинув на всіх покривало смутку.

Тепер вони увійшли у родючу долину з доглянутими полями і оливковими садами. Тихий вітер покриває землю сніжно-білими квіточками винограду і перших оливків. Долина Ездрелону безповоротно зникла із очей.

Короткий перепочинок для їжі, а тоді подорож до Єрусалиму продовжується. Мав пройти сильний дощ. Або це місцевість із великими грунтовими водами, тому що луки схожі на низьке болото, так багато води мерехтить між густими травами. І навіть дорога, що лежить трохи вище, покрита болотом. Дорослі підтикали одежу, щоб не обляпати болотом, а Юда Тадей узяв дитя на плечі, щоб воно могло відпочити, а вони – швидше вийти із цієї вологої і можливо нездорової місцевості. Вони долають ще кілька пагорбів і скелясту суху долину і день вже майже хилиться до заходу, коли дістаються до села, що розташоване на скелястій височині. Вони прокладають собі шлях через натовп прочан і шукають пристановища у дуже простому нічлігу: навісом, під яким лежить багато сіні і більш нічого.

Сім’ї прочан, що то тут, то там сидять за вечерею, запалили малі лампи; бідні сім’ї, як апостольська, тому що багаті розбили свої намети за селищем і уникають контакту із жителями села і бідними прочанами.

На землю впала ніч і довкруги все стихло … першим, хто поринув у сон, є хлопчик, що стомлений лежить на грудях у Петра. Апостол вкладає його на солому спати і дбайливо укриває його.

Ісус збирає дорослих на молитву, а потім кожен піде на своє ложе, щоб відпочити перед далекою дорогою.

На інший день: група апостолів, що зранку вирушала в дорогу, потрапляє під вечір Сигем, залишивши позаду себе Самарію. Сигем – це гарне місто, що оточене муром і має розкішні будівлі, навколо яких впорядковано згрупувались інші будинки. У мене таке враження, що місто, подібно Тиверіяді, недавно відбудовано на римський зразок. Мур оточують дуже родючі і добре оброблені поля. Дорога, що веде із Самарії в Сигем, має багато закрутів і опорних стін, що нагадує мені пагорби Ф’єзоле; із неї відкривається чудовий вид на зелені гори на півдні і на прекрасну рівнину на захід.

Дорога ухиляється в долину, але час від часу вона знову піднімається, щоб вивести на пагорби, які домінують у місцевості Самарії. Скрізь видніються багато насаджень оливкових дерев, збіжжя і виноградники, над якими на висоті ростуть дубові ліси і інші ліси з високорослими деревами, що є благословенням і які не допускають того, що вітри, які утворюють в долині невеликі вихори, спустошували культури. Це нагадує мені багато місць в Апенінах навколо Аміати, коли око споглядає низькорослі воскові культури мареми, святкові пагорби і

величні гори, що стають вищими всередині країни. Я не знаю, як виглядає ландшафт Самарії сьогодні. Тоді він був дуже гарним.

Але ось між двома високими горами, найвищими у місцевості, показується родюча, багата водою долина, а в її центрі – місто Сигем.

Тут Ісуса і його товаришів наздоганяє святковий караван почту консула, що також прямує на свято в Єрусалим. Раби пішки і раби на повозках, щоб охороняти транспорт речей. Мій Боже, скільки начиння вони могли тоді тягнути зі собою! І знову повозки із рабами і повозки зі всім можливим, також повні паланкіни і карети. Останні є місткі, на чотирьох колесах, з добрими ресорами і добре накриті, в них їдуть дами. І знову повозки і раби …

Жіноча рука, прикрашена кільцями, поворухнула занавіску і з'являється серйозний профіль Плаунтини, що вітається без слів, але посміхається. Валерія робить так само. Між колінами вона тримає свою малу, що сміється і лепече. Мимо проїжджає ще одна, ще помпезніша карета і занавіска на вікні не поворушилася. Але все ж коли вона майже проїхала, на його задній стороні між розсунутими занавісками з'являється рожеве обличчя Лідії, яка робить жест поклону. Караван віддаляється.

"Вони добре подорожують!" – каже Петро, що є стомлений і спітнілий. "Але з Божою допомогою і ми завтра будемо в Єрусалимі".

"Ні, Симоне. Я мушу піти в обхід через Йордан".

"Але чому, Господи?"

"Через дитину. Вона дуже сумна, а буде ще сумніша, коли знову побачить гору нещастя."

"Але ми її не побачимо! Або краще кажучи: ми хочемо побачити її з іншого боку … і я про те потурбуюся, щоб відволікти хлопця, я і Йоан … Його легко відволікти, це бідне голубеня без гнізда. Іти в напрямі Йордану? О горе! Краще іти цією прямою короткою, певною дорогою. Ні, ні! Цим, цим шляхом! Ти бачиш, навіть римлянки його обрали. Вздовж моря і річки гніздиться гарячка після цих весняних дощів. Тут здоровіше. І … Коли б ми прийшли, якщо б ще була б твоя мати після поганого випадку із Христителем!.." Петро наполягає на своєму і Ісус погоджується.

"Ми скоро і добре відпочинемо і вирушимо завтра зі сходом сонця, щоб після завтра ми були в Гетсиманії. Потім давайте у день після п'ятниці підемо до матері у Витанію і знайдемо Ісаака, якому довіримо цього бідного брата".

"І дитину ти так само віддаш?"

Ісус посміхається: "Ні, я приведу її до мами, щоб вона підготувала "її" до свята. Тоді ми візьмемо дитину з собою на паску. Але після того ми все ж будемо змушені її віддати … Не прив'язуйся дуже до неї, або краще кажучи: люби її як свою власну, але в надприродний спосіб. Ти бачиш – дитя слабке і втомлене. Я б охоче навчав його і дав рости, насиченому мудрістю. Але я не знаю втоми, а Ябе занадто малий і занадто слабкий, що витримувати наші навантаження. Ми

підемо через Юдею, на Зелені свята повернемось в Єрусалим і після цього – мандрувати, проповідуючи Благовість … Ми віднайдемо дитину влітку в нашій батьківщині. Ось ми і біля воріт Сигему. Іди вперед зі своїм братом Симоном Юди і потурбуйся про нічліг. Я іду на ринкову площу і чекатиму тебе там”.

Вони розстаються і в той час як Петро поспішає, щоб знайти пристановище, інші заледве просуваються вперед по вулиці, що зага??? Людьми, які кричать і жестикулюють, а також ослами і візками, що всі тягнуться в Єрусалим до очікуваного свята пасхи. Голоси, вигуки, лайка перемішуються з ослячими криками, все це разом відлунює у завулках і утворює шум, що нагадує той, який чуєш, тримаючи біля вуха певні раковини. Ехо лунає від арки до арки, де вже згущуються тіні і люди шукають, просуваючись уперед, пристановище, місце, поляну, щоб там провести ніч …

Ісус з дитиною за руку і прихилившись до дерева, очікує Петра на площі, на якій, з огляду на таку нагоду, є постійно багато торговців.

“Що нас ніхто не бачить і не впізнає!” – каже Іскарій.

“Як можна впізнати зерно у піску?” – відповідає Тома.

“Чи ти не бачиш натовпу людей?”

Приходить Петро. “За містом є дах і під ним сіно. Я не знайшов нічого іншого”.

“Ми не шукаємо нічого іншого! Це вже і так загарно для Сина Чоловічого”.

243. Від Сигиму до Беероту.

Як річка, що прибуває через все нові притоки, так і дорога із Сигему до Єрусалиму все більше поповнюється людьми із бічних доріг, які всі ідуть на прощу до святого міста. І тому так легше для Петра відволікати дитину, що проходить мимо пагорбів вітчизни, у землі яких поховані батьки.

Після довгого маршу, що перервався аж тоді, коли вони залишили позад себе силосну башту на горі ліворуч, і трохи спочили і прийняли їжу у зеленій, багатій водою долині, вони знову продовжили мандрівку і підкорили вапняковий пагорб, що майже лисий і на якого немилосердно палить сонце. Спуск веде через ряд гарних виноградників, що прикрашають своїми гірляндами виступи гори, але не заслоняють вершини.

Петро лукавою усмішкою дає Ісусові знак, що посміхається так само. Хлопчик не помічає нічого, тому що уважно слухає Йоана із Ендору, котрий розповідає йому про всі країни, які він побачив і в яких є солодкий як мед виноград, який все ж менше використовується для виготовлення вина, а більшою мірою іде на солодощі, що смачніші за медові пряники.

І знову втомливий підйом, оскільки група залишила переповнену головну вулицю і пішла лісовою коротшою дорогою.

Коли вони вийшли на узвишення, то в долині побачили виблискуюче море, що світилося за білим поселенням, напевно, з будинків, побілених вапном.

“Ябе”, – гукає Ісус. “Підійди –но. Ти побачиш золоту цятку? Це дім Бога. Там ти присягнеш бути послушним Закону. Але чи ти його добре знаєш?”

“Мама говорила мені про це, а мій тато навчив мене Заповідей. Я можу читати і думаю, що ще знаю все, що вони казали мені перед своєю смертю …” Дитя, що усміхнене пішло на заклик Ісуса, тепер плаче; воно похилило голівку, а рученятко дрижить у руці Ісуса.

“Не плач. Слухай! Ти знаєш, де ми є? Ось це тут – Бетел. Тут наснився святому Якову його сон про ангелів. Чи ти це знаєш? Ти пригадуєш це?”

“Так, Господи. Він побачив драбину, яка діставала від землі до неба, по якій піднімалися і опускалися ангели, і мама казала, що якщо бути добрим до години смерті, то тоді можна про подібне довідатися і піти по драбині в дім до Бога. Багато речей казала мені мама … але тепер вона нічого більше не говорить … Я все маю тут, і це є усе, що я маю від неї …”Сльози течуть струмочком по сумному личку.

“Але не плач так! Слухай, Ябе! Я також маю маму, яку звати Марія, і яка є свята і добра і знає багато гарних речей. Вона мудріша від учителя і краща і гарніша від ангела. Ходімо тепер до неї. Вона полюбить тебе. Вона розкаже тобі багато речей. А з нею є мама Йоана; вона також добра і її також звати Марія. І мама мого кузина Юди; і вона також добра, як хліб із медом і носить ім’я Марія. Вони всі полюблять тебе. Дуже полюблять, тому що ти добра дитина, із любові до мене, який тебе дуже полюбив. Ти виростатимеш у трьох Марій, а коли станеш великим, ти станеш святим Божим і як вчений проповідуватимеш про Ісуса, що знову дав тобі на землі маму і який відкриє ворота Неба для твоєї мертвої мами, твого тата і для тебе, коли прийде година. В годину своєї смерті ти не потребуватимеш підніматися до неба довгою драбиною, тому що ти піднімешся нею уже впродовж свого життя, тому що ти станеш добрим учнем; ти стоятимеш на порозі відчиненого раю, а я буду там і скажу тобі: “Ходи, мій друже і дитино Марії, і тоді ми будемо разом”.

Сяюча посмішка Ісуса, що йде трохи схилившись, щоб бути ближче до личка дитяти, яке йде поряд нього і має свою руку у руці Ісуса, і чудова розповідь висушує сльози і викликає посмішку.

Дитя, що напевно не дурне, а тільки залякане від такої кількості горя і поневірянь, які воно змушене було витримати, уважно слухає, а потім питає: “Але ти кажеш, що відкриєш ворота неба. Чи не зачинені вони через великий гріх? Мама казала мені, що ніхто не може увійти, поки не послідує прощення і що праведники очікують цього у чистилищі”.

“Так є! Але після того як я провіщу Слово Боже і отримаю для вас прощення, я піду до Отця і скажу йому: “Мій Отче, тепер я виконав твою волю. І я випрошую нагороди за свою жертву.

Повинні прийти праведники, що чекають на твоє Царство". І Отець скаже мені: "Хай станеться по твоїй волі". І тоді я спущусь униз і покличу усіх праведників і чистилище відкриє свою браму при звуці мого голосу і святі патріархи, просвітлені пророки, благословенні жінки Ізраїлю і багато, багато дітей піднімуться уверх. Ти знаєш, як багато дітей? Як луг, увесь у квітах усякого віку! І вони співаючи послідують за мною і увійдуть у гарний рай".

"І моя мама буде також серед них?"

"Цілком певно".

"Ти не казав, що вона стоятиме з тобою на воротах, коли я помру…"

"Для неї і твого батька не є необхідним, стояти на тих воротах. Як осяйні ангели летять вони із неба до землі, від Ісуса до свого малого Ябе і коли ти будеш помирати, тоді вони робитимуть так, як ті пташки он у тому живоплоті. Ти їх бачиш?" Ісус бере хлопчика в свої руки, щоб той краще міг бачити. "Ти бачиш, як вони сидять на своїх маленьких яєчках? Вони чекають, поки ті відкриються; тоді вони розпростеруть свої крила над виводком і будуть захищати його від усякої небезпеки; потім, коли малі підростуть і вберуться в пір'я, вони понесуть їх на своїх міцних крилах ввись, все вище, назустріч сонцю. Так зроблять і твої батьки із тобою".

"Це буде так само?"

"Так само".

"Але ти їм скажеш, щоб вони не забули прийти?"

"Це не є необхідним, тому що вони люблять тебе понад усе, але я скажу це їм!"

"О, як я тебе люблю!"

Дитя, все ще в руках Ісуса, обвиває руками його шию і цілує його у радісному, зворушливому поруху. Ісус відповідає на поцілунок і ставить дитину на землю.

"Добре. Тепер ходімо далі до святого міста. Ми прибудемо туди завтра під вечір. Чому така спішка? Ти можеш мені сказати? Чи не було однаково, якби ми прибули післязавтра?"

"Ні! Це не було б те саме, тому що завтра є Параскеве, і після заходу сонця можна пройти не більше, як шість стадій. Далі йти не можна, тому що почалися субота і відпочинок".

"Отже в суботу нічого не роблять?"

"Ні, моляться до Всевишнього, до Господа".

"Як його звати?"

"Адонай. Тільки святі можуть називати його ім'я".

"І добрі діти також. Скажи мені, якщо ти його знаєш!"

"Ягве." (Дитина промовляє слово із протяжним "а").

"А чому моляться в суботу до Всевишнього Господа?"

"Тому що так наказав він Мойсею, коли давав йому таблиці із Законом".

"Так? І що він казав при цьому?"

“Він сказав, що потрібно заховувати суботу.” “Шість днів ти повинен працювати, але на сьомий день ти повинен відпочити, тому що і я так зробив після створення світу”.

“Як, Господь відпочивав? Чи він стомився, створюючи світ? Чи він дійсно все створив? Звідки ти це знаєш? Я знаю, що Бог ніколи не стомлюється”.

“Він не стомився, тому що Бог не має потреби іти і рухати руками. Він зробив це, щоб дати Адамові і нам науку і для того щоб дати нам один день, в який ми повинні думати про нього. Він створив усе – це точно. Так каже книга Господа”.

“”Але чи книга є ним написана?”

“Ні, але це істина. І в це треба вірити, щоб не закінчити у Люцифера”.

“Ти сказав, що Бог не ходить і не рухає руками. Як він міг тоді творити? Який він? Статуя?”

“Він не ідол. Він – Бог. А Бог є …Бог є … дай мені подумати і згадати, що казала мені мама, а ще краще від неї – чоловік, який в твоє ім’я відвідав бідних із Ездрелону … Мама казала, щоб зробити Бога зрозумілим для мене: “Бог – як моя любов до тебе. Вона не має тіла, але вона є”. А маленький чоловік із такою м’якою усмішкою, казав: “Бог єдиний і триєдиний вічний Дух, і друга особа взяла на себе тіло із любові до нас, до нас, бідних, і він має ім’я…” О, Господи! Тепер я розумію… що це ти!”

І перелякана дитина кидається у мольбі на землю.

Всі поспішають до них, тому що припустили, що дитина впала.

Але Ісус пальцем, прикладеним до уст, закликає їх мовчати і потім каже: “Встань, Ябе! Діти не потребують мене боятися!”

Дитина з повагою дивиться на Ісуса, не спроможна нічого сказати, майже з боязню. Але Ісус посміхається, простягає хлоп’яті руку і каже: “Ти – розумний маленький ізраїльтянин. Продовжимо іспит! А чи ти знаєш, так як і мене впізнав, що написано про мене в книзі?”

“О так, Господи, від початку і дотепер. Все говорить про тебе. Ти обіцяний Спаситель. Тепер я розумію, чому ти відкриєш пророкам чистилище. О, Господи, Господи! І ти справді дуже любиш мене?”

“Так, Ябе!”

“Ні, більше не Ябе. Дай мені ім’я. яке б означало, що ти любиш і врятував…”

“Ім’я я виберу із матір’ю. Чи так буде добре?”

“Але воно має мати саме це значення. І я хочу взяти ім’я в той день, коли стану сином Закону”.

“Так ти приймеш його в той день”.

Тепер Бетел лежить позаду них і в прохолодній долині, де є достатньо води, вони стають на перепочинок і їдять. Ябе ще весь під враженням відкриття, він їсть мовчки і з благоговінням приймає кожен кусень, який Ісус йому протягує. Але повільно дитина стає розкутішою і після

веселої гри з Йоаном, в той час як інші відпочивають на зеленому моріжку, хлопча із усміхненим Йоаном підходить до Ісуса і вони утворюють групу з трьох осіб.

“Ти ще не сказав мені, хто говорить про мене в Книзі”.

“Пророки, Господи. А ще до того говорить Книга про тебе при вигнанні Адама, а потім до Якова, Авраама і Мойсея… О, мій тато говорив, що він ходив до Йоана – не до цього, а до іншого, того із Йордану – і що він, великий пророк, назвав тебе Ягням… Тепер розумію я Ягня Мойсея… Ти – пасхальне Ягня!”

Йоан дражнить його: “Але який пророк передрік його краще, ніж Йоан?”

“Ісайя і Даніель. Але Даніель подобається мені краще, тому що я люблю тебе як свого батька. Смію я це сказати? Смію я сказати, що люблю тебе, як я любив свого батька? Так? Отож, я віддаю перевагу Даніелю”.

“А чому? Ісайя – той, хто говорить про Христа”.

“Так, але він говорить про болі Христові. Тоді як Даніель говорить про гарного ангела і про твій прихід. Так, він також каже, що Христос буде відданий у жертву. Але я думаю, що Ягня буде вбите одним ударом. Не так, як говорять Ісайя і Даніель. Я завжди плакав, коли чув це і мама більше мені цього не читала.”

Дитина майже знову плаче, гладячи руку Ісуса.

“Не думай зараз про те! Слухай! Ти знаєш Заповіді?”

“Так, Господи. Я думаю, що їх знаю. Я в лісі завжди говорив собі їх вслух, щоб їх незабути і щоб нагадувати собі слова мами і тата. Але тепер я більше не плачу (в очах справді велике сяйво), тому що тепер я маю тебе.”

Йоан посміхається, обнімає свого Ісуса і каже: “Точно мої слова! Всі, що мають дитяче серце, говорять так.”

“Так, тому що їхні слова витікають із одної єдиної мудрості. Але тепер нам треба йти, щоб ми скоро були в Беероті. Натовп все прибуває і знаходиться на грозу. Притулки будуть в момент переповненні. Я не хочу, щоб ви захворіли”.

Йоан кличе спутників і вони ідуть далі в Беерот через рівнину, що не уже оброблена, але і не така пустинна, як пагорб за силосною баштою.

234. Із Беероту до Єрусалиму.

Іде дощ. Петро уподібнився Енсю навпаки, тому що замість власного батька він має на плечах малого Ябе, що повністю закутаний у його великий плащ. Над сивою головою Петра видніється голівка: дитина обвила руками його шию і сміється, коли Петро наступає в калюжі.

“Це могло б нас і обминути”, – незадоволений Іскаріот, що нервується через воду, яка падає із неба, а від землі забризгує одяг.

“О, багато речей могли б нас обминути”, – каже у відповідь Йоан із Ендору і своїм єдиним оком, що, як мені здається, бачить за оба, поглядає твердо на красивого Юду.

“Що ти маєш на увазі?”

“Я хочу сказати, що немає змісту вимагати від елементів, щоб вони взяли нас до уваги. якщо ми не беремо до уваги собі подібних то в набагато вагоміших справах, ніж дві краплини води і одна бризка болота”.

“Це правда. Але я хотів увійти в місто чистим. Я маю там багато друзів, і досить високо…”

“Слідкуй лише, щоб ти не впав вниз!”

“Ти хочеш мене розсердити?”

“Ні, але я старий вчитель… і старий учень. Відколи я живу, я навчаюсь і вчу. Спочатку я навчався проживати; потім я спостерігав життя і пізнав гіркоту життя і зробив нікому не потрібну справедливість, справедливість одного проти Бога і проти всього суспільства. Бог покарав мене докорами совісті, суспільство – кайданами, так що насправді я сам став засудженим. Нарешті я навчився, вчуся тепер, – жити. Оскільки я є вчитель і учень, то ти зрозумієш, що є зовсім природно, коли я повторюю лекцію.”

“Але я – апостол…”

“І я нещасний, я знаю; я не смію дозволяти собі, прагнути тебе повчити. Але бачиш, ніколи не знаєш, що колись будеш робити. Я думав, що помру в Ципрії як поважний і шанований вихователь, а став вбивцею і довічним каторжником. Але коли я підняв ніж, щоб помститися за себе і коли я носив кайдани і ненавидів всесвіт, якщо б мені хтось тоді сказав, що я стану учнем святого, то я б засумнівався у здоровому глузді того, хто це сказав. І все, ти це бачиш! Тому я можу, хто знає, і тебе, апостола, чомусь доброму повчити. Із мого досвіду, не через святість, про неї я не думаю.”

“Римлян був правий, коли називав тебе Діогеном.”

“Так, але Діоген шукав людину і не знайшов її. Я щасливіший від нього, я знайшов змію, коли думав, що це жінка і чорта замість друга, але після того як я блукав багато років і в цьому пізнанні помішався, я знайшов людину, святого.”

“Я знаю тільки мудрість Ізраїля.”

“Якщо це так, то ти вже можеш себе врятувати. Але тепер ти маєш тут і науку, більше того, мудрість Божу.”

“Це є те саме.”

“О, ні! Це як дощовий день у порівнянні з ясним сонячним днем.”

“Отож, ти хочеш мене повчати? Я не маю до цього охоти.”

“Дай мені виговоритися. Спочатку я говорив до дітей: вони були неуважні; потім до тіней: вони проклинали мене; потім до курей: вони були вже кращими, ніж обоє перших, набагато

кращими. Зараз я говорю до себе самого, так як я ще не можу говорити з Богом. То чому ти хочеш мені у цьому перешкодити? Я можу бачити тільки одним оком, поперек болить мене в результаті роботи у шахтах, а серце хворе вже багато років. То ж дозволь, щоб принаймні мій дух не був стерильним.”

“Ісус є Бог.”

“Я знаю це і вірю в це. Більше ніж ти. Тому що через його втручання я заново народився. Але як би дуже він не хотів бути Добротою, він є завжди – Він: Бог! І я, бідний нещасливець, не наважуюся говорити із ним таким довірливим тоном, як ти. Моя душа говорить із ним, а уста не наважуються; тільки душа, і я відчуваю, що він знає її з її сльозами вдячності і її покаянною любов’ю.”

“Це правда, Йоане. Я чую твою душу.” Ісус вмішується у розмову обидвох. Юда червоніє із сорому, а чоловік із Ендору – з радості.

“Я чую твою душу, це правда. І я відчуваю також роботу твого духу. Ти добре говорив. Якщо ти дозволив мені тебе просвітити, то велику користь принесе тобі те, що ти був уважним учителем і учнем. Говори, говори, до себе самого також…”

“Не пройшло ще так багато часу, вчителю, як ти сказав, що це недобре – говорити із власним я”, – безсоромно зауважує Юда.

“Це правда. Я це сказав. Але тільки тому, що ти із твоїм власним я бурчав. Цей чоловік не бурчить. Він роздумує із добрими наміром. Він не робить нічого злого.”

“Тоді отже неправий я!” – Юда стає агресивним.

“Ти маєш тільки колючку в серці. Не може завжди бути добра погода. Селяни бажають і дощу. А це є любов до ближнього – молитися про те, щоб він прийшов. Ц також є любов. Але поглянь, яка красива веселка стала від Атароту до Рами. Атарот уже позаду нас. Ми подолали темну долину і все тепер гарно оброблене і сміється під сонцем, що розриває хмари. Коли ми прийдемо в Раму, нам треба буде ще пройти 36 стадій до Єрусалиму. Ми бачимо його за пагорбом, місцем жахливого кровозмішання гібеонітів. Жахлива річ, укус тіла, Юдо…”

Юда не відповідає і виплискує свій гнів, наступаючи в калюжі.

“Але що з ним сьогодні?” – питає Варфоломей.

“Мовчи, щоб не почув Симон Йони. Давай уникатимемо суперечок і не будемо псувати Симону гарний настрій. Він такий щасливий із дитиною.”

“Так, вчителю, але це не правильно. Я це йому скажу…”

“Він молодий, Натанаїле. І ти молодим колись…”

“Так, але він не повинен грішити супроти пошани…” Не бажаючи того, він говорив дещо голосніше.

До них поспішив Петро: “Що таке? Хто грішить супроти пошани? Новий учень?” – і він дивиться на Йоана із Ендору, який тихо відійшов, коли помітив, що Ісус настановляє апостола і тепер говорить із Яковом Алфея і Симоном Зелотом.

“Що ти думаєш? Він шанобливий, як дитина.”

“Ах, так добре… Якщо б ні, то його око було б у небезпеці! Отож тоді це – Юда!…”

“Послухай, Симоне, чи не міг би ти потурбуватись про мале хлопча? Ти забрав його у мене, а тепер хочеш вмішатися у дружню бесіду між мною і Натанаїлом. Ти не думаєш, що хочеш на один раз забагато?”

Ісус також спокійно посміхається, що Петро засумнівався у своєму припущенні. Він дивиться на Варфоломея, але той підняв всоє орлине обличчя вверх, щоб роздивитися небо… Так Петро залишив свою підозру.

Вид на близьке тепер місто з усіма пагорбами, виноградниками, оливними гаями, будинками і особливо – храмом: вид, що все ще має бути джерелом збентеження і гордості для ізраїльтян, змушує забути про все інше. Вже тепле квітневе сонце Юдеї швидко висушило камені головної дороги. Тепер калюж вже треба просто шукати. Апостоли розпускають на окраїні міста підв’язані одежі, миють ноги у чистому струмку, приводять у порядок своє волосся і закутуються у свої плащі; Ісус робить те саме. Я бачу, що всі прочани роблять це також.

Вхід в Єрусалим має бути важливою справою. Показатись у цей час свята біля мурів міста подібно до аудієнції у володаря. “Святе Місто” було істинним царем ізраїльтян; це я добре усвідомлюю, оскільки на цій дорозі можу спостерігати за натовпами людей і їхньою поведінкою. Тут члени різних сімей утворюють дві групи: жінки із жінками, чоловіки із чоловіками, а діти або з одними, або з іншими; але всі дуже серйозні і одночасно радісні. Одні складають використані плащі і витягують із дорожнього мішка кращий, новий; деякі міняють сандалі. Потім похід стає святковим, ієратичним. В кожній групі є чоловічий молільник, що задає тон і заспівується старі славні гімни Давида. Люди переглядаються радісними очима. Що стають ніжнішими через вид Дому Божого. Святий Дім, цей величезний мармуровий куб, на якому сяють золоті куполи, лежить як перлина посередині могутніх зовнішніх мурів храму.

Група апостолів вишикувалась слідуючим чином: Ісус і Петро з дитиною посередині; за ними Симон, Іскаріот і Йоан; потім Андрій, який змусив Йоана із Ендору іти між ним і Яковом Заведея; у четвертому ряді обоє кузенів Господа з Матеєм; і останніми Тома з Филипом і Варфоломієм. Тут, в цій групі пісні заспівує Ісус своїм могутнім і гарним голосом, баритоном, що чудово звучить. Юда Іскаріот відповідає світлим тенором, Йоан – чистим голосом ще дуже молодої людини, обоє кузенів Ісуса – своїми баритонами, а Тома – своїм басом. Інші, що не мають таких гарних голосів, тихо підспівують у хорі з тими, що можуть майстерно співати. (Псалми є відомими церковними гімнами.) Малий Ябе дуже добре співає своїм ангельським

голоском серед міцних голосів чоловіків, можливо тому, що він краще за інших знає 121 псалом. “Як я зрадів, коли мені сказали: “Ми ідемо в Дім Господа”.” Все його обличчя, що ще перед кількома днями було таким сумним, сяє радістю.

Ось вони досягнули мурів. Вони перед рибними воротами. Вулиці переповненні.

Негайно до храму на першу молитву. Потім мир у мирі Гетсиманії, вечеря, спочинок.

Подорож до Єрусалиму завершена.

235. Субота у Гетсиманії.

Передобідній час суботи більшістю використовується для того, щоб дати спочити стомленому тілу і привести в порядок запилену і пом’яти дорожну одіж. У просторних цистернах Гетсиманії, що наповненні дощовою водою і в Кедроні, що піниться на каміні і озвучує свою симфонію, зараз стільки води, що всі прямо туди подалися. Один за одним окунаються сюди прочани, що не бояться холодної води і потім одягаються в нове з голови до п’ят. З іще мокрим волоссям вони несуть воду із цистерн. Щоб налити в резервуар , де лежить посортована брудна одежа.

“О, гарно!” – каже задоволено Петро. “Так ми їх попередньо поперемо і Марія матиме менше клопоту із пранням.”(Я припускаю, що він має на увазі жінку селянина в Гетсиманії.)

“Тільки ти, малий, не можеш переодягтися. Але завтра…”

На дитині чисте платтячко, що вийняте із його мішка і було б якраз добре на ляльку, таке воно коротке. Воно ще тоньше і коротше за інше. Петро стурбовано його оглядає і бурмоче: “Як мені це зробити – взяти цю дитину в місто? Найкраще яб розділив свій плащ, тому що так можна було б усе прикрити.”

Ісус, що чує батьківську розмову із собою, каже: “Краще дати дитині відпочити. Сьогодні вечором ми ідемо і Витанію…”

“Але я хочу купити йому одежу. Я пообіцяв йому це…”

“Ти це обов’язково зробиш. Але краще порадитись із мамою… ти знаєш, у жінок більший досвід із покупками… і вона буде щасливою від того, що матиме змогу потурбуватися про дитину; ви підете разом.”

Думка, піти за покупками із Марією, підносить апостола на сьоме небо. Я не знаю, чи Ісус все скаже, що думає, чи він частину замовчує; отож не каже, що у його мами кращий смак і що вона краще розуміється на поєднанні барв. У будь-якому випадку, Ісус досягнув своєї мети, не ображаючи Петра.

Вони розсипаються на Оливній горі, що чудова в цей розкішний квітневий день. Здається що дощ минулого дня посріблив оливи і посіяв квіти, тому що все сяє на сонці і під оливними

деревами цвітуть численні квіти. Пташки співають і літають в усіх напрямках. Дивлячись із Гетсиманії, місто знаходиться у західному напрямку.

Звідси не видно людської суєти всередині міста, але видно каравани, що тягнуться до рибних воріт і до інших воріт, назв яких я не наю і які потім проковтуються містом, мов якимсь ненаситним черевом.

Ісус проходжується кругом і спостерігає за Ябе. Що весело грається із Йоаном і молодшими апостолами. Також Іскаріот, у якого здається зникла вчорашнє раздратування, веселий і грається з ними. Старші спостерігають за ними і посміхаються.

“Що скаже твоя мати до цієї дитини?” – питає Варфоломей.

“Я кажу. Що вона скаже: “Він дуже худий””, – каже Тома.

“О, ні! Вона скаже: “Бідна дитина!” – вважає Петро.

“Вона скаже тобі: “Я рада, що ти любиш дитину,” – зауважує Филип.

“В цьому б мати не сумнівалася ніколи. Але я думаю, що вона не скаже нічого. Вона пригорне його до свого серця”. – зауважує Зелот.

“А ти, вчителю, як ти думаєш, що вона скаже?”

“Вона зробить, як ви кажете. Але багато-що, майже все, вона захоронить у своєму серці і тільки скаже, цілуючи: “Будь благословенним!” Вона доглядатиме дитину, як пташеня, що випало із гнізда. Одного разу, послухайте, розповідала вона мені про своє дитинство. Їй ще не було і трьох років – вона ще не була в храмі – і її серце було переповнене любов’ю, як квіти і оливи, які при здавлені виділяють аромат олію. У екстазі цієї любові вона сказала своїй матері, що вона хоче залишитися діво., щоб більше подобатись Спасителеві, і що вона також хоче стати грішницею, щоб її спасли (врятували) і вона майже плакала, тому що її мама не зрозуміла і не змогла їй пояснити, як одночасно можна бути “чистою” і “грішницею”. Батько знову подарував їй мир, принісши їй маленького горобчика. Якого він врятував, коли той був у небезпеці на краю колодязя. Він розповів їй притчу про пташку і сказав, що Бог спас її до того, попереднього, і тому вона повинна двічі славити його. І мала Діва Божа, чарівна Діва Марія, здійснила своє перше духовне материнство над цим пташеням, яке вона випустила, як тільки те зміцніло. Але пташка більше ніколи не покинула сад у Назареті і втішала своїми польотами і своїм щебетанням сумний дім і сумні серця Анни і Йоакима, після того як Марію відвели у храм. Пташка померла незадовго перед успінням Анни… Вона виконала свій обов’язок… Моя мати посвятилась дівицтву із любові. Але оскільки вона була досконалим творінням, то мала материнство в крові і в дусі, тому що жінка покликана до материнства і це неприродно, коли вона глуха до цього почуття, що є любов’ю другого ступеня…”

Тепер також інші тихо, тихо підійшли ближче.

“Що ти хочеш сказати, вчителю, коли говориш про любов другого ступеня?” – питає Юда Тедей.

“Мій друже, є любов різного роду. Першого ступеня є та, яку дарують Богові. Любов’ю другого ступеня є материнська або батьківська любов. Тому що якщо перша любов є цілком духовна, то друга є духовною на дві третини, а одну третину тілесною. Тут примішується людське почуття, але панує все ж вище; тому що мати і батько, що живуть здоровими і в святості не обмежуються тим, щоб харчувати і пестити тіло дитини, але дають поживу і любов також духові і душі свого створіння. Це істинна, коли я кажу, що хто присвячується дітям, навіть якщо тільки для того, щоб їх навчати, в кінці полюбить їх як своїх власних.”

“Я дуже любив моїх учнів”, – каже Йоан із Ендору.

“Я зрозумів, що ти був дуже добрим учителем, коли спостеріг, як ти обходишся із Ябе.”

Чоловік із Ендору нахиляється і цілує руку Ісуса, не відповідаючи.

“Продовжуй, я прошу тебе, з класифікацією любові”, – просить Зелот.

“Є подружня любов, любов третього ступеня; вона наполовину – я завжди говорю про здорову святу любов – духовна, а друга половина – тілесна. Чоловік є для своєї жінки окрім супруга також вчителем і батьком; а жінка є для свого чоловіка окрім супруги також ангелом і матір’ю. Це три види вищої любові.”

“А любов до ближнього? Ти не помиляєшся? Чи ти це забув?” – питає Іскаріот. Інші здивовано дивляться на нього і нажахані цим зауваженням.

Але Ісус спокійно відповідає: “Ні, Юдо! Але поглянь, Бога люблять тому, що він є він є Бог і не потрібно жодних пояснень, щоб перекоти в необхідності цієї любові. Бог є той, хто є – отож усе; а людина є ніщо, частка у “всьому” має влиту Вічним душу, без якої людина була б однією із нерозумних тварин, що живуть на землі, у воді, чи у повітрі. І людина повинна поклонятися Богові, щоб заслужити перебувати у “всьому”; тобто заслужити стати часткою народу Божого у небі, громадянами Єрусалиму, що у вічності не знатиме осквернення і зруйнування.

Любов людини, особливо жінки до дитини, бере свій початок у Божому наказі, який сказав до Адама і Єви; після того як він благословив їх і визначив, що він “добре учинив” у той свій далекий шостий день, перший шостий день творіння: “Ростіть і множтесь і наповнюйте землю…” Я знаю твоє невисловлене заперечення і негайно відповідаю тобі слідуюче: “Оскільки у творінні перед гріхопадінням все регулювалося любов’ю і все грунтувалося на любові, то це множення дітей було б святою, могутньою і досконалою любов’ю. І Бог дав її людям як першу заповідь: “Ростіть і множтесь.” Отож – любіть після мене своїх синів! Любові, як вона є сьогодні, сьогоднішнього способу приводить на світ дітей тоді ще не було. Ще не було злого вчинку і тому не було чуттєвості. Чоловік любив жінку і жінка любила чоловіка у природній спосіб, а не

відповідно природі, як ви люди її розумієте, а відповідно природі Божих дітей, отож у надприродній спосіб.

Блаженні перші дні любові між обома, що були братом і сестрою, тому що мали одного і того ж батька, але які одночасно були і супругами і в любові дивилися один на одного невинними очима близнят у колисці. Чоловік відчував батьківську любов до супутниці: "Кості від його кості і тілу від його тіла", так як є син від свого батька; а жінка знала радість бути дочкою – бути під покровом дуже високої любові; тому що вона відчувала, що вона має щось у собі від прекрасного чоловіка, який любив її з невинністю і ангельською пристрастю у гарних садах Едему!

До заповідей, даних Богом своїм улюбленим малим із усмішкою на устах додається заповідь, яку Адам, що милістю Божою був обдарований розумом, сам підтвердив стосовно своєї супутниці, а через неї для усіх жінок: Божий присуд, що чітко образився у чистому дзеркалі Адамового духу і розквітнув у думках і у слові: "Чоловік покине свого батька і свою матір і з'єднається зі своєю жінкою і обоє стануть одним тілом."

Якщо б не було трьох колон трьох названих видів любові, чи була б любов до ближнього? Ні! Не могло б бути жодної. Любов до Бога робить Бога другом і вчить любові. Хто не любить Бога, який є добрий, не може любити свого ближнього, що більшою мірою є гріховний. Якби у світі не було подружньої і батьківської любові, тоді не було б і ближнього, тому що ближній є дитиною, що народжується людьми. Тепер ти переконаний?"

"Так, вчителю. Я про це не думав."

"Не так просто – проникнути до джерел. Людина упродовж тисячоліть ув'язла в болоті, а ці джерела беруть свій початок лише на висоті! Перше джерело походить із бездни висоти: Бога! Але я хочу взяти вас за руку і довести до джерел. Я знаю, де вони є…"

"А інші види любові?", – питають одночасно Симон Зелот і чоловік із Ендору.

"Перша із другого рівня – це любов до ближнього. Насправді ідеться про любов четвертого ступеня. Потім іде любов до науки, а слідом – любов до праці."

"Це усі?"

"Це всі."

"Але є ще багато інших видів любові", – вигукує Іскаріот.

"Ні, є інші прихоті. Це не є види любові. Вони проти любові. Вони відкидають Бога, вони відкидають людину. Отож мова може іти про любов, тому що вони – її протилежність, отож – ненависть."

"Коли я відкидаю зло, то є це ненависть?" – хоче знати Юда із Керіот.

"О, ми бідні простаки! Ти ще каверзніший від книжника! Ти не відкриєш мені, що у тебе? Чи це ніжне повітря Юдеї, що як судома лоскоче твої нерви?" – вигукує Петро.

“Ні, я хотів би навчитися і мати багато ясних ідей. Тут легко можна встрягти у розмову із книжниками. Я хотів би знати, як я маю їм відповідати.”

“І ти думаєш, що кожної миті, коли тобі буде потрібно, ти зможеш висмикнути із плутанини ниток твого мішка із ганчір’ям потрібний колір?” – питає Петро.

“Ганчір’я, слова вчителя? Ти грішиш!”

“Не чини так лицемірно. У його устах це не ганчір’я; але коли його слова неправильно нами вживаються, тоді вони ним стають. Спробуй колись дати в руки дитини кусок коштовної дамаської тканини. За короткий час це стане брудний і порваний лоскут. Одтак і з нами. Якщо ти зараз припускаєш, що в потрібний момент зможеш знацти потрібну латку між частково порваними, частково брудними, то я не знаю, як ти це можеш.”

“Це тебе не стосується. Це моя справа!”

“Будь спокійний, я тим не переймаюся. Мені достатньо своїх. І потім, я вже задоволений, коли ти не приносиш вчителеві шкоди. Тому що в цьому випадку я би вмішався і в твої справи.”

“Якщо я чинитиму зло, тоді роби це. Але це ніколи не станеться, тому що я знаю, що роблю Я не дурень…”

“А я дурень, я знаю. Але саме тому, що я це знаю, я не роблю хаосу, щоб у потрібний момент я не говорив дурниць. Я вручаю себе Богові і Бог допоможе мені із любові до свого Месії, чиїм наймізернішим і найвірнішим слугою я є.”

“Ми всі вірні!” – високомірно відповідає Іскаріот.

“Ти злий! Чому ти ображаєш мого тата? Він старий і добрий. Ти не смієш цього робити. Ти злий чоловік і я боюся тебе”, – каже серйозно Ябе і запановує уважна мовчанка.

“Уже двоє”, – каже, наголошуючи, Яків Заведея і штовхає ліктем Андрія.

Він сказав це тихо, але Іскаріот почув. “Бачиш, вчителю, що слова дурної дитини із Магдали залишили по собі слід?” – каже роздратовано Юда.

“Чи не було б краще продовжити науку вчителя, ніж бути схожими на багато впертих кіз?” – питає миролюбивий Тома.

“Але звичайно, вчителю. Розкажи нам про твою маму. Її дитинство таке чудове! Душа очищується, коли відображається у ній, а мені, бідному грішнику, це так потрібно!” – вигукує Матей.

“Що я повинен вам розповісти? Є багато епізодів, один кращий за інший…”

“Це вона їх тобі розповіла?”

“Деякі… але багато більше Йосиф, а також Алфей Сари, що був лише кілька років старший від мами і який був їй добрим другом тих кілька років, коли вона перебувала у Назареті. Для мене як дитини це були найкращі розповіді.”

“О, розповідай…” – просить Йоан. Всі сидять колом у тіні оливкових дерев і Ябе, який сидить посередині, весь час пильно дивиться на Ісуса, ніби прислухається до райської казки…

“Я розповім вам про приклад чистоти, який моя мама за кілька днів перед входом у храм дала своєму маленькому другові і іншим.

Одного дня виходила заміж в Назареті одна дівчина, родичка Сари; Йоаким і Анна також були запрошені на весілля, а з ними і мала Марія, що разом із іншими дітьми мала розсипати пелюстки квітів на шляху нареченої. Кажуть, що Марія була прекрасна дитиною і всі хотіли мати її коло себе після урочистого входу нареченої. Це не було легко – побачити Марію, тому що вона жила дуже скрито і понад усі місця любила малий грот, який вона ще й тепер називає “покоєм нареченої”. І коли вона появилася такою, як вона була – білява, рожевощока і мила, її захотіли всі приласкати. Її називали “квіткою Назарету” або “перлиною Галілеї” або “миром Божим”, на спомин про велику веселку, що з’явилась на небі при її народженні. Вона була і є такою насправді, і ще більше того. Вона є квіткою неба і творіння, вона є перлиною раю, вона є миром Божим…Так, мир! Я сповнений миру, тому що я є Сином Отця і Сином Марії: безкінечний мир, солодкий мир.

У той весільний день усі хотіли її поцілувати і взяти на коліна. А вона, що мала певну сором’язливість щодо поцілунків і доторків, сказала із ввічливою серйозністю: “Я прошу вас, не помніть мене.” Всі думали, що вона має на увазі своє лляне платтячко, що було прикрашено небесно-голубими стрічками в талії, на зав’язках рукавів і біля шиї… або віночок з голубих квіточок, яким увінчала її Анна, щоб закріпити локони, вони всі запевнили її, що вони не хочуть пом’яти ні платтячко, ні віночок. Але Марія, впевнена маленька жінка трьох років, стоячи посередині кола дорослих, серйозно сказала: “ Я не думаю про те, що можна знову поправити. Я говорю про мою душу. Вона належить Богові. І я хочу, щоб мене торкався тільки Бог.” А вони відповіли їй: “Але ми цілуємо тебе, а не твою душу.” І вона: “Моє тіло є храмом душі, а дух є та священиком. Народ не може входити в пресбітерій. І тому я прошу вас: не входьте у володіння Бога”.

Алфей, якому тоді було вісім років і який її дуже любив, так був вражений цією відповіддю, що він спитав її іншого дня, коли побачив її зриваючою квіти поблизу її гроту: «Маріє, коли ти станеш жінкою, чи ти тоді не вийдеш за мене заміж?»

В ній ще було схвилювання від весільного свята, на якому вона була присутня, і вона сказала так: «Ти дуже подобаєшся мені. Але я не дивлюся на тебе, як на чоловіка. Я хочу сказати тобі таємницю. Я бачу тільки душу тих, що живуть. Її я дуже люблю усім серцем. Але я не бачу нікого іншого окрім Бога «істинного живого», кому я подарую себе”.

Ось такий один епізод”.

«Істинно живий»! Але знаєш, це глибоке слово!» – вигукує Варфоломей.

А Ісус смиренно посміхаючись: «Вона була Матір'ю Мудрості.»

«Вже тоді?… Чи їй не було тільки три роки?»

«Вона була нею, тому що я уже жив у ній, тому що із її зачаттям Бог був у ній у своїй найдосконалішій єдності і триєдиності”.

«Але – вибач, що я, винний, насмілююсь говорити – але Йоаким і Анна, чи знали вони, що вона була вибраною Дівою? « – питає Юда із Керіот.

«Вони цього не знали.»

«То як тоді міг Йоаким стверджувати, що Бог ще попередньо спас її? Чи не натякає це на привілегію щодо гріха?»

«Це натякає на те. Але Йоаким говорив як голос Божий, як усі пророки. Але він не розумів надзвичайної надприродної мудрості, яку дух вклав в його уста. Тому що він був праведником, тук дуже, що був достойний цього батьківства. І він був смиренним. Де панує гордість, там немає праведності. Він був праведним і смиренним. Він втішав дочку у своїй батьківській любові, він навчав її мудрістю священика, оскільки він був хранителем кивоту і він як верховний священик освятив її найкращою назвою: «Непорочна”. Прийде день, коли інший посивілий пастир світу скаже: «Вона є непорочне Зачаття», і він подарує віруючим цю істину як неосяжний закон віри, щоб у майбутньому світі, що все більше потопатиме у сірому тумані єресей і пороків, була б повністю без покрову Красуня Божа, увінчана зірками і одягнута в місячне проміння, що поступаються їй красою, і оперта на зорі, Цариця сотворенного і несотворенного. Тому що Бог-Цар поставив Марію Царицею у своїм Царстві”.

«Отож Йоаким був пророком?»

«Він був праведником. Його душа немов луна казала те, що Бог говорив до його улюбленої Богом душі”.

«Коли ми підемо до цієї мами, Господи?» – питає маленький Ябе із очима, сповненими палкого бажання.

«Сьогодні вечором. Що ти скажеш їй, коли її побачиш?»

«Я вітаю тебе, матере Спасителя». Так буде добре?»

«Дуже добре”. – стверджує Ісус пестячи дитину.

«Ми не йдемо сьогодні до храму?» – питає Филип.

«Перш ніж відправитись і Витанію, ми підемо до храму. Але ти будеш хорошим і залишишся тут. Чи не так?»

«Так, Господи!»

Жінка Йони, управителя оливного городу, тихо увійшла і каже: «Чому ти не візьмеш його з собою? Дитина так дуже цього прагне…»

Ісус пильно глянув на неї.

Жінка розуміє і каже: «Я зрозуміла! Я ще маю мати малий плащ Маркуса. Зараз я його принесу», і вона поспішаючи виходить.

Ябе тягне Йоана за рукав: «Вчителі будуть дуже суворі?»

«О ні, не бійся! А потім – це ще не сьогодні. За кілька днів, які ти проведеш із Марією, ти станеш мудрішим від ученого», – запевняє його Йоан. Інші чують це і сміються із страхів Ябе.

«Але хто рекомендуватиме його замість батька?» – питає Маркус.

“Я, звичайно, за умови щ це не захоче зробити сам вчитель”, – каже Петро.

“Ні, Симоне, я цього не буду робити. Цю честь я залишаю тобі.”

“Дякую, вчителю. Ти також будеш при цьому?”

“Певно! Ми всі при цьому будемо. Це ж “наша” дитина…”

Марія Йони повертається з темно-фіолетовим плащем, який ще добре зберігся. Але що за колір! Вона сама каже: “Маркус ніколи не хотів його одягати, тому що йому не подобався колір…”

Я цьому охоче вірю, тому що колір жахливий. І бідний Ябе із оливково-зеленим кольором обличчя виглядає в цьому волаючому фіолетовому плащі як утопленик. Але він сам себе не бачить… і тому щасливий, що має цей плащ, у який може закутатись, як дорослий…

“Страва готова, вчителю. Служниця зняла ягня із вертела.”

“Тоді ходімо.”

Вони спускаються вниз до будинку і ідуть їсти у простору кухню.

237. У храмі в годину жертвоприношення.

Петро урочисто у якості “батька” вступає у переддвір’я храму; він веде малого Ябе за руку. Він навіть виглядає вищим, так чопорно крокує він попереду. За ним іде група інших. Ісус іде останнім. Він розмовляє із чоловіком із Ендору, що очевидно соромиться заходити в храм.

Петро питає свого підопічного: “Ти вже тут був?” і отримує відповідь: “Коли я народився, тату, але я тепер нічого не пам’ятаю”, що викликає у Петра щирий сміх і він повторює це іншим, що потім, у свою чергу, щиро сміються і добродушно та жартома кажуть: “Можливо ти спав і тому…”; або “З нами всіма також так. Ми теж не пам’ятаємо, що після нашого народження нас сюди принесли.”

Ісус також ставить своєму підопічному те саме питання і отримує подібну відповідь. Тому що Йоан із Ендору каже: “Ми були навернені і я прийшов сюди на руках своєї матері саме на пасху; тому що я народився у перші дні місяця Адар і мама, яка походила із Юдеї, як тільки це стало для неї можливим, вирушила у дорогу, щоб вчасно пожертвувати свого сина Господу. Можливо занадто рано… тому що вона захворіла під час цієї мандрівки і так і не змогла більше оправитись. Мені не було і двох років, як я зостався без матері. Перше нещастя мого життя. Але я

був її первородним і через її хворобу залишився її єдиною дитиною і так вона була горда від того, що має померти, тому що додержала Закону. Мій тато сказав мені: “Вона померла щаслива, тому що вона пожертвувала себе у храмі…” Бідна мама! Що ти пожертвувала? Майбутнього вбивцю…”

“Йоане не кажи так! Тоді ти був Феліксом, тепер ти Йоан. Думай про те, яку велику милість виказав тобі Господь, назавжди! Але не забудь приниження минулого… Ти ніколи більше не повертався до храму?”

“О так. В дванадцять років, і з тих пір завжди… поки я це міг… Після того, коли я знову це міг робити, я не робив цього більше; тому що я вже казав тобі, я мав тільки один культ: ненависть! І через те також я не можу більше сюди увійти. Я почуваюся чужим у домі Отця… Я задуже довго був далеко від нього…”

“Ти повертаєшся назад до нього, ведений мною, який є Сином Отця. Якщо я веду тебе перед алтар, то це тому, що я знаю, що тобі все прощено.”

Йоан із Ендору каже, сухо схлипнувши: “Дякую, мій Боже!”

“Так, дякуй Всевишньому! Ти бачиш, що твоя мама мала пророчий дух істинної ізраїльтянки? Ти є той пожертвуваний Господу первородний, а більше не відкинутий. Ти є мій, ти належиш Богові, ти є учень, а тому майбутній священик твого Господа у новий час і релігії, що носитиме моє ім’я. Я розрішаю тебе від усього, Йоане! Іди із спокійним серцем у святиню. Істинно кажу я тобі, серед тих, хто живе серед цих мурів, є багато, що набагато більше винні за тебе і менш достойні наближатися до алтаря…”

Тим часом Петро намагається показати дитині всі варті уваги речі храму; все ж він кличе інших на допомогу, що є дещо освіченішими, особливо Варфоломей і Симон, тому він насолоджується серед старших своєю гідністю яко батько.

Вони підійшли до жертовного стола, щоб піднести свої дари, коли Йосиф із Ариматеї вигукує: “Він тут? Відколи?” – питає він після взаємного привітання.

“Від учорашнього вечора.”

“А вчитель?”

“Він там, із новим учнем. Він зараз прийде.”

Йосиф дивиться на дитину і питає Петра: “Один із твоїх онуків?”

“Ні…так… Обставини такі: не по крові, більшою мірою по вірі і все через любов.”

“Я тебе не розумію…”

“Сирота… а тому не по крові. Учень… а тому великою мірою по вірі. Син… через любов. Вчитель прийняв його… а я люблю його. В ці дні він стане повнолітнім.”

“Вже дванадцять років? І такий малий?”

“Обставини такі що… вчитель це тобі скаже… Йосифе, ти добрий… один з небагатьох добрих людей тут усередині… Скажи мені, ти допоміг би мені у цій справі? Знаєш… я відрекомендую його, так начебто мого сина. Але я із Галилеї і на тілі маю погану проказу…”

“Проказа?” – питально вигукує переляканий Йосиф і відхиляється назад.

“Не бійся. Моя проказа – належати до Ісуса; це найгірше для тих що тут у храмі, за винятком кількох.”

“Ні, не кажи це!”

“Це правда і це слід сказати… Тому я боюся, що вони жорстоко поведуться із малим через мене і через Ісуса. Я також не знаю, як добре він знає Закон, Галака, Гаггада і Мідрашот. Ісус каже, що він знає достатньо…”

“Ну, якщо так каже Ісус, тоді нічого боятися!”

“Але щоб допекти мені, вони будуть…”

“Ти напевно дуже любиш цю дитину! Хлопчик буде біля тебе?”

“Я не можу!… Ми завжди в дорозі… Дитина мала і слабка…”

“Але я б охоче пішов із тобою…” – каже Ябе, який тепер заспокоївся, оскільки Йосиф його гладить.

Петро засіяв із радості… Все ж він каже: “Вчитель каже, що так не можна, тому облишимо це… але ми все одно будемо бачитись… Йосифе, ти мені поможеш?”

“Ну звичайно! Я піду із тобою. Бачачи мене, вони не дозволять собі ніяких несправедливостей. Коли? О, вчитель! Дай мені твоє благословення!”

“Мир хай буде з тобою, Йосифе. Я радий бачити тебе при доброму здоров’ї.”

“Я також, вчителю. І друзі також зрадіють побачити тебе. Ти у Гетсиманії?”

“Я там був. Після молитви ми підемо у Витанію.”

“До Лазаря?”

“Ні, до Симона. Там будуть також моя мати, мати моїх братів і мати Йоана і Якова. Ти мене відвідаєш?”

“Ти питаєш? Це буде для мене великою радістю і великою честю. Дякую тобі. Я прийду з деякими друзями…”

“Будь обережний, Йосифе, із товаришами!” – радить Симон Зелот.

“О, ви вже їх знаєте. Мудрість каже: “Повітря немає цього чути” Але як тільки ви їх побачите, ви зрозумієте, що це друзі.”

“Тільки тому що…”

“Вчителю, Симон Йони говорив зі мною щодо церемонії для хлопця. Ти саме прийшов, коли я питав, коли вона має відбутися. Я хотів би бути присутнім.”

“В середу перед пасхою. Я хотів би, щоб він зустрів свою пасху як Син Закону.”

“Дуже добре. Домовились! Я зайду за вами у Витанії. Але в понеділок я хотів би прийти із друзями.”

“Домовились.”

“Вчителю, тепер я покидаю тебе. Хай мир буде з тобою. Це година димної жертви.”

“Всього доброго, Йосифе. Мир хай буде із тобою. Ходи, Ябе, це найурочистіша година дня. Подібна є вранці. Але ця урочистіша. Ранок починає день. Це добре, що людина хвалить Господа, щоб протягом дня мати благословення у всіх своїх справах. Але вечором це ще урочистіше. Сонце сідає, денні справи закінчено і приходить ніч. Світло, що убуває, нагадує про падіння у гріх, тому що більшість гріхів здійснюються уночі. Чому? Тому що людина, яка більше не відволікається роботою, легше може бути опутана злим, коли він розкидає свою сіть спокус і страхів. А тому – добре, щоб після подяки за надану протягом дня захорону, призивати Бога, щоб він вибавив нас від привидів ночі і спокус. Ніч і сон є символами смерті. Але щасливим є той, хто жив із Божим благословенням, тому що він не буде спати у темряві, але пробудиться до сяючого ранку. Священик, що жертвує фіміам, робить це за нас усіх. Він просить за весь народ у поєднанні з Богом і Бог вверяє йому своє благословення для народу своїх дітей. Ти бачиш, як високо стоїть служба священика?”

“Вона б мені сподобалась… Мені здавалося б, ніби я ще ближче до мами…”

“Якщо ти завжди будеш добрим учнем і добрим сином Петра, то ти станеш ним. Тепер ходи! Сурми сповіщають, що прийшла година. Ходімо славити з глибокою пошаною Єгову.”

238. Зустріч Ісуса зі своєю матір’ю у Витанії.

На тінистій дорозі, що з’єднує Оливну гору із Витанією – можна сказати, що гора своїми зеленими схилами сягає аж до полів Витанії – швидким кроком прямує Ісус зі своїми у місто Лазаря. Ледве він туди добрався, як його вже впізнали і добровільні посланці поспішають в усіх напрямках, щоб повідомити про його прихід. А, звідси, і приходять незабаром Максімін і Лазар з однієї сторони, а Ісаак з Тимонієм і Йосифом із іншої, третіми з’являються Марта з Марцелою, яка високо піднімає своє покривало, щоб поцілувати одіж Ісуса; і зразу ж по тому приходить також Марія Алфеєва і Марія. Малий Ябе все ще тримаючи за руку Ісуса, здивовано спостерігає за всіма цими жвавими привітаннями і тоді коли Йоан із Ендору, що почуває себе чужим, відступає на задній план, на дорозі, що веде до дому Симона з’являється Мати.

Ісус відпускає руку Ябе і м’яко відсторонює друзів, щоб поспішити їй назустріч. Обидва слова “Сину” і “Мамо” пронизують повітря і звучать як соло любові у мішанині людських голосів. Вони цілуються і в поцілунку Марії – вся турбота людини, що довгий час жила у страсі і тепер, при звільненні від цього страху, відчуває як на зміну напруженню прийшла втома і усвідомлює повною мірою, якою великою була небезпека.

Ісус, який розуміє її, голубить її і каже: “Окрім мого ангела мав я і твого, мамо, що чатував наді мною; тому зі мною не могло статися нічого поганого.”

“Хвала Господеві за це! Але я дуже страждала!”

“Я хотів прийти швидше, але змушений був іти іншими дорогами, щоб послухати тебе. Так було добре, тому що твій наказ, моя мамо, як завжди став благословенням для мене!”

“Твоя послушність, сину!”

“Твій мудрий наказ, мамо…” Вони посміхаються один одному, як двоє закоханих.

Але чи можливо це, щоб ця жінка була матір’ю цього чоловіка? Де шістнадцять років різниці? Свіжість і грація обличчя і дівочого тіла роблять із Марії сестру її сина, що досяг повноти своєї чоловічої краси.

“Чому ти не питаєш, чому це призвело до добра?” – питає Ісус все ще посміхаючись.

“Я знаю, що мій син нічого не приховує від мене.”

“Дорога мамо!” Він ще раз її цілує…

Люди тримаються на відстані і роблять вигляд, що не бачать цієї сцени. Але можу посперечатися, що серед цих очей немає жодного, що не косить а цю солодку сцену, хоч всі вони роблять вигляд, що дивляться у іншому напрямку.

Найвідкритіше дивиться Ябе, якого Ісус залишив самого, коли поспішив до матері і обняв її, при стількох питаннях і відповідях ніхто не потурбувався про малого… Ябе дивиться, потім опускає голову, бореться із сльозами… і врешті не може більше себе стримувати, вибухає сльозами і жалібно зве: “Мамо, мамо!”

Всі, Ісус і Марія першими, розвертаються; всі хочуть поправити або знати, що за дитина. Підбігла Марія Алфеєва, а також Петро, які водночас запитують: “Чому ти плачеш?”

Але перш ніж Ябе, що глибоко схлипує, зміг віддихнути, підбігла Марія і обняла його. Вона каже: “Так, мій синочку, мама! Не плач більше і пробач, що я тебе зразу ж не побачила. Це, друзі, мій синочок…” Зрозуміло, що Ісус встиг шепнути їй: “Це сирота, якого я взяв до себе.” Решту Марія вгадала.

Дитя все ще плаче, але все ж не так бузутішно, і так як Марія обнімає і цілує його, то умите сльозами личко прояснюється в усмішку.

“Ходи, я хочу висушити всі ці сльози. Ти не повинен більше плакати. Поцілуй мене…”

Ябе… нічого іншого не хотів; тому що після всіх ніжностей зі сторони бородатого чоловіка тепер і йому припала насолода, поцілувати ніжні щоки Марії.

Ісус тим часом шукав Йоана із Ендору і викрив його сховок; він витяг його із його кутка. І в той час, як апостоли вітаються із Марією, Ісус підходить до неї, ведучи за руку Йоана із Ендору і каже: “Ось, мамо інший учень. Ці двоє синів є плодами твого наказу.”

“Твого послуху, Сину”, – повторює Марія; потім він вітає чоловіка і каже: “Мир з тобою!”

Різкий, неспокійний чоловік із Ендору, що все дуже змінився від того ранку, коли забаганка Юди привела Ісуса в Ендор, нарешті відкидає своє минуле, коли схиляється перед Марією. Я думаю, що це так, тому що, розпрямившись після глибокого поклону, його обличчя набуває радісного і справді умиротворенного виразу.

Тепер усі вирушають до дому Симона. Марія із Ябе, Ісус за руку із Йоаном із Ендору, біля них і навколо них – Лазар і Марта, апостоли із Максиіміном, Ісаак, Йосиф і Тимоней. Вони заходять в дім, на порозі якого старий слуга Симона вітає Ісуса і свого господаря і виказує їм пошану.

“Мир хай буде з тобою, Йосифе, і цьому дому”, – каже Ісус і піднімає руку для благословення, після того як спочатку був поклав її на білу голову старого слуги.

Лазар і Марта трохи посмутніли після першої радості і Ісус питає: “Чому, друзі?”

“Тому що ти не з нами, тому що всі ідуть з тобою, окрім душі, про яку ми бажаємо, щоб вона тобі належала.”

“Укріпіться в терплячості, надійтесь і моліться! А потім, я ж вами. Цей дім тут є тільки гніздом, із якого Син Чоловічий кожен день вилітатиме до своїх любих друзів, що є на невеликій відстані, але з надприродної точки зору є безкінечно ближчі у любові. Ви є в моєму серці, а я – у ваших. Чи можна бути ще ближчим? Але сьогодні вечором ми будемо разом. Займіть місце за моїм столом.”

“О, я бідна! Я гайную тут час! Ходи, Саломіє, у нас є справи!” Вигук Марія Алфея змушує всіх засміятись, в той час як добра родичка Ісуса поспішно встає, щоб іти до роботи.

Але Марта наздоганяє її: “Не турбуйся про їжу, Маріє. Я піду і дам вказівки. Тобі потрібно тільки накрити столи. Я пришлю тобі достатньо подушечок і всього необхідного. Ходи, Марсело. Я хутко повернуся, вчителю!”

“Я, Лазаре, бачив Йосифа із Ариматеї. В понеділок він прийде сюди із друзями.”

“О, тоді в цей день ти належиш мені!”

“Так, він прийде, щоб ми змогли побути разом; але також, щоб обговорити церемонію, що стосується Ябе. Йоане, приведи дитя на терасу, воно зрадіє.”

Йоан Заведея, завжди послушний, негайно піднімається і скоро по тому чути на терасі, що опоясує будинок, радісні вигуки дитини і його малі кроки.

“Дитина”, – пояснює Ісус матері, другові і жінкам, серед яких знаходиться і Марта, яка тут же повернулась назад, щоб не втрачати жодної хвилини від радості бути разом із вчителем, “є внуком одного робітника Дори. Я проходив мимо в Ездрелон,…”

“Чи це правда, що поля спустошені і він хоче їх продати?”

“Вони спустошенні. Про продажу я нічого не знаю. Один робітник Йоханана казав це мені. Але нічого точнішого я про це не знаю.”

“Якщо він хоче їх продати… я б їх охоче купив, щоб і у цьому зміїному гнізді мати притулок для тебе.”

“Я не думаю. Що це тобі вдасться. Йоханан готовий прийняти їх.”

“Побачимо…Але продовжуй розповідати. Про якого робітника йдеться? Ті, яких він мав раніше – всі розсіяні.”

“Тук, вони прийшли із його помість у Юдеї, принаймні старий, дідусь дитини. Дитя мало бути заховане в лісі, як дикий звір, щоб Дора її не знайшов… воно було там під час зими…”

“О, бідне дитя. Але чому ж!” Всі жінки переповнені співчуттям.

“Тому що його тато і його мати лежать поховані під землею коло Емаусу. Всі: тато, мама, брати і сестри. Він вижив, тому що не був удома. Вони відправили його до дідуся. Але що може вдіяти робітник у Дори? Ти, Ісааку, теж в цьому випадку говорив про мене як про Спасителя.”

“Чи я погано вчинив, Господи?” – питає смиренно Ісаак.

“Ти добре вчинив. Бог так хотів. Але старий дав мені дитину, тому що в ці дні вона має досягти повноліття.”

“Бідне створіння! Такий малий у дванадцять років! Мій Юда у цьому віці був два рази такий завбільшки… І Ісус…” – каже Марія Алфеєва.

І Саломея: “І мої сини були дуже великі.”

Марта шепоче: “Він справді дуже малий! Я припускала, що йому немає ще і десяти років.”

“Голод – погана справа! А дитина напевно страждала від нього, відколи на світі. А потім… що міг старий йому дати, якщо там помирають від голоду?” – каже Петро.

“Так, хлоп’я багато страждало. Але воно дуже добре і дуже розумне. Я прийняв його, щоб втішити старого і дитину.”

“Ти усиновиш його?” – питає Лазар.

“Ні, так не буде.”

“Тоді я це зроблю.”

Петро, що бачить як тане його надія, чесно зітхає: “Господи, все йому?”

Ісус посміхається: “Лазарю, ти вже і так стільки багато зробив, я вдячний тобі. Але цю дитину я не можу тобі передам. Це є “наша” дитина. Вона належить нам усім. Вона є радістю апостолів і вчителя. Тут вона зростала б у достатку. Я ж хочу подарувати йому свою королівську одіж: “благопристойну убогість”. Ту убогість, якої Син Чоловічий сам побажав для себе, щоб могти наблизитись до усіх бід, не принижуючи нікого. ти також нещодавно одержав від мене дар…”

“Ах так, старого патріарха і його дочку. Жінка дуже старанна, а старець – дуже добрий.”

“Де вони зараз? Я маю на увазі, в якому місці?”

“Тут, у Витанії. Ти думаєш, що я віддав би благословення, яке ти мені послав? Жінка працює за прядильним верстатом. Для цього потрібні легкі руки, що мають досвід у роботі. Старому, що неодмінно хотів працювати, я довірив пчіл. Вчора – чи не так, сестро – вся його довга борода була повністю із золота. Бджоли, що роїлися, сіли на нього і він говорив до них, як до дітей. Він щасливий.”

“В це я вірю. Будь благословенний! – каже Ісус.”

“Дякую вчителю. Але ця дитина чогось тобі вартуватиме. Дозволь мені принаймні…”

“Я вже турбуюся його святковим одягом”, – кричить Петро. Всі сміються через раптовість вигуку.

“Так добре. Але він потребуватиме і іншої одежі: Симоне, будь люб’язним. Я також маю дітей. Дозволь, щоб ми з Мартою мали втіху, клопочучись про малі одежі.”

Петро, якого так просили, тут же розм’як і каже: “Інші одежі – так, але одіж для середи куплю я. Вчитель це мені пообіцяв і сказав, що я завтра зможу піти з матір’ю за покупками.”

Ісус посміхається і каже: “Так, мамо, я прошу тебе піти завтра з Симоном. Інакше цей чоловік помре від ентузіазму. Ти порадиш йому у виборі.”

“Я сказав: червона одіж і зелений пояс. Це буде дуже гарно; краще ніж колір, який він зараз носить.”

“Червоне пасуватиме дуже добре. Ісус також був одягнутий у червоне. Але я б казала, що на червоному краще дивився б червоний пояс, або, принаймні, вишитий червоним”, – каже Марія м’яко.

“Я сказав це, тому що бачив, що Юда, що смаглявим, добре виглядає з цими зеленими полосами на червоній одежі.”

“Але вони не зелені, друже!” – сміється Іскаріот.

“Ні, що ж це тоді за колір?”

“Цей колір називається агатова вена.”

“Як я це можу знати? Він здався мені зеленим. Я на листях дерев бачив цей колір…”

М’яко втручається найсвятіша Матір: “Симон правий. Це якраз той колір, якого набуває листя в перший дощ місяця тішрі…”

“Ну, отож! А оскільки листя зелене, то я сказав, що колір зелений,” – радісно підсумовує Петро. Все добра внесла мир і радість і у цю справу.

“Ви не хочете покликати малого?” – просить Марія. І дитя тут же спішить із Йоаном до них.

“Як тебе звати?” – з любов’ю питає Марія.

“Мене… я був Ябе. Але тепер я чекаю на моє ім’я…”

“Ти чекаєш?”

“Так. Ябе хотів би нове ім’я, яке б говорило, що я його врятував. Ти підшукаєш його, мамо. Ім’я любові і спасіння.”

Марія роздумує… а потім каже: “Маргціам (Мааргціая). Ти є маленька крапелька в морі спасенних Ісусом. Воно тобі подобається? Воно нагадує про порятунок і про мене також.”

“Воно дуже гарне”, – щасливо каже дитина.

“Але чи це не жіноче ім’я?” – питає Варфоромей.

“З “л” на кінці замість”. Коли цей чоловічок підросте, тоді ви зможете перетворити це ім’я у чоловіче, змінивши в кінці “м” на “л”. а зараз він носитиме ім’я, яке дала йому його мати. Чи не так?”

Дитина каже “так” і мати голубить його.

Жінка брата каже: “Шерсть дуже гарна”; при цьому вона торкається плащика Ябе, – “але колір! Як він вам вдається? Я б перефарбувала його у темно-червоний. Так він став би гарним.”

“Давайте зробимо це завтра вечором. Тому що завтра він матиме свою нову одіж; тоді ми зможемо забрати у нього цей плащ.”

Марта каже: “Ти не підеш зі мною, дитино. Я покажу тобі багато чого, а потім ми сюди повернемось…”

Ябе не вагається. Він ніколи ні від чого не відмовляється, але йому видається трохи боязко, іти з майже повністю незнайомою жінкою. Тому він сором’язливо і ввічливо каже: “Чи міг би Йоан піти з нами?”

“Ну звичайно!…”

Вони ідуть. Під час їхньої відсутності розмова продовжується в групах далі: приклади, зауваження і зіткання про людську черствість.

Ісаак повідомляєте, що він дізнався про Христителя. Одні кажуть, ніби він у Махері, інші стрверджують – у Тиверіяді. Учні все ще не повернулись…

“Хіба вони не послідували за ним?”

“Так, але біля Доко сищики разом з в’язнем перетнули ріку і невідомо, чи вони пішли вверх до озера, чи вниз до Махера. Йоан, Матей і Симон вирушили на пошуки і вони це не покинуть.”

“А ти, Ісааку, напевно не віддаш мені цього нового учня. На даний момент він зі мною. Я хочу, щоб він відсвяткував зі мною апсху.”

“Я святкуватиму свято в Єрусалимі у домі Йоани. Вона мене побачила і запропонувала мені кімнату, для мене і для товаришів. Цього року прийдуть усі. Ми будемо разом з Йонаталом.”

“І із тими із Лівії?”

“І з ними також. Але учні Христителя напевно не прийдуть.”

“Ти знаєш, що прийдуть учні Йоханана?”

“Справді? Я стану біля воріт до священників, що приносить жертву. Там я їх зразу побачу і заберу.”

“Вижди до останнього моменту. Їхній час відміряний. Вони принесуть ягня.”

“Я також. Чудово! Мені дав його Лазар. Ми пожертвуємо його; інше, їхнє послужить їм для зворотньої дороги.”

Входять Марта із Йоаном. На хлоп’ті – мала одіж із білого полотна з червоною накидкою. На руках у нього – червоний плащ.

“Ти це впізнаєш, Лазарю? Ти бачиш,як усе може пригодитися?”

Брат і сестра сміються.

Ісус каже: “Дякую тобі, Марто.”

“О, мій Господи, у мене хвороба все зберігати. Це я успадкувала від своєї матері. У ще багато одягу мого брата. Вони дорогі мені, тому що мама торкалася до них. Час від часу я беру якусь річ для якоїсь дитини. Тепер їх отримає Маргціам. Вони ще трохи задовгі, але їх можна підігнути. Лазар їх більше не хотів, після того як став повнолітнім… він вже дитиною був вибагливим… він завжди залишався переможцем, тому що моя мати любив свого Лазаря понад усе.”

Сестра з любов’ю гладить свого Лазаря, а той бере її гарну руку, цілує її і каже: “А тебе ні?” Вони обоє сміються, дивлячись один на одного.

“Це істинне провидіння”, – зауважують багато.

“Так, мої капризи привели до доброго. Тому можливо мені проститься.”

Вечерю принесли і кожен іде на своє місце…

…Уже ніч, коли Ісус нарешті в мірі може говорити із матір’ю. Вони пішли на терасу, сіли бік о бік, тримаються за руки, розмовляють і слухають один одного.

Спочатку Ісус розповідає, як усе проходило. Тоді каже Марія: “Сину, після твого відходу, зразу ж таки, до мене прийшла одна жінка… Вона шукала тебе. Велика нужда. І і велике навернення. Але це створіння бажає твого прощення, щоб могти витримати у своєму намірі. Я довірила її Сузанні і сказала їй, що вона одна із оздоровлених тобою. Це правда. Я б зоставила її біля себе, якби наш дім не став морем, на якому всі ходять під вітрилом… і багато із поганими умислом. Жінка відчуває зараз відразу до світу. Ти хочеш знати, хто це?”

“Це є одна душа. Але скажи мені її ім’я, щоб я зміг, не помилившись прийняти її.”

“Мова йде про Аглаю, римлянку, акторку і грішницю, порятунок якої ти розпочав уже в Хевроні; вона шукала тебе і знайшла біля “Обманливих вод”; вона багато вистраждала за для своєї відродженої чесності… Вона все мені розповіла… Як жахливо!…”

“Її гріхи?”

“Так! Але набагато більше – світ. О, мій сину! Не довіряй фарисеям із Капернауму! Вони хотіли використати щоб тобі зашкодити. Але вона…”

“Я знаю це, мамо… Де Аглая?”

“Вона прибуде перед пасхою із Сузанною.”

“Так добре! Я поговорю із нею. Я кожен вечір тут і чекатиму її, за винятком пасхального вечора, який я відводжу для сім’ї. Ти тільки залиши її у себе, коли вона прийде. Йдеться про велике навернення – ти це сказала. І спонтанне! Істинно кажу тобі, в небагатьох серцях змогло так сильно укорінитися моє насіння, як на цьому нещасному грунті. Андрей теж допоміг при цьому остаточно визріти зерну.”

“Вона це мені сказала.”

“Мамо, що ти відчувала поблизу цієї руїни?”

“Відразу і радість. Мені здавалося, наче я стою над пекельною пропастю; але одночасно я відчувала себе припіднятою в небо. Як дуже ти є Богом, мій Ісусе, якщо ти твориш такі чудеса!”

Вони замовкають під сяючими зірками і у світлі місячної чверті, що вже скоро стане повнею. Вони мовчали і знову розмовляли одне з одним у любові одного до іншого.

239. Влада слова Марії.

Розкішний ранок справді запрошує покинути ліжка і доми і вийти прогулятися; мешканці дому Зелота встали з першим сонячним промінням, як багато пчіл, щоб насолодитися чистим повітрям у фруктовому саду Лазаря, який межує із будинком гостей. Скоро до них приєднуються і ті, хто розмістився у Лазаря, а саме: Филип, Варфоломей, Матей, Тома, Андрей і Яків Заведея. Сонце святково проникає через широко розчинені двері і вікна і прості чисті кімнати огортаються у золото, що оживляє і змушує переливатися кольори одежі, волосся і очей.

Марія Алфеєва і Саломея обслуговують цих чоловіків із здоровим апетитом; Марія ж спостерігає уважно за слугою Лазаря, що приводить до порядку волосся Маргціама і з більшою вправністю, ніж перший перукар, підстригає на однакову довжину.” На даний момент залишимо їх так”, – каже слуга. “Потім, коли ти пожертвуєш Господу свої дитячі кучері, я підстрижу тобі коротко волосся. Скоро настане спека і ти краще почуватимешся із вільною шиєю. Твоє волосся ламке і тонке, запущене: завдяки стрижці воно укріпиться. Бабиш, Маріє? Воно потребує догляду. Тепер я його підживлю, щоб укласти. Понюхай, дитино, що за гарний запах! Це олія, якою користується Марта. Мигдаль, пальма і очищений кістковий мозок із рідкісними есенціями. Дуже добре діє. Моя господиня сказала, щоб я використав цю баночку для дитини. О! Тепер ти виглядаєш, як царський син”, – і слуга, що очевидно є цирюльником у домі Лазаря, дає малому легенький потиличник, вітає Марія і задоволено іде геть.

“Ходи, що я могла тебе одягнути,” – каже Марія до хлопця, що в даний момент має на собі тільки свого роду малу туніку із короткими рукавами. Я думаю, що ця сорочка, або одежа, що служила тоді за сорочку. По тонкості полотна я роблю висновок, що вона належала до одягу Лазаря, коли той був ще дитиною. Марія забирає покривало, в яке був огорнутий Маргціам і одягає його у спідню одіж із кружевами біля шиї і на рукавах, а потім у червону шерстяну верхню одежу із широким вирізом і широкими рукавами. Сніжно-біле полотно сяюче виступає у вирізі і на рукавах під червоною тканиною. Рука Марії повинна була вночі підігнути довжину одежі і рукавів, тому що все точно підходить, особливо після того як талія була опоясана м’якою пов’язкою, що закінчується біло-червоними кутасиками. Дитина більш не схожа на бідне створіння, яким ще була кілька днів тому.

“Тепер іди грайся, але не забруднись, поки я підготуюсь,” каже Марія і голубить його.

Хлопчик щасливий поспішає підстрибуючи у двір і шукає своїх великих друзів.

Перший, хто побачив хлопчика, є Тома: “Який ти гарний! Одягнутий, як на весілля! Ти навіть мене затіняєш”, – каже завжди радісний повнуватий Тома. Потім він бере Маргціана за руку і каже: “Ходи, підемо до жінок. Вони вже шукали тебе, щоб накормити.”

Вони ідуть на кухню і Тома змушує здригнутися обидвох Марій, схилених над плитою, голосно вигукнувши: “Тут є один молодий чоловік, що хотів би до вас”, і сміючись, виставляє вперед дитину, що сховалася за його тілистою постаттю.

“О, мій дорогий! Ходи, дай я тебе поцілую! Глянь, Саломіє, як йому пасує”, – вигукує Марія Алфеєва.

“Дійсно! Тепер йому треба ще стати трохи міцнішим. Але про це потурбуюся я. Ходи, дай-но і я тебе поцілую”, – каже Саломея.

“Але Ісус хоче вести його до пастухів”, – заперечує Тома.

“Нема і мови! В цьому мій Ісус помиляється. Що у вас, чоловіків, за потреби? Ви сперечаєтесь – тому що до слова сказати, ви дуже любите сперечатись – ви сперечаєтесь, як кози, що сваряться і зчіплюються рогами, ви їсте, говорите, маєте ще тисячі інших потреб і вимагаєте від учителя, щоб він завжди про вас турбувався… інакше ви ображаєтесь. Дітям потрібні матері. Чи не так?… Як тебе Звати?”

“Маргціам.”

“Ах так, моя благодатна Марія! Вона б мала дати тобі простіше ім’я!”

“Воно майже таке, як її!” – вигукує Саломея.

“Так, але її набагато простіше. Воно не має посередині трьох приголосних… Три – просто забагато…” (Мається на увазі вимова імені Маргціам).

Увійшов Іскаріот і каже: “Вона дала ім’я з правильним значенням, за старим неспотвореним мовним вживанням.”

“Ну добре! Але це важко і я зроблю його коротшим і скажу: Маргціам. Це легше і світ через це не завалиться. Чи не так, Симоне?”

Петро, що саме проходить повз вікно, розмовляючи із Йоаном із Ендору, заглядає в середину і питає: “Що сталося?”

“Я сказала, що називатиму дитину Маргціам. Це легше вимовити.”

“Ти права, жінко! Якщо мати мені дозволить, то і я так казатиму. Як він гарно виглядає! Але я теж! Погляньте-но!”

Він справді причесаний, щоки побриті, волосся і борода розчесані і намащені олією, одяг не вимнутий, а сандалі виглядають як нові, такі вони чисті і блистячі. Жінки захоплюються ним; Петро задоволено сміється.

Дитина закінчила із їдою і виходить надвір до свого великого друга, якого завжди називає “татом”.

Тут підходить Ісус із Лазарем з дому останнього і каже до хлоп’яти, що поспішає йому на зустріч: “Хай буде між нами мир, Маргціам. Обміняємось поцілунком миру!”

Лазар цілує і голубить хлоп’я і дає йому солодощі.

Всі збираються навколо Ісуса. Марія, що тепер одягнути в смарагдове вовняне плаття і трохи темнішого кольору плащ, також наближається до них, усміхаючись сонцю.

“Отож ми можемо рушати”, – каже Ісус. “Ти, Симоне, з моєю матір’ю і дитиною, якщо ти неодмінно хочеш витратити гроші, після того як Лазар про все потурбувався.”

“Але звичайно! А потім… я зможу говорити, що посмів раз іти побіч твоєї матері. Велика честь!”

“Іди! Ти, Симоне, проведеш мене до твоїх друзів, прокажених…”

“Справді, вчителю! Якщо ти дозволиш, я поспішу вперед, щоб їх скликати… Ти підійдеш до мене пізніше. Ти ж знаєш, де вони є…”

“Добре, іди! Інші можуть робити, що хочуть. Ви всі вільні до ранку в середу. Давайте зустрінемось тоді о третій годині біля Золотих воріт.”

“Я піду з тобою, вчителю”, – каже Йоан.

“Я також”, – уточнює його брат Яків.

“І ми”, – кажуть обидва кузени.

“А я? Я також хотів би піти… Але якщо я іду за покупками, тоді я не можу іти з вами…”,– каже нерішуче Петро.

“Це можливо. Спочатку ми підемо до прокажених; моя мама тим часом відправиться з дитиною в один дружній дім у Офел. Потім ми зустрінемось із нею і ти зможеш піти зі мною, а я піду з іншими до Йоани. На обід ми тоді всі будемо в Гетсиманії, а під вечір повернемось сюди назад.”

“Якщо ти дозволиш, я тоді відвідаю деяких друзів…”– каже Іскаріот.

“Я ж сказав, що ви можете робити, що хочете.”

“Тоді я подамся до родичів. Можливо уже прибув мій батько. Якщо він є тут, то я приведу його до тебе”, – каже Тома.

“Ми двоє, що ти думаєш, Филипе? Ми могли б розшукати Самуїла.”

“Так добре”, – відповідає той Варфоломею.

“А ти Йоане?” – питає Ісус чоловіка із Ендору. “Чи ти віддаєш перевагу тому, щоб залишитися тут, щоб розмістити свої книжки, чи ти хочеш піти зі мною?”

“Чесно кажучи, я віддаю перевагу тому, що читати тебе, живу книгу.”

“Тоді ходи. Всього доброго Лазарю…”

“Я також піду з вами. Моїм ногам уже трохи краще і я від прокажених піду прямо в Гетсиманію і там чекатиму на тебе.”

“Ходімо! Мир хай буде з вами, жінки!”

Недалеко від Єрусалиму всі ще залишаються разом. Потім вони розділяються. Іскаріот вибирає дорогу до воріт, що ведуть до вежі Антонія, а Тома з Филипом і Натанаїлом ідуть ще кілька метрів разом з Ісусом та іншими, а потім входять у передмістя Офел з Марією і хлопчиком у місто.

“Що ж, пішли шукати нещасних”, – каже Ісус і повертається до міста спиною, щоб рушити до місця, яке лежить в стороні, на виступі скелястого пагорба між обома дорогами, що ведуть із Єрихону у Єрусалим. Своєрідне місце, піднімається ступінчастоподібно, виглядає негостинно і запущено, безутішно.

“Вчителю”, – гукає Симон Зелот. “Я тут. Зупинись. Я вкажу тобі дорогу…”

І Зелот, що був прихилився до скелі, аби стояти в тіні, виходить вперед і ступає на ступінчасту дорогу, що веде у напрямку Гетсиманій, але відділена від неї дорогою, що веде із Оливного городу у Витанію.

“Ми тут. Я жив у горбах Силоаму, а тут – мої друзі. Деякі з них. Інші у Бен-Хіномі, але вони не можуть прийти… Вони мали б перетнути дорогу і їх можуть при цьому побачити.”

“Ми їх відвідаємо!”

“Дякую за них і за мене.”

“Це багато?”

“Більшість вбиває зима. Тут живуть ще п’ятеро із тих, з якими я говорив. Вони чекають тебе. Вони там на межі своєї території…”

Це десь близько десяти зловісних постатей. Я кажу приблизно, тому що п’ять можна добре побачити, оскільки вони стоять прямо, в той час як інших через сірий колір шкіри, уродство обличчя і повзання серед каміння ледве можна розрізнити. Серед стоячих знаходиться і одна

жінка. Її можна впізнати тільки по сивому волоссю, що спадає брудне сторч по плечах аж до пояса. Більше нічим вона не відрізняється від інших, тому що прогресуюча хвороба зробила з неї скелет і знищила усі жіночі форми, так як і серед чоловіків єдиний має залишки бороди. У інших вона повипадала внаслідок руйнівного нещастя.

Вони кричать: “Ісусе, Спасителю наш, змилуйся над нами!” і простягають йому назустріч безформні, покриті ранами руки. “Ісусе, Сину Давидів, змилуйся!”

“Що ви хочете від мене?” – питає Ісус і дивиться на них.

“Щоб ти зцілив нас від гріха і від хвороби.”

“Але від гріха рятує воля і покаяння…”

“Але якщо ти захочеш, ти можеш стерти наші гріхи. Принаймні це, якщо ти не хочеш оздоровити наші тіла.”

“Якщо я вам скажу: “Виберіть між двома речами”, про що ви попросите тоді мене?”

“Про прощення Боже, Господи, щоб воно служило нам втіхою.”

Ісус робить знак схвалення і просвітлено усміхається; тоді піднімає руки і гукає: “Будьте вислухані!” Я хочу цього!”

Вислухані! Це може стосуватися як гріхів, так і хвороби або обидвох і п’ятеро нещасних перебувають у невідомості.

Але апостоли не перебувають у невідомості і можуть тільки вигукувати Осанна, коли бачать, як швидко зникає проказа…, як сніжинки, що падають у вогонь. І тут п’ятеро усвідомлюють, що вони повністю вислухані. Їхні крики звучать як клич перемоги. Вони обнімаються, посилають Ісусу поцілунки руками, тому що не можуть поспішити до його стіп, а тоді повертаються до товаришів і кажуть: “Ви все ще не хочете повірити? Які ж ви дурні!”

“Будьте добрими, будьте добрими! Бідні брати мають спочатку роздумати. Більше нічого не кажіть. Віру не можна присилувати. Її проповідують миролюбиво, зі смиренністю, терплячістю і витримкою. Це ви будете робити після вашого очищення, як зробив із вами Симон. Чудо само говорить за себе. Ви, оздоровлені, так швидко як тільки можливо, ідіть до священика! Ви, хворі, чекайте на нам увечері. Ми принесемо вам їжу. Мир хай буде з вами!”

Ісус сходить до дороги, услід йому все ще лунають благословення усіх.

“Тепер підемо в Бен-Хіном”, – каже Ісус.

“Вчителю… я б охоче пішов, але не знаю, що не зможу цього. Я іду в Гетсиманію”, – каже Лазар.

“Іди, Лазаре. Хай мир буде з тобою!”

В той час як Лазар повільно відходить, апостол Йоан каже: “Вчителю, я буду супроводжувати його. Він іде з трудом, а дорога не дуже добра. Я приєднаюсь до тебе у Бен-Хіномі.”

“Іди! Рушаймо.”

Вони перетинають Кедрон, обирають дорогу, що веде вздовж південного схилу гори Тофет і нарешті приходять у малу долину, що вся усіяна гробами і нечистотами. Ніде ні деревця, ні чогось іншого, що могло б захистити від сонця, що палить на цій полудневій стороні неба і розжарює каміння. У печерах, що схожі на печі крематорію і з яких піднімається смердючий дим, що ще посилює спеку, знаходяться бідні тіла, які розкладаються… Силоам має бути зимою жахливим місцем, тому що він вогкий і лежить на північ. Але влітку тут страшно…

Симон Зелот подає спеціальний клич і тут же з’являються троє, потім двоє, потім один, і нарешті ще один; так як можуть – до визначеної межі. Серед них дві жінки, одна веде за руку жахливу дитину, у якої проказа спотворила обличчя. Дитина уже сліпа…

Тут також є чоловік приємної зовнішності, незважаючи на його жалюгідний стан. Він бере слово від усіх: “Хвала Месії Господа, що зійшов у наше пекло, щоб вирвати із нього тих, які надіються на нього. Врятуй нас, Господи, бо загибаємо! Врятуй нас, Спасителю! Царю із роду Давидового, Царю Ізраїлю, май милосердя до своїх підданих. О, пагоне роду Єсея, про якого сказано, що в його час зло не устоїть, простягни свою руку і збери руїни свого народу. Звільни нас від цієї смерті і висуши наші сльози, тому що так сказано про тебе. Поклич нас, Господи, на твої розкішні луки, до твоїх солодких вод, якими ми втамували спрагу. Поведи нас до вічних пагорбів, де більше немає вини і болю. Змилосердися, Господи…”

“Хто ти?”

“Йоан, один із храму. Можливо мене заразив прокажений. Я хворий, як ти бачиш, лиш недавно. Але ці тут!… Серед них такі, які роками очікують смерть; а ця маленька дівчинка попала сюди, ще не навчившись ходити. Вона не знає творіння Божого. Що вона знає і що вона пам’ятає – це ці гроби, немилосердне сонце і зірки вночі. Май милосердя до винних і невинних, Господи, наш Спасителю!” При цих словах всі вклякнули і простягнули руки.

Ісус плаче, побачивши стільки горя, потім розкриває руки і вигукує: “Отче! Я хочу цього: спасіння , життя, світло очей і здоров’я для них!” Він залишається стояти із піднятими руками і молиться ревно всім серцем. Він здається наче просвітленим і припіднятим у молитві: полум’я любові, біле і могутнє під могутнім золотом сонця.

“Мамо, я можу бачити!” – лунає перший крик, а за ним слідує крик матері, що притискає до себе зцілене дівча, а потім вигуки інших і апостолів. Чудо сталося!

“Йоане, ти, як священик, допоможеш товаришам здійснити ритуал. Мир з вами. Вам також ми принесемо сьогодні вечором їжу.” Він благословляє і відправляє їх.

Але прокажений Йоан кричить: “Я хочу слідувати за тобою на усіх дорогах. Скажи мені, що я маю зробити, куди я повинен іти, щоб тебе провідувати!”

“Іди в цей безутішний чотирикутник, що є запущеним, а має навернутися до Бога. Місто Єрусалим має стати твоїм поприщем. Всього доброго.”

“А тепер ми повернемось назад до матері!” – каже Ісус апостолам.

“Але де вона?” – питають багато.

“В одному домі, який знає Йоан. В домі дівчини, що була зцілена минулого року.”

Вони повертаються у місто, перетинають велику частину густо заселеного передмістя Офел і потрапляють до білого будиночка. Через незачинені двері Ісус входить у дім зі своїм милим вітанням миру, і зразу ж по тому чути ніжний голос Марії, срібний голос Миналії і сильний її матері. Дівчина у мольбі кидається на землю, і мати опускається на коліна. Марія встає.

Вони хотіли б ще трохи затримати вчителя і його матір. Але Ісус обіцяє прийти знову в інший день, благословить їх: йде. Петро іде з Марією за покупками. Посередині між ними хлопчик і вони схожі на щасливу сім’ю. Багато із зачудуванням обертаються їм услід. Ісус з усмішкою спостерігає за ними.

“Симон щасливий!” – гукає Зелот.

“Чому ти посміхаєшся, вчителю?” – питає Яків Заведея.

“Тому що в цій групі я бачу велику обітницю.”

“Яку, брате? Що ти бачиш?” – питає Тадей.

“Я бачу, що коли прийде година, я спокійно зможу відійти. Мені не потрібно буде турбуватися моєю церквою. Вона ще тоді буде малою і слабкою, як Маргціам. Але моя мати триматиме її за руку і буде їй матір’ю, а Петро її батьком. В його чесну мозолисту руку я без турботи вкладу руку моєї юної нової церкви. Він дасть їй силу свого захисту, моя мати – силу її любові. І церква буде рости… як Маргціам… Він справді символічна дитина. Хай Бог благословить мою матір, мого Петра і вас і нашу дитину! Тепер ходімо до Йоани…”

…Вечір; ми знову знаходимось в маленькому будиночку у Вітанії. Більшість уже розійшлись. Але Петро проходжується вузькою доріжкою туди-сюди і весь час поглядає на терасу, де рядочком сидять і розмовляють Ісус з Марією. Йоан із Ендору розмовляє із Зелотом під гранатовим деревом у повному квіту.

Марія очевидно уже багато говорив, тому що я чую слова Ісуса: “Все, що ти сказала – правильно; я візьму це до уваги. Також добра твоя порада щодо Анналії. Те, що батько так швидко прийняв її – добрий знак. Органи влади у Єрусалимі дійсно сповнені глупства і ненависті. Але серед скромного народу є безцінні перлини. Я радий, що Анналія щаслива. Вона – створіння, що знаходиться більше у небі, як на землі, і чоловік, що тепер став більше духовним, очевидно це зрозумів, тому що він поважає її, він майже вшановує її. Це підтверджує його намір переїхати де-інде, щоб людським почуттям не залишати чистої обітниці його дівчини.”

“Тук, мій Сину, чоловік відчуває пахощі дівицтва… Я згадую Йосифа. Я не знала, як я це маю йому сказати. Він не знав моєї таємниці; але він допоміг мені сказати йому це із чутливістю святого. Він відчув пахощі моєї душі. Ти бачиш, Йоан?… Який мир!… І всі ідуть до нього, навіть Юда із Керіот, хоча… Ні, Сину, Юда не змінився. Я знаю це і ти також це знаєш. Ми лише нічого не говоримо, щоб не затівати війни. Але, навіть якщо ми про це і не говоримо, ми це знаємо; навіть якщо ми нічого не говоримо, інші про це також здогадуються. О, мій Ісусе! Юнаки розповіли мені це сьогодні в Гетсиманії: випадок у Магдалі і той із суботнього ранку. Невинність говорить; тому що вона бачить очима своїх ангелів. Але і старі бачать його наскрізь. Вони не неправі. Він є слизькою істотою. Все в ньому слизьке… і я боюся його, і на моїх устах слова Веніаміна із Магдали і слова Маргціама у Гетсиманії; тому що у мене така ж відраза до Юди, як і у цих дітей…

“Не всі можуть бути Йоаном…”

“Цього я також не вимагаю! Інакше ми мали б рай на землі. Але, бачиш, ти розповів мені про іншого Йоана… про чоловіка, який убив. До нього у мене тільки співчуття. А Юди я боюся.”

“Люби його, мамо! Люби його із любові до мене!”

“Так, Сину! Але і моя любов нічого не допоможе. Вона буде тільки болем для мене і звинуваченням для нього. О, чому він вступив! Він заважає всім і ображає Петра, який заслуговує усякої поваги.”

“Так, Петро добрий. Для нього я б усе зробив, тому що він це заслуговує.”

“Якби він тебе почув, то сказав би зі своєю відкритою посмішкою: “Ах, Господи, це не так.” І він був би правий.”

“Чому, мамо?” – Ісус посміхається, тому що він зрозумів.

“Тому що ти не задовольниш його і не подаруєш йому сина. Він звірив мені всі свої сподівання і бажання… і твою відмову.”

“А він не назвав тобі причин, якими я це виправдовую?”

“Аякже, він мені їх назвав, і добавив: “Це так… але я людина, бідна людина. Ісус наполягає на тому, бачити в мені кращу людину. Але я це знаю, що нездатний і тому… чи не міг би він мені дати хлопчика. Я одружився, щоб мати дітей… і помру, не мавши дитини.” А потім він сказав, показуючи на дитину, що була щаслива одягом, який купив Петро; він поцілував хлоп’я і сказав: “Любий тато”, – і додав: “Глянь, коли це створіння, про яке я десять днів тому нічого не знав, так до мене говорить, я стою м’якшим від масла і солодшим від меду і плачу… тому що кожен день, що минає, віддаляє мене від цієї дитини…”

Марія вмовкла і спостерігає за Ісусом; вона вивчає його обличчя і очікує слова… Але Ісус вперся ліктями в коліна, тримає між руками свою голову і дивиться на зелену поверхню фруктового саду. Марія бере його за руку, гладить її і каже: “Симон має велике бажання; коли я

його супроводила, він про ніщо більше не говорив, і він наводив такі розумні причини, що я не була здатна заставити його вмовкнути. Це були ті самі причини, яких ми маємо всі, жінки і матері. Дитина слабка. Якби вона була такою, яким був ти… о, тоді вона могла б без страху іти назустріч життю учня. Але хлопча таке слабке… Дуже розумне, дуже добре… але більше нічого. Якщо молодий голуб слабкий, то його не можна випускати літати, як це можна робити із міцним. Пастухи добрі… але вони все ж чоловіки. Дітям потрібні жінки. Чому ти не віддаш його Симонові? Якщо ти відмовляєш йому у власній дитині, то причину я розумію. Власна дитина як якір. А Симон, що призначений для високого, не потребує якоря, який би його зв'язував. Але ти повинен погодитись, що одного дня він має стати "батьком" усіх тих дітей, яких ти йому залишиш. А як він зможе бути батьком, якщо він не пройшов в школу із однією дитиною? Батько має бути добрим, прихильним. Симон добрий, але він не прихильний, не поблажливий. Він імпульсивний і неподатливий. Тільки слабке створіння може навчити його прицизному мистецтву – мати співчуття до слабких… Подумай про майбутнє Петра… Він твій спадкоємець! О, я мушу це вимовити, це тверде слово! Але через великий біль, який я при цьому відчуваю, вислухай мене! Ніколи б я не порадила тобі чогось поганого. Маргціам… Ти хочеш зробити із нього досконалого учня… Але він ще дитина. Ти… покинеш нас, перш ніж він стане чоловіком. Хто тоді краще від Петра зможе завершити його освіту? І нарешті, ти знаєш, як через тебе теща докучає бідному Петрові; і все ж він не попросив повернути і іскри попередньої свободи, щоб задовольнити свою тещу, яку ти ніколи не зможеш змінити. А його бідна жінка? О, у неї така велика потреба любити і бути любимою. Мама…о!… Чоловік? Дорогий впертюх… Ніколи ніякого засвідчення любові, не вимагаючи одночасно багато… Бідна жінка! Залиш їй дитину. Прислухайся до мене, мій Сину. Спочатку ми візьмемо хлопча до себе. Я також піду в Юдею. Ти супроводиш мене до милої товаришки по храму, що нам майже рідня, оскільки походить із роду Давида. Вона живе у Ветсурі. Я охоче з нею побачилася б, якщо вона ще жива. Потім, під час повернення у Галилею, ми віддамо його Порфирії. А коли ми будемо поблизу Ветсаїди, Петро візьме його до себе. Коли ми повернемось сюди, дитина буде з нею. Ах! Тепер ти посміхаєшся! Отож, ти задовольниш свою матір. Дякую, мій Ісусе."

"Так, станеться за твоїм бажанням." Ісус піднімається і голосно гукає: "Симоне Йони, ходи сюди!"

Петро встає і поспішає сходами нагору: "Що ти хочеш, вчителю?"

"Ходи сюди, узурпаторе і завойовнику!"

"Я? Чому? Що я зробив, Господи?"

"Ти завоював серце моєї матері. Тому ти хотів бути наодинці із нею. Що мені з тобою робити?" Але Ісус посміхається і Петро заспокоюється.

“О”, – каже він, – “ти справді нагнав мені страху. Але тепер ти посміхаєшся. Що ти хочеш від мене, вчителю? Життя? Я маю ще тільки це, тому що ти все у мене забрав… Але якщо ти його хочеш, то я віддаю його тобі.”

“Я нічого не хочу взяти, але дати. Але не використовуй цю перемогу і не видавай таємниці іншим, хитрий чоловіче, що переміг вчителя зброєю слова Матері. Ти матимеш дитину, але…”

Ісус не може говорити далі, тому що Петро, який стояв на колінах, підстрибує і так бурхливо цілує Ісуса, що той не може сказати далі і слова.

“Дякуй їй, не мені! Але не забувай, що це повинна бути поміч, а не перешкода…”

“Господи, ти не розкаєшся у подарунку. О, Маріє! Вічна хвала тобі, Свята і Добра!”

Петро, що знову опустився на коліна, плаче, цілуючи руку Марії.

240. Аглая у вчителя.

Ісус сам входить у дім Зелота Заходить вечір, радісний і мирний після так багато сонця. Ісус показується у дверях кухні, вітається і йде у верхню кімнату, щоб там медитувати. Зал уже приготовлений до вечері. Господь видається не дуже радісним. Він частіше зітхає, ходить туди-сюди і час від часу кидає погляд на довколишній краєвид, який можна окинути оком із багатьох вікон і дверей цього великого залу, що наче кубик сидить на нижньому поверсі. Потім він виходить на терасу, обходить зал кругом, зупиняється нерухомо і дивиться на Йоана із Ендору, який ввічливо черпає воду із колодязя, щоб запропонувати її дуже зайнятій Саломеї.

Ісус спостерігає за ними, хитає головою і зітхає. Сила його погляду привертає увагу Йоана і той повертається і питає: “Вчителю, я тобі потрібний?”

“Ні, я тільки спостерігаю за тобою.”

“Йоан такий добрий. Він допомагає мені”, – каже Саломея.

“І за цю допомогу Бог винагородить його.”

Після цих слів Ісус повертається у приміщення і сідає. Він заглиблюється у своє споглядання, що не чує шуму багатьох голосів і кроків у коридорі нижнього поверху, а тим більше легких кроків, що наближаються до залу по зовнішніх сходах. Тільки коли Марія гукає його, він піднімає голову.

“Сину, Сузанна прибула із сім’єю з Єрусалим і тут же привела до мене Аглаю. Ти хочеш послухати її, допоки ми самі?”

“Так мамо, негайно! І ніхто не сміє увійти, поки ми не закінчимо. Я сподіваюся, що все закінчиться до повернення інших. Але я прошу тебе прослідкувати за тим, щоб не виникла якась недискретна цікавість; у нікого, і особливо у Юди Симона…”

“Я старанно слідкуватиму.”

Марія виходить і скоро повертається, ведучі за руку Аглаю. Остання більше не закутана у свій великий сірий плащ, а покривало не натягнуто на обличчя; вона також більше не носить як

раніше високо шнурованих, прикрашених пряжками і застібками сандалів, але в усьому скидається на єврейку. Її сандалі плоскі і такі прості, як Марії. По темно-синьому платті на ній плащ, а покривало частково прикриває її обличчя: звичайна одіж безчисленних жінок. А оскільки вона ще крім того знаходиться у групі людей із Галилеї, то немає жодної небезпеки бути впізнаною. Вона входить із похиленою головою, при кожному кроці її обличчя все більше червоніє; я думаю, що якби Марія м'яко не вела її до Ісуса, то вона б стала на порозі на коліна.

"Ось, Сину! Ось вона, що вже довго шукає тебе! Вислухай її", – каже Марія, підійшовши до Ісуса і тут же виходить, при чому засуває завіси на дверях і зачиняє двері на сходи.

Аглая звільняється від сумки, яку вона носить через плече, тоді вклякає до стіп Ісуса і вибухає голосним риданням. Вона ковзає по підлозі і плаче, поклавши голову на схрещені на долівці руки.

"Не плач! Час сліз минув. Ти мала б причину для плачу, коли б Бог сердився на тебе. Не тепер, коли ти його любиш і є любима ним." Але Аглая продовжує плакати…

"Ти не віриш, що це так?"

Між риданнями вона промовляє: "Я люблю його, це правда, така, як я є і як я можу… Але хоча я знаю і вірю, що Бог є доброта, я не наважуюся вірити, що він відповість на мою любов. Я забагато грішила… Можливо одного дня я матиму його любов… Але я повинна ще багато плакати… Поки що я сама із своєю любов'ю. Я сама… Це не безутішна самотність попередніх років. Це самотність, сповнена прагненням Бога, отож більше не розпачлива… Але вона така сумна, така сумна!"

"Аглає, як все ж погано ти знаєш Господа! Це прагнення його є доказом того, що Бог відповідає на твою любов, що він є тобі другом, кличе тебе, запрошує тебе і хоче тебе. Бог не в стані противитись любові свого створіння, тому що цю любов він сам розбудив у серці; він, Творець і Господь усіх створінь. Він запалив це прагнення, тому що він з перевагою любив душу, яка тепер його прагне. Любов Бога завжди передує любові створіння; тому що він – Досконалий: тому його любов є більш безпосередньою і такою, ніж любов його створіння."

"Але як може Бог любити мій бруд?"

"Не намагайся осягнути це своїм розумом. Він є бездною милосердя, неосяжною для людського духу. Але там, де людський розум більш не усвідомлює, розум любові пізнає любов духа. Він розуміє і певно проникає в тайну, що є Богом, і в тайну зустрічі душі з Богом. Він проникає, це я кажу тобі. Він проникає, бо так хоче Бог."

"О, мій Спасителю! Отож я розрішена? Отож мене справді люблять? Смію я в це вірити?"

"Чи я говорив тобі коли неправду?"

"О ні, Господи! Все, що ти сказав мені в Хевроні, збулося. Ти спас мене, як це говорить твоє ім'я. Ти шукав мене, бідну загублену душу. Ти подарував знову життя мертвій душі, яку я носила

в собі. Ти сказав мені, що якщо я шукатиму, то знайду тебе. Все збулося. Ти сказав мені, що ти є скрізь, де людина потребує лікаря і ліки. Це правда! Все, все, що ти казав бідній Аглаї, від тих слів від червневого ранку і до тих на "Обманливих водах"…"

"То ти повинна повірити також і словам теперішнім!"

"Так, я вірю, я вірю! Але скажи мені: "Я прощаю тобі!"

"Я прощаю тобі в імені Бога і імені Ісуса!"

"Дякую… Але тепер… Що тепер мені робити? Скажи мені, мій Спасителю, що я повинна робити, щоб здобути вічне життя? Чоловік стає зіпсованим як тільки мене побачить! Я не можу жити у постійному страху, що мене викриють і будуть домагатися… В цій подорожі я тремтіла при кожному погляді чоловіка… Я не хочу більше грішити і призводити до гріха! Вкажи мені шлях, яким я повинна іти. Яким би він не був, я піду ним. Ти бачиш, я сильна і у випробуваннях… Якби я мала померти через непосильну нужду, я не боюся! Я назву смерть "моєю подругою", тому що назавжди звільнить мене від небезпек землі. Говори, мій Спасителю."

"Іди у пустинне місце."

"Куди, Господи?"

"Куди хочеш. Туди, куди поведе тебе твій дух."

"Чи мій заледве освічений дух буде здатний не це?"

"Так, тому що Бог скеровує тебе."

"А хто буде говорити мені про Бога?"

"Твоя оновлена душа, до тих пір…"

"Чи я більше не побачу тебе?"

"Ніколи більше на цій землі. Але скоро я повністю спасу тебе і підготую твій дух до сходження до Бога."

"Як відбудеться моє повне спасіння, якщо я не побачу тебе? Як ти даш цьому випасти на мою долю?"

"Я помру за всіх грішників!"

"Ні! Ти не смієш померти!"

"Щоб подарувати вам життя, я маю взяти не себе смерть. Тому я став чоловіком. Не плач! Ти скоро знайдеш мене там, де я буду після моєї і твоєї жертви."

"Мій Господи! То і я помру задля тебе?"

"Так, але іншим чином. Твоє тіло відмиратиме з кожною годиною при співпраці твоєї волі. Вже майже рік, як воно відмирає; коли воно буде зовсім умертвлене, тоді я тебе покличу."

"Чи матиму я силу, знищити моє гріховне тіло?"

"В уєдинені, де сатана люто спокушатиме тебе всіма своїми засобами, ти знайдеш, чим більше ти належатимеш небу, апостола, що був грішником, а потім був спасений."

“Отже не Благословенного, що говорив мені про тебе? Він задуже добрий, він не міг бути грішником!”

“Не він це буде, а інший. Він прийде до тебе, коли сповниться час. Він скаже тобі те, чого ти ще не можеш знати. Іди в мирі! Хай Боже благословення буде із тобою!”

Аглая була весь час на колінах; зараз вона нагнулася, щоб поцілувати йому стопи. На більше вона не наважується. Потім вона бере свою сумку і випорожнює її. З неї з’являються прості одежі, маленький мішечок, що дзвенить і пляшечка із найтоншого алебастру.

Аглая складає одіж у сумку, бере мішечок і каже: “Це для бідних; залишок моїх прикрас. Я зоставила тільки монети для продуктів на дорогу тому що, якби ти цього і не казав, я б пішла в уєдиненя. А це для тебе. Це не таке розкішне, як пахощі твоєї величі, але все ж з найкращого, що може запропонувати земля. Це допомагало мені робити найгірше… Ось! Хай Господь дозволить мені перед твоїм лицем хоча б у небі так пахнути.”

Вона відкриває пляшечку і вихлюпує коштовний вміст на долівку. Повітря сповнюється міцними трояндовими пахощами, а цеглини долівки вбирають цінні есенції. Пусту пляшечку Аглая кладе назад у сумку. “ На згадку про цей час”, – каже вона і ще раз схиляється, щоб поцілувати Ісусові стопи. Потім вона піднімається, задкує до дверей, виходить на терасу і зачиняє двері… Чути, як її кроки віддаляються у напрямку сходів, і її голос, що обмінюється кількома словами із Марією, і нарешті, шурхіт сандалів, що сходять вниз по сходах. Потім нічого більше.

Від Аглаї залишається тільки мішечок біля стіп Ісуса і проникаючі пахощі, що виповнюють все приміщення.

Ісус встає… бере мішечок і ховає його на грудях; потім він підходить до вікна з боку вулиці і усміхається, коли бачить, як сама жінка, закутана у свій єврейський плащ, мандрує у напрямі Вифлеєму. Він робить знак благословення, тоді виходить на терасу і гукає: “Маріє!”

Марія швидко піднімається сходами. “Ти зробив її щасливою, мій Сину. Вона пішла, зміцнена і з миром у серці!”

“Так, мамо. Коли повернеться Андрей, пришли його до мене.”

“Проходить досить тривалий час, тоді гукають голоси апостолів, що повертаються… Сюди поспішає Андрей: “Вчителю, я був потрібний тобі?”

“Так, підійди сюди. Ніхто про це не дізнається, але тобі я справедливо хочу це сказати. Андрею, я дякую тобі в імені Бога і однієї душі.”

“Дякуєш? За що?”

“Ти не відчуваєш цього запаху? Це спогад жінки під покривалом. Вона приходила. Вона врятована!”

Андрей червоніє, як полуниця, вклякає на коліна, у нього немає слів; потім він каже: “Тепер я задоволений! Хвала Господеві!”

“Так. Встань і не говори цього нікому, хто був тут.”

“Я мовчатиму, Господи.”

“Тепер іди! Послухай, Юда Симон ще тут?”

“Так, він захотів іти з нами і … сказав багато неправди. Чому він це робить, Господи?”

“Тому що він зіпсований вихованням юнак. Скажи мені правду: ви сперечалися?”

“Ні! Мій брат занадто щасливий зі своєю дитиною, щоб мати охоту до суперечки, а інші… ти знаєш… розумніші. Але цілком певно, в серці ми почуваємося діткнутими. Після вечері він знову іде геть. Інші друзі, каже він… О! І він зневажає повій!…”

“Будь добрим, Андрею. І ти також повинен бути щасливим цього вечора…”

“Так вчителю. Я також маю своє невидими, але солодке батьківство. Я іду.”

Через деякий час приходять апостоли з дитиною і Йоаном із Ендору. За ними ідуть жінки зі стравами і лампами. Останніми приходять Лазар із Симоном. Ледве вони увійшли в зал, як вигукують: “А, вони ідуть звідси!” і втягують носом насичене пахощами трояндових парфумів повітря; несичене, незважаючи на широко відчинені двері.

“Хто так напахчив це приміщення? Можливо Марта?” – питають багато.

“Моя сестра після обіду не покидала сьогодні дім”, – відповідає Лазар.

“Тоді хто? Якийсь ассирійський сатрап”, – жартує Петро.

“Любов спасенної”, серйозно каже Ісус.

“Вона могла б стриматись від цього непотрібного вчинку за її спасення і використати кошти для бідних. Їх так багато: вони знають, що ми допомагаємо. У мене немає більше і копійки”, – каже роздратовано Іскаріот. “Ми повинні купити ягня, оплатити винайм залу для вечерей і …”

“О, я все вам запропонував”, – каже Лазар.

“Це не правильно. Тоді губиться гарне у ритуалі. Закон каже: “Купи ягня для себе і свого дому.” Він не каже: “Хай тобі подарують ягня.”

Варфоломей різко повертається і відкриває рот, але потім знову його закриває. Петро стає яскраво-червоним від напруження стриматись і промовчати.

Але Зелот, що знаходиться у власному домі, відчуває, що він має щось сказати: “Це равинські викрутаси. Я прошу тебе залишити їх і виказати пошану до мого друга Лазаря.”

“Браво, Симоне!” Петро б луснув, якби ще трохи помовчав. “Мені здається, що зачасто забувають, що тільки вчитель має право повчати…” Петро каже це “забувають” із героїчним напруженням, щоб не сказати: “Юда забуває…”

“Це правда… але… я знервований, це все. Вибач, вчителю!”

“Так. А я також хочу відповісти тобі. Вдячність є великою чеснотою. Я вдячний Лазарю, як спасенна була вдячна мені. Я усіх вас голова, проливаю над Лазарем пахощі мого благословення, також за тих з моїх апостолів, хто не розуміє цього зробити. Жінка вилила до моїх стіп радість

бути спасенною. Вона впізнала Царя і вона прийшла до Царя, набагато раніше за багатьох інших, яким Цар виказав набагато більше любові, ніж їй. Дайте їй це зробити, не дорікаючи їй. Вона може бути при цьому, коли мене прославляють, а також при моєму помазанні. Її хрест уже на її плечах. Петре, ти питав, чи сюди часом не приходив ассирійський сатрап. Я кажу тобі: ладан мудреців, яким чистим і коштовним він не був, не був вишуканим і ціннішим за ці пахощі. Есенція змішана із слізьми, а тому така проникаюча: покора породжує любов і робить її досконало. Тепер сядьмо за стіл, друзі…"

І пропонуванням страв видіння закінчується.

241. Екзамен Маргціама.

Має бути ранок середи, тому що група апостолів і жінок на чолі із Ісусом, Марією і малим, наближається до рибних воріт. Серед них знаходиться і Йосиф із Ариматеї, що вірний своєму слову, вийшов їм назустріч. Ісус поглядом шукає солдата Александра, але не бачить його.

"І сьогодні його тут немає. Я хотів би знати чому…"

Але тут стільки людей, що немає можливості звернутися до солдатів; це було можливо також нерозумно, тому що юдей неподатливіші, ніж будь-коли через свято, що наближається і через арешт Хрестителя, у якому вони підозрюють про допомогу Пілата і його найманих солдат. Я не наводжу лайливих слів і образ, якими обмінюються біля воріт солдати і населення; із таких схвильованих словесних сутичок кожної миті може легко виникнути кровава сутичка, як вогонь із піротехнічного колеса. Жінки із Галилеї обурені і сильніше, ніж звичайно, закуталися у свої покривала і плащі. Марія червоніє, але впевнено крокує вперед, пряма, як пальма, і спостерігаючи на своїм сином, який, в свою чергу, і не намагається закликати до розуму роздратованих євреїв або порекомендувати солдатам бути терпимими до євреїв. Оскільки знову і знову проти галилеян чуються мало гарні зауваження, то Йосиф із Ариматеї іде наперед до Ісуса; натовп, який його упізнав, мовчить із поваги до нього.

Нарешті пройдені рибні ворота і потік людей, що хвилеподібно вливається у місто, і в якому можна побачити і ослів та інших тварин, розтікається по вуличках…

"Ми тут, вчителю!" – вітається Тома, що чекає біля воріт із Филипом та Варфоромеєм.

"Юда не тут? Чому ви тут?" – питає дехто.

"Ні. Ми тут із раннього ранку зі страху, що ти міг перенести на раніше свій прихід. Але його ми не бачили. Вчора я його зустрів. Він був із Садоком, книжником, ти знаєш, Йосифе? Старий худий із родимкою під оком. Там були і інші… молоді. Я гукнув йому: "Вітаю тебе, Юдо", але він не відповів і зробив вигляд, що мене не знає. Я сказав: "Але що з ним?" Я пішов за ним кілька метрів. Він відокремився від Садока, з яким був один левіт і приєднався до інших

свого віку, що точно не були левітами… А тепер його тут немає… Він же знав, що ми вирішили тут зустрітися.”

Филип не каже нічого. Варфоромей стиснув губи так, що вони зникли зовсім, ніби хоче створити зачату для присуду, що піднімається із його серця.

“Добре, добре! Ми все одно підемо! Я точно не плакатиму через його відсутність”, – каже Петро.

“Давайте ще трохи почекаємо. Його могли затримати по дорозі”, - каже Ісус серйозно.

Вони зупиняються біля муру в тіні; жінки утворюють одну групу, чоловіки – іншу. Всі святково одягнені. Петро навіть аристократично. У нього новий головний убір, білий, як сніг і утримується каймою, що розшита червоним і золотим. Крім того на ньому його найкраща темно-гранатово-червона одіж, що зібрана новим поясом, таким як кайма головного убору. На цьому поясі висить його ніж з чеканкою на грифі, що засунутий у піхві із ажурної латуні, через яку проглядає блискуче залізо леза. Інші також більшою чи меншою мірою так озброєні. Тільки Ісус не має ніякої зброї. На ньому сніжно-біла лляна одежа із блакитним плащем, який Марія напевне виткала зимою. Маргціам одягнутий у світло-червоне із дещо темнішаю каймою біля шиї, по краях і на рукавах і такою ж каймою, прикрашеною вишивкою, по верху пояса і по краях плаща, який хлопча носить складеним через руку і задоволено погладжує.

Час від часу воно піднімає своє обличчя, що має частково радісний, а частково стурбований вираз… Петро також має у руці пакунок, який він старанно оберігає.

Час проходить, Юда все ж не з’являється.

“Він не опустився до цього”, – бурчить Петро, і можливо він добавив би ще щось, так апостол Йоан каже: “Можливо він чекає на нас коло Золотих воріт.”

Вони ідуть до храму, але Юди там немає.

Йосиф із Ариматеї втрачає терпіння. Він каже: “Ходімо.”

Маргціам трохи зблід; він цілує Марію і каже: “Молися!… Молися!…”

“Так, дорогий не бійся. Ти усе знаєш…”

Тепер Маргціам чіпляється за Петра. Він міцно стискає його руку і оскільки чується все напевно, то хотів би схопити і руку Ісуса. “Я не піду, Маргціам. Я молюся за тебе. Ми побачимось потім.”

“Ти не ідеш? Чому, вчителю?” – ошелешено питає Петро.

“Тому що так буде краще!” – Ісус дуже серйозний, я б сказала, сумний. Він додає: “Йосиф, праведник, може зрозуміти мій вчинок.” Справді, Йосиф йому не заперечує і погоджується своїм мовчанням і глибоким зітханням.

“Отож ходімо!” – Петро дещо огірчений.

Тож Маргціам бере за руку Йоана. Вони ідуть слідом за Йосифом, якого безперестанку зусібіч вітають глибокими поклонами. З ними ідуть Симон і Тома, інші залишаються з Ісусом. Вони входять у зал, куди свого часу увійшов і Ісус. Юнак, що пише в кутку, тут же піднявся, коли побачив Йосифа, і нагнувся аж до землі.

“Хай Бог буде з тобою, Захаріє! Іди і поклич Азраеля і Якова.”

Юнак виходить і повертається із двома равинами. Начальники синагоги? Книжники? Я цього не знаю. Дві зарозумілі особи, що при виді Йосифа стримують своє чванство. За ними ідуть ще вісім менш важливих персон. Вони сідають, тоді як прохачів залишають стояти, включаючи і Йосифа із Ариматеї.

“Чого ти хочеш, Йосифе?” – питає найстарший.

“Відрекомендувати вашій мудрості цього сину Авраама, який досяг визначеного віку, для того щоб стати законним і керувати собою.”

“Твій родич?” –Вони дивляться здивовано.

“У Бозі усі ми родичі. Але хлопець є сиротою, і цей чоловік, за чесність якого я ручаюсь, прийняв його за дитину, оскільки власних дітей не має.”

“Що за чоловік? Хай він відповідає сам.”

“Симон Йони із Ветсаїди у Галилеї, одружений, бездітний рибак для світу, син Закону перед Всевишнім.”

“Галилеяне, ти взяв на себе батьківство? Чому?”

“Заповідь каже, що треба піклуватися про сиріт і про вдів. Я це роблю.”

“Чи може малий так добре знати Закон, щоб бути достойним… Ти, хлопче, відповідай. Хто ти?”

“”Ябе Маргціам Йоана із земель біля Еманусу, народжений перед дванадцятьма роками.

“Отож іудей. Чи ж дозволено, щоб ним опікувався галилеянин? Давайте перевіримо у Законі!”

“Але хто я тоді? Прокажений чи проклятий?” – У Петра починає закипати кров.

“Заспокійся, Петре! Говоритиму я. Я сказав вам, що ручаюсь за цього чоловіка. Я знаю його так, наче він належить до мого дому. “Найстарший” Йосиф ніколи б не піднімав справи, яка б була проти Закону… або навіть лише проти приписів… Отож перевіряйте хлопця справедливо і уважно. У передньому приміщенні повно хлопчиків, що чекають на екзамен. Не будьте такими повільними, зважайте на усіх.”

“Але хто нам засвідчить, що хлопцеві дванадцять років і що він викуплений від храму?”

“Ти можеш це засвідчити записами. Шуканини надоїдлива, але це можна зробити. Хлопче, ти сказав, що ти первородний?”

“Так, пане! Ти можеш це перевірити, тому що я був освячений Богові і викуплений потрібними дарами.”

“Тож давайте пошукаємо цей запис…” – каже Йосиф.

“Немає потреби!” – сухо відповідають обидвоє каверзників.

“Підійди сюди, хлопче. Говори Десять заповідей ”, – дитина впевнено їх проказує. “Дай мені звиток, Якове! Отож читай, якщо ти можеш читати.”

“Де, равві?”

“Де ти хочеш. Куди гляне твоє око”, – каже Азраель.

“Ні! Тут. Ось це”, – каже Яків, розвертає звиток до певного місця і тоді каже: “Тут!”

“Тоді сказав він їм втайні: “Хваліть Бога Неба і хваліть його перед усіма живими, тому що він виказав вам своє милосердя. Добре є, скривати таємницю Царя, але і почесно є, відкрити її!”

“Досить! Досить! Що це означає?” – питає Яків і вказує на свої френзлі на плащі.

“Святі френзлі, пане; ми носимо їх, щоб пам’ятати приписи Всевишнього Господа.”

“Чи дозволено ізраїльтянину їсти любе м’ясо?” – питає Азраель.

“Ні, пане, тільки таке, яке прийняте за чисте.”

“Скажи мені приписи…”

Послушна дитина починає літанію: “Не…”

“Досить, досить! Як для галилеянина ти знаєш навіть забагато. Чоловіче, тепер твоя черга поклястися, що син є повнолітнім…”

Петро говорить зі своєю цією пристойністю, на яку він ще здатний після мук, свій малий батьківський вираз: “Як ви можете спостерегти, мій син після досягнення приписаного віку є здатним поводитись, оскільки він знає Закон, Заповіді, звичаї і передання, церемонії, благоговіння і молитви. Тому я і він, як ви вияснили, вимагаємо повноліття. Але істинно я мав це сказати спочатку! Але тут не дотримуються звичаїв, і не ми, галилеяни, і дитину спитали поперед батька. Але тепер і кажу вам, оскільки ви визнаєте його як здібного і повнолітнього: відтепер і більше не відповідаю за його вчинки, ні перед Богом, ні перед людьми…”

“Тепер ідіть у синагогу.”

Мала процесія вирушає на фоні недовірливих облич равінів, яким Петро виговорив, у синагогу. Стоячи перед пультами і лампами, Маргціам дав зробити стрижку, що починається нижче вуха. Потім Петро розкриває свій пакунок і витягує звідти гарний червоний, вишитий золотими нитками пояс і зав’язує його дитині навколо талії. І в той час як священики зав’язують на чолі і на руці шкіряні пов’язки, Петро поспішає прикріпити до плаща, який йому простягнув Маргціам, священні френзлі. Петро дуже зворушений, коли возносить хвалу Господеві!…

Церемонія закінчена. Вони поквапом збираються на вихід і Петро каже: “Богу дякувати! Довше я не зміг би опановувати себе. Ти побачив, Йосифе? Вони абсолютно не дотримувались

ритуалу. Це не має значення! Ти… ти, мій сину, маєш когось, хто тебе освячує! Ідемо, щоб купити ягня для пожертви на хвалу Господа. Миле ягнятко, як ти. Я дякую тобі, Йосифе. І ти скажи “дякую” цьому великому другові! Без тебе вони ще жахливіше обійшлися б з нами.”

“Симоне, я щасливий, що зміг бути корисним такому праведникові, як ти і я прошу тебе на обід у мій дім у Безяту. І з тобою розуміється, усіх інших!”

“Ходімо до вчителя і скажемо йому це. Для мене це забагато честі!” – каже смиренно Петро; але він сяє із радості.

Вони ідуть через різні двері, аж до двору жінок, де всі вітають Маргціама. Потім чоловіки заходять у передній двір ізраїльтян, де Ісус перебуває із своїми. Всі вони, сповнені радістю, збираються у одну групу і в той час як Петро іде, щоб пожертвувати своє ягнятко, вони, минаючи зали і двори, досягають зовнішнього муру.

Який щасливий Петро із своєю дитиною, що тепер є досконалим ізраїльтянином! Таким щасливим, що не помічає складки, яка ділить чоло Ісуса.таким щасливим, що не відчуває гнітючої мовчанки товаришів. І лише в залі дому Йосифа, коли дитя на питання, що воно збирається робити в майбутньому, пояснює: “Я хочу бути рибалкою, як мій тато…”, Петро крізь сльози тверезіє.

“О, Юда, капнув нам в це свято краплю отрути… і ти опечалений, вчителю… і інші смутні через це. Пробачте усі, що я не помітив цього раніше… Ах! Цей Юда!”

Я думаю, що його зітхання є в усіх серцях… Але, щоб забрати із них отруту, Ісус здобувається на усмішку і каже: “Не сумуй, Петре. На святі бракує тільки твоєї жінки, і я подумав про неї Вона така добра і завжди така жертвенна! Але скоро вона матиме свою несподівану радість і хто знає, якою щасливою вона буде. Думаймо про гарне у світі. Ходи! Чи не правда, Маргціам добре відповідав? Я знав це зарані.”

Входить Йосиф, після того як дав розпорядження слугам. “Я дякую вам усім”, – каже він, – “що ви омолодили мене цією церемонією, а тепер виказуєте мені честь приймати у своєму домі вчителя, його матір, родичів, і вас, любі співучні. Ходімо в сад! Там повітря і квіти…”

І все закінчилося.

242. Вечором перед пасхою у Храмі.

Пасхальний вечір! Ісус сам із своїми апостолами, тому що жінок у групі немає і вони чекають на повернення Петра, що приніс у жертву пасхальне ягня. В той час як вони чекають, а Ісус розповідає дитині про Соломона, у великому дворі раптом з’являється Юда. Він знаходиться у групі юнаків і говорить із розмашистими жестами і штучною поведінкою. Його плащ безперестанку у русі; він накинув його у своїй претензійній манері… Я впевнена, що Ціцерон не був ефективнішим під час своїх промов…

“Гляньте туди, Юда!” – каже Тадей.

“Він у групі від “” Сафорім”, – зауважує Филип.

Тома пояснює: “Я піду і послухаю, що він каже”, і йде, не чекаючи заперечення з боку Ісуса.

Ісус… О, що за вираз обличчя у Ісуса! Вираз справжнього страждання і суворого присуду! Маргціам, що вже спостерігав за ним, коли той плавно і злегка опечалено розповідав йому про великого царя Ізраїлю, бачить цю зміну лякається. Він хапає Ісуса за руку, щоб той знову прийшов до себе і каже: “Не дивись туди! Не дивись туди! Дивись на мене; я дуже люблю тебе.”

Томі вдається непомітно наблизитись до Юди і він іде за ним кілька кроків. Я знаю, що він почув, я чую тільки раптовий гучний оклик, що злякав багатьох, особливо Юду, котрий від гніву блідне: “Але як багато вчителів є у Ізраїлі? Я вітаю тебе і мене, нове світло мудрості!”

“Я не кремінь, а губка. Я вбираю. І коли цього вимагає бажання голодуючих за правдою, то я вичавлююсь, намагаючись віддати всі мої життєві соки.” Юда роздутий і презирливий.

“Ти можеш бути правдивим відлунням. Але щоб тривати, відлуння має триматися голосу. Інакше воно вмирає, друже. А мені здається, що ти віддалився від нього. Він там. Ти не прийдеш?”

Обличчя Юди набирає усіх барв і лютого, відразливого виразу, як у його найгірші моменти. Але він опановує себе. Він каже: “Я вітаю вас, друзі. Я іду з тобою, Томо, мій дорогий друже. Ходімо негайно до вчителя. Я не знав, що він був у храмі. Якби я це знав, тоді б шукав його.” І він кладе руку Томі на плече, наче відчуває до нього велику прихильність. Але Тома, що є спокійним, але не дурним, не дає себе обдурити і питає трохи іронічно: “Як ти знаєш, що зараз пасха? І ти думаєш, що вчитель не дотримається Закону?”

“О ні! Але минулого року він показав себе і промовляв… Я добре пам’ятаю той день. Він підкорив мене своєю царською могутністю а тепер він видається мені таким, що втратив свою силу. Ти теж так не думаєш?”

“Мені так не здається. Мені він здається таким, що втратив пошану.”

“У своїй місії? Ти правий.”

“Ти мене не правильно розумієш. Він втратив довір’я у людей. І ти належиш до тих, хто сприяє цьому. Соромся!”

Тома більше не сміється. Він дуже серйозний, а його “соромся” різке, як удар нагайкою.

“Слідкуй за тим, як ти говориш!” – каже з погрозою Іскаріот.

“Слідкуй за тим, що ти робиш. Нас тут двоє іудеїв без свідків. І тому я говорю. І скажу тобі ще раз: “Соромся!” А тепер замовкни. Не грай ображеного і зневаженого, тому що інакше я заговорю перед усіма. Там вчитель і товариші. Керуйся цим.”

“Мир тобі! Вчителю…”

“Мир тобі! Юдо Симона.”

“Я дуже радий бачити тебе тут… я маю поговорити з тобою…”

“Говори!”

“Ти знаєш… я хотів би тобі сказати… Ти не хотів би вислухати мене встороні?”

“Ти серед товаришів.”

“Але я хотів би поговорити наодинці із тобою.”

“У Вітанії я у розпорядженні усіх, хто мене хоче і шукає. Але ти не шукаєш мене. Ти ухиляєшся від мене…”

“Ні, вчителю, ти не можеш так казати.”

“Чому вчора ти образив Симона і мене, а з нами Йосифа із Ариматеї, товаришів, мою матір і інших?”

“Я? Але ж я вас не бачив!”

“Ти не хотів нас бачити. Чому ти не прийшов, як було домовлено, щоб подякувати Господеві за невинного, що був прийнятий у Закон? Відповідай! Ти навіть не вважав за потрібне повідомити нас, що ти не прийдеш!”

“Ось мій тато!” – кричить Маргціам, який побачив Петра із його забитим вийнятим ягням, що знову загорнути в його хутро. “О, його супроводять Міхей і інші! Я піду… Чи можна піти йому назустріч, щоб дізнатися від них щось про мого дідуся?…”

“Іди, сину,” – каже Ісус, приголубивши його. Потім відповідає, торкнувшись за плече Йоана із Ендору:: “Я пішу тебе, піти з ним і трохи їх затримай.” Нарешті він знову повертаються до Юди: “Я чекаю на твою відповідь!”

“Вчителю, непередбачене зобов’язане… і необхідне… Мені школа… але…”

“І в Єрусалимі не було жодного, хто зміг би передати твої вибачення, припускаючи, що ти його мав би? І це вибачення у любому випадку було б погрішністю. Я хотів би нагадати тобі те, що не так давно один чоловік відмовився поховати свого батька, для того щоб послідувати за мною, і що ці мої брати незважаючи на прокльони покинули батьківський дім, що іти слідом за мною. Сион і Тома, а з ними Андрей, Яків, Йоан, Филип і Натанаїл покинули свої сім’ї, Симон Кананіт відмовився від своїх багатств, щоб віддати їх мені, а Матей повернувся спиною до гріха, щоб послідувати за мною. Я міг би продовжити в перелічити ще сотню імен. Серед них – чоловіки, що віддадуть своє життя, навіть життя, щоб піти за мною у Царство Небесне. Але оскільки у тобі мало благородства, то будь принаймі порядним. Ти не знаєш любові до ближнього, то ж будь принаймі ввічливим. Наслідуєш, оскільки вони тобі подобаються ,фальшивих фарисеїв, що зараджують мене, що зраджують нас, і при тому вважаються добре вихованими. Твоїм обов’язком було звільнитися вчора задля нас, щоб не ображати Петра. Тому я вимагаю, щоб його усі поважали. Ти, принаймі, міг прислати звістку.”

“Я провинився. Але зараз я власне прийшов, щоб розшукати тебе сказати тобі, що по такій же причині не зможу прийти і завтра. Знаєш… У мене є друзі мого батька і …”

“Досить! Іди з ними! Всього доброго!”

“Вчителю, ти гніваєшся на мене? Ти ж сказав, що хочеш бути мені батьком… я легкодушний юнак; але батько прощає…”

“Я прощаю тобі, так. Але тепер іди. Не змушуй друзів твого батька довше чекати на тебе, як і я буду змушений довше чекати друзів святого Йони.”

“Коли ти покинеш Витанію?”

“Вкінці прісних хлібів. Всього доброго!”

Ісус повертається і йде до сільських робітників, що стоять зачудовані перед переміненим Маргціаном. Він робить кілька кроків, а потім на пораду Томи зупиняється: “О Єгово! Він хотів бачити тебе у царській величі! Тепер він її спізнав.”

“Я прошу вас усіх, забути про інциндент, так як і я намагаюся зробити це. Я наказую вам мовчати перед Симоном Йони, Йоаном із Ендору і дитиною. З причин, які ваш розум в змозі зрозуміти, буде краще не огірчувати цих трьох і не викликати в них обурення. І мовчіть про це у Витанії перед жінками. Там моя мати, пам’ятайте про те!"

“Будь спокійний, вчителю!”

“Ми все зробимо, щоб знову поправити”

“І також, щоб тебе втішати,” – кажуть усі.

“Дякую… О, Мир вам усім! Ісаак знайшов вас, це радує мене. Бажаю вам у мирі насолодитися святом пасхи! Мої пастухи стануть вам добрими братами. Ісааку, перш ніж вони підуть геть, приведи їх до мене. Я хочу їх ще раз благословити. Ви бачили дитину?”

“о, вчителю! Як йому добре ведеться! Хлопча розквітло. О, ми хочемо це переказати старому батькові. Яким щасливим він через це буде! Цей праведник сказав нам, що Ябе тепер його син… Пророцтво! Ми все розповімо.”

“А також, що я є тепер сином Закону. І що я щасливий. І що я завжди про нього думаю. І що він не повинен плакати через мене і через маму. Вона, як ангел, близько до мене і до нього і в годину його смерті вона буде біля нього; як тільки Ісус відчинить браму неба, мама, краще від ангела, вийде назустріч старому батькові і поведе його до Ісуса. Він це сказав. Повторите це йому? Можете йому це повторити?”

“Так, Ябе.”

“Ні, тепер мене звуть Маргціам. Це ім’я дала мені мати Господа. Це так, ніби вимовляти її ім’я. Вона така прихильна. Кожен вечір вона вкладає мене у ліжко і вчить мене таких молитов, як свою власну дитину. Вона будить мене поцілунком, одягає мене і вчить мене багатьох речей. Але

він також. Вони роблять це так легко, що вчишся без зусиль. Мій вчитель!” Дитина пригортається до Ісуса з такою пошаною у виразі і русі, які глибоко зворушують.

“Так, скажіть усе і скажіть також, що старий не повинен втрачати надії. Цей ангел молиться за нього, а я благословляю його. Вас я також благословляю. Ідіть! Мир хай буде з вами!”

Групи розділяються і кожен іде своєю дорогою.

243. Ісус вчить Отче наш.

Ісус із своїми залишає будинок поблизу муру, вірогідно у місцевості Безета, тому що покидаючи місто вони змушені пройти мимо дому Йосифа, що знаходиться біля воріт Ірода. Місто наполовину пустинне цієї мирної місячної ночі. Я розумію, що пасхальний обід відбувся в одному із будинків Лазаря, але ні в якому разі не у тому, де є зал для вечерей. Він розташований якраз у протилежному напрямку. Один лежить на півночі, інший – на півдні Єрусалиму.

На порозі дому Ісус у своїй дружній манері прощається із Йоаном із Ендору, якого він залишає для захисту жінок; він дякує за те. Він цілує Маргціама, що також вийшов на поріг, а потім іде до воріт Ірода.

“Куди ми ідем, Гоподи?”

“Ходіть зі мною! Я хочу коронувати свято пасхи коштовною і жаданою перлиною. Тому я хотів бути наодинці із вами. З моїми апостолами! Дякую, друзі, за вашу велику любов до мене. Якби ви могли бачити, як вона втішає мене, ви були б здивовані. Гляньте: я крокую вперед посеред постійних турбот і розчарувань. Розчарувань для вас! Тому що для мене, будьте певні цього, не має таких, тому що я не наділений даром незнання… Також із цієї причини я хотів би вам порадити, ввіритися під моє керівництво. Якщо я комусь дозволяю одне або інше, то не перешкоджайте йому! Якщо я нічого не роблю, щоб покласти якійсь справі край, то не робіть цього і зі свого боку. Все має свій час. Майте довір’я до мене, в усьому.”

Вони знаходяться у північно-східному куті кругового муру. Звідти вони ідуть вздовж гори Моріа до місця, де вони маленьким містком можуть перейти Кедрон.

“Ми ідемо в Гетсиманію?” – питає Яків Алфея.

“Ні, вище, на Оливну гору.”

“О, вверху гарно!” – каже Йоан.

“Це б дитині також сподобалося”, – бурмоче Петро.

“Вона ще часто туди ходитиме. Хлопча було втомлене. Воно ж тільки дитя. Я б хотів би дати вам щось більше, тому що прийшов час.”

Вони піднімаються вверх поміж оливними деревами, полишають по правій стороні Гетсиманію і ідуть далі аж до вершини, де оливні дерева утворюють шелестячий гребінь.

Ісус зупиняється і каже: “Давайте трохи зупинимося, мої вірні і дорогі учні, мої майбутні спадкоємці. Ходіть ближче до мене! Багато разів говоритиме ви мені: “Навчи нас молитися, як ти молишся. Навчи нас, як навчив своїх учнів Йоан Христитель, щоб ми, учні, могли молитися словами вчителя.” Я постійно відповідав вам: “Я зроблю це, коли побачу у вас той мінімум підготовки, щоб ця молитва не була пустою формулою людських слів, а істинна розмова з Отцем.” Тепер прийшов час. Ви достатньо підготовлені, щоб знати слова, які достойні бути сказаними Богові. І я хочу навчити їх вас сьогодні вечором, в мирі і в любові, що ми як справжні ізраїльтяни виконали заповідь пасхи і божественну заповідь любові до Бога і ближнього. Один із вас дуже страждав цими днями. Страждав через незаслужене з ним поводження і зусилля, які він робив, щоб подолати обурення. Так, Симоне Йони, ходи сюди! Жоден порух твого благородного серця не залишився прихованим і не було жодного страждання, яке б я не розділив із тобою. Я і також твої товариші…”

“Але ти, Господи, був глибше ображений, ніж я! Тому це був для мене більший біль… більший…, ні, відчутніший …Глянь: те, що Юда вважав за добре не взяти участь у моєму святі, образило мене як людину. Але бути змушеним бачити, що ти засмучений і ображений – це спричинило біль зовсім іншого роду; тому я страждав подвійно… Я… я не хочу себе хвалити… використовуючи твої слова… Але я повинен сказати – якщо я високомірний, скажи мені це – я повинен сказати, що я страждав у душі… а це набагато болючіше.”

“Це не високомірність, Симоне! Ти страждав душевно, тому що Симон Йони, рибак із Галилеї уже готовий перетворитися у Петра Ісуса; у Петра Ісуса, вчителя душі, через якого діятимуть і будуть мудрими у дусі також його учні. І за цей твій поступ і за ваш поступ у житті духа я хочу навчити вас сьогодні вечором молитви. Як дуже ви змінилися з часу нашого уєдинення!”

“Всі, Господи?” – питає дещо недовірливий Варфоломей.

“Я розумію, що ти хочеш сказати… Але я говорю до вас одинадцятьох, не до інших…”

“Але що таке з Юдою Симона, вчителю? Ми його більше не розуміємо… Він здавалось, так перемінився, а тепер відколи ми покинули озеро…”, – зовсім безутішно каже Андрей.

“Мовчи , брате! Я маю ключ до таємниці! Тут вмішався кусочок вельзевула. Він знайшов його у печері Ендору, щоб подивувати його; ним послуговується! Вчитель сказав це того дня… В Гамалі чорти увійшли у свиней. А в Ендорі чорти, що покинули бідного Йоана, увійшли у нього… Це само собою зрозуміло, що… Дай це мені сказати, вчителю! Це стирчить мені у горлі і якщо я цього не скажу, то воно там залишається і мене задушить…”

“Симоне, будь добрим!”

“Так, вчителю… І я запевняю тебе, що я не буду недобрим до нього. Але я каже і думаю, що Юда, який є порочною людиною – ми всі це пізнали – має щось від свині і розуміється, що демони охоче вибирають собі на зміну житло у свинях. От, тепер я це сказав.”

“Ти думаєш, що це так?” – питає Яків Заведея.

“А що ще це може бути? Більше немає на те причин, що він став таким жахливим. Гіршим, ніж при “Обманливих водах”! тоді ще можна було припустити, що це його хвилюють місце і пора року. Але тепер…”

“Є інша причина, Симоне…”

“Скажи її, вчителю! Я охоче повчувся кращим.”

“Юда ревнивий. Він неспокійний через ревнощі.”

“Ревнивий? До кого? Він не має жінки, а якщо б вона у нього була і мав це з жінками; я думаю, ніхто з нас не зневажав би за це співчуття…”

“Він ревнує мене. Роздумай: юда змінився після Ендору і Езрелону. Коли він побачив, що я піклуюся про Йоана і Ябе. Але тепер, коли Йоан, перш за все Йоан, відійде, тому що він іде від мене до Ісаака, ти побачиш, що Юда знову буде радісним і добрим”.

“Ну добре, ти не хочеш мені сказати що у ньому сидить чортик. А перш за все… Ні, я це скажу! А перш за все, ти не захочеш стверджувати, що він став кращим за ці місяці. Я також був ревнивим останнього року. Я більше не хотів нікого іншого окрім нас шести, перших шести, ти пригадуєш? Тепер, тепер… дозволь мені закликати Бога свідком моїх думок. Тепер я кажу, що я тим щасливіший, чим більше учнів гуртуються навколо тебе. О, я хотів би завоювати всіх людей і привести їх до тебе; я хотів би мати всі засоби, щоб могти допомогти тим, які терплять нужду, щоб нищота нікому не стала перепоною для того, щоб потрапити до тебе. Бог бачить, що я кажу правду. Але чому я тепер такий? Тому що я дав тобі змінити себе. Навпаки… Визнай, вчителю, що на ньому верхи сидить чортик”

“Не говори цього! І ніколи так не думай. Молися, щоб він виздоровів. Ревнощі це хвороба…”

“Побіг тебе виздоровіє кожен, якщо тільки цього захоче. Ах, задля тебе я хочу його витримувати… Але що за зусилля!…”

“За це я дав тобі нагороду: дитину! А тепер я навчу тебе молитися.”

“О так, брате. Поговоримо про це. Мого тезку слід називати тільки як людину, що потребує молитви. Мені здається, він уже має своє покарання. Він не з нами у цю годину”, – каже Юда Тадей…

“Слухайте. Коли ви молитись, говорите так: “Отче наш, що еси на небесах, нехай святиться ім’я твоє. Нехай прийде царство твоє, нехай буде воля твоя як на небі так і на землі. Наш

щоденний хліб дай нам сьогодні і прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим, і не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого.”

Ісус піднявся, щоб проказати молитву, і всі зробили це вслід за ним, уважні і зворушені.

“Іншого не потрібно, друзі мої. В цих словах зібрано, наче у золоте кільце все, що потребує людина для душі, тіла і крові. Цією молитвою просіть про те, що потрібно одному і іншому; якщо ви проситиме про це – здобудете життя вічне. Це настільки досконала молитва, що хвилі єретиків і біг століть не зможуть змінити її. Злоба сатани розшматує на куски християнство і багато частин мого містичного тіла будуть розірвані і відокремлені і утворять власні клітини у марному прагненні створити досконале тіло, яким є містичне тіло Христа, у якому поєднанні усі вірні в апостольській церкві – в єдино істинній церкві, що існуватиме, поки існує земля! Але відокремлення часточки, яким не належатимуться ті дари, що я дарую материнській церкві, щоб годувати своїх дітей, завжди називатимуть себе християнськими і пам’ятати про те, що вони ідуть від Христа. І вони молитимуться цією універсальною молитвою. Ніколи її не забувайте і постійно про неї роздумуйте. Застосовуйте її у своїй праці. Нічого іншого не потрібно для освячення. Коли хтось був би сам, серед язичників, без церкви і без книжок, то він мав би усе, що є необхідне для розважання, у цій молитві і завдяки цій молитві відчинену церкву у своєму серці. Він мав би правило і певний засіб, щоб освятити себе.

“Отче наш.”

Я називаю його Отцем. Він є Отцем Слова. Він є Отцем Ставшого людиною. А тому я хочу, що і ви його також так називали; тому що ви єдине зі мною, якщо перебуваєте у мені. Був час, коли людина повинна була падати ниць до землі і шепотіти, тремтячи від страху: “Бог!” хто не вірить у мені моє слово, той все ще перебуває у цьому паралізуючому страху. Поспотерігайте, що відбувається у храмі. Не тільки Бог, а навіть згадка про Бога захована від очей людей потрійною завісою. Відокремлення через віддалення, відокремлення через завіси. Використані всі засоби, щоб сказати молільникові: “Ти – порох. Він – світло. Ти – відкинутість. Він – святість. Ти – раб. Він – Цар.”

Але тепер!… Піднімайтесь! Підійдіть ближче! Я – Вічний Священик. Я можу взяти вас за руку і сказати: “Ходіть!” Я можу схопити завісу і відкрити місце, куди не можна було входити і яке досі було закритим. Закритим? Чому? Закритим через провину, так! Але ще більш закрите через низьке мислення людей. Чому ж закрите, коли Бог є любов’ю, Отцем? Я можу, я повинен і я хочу не втоптати вас у порох, а ввести в Царство Небесне, не віддалити, а наблизити, одягнути не в одіж рабів, а в одіж синів Серця Божого. “Отче! Отче!” – повинні ви говорити. Ви не смієте стомлюватись повторювати це слово. Чи ви не знаєте, що кожен раз, коли ви його вимовляєте, небо іскриться Божою радістю? І якщо б ви промовляли тільки його і з істинною любов’ю, ви б промазували милу Богові молитву. “Отче, мій Отче!” – кажуть діти до свого батька. Це перші

слова, які вони вимовляють: “Мама, тато.” Ви є діти Божі. Я створив вас із старої людини, якою ви були; я знищив її своєю любов’ю, щоб із неї народилася нова людина – християнин. Отож взивайте словом, що діти пізнають першим, святого Отця, що є у небі.

“Нехай святиться ім’я твоє.”

О! Ім’я, що є святішим і благозвучнішим за любе інше. Ім’я, яке жах того, що провинився, навчив ховати серед інших. Ні, більше не Адонаі! Це Бог! Бог, що у надміру любові створив людину. Відтепер людство кликатиме його на його ім’я, устами, що очищені в купелі, яку я готую; воно зватиме його іменем в очікуванні навчитися розуміти істинне значення неосяжного у повноті мудрості, коли людство в своїх кращих синах буде поєднане з ним і прийняте у Царстві, яке я прийшов заснувати.

“Нехай буде Царство твоє як не небі так і на землі.”

Усіма силами прагніть цього приходу. Це було б блаженство на землі, якби воно прийшло: Царство Боже в серцях, у сім’ях, у громадянах і націях. Страждайте, робіть зусилля, жертвуйтеся також задля цього Царства. Земля повинна бути у окремо взятому відображенням життя на небесах. Воно прийде. Одного дня прийде усе. Пройдуть століття за століттями сліз і крові, помилок, переслідувань, руїн і туману, у якому світить світло містичного маяка моєї церкви. Але корабель церкви не потоне. Як непохитна скеля витримуватиме вона кожен напад і високо триматиме світло, моє світло, світло Боже. І лиш після того посяде земля Царство Боже. І вона стане тоді немов сильний спалах зірки, яка досягла повноти свого існування і розпадається; невимірна квітка космічних садів, для того щоб сяючою пульсацією видихнути до стіп свого творця своє буття і свою любов. Воно прийде, Царство! І це Царство буде досконалим, блаженне вічне Царство Небесне.

“Як на небі, так і на землі нехай буде воля твоя.”

Передача власної волі іншій волі може відбутися тільки тоді, коли досконала любов здобуде створіння. Розчинити свою власну волю у волі Божій можна тільки тоді, коли в героїчний спосіб набути теологічних чеснот. В небі, де все досконале, важить тільки воля Божа. Зрозумійте це, діти Неба і робіть так, як це роблять у Небі!

“Наш щоденний хліб дай нам сьогодні.”

Коли ви будете в небі, харчуватиметеся тільки в Бозі. Блаженство буде вашою їжею. Але тут ви потребуєте ще й хліб. Ви є діти Божі. А тому правильним буде просити: “Отче, дай нам хліб.” Чи ви боїтеся, що вас не вислухають? О ні. Розважте. Якщо з вас хтось має друга і зауважить, що він не має хліба, що нагодувати іншого друга, чи родича, що приходить до нього вкінці другої нічної сторожі, тоді він іде до першого і каже: “Друже, позич мені три хліби, тому що прийшов гість, а я не маю нічого їсти. Чи ж буде він змушений почути відповідь: “Не заважай мені, я уже зачинив двері і запер на засув і мої діти сплять уже побіч мене. Я не можу встати і

дати тобі що ти просиш.”? Ні. Якщо він звернувся до справжнього друга і просить далі, то він отримає, те що просить.”

Він би одержав це навіть якби звернувся і не до особливо доброго друга. Він одержав би це вже через свою настирність; тому що той, кого просять про послугу, піддався би натиску, щоб його довше не обтяжували.

Але ж ви звертаєтесь, коли просите Отця, не до друга на цій землі, а до досконалого друга, Отця Небесного! А тому кажу я : “Просіть – і вам дасться, шукайте – і знайдете, стукайте – і вам відчинять.” Тому що той, хто просить, отримує, хто шукає – той знаходить, і хто стукає — тому відчиняють. Котрій людській дитинів вкладуть у руку камінь, коли вона попросить хліба у власного батька? Чи дасть йому батько замість спеченої риби змію? Батько, який так поводився б зі своїми дітьми – був би злочинцем. Я вже одного разу казав вам це і я повторюю це тепер, щоб укріпити у вас доброту і довір’я: якщо хтось при повному розумі не дає скорпіона замість яйця, то з наскільки більшою добротою дасть вам Бог те, про що ви просите! Тому що він – добрий, в той час як ви тією чи іншою мірою є погані. Отож просіть із смиренною і дитячою любов’ю Отця про хліб щоденний.

“Прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим.”

Є вина матеріальна і духовна. Є також вина моральна. Матеріальною виною є гроші або товари, які позичені, а тому повинні бути повернуті. Моральною виною є образа, клевета, яку не виправили і коли відмовляють у мольбі про допомогу. Духовна вина у послушності Богові, яка багато вимагає, але дають мало.він любить нас і ми повинні любити його як матір, дружину або сина, від яких багато вимагається. Егоїст хоче мати, не давати. Але егоїст належить до протилежної сторони неба.

Ми маємо борги супроти всіх. Від Бога – до родича, від родича – до друга, від друга – до ближнього, від ближнього – до слуги і раба; тому що всі вони такі ж сотворіння, як і ми. Бог може – із справедливості – не відпустити провину, якщо людина не пробачає їй подібним.

“Не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого.”

Чоловік, який не вважав за потрібне розділити із нами пасхальний бід, приблизно рік тому спитав мене: “Як? Ти молився – не бути спокушеним про допомогу у спокусах?” Ми обоє були одні; і я йому відповів. Потім ми були вчотирьох на пустинному березі і я відповів ще раз. Але до тих пір було безрезультатно; тому що у впертому дусі спочатку треба зробити пробоїну і зруйнувати зловісну фортецю твердолобості. І тому я хочу вам це ще раз, десять раз, сто раз, поки все не сповниться.

Але ви, що не переймаєтеся нещасними вченнями і ще нещаснішими пристрастями, моліться так: моліться зі смиренністю, щоб Бог не допустив спокус. О, смиренність! Визнати себе тим, чим є! Не щоб через те зневіритись, але щоб пізнати. Щоб сказати: “Я можу піддатися, хоч я

цього і не бажаю, тому що я недосконалий суддя щодо себе самого. Тому, Отче, віддали, якщо можливо, від мене спокуси, тримаючи мене при собі так близько, що лукавий не буде мати жодної можливості пошкодити мені.” Тому що, пригадайте це собі, це не Бог спокушає до злого, а спокушає лукавий. Просіть Отця, щоб він скріпив вас у вашій слабкості, щоб не піддаватися спокусам лукавого!

Я промовив, мої вибрані! Я святкую з вами свою другу пасху. Останнього року ми розділили з вами тільки хліб і ягня. Цього року я дарую вам молитву. Інші дари я розділю з вами наступного свята пасхи, щоб ви, коли я піду туди, куди хоче Отець, мали згадку про мене, Агнеця, у кожному святі Агнеця.

Підніміться і ходімо! Зі сходом сонця ми повернемось у місто. Краще: завтра ти, Симоне, і ти, мій брате (Юда Тадей), приведете сюди жінок і дитину. Ти, Симоне Йони і ви, інші, залишитесь при мені, поки вони не повернуться. Потім ми разом підемо у Витанію.”

Вони сходять униз до Гетсиманії і направляються у дім на спочинок.

244. Ісус і язичники у Витанії.

Ісус відпочиває у мирі суботнього дня біля квітучого поля льону, що належить Лазарю. Більш ніж “біля”, я б сказала “В”, тому що він, сидячи на краю борозди і поринувши у думки, зовсім оточений високим льоном.

Поблизу нього тільки деякі беззвучні метелики і пара ящірок, що крадуться і оглядають його своїми хитрими очима, підносячи свої трикутні голівки над світлою пульсуючою шиєю. Більш нічого. В цю пізню післяобідню годину мовчить найтихіший подих вітру між високими стеблами.

Здалеку, можливо із саду Лазаря, доносяться жіноча пісня і змішаний з нею радісний сміх дитини, що бавиться. Потім один , два і нарешті три голоси, які гукають: “Вчителю! Ісусе!”

Ісус здригається і встає. Хоч льон, що вже майже дозрів, дуже високий, Ісус вивишується на цьому зелено-блакитному морі.

“Він там, Йоане”, – кричить Зелот.

Тепер чути, як гукає Йоан: “Мамо, вчитель біля льону!”

В той час як Ісус наближається дорогою, що веде до будинків, до ньог7о підходить Марія.

“Що ти хочеш, мамо?”

“Мій Сину, прибули язичники з кількома жінками. Вони кажуть, що дізналися від Йоани, що ти тут. Вони також кажуть, що чекали тебе всі ці дні біля замку Антоніа…”

“Ах, я розумію! Іду негайно. Де вони?”

“В домі Лазаря, у його саду. Його люблять римляни; він не зневажає їх, як ми. Щоб уникнути неприємності, він дозволив їм заїхати їхньою каретою у великий сад.”

“В порядку, мамо! Це римські солдати і дами. Я це знаю.”

“Чого вони хочуть від тебе?”

“Чого не хочуть багато в Ізраїлі: світла!”

“Але за що вони тебе мають? Можливо, за Бога?”

“На їхній лад – так. Для них є простим сприйняти ідею воплочення Бога у смертному тілі людини, простішим, ніж для нас.”

“Тоді отже вони вірять в тебе…”

“Ще ні, мамо! Спочатку я повинен зруйнувати їхню віру. Поки що я для них мудрець, філософ, як вони кажуть. Але їхнє прагнення знайомитися з філософськими вченнями і їхня схильність вважати можливою інкарнацію Бога допомагають мені вести їх до істинної віри. Повір мені, у своїх думках вони дале більше є менш зіпсуті, ніж багато і Ізраїлі.”

“Але чи вони також відверті? Кажуть, що Христитель…”

“Ні, якщо йшлося про них, то Йоан був би вільний і у безпеці. Хто не бунтує, того вони залишають в спокої. Більше того, пророк, чи як вони кажуть – філософ, високо шанується у них, тому що філософія є для них вищість надприродної мудрості. Не турбуйся, мамо! Звідти я не зазнаю нічого злого…”

“Але фарисеї… коли вони про це почують, що скажуть вони про тебе і про Лазаря! Ти є ти і повинен нести у світ слово. Але Лазар!… Вони ображають його уже зачасто…”

“Але він недоторканий. Вони знають, що він під охороною Риму.”

“Я покидаю тебе, мій Сину! Ось підходить Максімінус; він поведе тебе до язичників.”

Марія, що ішла побіч Ісуса, швидко відходить і направляється у дім Зелота, в той час як Ісус через відчинені залізні дверцята входить у віддалену частину саду. Ткт знаходиться фруктовий сад і приблизно місце, де Лазар буде похований.

Тут стоїть Лазар, більш ніхто. “Вчителю, я дозволив собі прийняти їх…”

“Ти правильно вчинив. Де вони?”

“В тіні самиштових і лаврових дерев. Як ти бачиш, від дому вони віддалені принаймі на п’ятсот кроків.”

“Добре, добре! Хай світло осяє вас усіх!”

“Вітання тобі, вчителю!” це Квінтіліан, одягнутий у цивільне.

Дами встають для привітання. Це Плаутина, Валерія, Лідія і старша дама, якої я не знаю і про яку мені не відомо, чи вона їм рівня, чи підлегла. Всі дуже просто зодягнені; ніщо не відрізняє їх одну від одної.

“Ми хочемо послухати тебе; ти ніколи не прийшов. Я ніс варту, коли ти прибув. Але я тебе не побачив.”

“Я також не побачив солдата, що став моїм другом біля Рибних воріт. Його звали Александер…”

“Александер? Я точно не знаю, хто це є. Я тільки знаю, що нещодавно ми змушені були замінити одного на ім’я Александер, щоб заспокоїти євреїв; солдата, який був звинувачений у тому, що говорив із тобою. Він зараз у Антіохії. Можливо він знову повернеться. Уф! Які вони надокучливі! Вони ще й тепер хочуть наказувати, коли вони підкорені. Треба бути дуже обережним, щоб нічого поганого не трапилось… Вони роблять важким наше життя, повір мені. Але ти добрий і мудрий. Ти будеш говорити до нас? Можливо я буду змушений незабаром покинути Палестину. Я хотів би щось почути, що нагадуватиме мені про тебе.”

“Так, я говоритиму із вами. Я ніколи не розчаровую. Що ви хотіли б дізнатися?”

Квінтіліан питально дивиться на дам…

“Що ти хочеш”, – каже Валерія. Плаутина встає і пояснює: “Я багато роздумувала… Я повинна б багато чого навчитися… все, щоб змогла зробити висновок. Але якщо дозволено запитувати, я б хотіла знати, як буде вибудована віра – наприклад твоя – на грунті, що за твоїми словами не має справжньої віри. Ти сказав, що те, в що ми віримо – безвартісне. Отож нам не залишається нічого. Як ми можемо до чогось прийти?”

“Я візьму за приклад щось таке, що і ви маєте: храм. Ваші святині дійсно гарні. Їхнім єдиним недоліком є те, що ви присвячені нічому. Але вони можуть вас навчити, як можна прийти до істинної віри. Отож: Де їх споруджують? Яке місце вибирається для них по можливості? Як їх будують? Місце здебільшого просторе, до ньогоь добре добиратися і воно дещо вивищене. Якщо воно не таке, тоді його створюють; розчищають те, що заважає не забирає місце. Якщо воно не вивищене, тоді споруджують підвищення, що є вищим за ті три сходинки, які притаманні для храмів на природніх вивищеннях. Оточені священним участком, який утворюють колонні проходи і дворики, всередині знаходяться посвячені богам дерева, криниці і алтарі, статуї і стелли, що оточують власне культове місце, де здійснюються молитви до надуманих божеств. Напроти розташоване жертовне місце, тому що жертва передує молитві. Часто, і особливо у розкішних храмах, воно оточує перістиліум, камеру надуманого божества і задній вестибюль. Мармур, статуї, фасади, гіпс і прикраси, все багате, коштовне і декоративне, роблять храм величним навіть в очах неосвіченого спостерігача. Чи це не так?”

“Це так, вчителю! Ти їх бачив і дуже добре вивчив”, – стверджує і хвалить Плаутина.

“Але ж він ще ніколи не покидав Палестини !?” – вигукує Квінтіліан.

“Я ще ніколи не був у Римі чи в Афінах. Але я знаю римську і грецьку архітектуру і я був присутній у генії людини, що прикрасила Парфенон, тому що я є скрізь, до життя і ознаки життя. Там, де мудрець думає, каменяр висікає, поет складає вірші, мати співає над колискою, чоловік трудиться над бороздою, лікар бореться із хворобами, живий дихає, тварина живе, дерево росте

ввись: там я з ним, від кого я прийшов. В громі землетрусу і у спалаху блискавки, у сяйві зірок або у припливах і відпливах морів, у польоті орла або дзижчанні мухи присутній я із всевишнім Творцем!”

“Отож… Ти… ти знаєш все? Ти знаєш також думки і діла людей?” – питає знову Квінтіліан.

“Я знаю їх!”

римляни вражено переглядаються. Слідує тривала мовчанка; потім Валерія несміливо просить: “Виклади нам точніше твої думки, вчителю, щоб ми знали, що ми повинні робити.”

“Так! Віру будують як храми, якими ви так пишаєтесь. Створюють місце для храму, розчищають оточуючий простір і роблять підвищення.”

“Але де є храм, куди поміщають віру, істинне божество?” – питає Плаутина.

“Віра не є божество, Плаутино. Це доброчесність. Й істинної віри немає богів. Є тільки один єдиний істинний Бог!”

“Отож тоді він один там вверху на своєму Олімпі? І що він робить там один?”

“Він самодостатній, він піклується всім у всьому світі. Я вже говорив тобі, що Бог присутній і у дзижчанні комара. Він не скучає; в цьому не сумнівайся. Він не є бідною людиною, господарем величезного царства у якому живе знаючи ненависть і дрижачи. Він є любов і живе, щоб любити. Його життя – безперестанна любов. Він самодостатній, тому що він безкінечний і всемогутній, він досконалість. Але є стільки багато сотворених речей, що живуть завдяки його постійному бажанню, так що у нього зовсім немає часу, щоб скучати. Скука – плід неробства і пороку. В небі істинного Бога немає неробства і немає пороків. Але скоро йому ликуватиме не тільки хор ангелів, які служать йому, але також і народ праведників, і цей народ зростатиме все більше завдяки тим, що повірять в майбутньому у істинного Бога.”

“Ангели – мабуть духи-охоронці?” – питає Лідія.

“Ні. Це духовні істоти, як і Бог, який їх сотворив.”

“А що тоді духи-охоронці?”

“так як ви їх собі уявляєте – це тільки обман. Вони не існують так, як ви їх уявляєте собі. Але у людини є інстинктивне прагнення шукати істину. Поштовх дає душа, що живе також і у язичниках і в них страждає, тому що не вдовольняється її прагнення; вона спрагла по своєму томлінні за істинним Богом, про якого вона пам’ятає у своєму тілі, в якому вона живе і яким керує язичницький дух. І ви так відчуваєте, що людина – це не тільки тіло і що в її минаючому тілі живе щось безсмертне. І так відчувають міста і нації. А тому ви вірите, відчуваєте, що мають бути духи-охоронці. І ви даєте собі індивідуального духа- охоронця: духа сім’ї, міста, нації. Ви маєте духа-охоронця Риму. Ви вірите у духа-охоронця кайзера. І ви поклоняєтесь їм як нижчим богам. Прийміть істинну віру. Пізнайте і подружіться із справжнім ангелом, якому викажіть пошану, але не покоління. Поклоняються тільки Богові.”

“Ти сказав: “Поштовх душі, що також у язичниках живий і є присутня, і яка страждає, тому що розчарована.” Але душа, звідси вона приходить?” – питає Публій Квінтіліан.

“Від Бога. Він є Творцем!”

“Але чи не народжені ми від жінки через поєднання із чоловіком? Так з’явились і наші боги.”

“Ваших богів немає! Це помилка вашого мислення, що має потребу вірити. І ця потреба нагальніша за дихання. Навіть якщо хтось каже, що не вірить – він вірить у щось тай вірить. Уже саме твердження, що він каже: “Я не вірю в Бога”, – передбачає іншу віру. Віру в самого себе або ще більше, у свій власний високомірний розум. Але в щось завжди вірять. Це так як думка. Коли ви кажете: “Я не хочу думати“, чи “Я не вірю в Бога”, то цими обома реченнями ви показуєте, що ви думаєте, і що ви не хочете вірити в того, про кого ви знаєте, що він існує. Про людину ви повинні були б сказати, щоб точніше передати поняття: “Людина породжується як усі тварини через поєднання чоловічого і жіночого. Але душа, тобто те, що відрізняє людину від нерозумної тварини, приходить від Бога. Він створює її кожного разу, коли породжується або, краще кажучи, зачинається людина у лоні і Бог вкладає душу в це тіло, що в противному разі було б лише твариною.”

“І ми також її маємо? Ми, язичники? Те, що ми чуємо від твоїх земляків, є швидше протилежним стверджуваному”, – каже Квінтіліан іронічно.

“Її має кожен народжений від жінки.”

“Але ти сказав, що вона умертвляється гріхом. То як тоді вона може бути живою у нас, грішниках?” – питає Плаутина.

“Ви не грішите супроти віри, оскільки ви вірите, що маєте істинну віру. Але коли ви пізнаєте правду, а перебуватиме у помилці, тоді ви грішите. Подібним чином речі, що є для ізраїльтян гріхом, для вас гріхом не є; тому що ніякий божий закон вам цього не забороняє. Гріх – це коли хтось свідомо ухиляється від даним Богом порядку і каже: “Я знаю, що те, що я роблю – погано, але все одно я хочу це зробити.” Бог справедливий. Він не може покарати когось, хто робить зле, перебуваючи у вірі, що це добре. Він карає тих, хто навчені відрізняти добре від злого, а все ж вибирають зло і в ньому перебувають.”

“Отож душа є у нас живою і присутньою?”

“Так.”

“І вона страждає? Ти справді віриш, що вона пам’ятає Бога? Ми не пам’ятаємо більше тіла, що нас носило. Ми не можемо сказати, як там було. Душа, якщо я правильно зрозумів, в духовній спосіб створена Богом. Чи може вона тоді його пам’ятати, коли тіло не пам’ятає довгого перебування у лоні матері?”

“Душу не тваринна, Плаутино. Вона вічна, духовна і подібна Богові. Вічна з того моменту, коли Бог створив її, тоді як Бог є досконалим вічним і не має ні початку, ні кінця. Душа – ясновидяща, розумна і духовна, твір Божий, пам’ятає свій початок. Вона страждає, тому що прагне Бога, істинного Бога, від якого вона походить і вона спрагла Бога. Тому вона спонукає інертне тіло наближається до Бога.”

“Отож ми маємо душу як і вони, яких ви називаєте праведниками вашого народу? Справді таку саму?”

“Ні, Плаутино. Це залежить від того, що ти хочеш сказати. Якщо ти хочеш сказати: щодо походження і природи, то вона в усьому схожа на душу наших святих. Якщо ти хочеш сказати: стосовно освіти, то я повинен тобі сказати, що вона інша. А якщо ти далі хочеш сказати: щодо досягнутої перед смертю досконалості, то різниця тоді суттєва. Але це стосується не тільки вас, язичників. Також син цього народу у майбутньому житті може бути абсолютно іншим від святого.

Душа переживає три фази. Першою є сотворіння, друга – відродження і третя – досконалість. Перша є однаковою в усіх людей. Друга притаманна праведникам, що власною волею ведуть душу до повного відродження, при якому вона об’єднує свої добрі діла з добротою Божого діла; цим самим вона піднімає уже духовну душу в досконалий стан і таким чином утворює зв’язок між першим і третім станом. Третя фаза властива блаженним, або якщо вам так подобається більше – святим, які в тисячі і сотні тисяч раз підносять вище початкову, відповідну людині душу і роблять із неї це, що робить їх здатними спочити у Бозі…”

“Як можемо ми створити простір, свободу, і підвищення для душі?”

“Через виключення у вашому Я всіх непотрібних речей. Через його вивільнення від усіх фальшивих ідей, а з одержаного сміття збудувавши пагорб для святого храму. Душа завжди має бути піднесеною на три ступені.

О, ви римляни, любите символи! Розгляньте три ступені у символічному світлі. Вони можуть сказати вам свої імена: покаяння, терпіння, витривалість; або покора, чистота, праведність; або: мудрість благородство, милосердя; так виходить чудовий тризвук: віра, надія, любов. Розгляньте ще символ оточуючого муру, що прикрашає площу храму і могутньо опоясує. І душу, що є царицею тіла, храмом вічного духа, також треба захистити муром, який захищатиме її, який не перешкоджатиме проникненню світла, але закриває вид на все потворне. Надійний мур, витесаний бажанням палкої любові підпорядкувати намагання тіла і крові – вищому – духові. Волею оброблені краї, нерівності, плями і слабкі місця на мармурі нашого Я, щоб оточення душі було досконалим. Одночасно мур для захисту храму може запропонувати притулок нещасливішим, які не знають, що таке любов. Портики: виливання себе у любові, милосерді і волю вести до Бога інших; портики схожі на люблячі руки, що наче покривало

простягуються над колискою сироти. А по ту сторону муру – найкращі запашні рослини як засвідчення пошани творцеві. Сійте на голій землі і доглядайте потім рослини: доброчесності усякого роду як другу живу і квітучу огорожу навколо святині; а поміж рослинами, поміж доброчесностями, криниці: знову любов, ще раз очищення: перш ніж ви наблизитесь до Всевишнього і підніметесь до алтаря, повинна бути принесена жертва відречення від усякої чуттєвості і усякої нечистоти. Тоді далі крокуємо до алтаря, щоб скласти жертву і лише потім перетнувши зал, вестибюль, направляємось до камери, де є Бог. А камера, чим буде вона? Надмір духовних багатств; тому що ніщо не є занадто, щоб скласти шану Богові.

Ви зрозуміли? Ви спитали мене, як будують віру. Явам відповів: в такий самий спосіб, як будують храм! Ви бачите, наскільки це правда! Ви хочете ще щось мене спитати?"

"Ні, вчителю. Я думаю, що Флавія записала речі, які ти сказав. Клавдія хотіла б також їх вивчити. Ти записала?"

"Кожне слово", – відказує жінка і передає воскові таблички.

"Це нам зостанеться, щоб ми знову могли прочитати", – каже Плаутина.

"Це на воску, письмо може бути зітертим. Запишіть це у ваші серця, там воно більше не зітреться."

"Вчителю, ми оточені непотрібними храмами. Ми замінимо їх твоїм словом і поховаємо їх. Але це буде дуже тривала робота", – каже Плаутина, зітхаючи. І вона закінчує: "Згадай нас у твоєму Небі!"

"Ідіть заспокоєні, я зроблю це! Ваш візит порадував мене! Всього доброго, Публію Квінтіліане! Пам'ятайте Ісуса з Назарету!"

Жінки прощаються і відходять першими. Потім іде Квінтіліан, заглибившись у думки. Ісус дивиться їм услід, як у супроводі Максімінуса вони ідуть до карет.

"Що ти думаєш, вчителю?" – питає Лазар.

"Що на світі є багато нещасних."

"І я один із цих."

"Чому, мій друже?"

"Тому що всі приходять до тебе, тільки Марія ні. Отож вона найбільша купа руїн?"

Ісус глянув на нього і посміхнувся.

"Ти посміхаєшся? Це тебе не болить, що Марія не навертається? Це тебе не болить, що я страждаю? Марта плаче із вечора у понеділок. Хто була та жінка? Ти з0наєш, що ми цілий день сподівалися, що це була вона?"

"Я посміхаюся, тому що ти – нетерпляча дитина. І я посміхаюся, тому що я думаю що ви даремно тратите сили і сльози. Якщо б це була вона, тоді б я поспішив це вам сказати."

"Отож це була не вона?"

“О, Лазарю…”

“Ти правий. Терпіння! І ще раз терпіння!… Ось, вчителю, прикраси, які ти дав мені на продажу. Вони стали грошима для бідних. Вони були дуже гарні… від однієї жінки.”

“Вони були від “тієї” жінки.”

“Це я собі подумав. О, були б вони від Марії!… Але вона… але вона… Я втрачаю надію, мій Господи!”

Ісус мовчазно бере цого в свої обійми. Через хвилю він каже: “Я прошу тебе мовчати перед усіма стосовно прикрас. Вона повинна щезнути від зачудування і жадання як хмаринка, розвіяна вітром, не залишивши по собі і сліду в небесній блакиті.”

“Будь спокійним, учителю… і я послугу у відповідь – приведи мені Марію, нашу нещасну Марію…”

“Хай буде мир з тобою, Лазарю. Я дотримуюсь того, що пообіцяв.”

245. Притча про блудного сина.

“Йоан із Ендору, ходи сюди до мене! Я повинен поговорити з тобою”, каже Ісус, який показується у дверях.

Чоловік поспішає сюди і залишає дитину, якій саме щось розповідав.

“Що ти хочеш мені сказати, вчителю?” – питає він.

“Ходи зі мною наверх!”

Вони піднімаються на терасу і сідають у захищений кут, тому що, незважаючи не передобідній час, сонце уже дуже пече. Ісус блукає поглядом по краєвиду, де збіжжя з дня на день все більш “золотіє”, і наливаються на деревах плоди. Здається, ніби свої думки він хоче черпати у цій зміні, що відбувається із рослинами.

“Слухай, Йоане! Я думаю, що сьогодні прийде Ісаак, щоб привести до мене сільських робітників Йоханана, перш ніж вони відбудуть. Я попросив Лазаря позичити їм візок, щоб вони могли швидше повернутись і не боялися бути покараними через запізнення. Лазар це зробить, тому що Лазар робить усе, що я йому кажу. Але від тебе я хочу щось інше. Тут у мене є сума, яку я отримав від одної людської дитини для бідних Господа. Нормальним чином хтось із моїх апостолів має завідувати грошима і роздавати пожертви. Звичайно це робить Юда із Керіот, деколи хтось інший. Юда відсутній. Іншим не потрібно знати, що я маю на думці. Юда також цього разу про це не дізнається. Ти зробиш це від мого імені”

“Я, Господи?… Я… я не достойний…”

“Ти повинен звикати до того, щоб працювати від мого імені. Чи ти не тому прийшов?”

“Так, алея думав, що повинен працювати над своєю бідною душею.”

“Я даю тобі нагоду для цього. Проти чого ти згрішив? Проти милосердя і любові. Ти спустошив свою душу ненавистю. Любов’ю і милосердям ти повинен знову відбудувати її. Для цього я даю тобі матеріал. Я особливо використовуватиму тебе для діл милосердя і любові. Ти можеш також лікувати і промовляти. А тому ти є в змозі піклуватися фізично і морально хворими. Ти почнеш цією доброю справою. Візьми гаманець. Ти даш його Міхеєві і його друзям. Поділи не рівні частини, але поділи так, як я тобі скажу. Розділи на десять частин. Чотири з них ти даш Міхеєві, одну для нього, одну для Саула, одну для Йоеля і одну для Йсайї. Інші шість частин ти даш Міхеєві, щоб він приніс їх старому батькові Ябе, для нього і його товаришів. Це буде їм малою втіхою.”

“Добре, але що я їм скажу, щоб це зробити?”

“Ти можеш сказати: “Це, щоб ви пам’ятали молитися про одну душу, що є на шляху до спасіння.”

“Але тоді вони могли б подумати, що мова йде про мене. Це неправильно!”

“Чому ти не хочеш бути спасенним?”

“Це неправильно, залишати їх з думкою, що я жертводавець.”

“Облиш і роби що я кажу!”

“Я слухаюся… але дозволь мені принаймі щось туди докласти. Я не потребую багато. Книжок я більше не куплятиму, курей мені теж більш не треба годувати… Мені досить дуже мало… Візьми, вчителю! Я залишу тільки малу суму на сандалі…” і він забирає із мішечка на поясі багато монет і додає їх до монет Ісуса.

“Хай Бог благословить тебе за твоє милосердя… Йоане, скоро ми розтанемося, тому що ти підеш із Ісааком.”

“Це боляче мені, вчителю, але я послухаюсь.”

“Мене це також болить, що ти покидаєш нас. Але мені настійно потрібні мандруючи учні. Моєї присутності уже більше недостатньо. Скоро я розішлю апостолів, а потім учнів. У тебе це добре виходитиме. Тебе я призначив для особливих завдань. Тим часом ти будеш вчитися у Ісаака. Він дуже добрий і Дух Господній воістину сформував його під час його тривалої хвороби. Він – людина, яка завжди все пробачила… З іншого боку, наше розтавання не означає, що ми більше не побачимося. Ми будемо часто зустрічатися, і кожного разу, коли ми сходитимемося разом, я особливо говоритиму для тебе. Думай про те!”

Йоан схилився вперед, заховав із гірким схлипуванням своє обличчя у долонях і зітхає: “О, скажи мені тепер щось, що переконає мене в тому, що мені прощено, що я можу служити Богові… Якби ти знав, якою я бачу мою душу тепер, коли пройшов дим ненависті… і як я думаю про Бога…”

“І це знаю, не плач! Будь покірним, але не журись. Журба є іншим видом високомірності. Ти повинен мати тільки покору. Перестань, не плач більше…”

Йоан із Ендопу повільно заспокоюється.

Коли Ісус бачить, що він заспокоївся, каже: “Ходи, підемо під листяний дах яблунь і зберемо жінок і товаришів. Я буду говорити до всіх, але тобі скажу, як Бог тебе любить…”

Вони ідуть вниз і збирають усіх навколо себе, так як їх зустрічають.

Потім вони сідають кружком в тіні яблунь. Також Лазар, який говорив із Зелотом, приєднується до товариства. В цілому зібралось осіб дванадцять.

“Слухайте! Це гарна притча, що у багатьох випадках скеровували вас своїм світлом.

У одного чоловіка було два сина. Старший був серйозним, працьовитим, люблячим і послушним. Другий був розумнішим від першого, який був дещо незграбний і охоче дослухався до порад, щоб не бути змушеним брати на себе турботу власних рішень; але молодший був також впертий, розпущений, любитель зручностей і задоволень, марнотратник і нероба. Розум є великим даром Божим, але це є дар , який слід мудро використати. Інакше має дію певних ліків, які при неправильному використанні не лікують, а вбивають. Батько мав право і обов’язок закликати його вести впорядковане життя. Але все було марно. У відповідь він отримував тільки злі відповіді і результатом стало те, що син ще більше закостенів у своїх поганих поглядах.

Нарешті одного дня після сильної суперечки молодший син сказав: “Дай мені мою частку спадщини. Так я не буду змушеним вислуховувати твої напоумнення і зітхання брата. Кожному – своє і таким чином ми покладемо усьому край. ”

“Глянь”, – відказав батько, – “скоро ти опинишся у скрутному становищі. Що ти робитимеш? Подумай про те, що через тебе не буду справедливим, і у твого брата не заберу жодної копійки, щоб тобі допомогти…”

“Я нічого у тебе не вимагатиму. Будь спокійним і дай мені мою частку!”

Батько наказав оцінити земельні угіддя і цінні предмети і оскільки побачив, що золото і прикраси були у точно таку ж ціну, як будинок і грунт, то старшому він дав поля і виноградники, отари і оливні гаї, а молодшому – гроші і цінні речі, які той негайно перетворив у гроші. Після того як він за кілька днів усе впорядкував, він подався в дорогу у далеку країну, де він жив як великий пан і розтратив усе, розтринькуючи в різні способи, і наказав вшановувати себе як царського сина, тому що соромився сказати: “Я син селянина”. І тим самим він відрікся від свого батька.

Свята, друзі і подруги, одяг, вино, ігри… розпусне життя… Незабаром він побачив, що його заощадження щезли і наближається нужда. А щоб ще збільшити нужду, на країну напав голод і пожер його останні гроші. Тепер син охоче повернувся б до свого батька, але йому заважала зробити це гордість. Тому він пішов до одного місцевого багатія, що в добрі часи був його

другом і попросив його: “Візьми мене до своїх слуг на згадку про свята, в яких ти брав участь.” Погляньте, якою дурною є людина! Вона віддає перевагу тому, щоб підставитись під нагайку, ніж сказати батькові: “Вибач, я провинився.” Цей юнак завдяки своєму живому розумові навчився багатьох непотрібних речей, але не захотів вивчити вислів Сіраха: “Яким підлим є той, хто покидає свого батька і яким проклятим Богом той, хто хвилює свою матір.” Він був розумним, але не мудрим.

Чоловік, до якого він звернувся шукаючи допомогу, поставив дурня пасти свиней в подяку за проведені разом з ним години насолоди; тому що вони були у язичницькій країні і там було багато свиней. Брудний, у лахмітті, смердячий і голодний – тому що їжі було обмаль з огляду на багато служників, особливо злобних, і він, іноземний свинопас, якого до того всього ще й висміювали – він побачив, що свині досита наїдаються жолудів і заголосив: “Якби я міг наповнити свій шлунок цими плодами. Але вони занадто гіркі! І навіть голод не зробить їх смачнішими для мене.” Він плакав, коли думав про багаті свята, повні сміху, співів і танців, які він ще зовсім недавно влаштовував як гультяй; і про скромні, але ситні обіди у його далекій батьківщині, про порції, які батько завжди сам роздавав за особистими потребами, тоді як сам постійно вдовольнявся малим і радів із здорового апетиту своїх дітей… І син думав про повні тарілки, які уділяв праведник своїм слугам і зітхав: “Ах, останні слуги мого батька мають достатньо хліба, а я помираю тут із голоду…”

Довга робота обдумувань, довга боротьба, щоб повернути гордість! Нарешті прийшов день, коли він, відроджений у покорі і мудрості, скочив на ноги і сказав: “Я піду до свого батька. Ця гордість є дурістю, що полонила мене. А для чого? Для чого страждати тілесно і ще більше духовно, коли я можу отримати прощення і полегшення? Я іду до свого батька. Це вирішено! Але що я йому скажу? Тільки те, чого я навчився в цьому упокорені, в цьому бруді, серед дошкульного голоду. Я скажу: “Батьку, я згрішив проти неба і проти тебе. Я недостойний більше зватися твоїм сином, тому поводься зі мною як зі своїм останнім слугою, але залиш мене під твоїм дахом, щоб я міг бачити, як ти проходиш мимо…!” Я не зможу сказати: “Тому що я тебе люблю…” тому що він би мені не повірив. Але моє життя повинно сказати це йому і він зрозуміє і ще поблагословить мене перед своєю смертю… О, я сподіваюся на це, тому що мій батько любить мене.” Коли він вечором повернувся у село, то повідомив свого роботодавця і, просячи милостиню від селища до селища, повернувся у свою батьківщину. Ось уже і батьківські угіддя… і дім… і батько, що керував роботою, старий і схудлий через біль, але все ще прихильний. Винний у страсі зупинився. Але батько , що озирався кругом, помітив його, обняв його руками за шию і поцілував його. Тільки батько впізнав у цьому сумному жебраку свого сина і тільки він відчув імпульс любові.

Син у його обіймах, схиливши голову на батьківські груди, шепотів серед схлипувань: “Батьку, дай мені впасти до твоїх стіп.” “Ні, мій сину! Не до стіп! До мого серця, що так багато страждало через твою відсутність і що тепер знову має ожити з відчуттям твого тепла на моїх грудях.” Син ще сильніше заплакав і сказав: “О, мій батьку! Я согрішив проти неба і проти тебе, і я більше невартий називатися твоїм сином. Але дозволь мені, щоб я залишився серед твоїх слуг, під твоїм дахом і міг тебе бачити, їсти твій хліб і пити твоє вино. З кожним куском хліба, з кожним твоїм подихом моє зіпсоване серце буде оновлюватися і я ставатиму чесним…”

Але батько, який все ще тримав його у обіймах, підвів його до слуг, що зібралися на певній відстані і спостерігали за цією сценою і сказав: “Принесіть швидше найкращу одежу і ванну із пахучою водою. Помийте його, намастіть його, взуйте його у нові сандалі і натягніть йому перстень на палець. Потім візьміть відгодоване теля, заріжте його і приготуйте частину; тому що цей мій син був мертвий і воскрес, був загубився і знайшовся. Я хочу, щоб і він тепер віднайшов свою просту дитячу любов і моя любов і свято в домі до його повернення повинні повернути її йому. Він повинен зрозуміти, що він для мене завжди є молодшим сином, як це було у його далекому дитинстві, коли він йшов побіч мене і ощасливлював мене своєю усмішкою і розмовами.” І слуги виконали наказ.

А старший син був у полі і нічого не знав про те аж до свого повернення. Вечором, коли він прийшов додому, то побачив яскраво освітлений будинок, з якого долинали музика і танці. Він покликав слугу, що заклопотано бігав туди- сюди і спитав його: “Що тут відбувається?” А слуга відповів: “Повернувся твій брат. Твій батько наказав зарізати вгодоване теля, тому що знову має свого сина здоровим і зціленим від його великого зла і він влаштував гостину. Ми чекаємо тільки на тебе щоб розпочати.” Але старший розгнівався, тому що він вважав це несправедливістю – влаштовувати таке свято для молодшого, до того ж молодший спричинив страждання; він не хотів увійти., але мав намір піти геть від будинку. Але батько, що дізнався про те, поспішив надвір, наздогнав його і спробував його переконати і просив його не отруювати його радість.

Первородний відповів своєму батькові: “Ти хочеш, щоб я не хвилювався? Ти несправедливий супроти свого первородного і понижуєш його. Відколи я придатний для його, я працював і служив тобі, це вже багато років. Я завжди виконував усі твої накази і також задовільняв усі твої бажання. Я завжди був коло тебе і любив тебе за двох, щоб загоїти рану, яку спричинив мій брат. А ти ніколи не подарував мені і козеняти, щоб я міг насолодитися ним зі своїми друзями. Йому ж, що образив і покинув тебе, що був лінивим і марнотратним, а тепер повернувся, тому що зголоднів, його ти, навпаки, вшановуєш і для нього ти наказав зарізати найкраще теля. Отож не оплачується бути добрим робітником і без пороків! Цього ти не смів би був мені робити!” тоді батько притягнув старшого сина до своїх грудей і сказав: “О, мій сину! Ти думаєш, що я тебе не люблю, тому що я не вивішую святкові прапори в честь твоєї роботи? Твої

діла добрі і тому люди хвалять тебе. Але цей твій брат повинен повернути собі повагу світу і свою власну. Ти думаєш, що я не люблю тебе, тому що не даю тобі очевидної винагороди? Вранці і ввечері, з кожним подихом і думкою ти у моєму серці і кожної миті я благословляю тебе. Ти маєш тривалу винагороду – бути завжди при мені і що є моє, те – твоє. Але було справедливо підготувати обід і відсвяткувати свято для цього твого брата, що був мертвим і воскрес до добра, що був загубився і знову приведений у нашу любов." І старший погодився.

Отак, мої друзі, стається і в домі Отця. Хто думає, що схожий на молодшого брата із притчі, той повинен зробити так як він піти до Отця, що Отець зміг йому сказати: "Не до моїх стіп, а до мого серця, що страждало через твою відсутність, а тепер щасливе із твого повернення." Хто схожий на первородного і без вини стоїть перед батьком, не повинен ревнувати батьківську радість, а взяти в ній участь, даруючи спасенному братові любов.

Я сказав. Залишся тут, Йоане із Ендору і також ти, Лазарю. Інші можуть іти і накривати столи. Ми зараз прийдемо."

Усі виходять. Коли Ісус, Лазар і Йоан зосталися наодинці, каже Ісус обидвом: "Так станеться дорогій душі, яку ти чекаєш Лазарю, і так станеться тобі, Йоане: Божа доброта не знає меж."

Апостоли із Матір'ю і жінками ідуть до будинку, поперед них вистрибує Маргціам. Але ось він уже повертається, бере Марію за руку і каже: "Ходи зі мною, я маю тобі щось сказати, тобі одній!"

Марія задовільняє його просьбу. Вони повертаються до криниці, що знаходиться у кутку подвір'я, схована під густо обвитою в'юнкими рослинами альтанкою, що від землі дугою тягнеться аж до тераси. Там позаду чекає Іскаріот.

"Юда, чого ти хочеш? Іди, Маргціаме… Говори, що ти хочеш?"

"Я почуваюся винним… Я не наважуюся піти до вчителя і зустрітися із товаришами… Допоможи мені ти!"

"Я хочу тобі допомогти… Але ти не думаєш про те, скільки болю ти спричинюєш? Через тебе мій Син плакав. І товариші також страждали. Але ходи, ніхто нічим не дорікне тобі. Якщо можеш, не впадай більше у ці помилки. Це не достойно чоловіка і є святотатством супроти Слова Божого."

"А ти, мати можеш мені простити?"

"Я? Я нічим не розплачуюсь біля тебе, що ти так собі багато уявив. Я є найменша серед слуг Господніх. Як ти можеш турбуватися про мене, якщо ти не маєш співчуття до мого Сина."

"Тому що я також має маму і якщо я отримаю твоє прощення, то мені здаватиметься, ніби і вона також простила мене."

"Вона не знає цієї твоєї провини."

“Але я повинен був їй поклястись, що буду добрим до вчителя. Я зламав клятву. Я відчуваю докір душі моєї матері.”

“Ти його відчуваєш? А жалібне зітхання і докір Отця і Слова ти не відчуваєш? Ти, нещасний, Юдо! Ти сієш у собі і в тих, хто тебе любить біль.”

Марія дуже серйозна і сумна. Вона говорить без твердості, але з великою експресивністю у голосі. Юда плаче.

“Не плач, але виправляйся! Ходи.”

Вона бере його за руку і так вони входять на кухню. Загальне здивування дуже велике. Але Марія випереджає будь-яке немилосердне висловлення. Вона каже: “Юда повернувся. Зробіть як первородний після слів свого батька. Йоане іди і повідом Ісуса.”

Йоан Заведея поспішно виходить. В кухні над усіма тяжіє глибоке мовчання. Нарешті Юда каже: “Прости мене ти, Симоне, першим. У тебе таке батьківське серце. Я також сирота.”

“Так, так, я прощаю тобі. Будь-ласка, не говори про це більше. Ми брати і мені не подобаються ці відпливи і припливи, просьби про прощення і рецидиви. Вони огірчують обидві сторони. Ось іде Ісус. Іди йому назустріч. Цього досить.”

Юда іде, а Петро не знає, як собі інакше допомогти, а тому виходить і люто починає колоти сухі дрова…

246. Притча про десять дів.

Ісус говорить перед робітниками Йоханана: Іссаком, багатьма учнями, жінками, серед них Марія, Найсвятіша Мати і Марта, а також інші люди із Витанії. Присутні всі апостоли. Дитина сидить навпроти Ісуса і ловить кожне слово. Проповідь напевно щойно почалася, тому що весь час підходять люди…

Ісус каже: “… Саме через цей страх, який я бачу таким діяльним у багатьох з вас, я хотів би розповісти вам сьогодні гарну притчу. Притчу, що є солодкою для людей доброї волі і гіркою для інших. І вони можуть стати доброї волі і докір, що заворушиться через притчу у сумлінні – уляжеться.

Царство Небесне – це дім, де відбувається шлюб Бога із душами, а мить входу – є день весілля.

Отож слухайте. У нас є звичай, що діви супроводять нареченого, для того щоб супроводити його зі світлами і співами з його нареченою у весільний дім. Коли весільний поїзд залишає дім нареченої, що зачинається покривалом і рухаючись як цариця направляється до свого місця, в дім, що не є її домом, але який стане ним в момент, коли вона і наречений стануть одним тілом; тоді поспішають діви, найчастіше подруги нареченої, назустріч цим двом щасливцям, щоб оточити їх колом вогнів.

Сталося так, що в одному селі святкували весілля. В той час як молоді зібралися з родичами і друзями в домі нареченого, десять дів пішли на їхнє місце, в передпокій дому нареченого, готові поспішити йому назустріч, як тільки звук литавр і співи сповістять про те, що молоді покинули дім нареченої для того щоб іти в дім нареченого. Але гостина в домі нареченого розтяглася і настала ніч. Діви, ви знаєте це, мають лампи, що весь час горять, щоб у потрібний момент не витрачати часу. Розумні мудро запаслися маленькими ємкостями з олією, щоб могли наповнити свої лампи, якщо час чекання був довшим від сподіваного, тоді як дурні тільки добре наповнили свої лампи.

Година минала за годиною. Спочатку вони розмовляли між собою, розповідали собі історії і жартували, щоб скоротати час. Але нарешті розмови вичерпалися і вони не знали, що робити. Так, нудьгуючи, чи просто від втоми, десятеро дівчат зручно всілося, зі своїми запаленими лампами коло себе і повільно заснули. Зайшла північ і почувся клич: “Вставайте! Приходить наречений! Ідіть йому назустріч!” Десятеро дівчат тут же піднялися, взяли свої покривала і вінки із квітів і підготувалися; а тоді побігли до столу, на який вони поставили свої лампи. П’ять із них уже готові були от-от згаснути… Гніт, що більше не був насичений олією, а тому зіпсований, чадів. Полум’я ставало все слабшим і готове було згаснути при найменшому подуху вітру. Інші ж п’ять ламп, що перед сном були наповнені розумними, навпаки, ще ясно світили і сяяли ще яскравіше, після того як була долита нова олія.

“О,” – просили дурні, – “Дайте нам трохи вашої олії, інакше наші лампи погаснуть, як тільки ми їх роворушемо. Вони так гарно світять.”

Але розумні відповіли: “Надворі віє нічний вітер і дощ падає великими краплями. Олії не вистачить, щоб зробити велике полум’я, що вистоїть перед вітром і дощем. Якщо ми поділимось олією, то станеться так, що і наші лампи тільки мерехтітимуть, а похід наречених став би гідним жалю без світла ламп” біжіть, ідіть до найближчого крамаря, просіть, стукайте, щоб він встав і дав вам олії.”

П’ять дурних послухались поради товаришок. При цьому загубили дорогою вінки, тому що весь час наштовхувались одна на одну в темряві і помнули свої покривала і забруднили одежу.

Але поки вони ходили купляти олію, в кінці вулиці з’явився наречений із нареченою. П’ять дів поспішили їм назустріч із запаленими лампами і оточивши нареченого увійшли в дім, щоб там завершити свято, провівши наречену до шлюбного покою. Отак п’ятеро дурних, що прийшли нарешті із олією, знайшли двері зачиненими і даремно стукали, ранячи руку і жаліючись: “Пане, пане, відчини нам! Ми із весільного поїзда ми діви, що приносять щастя, вибрані для того, щоб принести твоєму шлюбному покою пошану і щастя.” Але наречений гукнув із верхнього поверху будинку, залишивши на одну мить найближчих запрошених, з якими він сам розмовляв, тоді як наречена пішла у шлюбний покій: “Істинно, кажу я вам, я вас не знаю. Я не знаю, хто ви. Ваших

облич не було серед святкуючих, що оточували мою кохану. Ви не те, за що себе видаєте, а тому повинні залишатися поза весільним домом.” П’ятеро дурних пішли плачучи геть похмурою вулицею з тепер уже непотрібними лампами, в помнутих одежах, порваних покривалах і з розв’язаними або загубленими вінками.

А тепер слухайте повчання із притчі! Спочатку я сказав вам, що Царство Небесне є дім поєднання душ із Богом. На небесне весілля запрошені усі вірні, тому що Бог любить усіх своїх дітей. Одні з’являються на весілля швидше, а інші – пізніше і хто туди прибуває – має велике щастя.

Тепер слухайте далі! Ви знаєте, що дівчата вважають за пошану і щастя бути запрошеними дружками нареченої. Ми в нашому випадку роздамо роздамо ролі – так ви краще зрозумієте. Наречений – це Бог. Наречена – це душа праведника, що провела час заручин в домі Отця, а також у його турботі і в послуху до нього і до вчення Божого, в праведності і тепер припроваджена на весілля у дім нареченого. Дівами є душі вірних, що намагаються, наслідуючи приклад нареченої, сподобатись такої ж честі, тоді як вони прагнуть до святості; тому що той факт, що наречений вибрав жінку з огляду на її доброчесності, є знаком тому, що вона була живим прикладом святості. Ці душі мають білу, чисту і свіжу одежу, білі покривала і увінчані вінками із квітів. У руках у них запалені лампи. Лампи почищені, гніт насичений найкращою олією, щоб не давав поганого запаху.

У білій одежі. Настійне вправляння у праведності дає білу одежу і незабаром проходить день, коли вона стане чудовою, без найменшого проблиску недоліку, з надприродним блиском і ангельською чистотою.

У чистій одежі. Потрібно смиренністю утримувати одежу завжди чистою. Дуже легко затьмянити чистоту серця. А хто не є чистого серця – не може бачити Бога. Смиренність є водою, яка оливає. Оскільки його око не затьмарене димом гордості, то смиренний зрозуміє одразу, коли його одежа забрудниться; він поспішить до Господа і скаже: “Я позбавив своє серце чистоти. Я плачу, щоб очиститись; я плачу біля твоїх стіп. А ти, моє Сонце, зроби своїм добродушним прощеннім, своєю батьківською любов’ю, знову чистою мою одежу.”

У свіжій одежі. О чистота серця! Діти мають її як дар Божий. Праведники мають її як дар Божий і завдяки власній волі. Святі мають цю свіжість як дар Божий і завдяки власній, що досягла героїзму, волі. Але грішники зі соєю обірваною, обгорілою, отруєною і забрудненою душею; чи вони більш ніколи не зможуть мати чистої одежі? О, все ж вони можуть її мати! Вони починають знову отримувати її в той момент, коли з відразою споглядають себе і вона буде тим білішою, чим більше вони намагатимуться змінити своє життя. Вони роблять її досконалішою, очищуючись через покаяння і позбуваючись отрути і знову піднімають свою бідну душу, молячись весь час про Божу поміч, який ніколи не відмовляє у допомозі, тим які про це просять, а

також власною волею, що повинна піднятись до героїзму; тому що їм потрібно не тільки оберігати те, що вони мають, але вони повинні відновити те, що зруйнували, отож прикласти подвійні, потрійні, семикратні зусилля. нарешті вони повинні невтомним, безкомпромісним покаянням власного я, яке грішило, вести свою душу до нової свіжості дитинства, що стане цінним через досвід і зробить їх вчителями для інших, які є грішниками, як вони самі були раніше.

Білі покривала. Смиренність! Я сказав: "Коли ви молитесь, або каєтесь – робіть це так, щоб світ цього не помітив." В Книгах Мудрості написано: "Не є добре – виявляти таємницю Царя." Покора є білим покривалом, що як захист накинуте на добро, яке чинять і на добро, яке дає Бог. Жодної хвальби привілегією любові, яку дає Бог; жодної дурної людської слави! Інакше дар буде негайно забраний назад. В серці треба внутрішньо співати хвалебну пісню своєму Богові: "Величай, душе моя, Господа, бо він зглянувся на покору слугині своєї."

Ісус робить коротку паузу і кидає погляд на свою Матір, , що щільніше закуталась у своє покривало і глибоко схиляється, наче хоче привести в порядок волосся дитини, що сидить біля її стіп, а насправді для того, щоб приховати, як глибоко зворушив її спогад…

Увінчання квітами. Душа повинна прикрашати себе гірляндами щоденного вправляння у доброчесності, тому що перед лицем Всевишнього не встоїть те, що має недоліки; не можна бути нестаранним. Щоденно, сказав я! Тому що душа не знає, коли з'явиться Бог – Наречений, для того щоб сказати: "Ходи!" А тому вона ніколи не сміє стомлюватись поновлювати вінок. Не бійтеся, якщо квіти в'януть. Квіти доброчесності не в'януть. Ангел Божий, якого кожна людина має побіч себе, збирає ці щоденні вінки і несе їх у небо. Там вони прикрашають трон нового блаженного коли він як наречена вступає у весільний зал.

З запаленими лампами. Для того щоб вшанувати нареченого і собі самому освітити свій шлях. Якою сяючою є віра і яким вона є милим товаришем! Вона – як сяюче полум'я, як зірка, веселе полум'я, впевнене у своїй достовірності, полум'я, що заставляє світитися також посудину, що несе його. Так і людське тіло, що живиться вірою, уже на цій землі здається більш сяючим, одухотвореним і захищеним від жорстоких пристрастей; тому що хто вірить – керується словами і Заповідями Божими, щоб осягнути Бога, свою мету; а тому він утікає від усього, що несе зіпсуття і не знає неспокою, страхів і самодокорів. Йому не треба напружуватись, щоб згадувати свої брехливі слова або приховувати свої злі вчинки, і він залишається гарним і молодим у гарній недоторканості святого. Тіло і кров, дух і серце, очищені від усякої скверни, щоб зберігати олію віри святити незатьмареним світлом. Постійна воля – повсякчас живити це світло. Повсякденне життя із його розчаруваннями, константаціями, контактами, спокусами і нападами легко призводить до зменшення віри. Цього не повинно статися! Ідіть щоденно до джерел ніжної олії, мудрої олії, божественної олії.

Мало заправлена лампа може бути легко погашена найтихішим подихом вітру чи важкими каплями нічного дощу. Ніч, година темряви, гріха, спокуси приходить до всіх. Це є ніч душі. Але якщо остання сповнена вірою, то вітер світу і туман чуттєвості не в змозі погасити полум'я.

Пильність, пильність, пильність! Хто є нерозумним, то нерозумним чином безпечний і каже: "О, Бог прийде вчасно, поки в мене ще є світло." Хто спить, замість того, щоб негайно пильнувати; хто продовжує спати, замість того щоб негайно піднятися при першому зові; хто відтягує до останнього моменту те, щоб придбати собі олію віри чи міцний гніт доброї волі, – живе в безпеці, що буде змушеним залишитись ззовні, коли прийде наречений. Отож пильнуйте з мудрістю, витривалістю, чистотою і довір'ям, щоб завжди бути готовими, коли покличе Бог, тому що ви справді не знаєте, коли він прийде.

Мої любі учні, я не хочу, щоб ви тремтіли перед Богом; більшою мірою ви повинні покластися на його доброту. А також ви. Що залишаєтеся, так само як і ви, що уже йдете, думайте всі про те, щоб ви, якщо ви чинитиме як мудрі діви, були покликані не тільки для почту нареченого, а як юна Естер, що стала царицею замість Ваштіс, були покликані стати вибраними нареченими, оскільки наречений знайшов у вас всіляку привабливість і милість перед кожною іншою. Я благословляю вас, що змушені іти. Несіть у собі це моє слово товаришам. Хай мир Господній повсякчас буде із вами!"

Ісус наближається до сільських робітників, щоб ще раз привітати їх, але Йоан із Ендору шепоче йому: "Вчителю, Юда тут…"

"Це все-одно! Супроводь їх до візка і зроби те, що я тобі доручив."

Зібрання повільно розходиться. Багато ще говорять із Лазарем, і цей повертається до Ісуса, зупиняє людей і каже: "Вчителю, перш ніж ти нас покинеш, промов до нас ще раз. Люди із Витанії бажають цього."

"Заходить вечір. Він спокійний і ясний. Якщо ви хочете зібратися на скошеному сіні, то я ще раз говоритиму, перш ніж покину це дружне місце. Або тоді в ранці, при сході сонця, тому що вже пізно."

"Пізніше! Але цього вечора!" – кричать усі.

"Як ви хочете. Ідіть! Я говоритиму до вас до снрндини першої нічгої сторожі…"

247. Притча про царя, що готує своєму синові весілля.

Ісус дійсно невтомний. В той час як зникає сонце із своїм останнім червонуватим відсвітом і починають ще поодиноко, ще впевнено, стрекотати перші коники, Ісус прямує до нещодавно викошеного поля, на якому скошена трава утворює щільний, м'який пахучий килим. За ним ідуть апостоли, Марії, Марта і Лазар із домашніми, Ісаак з учнями і, можна сказати, вся Витанія. Серед слуг є також старий і жінка, обидвоє, що знайшли втіху для своїх днів на горі Блаженств. Ісус

зупиняється, щоб поблагословити патріарха, який плачучи цілує йому руку і гладить дитину, що йде побіч Ісуса і каже хлопчаті: “Щасливий ти, що можеш слідувати за ним! Ти маєш велике щастя, велике щастя! Над твоєю головою витає корона. О, щасливцю!”

Коли всі розсілися, Ісус починає говорити: “Бідні друзі від’їхали. Для них це було так необхідно – бути скріпленими у на дії, також у впевненості; достатньо малого знання, щоб бути прийнятим у Царство; достатньо мінімуму правди, на якому може будувати добра воля. Тепер я говорю до вас, що є набагато менше нещасними, оскільки матеріально вам живеться краще і від Слова ви отримуєте більше допомогу. Їх моя любов досягає тільки в думках. До вас любов доходить із словом. А тому в небі і на землі з вами поводимуться суворіше; тому що кому багато дано – з того багато і вимагається. Вони, бідні друзі, що повертаються на свою галеру, можуть мати тільки мінімум добра, а мають, навпаки, максимум страждань. А тому їм достатньо тільки обіцянки прихильності, тому ще все інше було б надмірне. Істинно кажу я вам, їхнє життя – це покаяння і святість і більшого від них не вимагається. І істинно кажу я вам, що вони як мудрі діви не дадуть погаснути своїм лампам до години, коли будуть призвані.

Дати погаснути? Ні! Це світло – все їхнє добро. Вони не можуть дати йому погаснути. Істинно кажу я вам, так як я є в Отцеві, так бідні є у Бозі і тому я хотів, Слово Отця, бути бідним народженими і бідним залишатися. Тому що серед бідних я почуваюся ближче до Отця, який любить бідних і вони люблять його з усією своєю силою. У багатих багато речей. Бідні мають тільки Бога. Багаті мають друзів. Бідні – одні. Багаті мають багато розради. Бідні розради не мають. Багаті мають задоволення. Бідні мають тільки свою роботу. Багатим все дістається легше завдяки грошам. Бідні мають хрест страху перед хворобою і неурожаями; тому що це означає для них голод і смерть. Але бідні мають Бога своїм другом і утішителем. Він – той хто відволікає їх від їхньої печальної дійсності небесними сподіваннями. Він – той, кому вони можуть сказати і вони роблять це, тому що вони бідні, покірні і самітні: “Отче, захищай нас твоїм милосердям.”

Те, що я кажу тут у маєтку Лазаря, мого і Божого друга, може звучати своєрідно, тому що Лазар – дуже багатий. Але Лазар є винятком серед багатих, тому що Лазар здобув чесноту, яку найрідше можна знайти на землі, а ще рідше так чинять за вказівкою інших: чеснота свободи від багатства. Він не почувається зараз ображеним. Його не можна образити, тому що він знає, що він – багач-бідняк і мій прихований докірливий закид стосується не його. Лазар є праведним. Він визнає, що в світі великих є так, як я кажу. Тому я промовляю і кажу: істинно, істинно я кажу вам, легше потрапить до Бога бідний, ніж багатий і в Небі мого і вашого Отця багато місць будуть зайняті тими, кого зневажали не землі, тому що вони були меншими від пороху, який топчуть.

Бідні захоронюють в своїх серцях перш Слова Божого. Вони – їхній єдиний скарб. Хто має тільки один скарб, той пильнує його. Хто має багато – нудиться і стає розсіяним, високомірним і

чуттєвим. Тому він не споглядає покірнішими і залюбленими очима скарб, який Бог дав йому. Він змішує його з іншими речами, що тільки здаються коштовними, скарбами, що є багатством землі, і при тому думає: “Це поблажливо з мого боку, що я сприймаю слова того, який схожий на мене тілом.” Міцним запахом чуттєвості він притупляє свою здатність скуштувати того, що є надприроднім. Міцні запахи! Так, дуже приправлені, щоб перебити сморід гниття.

Але слухайте, і ви зрозумієте краще, чому багатства і життя в розкошах перекривають вхід до неба.

Один цар готував весілля свого сина. Ви можете собі уявити, що це було за свято у царстві. Це був його єдиний син і оскільки він досяг потрібного віку, то одружувався зі своєю обраницею. Батько і цар хотів, що радість його сина, який нарешті став нареченим своєї коханої, була оточена тільки радістю. До багатьох свят належав також і великий бенкет. Він наказав добре підготувати його і сам слідкував за дрібницями, щоб бенкет був розкішним і достойним царського сина.

Він також своєчасно розіслав своїх слуг, щоб сповістити друзів, а також знатних людей свого царства, що у певний день відбудеться весілля і що вони запрошені і повинні прийти, щоб створити синові достойний двір (почёт). Але друзі, союзники і знатні люди не прийшли на запрошення.

Цар, який сумнівався, чи перші слуги достатньо добре сказали, вислав ще інших, які мали сказати: “Але приходьте! Ми вас чекаємо! Все наготовано! Стіл накритий, звідусюд привезені коштовні вина; в кухні нагромаджено м’ясо биків і вгодованих тварин, для того щоб його запекти; раби місять тісто для солодкого, інші товчуть у ступках мигдаль, щоб приготувати делікатеси, в які вони домішують найвишуканіші аромати. Для свята замовлені найкращі танцівниці і музиканти. Отож проходьте, щоб усі ці витрати не були даремними.”

Але друзі, союзники і великі царства або відхилили запрошення, або сказали: “У нас є інші справи .” Де-які вчинили так, ніби прийняли запрошення, але потім пішли до своїх справ, одні в поле, інші – до торгівлі, а ще інші – до менш благородних справ. Розлютовані навіть затримали слугу через велику настирливість і вбили його, щоб змусити його замовкнути, тому що він роз’яснював: “Не відмовляй цареві у цій просьбі, тому що він може покарати тебе!”

Слуги повернулися до царя і усе йому розповіли. Цар сповнився гнівом і послав своїх солдатів, щоб покарати вбивць своїх слуг, а також тих, хто відхилив його запрошення; і він задумав винагородити тих. Хто пообіцяв прийти. Але у вечір свята на встановлену годину з них не звився жоден. Розгніваний цар покликав своїх слуг і сказав: “Так не сміє статися, щоб мій син у цей весільний вечір з ніким не святкував. Весільна гостина готова, але запрошені того не ватрі. І все ж весільний бенкет мого сина має відбутися. А тому ідіть на вулиці, ставайте на перехрестя доріг, зупиняйте перехожих, збирайте відпочиваючих і ведіть їх сюди, щоб зал наповнився святкуючими людьми.”

Суги пішли на вулиці, розсіялись по площах, стали на перехрестя доріг і зібрали усіх, кого змогли знайти, добрих і злих, багатих і бідних. Вони привели їх у царський палац і дали їм необхідне, щоб ті достойно могли з'явитися у залі, де відбувався весільний бенкет. Потім вони повели всіх туди і зал наповнився, як то і бажав цар, радісними людьми.

Але коли цар увійшов у зал, щоб перевірити, чи можна починати свято, він побачив одного, який незважаючи на допомогу, надану слугами, був без весільного одягу. Він запитав його: "Чому ти увійшов сюди без весільного одягу?" але той не знав, що відповісти , тому що причин для вибачень не було. Тут цар покликав слуг і сказав їм: "Візьміть цього, зв'яжіть його поруках і ногах і викиньте його із мого дому у темряву і льодяне болото. Там він буде вити і скреготати зубами, як він і заслужив через свою невдячність і заподіяну мені образу. Більше ніж мене він образив мого сина, оскільки увійшов до святкового залу у нужденній брудній одежі, в якій не сміє входити ніхто, хто не гідний його і мого сина."

Отож ви вибачте, що інтереси світу, жадоба, чуттєвість і лють збудили гнів царя і закрили людям, що присвятили себе справам світу, доступ у царський палац. І ви бачите, що також був один покараний, серед тих, які були покликані з огляду на його сина.

Скільком багатьом на світі на сьогоднішній день послав Бог своє Слово!

Бог справді запросив через своїх слуг союзників, друзів, великих свого народу і вів все настійніше буде запрошувати їх, чим ближче надходить година весілля. Але вони не приймуть запрошення, тому що вони – фальшиві союзники, фальшиві друзі і тільки зовуться великими; тому що вони повні мерзості."

Голос Ісуса стає все гучнішим; його очі – справжні пучки світла у сяйві вогнища, яке запалили для нього і його слухачів, щоб освітити вечір, тому що місяць, який зараз перебуває у останній чверті, зійде тільки пізно… Так, вони сповнені мерзості і тому вони не розуміють, що це є для них обов'язком і честю – прийняти запрошення царя.

Високомірність, черствість і хтивість утворюють бастіон і їхніх серцях. І нещасні, що вони є ними! Вони ненавидять мене, а тому не хочуть прийти на весілля. Вони не хочуть прийти. Вони віддають перевагу не весіллю, а брудним зв'язкам із політикою, брудним грошам і найбруднішій чуттєвій насолоді. Вони віддають перевагу постидним розрахункам, урочистим клятвам, підступним змовам, обману і злочину.

Це все я засуджую від імені Бога. І саме тому ненавидять голос, який говорить і свята, на які він запрошує. Пророки до цих пір були слугами Божими, мої учні є слугами відтепер. В цьому народі шукають насмішників Божих, які кажуть: "Так, ми прийдемо", в той час як про себе думають: "Ніколи в світі." Це відбувається в Ізраїлі.

І щоб Син мав достойне весільне свято, Цар Неба посилає своїх слуг на перехрестя доріг, аби запросити тих, які не є друзями, не є аристократами і не є союзниками, а є простим народом, що проходить мимо. Моя рука, рука Сина і Слуги Божого, уже почала збирати урожай.

Хто б це не був – може прийти… І вже такі прийшли. Я допомагаю їм зробити себе чистими і гарними для весільного свята. Але серед них є люди, котрі на своє нещастя приймають від Божої великодушності пахощі і царські одежі щоб видати себе за тих, ким вони не є: багатими і достойними; вони зловживають добротою, щоб недостойним чином спокушати і заробляти… Індивіди із низькою душею у лапах відразливих поліпів гріхів. Вони витрачають запашні есенції і одяг, щоб мати із того недозволений прибуток і використати їх не для весілля Царського Сина, а для свого весілля із сатаною.

Це все станеться, тому що багато покликаних, але лише мало, ті, котрі зуміють вистояти у покликанні, вибраних.

Але станеться також, що ці гієни, які віддають перевагу падалі перед живою їжею, будуть викинуті на покарання із святкового залу у темряву вічного болота, в якому сатана при кожній перемозі над душею вибухає жахливим реготом, і в якому навічно звучить жаль відчаю дурних, що послідували за злом замість Доброти, що їх покликала.

Підніміться і підемо на спочинок. Я благословляю вас усіх, жителі Витанії, всіх. Я благословляю вас і подарую вам мій мир. І особливо я благословляю тебе, Лазарю, мій друже, і тебе, Марто. Я благословляю моїх старих і моїх нових учнів, яких я посилаю у світ, щоб запрошувати на весілля царя. Вклякніть усі, я хочу усіх вас поблагословити.

Петре, прокажи молитву, якої я вас навчив; прокажи її тут, стоячи побіч мене, тому що так вона повинна промовлятись тим, хто визначений для цього Богом.”

Все зібрання опускається на коліна на сіно. Тільки Ісус, великий і красивий стоїть у своїй лляній одежі, Петро у своїй коричневій одежі побіч нього дуже схвильований, він майже дрижить. Він молиться своїм негарним, але мужнім голосом повільно, із страху зробити помилку: “Отче наш…”

Чути поодинокі схлипування… чоловіків, жінок… Маргціама, що клячить перед Марією, яка тримає його складені ручки, поглянув із ангелоподібною усмішкою на Ісуса і каже тихо: “Поглянь, мамо, який він гарний! І який мій гарний також мій тато! Це як у небі… Чи моя мама також тут буде і побачить нас?”

І Марія відповідає шепотом, який закінчується поцілунком: “Так, дорогий, вона тут; вона вчить молитву.”

“А я, я теж вчу її?”

“Вона нашіптуватиме її в душу, коли ти спатимеш, а я повторюватиму її тобі вдень.”

Дитина відкидає русяву голівку назад на груди Марії і так залишається, в той час як Ісус благословить постійно урочистим благословінням Мойсея.

Потім всі встають і ідуть по домівках. Тільки Лазар слідує за Ісусом і іде з ним у дім Симона, щоб ще побути з ним. Інші також входять. Іскаріот засоромлено сідає у напівтемний куток. Він не наважується наблизитись до Ісуса, як інші…

Лазар вітає Ісуса. Він каже: "О, мені так жаль, що ти іде геть. Але ф дуже щасливий, що ти не покинув нас ще передучора!"

"Чому, Лазарю?"

"Ти видався мені таким сумним і втомленим… Ти не говорив, ледве посміхався… Вчора і сьогодні т знову став моїм святим добрим вчителем; це виповнює мене радістю…"

"Я був ним і коли мовчав…"

"Ти був ним. Але ти є зрілість суджень і Слово. Цього ми очікуємо від тебе. З цих джерел ми напуваємось наших сил. І тут здалося, ніби ці криниці висохли; а наша спрага мучила нас… Ти бачив, що навіть язичники були дуже здивовані і прийшли, щоб тебе розшукати…"

Іскаріот, до якого наблизився Йоан Заведея, тепер зважується заговорити: "Правда, вони і мене питали… тому що я був поблизу замку Антонія, в надії зустріти тебе там."

"Ти знав, де я був," – коротко відказав Ісус.

""

248. До Вифлеєму з апостолами і учнями

Як тільки почало світати, вони вирушили до Витанії; Ісус іде зі своєю Матір'ю, Марією Алфея і Марією Саломеєю у Вифлеєм, у супроводі апостолів, перед якими поспішає Ябе і радується усьому, що він бачить: сполоханим метеликом, пташкам, що щебечуть і клюють на шляху зернята, квітам, покритим діамантовими крапельками роси, отарі, що наближається, а в ній багато мекаючих ягнят. Після того, як вони перетнули дзюркітливий струмок, який радісно буруючи тече через каміння на південь від Витанії, вони обирають напрям на Вифлеєм. Тепер вони знаходяться між двома пасмами пагорбів, які повністю покриті зеленими оливними гаями і виноградниками, в той час як малі золотого кольору ниви вже чекають на те, щоб їх покосили. Долина прохолодна і шлях певною мірою зручний.

Симон Йони іде швидше і наздоганяє групу Ісуса. Він питає: "Це тут ідеться у Вифлеєм? Йоан каже, що останнього року ви ішли іншим шляхом."

"Це правда," – відповідає Ісус. "Тоді ми ішли від Єрусалиму. Цей шлях коротший. Ми розділимось біля пагорбу Рахелі, який хочуть бачити жінки, як ми і домовлялись. Потім ми знову побачимось і Бетсурі, де моя Мати хоче дещо затриматися."

“Так, це ми, як сказано, передбачили. Але було б гарно, якби ми усі пішли у Вифлеєм… цілком особливо – Мати… тому що врешті вона є Царицею Вифлеєму і гроту і вона знає все цілком точно… Якби ми це почули від неї, це було б зовсім інакше.”

Ісус посміхається і поглядає на Симона, котрий в такий сповнений любові спосіб висловлює своє бажання.

“Який грот, батьку?:” – питає Маргціам.

“Грот, у якому народився Ісус.”

“О, гарно, тоді я теж іду!”

“Це було б справді гарно,” – кажуть Марія Алфеєва і Саломея.

“Дуже гарно!… Це було б повернення у час, коли світ ще не знав тебе, це правда… але ще і не ненавидів тебе. Тут могли б ми віднайти любов простих, які не знали нічого іншого, окрім як вірити і любити у покорі і смирення… Тут могла б я зняти тягар гіркоти, що лежить на моєму серці, відколи я знаю, що тебе так ненавидять і покласти його там, у твої ясла… Там ще мало щось залишитись від солодкості твого погляду, твого подиху і твоєї ще непевної посмішки. Це б порадувало моє серце… Воно таке огірчене…” – каже тихо Марія, сповнена туги і смутку.

“Отож ходімо, Мамо. Ти поведеш нас. Сьогодні ти вчителька, я дитина, що вчиться.”

“О, Сину! Ні, ти постійно вчитель…”

“Ні, Мамо, Симон Йони добре сказав. У Вифлеємі ти цариця. Це твій перший замок. Маріє із роду Давида, веди цей малий народ у твій дім.”

Іскаріот хотів щось би сказати, але все ж мовчить. Ісус, який помітив і зрозумів його порух, каже: “Якщо хтось через втому чи з іншої причини не хоче іти з нами, то, зрозуміла річ, він може іти в Бетсур.” На це ніхто не відповідає.

Дорогою вони ідуть через зелену долину у напрямі схід – захід. Потім вони злегка завертають на північ, вздовж пагорба, що виступає і таким чином доходить дороги, що веде із Єрусалиму у Вифлеєм. Якраз поблизу увінчаного куполом куба гробниці Рахелі. Та вони зупиняються у шанобливій молитві.

“Тут ми з Йосифом зупинилися перепочити… Все є ще так само, як тоді. Тільки інша пора року. Тоді був холодний день місяця кізлев. Ішов дощ і дороги були вкриті болотом. Дув льодяний вітер і вночі з’явився іній. Дороги були тверді; а тепер на них повно складок від візків і юрб людей. Вони були як море, повне суден; моєму осляті було дуже важко…”

“А тобі ні, моя Мамо?”

“О, я мала тебе!…” – і вона глянула на нього такими сяючими щастям очима, що це зворушило всіх. Потім вона продовжує: “Прийшов вечір і Йосиф дуже турбувався. Здіймався все сильніший, кусаючіший вітер… Люди спішили до Вифлеєму; вони штовхались і тиснулись і багато сварились оба моє осля, що так повільно бігло і обережно нащупувало, куди ступити

копитом… Здавалось, ніби воно було свідоме того, що ти тут і останній раз спокійно дрімаєш у колисці мого лона. Було дуже холодно. Але моє серце палало. Я відчувала твій прихід. Прихід? Ти міг би сказати: “Я вже дев’ять місяців був з тобою, мамо!” Так, але тепер це було так, ніби ти сходиш із небес. Небеса схилилися наді мною; я побачила сяйво їхнього світла… я бачила сяюче Божество у його радості з приводу твого скорого народження; і жар пропікав у мене, він запалював мене, він підносив мене над усім… холодом, вітром, людиною! Нічого! Я бачила Бога… Час від часу мені вдавалось прикликати свій дух на земля, і я посміхалася Йосифові, що боявся через мене холоду і напруження; він вів ослятко і пості1но побоювався, що воно може спіткнутися. Він загорнув мене у покривало зі страху, що я можу простудитися… Але зі мною нічого не могло трапитися. Я не відчувала поштовхів. У мене було таке відчуття, наче я мандрую зоряною стежкою між сяючих хмар і мене несуть ангели… І я посміхалася… спочатку тобі Я споглядала тебе через перепони тіла, як ти із стиснутими кулачками дрімаєш у своєму ліжечку із живих троянд, мій бутоне лілії! Потім я посміхалася стурбованому нареченому, щоб підбадьорити його… потім людям, що нічого не здогадувалися про світанкову зорю їхнього Спасителя.

Біля гробу Рахелі ми зупинились, для того щоб дати трохи перепочити нашому осляті і трохи поїсти хліба і оливок, нашої їжі бідних. Але я була не голодна. Я не могла бути голодною; я була насичена своєю радістю… Ми знову рушили у дорогу… Ходіть, я покажу вам, де ми зустріли пастушків Не бійтеся, що я помилюся. Я переживаю цю годину і віднаходжу кожне місце; тому що я бачу все через ангельське світло. Напевно сонм ангелів знову тут, невидимий для тіла, але добре видимий для душі своїм осяйним сяйвом, і все розкривається, і все буде показано. Вони не можуть помилитися і вони ведуть мене, на мою і вашу радість. Тут… Від поля он там до цього тут прийшов Ілля із йог вівцями і Йосиф попросив у нього молока для мене. Тут, на луці, ми зупинилися перепочити, в той час як він надоїв теплого молока, яке підкріпило мене і дав Йосифові свої вказівки.

Ходіть, ходіть! Ост тут стежка через останню долину перед Вифлиємом. Ми пішли нею, тому що головна дорога поблизу міста була занадто переповнена людьми і тваринами для верхової їзди… Он там Вифлеєм! О, люба, дорога земле моїх батьків, що подарувала мені перший поцілунок мого сина. Ти розкрилася, пахнучі як добрий хліб, ім’я якого ти носиш (Виф – леєм означає “дім хліба”), для того щоб дати помираючому від голоду людству істинний хліб! Ти обійняла мене, ти, в якій ще зосталася материнська любов Рахелі, як мати; свята земле Вифлеєму Давидового, перший храме Спасителя, вранішня зоре, із Якова народжена, щоб провістити всьому людству відкриття неба! Погляньте на Вифлеєм, який він гарний весною! Але і тоді він був гарний, хоч поля і були пустинні; а виноградники голі. Легеньке покривало із інею перетворило голі гілки і вони здавалися покритими діамантами, так немов би були окутані

недоторканим райським покривалом. Із димаря кожного будинку йшов дим: там готували вечерю і дим, що у вигляді туману сягав аж он того пагорба, так само, здавалось, огортав місто покривалом. Все було непорочно-чисте, зібране, у очікування… На тебе, на тебе, мій Сину! Земля відчувала твій прихід… І жителі Вифлеєму також відчули б тебе, тому що вони не злі, навіть якщо ви і не хочете у це повірити. Вони не могли дати нам притулок… В добрих і шанованих домах Вифлеєму назбиралися ті, що завжди бундючними, глухими і високомірними і є ними по сьогодні; вони не могли тебе відчути… Як багато було там фарисеїв, іродіанів, книжників і есеїв! О, їхнє сьогоднішнє вперте єство походить від тодішньої безсердечності. Того вчора вони закрили своє серце любові для їхньої бідної сестри; вони такими залишились і в майбутньому також перебуватимуть у темряві. Вони вже тоді відкинули Бога, оскільки не хотіли знати нічого про любов до ближнього.

Ходіть, підемо до гроту! Немає потреби заходити в місто. Найдорожчих друзів моєї дитини більше немає. Достатньо подруги природи з її скелями, її струмком і її деревом, щоб мати змогу розвести вогонь. Природа відчула прихід свого Господа. Ходіть! Тут треба завернути… Це руїни вежі Давида. О, вони дорожчі нам від царства! Благословенні руїни! Благословенний струмок! Благословенне дерево, тому що ти наче дивом позбулось через вітер багатьох гілок і запропонувало нам дрова, щоб розвести вогонь!”

Марія проворно спускається вниз до гроту, переходить по дошці, що служить містком, через малий струмок, поспішає до площадки перед руїнами і перед входом у грот падає на коліна. Вона нахиляється і цілує землю. Всі слідкують за нею. Вони вражені… Дитя, що ні на мить не спускає з неї очей, здається, немов би вслухається у чудесну історію і його чорні очка п’ють слова і жести Марії, не пропускаючи жодного із них.

Марія піднімається і виходить. “Все, все як тоді!… Але тоді була ніч! Коли я увійшла, Йосиф запалив світло. Тут, і тільки тут, коли я зійшла із осляти, я відчула наскільки я втомлена і промерзла… Він привітав нас і я пішла до нього, щоб трохи зігрітися… щоб покластися на сіно… Тут. Де я стою, Йосиф розстелив сіно, щоб зробити мені ложе; він підсушив його для мене, як і для тебе, Ісусе, біля вогню, що горів он там в кутку; тому що у своїй любові ангела – нареченого він був добрий, як батько… Ми трималися за руки як заблукані брат і сестра у темряві ночі; і ми їли наш хліб і наш сир; потім він відійшов підтримати вогонь. Він зняв плащ, щоб повісити його для захисту перед отвором… Насправді він напнув покривало перед величчю Божою, що сходила з неба… ти, мій Ісусе!

Я лежала на сіні, зігріта теплом обидвох тварин, закутана в плащ і вовняне покривало… Мій любий наречений!

У годину, сповнену страху, в яку я була наодинці із таємницею першого материнства, що завжди сповнена для жінки невідомості і для мене також було таким у моєму єдиному

материнстві, таємничим і тому, що Син Божий повстав із смертного тіла! Він, Йосиф, був мені як мати, був як ангел; і він був моєю розрадою… тоді і завжди!

А потім мовчання і дрімота, які опустилися, щоб огорнути праведника, для того щоб він не міг бачити, що було для мене щоденним Божим поцілунком… А для мене, після відволікання до тілесних потреб, хвилі, невимірні хвилі екстазу, що прийшли із райського моря і заново підносили мене на осяйні і все вищі вершини, які несли мене, вверх, вверх, вверх, в океан, повний світла і радості, повний миру і любові, поки я не загубила себе у морі Божому, у лоні Божому… Ще голос із землі: "Ти спиш, Маріє?" О, такий віддалений! Ехо, спогад про землю! І такий слабкий, що душа не лякається і не знає, що має відповісти, в той час як я підношуся, підношуся у цій бездні вогню, безконечного блаженства, передчуття Бога… аж до нього, до нього! О, але ти є той, що народжений мені, чи я є тим, що народилося з потрійного полум'я цієї ночі? Чи я є та, що подарувала тебе, чи ти викристалізував мене, щоб мені подарувати? Я не знаю цього…

Потім сходження від ангельського хору до ангельського хору, від зорі до зорі, від сфери до сфери, солодке, легке, блаженне, мирне… як квітка, яку орел підніс у височінь, а потім відпустив ширяти повільно на крилах повітряних потоків, стала ще кращою завдяки перлинам роси і кусочками веселки на небі, які вона взяла з собою, для того щоб прийти до себе на рідному грунті… Моя діадема: ти! Ти біля мого серця…

Я сиділа там, після того як помолилася до тебе, стоячи на колінах, і любила тебе! Нарешті я могла любити тебе без перепон тіла, а звідти я понесла тебе до того, що був, як і я, достойний, одним із перших приголубити тебе. Там. Між двома необроблених колон. Я пожертвувала тебе Отцеві. І там ти вперше спочив біля серця Йосифа.

Потім я запеленала тебе і разом ми он туди вклали тебе спочивати. Я заколисувала тебе, а Йосиф тим часом підсушував біля вогню сіно і зберігав його теплим, засовуючи собі за пазуху. Потім ми вклали тебе, так, нахилившись над тобою, як я роблю це зараз, щоб пити твій подих, щоб бачити, до якого самовідречення може привести любов; щоб плакати із радості, як можна плакати тільки у небі із невичерпної радості сміти бачити Бога."

Марія, як розповідаючи ходила туди-сюди, щоб показати місця, охоплена любов'ю із відблисками сліз у голубих очах і усмішкою радості на устах, тепер схиляється над своїм Ісусом, який сів на великий камінь, коли вона розповідала свої спогади, і цілує його, плачучи, у волосся, поклоняючись, як колись…

"А потім пастухи… вони тут зовні, для того щоб своєю доброю душею і великим зітханням землі, що увійшло із ними, своїм духом людяності, отар і сіна – поклонитися тобі; а зовні і скрізь ангели, щоб вихваляти тебе своєю любов'ю, своїм співом, який не може наслідувати жодне людське створіння, і любов'ю Неба, вітрами Неба, що повіяли від них і які вони несли у своєму блиску із собою… Це було народження, Благословенний!"

Марія вклякла побіч Сина і плаче від хвилювання, поклавши голову на його коліна… Хвилю ніхто не наважується говорити. Більш чи менш зворушені, присутні оглядаються навколо, немов би очікують, побачити описану сцену намальованою між павутинням і червоною породою стін…

Марія відпочила і каже: “Ось і я зобразила безкінечно просте і надзвичайно величне народження мого Сина, своїм жіночим серцем, а не мудрістю вчителя. Більше нічого сказати, хоча це і була найбільша світова подія, прихована найзвичайнішими обставинами!”

“А день опісля? І послідуючі дні?” – питають багато і серед них обидві Марії.

“День опісля? О, зовсім просто! Я була матір’ю, яка годувала дитину, мила її і сповивала, як це роблять усі матері. Я підігріла воду із струмка на вогні, який горів на дворі, щоб дим не подразнював до сліз голубі оченята, а потім покупала свою дитину у захищеному куті у старій мисці і переповила його у чисту білизну. І я пішла до струмка, щоб попрати пеленки і повісила їх сохнути на сонці. Потім , найбільша із усіх радостей, я приклала Ісуса до грудей і він пив і став рожевий і щасливий… Першого дня я також в найтеплішу годину сіла на дворі, щоб могти краще його роздивитися. Всередині були сутінки; світло і полум’я надавали предметам спотвореного вигляду. Я вийшла надвір на сонце і розглядала Слово, що стало тілом. Тут мати пізнала Сина, а служниця Божа свого Господа. І я була і матір’ю, і тієї, що поклонялася… Потім дім Анни. Дні біля твоєї колиски, твої перші кроки, твої перші слова. Але це сталося пізніше, в свій час. Ніщо при моєму поверненні до Бога я віднайду цю повноту…”

“Але чому ви так пізно вирушили у мандрівку? Що за необережність! Чому ви не могли почекати? Декрет передбачав розтягнутий термін для виключних випадків, як народження або хвороби! Це казав Алфей…” – пояснює Марія Алфеєва.

“Чекати? О, ні! Того самого вечора, коли Йосиф приніс звістку, ми обоє, я і ти, Сину, стрибали від радості. Це був клич… тому що тут, тільки тут ти повинен був народитися, як це передбачали пророки. Несподіваний декрет був як милосердне Небо, який так і в Йосифові стер спогад про підозру. Це було те, чого я очікувала, задля тебе і задля нього, для юдейського світу і для майбутнього світу, до кінця часів. Так було пророковано! І так, як це було передбачено, так і сталося! Чекати? Чи може наречена більше чекати на свою весільну мрію? Чому ж чекати?”

“Але ж усе могло трапитися!” – знову каже Марія Алфеєва.

“ Я не мала страху. Я спочивала у Бозі.”

“Але чи ти знала, що все так станеться?”

“Ніхто мене цього не говорив і я про те не думала; щоб підбадьорити Йосифа я залишила його і вас у сумнівах щодо часу пологів. Але я знала, це я знала, що в свято світел народиться Світло світу.”

“Чому ж ти не супроводила Марію, мамо? А батько, чому він про те не подумав? Ви також мали іти до Вифлеєму! Чи не всі пішли?” – суворо питає свою матір Юда Тадей.

“Твій батько вирішив піти сюди після свята світел і сказав це своєму братові. Але Йосиф не хотів чекати.”

“Але ти принаймні…” – знову починає Юда Тадей.

“Не докоряй їм, Юдо! Ми разом вирішили; що правильно буде укрити таємницю цього народження покровом.”

“Але чи знав Йосиф, що це станеться за цим знаменням? Якщо ти цього не знала, то як він міг це знати?”

“Ми тільки знали, що він народиться.”

“А потім?”

“А потім Божа Мудрість провадила нас так, як це було правильно. Народження Ісуса, його поява на світі, мало відбутися без споглядання; тому що всезагальна увага тільки б роз’ярила сатану… Ви бачите, що миттєве відхилення Месії у Вифлеємі є наслідком першої появи Христа. Лють сатани використала одкровення для того щоб пролити кров, а через кровопролиття викликати ненависть! Ти задоволений, Симоне Йони, бо ти такий тихий і майже не дихаєш?”

“Дуже… Так дуже, що мені здається, наче я поза світлом, на ще святішому місці, ніж за завісою храму… Так дуже, що я тепер, оскільки на цьому святому місці я побачив тебе у світлі того, що тоді трапилося, боюся, що недостатньо засвідчував тобі пошану; як великій Жінці, але як жінці… Тепер я більше не наважуюся сказати тобі як раніше – Марія. Дотепер ти була для мене матір’ю мого вчителя. Тепер я побачив тебе на гребені небесних хвиль як царицю; я, жалюгідний, робитиму це як раб, яким я є.” Він кидається додолу і цілує Марії ноги.

Тепер говорить Ісус: “Симоне, встань! Підійди до мене!”

Петро іде і стає по ліву руку Ісуса, тому що Марія стоїть праворуч.

“Що ми тепер?” – питає Ісус.

“Ми? Ну, ми є Ісус, Марія і Симон.”

“Добре, але скільки нас?”

“Троє, вчителю.”

“Отож – трійця. Одного дня у Божественної Трійці у небі виникла думка: “Тепер прийшов час, щоб Слово зійшло на землю.” І у сердечному ударі любові Слово прийшло на землю. Отож воно відокремилось від Отця і від Святого Духа. Воно прийшло, щоб діяти на землі. В небі дві інші особи споглядають діла Слова і вони більш ніж коли-небудь залишаються єдиними, щоб вливати у слово, яке діє на землі; думки і любов. Прийде день, коли із Неба зійде наказ: “Час тобі повертатися, тому що все сповнено; тоді Слово повернеться до Неба, так… (Ісус відступається крок назад, тоді як Марія і Симон залишаються стояти), і із висот Небес воно споглядатиме тоді

діла обидвох, що залишилися на землі, які із святих спонукань ще тісніше згуртуються, щоб проливати силу і любов і зробити їх засобом, яким буде виконане бажання Слова: “Спасіння світу через тривалу науку його церкви.” Отець, Син і Святий Дух із свого проміння зроблять пучок, щоб обв’язати все тісніше обидвох, що зосталися на землі: мою Матір – любов і тебе, Петре – силу! Тому ти хоч і повинен поводитися із Марією, як із царицею, але не як раб. Ти так не думаєш?”

“Я хочу все, що ти хочеш. Я знищений! Я – сила? О, якщо я повинен бути силою, тоді я повинен опиратися на неї! О, Мати мого Господа, не покидай мене! Ніколи! Ніколи! Ніколи!”

“Не бійся. Я завжди триматиме тебе за руку, так як робила це із моєю дитиною, поки вона ще самостійно не ходила.”

“А потім?”

“Потім я буду при тобі своєю молитвою. Встань, Симоне, ніколи не сумнівайся у силі Божій! Я ніколи в цьому не сумнівалася; Йосиф так само ні. І ти не смієш сумніватися. Бог помагає нам час за часом, якщо ми залишаємося покірними і вірними… А тепер ходімо надвір до струмка, в тінь доброго дерева, яке б дало нам якби було трохи пізніше літо, не лише тінь, а й свої яблука. Ходіть, трохи поїмо, перш ніж рушимо далі… Куди, мій Сину?”

“В Елам. Туди недалеко. Вранці ми підемо у Ветсур.”

Вони сідають у тінь яблуні і Марія прихиляється до міцного стовбура.

Варфоломей невідривно спостерігає за нею, молодою і ще повністю у захопленою від спогадів Матір’ю, як вона тепер приймає від Сина їжу, що той поблагословив, і посміхається тому у відповідь сповненими любові поглядами, і він шепоче: “У його тіні спочила я і його їжа солодка смаку моєму.”

Юда Тадей відповідає йому: “Істинно, вона стужилась за любов’ю; але звичайно, на можна сказати, що вона була розбуджена під яблунею.”

“Чому ні, брате? Що ми знаємо про таємницю Царя?” – відказує Яків Алфея.

Ісус каже, посміхаючись: “Нова Єва була зачата від думки біля підніжжя райської яблуні, щоб змія утікала від її сміху і від її плачу і перестав бути отруйним її плід. Вона стала Деревом Плоду Спасіння. Ходіть, друзі, і скуштуйте його, тому що споживати її солодощі означає споживати мед Божий.”

“Вчителю, виконай моє старе бажання дай відповідь мені на запитання: “Чи Пісня Пісень, яку ми цитували, стосується її?” – питає тихо Варфоломей, в той час як Марія клопочеться дитиною і розмовляє із жінками.

“Про неї мова від початку Книги, і про неї говоритимуть наступні Книги, поки слово людини не перетвориться у вічне Осанна вічному Місту Божому,” –і Ісус повертається до жінок.

“Як все ж відчувається, що це походить від Давида! Яка мудрість, вічному Місту Божому,” – каже Зелот до товаришів.

“Тепер,” – вмішується Іскаріот, який все ще знаходиться під враженням попереднього дня і мало говорить, хоч вже і намагається перейняти собі звичайні вільності. “Тепер я хотів би знати, чому мало відбутися Очоловічнення. Тільки Бог має владу приносити спасіння. В цьому я не сумнівався. Я тільки думаю, що не було потреби в тому, щоб Слово так понизило себе саме стало людиною, підпавши під усі тяготи дитинства і людського існування і т.д. чи воно не могло з’явитися у образі дорослої людини? О, якщо воно абсолютно хотіло мати матір, то могло вишукати собі прийомну матір, як це сталося із батьком-опікуном. Я думаю, що уже раз запитував це, але Ісус не відповів мені докладно, або я мав забути відповідь.”

“То спитай його! Ми ще не змінили тему…” – каже Тома.

“Я не робитиму цього. Я його образив відчуваю, що мені ще не пробачено. Запитайте його замість мене.”

“Але вибач! Ми приймаємо все без багатьох пояснень; тепер повинні питати за тебе? Це неправильно!” – відказує Яків Заведея.

“Що – неправильно?” –питає Ісус.

Спочатку панує зніяковіла мовчанка, а потім Зелот від імені усіх пояснює і повторює питання Юди із Керіот і відповіді інших.

“Я не знаю злоби; це по-перше. Я роблю необхідні зауваження, страждаю і прощаю. Це для того, хто боїться через своє замішання. Про своє Очоловічення я скажу: “Це добре, що це сталося так.” В майбутньому багато помилятимуться стосовно мого Очоловічення, будуть приписувати мені форми, які Юда помилково хотів би у мені бачити. Наприклад, говоритимуть, що я тільки здавалося, що мав матеріальне тіло, а насправді до мене не можна було доторкнутися, як до світла. Стверджуватимуть, що я не насправді став тілом, і що насправді не було ніякого справжнього материнства Марії. Але насправді я є тіло і Марія є істинно Мати Слова, що стало тілом. А якщо година народження була тільки екстазом, то це тому, що вона є новою Євою без тягаря гріха і без спадщини покарання. Але для мене не було принизливим спочивати уній. Чи була осквернена манна, закрита у дароносицю? Ні, вона була великою мірою пошанована у цьому вмістилищі. Інші говоритимуть що я, оскільки я насправді не був тілом, не страждав і не помер під час свого перебування на землі. Так. Оскільки не можна відкинути, що я був на землі, то будуть заперечувати моє дійсне очоловічення чи моє істинне божество. Але я є насправді навічно єдине з моїм Отцем і тілі я поєднаний з Богом, тому що любов у своїй повноті дійсно осягнула неосяжне до смерті і підпорядковувалось усьому, що є людським, окрім гріха. Народжений, так, від неї! І на ваше благо. Ви не знаєте, наскільки пом’якшилось правосуддя, відколи співдіє вона, жінка. Я задовольнив тебе, Юдо?”

“Так, вчителю.”

“Тепер зроби ти те саме зі мною.”

Іскаріот схиляє голову в замішанні і можливо також дещо озадачений від стільки доброти.

Зупинка розтягується у прохолодній тіні яблуні. Одні сплять, інші мріють. А Марія встає і іде назад до гроту; Ісус слідує за нею…

249. На шляху до Елізи у Ветсур.

“Ми точно знайдемо їх, якщо деякий час будемо іти дорогою на Хаврон. Я прошу вас про це. Ідіть по двоє в їхніх пошуках гірськими стежками. звідси до ставків Соломона, звідти – у Ветсур. Ми ідемо слідом. Тут їхні пасовища,” – каже Господь до дванадцяти і я розумію, що він говорить про пастухів.

Апостоли збираються вирушити, кожен із своїм улюбленим супутником і тільки майже нероздільна пара Йоана і Андрея не зберігається, тому що обидва ідуть до Іскаріота і кажуть: “Я приєднуюсь до тебе!” Юда відповідає: “Так, ходи Андрею! Так краще, Йоане. Ми обоє знаємо пастухів, а тому краще, щоб ти пішов із кимось іншим.”

“Тоді хлопець піде зі мною,” – каже Петро і залишає Якова Заведея, який без заперечень іде з Томою, тоді як Зелот – із Юдою Тадеєм, Яків Алфея – із Матеєм, а обидвоє нерозлучних, Филип і Варфоломей, ідуть разом. Дитина залишається з Ісусом і Маріями.

Дорога прохолодна і вже посеред зелених гір, що поросли кущами і луками, зустрічаються отри, що у блідому вранішньому світлі ідуть на свої пасовища.

При кожному звуку дзвіночка Ісус перестає говорити і оглядатися; він питає пастухів чи Ілля, пастух із Вифлеєму, знаходиться поблизу. Я розумію. Що Іллю тепер називають “Вифлеємітом”. Хоч звідки є і інші пастухи, він є по-права, або жартома “Вирфлеєміт”. Але ніхто на знає, де він зупинився. Вони відповідають, зупиняючи отари і перестаючи грати на своїх примітивних флейтах. Майже всі хлопчики мають примітивні очеретяні флейти, що приводять Маргціама у захоплення, аж поки старий добрий пастух не дарує йому свою флейту свого внука і каже: “Він зробить собі іншу.” Маргціам щасливо крокує далі із своїм інструментом, що висить у нього на шиї, хоч і не вміє поки що користуватися ним.

“Я б була дуже рада зустріти його!” – каже Марія.

“Ми точно його знайдемо. В цю пору року вони завжди у місцевості Хеврону.”

Хлопчик зацікавився пастухами, які бачили Ісуса дитиною; він ставить Марії тисячу запитань. Які вона з любов’ю і терпінням відповідає.

“Але чому їх покарали? Вони ж робили тільки добро?” – каже він, після того як йому розповіли про їхню долю.

“Тому що людина часто робить помилки і звинувачують невинних у злі, яке вчинив інший. Але оскільки пастухи були добрими і вміли прощати, тому Ісус їх так дуже любить. Завжди треба прощати!”

“Але всі ці діти, яких вбили, як могли вони простити Іродові?”

“Вони – маленькі мученики, Маргціаме, а мученики є святими. Вони не тільки прощають своєму вбивці, але і люблять його, тому що він відкриває їм небо.”

“Але чи вони в небі?”

“Ні, ще ні. Але вони у чистилищі, на радість патріархів і праведників!”

“Чому?”

“Тому що вони сказали, прийшовши туди зі своєю пурпуровою від крові душею: “Ми – герольди Спасителя Христа. Радійте, очікуючи, тому що він уже на землі.” І всі полюбили провісників цієї доброї вістки.”

“Добра вістка, казав мій тато, це і Слово Ісуса. Отож коли мій батько прийде у чистилище, після того як він проголосить Слово на землі, і коли я туди потраплю, то нас любитимуть так само?”

“Ти не попадеш чистилище, малий.”

“Чому?”

“Тому що Ісус на той час уже повернеться на небо і відкриє його, так що всі добрі зразу ж після смерті зможуть увійти у Небо.”

“Ч хочу бути добрим, я це тобі обіцяю. І Симон Йони теж, чи не так? Я не хочу вдруге стати сиротою.”

“І він цього не хоче, будь певний цього. Але в Небі немає сиріт. Ми маємо Бога, а Бог є все. І тут ми теж не самі, тому що Отець завжди поруч нас.”

“Але Ісус у гарній молитві, котрої ти вчиш мене вдень, а моя мама вночі, каже: “Отче наш, що єси на небесах.” А ми ще не є у Небі. Як ми тоді можемо бути при цьому?”

“Ми при ньому, тому що Бог є всюдисущим, мій Сину. Він пильнує над дитиною, що приходить на світ і над старим, що помирає. Дитя, що в цей момент народилося у найвіддаленішому кінці світу, має над собою Боже Око і його Любов і матиме їх аж до кінця життя.”

“Навіть якщо воно зле, як Дора?”

“Навіть тоді.”

“Але чи може Бог, який є добрим, любити Дору, який є злим і доводить до сліз старого батька?”

“Він дивиться на нього з відразою і болем. Але якщо б він навернувся і покаявся, тоді він говорив би з ним як батько у притчі про блудного сина. Ти повинен молитися, що він навернувся і …”

“О ні, Мамо! Я молитимусь, щоб він помер!” – каже дитина обурено. Хоча ця відповідь і не схожа на ангельську, але це сказано у такому щирому запалі, що інші можуть тільки сердечно розсміятись.

Але потім Марія знову переймає м’яку серйозність вчительки: “Ні, мій дорогий, так не можна поводитись із грішниками. Ми повинні бажати найкращого ближньому, навіть якщо він дуже злий. Життя – це благо, тому що воно дає людині можливість здобути заслуги у очах Божих.”

“Але коли хтось є злий, то він грішить.”

“Треба молитися, щоб він поправився!”

Дитина роздумує. Але настанова задовольняє Маргціама; він робить висновок: “Дора не поправиться ніколи, навіть якщо я молитимусь. Він задуже злий! Навіть коли усі діти – мученики будуть молитися зі мною, він не навернеться. Ти не знаєш… ти не знаєш… що він одного разу побив старого батька залізним прутом, тому що в робочий час застав, як він сидів? Він не міг більше стояти, тому що почувався хворим, а Дора бив його, аж поки він не лежав на землі, наче мертвий, а потім ще й копнув ногою у обличчя… Я це бачив, тому що був сховався за живоплотом… Я прийшов аж туди, тому що два дні ніхто не давав мені хліба, і я був голодний… Я змушений був утекти, щоб мене не викрили, тому що я голосно плакав, коли побачив мого старого батька, що так лежав, із кров’ю у бороді, як мертвий… Я плачучи втік і просив на милостиню хліба… але цей хліб все ще тут у мене… тому що він пахне кров’ю мого батька і його і моїми слізьми і кров’ю усіх мучеників. Я не можу любити тих, які мучать. Я б охоче побив Дору, щоб він відчув, як болять удари; я б залишив його без хліба, щоб він усвідомив, що таке голод і заставив би його працювати під палючим сонцем, у бруді, під погрозами наглядача і без їжі, щоб він пізнав, що він робить бідним… Я не можу бути добрим до нього, тому що він зганяє зі світу мого святого батька, і я… якби я вас не знайшов… то кому би я належав?”

Дитина скаржиться і плаче, вона тремтить, розгублена, стискує маленькі долоні у кулаки, б’є в повітря, оскільки не може вдарити кровопивцю.

Жінки здивовані і зворушені і намагаються заспокоїти Ябе. Але у нього справді болючий криз і він не перестає. Він кричить: “Я не можу! Я не можу його любити і йому пробачити. Я ненавиджу його!”

Це викликає співчуття і стурбованість. Це – збудження істоти, котра забагато страждала. І Ісус каже: “Це є найбільший злочин Дори: що він довів невинну дитину до ненависті…”

Він обнімає дитину і каже: “Послухай, Маргціам. Ти хочеш одного дня бути разом з мамою, татом, братами і сестрами і дідусем?”

“Та-а-ак!”

“Тоді ти не смієш нікого ненавидіти. Хто ненавидить – не може увійти у Небо. Ти не можеш зараз молитися за Дору? Тоді не молись, але і не ненавидь! Ти знаєш, що ти можеш? Просто не оглядайся назад, не думай більше про минуле…”

“Але батько, який страждає, не є минулим.”

“Це правда. Але глянь, Маргціаме, спробуй молитися так: “Отче наш, що єси на Небесах, подумай про те, чого я так гаряче бажаю…” Ти побачиш, що Отець вислухає тебе найкращим чином. Якщо би ти вбив Дору, чого ти цим добився? Ти втратив би любов Бога, Небо і возз’єднання з батьком і матір’ю, ти не забрав би і не міг би цього зробити. Але Бог може це! Скажи це йому. Скажи: “Ти знаєш, як я люблю бідного батька, як я люблю всіх, котрі нещасні. Потурбуйся про них, тому що ти можеш усе.” Як? Ти не хочеш проповідувати благу Вість? Але вона говорить про любов і прощення! Як ти можеш сказати іншому: “Не ненавидь! Прости!”, якщо ти сам не можеш любити і прощати? Полиш це на доброго Бога і ти побачиш, як добре він розпорядиться. Хочеш так зробити?”

“Так, тому що я тебе люблю.”

Ісус цілує хлопча і ставить його на землю.

Епізод закінчився і дорога також. На відкритій поверхні виблискує три великі басейни, висічені у гірських скелях, справді чудовий витвір. З першого басейну вода спадає у другий, більший, а з нього – у третій, що схожий на мале озеро, із якого ведуть водоканали аж у далекі міста. З огляду на вологість у цій місцині вся гора, від джерела аж до штучного озера, а звідти – аж до полів є надзвичайно родючою землею і різні квіти разом із рідкісними пахучими травами прикрашають зелені береги. Здається, що садові квіти і пахучі трави тут посіяні людиною, і вони завдяки теплому сонцю наповнюють повітря своїми міцними пахощами кориці, камфори, гвоздики, лаванди та іншими міцними і благотворними запахами: розкішна суміш найкращих пахощів землі! Я б сказала, що це – симфонія пахощів, гімн трав і квітів в барвах і запахах.

Всі апостоли сидять в тіні дерева з великими білими квітами, назву якого я не знаю. Квіти схожі на великі дзвіночки із білої емалі і колишуться туди-сюди при найтихішому подуві вітру; одночасно вони виділяють солодкі пахощі. Квіти нагадують мені кущ, що росте у Калабрії і який називають “боттаро”, але тут – дерево із міцним стовбуром, а не кущ.

Ісус кличе апостолів і вони поспішають до нього.

“Йосифа ми знайшли майже одразу, так як він повертався із ярмарку. Сьогодні увечері вони всі будуть у Ветсурі. Ми знову об’єдналися, голосно перегукуючись і чекаємо ось тут в тіні”, – пояснює Петро.

“Що за гарне місце! Справжній сад! Ми якраз розмовляли про те, чи він виник природнім чином, чи ні; одні вперто відстоюють одну точку зору, інші – іншу”, – каже Тома.

“Земля Юдеї має такі розкоші”, – каже Іскаріот, якого все неминуче спонукає до гордощів, навіть квіти і трави.

“Так, але… Я думаю. Що якщо б наприклад полишити на самих себе і дати здичавіти садові Йоани у Тиверіяді, то і Галилея отримала б розкіш прекрасних троянд серед руїн”, – відказує Яків Заведея.

“Ти правий. В цій місцевості були сади Соломона, що стали відомі й цілому світі, як і його палаци. Можливо тут він склав Пісню Пісень і переніс на Святе Місто всі красоти, що потали тут з його волі”, – каже Ісус.

“Тоді, отож, я правий!” – каже Тадей.

“Ти правий! Знаєш, вчителю, він цитував із Єклезіаста і поєднав ідею садів із ідеєю водяних басейнів і зробив висновок: “Але він пізнав, що все є минуче і ніщо не вічне під сонцем, крім слова мого Ісуса”, – каже інший кузен, Яків.

“Я дякую тобі. Але подякуймо також і Соломонові, чи походять тепер квіти від нього, чи ні. Точно те, що це його водяні басейни, котрі забезпечу4ють траву і людей. Хвала йому за це! Підемо до великого куща троянд, віти якого тягнуться від дерева до дерева і утворюють квітучий навіс. Давайте перепочинемо там. Ми якраз на півдорозі.”

До дев’ятої години мандрівка продовжується, оскільки тіні дерев у цій добре обробленій місцевості стали вже довшими. Таке відчуття, ніби ідеш великим ботанічним садом, тому що тут представлена кожна рослина, чи йдеться про дерева на дрова, чи про фруктові дерева або декоративні рослини. Не рідко їм зустрічаються сільські робітники, які проте не виказують інтересу до гуртів людей, що проходять мимо. Він же не єдиний. Інші гурти євреїв також повертаються із свята пасхи.

Дорога певною мірою добра, хоч і звивається поміж гір; ландшафт, що весь час змінюється, пожвавлює одноманітність подорожі. Струмки і гірські потоки рисують коли із рідкого срібла і пишуть слова, які співають у тисячах звивин, ковзаючи під кущами чи зникаючи у печерах, щоб виринути ще кращими на новому місці. Здається, наче вони граються як радісні діти із рослинами і камінням. Також, Маргціам, котрий повністю заспокоївся, грається і вправляється на своєму інструменті наслідувати птахів. Але його музика не є співом, а розладнаним стогоном, що досить-таки діє на нерви де-кому із групи, як Варфоломею через його вік і Юді Іскаріоту через найрізноманітніші причини. Але ніхто відкрито цього не каже і хлопча свистить, стрибаючи сюди і туди. Лише двічі воно вказує на маленьке село, що розташувалося у лісі, і питає: “Це моє село?” – і при цьому цілком блідне. Але Симон, що весь час знаходиться поблизу нього, відповідає:

“Твоє лежить далеко звідси. Ходи, давай нарвемо цих гарних квітів, щоб принести їх Марті”, – і цим відволікає його.

Заходять сутінки, коли показується Версур на своїх пагорбах. Майже одночасно на бічній дорозі з’являються отари, сюди поспішають пастухи. Коли Ілля побачив, що Марія також тут, він здивовано здіймає руки до неба, розгублено зупиняється і не наважується повірити.

“Мир з тобою, Іллє! Це справді я. Це було тобі обіцяно, але нам було неможливо зустрітися в Єрусалимі… Але не думай про те. Зараз ми бачимося”, – каже ніжним голосом Марія.

“О, Мати! Мати!…” Ілля не в стані знайти інші слова. Потім він нарешті опановує себе: “Тепер святкую я свою пасху! Так, свято, ще краще…”

“Так, Іллє! Ми змогли добре продати. Ми можемо забити ягня. О, будьте, гостями на нашій бідній гостині”, – просять Леві і Йосиф.

“Сьогодні вечором ми стомлені. Завтра. Послухайте, чи знаєте ви Елізу, жінку Авраама Сумуїла?”

“Так, вона в своєму домі у Версурі. Але Авраам мертвий, а останнього року після короткотривалої хвороби і обидва її сини. Від чого помер перший – так і не виявили. Інший повільно чахнув і ніщо не могло відвернути біду. Ми давали йому молоко кози. Що вперше мала козенят, тому що це рекомендували хворому лікарі. Він багато пив його і всі пастухи забезпечували його ним, тому що бідна матір скрізь розпитувала про козу, що вперше давала молоко. Але все було даремно. Коли ми знову сюди прийшли, то хлопець не міг нічого їсти. А коли ми повернулися в місяці адарі, то хлопець уже два місяці як був помер.”

“Моя бідна подруга! Вона була такою доброю до мне у храмі… Вона була дальшою родичкою… вона була добра… Вона покинула храм, щоб вийти заміж за Авраама, якому вона була обіцяна з дитинства, два роки переді мною, і я пригадую її, як вона прийшла, щоб пожертвувати Господеві свого первістка. Вона попросила мене покликати; не лише мене одну, але потім вона довго хотіла бути тільки зі мною одною. О, я повинна поспішити, щоб втішити її! Ви залишаєтесь. Я піду з Іллєю і увійду одна. Біль вимагає поваги в його оточенні…”

“І я ні, Мамо?”

“Ти завжди. Але інші… Ні в якому разі ти, малий. Це причинило б їй біль. Ходи, ходи Ісусе!”

“Чекайте нас на сільській площі. Шукайте місце для ночівлі. Всього доброго”, – велить Ісус.

В супроводі одного Іллі ідуть Ісус і Мити до великого будинку, що стоїть мовчазно і зачинений. Там пастух стукає посохом у двері. У маленькому вікні показується лице служниці і вона питає, хто це. Марія виступає уперед і каже: “Марія Йоакима і її Син із Назарету. Скажи це своїй пані.”

“Це нічого не дасть. Вона нікого не хоче бачити. Вона помре у жалобі.”

“Спробуй це!”

“Ні, я знаю, що вона мене прожене, коли я спробую відволікти її і розвіяти. Вона нікого не хоче бачити і з ніким говорити. Вона говорить тільки зі спогадами про своїх синів.”

“Іди, жінко! Я наказую це тобі! Скажи їй: “Прийшла мала Марія із Назарету, що була тобі в храмі дочкою…” Ти побачиш, вона прийме мене.”

Жінка відходить хитаючи головою. Марія пояснює Синові і пастухові: “Еліза була багато старшою за мене. вона чекала у храмі повернення нареченого, що пішов був до Єгипту у справах спадщини, тому вона залишалась там понад звичайний вік. Вона років на десять старша за мене. вчительки завжди давали наймолодшим вихованкам старших – для опіки… І вона була моєю наставницею. Вона була добра і… Ось іде жінка!”

Це справді поспішає здивована служниця і широко відчиняє браму. “Заходь, заходь!” – каже вона. А потім тихим голосом: “Будь благословенна, тому що витягла її із кімнати!”

Ілля прощається, а Марія з Ісусом ідуть в дім.

“Але цей чоловік… Милосердя! Він такого ж віку, що й Леві…”

“Дозволь й ому увійти. Він мій Син і зможе краще втішити її від мене.”

Жінка здвигає плечима і йде поперед них довгим вестибюлем гарного, але сумного будинку. Все чисте, але все здається мертвим…

В напівтемряві назустріч їм іде жінка високого зросту, згорблена у своїх темних одежах.

“Елізо! Люба! Я Марія!” – каже Марія, поспішаючи їй назустріч і обнімаючи її.

“Марія, ти?…Я думала, що і ти померла. Мені це розповідали… Коли? Я не знаю цього більше. У мене в голові пустка… Мені сказали, що ти померла із багатьма іншими матерями після приходу мудреців. Але хто сказав мені, що ти – Матір Спасителя?”

“Можливо пастухи…”

“О, пастухи!” Жінка починає страшно ридати. “Не кажи мені цього імені. Воно нагадує мені про останню надію для Леві. І все ж… так… один пастух розповідав мені про Спасителя і я вбила свого сина, тому що я вела його туди, де начебто мав би бути Спаситель: до Йордану. Але там нікого не було… а мій син саме вчасно повернувся, щоб вдома померти… Зусилля, холод… Я його вбила… Але я не хотіла бути вбивцею. Мені сказали, що він, Месія, може зцілювати хвороби… і тому я це зробила… Тепер мій син оскаржує мене, що я його вбила…”

“Ні, Елізо, це ти собі тільки вбила в голову. Слухай! Я думаю, що твій син взяв мене за руку і сказав: “Ходи до моєї любої мами. Приведи їй Спасителя. Мені тут краще, ніж на землі. Але вона відчуває лише свій біль і вона не слухає моїх слів, які я шепочу крізь поцілунки. Бідна мама! Здається, наче її опанував демон, який хоче довести її до розлуки, щоб розлучити нас. Тоді як ми назавжди були разом, якщо б вона упокорилась і захотіла повірити., що Бог на все має свої добрі причини; тоді б ми назавжди були поєднанні з батьком і з братом. Ісус може це зробити.” І так я

прийшла… з Ісусом… Ти не хочеш його побачити?…” Марія говорила і весь час тримала нещасну в обіймах і цілувала її у сиве волосся з ніжністю, притаманною лише їй.

“О, якби це була правда! Але чому, чому Даніель не пішов швидше до тебе, щоб тоді сказати, що ти повинна прийти до мене? Хто розповів мені, що ти вже давно мертва? Я цього більше не знаю… Я не пам’ятаю нічого… Також і тому я так довго чекала, перш ніж піти до Месії. Але вони сказали, що він, ти і ви загинули у Вифлеємі…”

“Не думай про те, хто міг тобі це сказати. Ходи і глянь, ось і є мій Син. Іди до Нього! Задовольни бажання твоїх синів і твоєї Марії. Знай, що ми страждаємо, бачачи тебе у такому стані.” Марія веде її до Ісуса, який став у темному кутку і тільки тепер виходить на світло лампи, яку служниця поставила на високу полицю.

Бідна матір піднімає голову… і тепер помічаю, що і Еліза була на Голгофі серед набожних жінок4. Ісус простягає до неї свої руки жестом, сповненим любові. Нещасна трохи вагається, потім дає йому свої руки і. Нарешті, ридаючи падає на груди Ісуса: “Скажи мені, скажи мені ти, що я не винна у смерті Леві! Скажи мені, що вони не втрачені навічно; скажи мені, що я скоро буду з ними…”

“Так, звичайно! Послухай мене! вони зараз торжествують, оскільки ти у моїх обіймах. Скоро я буду з ними, що я маю їм сказати? Що ти не віддаєшся на волю Господа? Повинен я буду це сказати? Жінки Ізраїлю, жінки Давида, такі сильні і такі розумні, повинні через тебе втратити свою добру славу? Ні! Ти страждаєш, тому що ти страждала сама. Твій біль і ти. Ти і твій біль. Цього ти не можеш витримати. Хіба не пам’ятаєш ти більше слів надії для тих, яких забрала у нас смерть? ”Я виведу вас із гробів і поведу вас у країну Ізраїля. І ви пізнаєте, що я є Господь, так як я відкрив ваші гроби і вивів вас. Якщо ви вдихнете мій дух, то отримаєте життя.” Країною Ізраїль для тих, хто спочив у Господі, є Царство Боже. Я відчиню його і дам тим, що його очікують.”

“І моєму Данієлеві? Моєму Леві?… Він так боявся перед смертю!… Він не міг собі уявити, що буде далеко від своєї мами. Тому і я хотіла померти, щоб бути у гробі побіч нього…”

“Але їх там немає із їхнім живим єством. Там тільки тління останки, які не чують тебе. Твої сини на місці чекання…”

“Воно є насправді? Моя пам’ять розчинилася у сльозах. В голові у мене тільки шурхіт сліз і передсмертний хрип синів. Що за хрип! Що за хрип!… Він розм’якшив мій мозок… я тут всередині не чую більш нічого іншого, крім цього хрипу…”

“Я даю тобі слова життя. Я посію життя там, де є смерть, тому що я – життя! Подумай про великого Юду Макковея, який вимагав жертви для померлих. І він по-праву думав, що вони призначені для воскресіння і що жертвами можна прискорити їхній мир. Якщо б Юда Макковей не був переконаний у воскресінні, чи він би тоді молився і наказував молитися за померлих? Він думав про те, що як написано, яка велика нагорода обіцяна тим, які блаженними помирають, так

як добре померли твої сини… Ти бачиш, що ти кажеш так! Тому не впадай у відчай, але набожно молися за твоїх померлих, щоб їм простилися їхні гріхи, допоки я прийду до них. Тоді вони, не будучи змушеними довше чекати, увійдуть зі мною у Небо. Тому що я є шлях, правда і життя і я веду до правди і проповідую правду і даю життя тому, хто вірить у мою правду і слідує за мною. Скажи мені, чи вірили твої сини у прихід Месії?”

“Але звичайно! Вони навчилися вірити в це у мене.”

“А Леві, чи вважав він можливим своє зцілення моєю волею?”

“Так, Господи! Ми надіялися на тебе… але це було даремно… і він безутішним помер, хоч ми так надіялися…”

Жінка знову починає плакати, спокійніше, але безутішніше у своєму спокої, ніж до тепер у своєму відчаї.

“Не говори, що це було даремно. Хто в мене вірить – житиме вічно, навіть якщо він вже помер… День закінчується жінко. Я повинен іти до своїх апостолів. Я залишаю тут тобі свою Матір…”

“О, залишся і ти!… Я боюся, що на мене знову нападе неспокій, коли ти підеш… Повільно, повільно втихає буря при звуці твоїх слів…”

“Не бійся! Марія залишиться з тобою! Завтра я прийду знову. Я мушу дещо сказати пастухам. Чи можу я їм також сказати, що вони можуть відвідати тебе у твоєму домі?”

“О, так! Вони останнього року приходили до мого сина… За будинком є сад і просте подвір’я. Вони можуть піти туди, як це робили тоді, щоб разом утримати свої отари…”

“Так добре! Я прийду. Будь мужньою! Думай про те, що Марія була доручена тобі у храмі. Я довіряю її тобі на цю ніч.”

“Так, будь спокійний! Я потурбуюся про неї… Я потурбуюся про вечерю і нічліг для неї… Як довго я вже не думала більше про такі речі! Маріє, ти хочеш спати у моїй кімнаті, як це робив Леві під час своєї хвороби? Я – в ліжку сина, ти – моєму. Мені буде так, наче я чую його подих… він завжди тримав мене за руку…”

“Так, Елізо. Але перед тим ми ще поговоримо про багато речей.”

“Ні! Ти втомлена! Ти повинна спати!”

“Ти також…”

“О, я… Я вже місяцями не сплю. Я плачу… плачу… Я не можу нічого іншого робити…”

“Сьогодні вечором ми будемо молитися, а потім підемо до ліжка, і ти будеш спати… Ми спатимемо тримаючись за руки, ми обидві… Іди вже, Сину, і молися за нас!”

“Я благословляю вас! Хай мир буде з вами із цим домом!”

Ісус відходить із служницею, що здивована і весь час повторює: “Що за чудо, Господи! Що за чудо! Після багатьох місяців вона нарешті заговорила, подумала… О, що за стан!… Казали, що вона помре, втративши розум… Це завжди боліло мене, тому що вона добра!”

“Так, вона добра і тому Бог допоможе їй. Всього доброго, жінко! Хай мир буде із тобою!”

Ісус виходить на напівтемну вулицю і все закінчується.

250. В домі Елізи:

“Зробіть плодоносними ваші страждання!”

Звістка про те, що Еліза подолала свою трагічну печаль, очевидно розповсюдилася по селу, тому що коли Ісус у супроводі апостолів і учнів направився до будинку, багато людей уважно спостерігають за ним, а де-які ставлять тому чи іншому пастуху питання про Ісуса; вони хочуть знати, чому він прийшов, хто є його супутники, дитина і жінки, які медикаменти він дав Елізі, що так швидко вивів її із стану душевного сум’яття, що він робить чи що він каже…

Останнє питання звучить так: “Чи не могли б ми піти з вами?” на що пастухи відповідають: “Цього ми не знаємо, це ви повинні питати вчителя. Ідіть до нього.”

“А якщо він нас відішле?”

“Він і грішників не відсилає. Ідіть же, він зрадіє.”

Група чоловіків і жінок, майже у віці Елізи, радяться. Нарешті вони наближаються до Ісуса, котрий саме говорить із Петром і Варфоломеєм і дещо непевно звертаються до нього: “Вчителю…”

“Що ви хочете?” – питає Варфоломей.

“Говорити із вчителем і дещо спитати у нього…”

“Хай мир прийде до вас! Що ви хочете мене спитати?”

вони збадьорені його посмішкою і кажуть: “Ми всі друзі Елізи і її дому. Ми чули, що вони зцілена. Ми хотіли б її побачити… і тебе почути. Чи могли б ми прийти?”

“Почути мене – охоче! Її бачити – ні, друзі! Стримайтесь у своїй дружбі і також у своїй цікавості, тому що і вона присутня. Майте пошану до великого болю, який не можна заново розбурхати.”

“То тоді вона не зцілена?”

“Вона повертається до світла. Але, коли закінчується ніч, то чи зразу ж настає полудень? Якщо розпалюють погаслий вогонь, то чи зразу ж він сильно горить? Те ж саме стосується Елізи. Якщо раптовий вітер подує на полум’я, то чи він не погасить йог7о? Тому будьте мудрими! Жінка – суцільна рана. І дружба також може схвилювати її, їй потрібен спокій, мовчання і самотність; не трагічна самотність, як дотеперішня, а упокорена, що віднайти себе…”

“Коли ми зможемо її побачити?”

“Швидше, ніж ви думаєте. Вона на шляху до одужання. Але знали би ви, що значить вийти із її темряви! Вона гірша від смерті. І хто з неї виходить, соромиться її і того, що світ про те зн6ає.”

“Ти лікар?”

“Я вчитель.”

Вони підійшли до будинку. Ісус звертається до пастухів: “Ідіть у двір. Хто хоче, може іти з вами. Але щоб мені ніхто не шумів і не йшов далі двору! Простежте і ви за тим”, – каже він до апостолів. “А ви (він говорить до Саломеї і Марії Алфеєвої) потурбуйтеся про те, щоб дитина не шуміла. Всього доброго!” Він стукає в двері, тоді як інші зникають у провулочку.

Служниця відчиняє. Ісус входить в дім перед служницею, що постійно схилилася.

“Де твоя пані?”

“Біля твоєї матері… і подумай лише, вона спустилася в сад! Подія, подія! Вчора вечором вона прийшла у їдальню. Вона плакала, але вона прийшла! Я сподівалася, що вона поїсть замість звичайної каплі молока, але це мені не вдалося.”

“Вона це ще зробить. Не наполягай зараз на цьому. Навіть у своїй любові будь терплячою із своєю панею!”

“Так, Спасителю, я все зроблю, що ти кажеш.”

Я справді вірю, що жінка, навіть якби Ісус вимагав від неї незрозумілих речей, зробила б це беззастережно; тому що вона твердо переконана в тому, що Ісус є Ісус і що все, що він робить – добре. Вона супроводжує його у великому саду, де багато фруктових дерев і квітів. Але коли фруктові дерева самі покриваються листям і квітами і на них вже зав’язалися малі плоди, то бідні квіти, за якими не доглядають вже більше року перетворились у гущавину, де більші рослини заглушили нижчих і слабших. Грядки і стежки утворюють хаотичну плутанину. Тільки на задньому плані, де служниця посіяла салат і городину, є трохи порядку.

Марія сидить із Елізою під заплутаною аркою, гілки і пагони котрої дістають аж до землі. Ісус зупиняється і спостерігає за своєю молодою матір’ю, яка дуже вправно будить дух Елізи і відволікає її увагу на речі, які не мають нічого спільного із вчорашніми думками скорблящої.

Служниця іде до пані і каже: “Прийшов Спаситель…”

Жінки обертаються і ідуть йому назустріч, одна зі своєю ніжною усмішкою, інша – із втомленим і сором’язливим обличчям.

“Мир вам! Цей сад такий гарний…”

“Він був таким…” – каже Елізо.

“Грунт родючий. Глянь, скільки гарної садовини достигає! Скільки квіток має трояндовий кущ! А там! Це не лілії?”

“Так, навколо басейну, біля якого так охоче гралися мої діти. Але тоді вони були доглянуті… Зараз тут усе стало пусткою. І мені здається, що це вже не сад моїх дітей.”

“Через кілька днів він стане як тоді. Я тобі допоможу. Чи не так, Ісусе! Ти залишиш мене на кілька днів тут біля Елізи? У нас так багато справ…”

“Все, чого ти хочеш, Мамо, хочу і я теж.”

Еліза дивиться на нього і шепоче: “Дякую!”

Ісус ковзає своєю рукою по сивому волоссю і потім прощається, щоб піти до пастухів. Жінки залишаються в саду. Але коротко по тому, коли в тишині доноситься голос Ісуса, що вітає присутніх, Еліза повільно наближається, так наче її веде незборима сила, до високого живоплоту, за яким знаходиться передній двір.

Спочатку Ісус говорить до трьох пастухів. Він стоїть зовсім близько біля живоплоту, перед ним – апостоли і жителі Ветсуру, що прийшли слідом за ними. Марії з дитиною сидять у кутку.

Ісус каже: “Чи ви пов’язані угодою, чи ви в любий час можете звільнитися від своїх обов’язків?”

“Так, ми – вільні слуги. Але це було б негарно з нашого боку, якщо б ми негайно покинули нашу службу; тому що отари саме зараз потребують великого догляду, а знайти інших пастухів важко.”

“Ні, це було б негарно з вашого боку. Але це і не є потрібним – негайно. Я своєчасно повідомлю вас, щоб ви могли добросовісно про все потурбуватися. Я хочу, щоб ви звільнилися, об’єдналися із учнями і могли допомагати мені…”

“О, вчителю!” Троє не можуть опам’ятатися із радості. “Але чи ми будемо здатні на це?” – питають вони всі потім.

“В цьому я не сумніваюся. Отож, ви зрозуміли? Як тільки це стане для вас можливим, ідіть до Ісаака.”

“Так, вчителю.”

“Тепер ідіть до інших. Я скажу пару слів людям.”

І він повертається від пастухів і повертається до народу.

“Мир вам! Вчора я чув мову двох нещасних. Один знаходиться на світанку свого життя, інший – уже досягнув життєвого вечора: дві душі, що плакали у своєму відчаї. В серці я плакав із ними, тому що я бачив, скільки біди на землі; біди, яку можуть полегшити тільки Бог, точніше знання про Бога, його велика і безкінечна доброта, його постійна присутність і його обітниці. Я бачив як людина може бути катована людиною і впасти у скорботу через смерть, що сатана використовує для того, щоб знищувати біль і зруйнувати усе. Тут я сказав собі: “Діти Божі не повинні терпіти при цих тортурах ще болі подальших тортур. Ми хочемо дати тим знання Бога, які ще його не мають, ми хочемо повернути його тим, які забули його перед напором болів.” Але

я також пізнав, що мене одного недостатньо для безчисленних потреб братів. Так я вирішив покликати багатьох, у все зростаючій кількості, щоб усі, хто потребує Божої розради, отримали її.

Ці дванадцять є першими. Вони здатні як моє друге Я вести інших до мене, отже до розради; всіх, хто обтяжений завеликим тягарем страждань. Істинно кажу я вам: Прийдіть до мене всі змучені, пригнічені, з пораненим серцем і втомлені і я розділю ваш біль і подарую вам мир. Прийдіть до мене через моїх апостолів і моїх учнів і учениць, число яких побільшується із кожним днем завдяки новим добровольцям. Ви знайдете розраду у ваших стражданнях. Супутників у вашій самотності, братню любов, що дозволить вам забути ненависть світу; ви знайдете перш за все найкращого утішителя, досконалого товариша – Божу любов. Ви більш ні про що не будете сумніватися. Ви ніколи більше не скажете: "Для мене все закінчилось!" але говоритиме: "Все починається для мене у надприродньому світі, де немає віддалей і розлук", так що сироти поєднані зі своїми батьками, що у лоні Авраама, а батьки і матері, дружини і вдови віднаходять втрачених синів і втрачених супругів.

В цій юдейський землі, недалеко від Вифлеєму Ноемі, я нагадую вам про те, що любов заспокоює біль і дарує радість.

Роздумайте ви, плачучи, над безутішністю Ноемі, коли її дім залишився без чоловіків. Послухайте її сумні слова, звернені до Орфи і Рут: "Повертайтесь у дім вашої матері. Хай Бог викаже вам милосердя, як ви тим, що мертві, а також виказав милосердя мені." Почуйте її втомлене наполягання. Вона нічого більше не сподівалася від життя; вона, що колись була красунею Неомі. Вона стала трагічною Неомі, розірвана болем і виповнена єдиним бажанням: повернутись до місця, де вона була щаслива своєї юності серед любові супруга і поцілунків дітей. Вона сказала: "Ідіть, ідіть. Немає змісту приходити до мене… Я наче мертва… Моє життя більш не тут, а там – в іншому житті, де вони. Не жертвуйте свою молодість речі, що помирає; тому що я справді ще тільки річ. Все мені байдуже! Бог взяв у мене, він, що так тяжко побив мене; це було б егоїзмом – затримувати вас, молодих людей, біля мене, мертвої. Ідіть до своїх матерів!… "

Але Рут залишилась, щоб бути опорою страждаючій старості; тому що вона усвідомила, що є завжди більші болі, ніж власні і що її біль молодої вдови був би все ж меншим від болю жінки, що окрім чоловіка втратила ще й обидвох синів; так як біль людини, що через багато причин прийшла до того, щоб ненавидіти світ і бачити ворога, в кожному якого вона побоюється і від якого вона повинна захищатися – цей біль більший від усіх інших болів; тому що він зачіпає не лише тіло, кров і дух, але і душу з її надприродними обов'язками і правами; людина потрапляє у небезпеку загинути. Скільки є у світі бездітних матерів для дітей, що втратили матерів! Скільки вдів без потомства, що можуть зустріти гідну співчуття одиноку старість! Скільки є таких, що не знають людської любові і нещасливі у своїй потребі любові; вони все б віддали, щоб побороти ненависть в нещасному людстві, що все більше страждає, тому що ненависть все сильніша.

Біль є хрестом, але і крилами. Скорбота оголює, але для того щоб одягнути знову. Підніміться ви, що плачете! Відкрийте очі і струсіть пригнічення, морок і егоїзм! Роздумайте: Світ є земля, на якій плачуть і помирають. Світ гукає: "Допоможи мені!" устами сиріт, хворих, самотніх, тих, що у розпачі, устами зраджених або жертв жорстокості, полонених внаслідок помсти. Ідіть до них, що кличуть! Забудьте про самих себе серед забутих! Виздоровлюйте серед хворих! Надійтеся із тими, хто втратив надію! Світ відкритий перед усіма, хто має добру волю, щоб служити Богові у ближньому і здобути небо, що є поєднанням із Богом і зустріч з усіма, кого ми оплакуємо. Тут – місце бою, там – перемога. Ходіть! Наслідуйте у всіх своїх стражданнях Рут! Скажіть і ви: "Я залишуся з тобою до смерті." І коли нещасні, що вважають себе приреченими, відповідають: "Не звіть мене більше Ноемі, а Мара; тому що Бог виповнив мене гіркотою", – терпеливо очікуйте! Істинно кажу я вам, одного дня ці нещасливі нагородять вашу витримку вигуком: "Хвала Господеві, що звільнив мене від гіркоти, смутку і самотності за допомогою створіння, що зуміло зробити свій біль плідним для добра. Хай Бог навіки благословить це створіння, тому що воно стало моїм рятівником."

Добрий вчинок Рут щодо Ноемі – подумайте про те – подарував світові Месію, тому що від Давида Ісаї, від Ісаї Овіда походить Месія, як Овід Вооза, Вооз Салмона, Салмон Наасона, Наасон Амінадава, Амінадав Арамв, Арам Езрона і Езрон Фареса. Всі вони були покликані населити землю Вифлеєма і підготувати прихід Господа. Кожен добрий вчинок є початком великих справ, які ви не можете собі уявити. Перемога людини над власним егоїзмом може викликати хвилю любові, що здатна підніматися, підніматися і тримати у своїй світлій ясності того, хто її викликав, щоб донести його до підніжжя алтаря, до серця Божого.

Хай Бог дасть вам свій мир!"

Не йдучи в сад через двері, що знаходяться у живоплоті, Ісус стежить за тим, щоб ніхто не наближався до живоплоту, за яким чується голосний плач… Тільки коли удалилися всі жителі Ветсуру, іде і він зі своїми, не заважаючи цілющому плачу…

251. По дорозі в Хеврон;

Замисли світу і замисли Божі.

"Ви ж не хочете зробити прощу до всіх місць, що є святими для народу Ізраїля", –каже ядовито Іскаріот; він розмовляє з групою, в якій знаходяться Марія Алфеєва і Саломея, а також Андрей і Тома.

"Чому ні? Хто нам це заборонить?" – питає Марія Клеопа.

"Але я… Моя мати вже давно чекає мене!…"

"То іди до своєї матері. Ми потім прийдемо", – каже Саломея; здається , ніби подумки вона додає: "Ніхто не сумуватиме через твою відсутність!"

“Ні, так не піде! Я хочу піти до неї із вчителем. Мати не піде з нами, як це було домовлено. Це не повинно було статися, тому що мені було пообіцяно, що вона буде присутня.”

“Вона залишилась у Ветсурі, щоб зробити добре діло. Жінка там була дуже нещасна.”

“Ісус міг був її враз оздоровити, замість того, щоб дати їй повільно, крок за кроком, приходити в себе. Я розумію, чому він не хоче більше творити вражаючих погляд чудес.”

“Якщо він зробив це так, то мав для цього свої святі причини”, – каже спокійно Андрей.

“Так, але так він втрачає учнів. Перебування в Єрусалимі! Що за розчарування! Чим більше були потрібні резонансні речі, тим більше скривається він у тінь. Я так твердо розраховував – щось побачити, щось побороти…”

“Вибач за питання… Що ти хотів побачити і кого хотів побороти?” – питає Тома.

“Що? Кого? Ну, я хотів побачити його чуда і таким чином мати можливість дати відсіч тим, котрі стверджують, що він фальшивий пророк або опанований демоном. Тому що так про нього говорять, ти розумієш? Вони кажуть, коли вельзевул його не підтримує – то він бідна людина. А оскільки мінливість настрою вельзевула добре відома і відомо, що йому приносить задоволення то підтримувати, то кидати напризволяще, як це робить леопард із здобиччю і оскільки факти оправдовують ці роздуми, то я занепокоєний, коли я думаю про те, що він нічого не робить. Гарно ми тут стоїмо: як апостоли вчителя… повного учення, це не можна заперечити, але більш нічого.” Раптова запинка Юди після слова “вчитель” дає до розуміння, що він хотів сказати ще щось вагоміше.

Жінки вражені; Марія Алфеєва, як Ісусова родичка, чітко каже: “Я не дивуюся з тебе; мене більше дивує, що він тебе терпить, хлопче!”

Андрей, завжди смирний Андрей, втрачає терпіння і кричить, червоний від люті, раз зовсім схожий на свого брата: “То і іди! Не компрометуй себе завжди, через учителя! Хто тебе покликав? Нас він хотів. Тебе ні! Ти мусив багато разів просити і клянчити, перш ніж він тебе взяв. Ти нав’язав себе. Я не знаю, що мене стримує, розказати про все іншим…”

“З вами неможливо говорити. Мають рацію, коли називають вас забіякуватими і дурними…”

“Істинно, я і справді не розумію, в чому помилка вчителя. Я нічого не знав про ці примхливі інтриги демона. Бідний хлопець! Він мав би бути дійсно рідкісним створінням. Якби він був розумнішим, то не повстав би проти Бога. Але я це візьму собі на замітку”, – каже Тома іронічно, щоб пом’якшити бурю, що назріває.

“Не іронізуй. Я не жартую. Чи ти можеш стверджувати, що в Єрусалимі він був особливо помітним? Крім того, навіть Лазар це сказав…”

Тома гучно розсміявся. Потім він каже, все ще сміючись, і його сміх змушує Іскаріота знітитися: “Він мав нічого не зробити? Іди і спитай прокажених із Силоаму і Гінному. Але в

Гінномі ти більше не знайдеш жодного, тому що вони всі зцілені. Якщо ти не був при цьому присутній, тому що ти поспішив до… друзів, і тому нічого про це не знаєш, то це не перешкоджає тому, щоб у долинах Єрусалиму і в багатьох інших лунало Осанна зцілених", – закінчує Тома серйозно. Все ще серйозно він додає: "У тебе забагато жовчі, друже. Тому ти огірчений і скрізь бачиш зелене. Це очевидно хвороба, яка весь час повертається до тебе. Повір нам, це не є приємним – жити разом з таким як ти. Отримайся. Я нічого не розкажу іншим і якщо ці добрі жінки прислухаються до мне, то і вони мовчатимуть, а з ними і Андрей. Але ти, опануй себе! Не грай розчарованого, тому що немає розчарування. Це не є потрібним, тому що вчитель знає, що він робить. Не намагайся бути вчителем вчителя. Якщо він так повівся із бідною жінкою Елізою, то звідси ти можеш зробити висновок, що це було добре. Хай собі змії шиплять і плюють скільки хочуть. Не намагайся грати посередника між ними і Ним і ще менше ти маєш право почуватися приниженим через те, що ти з ним. Навіть якщо б він ніколи більше не зцілив і насморку, то все ж він був би могутнім. Одне його слово – чудо що продовжується. Задовольнись! Позаду нас немає лучників! Ми досягнемо своєї мети. Почекай-но, ми досягнемо того, що світ переконається, що Ісус є Ісус. Будь переконаний також і втому, що Марія відвідає твою матір, якщо вона це пообіцяла.

А тим часом ми робимо прощу через ці гарні місцевості; це наша робота! Цілком певно! Ми також вдоволимо учениць і відвідаємо гріб Авраама і його дерево, а потім гріб Осії і… що ви ще говорили?"

"Кажуть, тут мало б бути місце, де жив Адам і де вбили Авеля."

"Загальноприйняті беззмістовні легенди!…" – бурчить Юда Іскаріот.

"Через сто років скажуть, що і грот Вифлеємський і багато інших речей є легендами! А потім, вибач будь-ласка, ти ж захотів відвідати смердючу діру у Ендорі, що, як мені здається, не належить до священного циклу, ти так не думаєш? А сюди прийшли, тому що кажуть, що тут спочивають кров і прах святих. Ендор подарував нам Йоана, і хто знає…"

"Гарний подарунок, Йоан!" – іронізує Іскаріот.

"На обличчя – ні. Але в душі він може бути кращим, ніж ми."

"Не смішіть мне! З цим минулим!"

"Замовчи! Вчитель сказав, що ми повинні її забути."

"Це зручно! Я хотів би бачити, чи ви, коли я б щось такого зробив, забули б усе!"

"Всього доброго, Юдо! Краще буде, якщо ти залишишся сам. Ти задуже неспокійний. Якщо ти принаймні сам знав, що тобі бракує!"

"Що мені бракує, Томо? Я повинен споглядати, як прийшли першими – стаємо занедбалими. Я повинен споглядати, як усім іншим надають перевагу переді мною. Я повинен

усвідомлювати, що на мою відсутність чекали, щоб навчити молитви. Ти думаєш, що все це мене радує?”

“Ні, я так не думаю! Але я хотів би звернути твою увагу на те, що ти, якщо б ти був на пасху пішов з нами на вечерю, то також був би разом з нами на Оливній горі, коли вчитель вчив нас молитви. Я не бачу, в чому занедбують нас, що прийшли першими. Тому що тут говорить ця невинна дитина? Чи тому що з нами нещасливий Йоан?”

“І через одне, і через інше. Ісус майже більше не говорить із нами. Як ти бачиш, і тепер! Він проводить свій час у розмовах із дитиною. Йому ще довго треба чекати, поки він влиється в ряди учнів! А інший, який ніколи не стане учнем. Він занадто гордий, занадто освічений, занадто закоренілий грішник і має погані нахили. І все ж: “Йоан тут, Йоан ось!…”

“Отче Авраама, не дай мені втратити терпець! Чому ти думаєш, що вчитель віддає перевагу іншим перед тобою?”

“Ти цього і тепер не бачиш? Вже на часі покинули Ветсур, де він хотів дати науку трьом пастухам, яких і Ісаак міг успішно навчити; а кого він залишає біля своєї Матері? Мене? Тебе? Ні! Він залишає тут Симона. Старого, що вряди годи коли говорить!…”

“Але те небагато, що він каже, він каже завжди добре”, – відказує Тома, що тепер зостався сам, оскільки жінки із Андреєм відокремились від них і ідуть попереду поспішним кроком, наче щоб втекти і бути кусок дороги самим.

Обидва апостоли такі схвильовані, що не помічають, як до них наближається Ісус; тому що дорожній порох повністю глушить шерхіт його кроків. Але коли він не робить шуму, то двоє інших кричать за десятьох і Ісус їх чує. За ним їдуть Петро, Матей, обоє двоюрідних братів Господніх, Филип і Варфоломей, а також обидва сини Заведея з Маргціамом поміж себе.

Ісус говорить: “Це ти добре сказав, Томо! Симон говорить мало, але те “мало” завжди добре. У нього – спокійний дух і він має чесне серце. А перш за все у нього багато доброї волі. Тому я залишив його біля своєї матері. Він справжній сім’янин, що вміє вести себе, що страждав і є старшим. Тому – я говорю це з наміром, тому що я допускаю, що хтось називав вибір несправедливим – тому він найбільше підходив для того, щоб залишитися. Я не міг дозволити , Юдо, щоб моя Мати залишалася самою із бідною хворою жінкою. А залишити її було правильно. Мати завершить діло, яке я розпочав. Але я також не міг залишити її ні з моїми братами, ні з Андреєм, Яковом, Йоаном, або з тобою якщо ти не розумієш моїх підстав, то я не знаю, що я повинен тобі сказати…”

“Тому що це твоя Мати, молода, гарна, а люди…”

“Ні! У людей завжди нечистоти в думках, на устах, на руках, а особливо – в серці. Погані люди бачать в усьому тільки те, чим є вони самі. Але про ці нечистоти я не думаю. Вони відпадають мамі, коли висохнуть. Я віддав перевагу Симонові, тому що він старий і тому що не

нагадує задуже безутішній вдові про мертвих синів. Ви, молоді, через вашу молодість постійно нагадували б про це. Симон може вартувати, не в падаючи в очі; він н6евибагливий, вирозумілий і вміє опановувати себе. Я міг би був взяти Петра. Хто краще від нього підходить моїй Матері, але він все ще занадто імпульсивний. ти бачиш, я можу сказати це йому в очі і він через це не ображається. Петро відвертий і любить правду, навіть якщо вона йому в недолік. Я міг би був взяти Натанаїла. Але він ще ніколи не був в Юдеї. Симон знає Юдею добре; це стане перевагою, коли він буде супроводжувати Матір до Керіот. Він знає, де твоє помістя, а також дім у місті; він не…"

"Але, вчителю… чи твоя Мати справді відвідає мою матір?"

"Так вирішено; якщо вирішено, то воно і буде зроблено. Ми ідемо повільно і зупиняємося то водному, то в іншому селі для того щоб проповідувати. Чи ти не хочеш, щоб я проповідував Юдеї Благу Вість?"

"Так, звичайно. Вчителю… Але я думав… я вважав…"

"Перш за все ти мучиш себе химерами, які ти лише придумав. В другій чверті місяця ми будемо у твоєї матері. Ми – отже також і моя Мати із Симоном! Тепер вона проповідує Благу Вість у Ветсурі, місці в Юдеї, так як Йоан робить це в Єрусалимі; з нею дівчинка і священик, що до цього часу був прокаженим; так як роблять це Лазар із Мартою і старий Ізмаїл у Витанії і Сара в Юті, як напевне говорить твоя мати про Месію у Керіотах. Отож ти не можеш сказати, що я зоставив Юдею без науки. Навпаки, я даю юдеям, що є замкнутішими і гордішими від жителів інших областей, найніжніші голоси, голоси жінок і праведного Ісаака і мого друга Лазаря. Жінки кажуть свої слова у вишуканий жіночий спосіб; вони є майстринями у мистецтві вести душі туди, куди вони хочуть. Ти чого більше не скажеш? Чому ти майже плачеш, велика примхлива дитино? Що тобі дає – труїти себе тінями? У тебе ще є інші причини для занепокоєння? Давай, тоді говори! "

"Я поганий… а ти такий добрий. Твоя доброта завжди вражає мене, вона постій2но така свіжа, така нова… Я ніколи не знаю, коли знайду її не своєму шляху…"

"Ти сказав істину. Ти не можеш цього знати! Але це тому, що вона не свіжа і нова, а вічна, Юдо. Вона постійно присутня, Юдо… О, ось ми і поблизу Хеврону; Марія, Саломея і Андрей махають нам. Ходімо далі! Вони говорять із чоловіками. Вони розпитали їх про історичні місця. Твоя мати відмолодне при цих спогадах, мій брате!"

Юда Тадей посміхається кузенові, який посміхається так само.

"Ми всі омолоджуємося", – каже Петро. "Мені здається, наче я у школі. Але це гарна школа! Краща, ніж буркотуна Елісея. Ти пам'ятаєш, Филипе? О так, історія родів: "Назвіть міста родів!", "Ви не сказали їх хором… Почніть знову із початку…", "Симон, ти схожий на заспану жабу. Ти відстаєш. Почніть ще раз з початку." О так, я весь час повторював назви міст із давно

минулих часів і нічого не знав. Тут навпаки! Тут дійсно чогось вчишся. Знаєш, Маргціаме, за кілька днів твій батько складатиме екзамен; він точно знає…

Всі сміються і ідуть назустріч Андрею і жінкам.

252. Святкове привітання у Хевроні.

Вони сидять усі кружком у гайку біля Хеврону, їдять і розмовляють між собою. Юда, який тепер переконаний, що Марія відвідає його матір, знаходиться у найкращому настрої і намагається стерти спогад про його поганий настрій у товаришів і жінок тисячею знаків уваги. Очевидно він зробив у селі закупи, тому що він розповідає, що він знайшов його дуже зміненим від останнього року: "Звістка про проповіді і чуда Ісуса дійшла аж сюди; люди почали задумуватися над багатьма речами. Ти знаєш, вчителю, що у цій місцевості знаходиться один маєток Дори? І жінка Хузи має на цих пагорбах помістя і замок: своє придане. Видно, що трохи вона, а трохи робітники Дори підготували тут людей. Він, Дора, просив мовчати. Але вони!… Я думаю, що вони не мовчали б і під загрозою покарання. Смерть старого фарисея викликала потрясіння, ти знаєш! А спершу добре Йоани, що була тут перед пасхою! О, і коханець Аглаї прислужився тобі. Ти знаєш, що Аглая втекла незадовго після того, як ми тут пройшли? Він, коханець, злився як чорт і мстився на багатьох невинних. Тому народ вірить у тебе як у месника пригноблених і бажає тебе. Я думаю найкращі…"

"Месник пригноблених! Так, це я. Але на надприродньому рівні. Ніхто із тих, хто бачить мене царем і суддею земних справ із скіпетром і державою у руці – не бачать мене правильно. Звичайно, я прийшов щоб звільнити від пригноблення. Від гріха, найгіршого із усіх пригноблень, від хвороб, безутішності, незнання і егоїзму! Багато навчаться, що пригноблювати – неправдиво, якщо доля поставила їх над іншими. Вони навчаться використову4вати своє суспільне становище для того, щоб допомагати підлеглим."

"Лазар робить це, і також Йоана. Але їх тільки двоє проти сотень!" – каже сумно Филип.

"Річка при витоку не така широка, як у гирлі: каплі, водяні струмочки, але потім… Є річки, які у гирлі схожі на море."

"Ніл, чи не так?! Твоя мати розповідала мені це після повернення із Єгипту. Вона завжди говорила: "Море, повір мені, зелено-синє море! Бачити його при повені – це сон!" І вона розповідала мені про рослини, що здається ніби ростуть із води і про всю ту зелень, яка показувалась, коли відходила вода…", – сказала Марія Алфеєва.

"І я так кажу: як Ніл при витоці є водяним струменем, а тоді стає велетнем, так і ниточка, що служить сьогодні з любов'ю і з любові найменшим – стане розмаїттям. Йоана, Лазар, Марта тепер, а потім багато, багато!" Здається, що Ісус бачить усіх, хто виказує братам милосердя і посміхається, заглибившись у своє видіння.

Юда розголошує, що начальник синагоги хотів іти з ними, але не наважився прийняти рішення: “Ти пам’ятаєш, Йоане, як він прогнав нас останнього року?”

“Я пам’ятаю, але скажи це вчителеві!”

Ісус відповідає, що вони наближаються до Хеврону. Якщо жителі хотітимуть їх, то їх покличуть і вони залишаться; якщо ні – вони негайно підуть далі.

“Так ми зможемо побачити будинок Хрестителя. Кому він належить тепер?”

“Тому, хто хоче, я думаю. Шамаї виїхав і не повернувся. Він забрав слуг і меблі. Щоб помститися, громадяни розламали оточуючий мур; тепер дім належить усім. Принаймні сад. Вони збираються там, щоб вшановувати свого Хрестителя. Кажуть, що Шамаї вбили. Я не знаю, через що… здається, через якусь історію із жінкою…”

“Напевне якась інтрига при дворі!” – бурчить Натанаїл собі у бороду.

Група піднімається і іде у Хеврон, до дому Хрестителя. Прийшовши туди, вони знаходять там згуртовану групу громадян. Вони ідуть їм назустріч дещо невпевнено, зацікавлено і здивовано. Ісус вітає їх, посміхаючись. Вони збираються з духом, розсіюються, і з групи виділяється начальник синагоги, що був таким неввічливим минулого року.

“Мир тобі!” – тут же вітає Ісус. “Чи дозволиш ти нам зупинитися у твоєму місті? Я тут із усіма своїми улюбленими учнями, а також тут є декотрі матері.”

“Вчителю, чи не маєш ти злоби проти нас, проти мене?”

“Злоби? Це мені незнайоме; я також не знав би, через що я повинен відчувати неприязнь.”

“Останнього року я образив тебе…”

“Ти образив незнайомого і вважав, що маєш на це право. Але потім ти усвідомив і покаявся, що зробив це. Це позаду. Так як розкаяння знищує провину, так і сьогодення стирає минуле. Я більше не незнайомий для тебе. Які почуття до мене ти маєш тепер?”

“Пошану, Господи, Прагнення…”

“Прагнення? Що хочеш ти від мене?”

“Краще пізнати тебе.”

“Як? В якій спосіб?”

“Через твої слова і твої діла. Свідчення про тебе, про твоє вчення і твою силу, дійшло до нас; і нам сказали, що ти не був осторонь звільнення Хрестителя. Отож ти не ненавидів його, не намагався відтіснити нашого Йоана!… Він сам не заперечу4вав, що з0авдяки тобі він знову побачив долину священного Йордану. Ми були у нього, говорили про тебе і він сказав: “Ви не знаєте, кого ви прогнали. Я повинен виговорити вам; але я прощаю вас, тому що він вчив мене прощати і бути смиренним. Отож якщо ви не хочете бути прокляті Господом і мною, його слугою, то любіть Месію. Не сумнівайтеся! Його свідоцтвом є: Дух Миру, досконала любов, вища від любої іншої мудрості., небесне вчення, абсолютна смиренність; влада над усякими

речами, досконала покірність і ангельська чистота. Ви не зможете помилитись. Якщо ви вдихаєте мир поблизу людини, яка каже про себе, що є Месією; якщо ви п'єте любов, любов, яка походить від нього; якщо ви із вашої темряви входити у світло; коли ви бачите, що прощаються гріхи і оздоровлюються тіла, тоді скажіть: "Цей є воістину Агнець Божий!" Ми знаємо, що твої діла такі, про які говорив наш Йоан. Тому прости нам, люби нас, дай нам те, що чекає від тебе світ."

"Я тому прийшов; я прийшов сюди дуже із далека, щоб також дати і місту Йоана те, що я даю кожному місцю, яке мене приймає. Тому скажіть, що ви хочете від мене?"

"Ми також маємо хворих і перебуваємо у незнанні. Особливо стосовно любові і доброти ми є несвідомі. Йоан із його досконалою любов'ю Бога має залізну руку і вогненні слова; він хоче зігнути всіх, як згинає велетень стеблину. Багато впало на дусі, тому що людина є більше грішником, аніж святим. Це важко – бути святим. Кажуть, що ти не гнеш, але випрямляєш, не раниш, а накладаєш бальзам, не б'єш, а гладиш. Кажуть, що ти поводишся по-батьківськи із грішниками і маєш владу над хворобами, якби вони не називалися, особливо над хворобами серця. Равини більше не розуміють цього."

"Приведіть мені ваших хворих і тоді зберіться у цьому саду, що є покинутим і осквернений гріхом, тоді як колись був храмом милості, яка жила тут."

Жителі Хеврону розходяться в усіх напрямках, як ластівки; залишається тільки начальник синагоги. Він іде з Ісусом і учнями всередину огорожі саду в тінь альтанки, що поросла дикими буйними трояндами і виноградними лозами. Жителі Хеврону незабаром повертаються. Вони приносять паралізованого на ношах, приводять сліпу дівчину, глухонімого і двох хворих, що страждають на якусь невідому хворобу і яких ведуть супроводжуючи.

"Хай мир буде з тобою", – вітає Ісус кожного хворого, що приходить. Потім м'яке запитання: "Що ви хочете, що я зробив?" І відповідає жалібний хор нещасних; кожен хотів би розповісти свою власну історію.

Ісус, що сидів, піднімається і іде до німого, якому він зволожує губи своє слюною і якому він каже велике слово: "Відкрийся!" Так само він каже сліпій, закриті повіки якої він торкає пальцем, зволоженим слюною. Потім він дає руку паралізованому і каже: "Встань!" На кінець він кладе на обидвох хворих свої руки зі словами: "Станьте здоровими в ім'я Господа!"

Німий, який до цього часу видавав незрозумілі звуки, каже ясно і чітко: "Мама", в той час як дівчина відкриває до світла розпечатані повіки, знову закриває їх і знову відкриває і вказує пальцем на незнайоме сонце, сміється і плаче, тре очі, що незвичні до сонця і дивиться на землю, осіб і, особливо, на Ісуса. Паралізований впевнено встає із нош, а його милосердні носії піднімають їх пустими вгору, щоб людям, які стоять далеко, дати зрозуміти, що здобута милість, в той час як обоє хворих з радості плачуть і стають на коліна, щоб вшанувати свого рятівника.

Люди починають в захопленні вигукувати: “Осанна!”. Тома, що стоїть близько від Юди, пристально дивиться на нього і з таким промовистим виразом , що той йому відповідає: “Я був дурний, пробач!”

Після того як вигуки вщухли, Ісус починає говорити.

“Господь говорив до Josua (Ісуса) і сказав: “Промов до дітей Ізраїля і скажи їм: Розділіть міста з утікачами, від яких я через Мойсея говорив до вас, щоб туди міг утекти той, що мимовільно вбив когось і хоче уникнути гніву родичів і кровної помсти!” Хеврон одне з таких міст.

Сказано далі: “І старійшини міста не повинні видавати невинного тому, хто шукає його щоб убити, але вони повинні його прийняти і дати йому житло, щоб він міг перебувати там до суду і допоки не помре відповідний первосвященик. Після цього він може повертатися у своє місто і у свій дім.”

У цьому законі уже враховується милосердна любов до ближнього і звучить наказ дотримуватись її. Цю заповідь дав Бог, оскільки не дозволено вбивати попередньо обвинуваченого; не дозволено також вбивати у гніві.

Це стосується також і моральних переступив і звинувачень. Не дозволено обвинувачувати, якщо не досліджено точно, або судити, перш ніж буде вислухано обвинуваченого. Але сьогодні до теперішніх обвинувачень і присудів за вчинені або такі, що вважаються вчиненими, дій додаються нові: такі, які спрямовані проти людей, що виступають в імені Бога. Століттями це робилося проти пророків; сьогодні повстають проти Предтечі Христа і проти Христа. Ви самі можете це проконстатувати. Хреститель, якого підступом виманили із області Сіхему, очікує смерті у в’язницях Ірода; тому що він ніколи не погодиться з брехнею чи компромісом, навіть якби мав бути обезглавленим: ніщо не зруйнує його чесності і не зможе розлучити його душі із правдою, якій він вірно служив у всіх її різноманітних формах – божественній, надприродній і моральній. Так само переслідуватимуть і Христа, з подвоєною і десятикратною люттю, тому що він не обмежиться тим, щоб сказати Іродові: “Це тобі не дозволено”, але скрізь там, де він увійшовши знайде гріх або знатиме, що гріх присутній, скаже: “Це тобі не дозволено”, не виключаючи ніякої категорії в ім’я Боже і на Славу Божу. Як це може статися? Чи немає в Ізраїлі більше слуг Божих? Так, вони є. Але вони вшановують ідолів.

У листі Єремії до вигнаних серед інших є і такі речі. Я пробуджую їх у вашій пам’яті, тому що кожне слово листа є повчання, котре з моменту, коли Дух надиктував їх внаслідок події сьогодення, стосується і прийдешніх подій. Отож, написано: “Коли ви прийдете у Вавилон, то побачите ідолів із золота, срібла, каменю і дерева… Стережіться, щоб не наслідувати вчинки чужинців, чи страшитися їх, чи мати страх… скажіть у ваших серцях: ‘Тобі одному, о Господи, ми повинні поклонятися!’” І лист описує цих ідолів у всіх подробицях; ці ідоли, що мають

штучний язик і не послуговуються ним, щоб дорікнути своїм фальшивим священикам, які їх обкрадають, для того щоб золотом ідола покрити повій; але і у цих вони забирають золото, що забруднене проституцією, щоб знову покрити ним ідола; ці ідоли, яких руйнують іржа і черви, і які тільки тоді чисті і прибрані, коли людина помиє їхнє обличчя і одягне їх, тоді як вони самі ні на що не здатні, навіть якщо вони тримають у руках скіпетр і терези. І пророк закінчує: "Тому не бійтеся їх!" Далі він продовжує: "" Непотрібні як розбиті посудині є ці божки. Їхні очі повні пилу, який здіймають відвідувачі храму; вони завжди закриті, як у могилі, або як очі того, хто образив царя; кожна людина може вкрасти у них їхні коштовні одежі. Вони не бачать світла ламп, а тому вони у храмі наче поліна, а лампи тут є тільки для того, щоб покривати їх кіптявою, в той час як пугачі, ластівки та інші птахи летять їм на голову і бруднять їх своїм послідом; кішки роблять із їхніх одеж собі гнізда і рвуть їх на шматки. Ні, цих ідолів не треба боятися; вони мертві речі. І золото не потрібно їм; воно служить тільки прикрасою і якщо його не чистити, то воно і не блистить. Вони також нічого не відчували, коли їх виготовляли. Вогонь не пробудив їх до життя. Вони куплені за певні суми і виставлені там, де людина хоче їх мати; тому що вони соромугідним чином безсилі…Чому ж тоді їх назвам богами? Тому що їм поклоняються і проносять жертви у виставах облудних церемоній, у як не вірять ні виконавці, ні жителі. Якщо їм зробити добро чи зло, то вони не відплачують; вони нездатні призначити чи скинути царя; вони не можуть уділити ні багатства, ні бід; вони не можуть охоронити людину від смерті і захистити слабкого перед сильним. Вони також не мають співчуття до вдів і сиріт. Вони схожі на скалу в горах…" Приблизно так каже лист.

Погляньте, ми також маємо ідолів, але більше не маємо святих у рядах слуг Господніх. А звідси: зло може повставати супроти добра. Зло, що забруднює болотом розум і серце тих, що не є більше святими і гніздиться у їхніх фальшивих одежах доброти.

Вони не можуть більше вимовляти слова Божі. Це природньо! Вони мають виготовлений людьми язик і говорять людські слова, якщо не кажуть слів сатани; вони нічого іншого не вимовляють окрім непорозумілих закидів невинним і бідним і мовчать там, де вони бачать зіпсуття сильних світу цього. Тому що всі вони зіпсовані і тому не можуть докоряти за таку саму провину. Вони працюють старанно, не для Господа, а для Тамони і приймають золото розпусти і злочину, торгуючись, крадучи і будучи опанованими жадобою, що переходить всі межі і всяку міру. На них зостається всякий порох, бродить на них, і якщо вони показують Господеві помите обличчя, то Око Боже бачить дуже брудне серце. Іржа ненависті і червоточина гріха точить їх; вони нічого не роблять, щоб порятуватися. Вони обходяться із прокляттями як із скіпетром і мечем; але вони не знають, що вони самі прокляті. Заперті у своє мислення і свої пристрасті як трупи у своїх гробах чи полонені у своїй в'язниці, стоять вони тут у чіпляються за залізні прути своєї камери зі страху, що чиясь рука могла б витягнути їх звідти; тому що тут ці мертві все ще є

чимось: муміями, але не муміями із людським виглядом, але висохлими до сухого дерева тілами; зовні вони були б застарілими речами від світу, що шукає життя, що потребує життя, як немовля груди і який шукає того, хто дарує життя, а не трупний сморід.

Вони стоять у храмі, так, і дим ламп: почестей, покриває їх своєю сажею; але світло не проникає у них; всі пристрасті гніздяться у них як птахи і кішки; але жодне захоплення своїм завданням не запаює в них містичного неспокою за Богом. Вони відхиляють любов. Вогонь любові не запалює їх, так як любов не одягає їх своїм чудовим золоти сяйвом; подвійна любов по формі і походженню: любов до Бога і до ближнього по формі; любов до Бога і людини – джерело. Тому що Бог віддаляється від людини, яка не любить і джерело пересихає; і відхиляється людина від злих людей і пересихає і друге джерело. Все буде забрано людині без любові тим, хто є Любов. Вони дозволять купляти себе за прокляті гроші і вести себе туди, де їх хочуть мати користь і влада.

Ні! Ні, це не дозволено! Немає такої монети, за яку можна купити совість, а особливо совість священиків і вчителів. Не дозволено бути гнучким у земних справах, якщо вони провадять до дій, що суперечать встановленому Богом порядку. Це є духовне безсилля, а стоїть написано: “Євнух не може увійти у зібрання Господа.” Отож якщо імпотенти по природі не можуть належати до народу Божого, чи ж може тоді імпотент по духу бути Божим міністром? Істинно кажу я вам, що багато священиків і вчителів є зараз гріховними духовними євнухами, тому що вони покалічені у своїй духовній чоловічності. Багато, задуже багато!

Роздумуйте! Спостерігайте! Порівнюйте! Ви побачите, що ми маємо багато ідолів і мало слуг Доброго, що є Богом. А тому міста притулку не є більше містами притулку. Ніщо більше не шанується у Ізраїлі і святі помирають, тому що несвяті їх ненавидять.

Але я запрошую вас: “Прийдіть!” Я закликаю вас в імені вашого Йоана, який знемагає, тому що він був святим; він покараний, тому що є моїм Предтечею і спробував очистити шлях Агнеця від бруду.

Прийдіть, щоб служити Богу! Час близький ! не будьте не підготовленими до спасіння. Зробіть так, щоб дощ упав на засіяна поле. Інакше він пролився даремно. Ви, ви, жителі Хеврону, ви мали б бути на чолі! Чи ж ви не жили із Захарією і Єлизаветою? Ці святі заслужили у Неба Йоана і тут поширював Йоан пахощі милості зі справжньою чистотою свого дитинства і із своєї пустині посилав він вам пахощі своєї милості, що перешкоджали зіпсуттю, що стали чудом покаяння. Не розчаруйте свого Йоана! Він підніс любов до ближнього на майже божественну ступінь, люблячи останнього жителя пустині, як вас, його співгромадян. Звичайно він вимальовує для вас благополуччя. А благополуччя полягає у тому, щоб слідувати голосу Господньому і вірити у його слово. Виходьте численно із цього священичого міста на службу Господню! Я іду

мимо і кличу вас не будьте позаду повій. Яким достатньо одного слова милосердя, щоб покинути теперішній шлях і прийти на шлях добра.

При моєму прибуття мене спитали: “А чи не держиш ти неприязні до нас?” Неприязнь? О, ні! Для вас я маю любов! І я маю надію бачити вас у рядах мого народу; народу, який я в новому ісході поведу до Бога, у справжню землю обітовану: у Царство Боже через Червоне Море помислів і через пустелю гріха, вільну від усякого рабства. У вічну країну, сповнену величі і миру… ходіть! Це Любов проходить мимо! Хто хоче, може послідувати за нею; тому що для того, щоб бути прийнятим нею, достатньо тільки доброї волі.

Ісус закінчив несподіваним мовчанням. Здається, що багато людей зважують почуте, продумують і порівнюють його.

В той час як це відбувається, а Ісус, втомлений і розігрітий, сідає і розмовляє із Йоаном і Юдою, по той бік огорожі саду лунає крик. Спочатку спутані крики, а потім зовсім ясно: “Це він є Месія? Він є тут?” А після того, як це підтвердили, приводять каліку, що виглядає буквою З, такий він скорчений.

“О, це Масала!”

“Але він занадто скалічений; чого він може сподіватися?”

“Його мати, нещасна, також тут!”

“Вчителю, чоловік прогнав цю жінку через народження урода; вона живе тут із милостині. Але тепер вона стара і вже не буде довго жити…”

Справді – урод! Він підійшов до Ісуса. Каліка навіть не може глянути Ісусові в обличчя, наскільки сильно він зігнутий. Він схожий на карикатуру людини-мавпа, або людини-верблюда. Мати, стара і бідна, не каже жодного слова, вона тільки зітхає: “Господи, Господи… я вірю…”

Ісус кладе свої руки на похилі плечі чоловіка, що дістає йому тільки до талії, піднімає своє обличчя до неба і вигукує: “Встань і іди дорогою Господа!” Чоловік стрясається і випрямляється як нормальна людина. Рух послідував так раптово, що можна подумати ніби зламалася пружина. Що привела його у цю абнормальну позицію. Тепер він досягає Ісусові до плеч, дивиться на нього і разом із матір’ю опускаються на коліна. Вони цілують стопи рятівника.

Що зараз діється у народі – описати неможливо. Незважаючи на весь опір, Ісус змушений зупинитися у Хевроні; тому що народ збирається перекрити усі виходи, щоб перешкодити його відходу.

Таким чином Ісус подається у дім старого начальника синагоги; що повністю змінився від останнього року.

253. В Юті; проповідь в домі Ісаака.

Вся Юта вийшла назустріч Ісусу із польовими і лісовими квітами її пагорбів і ранніми овочами її культур, з посмішками її дітей і благословеннями її жителів. Перш ніж Ісус зміг ступити ногою у селище, він уже оточений цими добрими людьми, які будучи повідомленими через Юду Іскаріота і Йоана, поспішили сюди з усім тим, що здалося їм найбільш підходячим для того, щоб вшанувати Спасителя, а передовсім – зі своєю любов'ю.

Ісус не може робити нічого іншого, як уділяти словом і жестом благословення цьому натовпу з дорослих і дітей; натовпу, що оточив його і тиснеться до нього, цілує йому одіж і руки, і кладе немовлят на руки, щоб він благословив їх своїм поцілунком. Першою, що це робить, є Сара, що простягає йому розкішну дитину віком близько десяти місяців, що відтепер називається Осія ().

Любов перешкоджає Ісусові рухатися далі, тому що вона така могутня, як висока хвиля. Я думаю, що Ісуса більшою мірою несе ця хвиля, аніж власні ноги, а його серце припідняте у радості, яку дарує йому ця любов. Його обличчя сяє як у момент живої радості яко Богочоловіка. Це не владний вираз з магнетичним поглядом годин, коли він творить чуда, не має статичний лик, котрий він показує, коли виявляє своє повсякчасне поєднання з Отцем. Це також не строгий вид, який він має, коли виговорює за провину: все рефлекси різних світел. А це є світіння годин відпруження всього його "Я", на яке нападають зі стількох сторін і він змушений слідкувати за кожним найменшим жестом, кожним словом. Від себе, чи від інших; так стаєш впутаним в інтриги світу, що як злобний павук тче свої сатанинські нитки навколо божественного метелика, Богочоловіка, і сподівається перешкодити йому тим у польоті і паралізувати дух, щоб він не врятував світ; він сподівається спотворити його слова, щоб він не повчав гріховне незнання землі; він сподівається зв'язати йому руки, щоб ці руки Вічного Священика не освятили людей, які зіпсовані сатаною і тілом, які хотіли би запнути йому очі, щоб досконалість його погляду – що є магнітом, прощенням, любов'ю і спонукою – що поборює кожен недосконалий сатанинський спротив, не притягувала до себе серця.

О, хіба не так відбувається все навколо Христа через діла ворогів Христових? Все ще намагаються наука єресь, ненависть і зависть і народжені із того самого людства вороги людства, як отруйні гілки здорової рослини, , зробити все, що знищити людство; це людство, яке вони ненавидять ще більше як Христа; тому що вони ненавидять його конкретно, роблячи все, щоб ограбити його через дехристиянізацію з його радості, оскільки вони не можуть прийняти Христа, тому що він є бог, а вони – тільки порох.

Так, вони роблять це! Але Ісус повертається у вірні серця, вартує звідти над іншими і говорить до них. Звідти він благословить людство, а потім… потім він дає себе цим серцям, і вони… вони торкаються Неба своїм Блаженством, перебуваючи тут, але палаючи, допоки все їхнє Єство не виповниться дивним неспокоєм: в почуттях і в органах, у відчуттях і в думках і

нарешті в дусі… Сльози і посмішки, зітхання, спів і вичерпання; одночасно настійні потреби життя є нашими супутниками, або більшою мірою самим нашим єством; тому що як кістки у тілі, вени і нерви під шкірою, а все це разом утворює людину, так і речі, що загорілися від Ісуса і були подаровані, в нас, у нашій жалюгідній людськості. Що є ми в ті моменти, які не можуть тривати вічно, тому що якби вони тривали більше, ніж одну мить, то помер би спаленим і знищеним? Ми більше не люди. Ми більше не тварини, обдаровані розумом, що живуть на землі. Ми є, ми є: о, Господи! Дозволь це мені сказати, не із гордості, але щоб вславити твою велич; тому що твій погляд спалює мене і доводить мене до екстазу… Тоді ми є серафіми. І це дивує мене, що із нас не виходять язики полум'я, відчутні для людей і для матерії, як це стається при з'явах проклятих. Тому що якщо це правда, що пекельне полум'я є таке, що достатньо одного єдиного відблиску від проклятого, щоб запалити дерево чи стопити метал: чим же є тоді твій вогонь, о Боже, який має усе, що є безкінечним і досконалим?

Ні, не помирають із гарячки, не згоряють із неї і не виснажуються гарячкою недуг тіла. Ти є нашою гарячкою, Любове! І з неї згоряють, помирають і виснажують себе і в ній розкриваються жили серця, яке не може більше витримати так багато. Я погано висловилася; тому що любов є марення, любов – це бурхливий потік, що рве греблі і затоплює все, що є не ним; любов – це наповнення духу істинними почуттями, що всі є присутні; тому що рука недостатньо швидка для того, щоб записати відчуте почуття від серця у думках. Це не так, не помирають. Живуть. Десятикратним життям. Подвоєним життям людини і блаженного: життя землі і життя Неба. Здобувають і возвишаються, о, в цьому я впевнена, життя без ущербу, без скорочення чи обмеження; тому що Ти, Отець, Син і Святий Дух, Ти, Бог, Творець і Триєдиний, дав Адамові життя як прелюдію для життя після прийняття через Тебе у Небі, після мирного переходу із земного раю до небесного і стрибка у люблячі руки ангелів; так як це було із солодким напівсном і солодким вознесінням Марії у Небо, щоб потрапити до Тебе, до Тебе, до Тебе, до Тебе!

Живуть істинним життям. А потім знову віднаходять себе тут, і, як сталося зі мною, дивуються, соромляться, що займалися стількома іншими справами і кажуть: "Господи, я недостойна. Прости, Господи!" Б'ють себе у груди, повні жаху, що вчинено гріх високомірності; і на світіння опускають щільне покривало, що. Якщо не продовжує горіти далі із співчуттям до нашої обмеженості надзвичайним полум'ям, то горить далі в середині нашого серця, готове в кожну мить, у бажаному Богом мить блаженства знову сильно спалахнути. Опускають завісу над святинею, де Бог горить своїм вогнем, своїм світлом, своєю любов'ю… і вичерпаний, і все ж відроджений продовжуєш свій шлях далі, неначе… сп'янілий від сильного і зміцнілого вина, що не затуманює розум, але оберігає його від того, щоб не дивитися і не думати про те, що не є Господь; ти, мій Ісусе, зв'язуюча ланка між нашою нужденністю і Божеством, Посередник відкуплення від нашої вини, Творець блаженства нашої душі, ти, Син, котрий продірявленими

руками вкладає наші руки в духовні руки Отця і Святого Духа, щоб ми були у вас, тепер і назавше. Амінь.

Але куди зайшла я, коли Ісус запалив мене і жителів Юти своїм поглядом любові? Ви помітили, що я більше не говорю від себе, або дуже рідко. Скільки речей могла б я сказати! Але тілесна втома і слабкість, що огортають мене зразу ж після диктантів, і духовний сором, що стає все сильнішим, чим більше я просуваюся вперед, переконують, навіть зобов'язують мене мовчати. Але сьогодні… я зійшла задуже високо, а, як відомо, повітря стратосфери спричинює втрату контролю… А я зійшла набагато вище стратосфери і не змогла більше опановувати себе… А потім я думаю, що ми, якщо би ми всякий раз мовчали, коли захоплені цим виром любові, то врешті вибухнули б як снаряд, або, краще кажучи, як перенагріті закриті котли…

Простіть мені, отче. Отож продовжимо.

Ісус входить у Юту, його супроводжують до ринкової площі, а звідти – до бідного будиночка, в якому впродовж тридцяти років страждав Ісаак. Йому пояснюють: "Сюди ми приходимо, щоб говорити про тебе і щоб молитися, як у істинній, справжній синагозі. Тому що тут почалося наше знайомство і тут кликали тебе до нас молитви святого. Увійди! Поглянь, як ми все облаштували."

Будиночок, що рік тому складався із трьох дірявих кімнат (в першій хворий Ісаак просив милостиню, друга служила коморою, а третя – кухнею, що вела у двір), перетворений в єдину кімнату, в якій стоять лавки для людей, що сходяться тут. У хижці в дворі виставлені деякі предмети обстановки Ісаака як реліквії; глибока пошана жителів Юти зробила двір менш сумним місцем. В'юнки рослини утворюють початок альтанки; вони обвиваються навколо тросів, що натягнуті сіткою, аж до висоти низького даху.

Ісус хвалить і каже: "Тут ми хочемо залишитися. Я прошу вас дати притулок тільки жінкам і дитині."

"О, вчителю, це ніяк не повинно трапитись! Ми прийшли сюди з тобою і ти промовлятимеш до нас; але ти і твої учні – всі наші гості! Подаруй нам милість могти прийняти тебе і слуг Божих. Жалко тільки тог, що вас не так4 багато, скільки будинків у вашому розпорядженні…"

Ісус погоджується і покидає будиночок, щоб податися до будинку Сари, яка нікому не передає право запропонувати Ісусові і його учням гостину.

…Ісус промовляє в домі Ісаака. Люди наповнюють приміщення, двір і ще потребують місця; і, щоб усі й його зрозуміли, Ісус стає посередині приміщення, так що його голос чути також в дворі і на площі.

Це має стосуватися теми, що саме розглядалася на основі попередніх запитань або подій. Ісус каже: "… Але не сумнівайтеся в цьому. Як каже Єремія, вони самі дізнаються, як це гірко і

боляче – покинути Господа. Для певних злочинів, ми друзі, немає жодного нітрату чи боріду, що були б здатними витравити пляму. І полум'я пекельне не гасить цього знаку. Він не знищимий.

І тут також слід відзначити правильність слів Єремії. Наші великі Ізраїлю справді здаються дикими ослами, про яких говорить пророк. Залишені без нагляду у пустелі їхнього серця; тому що, повірте мені, допоки хтось є з Богом, навіть якщо він є такий бідний як Йов, самотній і наглий – він ніколи не самотній, бідний і обнажений, ніколи не в пустелі. Але вони удалили Бога із своїх сердець і тому знаходяться у безлюдній пустелі. Як дик ослиці занюхують вони на вітрі запах ослів; тобто в нашому випадку: владу через пожадливість, гроші, а крім того і по-праву – нечистоту; за їхнім запахом вони біжать аж до злочину. Так, вони слідкують за ними і будуть слідкувати за ним більше і більше. Вони не знають, ще не їхня стопа, а їхнє серце є нагим в очах Божих, який покарає їхній злочин. Якими здивованими будуть царі і князі, священики і книжники, які в істині до того, що є нічим, або, ще гірше. Є гріхом, говорили і говорять: "Ти мій отець. Ти створив мене!"

Істинно, істинно кажу я вам, що Мойсей розбив у гніві таблиці Завіту, коли побачив, як народ поклоняється ідолам, а потім зійшов на гору, для того щоб молитися, поклонятися, і він був вислуханий. Так продовжується століттями. Але воно ще не зникло і не зникне, а сходитиме, як дріжджі у муці – ідолопоклонство у серцях людей. Майже кожна людина має свого власного золотого тільця. Земля є дикою місцевістю ідолів, тому що кожне серце є алтарем, на якому тільки рідко є Бог. Якщо має не певну зла пристрасть, то має іншу. У кого немає жадоби чуттєвих насолод, то є пристрасть з іншою назвою. Хто робить усе не тільки заради грошей, робить усе задля свого положення у суспільстві. Хто не живе цілком заради тіла, живе цілком заради егоїзму. Скільком багатьом "Я" як золотим тільцям поклоняються у серцях! Прийде день, коли вони, поражені, взиватимуть до Господа і отримають відповідь: "Зверніться до своїх богів, я тебе не знаю!" Я тебе не знаю! Жахливе слово, коли воно мовлене Богом до людини! Бог створив людський рід і знає кожну окрему людину. А якщо він каже: "Я тебе не знаю", то це є знаком, що він своєю волею стер цю людину у своїй пам'яті. Тебе не знаю! Чи Бог не занадто суворий із цим присудом? Ні! Людина кричала до Неба: "Ч тебе не знаю", і Небо відповіло людині: "Я тебе не знаю." Точно як луна…

Тому роздумайте: людина зобов'язана признавати Бога із вдячності і з огляду на власний розум.

Із вдячності: Бог створив людину. Він подарував їй безцінний дар життя і забезпечив її невимірним даром милостей. Якщо останній втрачається через провину, тоді людина чує в собі велику обіцянку: "Я хочу знову подарувати тобі милість." Бог, ображений, є тим. Хто так говорить до того, хто образив, наче він, Бог, і винним і зобов'язаним усе виправити. Бог дотримується своєї обіцянки. Я тут, щоб знову подарувати людям милість. Бог не задовольнився

тим, щоб дати тільки надприродне; він схиляє свою надприродну сутність, щоб потурбуватися про обтяжуючі потреби тіла і крові людини і дає сонячне тепло, скріпляючу силу води, зерна, винограду, найрізноманітніших фруктів і найрізноманітніших тварин. Так людина має від Бога всі засоби до життя. Він є благодійником. За це слід бути йому вдячним і показувати йому цю вдячність зусиллям пізнати його.

Повага до власного розуму: Помішані і слабоумні не є вдячні своїм опікунам, тому що вони не розуміють істинного значення догляду і ненавидять того, хто їх миє і годує, водить їх , або вкладає у ліжко, пильнує і оберігає від небезпек; вони ненавидять його, тому що через свою душевну хворобу плутають догляд із муками. Людина, що грішить проти Бога, сама себе позбавляє честі, тому що вона обдарована розумом. Тільки слабоумні і помішані нездатні відрізнити батька від чужого, благодійника від ворога. А розумна людина впізнає свого батька і свого благодійника; він радіє з того, що все більше знайомиться із ним, також в справах, яких вона не знає, тому що вони можливо сталися до її народження або до того, як вона була обдарована батьком чи благодійником. Отак треба триматися із Господом: доказувати, що маєш розум і не є твариною. Але багато в Ізраїлі схожі на помішаних, що не впізнають батька і благодійника.

Єремія запитує себе: “Чи може коли діва забути свої прикраси, а наречена свій – пояс” О так! У Ізраїлі є багато таких помішаних дів, цих безсоромних наречених, що забувають прикраси і шанований пояс, щоб одягнути на себе мішуру повій; і це стається у все зростаючому масштабі, чим вище підніматися по класах, які повинні б бути прикладом для народу! До них відноситься Божий докір, біль і сльози Божі: “Чому намагаєшся ти зобразити доброю свою переміну, щоб знайти любов, ти, що вчиш злоби і на краях одежі якого сліди крові бідних і невинних?”

Друзі, віддаленість може означати щось добре і щось зле. Бути віддаленим далеко від місця, де я часто промовляю – це недолік, що перешкоджає слухати слова Життя. Ви жалієтеся на це. Це правда. Але віддаленість має в собі і щось добре, тому що вона тримає вас далеко від місць, де вирує гріх і бродить зіпсуття і є нагоди пошкодити мені, перешкодити мені у моїй роботі і вкласти в серця сумнів і брехню про мене.

Тому мені миліше знати, що ви далеко від зіпсованих. Я потурбуюся про вашу освіту. Ви бачите, Бог уже потурбувався завчасно перш ніж ми познайомились і тому полюбили себе взаїмно. Я був знайомий вам, перш ніж ми побачились. Ісаак був моїм посланцем. Я пошлю багато Ісааків, щоб провістити вам моє посланство. А крім того ви маєте знати, що Бог може скрізь сам говорити із душею людини і виховувати її у своєму вченні.

Не бійтеся, що відособленість заведе вас у блуд! Ні! Якщо ви цього не захочете, ви не станете невірними Господеві і його Христу. Крім того, якщо хтось абсолютно не може бути далеко від Месії, хай знає, що Месія відкриває йому серце і обійми і каже: “Прийдіть! Прийдіть

ви усі, що хочете прийти. Залишайтеся ті, що хочете залишитись. Але проповідуйте його напротивагу безчесності, що що гніздиться у занадто багатьох серцях. Проповідуйте його на противагу легкодумності тих незліченних, що не можуть залишитися вірними; що забувають свої прикраси і свій пояс як душі , що покликані на весілля із Христом. Щасливі ви сказали: "Відколи ти прийшов до нас, у нас немає більше хворих і мертвих. Твоє благословення охоронило нас." Так, здоров'я – це велика справа. Але погляньте, що мій теперішній прихід зробив всіх вас здоровими духом, назавжди і у всьому! Тому благословляю вас і даю вам свій мир, вам, вашим дітям, полям, домам, урожаям, отарам, плодовим деревам. Послуговуйтесь тим у святості; не живіть для них, а з них; давайте надлишок потребуючим, щоб тим самим здобути повною мірою благословення вашого Отця і місце у Небі. Ідіть!

Я хочу залишитися для молитви…"

254. В Керіотах; Ісус промовляє у синагозі.

Ми в середині синагоги у Керіотах. На тому самому місці, де був покладений мертвим Саул, після того як він побачив могутню велич Христа. І на цьому місці, у замкнутій групі, над якою видніються Ісус і Юда, двоє найбільших, обидвоє із сяючими обличчями, один – через свою любов, інший – від радості із того, що його місто все ще вірне вчителеві і виказує йому з цією всією помпою пошану, ще тут знаходяться знатні люди із Керіот, а тоді, трохи далі від Ісуса, але тісно притиснуті одні до одного, як насіння у мішечку, громадяни; вони наповнюють синагогу, в якій , незважаючи на відкриті двері, не можна дихати. Щоб пошанувати вчителя і послухати його, вони збуджено спілкуються направо і наліво і створюють шум, в якому нічого неможливо зрозуміти.

Ісус терпляче мовчить. Але інші стають неспокійними, розмахують руками і кричать: "Тихо! " Заклик губиться у галасі як крик про допомогу на березі під час бурі.

Юда довго не роздумує. Він влізає на високу лавку і б'є по лампах, що звисають як виноград. Порожній метал звучить, а грона дзвенять як музичні інструменти. Люди заспокоюються і нарешті можна почути, як говорить Ісус.

Він каже до начальника синагоги: "Дай мені десятий звиток з полиці." Коли він його отримує, він розв'язує стрічку і віддає його назад начальнику синагоги, кажучи: "Читай четвертий розділ другої книги Маккавеїв."

Начальник синагоги послушно читає. І перед духовними очима присутніх проходять і мінливості долі Онії, і помилки Ясона і зради і крадіжки Менелая. Розділ закінчений. Начальник синагоги дивиться на Ісуса, який уважно слухав.

Ісус робить знак, що прочитано досить і звертається до народу: "У місті мого дорогого учня я не хотів би вживати звичайних слів повчань. Ми зупинимося тут на кілька днів і я хотів би, щоб

і він говорив до вас. Тому що відтепер повинен бути прямий постійний контакт між апостолами і народом. Це було вирішено у верхній Галилеї і там це принесло вже перший успіх. Але покірність моїх учнів змусила їх потім відступити у тінь, тому що вони побоювалися бути нездатними і недостойними зайняти моє місце . але вони повинні це робити і вони робитимуть це добре і так допомагатимуть своєму вчителеві. Отож, тут повинно взяти свій початок справжнє апостольське проповідування і поєднати у одній любові галілейсько-фінікійські границі з областями Юдеї, найпівденішими, що межують із країнами сонця і піску; тому що вчитель не може більше задовольнити потреби великих мас народу. І це правильно, що молоді орли покидають своє гніздо і роблять перші спроби літати, допоки сонце ще з ними і міцні крила підтримують їх.

Отож в ці дні я буду вашим другом і вашою підтримкою. Вони є слово і розсіюють насіння, яке я їм дав. Отож ви не одержите від мене слова загальних повчань; я хочу подарувати вам щось особливе. Пророцтво! Згадуйте у майбутні часи про те, коли жахлива подія людства затьмарить сонце і серця могли б впасти у темряву помилкового присуду. Я не хочу, щоб схилили до помилки вас, котрі із першого моменту були добрими до мене. я не хоче, щоб світ міг сказати: “Керіоти були налаштовані вороже супроти Христа.” Я справедливий. Я не можу допустити, щоб критика, яка говорить за або злобно і без любові проти мене, звинувачувала вас із різноманітних причин у провині супроти мене. так як у великих сім’ях не можна вимагати однакової святості від усіх дітей, так не можна вимагати цього і від населеного міста. Але було б несправедливо, щоб через одну розбещену дитину чи одного поганого громадянина, говорили: “Вся сім’я, чи все місто – прокляття.”

Отож слухайте, пам’ятайте про це, будьте завжди вірними і так як я вас люблю і захищаю вас від несправедливого обвинувачення, так і ви повинні любити невинних. Хто б вони не були. Яким би не було їхнє родство із винуватим. Тепер слухайте! Прийде час, коли в Ізраїлі знайдуться зрадники скарбу і батьківщини, котрі у надії стати друзями іноземців, говоритимуть погано про істинного Первосвященика і обвинуватять його, що він пов’язаний із ворогами Ізраїлю і погано поводиться із дітьми Божими. І щоб досягнути цього, вони здатні піти на злочин, а провину за це перекласти на невинного. Прийде час, коли знову в Ізраїлі, ще більше ніж в часу Онії, злочинець стверджуватиме, що він Первосвященик, піде до могутніх Ізраїлю і хотітиме підкупити їх золотом і, що ще більше низько, брехливими словами. Він перекрутить правду і не виступить проти неподобства; більшою мірою він буде переслідувати свою низьку мету і спробує, зруйнувати традиції, щоб легше здобувати душі, які більше не матимуть дружби Божої; все тільки для того, щоб досягти своєї мети. І це йому вдасться. О, Звичайно! Тому що якщо в тій самій будівлі на горі Моріа немає арен за зразком Ясона, то вони в дійсності є в серцях жителів гори, що за свою свободу готові продати те, що є більшим від шматка землі, а є їхнім власним

сумлінням. Тоді виявляється плоди старого блуду і хто має очі, щоб бачити – пізнає, що це відбувається саме там, де мали б панувати любов, чистота, праведність, доброта і священна релігія. Але якщо ті плоди вже змушували здригнутись, то плоди, що вийдуть із їхнього насіння, не лише жахатимуть, а й викличуть Боже прокляття.

І ось власне пророцтво. Істинно кажу я вам, що чоловік, який хитро, викликаючи довір'я і внаслідок тривалої підступної гри візьме на себе зобов'язання, передасть ворогам гроші Первосвященика, істинного Священика. Обманутий проявами любові і вказаний вбивцям жестом любові, Первосвященик, без жодного огляду на справедливість, буде вбитий. Яке звинувачення висунуть проти Христа – я говорю про себе – щоб виправдати страту? Яка доля буде уготована тим, що таке роблять? Безпосередня доля жахливої справедливості. Доля, що не індивідуально, а колективно сповниться ні співучасниках зрадника. Доля, що буде віддаленішою і жахливішою від долі людини, яку розкаяння приведе до того, щоб увінчати свій демонічний дух останнім злочином проти себе самого. Цей злочин буде сповнений в одну мить. А це останнє покарання буде довгим і жахливим. Ви знайдете його у словах: "… і запалений гнівом, наказав він негайно забрати у Андроніка пурпуровий плащ, зірвати додолу одежі і вести його через місто до площі, де він здійснив злочин супроти Онії" (2 Мак4, 38).

Так, священича каста буде покарана в синах, не тільки у виконавцях. А долю співучасників ви можете дізнатися із цих слів: "Голос цієї крові взиває із землі до мене. Тому ти повинен бути проклятим (Бут 4,9). Бог скаже це до свого народу, що не зумів зберегти подарунок Неба; тому що якщо правда, що я прийшов, щоб спасати, тоді горе тим, хто стане вбивцями, а не спасенними в цьому народі, що першим спасінням має моє слово.

Я сказав. Пам'ятайте ці слова! Коли ви почуєте, що говоритимуть, ніби я злочинець, то відкажіть: "Ні. Він це сказав. Це пророцтво, що збувається і він є умертвлена жертва за гріхи світу".

Синагога порожніє і всі жестикулюють і говорять про пророцтво і пошану, яку виказує Ісус Юді. Жителі Керіот відчувають себе пошанованими, тому що Месія вибрав рідне місто апостола і саме місто апостола із Керіот для початку апостольської праці, а також для подарунку пророцтва. Хоч це пророцтво і має сумний зміст, все ж великою честю є отримати його, а з ним і слова любові, що передували йому…

У синагозі залишаються Ісус і група апостолів. Вони разом ідуть в садок, що лежить між синагогою і будинком начальника синагоги. Юда сів і плаче.

"Чому ти плачеш? Я не бачу жодної причини для цього…" – каже інший Юда.

"Але так, я теж майже хотів би заплакати… Ви чули? Тепер ми повинні промовляти" - каже Петро.

"Ну, трохи ми вже робили це на горі. Ми робитимемо це весь час краще. Ти і Йоан, ви зразу ж виявилися здатними до цього," – каже Яків Заведея, щоб підбадьорити його.

"Я в цьому найгірший… але Бог поможе мені. Чи не так, вчителю?" – питає Андрей.

Ісус, що читає у свитках, які він взяв із собою, повертається і питає: "Що ти сказав?"

"Що Бог мені допомагатиме, якщо я повинен говорити. Я спробую повторити твої слова якмога краще. Але мій брат боїться, а Юда плаче".

"Ти плачеш? Чому?" – питає Ісус.

"Тому що я справді згрішив. Андрей і Тома можуть це засвідчити. Я очернив тебе, а ти відзначаєш мене, називаєш мене "твоїм дорогим учнем" і хочеш мати мене тут вчителем… Скільки любові!"

"Але чи ж ти не знав, що я тебе люблю?"

"Так, але… Дякую, вчителю. Я не буду більше ніколи бурчати, тому що я справді – темрява, а ти – світло!"

Повертається начальник синагоги і запрошує їх у свій дім. По дорозі він каже: "Я роздумую над твоїми словами. Якщо я правильно зрозумів, ти знайшов у Керіотах улюбленця, нашого Юду Симона, і ти пророкуєш, що ти знайдеш тут негідного. Це засмучує мене. Принаймні Юда буде урівноваження для іншого…

"Всім своїм єством", – каже Юда, що знову ожив. Ісус не каже нічого; він оглядає своїх співрозмовників, робить жест і розпростирає руки, наче хоче сказати: "Так є!"

255. В домі Юди із Керіот.

Ісус саме збирається сісти за стіл зі всіма своїми учнями у гарному домі Юди. Він каже до матері Юди, яка прибула у свій сільський дім, щоб достойно прийняти вчителя: "Ні, ти, мати, також повинна бути разом з нами. Ми тут одна сім'я. Це не проста холодна трапеза, що пропонується випадковим гостям. Я взяв у тебе сина і я бажаю, щоб ти прийняла мене як сина, так як я бачу в тобі матір; тому що ти достойна цього. Чи не так, друзі, так ми почуватимемося краще і як удома?"

Апостоли і обидві Марії якнайтепліше це засвідчують. І мати Юди з дуже блискучими очима, змушена сісти між своїм сином і вчителем, навпроти нього сидить Маргціам з обома жінками. Служниця приносить страви і Ісус жертвує, благословляє і розподіляє; тому що на цьому наполягає мати Юди. Він розподіляє, всякий раз починаючи від неї, що все більше зворушує жінку і робить гордим Юду. Одночасно налаштовуючи його на роздуми.

Говорять про різні речі і Ісус намагається зацікавити ними матір Юди і познайомити її з обидвома ученицями. Маргціам допомагає йому в цьому; він пояснює, що йому дуже подобається мати Юди, "тому що вона називається Марія, як усі добрі жінки".

“А жінку, яка чекає нас біля озера, ту ти напевно не любиш, бешкетнику?” – питає напівсерйозно Петро.

“О, дуже, коли вона така добра.”

“В цьому ти можеш бути впевнений. Всі кажуть це і я також мушу це сказати; вона завжди терпляча зі своєю матір’ю і зі мною також; це говорить про те, що вона добра. Але її звати не Марія, мій сину. У ній своєрідне ім’я; тому що її батько дав їй ім’я товару, що допоміг йому розбагатіти назвав її Порфирія. Пурпур гарний і коштовний. Моя жінка некрасива, але вона коштовна через свою доброту. Я люблю її, тому що вона дуже спокійна, чиста і мовчазна: три чесноти, яких не так легко знайти! Я вже спостерігав за нею, коли вона була ще маленькою дівчинкою. Часто ходив я з рибою в Капернаум і заставав її біля сітей, або біля колодязя, або також у садку біля дому мовчазною за роботою; і вона не була порхаючим метеликом, що літає туди-сюди; і не дурна курка, що закочує очі при кожному кукуріку півня. Вона ніколи не піднімала голови, коли чула чоловічі голоси і коли я. Залюблений у її доброту і її розкішні коси. І також … також із співчуття до її рабського становища у родині, перший раз звернувся до неї із словом вітання – їй тоді було шістнадцять років – вона ледве відповіла, ще більше запнулася покривалом і пішла в дім. О, це покривало довге, поки я усвідомив, що я не видався їй ведмедем і можу серйозно продовжити своє сватання!… Але я в цьому не розкаюсь. Я міг би пройти увесь світ, не знайшовши такої, як вона. Чи не так, вчителю, вона добра?”

“Дуже добра. Я впевнений, що Маргціам полюбить її, навіть якщо її звати не Марія. Чи не так Маргціаме?”

“Так; вона зватиметься “мама”; мами добрі їх треба любити!”

Потім Юда розповідає, що він робив протягом дня. Я розумію, що він інструктував матір про прибуття Ісуса і учнів. Потім він почав промовляти на полях Керіот, у супроводі Андрея. Тоді він каже: “Завтра я хочу, щоб ви усі прийшли. Я не хочу один сіяти. Давайте ходімо, по-можливості вдвох, по-обставинах дивлячись, іудей і галилеянин разом. Я, наприклад, з Йваном, а Симон з Томою. Якби тільки прийшов інший Симон! Ви – він показує на синів Алфея – будете разом. Я усім, навіть тим, які не хотіли знати, повідомив, що ви кузени вчителя. Все ж ви двоє (він вказує на Филипа і Варфоломея) можете іти разом. Я сказав, що Натанаїл – равин і належить до почту Ісуса. Це справляє враження. Отож залишається троє. Але як тільки тут буде Зелот – можна буде утворити парою більше. Потім ми поміняємося; тому що я хочу, щоб усі познайомилися з вами…” Юда переживає піднесення. “Я говорив про Десять Заповідей, вчителю, і спробував пояснити особливо ті місця, проти яких особливо грішать у цій області.”

“Не будь грубий у своїх словах., прошу тебе! Постійно думай проте, що лагідністю можна досягти більшого, ніж твердістю, і що ти також людина. Тому перевір себе і розваж, як легко ти

можеш впасти і як ти хвилюєшся, коли тобі докоряти задуже відкрито", – каже Ісус, тоді як мати Юди опускає голову і червоніє.

"Не бійся, вчителю. Я хочу намагатися в усьому наслідувати тебе. Все ж у селі, яке ми можемо бачити з цих дверей (вони їдять при відчинених дверях і з цього верхнього приміщення видно гарний краєвид), є хворий, який хотів би бути зціленим. Його не можна принести сюди. Ти пішов би зі мною?"

"Завтра, Юдо. Завтра вранці, цілком певно! Якщо є ще інші хворі, то скажіть це мені і ведіть мене до них."

""Чи ти справді хочеш виявити благодіяння моїй батьківщині, вчителю?

"Так, щоб не можна було сказати, що я був несправедливим до тих, хто не заподіяв мені нічого злого. Я і для злих чиню добро. То чому ж не для добрих у Керіотах? Я хочу залишити по собі немеркнучий спогад…"

"Але як? Ми ніколи більше не прийдемо у Керіоти?"

"Ми прийдемо знову, але…"

"Ось Мати, Мати із Симоном!" – щебече дитина, що побачила, як Марія яз Симоном піднімається сходами, які ведуть на терасу, де знаходиться зал.

Всі встають і ідуть назустріч обидвом. Чути вигуки, вітання і совання стільцями. Марія іде прямо до Ісуса і вітає його, потім – матір Юди, яка низько вклоняється, тоді як Марія випрямляє її і обнімає як дорогу товаришку, яку зустріла після довгої відсутності.

Вони повертаються в зал і Марія Юди робить розпорядження служниці, щоб та принесла страви для прибулих.

"Глянь, Сину, вітання Елізи", – каже Марія дає Ісусові малий звиток, який він відкриває і читає, після чого він каже: "Я це знав. Я був певен цього. Я дякую тобі, Мамо. Від себе і за Елізу. Ти справді "спасіння, благополуччя, щастя хворих."

"Я? Ти, Сину, не я."

"Ти, і ти є моєю найбільшою поміччю." Тоді Ісус звертається до апостолів і учениць каже: "Еліза пише: Повертайся мій мире. Я хочу не тільки любити тебе, але й служити тобі." Отож ми визволили одну істоту від страху і смутку і здобули ученицю. Так, ми повернемось."

"Вона хотіла б також познайомитися із ученицями. Вона повільно, але певно прогресує. Бідна, люба! Час від часу її все ще схоплює сповнене страху сум'яття. Чи не так Симоне? Одного дня вона спробувала вийти зі мною. Тут зустріла вона одного товариша свого Даніеля і нам коштувало великих зусиль, знову заспокоїти її. Але Симон такий тямущий! Він запропонував мені покликати Йоану, оскільки Еліза виявила бажання вийти; але Ветсур повний спогадів для неї. Так Симон пішов привести Йоану. Вона після днів свят повернулася у Ветсур, до своїх розкішних трояндових садів у Юдеї. Симон каже, що це було гарно, наче у сні – крокувати

пагорбами, вкритими трояндовими кущами, і що в нього було таке відчуття, ніби він у раю. Вона негайно прийшла. Йоана хотіла б переконати Елізу покинути Ветсур і прибути в її замок. Це їй удасться, тому що вона лагідна, як голубка, але також тверда, як граніт у своєму хотінні.”

“На зворотній дорозі ми підемо у Ветсур, а потім розділимося. Учениці залишаться на деякий час з Елізою і Йоаною. Ми підемо у Юдею; а на П’ятидесятницю зустрінемося у Єрусалимі…”

“Марія, Пресвята, і Марія, мати Юди разом. Не у міському будинку, а у будинку в селі. Вони самі.”

Апостолів є Ісусом в домі немає, а учениці з дитям затримались у чудовому фруктовому саду. Чути їхні голоси і плюскіт прання, коли вибивають до мурованої стінки. Напевно у них велике прання, а дитина грається.

Мати Юди, що сидить у кутку напівтемного приміщення біля Марії, каже: “Ці дні миру залишаться в мені як солодкий сон. Занадто короткі, занадто вони короткі. Я розумію, що не можна бути егоїстичною і я розумію, що ви повинні іти до цієї бідної жінки і до багатьох нещасливих. Ах, якби я тільки могла! Якби я могла зупинити час або піти з вами!… Але я не можу! Окрім мого сина у мене немає рідні і я мушу пильнувати добро дому…”

“Я розумію… Бути розділеною із сином – це біль для тебе. Ми, матері, хотіли би завжди бути біля наших дітей. Але ми даємо їх йому з цілком певної причини і так ми не втрачаємо їх. Навіть смерть не забирає їх у нас, якщо вони і ми в очах Божих у стані милості. Але ми маємо їх ще на землі, навіть коли воля божа відриває їх від наших грудей, щоб дати їх світові на його благо. Ми завжди можемо дістатися до них, і також луна їхніх справ є пестощами для нашого серця; тому що їхні вчинки є пахощами їхньої душі.”

“Що значить твій син для тебе, жінко?” – тихо питає Марія Юди.

Марія, Пресвята, певно відповідає: “Він моя радість!”

“Твоя радість!…” Потім вибух сліз і мати Юди схиляється вперед, щоб приховати сльози. Вона майже торкається чолом колін, так сильно вона нахилилася вперед.

“Чому ти плачеш, моя бідна подруго? Чому? Скажи це мені! Я щаслива у своєму материнстві, але я можу зрозуміти і тих матерів, що є нещасливими…”

“Так, нещасливими… Я до них належу. Твій син – твоя радість… Мій син є моїм болем. Він був ним дотепер. Тепер, відколи він біля твого сина, він менше засмучує мене. О, серед усіх тих, що моляться за твоє святе створіння, щоб він мав благо сприяння і успіх, окрім тебе, щасливіше, немає нікого, хто молився би стільки, як нещасна, що говорить із тобою. Скажи мені правду: що ти думаєш про мого сина? Ми є дві матері тільки Бог може нас чути. Ми говоримо про інших синів. Для тебе це легко – говорити про свого сина. Але чи принесе мені ця розмова радість або біль – все ж вона зумовить певне полегшення, бо я виговорюсь…

Жінка із Ветсуру майже втратила розум через смерть її синів – чи не так? Але я присягаюсь тобі, що я деколи дивлюсь на свого сина і думаю… він гарний, здоровий і розумний, але не добрий, не доброчесний і не відкритого серця; в ці хвилини я бажала б мусіти оплакати його як мертвого, ніж знати, що він проклятий Богом! Скажи мені, що ти думаєш про мого сина? Будь відвертою! Більше року горить це питання у мене на серці. Але кого я можу спитати? Співгромадян? Вони і не здогадувались, що Месія уже прийшов і що Юда захотів іти з ним. Я це знала. Він сказав це мені, коли прийшов сюди після Пасхи, як завжди високомірний і свавільний, коли мав свої капризи і завжди глухий до поради своєї матері. Повинна я спитати його друзів у Єрусалимі? Свята Мудрість і тиха надія стримують мене. Я не хочу сказати їм, кого я не люблю, тому що вони є усім іншим, тільки не святими: "Юда слідує за Месією." Я сподіваюся, що йдеться про один із його звичайних короткочасних капризів, які хоча і коштують мені сліз і болю, але скоро минають. Любов скількох дівчат тут чи деінде він здобув, а потім не взяв ніколи ні одну за жінку.

Ти знаєш, що є місця, куди він не наважується піти, тому що боїться справедливого покарання? І його приналежність до храму теж була капризом. Він не знає, чого хоче. Його батько, хай Бог простить це йому, зіпсував його. Я ніколи не сміла в своєму домі сказати; я могла тільки плакати і упокоряючись в різний спосіб, намагатися знову все поправити. Коли Йоана померла я знала, хоч ніхто не говорив про те, що вона померла із туги, після того як вона всю свою молодість прождала, а Юда нарешті пояснив, що він не хоче одружуватись; але в той самий час він послав друзів до Єрусалиму, щоб просити руки дочки у однієї багатої жінки із торговими зв'язками аж до Кіпру. Я вважала себе також винною. Ні! Ні, я не винна! Але він не слухає мене.

Минулого року, коли вчитель був тут, я усвідомила, що він усе знав і я хотіла говорити з ним. Але це дуже боляче для матері – бути змушеною сказати: "Стережіться мого сина. Він честолюбний, твердосердний, порочний, гордий і не має власної позиції." Так, він такий! Я молюся, щоб твій син, кий здійснює стільки чудес, сповнив одне із моїм Юдою… Але ти, скажи мені: що ти думаєш про нього?"

Марія, що мовчазно і зі співчутливим виразом обличчя слухала материнські жалі, не може обманювати зі своєю відвертою душею і каже тихо: "Бідна мати!… Що я думаю? Так, твій син не має чистої душі Йоана, ні лагідності Андрея; він не має і сили Матея, який захотів змінитися і якому це вдалося. Юда є… непостійний. Так, він такий! Але давай будемо багато молитися за нього, я і ти. Не плач! Можливо у твоїй материнській любові, що охоче хотіла б ним пишатися, ти бачиш його ще гіршим, ніж він є…"

"Ні, ні, я добре бачу і я дуже боюся."

Кімната повна жахів матері Юди; і в сутінках сяє лик Марії, що ще блідіше, ніж завжди після цього материнського визнання, що підтверджує підозру Матері Господа. Але вона опановує

себе. Вона притягає нещасливу матір до себе і голубить її, тоді як вона, оскільки зламані всі греблі стриманості, плутано і задихавшись від безсердечностей, розповідає вимоги і насильства свого Юди і закінчує словами: “Я червонію через нього, коли твій син виявляє до мене свою прихильність я не прошу його про те, але я певна, що він це робить по своїй доброті, щоб тим самим сказати Юді: “Подумай над цим, так поводяться із матір’ю.” Зараз він, як здається, прийшов у себе… О, якби це тільки було правдою! Допоможи мені, допоможи мені молитвою, ти, що є святою, щоб мій син не став недостойним великої милості, яку уділив йому Бог. Якщо він не хоче мене любити, якщо він невдячний мені, що народила і виховала його, то це не грає ролі. Але щоб він любив Ісуса і служив йому у вірності і вдячності! Якщо ні, тоді хай Бог забере у нього життя. Я б краще побачила його у гробі… так він був би нарешті моїм… тому що відколи він послуговується своїм розумом, я мало мала від нього. Краще мертвий, ніж поганий апостол! Можу я так молитися? Що ти скажеш?”

“Молися до Бога, щоб він повернув усе на краще. На плач більше. Я бачила у стіп мого Сина повій і язичників, а з ними – митників і грішників. Всі вони стали ягнятами його милостиню. Сподівайся , Маріє, сподівайся! Страждання матері рятують синів, чи не цього не знаєш?”

Цим втішаючи запитанням усе закінчується.

256. Дивна дівчина із Бетг7??

Я не бачу ні повернення у Ветсур, ні трояндових пагорбів Ветеру, які б так охоче бачила. Ісус один із своїми апостолами. Відсутній також Маргціам, що залишився очевидно із Матір’ю Божою і ученицями. Місцевість дуже гориста; густі соснові ліси поширюють бальзамічні і живильні пахощі своєї смоли. Через ці зелені ліси мандрує Ісус, спиною до сходу, разом зі своїми. Я чую, як вони говорять про Елізу, що дуже змінилася тепер рішилася послідувати за Йоаною в її садибу у Ветері, тому що вона переконана добротою Йоани. Вони говорять також про нову подорож до родючих долин, що лежать перед морем. Назви минувшої величі звучать і будять розповіді, питання, пояснення і доброзичливі дискусії.

“Коли ми доберемося до вершини цього пагорба, я хочу вам їх із висоти показати всі села, які вас цікавлять. Звідси ви зможете черпати думки, які будуть вам потрібні, коли ви промовлятимете до народу.”

“Але як так, мій Господи? Я не здатний до цього”, – зітхає Андрей і до нього долучаються Петро і Яків. “Ми наймізерніші!”

“Ах! І я не кращий. Коли ішлося про золото срібло, я міг говорити; але про ці речі…” – каже Тома.

“А я, хто був я?” – питає Матей.

“Ти не боїшся людей, ти можеш дискутувати”, – відказує Андрей.

“Але на жаль лише про інші речі”, – каже Матей.

“Ах так! Але… у любому випадку, ти вже знаєш, що я хочу сказати, і вважай, що я це сказав. Діло в тому, що ти здібніший від нас”, – каже Петро.

“Але мої дорогі! Немає потреби підніматися до возвишеного. Просто говоріть із вашого повного переконання, що ви думаєте. Повірте мені, якщо хтось переконаний, тоді і він переконує”, – каже Ісус.

Але Юда із Керіот просить його: “Дай нам багато відправних точок. Хороша ідея може бути корисною у багатьох ситуаціях. Ці села все ж ще нічого про тебе не знають, як мені здається; тому що ніхто не показує, що знає тебе.”

“Це все від того, що тут дує багато вітрів із Моріа, який робить усе неплідними…” – відповідає Петро.

“Це все тому, що тут ще не сіяно. Але ми будемо сіяти”, – самовпевнено відказує Іскаріот; він ще щасливий від своїх перших успіхів.

Вони досягли гребеня пагорбу. Перед ними відкривається широкий краєвид; це чудово – оглядати цю місцевість в тіні густих кущів. Різноманітні і сонячні пасма гір, що тягнуться у всіх напрямках як закам’янілі хвилі океану, якого збурив зустрічний вітер і який розмістився перед рівниною, що простяглася, із якої одинокою, як маяк у гавані, піднімається гора.

“Бачите село, що піднімається аж до вершини, наче хоче насолоджуватися сонцем аж до його заходу; там ми зупинимось; це наче центр променистого вінка історичних місць. Ходіть сюди! Там, на півночі лежить Ярмут (). Ви пам’ятаєте Йошуа ()? І про поразку царів, які хотіли захопити табір ізраїльтян, котрих підтримували гібсоніти? Біля нього Бет-Шемет, священиче місто Юди, у якому був повернутий філистимлянам ковчег, разом із золотим подарунками, які були накладені оракулами і священиками на народ для звільнення від бід, що спіткали філістимлян, котрі провинилися. Там, повністю на сонці Цор’а, батьківщина Самсона, а трошки далі на схід – Кімната, де він узяв собі жінку, здійснив багато героїчних вчинків і багато неподобств. Потім Азек і Сохо, колись польові табори філістимлян. Трохи далі внизу лежить Заноах, одне з міст Юди. Тепер поверніться і ви побачите долину Теребінто (), де Давид боровся проти Голіафа; ближче лежить Магедда, де Йошуа переміг самаритян. Ще раз поверніться. Ви бачите самотню гору посеред рівнини, що колись належала філистимлянам? Там є Гів’а (), батьківщина Голіафа і місце, де Давид шукав прибіжища у Авіза, щоб уникнути жахливою злоби Сеула і де також мудрий цар симулював безумство, оскільки світ захищає помішаних замість мудрих. На горизонті ви бачите рівнину із родючою землею філистимилян. Ми підемо туди, аж до Рампе. А зараз ми підемо у Бетггіну. Ти, так, ти, Филипе, що так благально на мене дивиться,

підеш із Андрієм через село. Ми зробимо перепочинок, в той час як ви підете до криниці або до торгової площі.

“О, Господи, не посилай нас самих! Ходи ти з нами”, – просять обидва.

“Ідіть, я сказав. По слушність допоможе вам більше, ніж моя німа присутність.”

…Отож Филип і Андрей ідуть через село, поки не знаходять малий заїзд, що більше схожий на хлів, як на заїзд; там всередині є покупці, що договорюються із пастухами про овець. Вони входять і німо стають у дворі, який оточений простим проходом під колонами.

До них поспішає господар: “Що ви хочете? Пристанище?”

Двоє перекидаються поглядом, дуже збентеженим поглядом. Очевидно жоден із добре обдуманих слів не приходить їм на думку. Але саме Андрей першим опановує себе і відповідає: “Так, пристанище, для нас і вчителя із Ізраїлю.”

“Що за вчитель? Таких багато. Але вони великі пани. Вони не приходять у бідні села, щоб принести бідним слою мудрість. Бідні мусять іти до них і вважати за милість те, що вони терплять нас поблизу себе.”

“В Ізраїлі є тільки один учитель! Він саме прийшов, щоб принести бідним Благу Вість; чим біднішими і гріховнішими вони є, тим більш вишукує він їх і наближається до них”, – лагідно відповідає Андрей.

“Але тут він не заробить грошей!”

“Він не шукає багатств. Він бідний і добрий. Його день повний, коли він може врятувати душу”, – знову відповідає Андрей.

Гм, перший раз, що я чую, що вчитель бідний і добрий. Хреститель бідний, але суворий. Він інші суворі і багаті і жадібні, як п’явки. Ви чули? Ходіть сюди, ви, що мандруєте світом. Ці чоловіки ось тут кажуть, що є бідний вчитель, який добрий і який приходить, щоб розшукати бідних і грішників.

“О, тоді це має бути той, що ходить одягнутим у все біле, як есей. Я бачив його де-який час тому в Єрихоні”, – каже один Маклер.

“Ні, той мандрує сам. Це має бути інший, про якого розповідав Тома; він випадково говорив про нього із пастухами із Лівії”, – відповідає один рослий і міцний пастух.

“Так, певно. Тепер він прийшов із Лівії аж сюди, щоб побачити твої кошачі очі!” – вигукує інший.

В той час як господар розмовляє і слухає зі своїми клієнтами, апостоли стоять посеред двору наче дві колони. Нарешті один чоловік каже: “Ви тут! Хто він? Звідки він прийшов?, про котрого ви говорите?”

“Це Ісус Йосифа із Назарету”, – каже серйозно Филип стоїть як той, хто очікує, що його висміють. Але Андрей додає: “Він – обіцяний Месія. Я заклинаю вас для вашого ж добра,

послухайте його! Ви називали Христителя. Добре, я був з ним і він звернув нашу увагу на Ісуса, що проходив мимо і сказав: “Ось Агнець Божий, що бере на себе гріхи світу.” Коли Ісус зійшов для хрещення у Йордан, тут відкрилося Небо і голос вигукнув: “Ось Син мій улюблений, якого я уподобав!” І любов Божа зійшла як голуб і засіяла над його друзями…”

“Бачиш, це все ж Назарянин! Але скажіть ви, що називаєте себе його друзями”

“Друзі? Ні! Ми є апостоли, учні і послані ним, щоб провістити його прихід; тому що хто потребує порятунку, повинен іти до нього”, – виправляє Андрей.

“Добре, добре! Але скажіть лиш: чи він дійсно такий, як кажуть одні, святий, що ще святіший від Христителя, чи він демон, як кажуть інші? Ви, що є з ним, тому що ви його учні, скажіть чесно: чи це правда, що він любитель втіх і обманщик? Що він любить повій і митарів? Що він ясновидець і вночі викликає духів, щоб дізнаватися таємниці сердець?”

“Чому ти ставиш цим чоловікам всі ці запитання? Спитай краще, чи він добрий. Ці двоє підуть ображеними і розкажуть вчителеві про наші погані речі і ми будемо прокляті. Ніколи не можна знати… Бог чи чорт, хто б він не був, все ж краще добре обійтися з ним.”

цього разу відповідає Филип: “Ми можемо відверто відповісти, тому що немає нічого злого, щоб приховувати. Він наш вчитель. Він – святий серед святих Його дні сповнені зусиллями дати науку. Невтомно іде він від місця до місця у пошуках душ. Свою ніч він проводить у молитві за нас. Він не зневажає столу і дружби; але не з користі. А щоб наблизитись до тих, як інакше не доступні. Він не відсилає митарів і повій; але тільки тому, щоб спасти їх. Його шлях позначений чудами спасінь і чудами на хворих. Йому послушні вітри і моря. Йому ніхто не потрібний, щоб сотворити чудо і ніякі духи, щоб могти читати у серцях.”

“А як він це може?… Ти сказав, що йому послушні моря і втри. Але ці речі не мають розуму. Як він може наказувати їм?” – питає господар.

“Дай мені відповідь, чоловіче: що на твою думку, важче, наказувати вітрові чи смерті?”

“О Єгова! Але смерті не наказують! Море можна заспокоїти оливою; йому можна протиставити вітрило; можна мудрим чином передбачити, що не слід виходити у море. Вітер можна утримати замками на дверях. Але смерті наказати неможливо! Немає оливи, яка зм’якшує її. Немає вітрила, закріпивши котре на нашому життєвому човні, можна було б так швидко плисти, щоб утекти від смерті. Немає також і замків, щоб не пустити смерть. Коли вона хоче прийти – тоді приходить, навіть якщо засунуті запори. Ніхто не може наказати цьому царю.”

“Все ж наш вчитель наказує йому. І не тільки смерть поблизу, навіть коли вона вже схопила свою здобич. Один юнак із Наїму повинен був бути саме покладений у жахливі глибини гробу; тут Месія сказав: “Я кажу тобі, встань”, і юнак повернувся до життя. Наїм не знаходиться за межами світу ви можете піти і подивитися.”

“Але як? У присутності всього Наїму.”

“По дорозі, у присутності всього Наїму.”

Господар і гості мовчки переглянулись. Тоді господар каже: “Але такі речі він робить напевне тільки для своїх друзів.”

“Ні, чоловіче! Для всіх, хто вірить у нього, і не тільки для них. Він є Милосердя на землі, повір мені! Ніхто даремно не звертається до нього. Слухайте усі! Немає серед вас нікого, хто страждає і скаржиться через хворобу у сім’ї, через сумнів, через каяття, через спокуси чи через незнання? Зверніться до Ісуса, Месію Благої Вісті. Сьогодні він тут! Завтра він буде десь інде. Не дозволено Божій Милості без користі пройти мимо”. – каже Пилип, що стає все впевненішим.

Господар проводить рукою через своє сиве волосся, відкриває і закриває рот, грається френзелями свого пояса… І каже нарешті: “Я хочу це спробувати! Я маю дочку. До останнього літа з нею було все добре. Потім вона стала дивною; вона стоїть як німа тварина у кутку, завжди там, і матері треба прикласти зусиль, щоб одягнути і нагодувати її. Деякі лікарі стверджують, що її мозок спалений від надмірного сонця; інші кажуть – через нещасливу любов. Інші люди вважають, що вона одержима. Але як це можливо, коли дівчина ніколи ніде звідси не виходила? Де вона взяла демона? Що скаже твій вчитель? Чи може демон заволодіти невинною?”

Филип впевнено відповідає: “Так, щоб мучити батьків і довести їх до розпачу.”

“А… він може зцілювати дивних? Смію я сподіватись?”

“Ти маєш вірити!” – швидко відказує Андрей. Він розповідає про чудо у Герасі і закінчує: “Якщо там із сердець грішників утік легіон демонів, як же тоді втікатиме той, хто проник у юне серце! Я кажу тобі, чоловіче: хто в нього вірить, для того неможливе стає простим, як дихання. Я бачив діла мого вчителя і засвідчую його владу.”

“О! Хто з вас піде привести його?”

“Я сам., чоловіче! Я зараз повернуся.” І Андрей спішить звідти. А Филип залишається, щоб говорити далі.

Коли Андрей помітив Ісуса під аркою воріт, куди він заховався від невблаганного сонця, яке розпікає сільську площу, то поспішає йому назустріч і каже: “Ходи, вчителю! Дочка господаря заїзду дивна. Батько просить тебе про її зцілення.”

“Але знав він мене?”

“Ні, вчителю! Ми спробували – познайомити із тобою…”

“І це вам вдалося. Якщо хтось заходить так далеко, що вірить, що я можу вилікувати невиліковну хворобу, то він уже прогресує у вірі. А ви боялися, що не справитеся з цим. Що ви сказали?”

“Це я зовсім не зміг би тобі сказати. Ми сказали, що ми думаємо про тебе і твої діла. Перш за все ми сказали, що ти є Любов і Милосердя. Світ так погано тебе знає!”

“Але ви знаєте мене добре, цього досить.”

Вони підійшли до малого заїзду. Всі гості з цікавості стоять при дверях. В їх центрі стоїть господар із Филипом.. господар безперестанку розмовляє, говорить, поки не побачив Ісуса, тоді спішить йому назустріч: “Вчителю, Господи, Ісусе… я … вірю, я твердо вірю, що це ти, що ти все знаєш, що ти все бачиш, що ти все можеш. Я вірю в це так твердо, що кажу до тебе: змилосердься над моєю дочкою, хоч я маю на серці багато гріхів. Хай моє створіння не буде покарано за те, що я був таким нечесним у моїй справі. Я не буду більше обманювати , я присягаюся в цьому! Ти бачиш моє серце із його минулим і його теперішнім каяттям. Прощення і милосердя, вчителю, і я говоритиму про тебе всім, що приходять сюди, у мій заїзд.” Чоловік упав на коліна.

Ісус каже: “Встань і дотримуйся сьогоднішнього наміру! Приведи свою дочку до мене!”

“Вона у стайні, Господи. Спека робить її ще хворішою. Вона не хоче виходити.”

Це нічого. Я піду до неї. Це не спека. Це демон, який чує, що я іду.

Вони ідуть через двір у темне стайню. Всі ідуть слідом. Нечесана брудна дівчина кидається у темному куті туди-сюди; коли вона помічає Ісуса, то кричить: “Іди геть, іди геть! Не зважай на мене! Ти – Христос Господа, я один із тих, кого ти вигнав. Залиши мене в спокої! Чому ти стаєш на моєму шляху?”

“Вийди із цього створіння! Забирайся! Я хочу цього! Віддай Богові свою здобич і замовкни!”

Жахливий крик, протест, потім тіло, що опускається на солому і нарешті спокійні, сумні, здивовані запитання: “Де я? Чому тут? Хто вони?” І вигук: “Мамо!” дівчини, що засоромилась, тому що стоїть без покривала і у розірваному платті перед очима стількох чужинців.

“О, вічний Господи, вона зцілена!” Це зворушливо – бачити як грубий, червонощокий господар плаче як дитина він щасливий і плаче, цілуючи безперестанку руки Ісуса; мати також плаче, оточена юрбою здивованих діти; вона цілує свою звільнену від демона найстаршу. Присутні утворюють галасливу юрбу, сюди підходять ще й інші, щоб побачити чудо. Двір повен людей.

“Залишся Господи, заходить вечір. Зупинись під моїм дахом!”

“Нас тринадцять чоловік!”

“Навіть якби вас було триста, це б мене влаштувало! Я знаю, що ти хочеш сказати. Але жадібний нечистий Самуїл мертвий, Господи! І мій демон вийшов із мене. Тепер живе новий Самуїл. Він і далі буде господарем, але святим господарем. Ходи, ходи зі мною! Я хочу пошанувати тебе як царя, як Бога, яким ти є. О, хай буде благословенне сьогоднішнє сонце, яке привело тебе до мене.”

257. На рівнині по дорозі в Аскалон

Рівнина, відкрита сонцю, котре підсушує достигаюче зерно і витягує у нього пахощі, що вже нагадують хліб. Запах сонця, свіжої білизни, урожаю, запах літа.

Ісус іде через дозріле зерно. День гарячий, місцевість пустинна. На полях не видно жодної людини. Тільки стигле колосся і туті там дерева. Сонце, збіжжя, птахи, ящірки, зелені кущі у спокійному повітрі: це є те, що оточує Ісуса. Головна дорога, якою крокує Ісус, схожа на сліпучо білу і запорошену стрічку між колосся, що хвилюються; по одну сторону – мале село, по другу – селянський двір, більш нічого.

Всі ідуть мовчки і є розпарені. Вони зняли свої плащі, але все ж їм спекотно у їхніх вовняних одежах, хоч ті і легкі. Тільки Ісус, обоє кузенів і Іскаріот одягнені у лляну одежу чи в конопляну. Певно, що одежі Ісуса і Юди із білого лляного полотна; одежі синів Алфея здаються мені через їхню жорсткість важчими, ніж лляне полотно; вони мають той самий насичений колір слонової кості, яку має тканина із невибіленої коноплі. Інші одягнуті як звичайно витирають собі піт лляним полотном, що служить їм головним покривалом.

На одному перехресті вони підходять до малої групи дерев. У благородній тіні вони роблять перепочинок і п’ють жадібно воду із своїх фляг.

“Так спекотно, наче палить вогонь”, – бурмоче Петро.

“Хоч би був принаймі малий струмок! Але нічого, нічого!” – зітхає Варфоломій. “Моя фляга скоро буде порожня.”

“Я чуть не хочу сказати, що гори кращі”, – зітхає Яків Заведея, якому спека жене кров у голову.

“Найкраще все ж човен: прохолодно, заспокоююче, чисто, ах!” Серце Петра прив’язане до його озера і його барки.

“Всі ви праві. Але грішників слід шукати як і в горах, так і на рівнині. Якби вони не прогнали нас із “Обманливих вод” і не переслідували по п’ятах, я прийшов би сюди між тебетом і шебатом. Але скоро ми будемо на березі моря. Там вітер бухти охолоджує повітря”, – втішає Ісус.

“Так, це було б гарно. Тут ми схожі на вмираючих щук. Як може збіжжя бути таким гарним, хоч немає води?” – питає Петро.

“Тут є грунтові води, що зволожують грунт”, – пояснює Ісус.

“Було б ще краще якби вода була зверху, а не внизу. Яку користь це має для мене, якщо я зверху? Я ж не коріння”, – каже імпульсивно Петро і всі сміються.

Але далі Юда Тадей стає серйозним і каже: “Грунт є егоїстом, як і люди: він також черствий. Якби вони дозволили нам у тій місцевості відпочити і провести суботу, тоді ми мали б тінь, воду і спочинок. Але вони нас прогнали…”

“І харчі були. А тепер у нас нічого їсти. Я такий голодний. Якби були б хоч фрукти! Але фруктові дерева поблизу будинків. Хто туди наважиться? Якщо всі непривітні, як ті там…” – розмірковує Тома і показує на схід на село, яке вони пройшли.

“Візьми мою порцію, я ніколи не дуже голодний”, – каже Зелот.

“Візьміть і мою також”, – каже Ісус, – “хто найбільше голодний – повинен з’їсти.”

Але, складені докупи порції Ісуса, Зелота і Натанаїла утворюють справді маленьку купочку; це підтверджує озадачені очі Томи і Учнів. Все ж кожен мовчки з’їдає свою мікроскопічну порцію.

Терплячий Зелот іде до місця, де деякі зелені рослини на сухому грунті дозволяють зробити висновок про вологість. На дні гравієвого русла тече справді тонка нитка води, що точно скоро висякне. Симон кличе інших і всі поспішають сюди і прямують у ріденьку тінь ряду дерев, що ростуть на березі напіввисохлого струмка. Тепер вони можуть освіжити свої запорошені ноги, помити спітніле обличчя і, перш за все, наповнити фляги, котрі вони потім кладуть у тіні в воду, щоб ті зосталися прохолодними. Вони сідають біля підніжжя одного дерева і втомлено дрімають.

Ісус споглядає на них, сповнений любові і співчуття і хитає головою. Зелот, який ще раз пішов пити, бачить його і питає: “Що таке вчителю?”

Ісус встає, іде до нього і кладе йому руку на плечі. Він веде до іншого дерева і каже: “Що таке? Я стурбований, тому що ви втомлені. Якби я не знав, які я маю наміри щодо вас, то не зміг би знайти спокою через незручності, які я вам приношу.”

“Незручності? Ні, вчителю! Це для нас є радістю. І зусилля – це ніщо, коли ми сміємо іти з тобою. Ми всі щасливі, повір мені. Немає жалю за минулим, немає…”

“Мовчи, Симоне. Людське кричить і в добрих також. З людської точки зору ви не є неправі, якщо кричатимете. Я забрав вас із ваших домів, сімей і справ; ви прийшли і зовсім інакше уявляли собі слідування за мною. Але ваш теперішній крик, ваше внутрішнє обурення одного дня втихомириться; тоді ви зрозумієте, що це було гарно іти через туман і бруд, через порох і під палючим сонцем, будучи переслідуваними, втомленими, терплячи спрагу і без харчів за переслідуваним, нелюбимим, оклеветаним учителем. Все видасться вам гарним; тому що ви будете тоді думати інакше і все будете бачити в іншому світлі. Ви будете вдячним мені, що я вів вас своїм важким шляхом…”

“Ти сумний, учителю. І твій смуток через світ виправданий. Але ми не сумні, ми всі щасливі!”

“Всі? Ти впевнений?”

“Ти думаєш інакше?”

“Так, Симоне, інакше. Ти завжди щасливий, тому що ти зрозумів. Багато інших ні! Ти бачиш їх там, що сплять? Ти знаєш, скільки і які думки пережовують уві сні? І деякі серед учні? Ти думаєш, що вони залишаться мені вірними, поки все сповнеться?

Глянь, давай згадаємо стару гру, в яку ти напевно ти грав дитиною. (Ісус зриває круглу кульбабу, яка виглядає з-поміж каміння і яка уже дозріла. Обережно її підносить до уст і дує; ніжне утворення розпадається на крихітно маленькі парасольки, котрі піднімаються у повітря.) Ти бачиш? Глянь… як багато впало на мене, наче вони мене люблять? Порахуй їх… Двадцять три. В цілому їх було напевно тричі так. А інші? Поглянь! Одні ще летять, інші очевидно через свою вагу уже приземлились на грунт; деякі гордо піднімаються вверх своїм сріблястим пушком, інші падають у болото, яке ми зробили своїми флягами. Тепер… глянь, також від двадцяти трьох, що впали на мене, відлетіло сім? Достатньо було цих шершнів, щоб їх відвіяло геть вітром від їхнього польоту. Чого вони побоювались? Хто їх відвів? Можливо – жало, а можливо – гарні барви; чорна і жовта, привабливий вигляд, блискучі крила… Вони відлетіли… вслід за обманливою красою…

Симоне, так буде і з моїми учнями. Один по причині свого неспокою; інший – через брак витривалості; цей – через свою неповороткість, той – через гордість чи легкодумність; один – через охоту до бруду, інший – через страх чи невмілість; вони покинуть мене.

Ти думаєш, що всі, що кажуть до мене тепер: “я іду за тобою”, залишаться у вирішальну годину мого посланництва на моєму боці? На кульбабі було більш ніж сімдесять насінин, які створив мій Отець, а тепер тільки сім на мені; легші відлетіли з подихом вітру… Так буде. І я думаю про вашу внутрішню боротьбу, щоб залишитися мені вірними… Ходи, Симоне! Давай підемо і поглянемо на гарних стрикоз, що витають над водяною гладдю, якщо ти не хочеш краще відпочити.”

“Ні, вчителю, твої слова засмучують мене. Але я сподіваюся, що зцілений прокажений, переслідувана людина, яку ти оправдав, щоб він зміг знайти і дарувати любов, не покине тебе… Вчителю… Що ти думаєш про Юду? Останнього року ти плакав зі мною, через нього. Я не знаю… вчителю, облиш двох малих стрекоз, дивись на мене, слухай мене! Я б цього нікому не сказав… Ні супутникам і друзям також ні. Але тобі я це скажу. Мені не хоче вдатися це – полюбити Юду. Я маю це визнати! Він відхиляє моє бажання любити його. Не те, щоб він мене зневажав; ні, він навіть ввічливий зі старим Зелотом, якого він на основі свого знання людей вважає досвідченішим від інших. Але його манера діяти! Ти думаєш, що він відвертий? Скажи мені це.”

Ісус мовчить мить і зачаровано спостерігає за обидвома стрекозами, що утворюють на водяній поверхні маленьку веселку крилами, що переливаються перламутром; коштовну веселку, яка служить для того, щоб притягнути цікаву мушку, яку і ковтає одна із цих малих і жвавих

комах, котру в свою чергу хапає жаба чи ропуха, яка тепер поїдає разом і комаху і мушку. Ісус піднімається, тому що він був сів навпочіпки, щоб краще могти спостерігати природну драму, я каже: “Так є! Стрекоза має свої міцні челюсті, щоб харчуватися травами і сильні крила, щоб ловити мух, а жаба має широке горло, щоб ковтнути стрекозу. Кожен має своє і використовує своє. Ходімо, Симоне! Інші просипаються.”

“Ти не відповів мені, Господи. Ти не захотів мені відповісти.”

“Але я все ж тобі відповів! Мій старий вчений, подумай і ти знайдеш…”

Ісус залишає гравієве русло і прямує до учнів, що саме прокинулись і шукають його.

258. В суперечці із фарисеями;

Ісус – Господь і над суботою.

Все ще те саме місце; сонце вже не пече так невблаганно, тому що йдеться до вечора.

“Ми повинні поспішити дістатися до будинку”, – каже Ісус.

Вони ідуть і приходять до нього. Вони просять хліба переночувати, але управитель жорстоко відправляє їх.

“Зграя філістимлян! Зміїна порода! Завжди ті самі! Вони виросли на одному дереві і дають отруйні плоди”, – бурчать голодні і втомлені учні. “Вам віддасться те, що ви даєте.”

“Але чому ви грішите супроти любові? Вже не часи “око за око і зуб за зуб.” Ходімо далі. Ще не ніч і ви ще не помираєте з голоду. Мала жертва, тому що ці душі спраглі мене”, – закликає Ісус.

Але учні – я думаю, що більше із впертості, аніж із нестерпного голоду – заходять досить далеко в пшеничне поле і зривають колоски, розтирають їх у долонях і їдять зерна.

“Вони добрі, вчителю” – гукає Петро. “Ти не візьмеш? Вони двічі такі смачні… Я б, найкраще, з’їв усе поле.”

“Ти правий! Тоді вони пожаліли б, що не дали нам хліба”, – відказують інші поміж колосся і їдять із насолодою. Ісус один іде по дорозі, вкритій пилом. П’ять чи шість метрів позад нього розмовляють Зелот і Варфоломей.

На перехресті доріг стоїть група фарисеїв, що кидають похмурі погляди. Вони, можливо, їдуть до-дому із суботнього моління, на якому вони були присутні у малому селі, що видніється у кінці бічної дороги і що широко розпласталось як великий звір, який причаївся перед своєю печерою

Ісус помічає фарисеїв, лагідно дивиться на них, посміхається і вітає: “Мир хай буде з вами!”

Замість того, щоб відповісти на вітання, один фарисей високо мірно питає: “Хто ти?”

“Ісус із лазарету.”

“Ви гляньте, це він!” – каже один до інших. Тим часом до вчителя приєднуються Натанаїл і Симон, в той час як інші, ідучи борознами, доходять до дороги. Вони не жують і мають зерно у руках.

Фарисей, що спочатку заговорив, можливо найвпливовіший, знову починає говорити із Ісусом, котрий зупинився, щоб його послухати далі.

“Так, ти відомий Ісус із лазарету. Чому ти дійшов аж сюди?”

“Тому що і тут є душі, котрі треба рятувати.”

“Для цього досить нас. Ми зуміємо врятувати нас і наших підданих.”

“Якщо це так – то добре! Але я посланий, щоб проповідувати Благу вість і рятувати.”

“Посланий, посланий! А хто це нам докаже? Твої діла безсумнівно ні!”

“Чому ти так говориш? Ти не боїшся за своє життя?”

“Ах так, ти усіх віддаєш смерті, хто не поклоняється тобі. Ти хочеш вигубити цілу священику касту, фарисеїв, книжників і багато інших, тому що вони не поклоняються і ніколи не поклоняться тобі. Ніколи, не розумієш! Ніколи ми, вибрані Ізраїлю, не будемо вшановувати тебе… чи хоч любити тебе.”

“Отож тобі, тому що ти Бог, чи не так? Але мине такі як вшивий галілейський плебс, ми не дурні Юдеї, що бігають позад тебе і забувають інших равинів…”

“Не хвилюйся, чоловіче! Я нічого не вимагаю. Я сповняю своє післанництво; я навчаю любити Бога; я повторюю Заповіді , про які задуже часто забувають і , що ще гірше, погано керуються ними. Я хочу дати життя. Вічне життя. Нікому не бажаю тілесної смерті і ще менше – духовної. Я питаю тебе, чи не боїшся втратити своє життя; я маю на увазі життя твоєї душі; тому що я люблю твою душу, навіть якщо вона мене не любить. Я опечалений, коли бачу, що ти її вбиваєш, коли ти ображаєш Бога і зневажаєш його Месію.”

Здається, що на фарисея напала судома, такий він схвильований; він рве на собі одежу, відриває френзелі, знімає головний убір, висмикує на собі волосся і кричить: “Слухайте! Слухайте! До мене Йонатана Уціля, прямого нащадка Симона Праведного, до мене це він каже! Я ображаю Господа! Я не знаю, що мене утримує від тог, щоб проклясти тебе, але…”

“Тебе утримує страх. Але зроби це лиш. А не зроблю за це із тебе попіл. У певний час ти звиватимеш за мною. Але між мною і тобою тоді буде червоний струмок: моя кров!”

“Добре! Але як можеш ти, що називаєш себе святим, допускати певні речі? Ти, що називаєш себе учителем, чому ти спочатку не навчиш своїх апостолів? Подивись на них позаду тебе?… У них в руках ще засіб до гріха! Ти бачих, вони збирали колоски, а це ж субота. Вони збирали колоски, які їм не належать. Вони осквернили суботу і вкрали.”

“Вони голодні. Ми просили в селі, куди ми прийшли вчора увечері, про притулок і хліб. Нас прогнали. Тільки одна старажінка дала нам свій хліб і пригоршу олив. Хай Бог відплатить їй за те

сторицею, тому що вона дпла все, що мала, а за це хотіла тільки благословення. Ми пройшли милю, потім спочили, відповідно до Закону, і попили води. Потім при настанні сутінків ми подалися он до того будинку; нас знову прогнали. Ти бачиш, у нас було бажання дотриматись Закону!" – відповідає Петро.

"Але ви не зробили цього. Не дозволено займатись у суботу працею і ніколи недопустимо брати те, що належить іншим. Я й мої друзі обурені цим!"

"Я ні! Ви не читали, як Давид взяв у Нобі освячені хліби, щоб нагодувати себе і своїх супутників? Священні хліби належали Богові знаходились в його домі; вічним Законом вони були призначені священикам. Написано;: "Вони повинні належати Ааронові і його синам, які з'їдять їх на священому місці; тому що вони священа річ." І все ж Давид взяв їх для себе і своїх товаришів; тому що вони були голодні. Отож якщо святий Цар увійшов у дім Божий і їв освячені хліби у суботу – він, якому це не було дозволено, їх їсти; якщо це не порахувалось йому як гріх – тому що Бог любив його і опісля ще – як ти можеш сказати, що ми грішники, тому що ми рвемо на землі і грунті Божому колоски, що виросли і достигли його волею? Ці колоски належать і птахам, а ти хочеш заборонити, щоб ними наситились люди, діти Отця?" – питає Ісус.

"Вони попросили хліба. Вони не взяли їх без дозволу. Це різниця. І потім неправда, що Бог не порахував це Давидові за гріх. Бог суворо покарав його!"

"Але не через це, а через розпусту і перепис населення", – відказав Тадей.

"О, досить вже! Це не дозволено, це заборонено! Ви не мали жодного права це робити, а все одно це робите! Ідіть геть! Ми не хочемо вас у нашій місцевості ми вас не потребуємо. Ми не знаємо, що ми маємо з вами робити."

"Ми ідемо", – каже Ісус тим часом унеможливлює дальший діалог.

"І назавжди, щоб Йонатан Уціля ніколи більше не мав тебе перед очима. Іди!"

"Так, ми ідемо. Але ми побачимось знову. Тоді це буде Йонатан, що хоче мене бачити, щоб повторити присуд і назавжди звільнити від мене світ. Але потім буде Небо, що скаже тобі: "Це тобі не дозволено!" І це "Це тобі не дозволено!" буде відлунювати в серці як звук труб все твоє подальше життя і поза ним. Як у дні суботи священики у храмі переступають заповідь суботнього спокою і все ж не грішать, так і ми, слуги Господні, можемо, коли людина відмовляє у любові нам до ближнього, отримати любов і допомогу від найсвятішого Отця, не грішачи при цьому.

Тут є такий, що є багато більшим, аніж храм, а тому може брати, що він хоче з того, що сотворив Бог і поклав до ніг своєму Слову. Я беру і даю. Так само я колоски Отця, що лежать на великому столі, яким є земля. Я беру і даю. Добрим як і злим. Тому що я – Милосердя. Якби ви знали, що це значить, що я є Милосердям, ви б також зрозуміли, що я не хочу нічого іншого як ви. Якби ви знали, що є Милосердя, тоді б ви не засуджували невинних. Але ви цього не знаєте! Ви не здогадуєтесь, що я вас не засуджую; що ч вас прощаю і прошу у Отця прощення за вас,

тому що я хочу милосердя, а не покарання. Але ви цього не знаєте. Ви не хочете цього знати! Це більший гріх ніж той, який ви мені приписуєте; ніж той, про який ви кажете, ніби ці невинні його вчинили. Окрім того ви повинні знати, що субота створена для людини, а не людина для суботи, що Син Людський є Господом і над суботою. Всього доброго…"

Він повертається до учнів: "Ходіть, знайдемо нічліг у піску, це недалеко.

Зірки складуть нам товариство, а роса освіжить нас. Бог, що подарував Ізраїлю манну, нагодує і нас, які бідні і вірні йому." І Ісус залишає стояти ворожо налаштовану групу і іде зі своїми далі, в той час як заходить вечір зі своїми першими фіолетовими тінями.

Вони нарешті знаходять живопліт із плодами опунції, на колючих лопатках якого уже сидять спілі плоди. Все є добрим для того, хто голодний. Тож вони збирають, незважаючи на колючки, стиглі плоди і ідуть далі, поки не закінчуються поля і починаються піщані дюни. Здалеку чути шум моря.

"Давайте тут відпочинемо. Пісок м'який і теплий. Завтра ми доберемось до Аскалону", – каже Ісус; всі вкладаються долі біля підніжжя високої дюни.

259. Ісус і його учні по дорозі в Аскалон

Ранок будить сплячих своїм прохолодним подихом. Вони піднімаються зі своїх місць у піску, на якому вони спали у затінку дюни, вкритою рідкими висохлими травинками, і виходять на неї. Перед ними лежить піщаний берег моря, тоді як ліворуч і праворуч тягнуться рядами гарні оброблені розорані ниви. Висохле речище вимальовується своїм білим камінням на золотому піску і біжить цим білим сухих кісток до моря, що виблискує вдалині своїми надутими від ранкового припливу хвилями, що стають ще більшими через північно-західний вітер, який прочисує океан. Вони ідуть вздовж по краю дюни до висохлого речища струмка, переходять його, ідуть косо до дюн далі, котрі осипаються при кроках в виглядають через свою хвилястість продовженням морської поверхні з твердим і сухим матеріалом замість рухливої води. Вони добираються до волого піску і рухаються вперед швидше.

В той час як Йоан зачаровано оглядає безкрає море, на котрому відсвічують перші сонячні промені, і явно насолоджується цією красою, що, здається, робить ще блакитнішою блакить його очей, Петро, налаштований практично Петро, знімає свої сандалі, високо піднімає одежу, входить в малі прибережні хвилі і видивляється за крабом чи молюском щоб висмоктати.

На віддалі близько двох кілометрів лежить гарне місто на морі, що тягнеться вздовж берега, на скелястому рифі, у формі півмісяца, куди вітер і хвилі нанесли піску. Скеля показується і тут, після того як відійшов приплив і змушує мандрівників повернутися на сухий пісок, щоб не пошкодити босі ноги.

“З якої сторони ми можемо потрапити в місто, Господи? Звідси видно тільки міцний мур. Зі сторони моря в нього також не можна увійти. Місто лежить у найглибшій точці дуги”, – каже Филип.

“Ходіть! Я знаю, де увіходять.”

“Чи ти вже був тут?”

“Одного разу, малою дитиною; я цього не пам’ятаю; але я знаю де вхід.”

“Дивовижно! Вже часто я це спостерігав… Ти ніколи не плутаєш дорогу. Деколи ми спонукаємо тебе обрати неправильний шлях. Але ти! Здається, ніби ти завжди жив в тому місці, в якому ти зараз зупинився”, – зауважує Яків Заведея.

Ісус посміхається, але не відповідає. Він впевнено іде до малого сільського передмістя, де городники вирощують городину для міщан. Маленькі нивки і грядки симетрично закладені і добре доглянуті. Жінки і чоловіки обробляють їх і наливають воду у борозни. З великими зусиллями вони тягують воду із криниці; інші використовують старий і скриплячий спосіб відер, котрі витягає бідний осел, що із зав’язаними очима бігає навколо криниці. Але люди нічого не кажуть. Ісус вітає: “Хай мир буде з вами. Але люди залишаються німими, на відштовхують, а просто є безучасними.”

“Господи, тут існує небезпека померти із голоду. Вони не розуміють твого вітання. Тепер я хочу спробувати”, – каже Тома. Він наближається до першого городника, якого він бачить і каже: “Твої овочі дуже дорогі?”

“Не дорожчі, ніж де-інде. Дорогі чи дешеві – залежить від того, наскільки товста калитка.”

“Ти правий. Але як ти бачиш, я ще не помираю від недоїдання. І без твоїх овочів я товстий і рум’яний. Знак, що моя калитка у доброму стані. Коротше, нас тринадцять і ми можемо купити. Що ти маєш на продаж?”

“Яйця, городину, ранній мигдаль, яблука, що вже поморщились, оливки… все, що ти хочеш.”

“Дай мені яєць, яблук і хліба для всіх.”

“Хліба я не маю; це ти знайдеш у місті.”

“Але я тепер голодний, я не через годину. Я не вірю тобі, що ти не маєш хліба.”

“Я ще не маю. Жінка саме пече. Але бачиш он там старого? Він завжди має хліб, оскільки він багато на вулиці і його часто про те питають прочани. Іди до Ананії і спитай його. Я вже несу тобі яйця. Але май на увазі, пара коштує динар.”

“Злодій! Напевне твої кури несуть золоті яйця?”

“Ні, але негарно жити у смороді курника, а за ніщо ніщо і роблять. А крім того, ви не юдеї? Тоді платіть!”

“Притримай свої яйця. Так ти уже ви нагороджений”, – і Тома повертається до нього спиною.

“Чекай чоловіче! Ходи, я дам тобі дешевше. Три за динар.”

“А хоч би ти дав мені і чотири… Пий їх сам, вони повинні застрягти тобі у горлі.”

“Ходи сюди! Слухай, що ти хочеш мені дати?” – городник біжить вслід за Томо.

“Нічого. Я більший ніяких не хочу. Я хотів зробити тільки маленьку перекуску, поки зайду у місто. Але краще так! Я не хочу ні слів витрачати, ні апетит псувати, щоб історію царя співати і у заїзді гарно поїсти.”

“Я дам тобі пару за десяту частину драхми. ”

“Уф, ти надоїдливіший від блищиці. Давай свої яйця! Ала свіжі, інакше я повернуся і зроблю твою пеку ще жовтішою, ніж вона вже є!”

І Тома іде з ним і повертається назад зі щонайменше двома дюжинами яєць у кутку плаща. “Ви бачили? Відтепер я купуватиму у цій країні злодіїв. Я знаю, як із ними поводитись. Вони приходять до нас із купою золота, щоб скупитися для своїх жінок; і браслети для них ніколи не є достатньо великими, вони днями торгуються за ціну. Тепер яможу помститися. Ходімо тепер до іншого скорпіона. Ходи, Петре! Ти Йоане, візьми яйця!”

Вони ідуть до старого, чий сад лежить вздовж головної вулиці, що веде із міста на північ і по обидва боки якої вишикувались в ряд будинки передмістя. Гарна, добре доглянута дорога, точно робота римлян. Міські ворота зі східної сторони тепер зовсім близько; видно крізь них; пряма дорога по ту сторону мурів мистецьки оточена великими тінистими портиками ,які лежать на мармурових колонах і в прохолодній тіні які ходять люди, тоді як середина дороги полишена ослам, верблюдам, собакам і коням.

“Вітаю тебе! Ти продаєш хліб!” – питає Тома.

Старий не чує або не хоче чути. Скрегіт коліс такий гучний, що можливе і одне і друге. Петро втрачає терпець і кричить: “Спини свого Самсона! Так він принаймі переведе дух і не розвалиться перед моїми очима. Послухай нас!”

Чоловік спиняє лошака і косо дивиться на того, хто питає; але Петро роззброєю його і каже: “Ну, можливо це неправильно – називати лошака Самсоном? Якщо ти філистимлянин, то ім’я має тобі сподобатись, тому що тоді це образа для Самсона. Якщо ти із Ізраїлю, то воно має тобі подобатись, тому що нагадає тобі про перемогу над філистимлянами. Отож ти бачиш…”

“Я філістимлянин і гордий з цього.”

“Ти правий. І я славитиму тебе, якщо ти даш нам хліба.”

“Але чи не юдей?”

“Я християнин!”

“Де знаходиться це місце?”

“Це не місце. Це особа. І я належу цій особі.”

“Ти її раб?”

“Я вільний від любої іншої людини, тому що хто належить цій особі підлягає тільки Богу.”

“Ти кажеш правду? І не Цезарю?”

“Ба… що таке Цезар у порівнянні із ним, за ким я слідую, кому я належу і в імені кого я прошу в тебе хліба?”

“Де цей володар?”

“Це чоловік там, що дивиться сюди і посміхається. Він – Христос, Месія. Ти ще ніколи не чув, щоб про нього говорили?”

“Так, він цар Ізраїлю. Він переможе Рим?”

“Рим? Цілий світ і пекло також!”

“Ви його генерали? Так одягнуті? Можливо, щоб уникнути переслідувань підлих юдеїв”.

“Так і ні. Але дай мені хліба; коли ми їстимемо, я поясню тобі це”.

“Хліба? І воду також, вино і стільці у затінку для тебе і твоїх супутників і для твого Месії. Веди його!”

І Петро іде швидко до Ісуса і каже: “Ходи, ходи! Старий філистимлянин там дає нам, що ми хочемо. Але я побоюсь, що він засипле тебе питаннями. Я сказав йому, хто ти є... я приблизно йому це сказав. Але він готовий до послуг”.

Вони всі разом ідуть в сад, де чоловік уже виставив під густою виноградною аркою лавки навколо простого стола.

“Хай мир буде з тобою, Ананіє! Хай земля в подяку за твою любов до ближнього розквітне і принесе тобі багатий урожай...”

“Дякую, мир і тобі! Сідай, сідайте. Анібе, нубі! Вино, хліб і воду, швидко!” – наказує старий двом жінкам, що явно є африканками; тому що одна зовсім чорна із товстими губами і кучерявим волоссям, а друга – дуже темна, хоч і більш європейський тип. Старий пояснює: “Дочки рабинь моєї жінки. Вона мертва і вони також мертві, котрі прийшли з нею. Але дочки залишились мені. Верхній і нижній Ніл. Моя жінка була звідти родом.Заборонено, чи не так? Але я тим не переймаюся. Я не з Ізраїлю, а жінки нижньої раси ніжні”.

“Ти не з Ізраїлю?”

“Вимушено так; тому що Ізраїль маєш на шиї як ярмо. Але ти є ізраїльтянином і ображаєшся через те, що я кажу?..”

“Ні, я не ображений. Я б тільки хотів, щоб ти почув голосу Божого”.

“Він говорить не до нас!”

“Це ти кажеш! Я говорю з тобою, а це його голос!”

“Але ж ти цар Ізраїлю”.

Жінки які саме прийшли з хлібом, водою і вином і почули мову про царя, здивовано зупинилися і розглядають білявого усміхненого пристойного молодого чоловіка, якого пан називає царем; вони відходять, майже повзучи з пошани.

“Дякую, жінки! І вам мир!” Тоді Ісус звертається до старця: “Вони молоді... ти спокійно можеш продовжити свою роботу”.

“Ні, земля полита і може почекати. Анібе, відв’яжи осла і відведи його у стайню. А ти, Нубі, спорожни останні відра і тоді... Ти хочеш зупинитись, Господи?”

“Не турбуйся. Я трохи поїм і піду тоді в Аскалон”.

“Ти не заважаєш мені. Іди спокійно в місто. Але вечором приходь! Ми розламаємо хліб і розділимо сіль. Ворушіться, ви! Ти підеш до хліба і покличеш Гетео, щоб він зарізав козеня і приготував його на сьогодні на вечір. Ідіть!” Обидві жінки ідуть мовчки геть.

“Отож ти цар. Але зброя? Злоба Ірода не знає меж. Він знову відбудував нам Аскалон, але для власної слави. А тепер!.. Але сором Ізраїлю ти знаєш краще від мене. Як ти будеш діяти?”

“Я маю тільки зброю що іде від Бога”.

“Меч Давида?”

“Меч мого слова”.

“О, бідний мрійник! Він відскочить від металу сердець!”

“Ти думаєш? Я не прагну царства на цьому світі. Для вас всіх я прагну Царства Небесного”.

“Для нас усіх? І для мене, філистимлянина? І для моїх рабинь?”

“Для всіх, для тебе, для них і навіть для найбільшого дикуна у африканських хащах”.

“То ти хочеш заснувати таке велике царство? Чому ти називаєш його “Небесне Царство?” Ти міг би назвати його Всесвітнє царство?”

“Ні, ти маєш мене правильно зрозуміти. Моє Царство є Царством істинного Бога. Бог є на небі. Тому це Царство Небесне. Кожна людина є одягнута в тіло, а душа може жити тільки в небі. Я хочу зцілити ваші душі, удалити з них помилки і злобу і вести їх до Бога через доброту і любов”.

“Це мені дуже подобається. Інші... я не ходжу в Єрусалим, але я знаю, що інші з Ізраїлю уже століттями не так говорять. Отож ти нас не ненавидиш?”

“Я нікого не навижу.”

Старийроздумує... потім питає: “А обидві рабині також мають душу, як ви з Ізраїлю?”

“Звичайно. Вони не спіймані звірі. Вони нещасні створіння. Ми повинні їх любити. Ти їх любиш?”

“ Я не поводжуся з ними погано. Я вимагаю послух, але я не використовую нагайки. Тварина, якау погано годують, не працює, кажуть. Але із погано нагодованої людини мало користі. Крім того, вони ж народженні в домі! Я бачив, як вони росли. Тепер залишилисья тільки

вони; тому що я дуже старий, знаєш, майже вісімдесять. Вони і Гетсо є тим, що залишилося від мого колишнього дому. Я звик до них, як до меблів. Вони закриють мені очі..”

“А потім?”

“ А потім... я цього не знаю. Вони знайдуть іншого пана, а дім стане зачиненим. Мені жаль цього. Я зробив його багатим своєю працею. Ниви запустіють... Виноградник... Моя жінка і я посадили його. Цей трояндовий кущ... Він єгипетського походження, Господи, і в ньому я відчуваю запах моєї жінки... Він для мене як син... Єдиний син, зараз уже прах, похований у його підніжжя... Болі... Краще померти молодим і не бути змушеним бачити цього і смерті, що наближається.”

“ Твій син і твою жінка не мертві; їх дух живий. Тіло мертве. Смерть не сміє лякати. Смерть є життям для того, хто покладається на Бога і живе як праведник. Подумай про те... я піду в місто, я повернуся сьогодні вечером і хотів би просити тебе, щоб з моїми переночувати у портику.”

“Ні Господи! У мене багато пустих кімнат. Я віддаю їх у твоє розпорядження.”

Юда кладе монети на стіл.

“Ні, я їх не хочу. Я із цієї місцевості, яку ви ненавидите. Але можливо я кращий від тих, що поневолили нас. Всього доброго, Господи!”

“Мир хай буде з тобою, Ананіє!”

Дві рабині прийшли з Гетсо, міцним старим наймитом, подивитися, як входить Ісус.

“ Мир і вамтакою! Будьте добрими! Всього вам доброго” І Ісус злегка проводить рукою по кучерявому волоссю Нубі і блискучому гладкому волоссю Аніби, посміхається чоловіковіі відходить.

Скоро потому вони дістаються до вулиці із колонадними ходами з обидвох сторін, котра веде прямо в центр Аскалону. Місто зі своїми басейнами і джерелами, своїми площами, що служать форумом і своїми вежами вздовж мурує сліпим наслідуванням Риму. Скрізь імя Ірода, тим самим приміщена, щоб себе вшановувати, тому що асколоністи його не шанують.

На вулицях великий рух, котрий збільшується по мірі того, як проходить час і наближається до центру. Це місто відкрите і вному багато повітря, а море служить йому задніи планом, і розкинулосьяк смарагд в оправі із рожевих коралів поміж будинками, котрі вишикувались в ряд аж до глибокої бухти, до узбережжя ; вона утворює не лиман, а справжню дугу, півколо, котре сонце змушує світитися блідим рожево-червоним.

“Давайте розділимось на чотири групи. Я іду, тобто, я вас відправляю. Тоді виберу я. Ідіть!Після дев’ятої години ми зустрінемось біля воріт, через які ми увійшли. Будьте розумними і терплячими!”

Ісус дивиться їм у слід. Він залишився сам з Юдою Іскаріотом, котрий поя’снив, що він не буде тут говорити, тому що люди гіршівід язичників.

Але коли він чує, що Ісус хоче піти туди-сюди і буде говоритию, то роздумує собі інакше і каже:"Тобі не несподобається залишитись самому? Я хотів би піти з Матеєм, Яковом і Андрієм; вони найбезпорадніші..."

"Іди ж! Всього доброго!"

І Ісус бродить сам по місту. Він проходить його вздовж і впоперек але зайняті справами люди не звертають на нього уваги. Тільки двоє чи троє дітей зацікавлено піднімають голову і одна неакуратно одягнена жінка рішуче іде йому на зустріч із двозначною посмішкою. Але Ісус так строго глянув на неї, що вона стає пурпурово-червоною і іде далі, опустивши очі додолу. На розі вона ще раз повертається і оскільки один чоловік, що спостерігав за сценою, кидає їй кусючі іронічні слова щодо її поразки, то вона закутується у свій плащ і поспішає звідти.

А діти обступають Ісуса, дивляться на нього і відповідають на його посмішку. Найхоробріший серед них питає: "Хто ти?"

"Ісус", - відповідає він, гладячи його.

"Що ти робиш?"

"Я чекаю на друзів".

"З Аскалопу?"

"Ні, з мого села і з Юдеї".

"Ти багатий? Я так. Мій батько має гарний дім, в якому він виготовляє килими. Ходи, я хочу це тобі показати, це близько".

Ісус слідує за дитиною довгим коридором, що свого роду критим провулком. На задньому плані напівтемного коридору блистить кусочок моря на сонці. Вони зустрічають худеньку дівчинку, що плаче.

"Де Діна. Вона, знаєш, живе бідно. Моя мама дає їй їсти. Її мама більше нічого не може заробити. Батько вже помер, на морі. В грозу, коли він плив від Гази до гавані великої ріки, щоб доставити товари і забрати інші. Оскільки товари належали моєму татові, а тато Діни був одним з наших моряків, тепер моя мама про неї піклується. Але таким чином погано, бути сиротою і бідним. Ось тут мій дім. Не кажи, що я був на вулиці. Я мав би бути в школі, але мене вигнали, тому що я ось цим смішив товаришів..." З одягу він витягує справді веселу вирізблену лялечку, з підборіддям, що справді карикатурно виступає вперед і довгим носом.

У Ісуса майнула на устах усмішка, але він опановує себе і каже: "Це ж не вчитель, чи не так? І також не родич? Це було б неправильно".

"Ні, це начальник синагоги юдеїв. Він старий і потворний; ми завжди його сердимо".

"І це теж неправильно. Він напевно набагато старший за тебе і..."

"О, він дуже старий чоловік, горбатий і сліпий; але він такий потворний... Я не можу нічого вдіяти, що він такий потворний!"

“Ні. Але це погано – висміювати старого. І ти також будеш потворним, коли станеш старим; бо ти будеш іти згорбленим, мати мало волосся на голові, і будеш напівсліпим; ходотимеш з палкою і матимеш точно таке обличчя... А потім? Це б тобі сподобалося, якби над тобою насміхався нешанобливий юнак?

Чому ти сердиш вчителя і заважаєш товаришам? Це неправильно! Якби твій тато це знав, він би покарав тебе, а твою маму це б боліло. Я нічого їм не скажу. Але ти маєш мені негайно дати дві речі: обіцянку так більше не жартувати і цього чоловіка. Хто його зробив?”

“Я, пане...” – каже засоромлено хлопець, усвідомивши тепер важкість своєї помилки. Він додає: “Я охоче різьблю по дереву! Деколи я вирізаю квіти, як вони виткані на килимах, або драконів, сфінкси і інші тварини...”

“Це ти повинен робити. На землі так багато гарного. Отож дай мені свою обіцянку і свого чоловіка. Інакше ми більше не друзі. Я матиму його як згадку про тебе і молитимусь за тебе. Як тебе звати?”

“Олександр. А ти, що ти даш мені?”

Ісус завжди має так мало! Але він нагадується, що має на одязі дуже гарну пряжку. Він шукає у себе в сумці, знаходить її, відщіплює від одягу і дає її хлопцеві. “А тепер ходімо. Але уважай, навіть коли я піду, я все знатиму. Коли я помічу, що ти поганий, то повернуся назад і все розкажу твоїй матері”. Союз укладений.

Вони входять в дім. За переднім двором іде ще один двір, з трьох сторін його оточують приміщення, в яких стоять ткацькі верстати. Служниця, що відчинила, здивована бачити хлопця із невідомим. Вона повідомляє господиню і ця, високого зросту жінка із ніжним обличчям, поспішає сюди і питає: “Мій син погано почувався?”

“Ні жінко! Він привів мене сюди, щоб показати мені твої ткацькі верстати. Я чужинець”.

“Ти хочеш купити?”

“Ні, я не маю грошей. Але я маю друзів, котрі люблять гарні речі і також мають гроші”.

Жінка здивовано дивиться на цього чоловіка, який прямо зізнається, що бідний, і каже: “Я подумала, що ти пан. У тебе поведінка і вигляд великого пана”.

“Все ж я тільки учитель із Галилеї: Ісус із Лазарету”.

“Ми торгуємо і не визнаємо упереджень. Ходи і дивись!”

Вона веде його до верстатів, за якими працюють дівчата під керівництвом господині. Килими дійсно чудесні, що стосується рисунку і кольорів. Товсті і м’які, якими вони є, вони схожі на грядки з квітами або на калейдоскоп коштовного каміння. На інших є оточені квітами алегоричні фігури, як єдиноріг, сирени, дракони або геральдичі птахи, як їх звичайно зображують у нас.

Ісус висловлює свій подив: “Ти дуже здібна. Я радий, що побачив це. І я радий, що ти добра”.

“Звідки ти це знаєш?”

“Це можна прочитати з твого обличчя, і хлопчик розповів мені про Діну. Хай Бог тобі за це заплатить. Навіть якщо ти в це не повіриш, ти дуже близька до істини, тому що ти маєш любов до ближнього”.

“Якої істини?”

“Істини Всевишнього Бога! Хто любить ближнього і виявляє цю любов у сім’ї і на підлеглих, і поширює її на бідних, той вже в собі має релігію. Дівчину звати Діна, чи не так?”

“Так. Її мати лежить на смертному одрі. Після її смерті я візьму дівчинку до себе; але не для ткацького верстату. Вона замала і заслабка. Привітай цього пана, Діно!”

Дівчинка із сумним обличчям нещасливих дітей підходить ближче, вагаючись. Ісус погладив її і каже: “Ти відведеш мене до своєї мами? Ти б хотіла, щоб вона ви здоровіла, чи не так? Тоді веди мене до неї! Всього доброго, жінко! Всього доброго, Олександре! Будь хорошим!”

Ісус виходить з дитиною за руку. Він питає: “Ти одна?”

“У мене троє братів і сестер. Найменше не знаю батька”.

“Не плач. Ти можеш повірити, що Бог може зцілити твою маму? Ти знаєш, що є лише один Бог, який любить свої творіння, людей і особливо добрих дітей, чи не так? І що він все може...”

“Я знаю це, пане; тому що раніше мій брат Толем ходив до школи, а в школі він змішувався з юдеями. Звідти він знає багато речей. Я знаю, що є один Бог і що він називається Ягве; і що він покарав нас, тому що филистимляни були до нього поганими. Це нам завжди закидають єврейські діти. Але я ще тоді була не народилася, і мама і тато також ні. Тоді чому...” Плач не дає їй можливості говорити далі.

“Не плач, Бог любить і тебе і він привів мене сюди через тебе і твою маму. Ти знаєш, що ізраїльтяни чекають на Месію, який прийде, щоб заснувати Царство небесне, Царство Ісуса, Відкупителя і Спасителя світу?”

“Я знаю це пане. І вони нам погрожують цим і кажуть: “Тоді вам буде погано”.

“А ти знаєш, що Месія зробить?”

“Він зробить Ізраїль великим, а з нами погано обійдеться!”

“НІ! Він рятуватиме світ, звільнятиме його від гріха і направлятиме людей, щоб вони більше не грішили. Він буде любити бідних, хворих і засмучених і шукатиме їх. Він закликатиме всіх бути добрими, щоб здобути вічне життя і бути блаженними у Небі. Це він буде робити і не буде нікого пригнічувати”.

“А звідки буде пізнати, що це він?”

“По тому, що він всіх любить і зцілює хворих, які в нього вірять; що він розрішає грішників і вчить любові!”

“О, якби він прийшов, перш ніж мама помре. Як би я вірила! Як би я його просила! Я б пішла і шукала його, поки б не знайшла і сказала б йому: “Я бідна дівчинка без батька, а моя мама помирає! Я надіюся на тебе!” Я знаю, що він вислухав би мене, хоч я і філістимлянка”. У голосі дівчини відчувається проста і сильна віра. Ісус посміхається і поглядає на бідолашну, що йде побіч нього. Дівчинка не може бачити цієї сяючої посмішки, тому що вона прямо дивиться на тепер вже близький будинок.

Вони приходять до бідного будиночка в кінці глухої вулички. “Це тут, пане! Заходь!” Просте приміщення, солом’яний матрас, на чкому лежить виснажене тіло і троє дітей від трьох до десяти років сидять біля солом’яного матрасу. Все кричить про бідність і голод.

“Мир хай буде з тобою, жінко! Не хвилюйся! Не роби зусиль! Я зустрів твою дівчинку і знаю. Що ти хвора. Я прийшов. Ти хотіла б стати здоровою?”

Жінка відповідає своїм слабким голосом: “О, Господи!.. Я при кінці”, і вона плаче.

“Твоя дочка вірить, що Месія може тебе зцілити. А ти?”

“О, і я вірила б. Але де є Месія?”

“Це я, котрий говорить із тобою”. І Ісус, що був нахилився над матрасом і шептав свої слова над обличчям хворої, випрамляється і вигукує: “Я хочу! Будь зцілена!”

Діти майже злякалися його владної постаті і стоять зі здивованими обличчями навколо постелі матері. Діна притискає свої руки до маленьких грудей. Світло блаженства, надії пробігає у неї на обличчі. Вона дихає майже важко, так дуже вона схвильована. Маленькі уста відкриті для слова, яке вже шепоче її серце, і коли вона бачить, що мама, яка щойно лежала восково бліда і безсила, пробує сісти, наче сила увійшла у неї, і як вона потім, весь час не зводячи своїх очей із очей Спасителя, встає, - радісно вигукує: “Мамо!” Слово, котре наповнювало серце, вимовлено!.. А потім друге: “Ісус!” Діна обнімає маму, примушує її вклякнути і каже при цьому: “Поклонись, поклонись! Він той, кого вчитель Толем називав обіцяним Спасителем”.

“Поклоняйтеся істинному Богові, будьте добрими і пам’ятайте про мене. Всього доброго!” І Ісус швидко виходить, в той час як обидві щасливиці все ще клячать на долівці.

260. Проповіді і чуда у Аскалоні.

Послушно слідуючи отриманій вказівці, маленькі групи апостолів приходять одна вслід за одною до міських воріт. Ісуса тут ще немає. Але скоро приходить і він із однієї вулички вздовж стіни.

“Здається, вчитель здобув добрий успіх”, – каже Матей. “ Гляньте, як він посміхається”.

Вони ідуть йому назустріч і потім покидають місто по головній дорозі. Обидва боки дороги обрамляють овочеві городи передмістя. Ісус питає своїх: “Ну, як вам повелося? Що ви зробили?” “Дуже погано” – кажуть одночасно Іскаріот і Вартоломей. “Чому? Що трапилось?”

“Нас мало не каменували. Ми змушені були втікати. Давайте покинемо цю країну варварів! Пошли нас туди, де нас люблять. Я більше не промовляю! Я і не хотів спершу промовляти. Але потім я дав себе на це схилити; ти не стримав мене, хоч ти і знав...” Іскаріот схвильований.

“Але що трапилося?”

“О, я був із Матієм, Яковом і Андрієм. Ми пішли до судної площі; тому що там кращі люди, які мають багато зайвого часу і можуть слухати, якщо хтось хоче говорити. Ми вирішили, що говорити повинен Матей, тому що він є най здібнішим обходитися із митниками і їхньою клієнтурою. Він і почав; він сказав двом, що сперечалися у справі спадку про поле: “Не ненавидьте себе через справу, що є минуща і яку ви не зможете взяти із собою в інше життя. Любіть себе, щоб могти насолоджуватись вічними добрами, для яких вам не треба нічого іншого робити, як тільки протистояти злим пристрастям, щоб стати здобувачами і власниками доброго”. Ти ж так сказав, чи ні? І потім він продовжував говорити далі, тоді як підійшло двоє чи троє, щоб послухати. “Слухайте правди, якої цей заклик вчить світ, щоб світ жив у мирі. Ви переконалися, що перебільшений інтерес до минущих речей приносить страждання. Але світ це не все! Є також Небо, а в Небі є Бог, так як зараз на землі є його Месія, якого він послав, щоб провістити вам, що прийшов час милосердя і жоден грішник не може більше сказати: “Ніхто не вислухає мене; тому що коли він дійсно розкається, то отримає прощення; він буде вислуханий, його полюблять і запросять у Царство Боже”.

Тим часом зібралося багато людей; серед них були і люди, що шанобливо слухали, і інші, що ставили запитання і тим заплутували Матея. Я ніколи негайно не відповідаю, але тільки в кінці проповіді. Люди відмічають собі свої питання і ставлять їх мені вкінці. А Матей захотів зразу ж відповідати... І нам також ставили запитання. Але деякі насмішкувато сказали: “Ще один божевільний! Він напевно прийшов із ізраїльської діри. Юдеї як ріп’яхи, що скрізь чіпляються. Завжди їхні вічні казки! Вони мають Бога за хрещеного батька. Послухайти їх тільки! Він на лезі їхнього меча і у гіркоті їхнього язика. Так, так, тепер вони прийшли сюди зі своїм Месією. Інший помішаний, який хоче збурити нас, як це уже стається впродовж століть. Чума б забрала його і його расу!”

Тут я втратив терпіння. Я відсунув Матея, який все ще посміхаючись, заперечував, так наче йому пошану виказували і я почав говорити і взяв темою моєї промови Єремію. “Глянь, води піднімаються із півночі; вони стають гірським потоком, що прибуває і затоплюють країну...” “З їхнім шумом”, - сказав я”, - кара Божа на вас, проклята раса, буде схожа на рокіт великої води; але це буде зброя і озброєні землі і небесні вершники, що слідують наказу голів народу Божого,

щоб покарати вас за ваші безчесні вчинки – з їхнім шумом ви втратите силу; розвалиться ваша високо мірність, ваші серця, ваші руки, ваші почуття і все. Ви будете знищені, залишки острова гріха, ворота пекла! Ви знову стали високомірними, тому що Ірод наказав знову відбудувати ваше місто? Але вас ще більше перекопають і ви станете скоро безнадійними лисоголовими; у ваших містах і селах, у долинах і на рівнинах вас знайдуть усілякі нещастя. Пророцтво ще не мертве"; і я хотів продовжувати таким чином, але вони кинулися на нас; і ми змогли врятуватися тільки тому, що з бічної вулиці саме вийшов караван, тому що вже полетіло перше каміння. Вони попали у верблюдів і їх погоничів і зчинилася колотнеча, так що ми змогли утекти. Потім ми тихо затаїлися у маленькому дворі у передмісті. О! Я більше сюди не прийду..."

"Але вибач, ти їх образив! Вина твоя! Тепер я розумію, чому вони люто кинулися на нас, щоб нас прогнати!" – вигукує Натанаїл. Він продовжує: "Послухай, вчителю. Ми, а саме Симон Йони, я і Пилип пішли до воріт, котрі ведуть до моря. Там були моряки і власники суден, що вантажили товари на Кіпр, в Грецію і дальші країни. Вони сердилися через сонце, порох і зусилля. Вони проклинали свій жереб філістимлян і рабів своїх поневолювачів, тому що вони могли б були бути царями. Вони проклинали пророків і храми і нас всіх разом. Я хотів піти геть, але Симон був проти і сказав: "Тепер справді ні! Саме вони – грішники, до яких ми повинні наблизитися. Вчитель це б зробив, тому і ми маємо це зробити". "тоді говори ти", - сказали Пилип і я. "А якщо я цього не зможу?" – відказав Симон. "Тоді ми тобі допоможемо", - відповіли ми.

Отож Симон, посміхаючись, підійшов до двох моряків, котрі, обливаючись потом, сіли на великий тюк, який вони більше не могли тягнути на корабель, і сказав: "Він важкий, чи не так?" "Більш ніж важкий, і ми втомлені. Ми повинні закінчувати навантаження судна, тому що так наказав господар. У час відпливу він хочу знятися з якоря; тому що сьогодні вечором море буде неспокійне і рифи мають бути позаду нас". "рифи в морі?" "Так, там де вирує вода. Погане місце!" "Вир? Звичайно, тому що полудневий вітер крутить і зіштовхується там із течією". "Ти моряк?" "Рибак, на прісноводді. Але вода - скрізь вода, а вітер є вітер. І я вже не один раз напився води і нерідко губив весь улов. Наше ремесло має свої добрі і свої погані сторони. Так є зі всіма речами! Ніде не живуть тільки погані люди. Маючи трошки доброї волі завжди можна порозумітися і скрізь є добрі люди. Давайте, я хочу вам допомогти". І Симон покликав Филипа: "Ходи, бери тюк тут, я візьму його там, а ці добрі люди поведуть нас до складу на кораблі".

Спочатку филистимляни не хотіли, але потім дали нам це зробити. Після того як ми перенесли тюк і ще інші, що лежали на мосту, в склад почав Симон, як це тільки він може, хвалити корабель і гарне місто над морем і цікавитися плаванням в морі і містами інших країн. І всі його оточили, щоб йому подякувати і його похвалити, поки один не почав питати: "Але слухай, звідки ти родом? З Нілу?" "Ні, з Галилейського моря. Але як ви бачите, я не жорстока

людина. Це правда”. “Ти шукаєш роботу?” “Так”. “Я вже беру тебе, якщо ти хочеш. Я бачу, що ти тямущий моряк”, - сказав господар. “А я беру тебе”. “Мене? Чи ти не сказав, що ти шукаєш роботу?” “Це правда. Але моя робота полягає в тому, щоб вести людей до Месії Бога. Ти – людина. Отже ти є для мене роботою”. “Але я – філістимлянин”. “Що це значить?” “Це значить, що ви нас ненавидите і з давніх пір переслідуєте. Ваші головні весь час повторювали це нам...” “Пророки, чи не так? Але голоси пророків тепер вмовкли. Тепер є тільки один, великий, святий Ісус. Він не кричить, а кличе голосом друга. Він не проклинає, а благословляє. Він не приносить зла, а відсторонює його. Він не ненавидить і не хоче, щоб ненавиділи; він любить всіх і хоче, щоб ми любили і своїх ворогів. В його Царстві більше немає переможців і переможених, немає вільних і рабів, немає друзів і ворогів. Там немає більше відмінностей, котрі спричиняють тільки зло і ведуть до людської злоби. Там є тільки його послідовники, а саме люди, котрі живуть в любові і в свободі, переможці над всім, що є злом і болем. Я прошу вас, вірте моїм словам і прагніть до нього. Пророцтва написані. Але він набагато більший пророків і для всіх, хто його любить, пророцтва більше не дійсні. Бачите ваше гарне місто? Ще кращим ви віднайдете його у Небі, якщо вам вдасться полюбити Господа нашого Христа, Христа Божого”.

Так промовляв Симон, з добротою і водночас просвітлено; всі слухали його уважно і повні пошани. Так, повні пошани! А потім раптом із бічної вулиці кинулись з криком жителі міста, озброєні палицями і камінням. Вони нас побачили і по нашому одязі впізнали, що ми чужинці, і... Тільки тепер я розумію... Такі чужинці як ти, Юдо! Вони напевне подумали, що ми такі як ти. Якби нам не допомогли ті люди із корабля, то було б уже по нас! Вони спустили шлюпку, відчалили з нами в море, а потім пришвартували нас біля садів на півдні; звідти ми повернулися в місто, разом із квітникарями для тутешніх багачів. Але ти, Юдо, псуєш усе! Це спосіб переконувати?”

“Це правда”.

“Яку треба вміти використати. Петро теж не говорив неправду; але він зумів проповідувати”, - відказує Натанаїл.

“О, я... Я тільки спробував уявити себе вчителем, і подумав: “Він є м’який, отож і я маю таким бути», - каже Петро скромно.

“А я віддаю перевагу саме твердій манері. Вона піднесе ніша”.

“Твоя звичайна самонавіяність! Ти неправий, Юдо! Вде рік вчитель пробує вилікувати тебе від цієї самонавіяності; але ти не готовий виправитись. Ти також вперто притримуєшся помилки, як филистимляни, яких ти поносиш”, - вигукує Симон Зелот.

“Коли це він настановляв мене? Крім того, кожен має свою манеру і відповідно діє”.

Симон Зелот здригається, коли чує ці слова і дивиться на Ісуса, котрий проте мовчить і потім на цей багатомовний погляд відповідає розуміючою посмішкою.

“Це не причина”, - каже спокійно Яків Алфея і продовжує: “Ми тут, щоб покращити себе, поки спробуємо зробити кращими інших. Вчитель є нашим наставником. Він не був би ним, якби не захотів, щоб ми змінили наші звички і наші погляди”.

“Він був вчителем у його мудрості...”

“Був? Він є ним”, - каже серйозно Тадей.

“Скільки прирікань! Так, він є ним!”

“Він вчитель в усьому. Не тільки у мудрості. Його наука стосується всього, що є в нас. Він – досконалий, ми – недосконалі. Отож давайте будемо намагатися стати досконалішими”, - м’яко пропонує Яків Алфея.

“Я не вважаю, що я зробив помилку. Так сталося, тому що це проклята раса. Вони всі зіпсовані”.

“Ні, цього ти не можеш казати”, - запротестував Тома. “Йоан пішов до найменших: до рибаків, що приносять свою рибу на базар. Ти бачиш цей вологий мішок? В ньому там першокласна рибина. Вони відмовились від заробітку і подарували її нам. Із побоювання, що та, котру вони спіймали спозаранку, може бути несвіжою, вони ще раз вийшли у море і захотіли взяти нас. Це було як на Галилейському морі, і я запевняю тебе, якщо нам нагадуватимуть про ту місцевість і барки, повні уважних облич, то Йоан запам’ятався нам ще більше. Він був схожий на Ісуса. Слова лилися із його уст солодкі, як мед, а його обличчя світилося, як сонце. Як дуже він був схожий на тебе, вчителю! Я був цілком зворушений. Три години ми були на морі і чекали, поки натягнуті сіті наповняться рибою; це були три години блаженства. Потім усі захотіли побачити тебе. Але Йоан сказав: “Ми побачимось знову у Капернаумі”, так наче б він сказав: “ Ми зустрінемось на ринковій площі вашого села”. І вони пообіцяли: “Ми прийдемо”. Ми змушені були відбиватися, щоб вони не наклали нам забагато риби. Вони дали нам найкращої. Ми хочемо її негайно скуштувати. Сьогодні ввечері влаштуємо велику гостину, щоб відпочити від вчорашнього посту”.

“Але що ти скажиш! І Йоан назвав пророків, але він поставив їх на голову”, - пояснює Тома.

“Поставив на голову?” – питає здивовано Іскаріот.

“Так, ти вибрав у пророків гірке, він - м’яке; тому що їхня суворість є врешті любов’ю, надзвичайною, могутньою любов’ю, якщо ти хочеш; але все ж любов’ю для душ, що за своїм бажанням хочуть бути вірними Господу. Я не знаю, чи ти коли-небудь про те думав, ти, що вивчився у книжників. Я – так, хоч я і золотар. І золото кують і обробляють, щоб зробити його кращим. Не із ненависті, а із любові! Так і роблять пророки із душами. Я можу це зрозуміти, можливо тому що я золотар. Йоан процитував Захарію, а саме пророцтво, що стосується Гадраху і Дамаску, і прийшов до місця: “При виді цього Аскалон здригнеться, а Газа сильно затрясеться зі страху, а також Екрон, тому що його надія не збулася. Газа не матиме більше царя...”, він

пояснив, як це все збулося, тому що людина віддалилася від Бога; а після цього він заговорив про прихід Месії, котрий є прощенням і любов'ю і обіцяє, що люди, які надіються на жалюгідне світське царство, які послідують науці вчителя, здобудуть вічне і безкінечне царство у Небі. Це неможливо переказати, але це треба зробити! Це було так, ніби чуєш музику і ангели підносять тебе ввись. І при цьому пророки, які надавали тобі прочухана, подарували нам купу вишуканої риби!"

Юда вражено мовчить.

"А ви?" – питає вчитель кузенів і Зелота.

"Ми пішли до робітників верфи, де працюють ремонтники суден. І ми також вважали за краще піти до бідних. Але там були і багаті філістимляни, котрі наглядали за будівництвом своїх суден. Ми не могли вирішити, хто з нас повинен говорити. Так ми, як діти, зіграли на очки. Юда відкрив сім пальців, я – чотири, Симон – два. Отож випало Юді. Він говорив", - пояснює Яків Алфея.

"Що ти сказав?" – питають усі.

"Я відкрито визнав себе тим, хто я є і сказав, що я прошу у їхньої гостинності доброти – вислухати слово паломника, котрий бачить у них своїх братів, тому що у нас один початок і та сама мета; тому що я сповнений не загальної, але сповненої любові надії, взяти їх разом з собою у дім Отця і вічно могти називати їх братами у безконечному блаженстві Неба. І далі я тоді сказав: "Софонія, наш пророк, каже: "Регіон моря стане місцем пастухів... там матимуть вони свої пасовища, а вечором спочиватимуть вони в домах Аскалону! І я виклав свої думки і сказав: "Верховний Пастир є серед вас, озброєний не стрілами, а любов'ю. Він пропонує вам свою руку і веде вас на свої святі пасовища. Минуле він згадує тільки тому, щоб поспівчувати людям через велике страждання, яке вони спричинили собі ненавистю як нерозумні діти, в той час як взаємною любов'ю могли б прибрати зі світу багато болів; тому що вони – брати. Ця місцевість", - сказав я – "стане пасовищем святих пастухів, слуг верхосного Пастиря; тому щовони вже знають, що мають тут найродючіші пасовища і найкращі отари і їхнє серце спочине їхнього вечора життя з думкою про ваші серця, про ваших синів, а також про друзів ваших домів, тому що Паном вони матимуть нашого Господа". Вони зрозуміли мене. Вони поставили мені, більшою частиною нам, питання. І Симон описав своє зцілення, мій брат – твою доброту до бідних. Доказ: ось тут цей повний гаманець для бідних, яких ми зустрічаємо дорогою. І нам пророки не зробили нічого поганого..."

"Тепер", - втішає його Ісус, - "наступного разу Юда зробить це краще. Він вважав, що чинить правильно. Він говорив з добрим наміром, а тому не згрішив ніяким чином. І ним я також задоволений. Бути апостолом – не легко; але цього можна навчитися. Все ж дечого мені шкода, а

саме, що я швидше не отримав цих грошей і вас не знайшов. Я б добре використав їх для однієї бідної сім'ї».

«Ми ж можемо повернутися, ще рано… Але вибач, вчителю, як ти знайшов тут народ? Що ти зробив? Справді нічого? Ти не проповідував своє післаництво?"

"Я? Я прогулювався. Мовчки я сказав до однієї повії: "Звільнися від твого гріха!" Я зустрів хлопчика, справжнього пустуна; я дав йому науку, обмінявшись при цьому із ним подарунками. Я дав йому пряжку, яку Марія Соломея у Витанії прикріпила до мого одягу; він подарував мені цю свою роботу". Ісус виймає іронічну дерев'яну фігурку із свого одягу. Всі розглядають її і сміються. "Потім я побачив чудові килими, які виготовляє одна жінка в Аскалоні, щоб продати їх у Єгипті, чи ще десь. Після цього я втішив маленьку дівчинку без батька і зцілив її маму. Це все!"

"Цього тобі здається замало?"

"Так, тому що мені потрібні були б гроші; а я не мав".

"Тож повернемось назад, тому що... ми нікому не надокучили", - каже Тома.

"А риба?" – жартує Яків Заведея.

"Риба? Ну, ви з прокляттям на спині, ідіть до старого, котрий нас прийняв, щоб приготувати рибу. Ми підемо в місто".

"Так", - каже Ісус. "Я хочу показати вам будинок здалеку. Там будуть люди. Я не піду з вами, мене б затримали. Я не хочу образити гостинного господаря, який очікує нас. Люба неввічливість завжди є недоліком любові".

Іскаріот ще нижче схиляє голову і стає пурпурово-червоним; він постійно міняє свій колір, тому що згадує, як часто він вже впадав у цей гріх.

Ісус повторює: "Ви ідете в дім і шукаєте дівчинку, вона там єдина, ви не можете помилитися. Ви дасте дівчинці цей гаманець і скажете: "Це посилає тобі Бог, тому що ти засвідчила віру. Це для тебе, мами, братів і сестер". Після того негайно повертайтеся. Тепер ходімо".

Група розділюється, Ісус з Йваном, Томою і кузенами прямує у місто, в той час як інші ідуть до дому городника, філістимлянина.

261. Ісус спалює у Маґдалґаді зображення язичницького божка

Аскалон і його сади залишилися вже спогадом. В ранню годину чудового ранку Ісус повертається спиною до моря і йде зі своїми учнями до дружелюбних, не дуже високих пагорбів, що височіють на родючій рівнині. Його відпочилі задоволені апостоли мають гарний настрій і говорять про Ананію, його рабинь, про Аскалон і сум'яття, яке панувало в місті, коли вони повернулися, щоб принести Ділі грошову пожертву.

«Так було призначено, що я мав пережити натиск филистимлян. Ненависть і любов мають, якщо хочете, ті самі прояви. І я, що не спізнав ненависті филистимлян, майже здобув їх любов. Вони нас ледве не заперли, щоб витиснути з нас місце перебування Месії. Вони були захоплені чудом. А що за крик! Чи не так, Йоане? Місто кипіло як казан. Схвильовані, не хотіли нічого розуміти, але тільки знайти юдеїв, щоб їх побити. Обдаровані і друзі обдарованих хотіли переконати вищеназваних, що повз них пройшов Бог. Що за сум'яття! Вони мають тему для розмов на місяці. При цьому всьому погано те, що вони дискутували більше штовханнями, ніж язиком. Ну, це їхня справа. Вони можуть робити, що хочуть», – каже Тома.

«Але вони не є погані», – зауважує Йоан.

«Ні, вони тільки засліплені із багатьох причин», – відповідає Зелот.

Ісус мовчить довгу частину дороги. Потім Він каже: «Я подамся он в те маленьке село, що на пагорбі, а ви ідіть далі до Азоту. Будьте обережними! Будьте ввічливими, м'якими і терплячими. Коли вони будуть вас висміювати, переносьте це в мирі, як вчора Матей робив, і Бог вам допоможе. З настанням сутінків підіть до ставка, який розташований неподалік від Азоту: там ми зустрінемося».

«Але, Господи, я не відпущу Тебе самого! – вигукує Іскаріот. – Вони здатні на насилля... Це було б нерозумно».

«Не турбуйтеся про мене. Іди, іди, Юдо, але будь розумним. Всього доброго! Хай мир буде з вами!».

Дванадцятеро з невеликим захопленням пішли далі. Ісус дивиться їм услід, а потім обирає прохолоду і тінисту стежку, що веде до пагорба. Сам пагорб укритий лісами із оливкових, горіхових і фігових дерев та виноградниками, котрі добре доглянуті і вже незабаром обіцяють багатий урожай. На плоских територіях розкинулось поле зі збіжжям, на схилах у зеленій траві пасуться світлої масті кози.

Ісус підходить до перших будинків поселення. Він майже увійшов у село, коли назустріч Йому рухається якась процесія. Вона складається з жінок, які кричать, і чоловіків із сильними голосами, які монотонно поперемінне затягують жалібний спів і танцюють навколо барана, котрий наближається із зав'язаними очима. Його б'ють і його коліна вже кровоточать, тому що він спотикався і надав на кам'янистій стежці. Інша група, що також кричить, танцює навколо виструганого потворного ідола і високо тримає сковорідку із розпеченими вуглинами, куди підсипають смолу і сіль; так мені, принаймні, здається, тому що одне пахне горілою смолою, а інше потріскує, як це робить сіль. Остання група людей оточила чарівника, перед яким вони безперестанку кланяються і кричать: «Твоєю силою!» (чоловіки); «Ти один це можеш!» (жінки);

«Благай Бога!» (чоловіки); «Знищ прокляття!» (жінки). «Накажи породіллі!», «Врятуй жінку!». 1 всі разом із пекельним криком: «Смерть відьмі!». Нарешті знову все спочатку із варіацією:

«Твоєю силою!», «Ти один це можеш!», «Накажи Богові!», «Щоб він дав побачити!», «Накажи баранові!», «Щоб він показав відьму!». Із вигуком відчаю: «Котра ненавидить дім Фари!».

Ісус зупиняє одного з останньої групи і лагідно питає його: «Що трапилось? Я чужий.. ”..

Оскільки процесія зупиняється на мить, щоб бити барана, насипати смоли на вуглини і перевести подих, чоловік йому пояснює: «Жінка Фари із Маґдалґаду помирає під час пологів. Котрась її ненавидить і кинула на неї злий погляд. Нутрощі сплелися; дитина не може народитися. Ми шукаємо відьму, щоб її вбити. Тільки так можна врятувати жінку Фари. Якщо ми

не знайдемо відьму, то пожертвуємо барана, щоб вимолити найвище милосердя богині породіль». (Тепер зрозуміло, що примітивна лялька являє собою богиню).

«Зупиніться, я можу зцілити жінку і врятувати сина. Повідомте це священику», – каже Ісус до чоловіка і до двох інших, котрі підійшли.

«Ти лікар?».

«Більше цього».

Троє прокладають собі шлях через натовп і йдуть до жреця. Вони говорять з ним. Люди схвильовано дискутують. Процесія, яка знову була вирушила, зупиняється. Священик, імпозантний у своїх різнобарвних одежах, робить Ісусові знак і каже: «Молодий чоловіче, ходи сюди!». І коли Той опиняється поблизу нього, він питає: «Чи те, що Ти кажеш, правда? Візьми собі до уваги, що якщо не станеться того, що Ти кажеш, то ми змушені будемо вважати, що дух відьми перейшов па Тебе і вбити Тебе замість неї.

«Це правда! Ведіть мене негайно до жінки і дайте мені барана. Він мені потрібний. Зніміть з нього пов'язку і ведіть його сюди».

Вони виконують Його вказівки. Бідну тварину, яка налякана, похитується і кровоточить, підвели до Ісуса і Він гладить її товсте хутро.

«Будете слухати мене тепер без заперечень! Зробите так?».

«Так», – кричить натовп.

«Ходімо. Перестаньте кричати і не спалюйте більше смоли. Я наказую це».

Вони вирушають, входять у село і по найкращій вулиці прямують до будинку, котрий стоїть посеред фруктового саду. Із навстіж розчинених дверей долинають крики і плач, але все перекривають жалісні зойки жінки, що не може народити.

Повідомили Фару, і він, вичерпаний, виходить з дому, оточений плачучими жінками і безсилими ідолопоклонниками, які спалюють благовоння і трави на мідних блюдах. «Врятуй мою жінку!», «Врятуй мою дочку!», «Врятуй її, врятуй!» – кричать поперемінне чоловік, стара і народ.

«Я хочу її врятувати, а з нею і твого сина; тому що це син, він здоровий і має двоє лагідних очей кольору стиглих оливок і головку із волоссям, що чорне, як це хутро».

«Як Ти це можеш знати? Ти бачиш і утробу?».

«Я бачу все і мій погляд проникає крізь усе. Я знаю все і можу все. Я – Бог!».

Якби Він кинув блискавку, то це справило б менше враження. Всі, наче мертві, попадали додолу.

«Встаньте і слухайте мене! Я – могутній Бог і не терплю коло себе інших богів! Розпаліть вогонь і вкиньте в нього це зображення!». Люди вагаються. Вони починають сумніватися у таємничому Бозі, Котрий вимагає спалення богині. Священики розлютились. Але Фара і мати жінки, яка боїться за життя дочки, заперечують вороже

налаштованій юрбі; а оскільки Фара є найвпливовішою людиною в селі, юрба заспокоюється. Чоловік питає:

«Як я можу повірити, що Ти – Бог? Дай мені знак і я віддам наказ, щоб було зроблено, що Ти хочеш».

“Дивись сюди! Ти бачиш рани барана? Вони відкриті, чи не так? Вони кровоточать, чи не так? Тварина на викінченні, чи не так? Але я хочу, щоб цього не сталося... Дивись сюди!».

Чоловік нагнувся, дивиться... і кричить: «У барана більше немає ран!». Він кидається на землю і молить: «Моя жінка, моя жінка!».

Але священик, який очолює процесію, каже: «Бійся, Фаро! Ми не знаємо, хто Він. Бійся помсти богів!».

Тепер чоловік охоплений подвійним страхом: боги... жінка... Він питає: «Хто Ти?».

«Я є Той, Хто е на небі і па землі. Всі сили підвладні мені, кожна думка мені відома. Жителі неба поклоняються мені, жителі пекла бояться мене, а хто вірить в мене, може одержати будь-яке чудо!».

«Я вірю, я вірю! Як Тебе звати?».

«Ісус Христос, Господь, що став людиною. Кинь ідола в полум'я. Перед своїм поглядом я не терплю жодних інших богів. Погасіть благовоння на блюдах! Тільки мій вогонь хоче і прагне всього. Слухайтесь, або я сам запалю непотрібного божка і піду своєю дорогою, не допомігши».

Па Ісуса страшно дивитись. У своєму лляному одязі з Його плечей звисає довгий плащ, що розвівається на вітрі, рука піднята у жесті наказу, лик сяє. Люди бояться. Ніхто не говорить. В загальній мовчанці чується жахливий крик породіллі, що стає слабшим. Але послухатись все ще не наважуються. На образ Ісуса дивитися все важче. Він стає воістину вогнем, що спалює речі і душі. Мідні блюда стають першими, слухняними Його волі. Ті, хто їх тримає, змушені відкинути їх; вони не можуть більше витримувати жару, хоч вуглини здаються погаслими... За ними послідували носильники ідола, котрі змушені поставити ношу на землю, тому що жердини починають розжарюватись па плечах, так наче їх охопило таємниче полум'я; заледве носилки торкнулися землі, як ідол спалахнув у полум'ї.

Люди злякано втікають...

Ісус звертається до Фари: «Тепер ти можеш вірити у мою силу?».

«Я вірю, я вірю! Ти – Бог! Ти – Бог Ісус».

«Ні, я – Слово Отця, Ягве Ізраїлю, що прийшов у тілі, крові, душі і божественності, щоб відкупити світ і принести йому віру в істинного Бога, одного і Триєдиного Бога у найвищому небі. Я прийшов, щоб виявляти людям допомогу і милосердя, щоб вони відвернулися від помилки і осягнули істину, якою є один Бог Мойсея і пророків. Ти ще можеш вірити?».

«Я вірю, я вірю!»

«Я прийшов, щоб відкрити людям шлях, правду і життя, щоб повернути ідолів, щоб навчати мудрості. Через мене буде відкупленим світ, тому що я помру із любові до світу і для вічного блага людей. Ти ще можеш вірити?»

«Я вірю, я вірю!».

«Я прийшов, щоб сказати людям, цю вони, коли віритимуть в істинного Бога, будуть мати вічне життя у небі, при Всевишньому, цю є Творцем кожної людини, тварини і планети. Ти ще можеш вірити?».

«Я вірю, я вірю!»

Ісус навіть не входить в дім. Він тільки простягає руки у напрямі кімнати страждаючої, як під час воскресіння Лазаря, і вигукує: «Прийди на світло, щоб пізнати божественне світло і за наказом Світла, що є Богом!». Звучний наказ, за яким услід лунає крик тріумфу, у якому змішалися страх і радість. Потім долинає слабкий, але чіткий і все голосніший плач новонародженого.

«Твій син плаче і вітає землю. Іди до нього і скажи йому тепер і пізніше, що не земля є його батьківщиною, а Небо. Рости його і зростай разом з ним для Неба. Це – Істина, що каже це тобі.

Ось це там (Ісус показує на мідні блюда, що поплавились, як сухе листя, і стали непотрібними, і на попіл в тому місці, де стояли ноші з божками) – це обман, який не може допомогти і врятувати. Всього доброго!»

Ісус збирається йти. Але тут із будинку виходить жінка із жвавим новонародженим, який завернутий у лляне полотно, і вигукує: «Це хлопчик. Фаро! Гарний і міцний, з очима як стиглі оливки і кучериками, чорнішими і гарнішими, ніж у священного барана. Мати блаженно дрімає. Вона більше не страждає, так наче нічого не сталося. Наступила раптова зміна, тому що вона вже помирала, але після тих слів.. ”.

Ісус посміхається і оскільки чоловік показує Йому новонародженого, Він торкається голівки кінчиками пальців. Люди підступають ближче, щоб роздивитися новонародженого і подивитись на Ісуса. Священики у гніві пішли геть, коли побачили, що Фара піддався.

Фара хотів би дати Ісусові гроші і цінності за чудо, але Він каже м'яко: «Я не хочу нічого! Чудо оплачують тільки вірністю Богові, Який його зробив. Я візьму лише цього барана як спомин про ваше місто». Він іде з бараном, який дріботить побіч Нього, так наче Ісус був би його господарем. Здорова і щаслива тварина мекає від радості, що вона з Тим, Хто не б'є. Вони спускаються схилом вниз і потрапляють на головну дорогу, яка веде в Азот...

Потім ввечері біля тінистого ставка Ісус бачить апостолів, що наближаються. Їх здивування обопільне: вони бачать Ісуса з бараном, а Ісус бачить їхні розчаровані обличчя, які говорять про те, що вони не мали успіху.

«Що за поразка, Вчителю! Вони нас ледве не побили, але з міста прогнали. Ми блукаємо полями і тільки за великі гроші купили харчі. Але ми залишилися лагідними», – сумно повідомляють вони.

«Це не суттєво. І в Хевроні минулого року вони нас також прогнали, а цього року прийняли з почестями. Ви не смієте втрачати мужності».

«А ти. Вчителю? Чому ця тварина?» – питають вони.

«Я пішов у Маґдалґад. Я спалив зображення ідола і його посудини з благовоннями; я дав прийти на світ одному хлопчикові, я проповідував про істинного Бога чудами, а за винагороду я взяв барана, який був призначений для служби ідолові. Бідна тварина, вона була суцільною раною».

«Але зараз йому добре ведеться. Дуже гарна тварина!».

«Священна тварина, призначена для служби ідолові. Здорова... так. Перше чудо, щоб перекопати їх, що я Володар, а не кусок дерева».

«Що Ти зробиш із твариною?».

«Я приведу її Марґціамові. Чоловічок – вчора, баранець – сьогодні. Він радітиме».

«Але Ти хочеш взяти барана з собою аж у Бетер?»

«Так! Я не бачу в цьому нічого жахливого. Якщо я – Пастух, то можу брати і барана. Ми дамо його жінкам. Вони візьмуть його з собою в Галилею і знайдуть козу. Симоне, ти будеш пастухом. Кращими були б вівці... Але у світі більше баранів, ніж овець... Це – символ, мій Петре. Подумай про те... Своєю жертвою ти зробиш із баранів багато овець. Ходіть, підемо до села, оточеного фруктовими садами. Там ми спочинемо в будинках або па снопах, що зв'язані лежать уже на полях. А завтра ми підемо у Яблію».

Апостоли здивовані, засмучені, здеморалізовані. Здивовані чудами; засмучені тому, що не змогли бути при цьому; здеморалізовані через свою нездатність, тоді як Ісус може все. А Ісус, навпаки, щасливий. Йому вдається переконати їх у тому, що нічого не буває даремно. Ніякої невдачі. Тому що вона робить покірною, а те, що сказано, служить тому, щоб познайомити з ім'ям, залишити спомин у серцях. Ісус такий переконливий і так сяє радістю, що апостоли заспокоюються.

Тепер я хочу вам (своєму духівникові) щось сказати, інакше це стане мені ідеєю фікс. Два тижні тому або ще швидше дорогий голос у моєму серці сказав: «Подумай про нез'єднаних братів! Подумай про те, що ти також є для них жертовною душею. Подумай про те, що їх підтримувала твоя подруга Габріела й монастиря сестер Трапісток. Подумай про те, що

перешкода воєнного часу усунута. Подумай про те, що душам допомагають не лише молитвою. Подумай про те, що я є Христом для всіх, що всі християни належать Христові. Подумай про те, що твоє післанництво далеко переходить за родинні й емоційні зв'язки. Ти – носій Голосу, а Голос спрямований до усіх. Цього ти не можеш заперечувати. Подумай про те, що Мене (це ти сама розпізнала) з більшою пошаною люблять приналежні до інших віровизнань, ніж ви. І є тільки один крок, щоб увійти в одну кошару під оруду одного Пастиря, Потрібна рука, що простягнеться до них через розділяючий потік і допоможе їм прийти. Спрага за мною там дуже велика.. ”..

Але що я можу зробити? Я втрачаю сон, який залишається мені через це постійне нагадування, яке ж дає мені душевного миру. Я втрачаю спокій, тому що я не знаю, як повинна це зробити, тому що я противлюся цьому і одночасно відчуваю, що не сподобаюся Ісусові, коли я цього не зроблю. Із нез'єднаних братів на ім'я я знаю тільки Паждома Аббесі. І що я маю робити? Що я маю казати? Я не говорю по-англійськи. Чому Ісус вимагає від мене речей, що перевершують мої здібності і противляться моїм нахилам? Допоможете ви мені в цьому? Тому що якщо Ісус хоче, то Він хоче і не задовільниться, поки я Його не задовільню. Ісус каже: «Як заміна відсутньої згоди між народами повинна, принаймні, панувати згода серед християн, тому що наближається час противників Христа і пророцтво має

сповнитись». Ну добре... Але як? У будь-якому випадку я жертвую усі мої страждання і залишаю тільки одне зернятко на інші потреби. Але мені все ж здається, що цього недостатньо і я не в змозі додавати жодних інших страждань до тих, які я вже маю. Отож що я повинна робити?».

262. Повчання апостолів дорогою в Ябнію

«Ми підемо у Ябнію в Акрон?» – питають апостоли по дорозі, яка простягається через родючий ландшафт, на якому збіжжя досипає свій останній сон під літнім сонцем, що зростило його. Це збіжжя лежить в снопах на викошених полях, що сумні, як величезні смертні одра, не мають більше колосся як одежі, а «зернові трупи», які чекають на те, щоб їх забрали.

Але якщо поля голі, то яблуні здаються святково одягненими, їхні плоди поспішають дозріти від маленьких зелених твердих яблук до соковитих жовтуватих, червонуватих, наче навощених фруктів, в той час як фіги, еластична шкіра яких уже тріснула в певних місцях, відкривають солодкі шкатулочки плоду-квітки і через зелено-білу або фіолетово-білу щілину можна побачити прозору драглисту речовину, наповнену темнішими зернятками. Легенький вітер гойдає овальні блідо-зелені краплі на оливних деревах, цю висять у сріблястій зелені гілок; святочні горіхові дерева тримають свої плоди, що набухають під пушком оболонки, міцно на твердому стеблі, тоді як на мигдальних деревах плоди, що під упаковкою, оксамит якої уже дістав складки і міняє колір – дозрівають, на виноградній лозі набухають її ягоди і деякі грона, що сприятливо висять, уже нагадують прозорий топаз і майбутній рубін стиглих ягід, тоді як кактуси на рівнині або на перших схилах високо тримають декорацію своїх коралових яєчок, яка з кожним днем стає все живішою і яка нанизана веселим декоратором в найдавнішому поєднанні на товсті лопати; останні схожі на руки, що пропонують небу свої плоди, яких вони виростили.

Поодинокі пальми і великі рожкові дерева нагадують вже дуже про близьку Африку і тоді як перші своїм твердим листям, схожим на круглі гребені, стукають, наче кастаньєтами, то інші покриті темно-зеленою емаллю і стоять гордо і з гідністю у своїх гарних шатах. Світлі і чорні кози, великі і проворні з довгими загнутими рогами і лагідними допитливими очима досита об'їдаються біля кактусових рослин і м'ясистих агав з величезними кистями твердого листя, зсередини яких, як у відкритих артишоках, височіють канделяброподібні височезні стебла з сімома руками, на яких сяють жовті і червоні квіти з ніжним запахом.

Африка і Європа подають собі руку, покриваючи землю рослинною красою і заледве, як лише група апостолів покинула рівнину для того, щоб піти стежкою, котра високо звивається на пагорбі, який з цього, повернутого до моря боку, буквально покритий виноградниками – йдеться про скелясте, багате вапняком узбережжя, на якому чудово процвітає виноград і має давати солодке вино – показується море, моє море, море Йоана, Боже море з його безмежною поверхнею із хвилястого голубого шовку. Воно будить спогад про безконечність і силу Божу і співає при

цьому разом з небом і сонцем терцет величі творіння. Перед ними у всій своїй красі розкинулась хвилеподібна рівнина з ледве помітними, лише кількаметровими узвишшями, за якими тягнуться плоскі місцевості і золоті дюни аж до міст і сіл біля моря, білизна яких майже сліпить перед синню води.

«Як гарно, як гарно», – шепоче захоплено Йоан.

«Але, мій Господи! Цей хлопець живе із сині води. Ти повинен до цього призначити його. Здається, наче він бачить наречену, коли він бачить море!» – каже Петро, який не робить великої різниці між водами широкого моря і водами озера. Він добродушно сміється.

«Він вже призначений для цього, Симоне. Ви всі вже маєте своє призначення».

«О гарно! Куди ти пошлеш мене?»

«О ти!. ”.

«Скажи мені це, будь таким добрим!»

«В одному місці, що більше, ніж твоє і моє місто, Маґдала і Тиверіяда разом»

«Тут я загублюся!»

«Ніякої боязні! Ти будеш схожим на мурашку на велетенському скелеті. Але невпинно снуючи туди-сюди, ти будитимеш скелет від смерті».

«Я тебе не розумію... Будь ласка, висловлюйся чіткіше».

«Ти це ще зрозумієш!» – Ісус посміхається.

«А я?» «А я?» – всім цікаво знати.

«Я зроблю це так». Ісус нахиляється. Вони ідуть по гравієму березі ще досить повноводного струмка – і бере в руку пригорщу гравію. Він кидає його у висоту; кожен із камінчиків надає, приземляючись на інше місце. «Гляньте, тільки цей камінчик залишився у моєму волоссі. 1 ви теж будете розсіяні».

«'Ги, брате, представляєш Палестину, чи не так?» – питає Яків Алфея серйозно.

«Так».

«Я хотів би знати, хто залишиться в Палестині?» – знову питає Яків.

«Візьми цей камінчик на згадку», – Ісус дає йому гравієвий камінчик, що повис у його волоссі;

при цьому Він посміхається.

«Ти міг би залишити мене в Палестині? Я підходжу для цього найкраще, тому що я найбезпорадніший. А вдома я хоч трохи почуваюся краще. На чужині ж.. ”., – каже Петро.

«Ні, ти найменше придатний для Палестини. Ви упереджені щодо решти світу і думаєте, що в країні вірних легше проповідувати Благу Вість ніж серед ідолоноклонників і язичників. А насправді – навпаки.

Якщо б ви роздумали над тим, що пропонує нам істинна Палестина у своїх високих і низьких класах, причому народ є менш поганим. І якщо б ви подумали про те, що ми тут, у місцях, де ненависне ім'я Палестина і ім'я Боже і невідоме у своєму істинному значенні, були прийняті не гірше, ніж у Юдеї, у Галилеї і в Декаполісі, тоді ви відступили б від своїх упереджень і визнали б, що я правий, коли кажу, що простішим є навертати тих, хто не знає істинного Бога, ніж тих народу Божого, лицемірних гріховних ідолопоклонників, котрі високомірно вважають себе досконалими і хотіли б залишитися такими, як вони є. Як багато самоцвітів, як багато перлин бачить моє око там, де ви бачите тільки землю і море! Землю народів, що не є Палестиною. Море людства, що не є Палестиною, і що як море чекає тільки па ловців перлин, щоб передати їм ці перлини, так як і землю треба перекопати, щоб знайти коштовне каміння. Скрізь е скарби, але їх треба шукати. Кожна глиба може приховувати скарб і давати поживу насінині; кожна глибина може ховати перлину. Як? Чи ви, можливо, чекаєте, що сильна буря збурить море і виплесне раковини із перлинами на рифи, щоб вони там самі собою розкрилися і поклали скарби до міг лінивому, що не хоче робити зусиль, або малодушному, що не хоче наражатися на небезпеку? Чи ви бажаєте, щоб земля виростала із зернини рослину, у якої плоди без насіння? Ні, мої дорогі. Напруження, праця і захоплення необхідні. А передовсім – неупередженість.

Я знаю, що ви, одні більше, другі менше, погоджуєтеся із цією мандрівкою до філистимлян. Не слава, про яку я нагадую, ця земля, слава Ізраїля, котра промовляє із цих полів, що напоєні кров'ю євреїв, яка була пролита, щоб зробити Ізраїль великим. І не вигляд цих міст, що одне за другим були відвойовані у ворогів, щоб увінчати Юдею і зробити могутньою нацією, не спонукують у вас появу любові до цього паломництва. Я не кажу вам: не думка підготувати ґрунт, щоб він міг прийняти Євангелію, і надія – врятувати душі – робить її для вас змістовною. Я не кажу цього, щоб перекопати вас у важливості подорожі, тому що це далеко перевершує ваші думки. Але одного дня ви це усвідомите. Тоді ви скажете: «Ми думали, що це була примха; ми думали, що це була несправедлива вимога; ми думали, що це був брак любові у Вчителя до нас – змусити нас так далеко піти; несправедливо вимагати від пас довгої і стомлюючої подорожі, пов'язаної з великими небезпеками. Але це, навпаки, була любов, передбачливість і завчасна підготовка до того часу, коли він більше не перебуватиме з нами і ми ще більше будемо почуватися заблуканими. Тоді ми були як погани, що тяглися в усіх напрямках, але знали, що виноградна лоза живить їх, а міцна підпора підтримує їх, тоді як тепер ми є поганами, що самі мають утворити альтанку; вони ще будуть отримувати поживу від свого кореня, але немає більше підпори, на яку вони могли б опертися». Так ви говоритимете і будете вдячними мені».

Крім того... Чи це не гарно – так мандрувати і сипати на землю іскри від світла, небесні звуки, вінки і благовоння на службі в істини і на хвалу Божу, на землю, що огорнута темрявою, у німі серця, у неродючі душі, схожі на пустелі, щоб перемогти сморід брехні, і так разом утворити

я і ви, ви і я, вчитель ї апостоли, одне серце і одна душа, одне єдине прагнення, одну єдину волю? Щоб пізнали і полюбили Бога! Щоб Бог зібрав усі народи у своєму небі! Щоб тут, де Він є, були всі ми! Це є надія, бажання, прагнення Бога! І це є надія, бажання, прагнення душ, що неналежать до інших рас, але утворюють одну єдину расу, створену Богом. Оскільки всі є дітьми одного Єдиного, то усі мають подібні бажання, подібні надії, подібне прагнення Неба, правди, справжньої любові...

Здається, ніби помилки століть змінили інстинкт душ. Але це не так. Помилка затуманює розум. Оскільки розум поєднаний з тілом, він відчуває отруту, впорснуту сатаною у тваринну людину. Так помилка може отруїти і серце, тому що воно вміщене у тіло і відчуває отруту. Трояке пожадання пригнічує відчуття, почуття і думки. Але дух незрощений з тілом. Хоч він і може бути пригнічений кулаками сатани і чуттєвістю. Він може бути осліплений нападами тіла і бризками киплячої крові людини – тварини, що живе в ньому. Але його прагнення Неба, Бога, не проходить безслідно. Це прагнення не може змінитися. Чи бачите ви чисту воду цього струмка? Вона впала з неба і повернеться в небо внаслідок процесу випаровування, що відбувається завдяки сонцю і вітру. Вона сходить вниз і знову піднімається. Елемент не зникає, він повертається до свого початку.

Душа повертається до свого початку. Якби ця вода отут поміж каміння змогла говорити, вона сказала б вам, що прагне повернутися у небесні висоти, щоб витати як м'яка біла хмаринка у гарних просторах небосхилу, котра забарвлюється червонясте у ранковому світлі, ввечері – як розпечена мідь, а при сході зірок – у фіолетовий колір; вона сказала б вам, що вона хотіла б у вигляді стратосферних хмар розкинути покривало над зірками і місяцем, щоб вони не були змушені споглядати нічні страхіття; вона не хотіла бігти поміж каміння, наражаючись на небезпеку перетворитися у болото, будучи вимушеною, можливо, спізнати злобу змій і жаб, вона, що любить самотню свободу атмосфери. І душі, якщо б вони могли говорити, всі сказали б те саме: «Дайте нам Бога! Дайте нам істину!». Але вони цього не кажуть, оскільки вони знають, що людина їх не чує, не розуміє і висміює благання «великих прохачів», душ, які шукають Бога у своєму великому прагненні Істини. Ідолопоклонники, римляни, безбожники, нещасні, яких ми зустрічаємо дорогою і яких ви завжди будете зустрічати, ці зневажені у своєму прагненні Бога, будь це із політичних причин, із безцеремонного егоїзму або через єресь, яка народилася у загоєному серці і потім поширюється на всю націю: вони голодні! Вони голодують! Ї я змилосердився над ними. Чи я не повинен був мати милосердя, будучи тим, ким я є? Якщо я даю людині поживу і е милосердним до горобця, то чи ж не повинен я спершу істинно змилосердитись над душами, які без власної вини не знайшли правди Божої, але які простягають руки свого духа і взивають: «Ми голодуємо!». Ви маєте їх за злих? За здичавілих? За нездатних любити Бога? Тоді ви помиляєтесь. Це – душі, які очікують любові і світла.

Сьогодні вранці ми були розбуджені погрозливим меканням барана, який хотів прогнати велику собаку, що прийшла мене обнюхати. Ви сміялися, коли побачили, як баран наставив свої роги, зірвавшись із прив'язі до дерева, під яким ми спали; одним стрибком він став поміж мною і великим псом, не беручи до уваги, що той може напасти на нього і нерівна битва закінчилася б не на його користь. Так і народи, що у ваших очах схожі на дикого барана, мужньо захищатимуть віру Христову, коли пізнають, цю Христос є любов, яка запрошує їх слідувати за ним. Вона запрошує, так! І ви повинні їм допомогти прийти до мене.

Ось послухайте притчу.

Один чоловік одружився і його жінка подарувала йому багато дітей. Але одне з них прийшло на світ калікою і здавалось приналежним до іншої раси. Чоловік вважав це соромом і не любив створіння, хоч воно було невинне. Хлопець ріс запущеним серед найнижчих слуг, отож був нищевартісним і в очах своїх братів. Мати померла при його народженні, тому вона не могла пом'ягшити суворість батька, перешкодити знущанням братів і виправити помилкові думки, цю розвинулись у неосвіченій людині, маленька дика тварина, яку ледве терпіли в домі синів серця.

Так хлопець виріс і став чоловіком. Розум, що пізно розвинувся і нарешті дозрів, дав йому пізнати, цю він не є сином, коли живе у стайні, маючи лише кусочок хліба і ганчірку замість одежі, що він ніколи не отримує поцілунку, ніколи – жодного слова, ніколи – запрошення в батьківський дім. Він страждав, страждав і жалівся у своїй норі: «Батьку, батьку!». Він їв свій хліб, але в серці залишався невгамовним більший голод. Він покривався ганчір'ям, але в його серці залишався великий голод. В серці він почув себе самотнім.

«Батьку, батьку!»... Слуги, брати, сусіди чули, що він завжди скаржиться, як помішаний. Його назвали божевільним. Нарешті до вигнаного сина пішов один слуга і сказав: «Чому ти не кинешся до стіп отця?». «Я б зробив це, але я не наважуюся...». Чому ти не приходиш в дім?». «Я боюся!». «Але ти хотів би це зробити?». «О так, тому що я прагла цього; через це я мерзну і почуваюся самотнім, як у пустелі. Але я не знаю, як живуть у домі отця».

Добрий слуга почав навчати молодого чоловіка, робити більш людською його зовнішність і допомагати переборювати страх, що батько сваритиме його. Він сказав: «Твій батько хотів би прийняти тебе, але він не знає, чи ти його любиш. Ти завжди втікаєш від нього... Візьми від твого батька докір, цю він діяв задуже суворо і біль знати, що ти нежиттєздатний. Ходи! І твої брати також більше не зневажатимуть тебе, тому цю я розповів їм про твою печаль».

Отак одного вечора блудний син у супроводі доброго слуги подався в дім батька і вигукнув:

«Батьку, я люблю тебе! Дозволь мені увійти!..». Старий сумний батько, який думав про своє минуле і своє вічне майбутнє, здригнувся, коли почув голос, і сказав: «Мій біль відступає, тому що у голосі каліки я впізнав свій власний голос, а його любов доказує, що він кров від моєї крові і

плоть від моєї плоті. Хай він увійде і займе своє місце серед братів, хай буде благословенним добрий слуга, котрий об'єднав мою сім'ю і звів докупи сина з синами батька».

Ось притча. Але при її тлумаченні ви повинні думати про те, що батько духовного каліки є Бог, тому що духовними каліками є схизматики, єретики, відокремлені, і вони змусили Бога бути суворим і самі хотіли свого каліцтва. Але Божа любов ніколи не проходить. Він завжди чекає їх! Приведіть їх до нього! Це ваш обов'язок!

Я навчив вас молитися: «Хліб наш щоденний дай нам сьогодні, Отче наш». Але чи ви знаєте, що означає це «наш»?

Це стосується не тільки вас, дванадцятьох, не тільки учнів Христа, а всіх людей. Усіх людей, теперішніх і прийдешніх. Тих, хто знає Бога, і інших, які Бога не знають. Тих, що люблять Бога і Його Христа, і інших, які Його не люблять або люблять недостатньо. У ваші уста я вклав молитву для всіх. Це е вашим завданням. Ви, що знаєте і любите Бога і Його Христа, ви повинні молитися за всіх. Я сказав вам, що моя молитва всеохоплююча і триватиме поки триває земля. Але ви повинні широко молитися, поєднуючи свої голоси і свої серця як апостолів і учнів Церкви Христової з голосами і серцями приналежних до інших Церков, що є християнськими, але не апостольськими. Ви повинні наполягати на тому (оскільки ви є братами в домі Отця, вони – поза спільним домом з їхнім голодом і з їхньою тугою за домом), щоб і їм, як і вам, був даний «істинний хліб», що є Христом Господом, що управляє па апостольських вівтарях, а не на інших, де його змішують з нечистими стравами. Ви повинні підштовхувати до того, поки Отець не зможе сказати до цих «скалічених братів»: «Мій біль відступає, тому що у вас, у вашому голосі я почув голос і слова мого Первородного і Первородного. Хай будуть благословенні слуги, що привели вас назад у дім Отця, щоб моя сім'я стала повною». Як слуги безконечного Бога, ви повинні класти безконечність у всі свої наміри.

Ви зрозуміли? Ось тут Ябнія. Колись тут мимо пронесли Ковчег Заповіту на шляху в Акрон, що не зміг його охоронити і відіслав його у Ветсемес. Тепер Ковчег Заповіту знову повертається в Акрон. Йоане, ходи зі мною. Ви залишайтеся у Ябнії і спробуйте обдумати все і промовляти. Хай мир буде з вами!».

Ісус іде. За Ним слідують Йоан, а баран біжить за ними, блеючи як собака.

263. Ісус зі своїми по дорозі в Модін

Після Ябнії пагорби у напрямі сходу стають все вищими і вищими. Вдалині височіють зелені і фіолетові сідловини гір Юдеї на фоні майже нічного неба. День швидко закінчився, як це стається у південних країнах. Купіль із світла вечірнього зарева розтанула менш як за годину від сяйва перших зір і здається неймовірним, що так швидко погасло море вогню і покрилось покривалом кольору криваво-червоного аметисту. Дуже скоро небо набуло забарвлення блідночої

мальви, ставало все прозорішим і неймовірнішим, не синім, а слабо-зеленим, щоб нарешті потемніти, а синьо-зелене стало кольору молодого вівса, увертюра до темряви, що владарює вночі, покриваючись діамантами, як королівський плащ.

На сході показуються зорі разом з серпом місяця у першій чверті.

Земля все більше і більше стає раєм під блиском зірок і в мовчанні людей. Тепер співають речі, цю не можуть грішити: солов'ї, води, листя, яке тихо шелестить, коники-стрибунці, що сюрчать, і жаби, що звуками гобрю вітають росу. Напевно, співають також і зорі у вишині... Вони набагато ближчі за нас до ангелів.

Земля повільно охолоджується у пічному повітрі, що таке свіже і благотворне для рослин, людей і тварин.

Ісус чекав біля підніжжя рідного пагорба апостолів з Ябнії, до яких вийшов назустріч Йоан. Він говорить зараз з Іскаріотом, передає йому гаманець і дає вказівки як розподілити гроші. За Ним іде Йоан з бараном, мовчки поміж Золотом і Варфоломеєм, які говорять про Ябнію, де Андрей і Филип мужньо повели себе. Далі позаду усі інші групою, голосна юрба, яка говорить про події у країні філистимлян і відкрито висловлює свою радість з приводу швидкого повернення в Юдею на Земні свята.

«Ми негайно підемо далі?» – питає Филип, що дуже втомився від ходіння по гарячому піску.

«Так сказав Вчитель. Ти ж чув це?» – відповідає Яків Алфея.

«Мій брат знає це, але він виглядає таким замріяним. Що робили обоє п'ять днів – таємниця», – каже Яків Заведея.

«Так, я помираю від прагнення про це дізнатися. Принаймні, як винагороду за муку стежити у Ябнії впродовж п'яти днів за кожним словом, за кожним поглядом чи кроком, щоб не потрапити у скрутне становище», – каже Петро.

«Але це нам вдалося! Тепер ми починаємо розуміти своє ремесло», – каже задоволено Матей.

«Щоб сказати правду... я двічі чи тричі добре таки тремтів. Цей проклятий хлопець, Юда Симона... чи він колись навчиться опановувати себе?» – каже Филип.

«Коли стане старим, напевно. Але можна також сказати, що він спробував робити це з добрим наміром. Ти чув? І Вчитель теж так сказав. Він робить це з запалом...», – хоче Андрій виправдати Іскаріота.

«Ах, Вчитель тільки так каже, тому що Він – доброта і мудрість. Але я не думаю, що Він це схвалює і задовлений ним», – відповідає Петро.

«Він не бреше», – заперечує Тадей.

«Не бреше, але Він уміє вкласти у свої відповіді всю мудрість, якої нам не вистачає. Він каже правду, не ранячи нікому серце, не викликаючи зневаги і закидів. Ну так. Він – це ж Він!» – зітхає Петро.

Мовчки ідуть вони далі у світлі місяця. Потім каже Петро до Якова Заведея: «Спробуй-но покликати Йоана. Я не знаю, чому він нас уникає»,

«Це я тобі вже можу сказати: тому що він знає, що ми наполягатимемо, щоб він нам усе розповів», – відповідає Тома.

«Так і є! Тому він залишається коло двох, що найрозумніші і наймудріші», – підтверджує Филип.

«Все ж спробуй, Якове! Будь таким добрим», – вмовляє Петро.

І Яків здається. Він тричі гукає Йоана, який не чує або не хоче чути. Але тут обертається Варфоломей, якому Яків дає доручення: «Скажи моєму братові, щоб прийшов до мене», а тоді звертається до Петра: «Я не думаю, що ми від нього щось дізнаємося».

Йоан тут же підходить і питає: «Що ви хочете?».

«Знати, чи ця дорога веде просто у Ябнію», – каже його брат.

«Вчитель сказав, що так. Він спочатку не хотів повертатися в Акрон і послав мене вас зустріти. Але потім Він вирішив за краще дістатися до останніх схилів... І звідси можна досягти Юдеї».

«Через Модін?».

«Через Модін!».

«Це непевний шлях. Дорожні розбійники підстерігають тут каравани і нападають на них», – зауважує Тома.

«О... з Ним!.. Йому нічого не може протистояти!». Йоан піднімає своє лице до неба, що, з огляду на Бог зна які спогади, здається захопленим і посміхається. Всі спостерігають за ним. Петро питає: «Скажи-но, чи ти читаєш якусь блаженну історію на зоряному небі, роблячи таке обличчя?».

«Я?.. Ні!».

«Та іди! Навіть каміння бачить, що ти далеко від землі. Скажи, що сталося в Акроні?».

«Нічого, Симоне! Я тебе запевняю. Я б не був таким щасливим, якби сталося щось неприємне».

«Неприємне. Навпаки! Давай... розказуй»!».

«Але мені нічого сказати, що б Він уже сказав. Вони були добрі, як люди, що здивовані чудом. Це все. Точно так, як він і сказав».

«Ні, – Петро хитає головою. – Ні, ти не можеш брехати. Ти прозорий як джерельна вода. Ні, ти міняєш колір. Я знаю тебе від малого. Ти ніколи не міг брехати. Через нездатність до цього

серця, совісті, язика і навіть шкіри, яка міняє колір. Тому я тебе так люблю. Отож давай, ходи сюди, до свого старого Симона Йони, твого товариша. Ти ще пам'ятаєш, ти був дитиною, а я вже чоловіком? Як я тебе балував? Ти хотів слухати історії і мати іграшкові кораблики із корку, які ніколи не тонуть, говорив ти, і ними ти міг би поплисти вдаль... І тепер, тепер також ідеш ти далеко вперед і залишаєш бідного Симона на березі. І твій човен ніколи не потоне. Він пливе туди, наповнений квітами, як ті, які ти дитиною пускав річкою до Ветсаїди, щоб річка понесла їх до озера. Ти ще пригадуєш це? Ти подобаєшся мені, Йоане! Ми усі тебе любимо! Ти – наше вітрило. Ти – наш човен, який не тоне. Візьми нас у свій кільватер. Чому ти нам не розповіси про чудо в Акроні?».

Петро говорив, поклавши Йоанові руку па талію, а той спробував обійти питання і каже: «А ти, голово, чому до народу не промовляєш так переконливо, як до нас? Народ треба переконувати, не мене».

«Тому цю я добре почуваюся у твоїй присутності. Я люблю тебе. Інших я не знаю», – вибачається Петро.

«І ти їх не любиш. Це твоя помилка. Ти повинен їх любити, навіть якщо ти їх не знаєш. Скажи сам собі: «Я належу нашому Отцеві», ти побачиш, що ти пізнаєш їх і навчишся любити. Бог у кожному, Йоане...».

«Це швидко сказано. Так ніби змій і їжаків можна рівняти з собою, ти, вічна дитино».

«О ні, я такий, як усі!».

«Ні, брате, не такий, як усі. Ми – Варфоломей, Андрей і можливо за винятком Зелота, уже б усе розказали, навіть травам, що ми пережили і що робить нас щасливими. Ти мовчиш, але, твоєму старшому братові, ти можеш це сказати. Я, як батько», – каже Яків Заведея.

«Батько – Бог, брат – Ісус, мати – Марія», – каже Йоан.

«Отож кров більше нічого не значить для тебе?» – схвильовано кричить Яків.

«Не хвилюйся. Я благословляю кров і тіло, що породили мене – батька і матір. І я благословляю тебе, брате, що одинаковий мені по крові. Їх обидвох, тому що вони народили і виховали мене і тим самим дали мені можливість слідувати за Вчителем, і тебе, тому що ти слідуєш за Ним. Маму, відколи вона стала ученицею, люблю я двоякою любов'ю по тілу і крові – як син, по духу – як її співучень. О, яка радість, бути пов'язаними у любові до Нього!».

Повернувся Ісус, тому що почув схвильований голос Якова, останні слова прояснили йому ситуацію.

«Залиште Йоана в спокої! Ви даремно мучите його. Він має велику схожість з моєю матір'ю. Він не буде говорити».

«Тоді Ти нам маєш це сказати. Вчителю», – благають усі.

«Ну тоді хай буде. Я взяв Йоана з собою, тому що він найбільше підходив для того, що я мав на думці. Він був моєю поміччю і вдосконалився сам. Це все!».

Петро, Яків, брат Йоана, Тому й Іскаріот переглядаються і кривляться: вони розчаровані. Юда Іскаріот не обмежується своїм розчаруванням, а каже: «Чому удосконалювати його, який уже і так є найкращим?».

Ісус відповідає йому: «Ти сказав: кожен має свою манеру і згідно неї діє». У мене своя манера. У Йоана – своя, що дуже схожа на мого. Мою манеру не можна вдосконалити. Його – так. І це є те, чого я бажаю, тому це добре, щоб так сталося. Тому я взяв його з собою. Мені потрібен хтось, хто має таку манеру і таку душу. А тому ніякого невдоволення і ніякої цікавості! Ми йдемо в Модін. Піч весела, прохолодна і світла. Ми мандруватимемо, допоки світитиме місяць. Тоді ми поспимо до світанку. Я поведу обох Юд до могили Макавеїв, чиї славні імена вони носять».

«Тільки ми одні з тобою!» – каже щасливо Юда Іскаріот.

«Ні, зі всіма. Але відвідини гробу Макавеїв відбудуться через вас, щоб ви навчилися наслідувати їх в надприродний спосіб, у битвах і перемогах на цілком духовному полі.

264. Ісус промовляє до розбійників з великої дороги

«В місці, куди ми йдемо, я буду говорити», – каже Ісус в той час, як група все глибше заходить у долини, які пронизують гори важкими кам'янистими вузькими стежками. Вони піднімаються вверх і сходять вниз, зникають з поля зору і знову з'являються, аж поки не потрапляють у глибоку долину після крутого спуску, на якому, як Петро каже, тільки баран добре чується. Там група зупиняється на перепочинок і їсть біля багатоводного джерела.

На полях і в лісі є й інші люди і їдять так само як і Ісус з Його учнями. Це має бути улюблене місце для перепочинку, воно захищене від вітрів, має м'які полянки, вкриті травою, і воду. Тут е прочани, що йдуть у Єрусалим. Подорожні, цю можливо йдуть на Йордан, торговці з ягнятами, призначеними для храму, і пастухи зі своїми отарами. Деякі подорожують верхи, але більшість – пішки. Прибуває і святково прикрашений весільний поїзд. Золото блищить під покривалом, в яке загорнута наречена. Вона ще майже дівчинка і її супроводять дві матрони, обвішані сяючими браслетами і ланцюжками, та чоловік (очевидно, дружба), а також двоє слуг. Вони прибули па ослах, прикрашених стрічками і дзвіночками: всі сіли поїсти в куточку, так ніби бояться, що погляди присутніх можуть занепокоїти наречену. Дружба чи родич вартує, жінки в той час їдять.

Цікавість присутніх, звичайно, пожвавилась і з вибаченням, просячи трохи солі, ніж чи краплю отця, один іде до іншого, щоб дізнатися від нього, хто така наречена, куди вона йде, а також багато інших речей.

Тут є один такий, що знає всі «звідки» і «куди» і щасливий, що може про це розказати, і стимулюється іншим, котрий все більше розв'язує йому язик першокласним вмістом винної бочки. Так на світло з'являються найбільш пильновані таємниці обох сімей. Стає відомо про придане, яке наречена везе за собою у двох великих ящиках; про багатства, які чекають па неї в домі нареченого тощо. Стає відомо також, що наречена є дочкою багатого торговця з Йони, що вона виходить заміж за сипа одного багатого торговця в Єрусалимі; що наречений вирушив попереду, щоб прикрасити дім, де відбудеться весілля, перш ніж прибуде наречена, що чоловік, який її супроводжує, е товаришем нареченого, син торговця, а саме Авраам, котрий обробляє перли і коштовне каміння, тоді як наречений є золотих справ майстром, а батько нареченої торгує шерстю, лляними тканинами, килимами і занавісками.

Оскільки балакун сидить неподалік від групи апостолів, то Тома чує його і питає: «То, можливо, наречений є Натанаїлом Леві?».

«Так точно, це він! Ти його знаєш?»

«Я дуже добре знаю батька через спільні ділові справи. Натанаїла – дещо менше. Багатий шлюб!».

«І щаслива наречена! Вона окутана н золото. Авраам, родич матері нареченої і батько друга нареченого, таки дещо витратився, так як і наречений та його батько. Кажуть, що в скрині лежать речі вартістю в багато золотих талантів».

«Всім увага!» – гукає Петро і свистить крізь зуби. Потім він додає: «Я хочу піти і подивитися, чи головний товар відповідає решті». Разом з Томою він встає; вони обходять групу з нареченою довкруги, уважно розглядаючи при цьому трьох жінок: купа тканин і покривал; видно тільки руки і прикрашені зап'ястя, а також прикраси на вухах і шиї. Вони також розглядають хвалькуватого дружбу, який почувається таким важливим, наче має відбути напад корсарів па дівицю. Він сердито зиркнув на обох апостолів. Але Тома просить його передати Натанаїлові Леві вітання від імені Томи, якого звуть ще Дідімус. І мир встановлений і то настільки, що наречена знаходить можливість дати помилуватися собою. Вона встає, при цьому плащ і покривало падають, і показується в повному шармі свого тіла і одежі і в своєму багатстві, як ідол. Наречена мас щонайбільше п'ятнадцять років і хитрі очі. Вона поводиться граційно, незважаючи на невдоволення матрон; вона розпускає коси і вони надають вниз, а потім знову високо заколює їх коштовними шпильками; вона міцніше защіпає свій прикрашений коштовним камінням пояс: розщіпає сандалі із козячої шкіри, знімає їх і знову одягає, прикрасивши маленькі ноги золотими браслетами; їй вдається також показати красиве, добре укладене волосся, гарні руки, м'які передпліччя, вузьку талію, груди і гарно сформовані стегна, ніжні йоги, і всі прикраси, що дзвенять і блищать на останньому світлі згасаючого дня і при полум'ї перших табірних вогнищ.

Петро і Тома повертаються назад. Тома каже: «Гарна дівчина!».

«Цілковита спокусниця! Я не знаю... але я думаю, що твій друг Натанаїл скоро догадається, що вона тримає гарячим ліжко, а він – золото, щоб його купувати. Його друг – цілковитий дурень. Знайшов кому довірити наречену!» – закінчує Петро і сідає до товаришів.

«Мені не сподобався чоловік, що розговорив он там іншого дурня. Після того як він усе дізнався, що хотів знати, то пішов вверх гірською стежкою... Ми у небезпечній місцині. 1 година сприятлива для нападу розбійників із великої дороги. Місячна ніч, втомлююча спека сьогоднішнього дня, дерева з густим листям... Гм! Це місце мені не подобається, – бурчить Варфоломей. – Ми б краще зробили, якщо б пішли далі».

«До того ще й базіка, що патякав про стільки багатства! Інший, що грає героя і вартового тіней і не помічає справжніх постатей! Ну, я хочу вартувати біля вогнів. Хто йде зі мною?» – питає Петро.

«Я, Симоне, – відповідає Зелот. – Я без зусиль противлюся сну».

Багато із табірників, особливо тих, що подорожують поодинці, піднялися і рушили в дорогу. Залишилися пастухи з отарами, наречена зі своїм супроводом, апостольська група і троє торговців із ягнятами, які вже сплять. Наречена також снить із матронами в палаці, яку розбили слуги. Апостоли запалюють посеред лугу, де вони зупинилися, велике вогнище. Петро і Симон приготовляють інше біля стежки, якою пішов чоловік, котрому недовіряє Варфоломей.

Минають години і хто ще не спить, той опустив голову. Ісус молиться. Панує цілковита тиша. Навіть джерело, що блищить у місячному світлі, здається замовкло. Місяць стоїть тепер високо на небі і освітлює всю площу, тоді як краї лежать в тіні густих чагарників.

Загарчала велика вівчарка. Один пастух підняв голову. Собака встає, настовбурчує шерсть, нюхає повітря і приймає позу для захисту. Вона тремтить, її внутрішнє гарчання стає все сильнішим. Симон також піднімає голову і розтормошує Петра, що задрімав. Із лісу долинає тихий шурхіт.

“Давайте підемо до Вчителя і заберемо Його до пас», – кажуть обидва.

Тим часом пастух будить своїх друзів. Всі вслухаються, не видаючи при цьому жодного звуку. Ісус піднявся вже до того, як Його покликали. Він іде назустріч обидвом апостолам. Вони з товаришами збираються біля пастухів, собака котрих стає все більше збудженим.

«Покличте сплячих. Усіх! Скажіть їм, що вони повинні сюди прийти, не роблячи шуму; особливо жінки і слуги з ящиками. Скажіть їм, що поблизу, можливо, є розбійники. Не жінкам, але усім чоловікам!».

Апостоли відходять, слухаючи Учителя, Який каже пастухам: «Пороздмухуйте з вогнища велике полум'я!».

Пастухи слухаються; оскільки вони схвильовані, то Ісус каже: «Не бійтеся! У вас не візьмуть і пучка шерсті!».

Підходять торговці і шепочуть: «О, весь паш набуток», і додають до цього літанію з брутальних слів про римське управління і юдеїв, які не очищують світ від розбійників.

«Не бійтеся, ви не втратите і найменшої монети», – втішає їх Ісус.

Приходять налякані жінки. Вони плачуть, тому що хоробрий дружба тремтить від страху і безперестанку голосить: «Це смерть! Смерть від розбійницької руки!».

«Не бійтеся. Вас ніхто і поглядом не торкнеться», – втішає Ісус жінок і вводить їх в середину маленького згромадження чоловіків і наляканих тварин.

Осли кричать, собака виє, вівці блеють, жінки .схлипують, чоловіки проклинають і жаліються ще навіть більше, як жінки, у нерозбірливій шумній балаканині. Ісус спокійний, наче не має нічого статися. Шелест у лісі при такому шумі почути неможливо. Але гілки, які ламаються, або каміння, яке починає скочуватися, виказують, що в лісі наближаються розбійники.

«Тиша!» – наказує Ісус. Він каже це таким чином, що тут аж запановує тиша. Ісус залишає своє місце і йде на узлісся, де починає промовляти.

«Підступне прагнення золота допроваджує людину до негідних вчинків. Золото викриває людину більш за будь-що інше. Гляньте, скільки нещасть спричиняє цей метал своїм сяючим безкорисливим блиском. Я думаю, що повітря пекла має колір золота, таким пекельним воно здається, відколи людина стала грішником. Творець при створенні вклав його всередину величезної о тіла, яким е земля, щоб вони служило людям і прикрашало храм. Але сатана, який поцілував очі Єви і заплямував «я» чоловіка, надав невинному металу злобного присмаку. З тих нір через золото вбивають і грішать. Жінка заради золота стає спокусницею і готова до тілесного гріха. Чоловік через нього стає злодієм, лихварем і вбивцею; він стає твердосердим до свого ближнього і своєї власної душі, яку він злодійськи позбавляє істинної спадщини; він позбавляє її вічного скарбу через декілька блискучих безвартісних уламків, які він змушений буде залишити в день смерті.

О ви, цю через золото грішили в більшій чи в меншій мірі! Чим більше ви грішите, тим більше ви насміхаєтеся над тим, чому вчили вас ваші матері чи ваші вчителі; що за скоєне протягом життя належить винагорода або покарання. Ви не думаєте про те, що через гріхи ви втрачаєте захист Божий, вічне життя і вічне блаженство, що докори сумління і прокляття обтяжують серце, а страх е вашим супутником, страх перед людським покаранням, що все ж е нічим в порівнянні зі страхом, який ви мали б мати і маєте: благотворний страх перед Божим покаранням. Ви не думаєте про те, що ваш кінець буде жахливим як покарання за злі вчинки, якщо вони стали злочинами, і кінець буде тим жахливішим, тому що він триває вічно, навіть якщо ви при своїх злочинах із любові до золота не дійшли до кровопролиття, а тільки переступили закон любові і пошани до ближнього, замість того, щоб допомогти тим, які

голодують через вашу жадібність, ваш порок і ваше користолюбство. Пі, ви про те не думаєте! Ви кажете: «Це казки. Я поховав ці казки під вагою мого золота. Вони більше не живуть». Але це не казки, це – правда!

Не говоріть: «Коли я помру – все скінчиться». Пі, тоді все почнеться. Інше життя не е безоднею без змісту і без спогадів про прожите минуле, без прагнення Бога, як ви уявляєте собі період очікування Спасителя. Інше життя є блаженним очікуванням для праведників, терплячим очікуванням для каянників, сповненим тортур чеканням для проклятих. Для перших – у переддвер'ї, для других – у чистилищі, а для останніх – у пеклі. І тоді як для перших очікування закінчиться входом Спасителя у Небо, для других очікування після цього часу стане набагато втішнішим через надію, в той час як для третіх очікування закінчиться жахливим усвідомленням вічного прокляття. Подумайте про те, ви, грішники! Ніколи не пізно покаятися. Змініть присуд, що записаний для вас у Небі, через істинне покаяння. Чистилище стане для вас не пеклом, а сповненим покаяння очікуванням. Не темрявою, а світанковими сутінками. Не роз'єднанням, а ностальгією. Не розпачем, а надією. Ідіть! Не намагайтеся боротись проти Бога. Він –сильний і добрий. Не позорте імен ваших батьків. Послухайте, як зітхає це джерело; стогін, схожий на той, якім розриває серця ваших матерів, коли ви стаєте вбивцями. Слухайте, як свище вітер в ущелині. Здається, що він погрожує і проклинає, як проклинає вас батько через життя, яке ви ведете. Слухайте, як виє сумління у ваших серцях. Чому ви хочете страждати, коли б ви могли і з малим жити в мирі на землі, а потім мати все у Небі? Дайте своїй душі мир! Дайте мир переляканим людям, що змушені боятися вас як хижих звірів! Дайте собі мир, ви, бідні нещасні!

Підніміть погляд до неба, відверніть уста від отруєної їжі і очистіть руки, з яких капає кров брата. Очистіть своє серце!

Я довіряю вам! Тому я говорю до вас. Тому що увесь світ вас ненавидить і боїться, я вас не ненавиджу і не боюся. Я простягаю руку до вас, щоб сказати вам: «Підніміться! Прийдіть! Поверніться мирно назад до людей, як люди до людей». Я так мало вас боюся, що можу зараз сказати цим людям: «Повертайтеся до спочинку без ненависті до бідних братів. Моліться за них. Я залишаюся тут, щоб споглядати їх очима Любові і я клянуся вам, що нічого не станеться, тому що Любов роззброює насильників і насичує жадібних. Любов, справжня сила у світі, будь благословенна! Це невідома сила! Сила, ідо належить Богові».

Тоді Ісус звертається до усіх: «Ідіть, ідіть! Не бійтеся. Тут більше нема бродяг, а є зворушені, плачучі чоловіки! Хто плаче – не вчинить нічого злого. Дай Боже, щоб вони залишились такими як зараз! Це було б їхнім порятунком!».

265. Прибуття у Бетер

Апостольська група зазнала змін у своєму тваринному супроводі. Замість барана я бачу вівцю з двома ягнятами. Вівця вгодована і має повне вим'я, ягнятка веселі, як двійко хлоп'ят. Маленька отара з менш магічним виглядом, ніж темно-чорний баран; псі задоволені.

«Я сказав вам, що мала б добавитись коза, щоб зробити із Марґціама малого щасливого пастуха. Замість кози – оскільки ви не можете терпіти кіз і баранів – тепер тут вівці. Вони білі. Точно так, як хотів Петро».

«Але звичайно! Мені завжди здавалося, що я волочу за собою вельзевула», – каже Петро.

«Справа в тому, що дивні речі сталися, відколи тварина була з нами. Це був чаклун, який нас переслідував», – підтверджує схвильовано Іскаріот.

«Отож, добрий чаклун! Що злого з нами трапилося?» – відповідає спокійно Йоан.

Всі водночас піднімають голос, щоб докорити йому за його сліпоту: «Але чи ти не бачив у Модіні, як усі з нас насміхалися». «А мені здається, що ти не враховуєш зовсім падіння мого брата? Він міг щось пошкодити собі. Як би ми його несли, якби він поламав собі ноги чи хребет?». «А остання ніч здалась тобі напевне гарною пригодою?».

«Я все бачив. Я все обдумав і возніс хвалу Богові за те, що з нами не трапилось ніякого лиха. Біда підходила до нас, а потім втікала, як завжди, а зустріч послужила для того, щоб залишити насіння добра як у Модіні, так і в виноградарів, які прийшли на допомогу, свідомі того, що буде, принаймні, один поранений і з жалем, що були позбавлені любові, так що вони хотіли все виправити. 1 в розбійників минулої ночі також було залишене добре зерно.

Вони не зробили нам нічого злого, а Петро ще й обміняв ягнят на барана і як подарунок за те, що вони були врятовані. Тепер бідні мають достатньо грошей завдяки гаманцям, які дали нам торговці і завдяки пожертвам жінок. Але що ще більш цінне – всі слухали слово Ісуса».

«Йоан має рацію, – кажуть Зелот і Юда Тадей. Останній додає: «Справді здається, що все відбувається у ясній передбачуваності прийдешніх подій. Через запізнення, спричинене моїм падінням, ми зіткнулися з обвішаними прикрасами жінками, пастухами з великою отарою і торговцями, що душилися в грошах. Розкішна здобич для злодіїв! Брате, скажи мені, ти знав, що це все повинно статися?» – питає Тадей Вчителя.

«Я вже часто говорив вам, що я читаю в серцях і якщо Отець не визначить інакше, тоді для мене не є свідомим, що станеться».

«Але чому Ти тоді деколи робиш помилку і йдеш до вороже налаштованих фарисеїв або в міста з вороже налаштованими населенням?» – питає Юда Іскаріот.

Ісус пронизливо глянув на нього, а тоді каже спокійно і повільно: «Це не помилки! Це необхідні завдання мого післанництва. Лікаря потребують хворі, а вчителя – незнаючі. Як одні, так і інші відправляють деколи лікаря чи вчителя, та вони все одно ідуть до тих, хто їх відіслав, це їх обов'язок – відвідувати їх. Я іду. Ви хочете, щоб скрізь, де я показуюсь, зникав всякий спротив. Я міг би це зробити. Але я нікого не примушую. Я переконую. Примус повинен застосовуватися лише в зовсім особливих випадках і тільки тоді, коли просвітлений Богом дух розуміє, що це може послужити тому, щоб переконати, що Бог є і що Він найсильніший... або у випадках багатогранного порятунку».

«Як вчора ввечері, чи не так?» – питає Петро.

«Вчора ввечері злодії налякалися, коли побачили нас готовими їх прийняти», – каже Іскаріот із очевидною зневагою.

«Ні, вони були переконані словами», – каже Тома.

«Так, цілком певно! Це справді ніжні душі, що дають себе переконати двійко словами, навіть якщо вони ідуть і від Ісуса! Це я знаю відтоді, коли я з цілою сім'єю і багатьма іншими з Ветсаїди в ущелині біля Адуміму пережили напад!» – заперечує Филип.

«Вчителю, скажи лише, вже від учора я хотів би спитати це в Тебе: це Твої слова чи Твоя воля перешкодили нападові?» – питає Яків Заведея.

Ісус посміхається і мовчить.

Матей відповідає: «Я думаю, що це Його воля перемогла черствість цих сердець. і просто таки паралізувала їх, щоб Ісус міг до них говорити і їх врятувати».

«І я кажу теж, що це так. З цих причин Він залишився там сам, щоб вдивлятися в ліс. Він підкорив їх своїм поглядом, своїм довір'ям до них і своїм непорушним спокоєм переміг їх. У Нього навіть не було палки!» – каже Андрій.

«Добре. Але це все кажемо ми. Це паші думки. Я б хотів почути це від Учителя», – каже Петро.

Починається жвава дискусія. Ісус дає їм волю. Серед іншого сказано, що Ісус пояснив, що Він нікого не примушує, Він також і супроти цих розбійників не застосовував насилля. Це каже Варфоломей, тоді як Іскаріот, підтримуваний Томою, стверджує, що він не вірить, цю погляд людини може так багато. Матей заперечує: «Це і ще більше! Я навернутий його поглядом, ще перш ніж мене зачепили Його слова». «Так» і «ні» стоять твердо супроти один одного, тому що кожен твердо дотримується своєї думки. Йоан мовчить, як Ісус, і посміхається, схиливши голову, щоб приховати свою посмішку. Петро наново переходить у наступ, тому що жодна думка і точка зору товаришів не може його переконати. Він думає і каже, що він хоче знати, чи це так тому, що Він є Ісусом, Месією, чи тому, що Він завжди є Богом.

Ісус каже: «Істинно кажу я вам, що не я один, але кожен, хто поєднаний з Богом у святості, чистоті і глибокій вірі, може зробити це і ще більше. Погляд дитини, душа якої поєднана з Богом, може зруйнувати язичницькі храми, не потребуючи сили Самсона; може з лагідністю наказувати диким тваринам і диким людям; може відіслати смерть і перемогти хвороби душі: як слово дитини, що поєднана з Богом і є творінням Божим, може також лікувати хвороби, забирати у змій отруту і творити будь-яке чудо. Тому що в ньому діє Бог!».

«А тепер я зрозумів!» – каже Петро. Він дивиться, дивиться, дивиться па Йоана. А потім резюмує словами результат своїх роздумів. «Отож Ти, Вчителю, зміг це, тому що Ти – Бог і тому, що Ти поєднаний як людина з Богом. І так може статися, що хтось може досягнути цього ж, або вже досягнув, тому що він поєднаний з Богом. Я зрозумів! Я справді зрозумів!».

«Але ти ж питаєш про ключ цього поєднання і про таємницю цієї сили? Не всі люди досягають цього, хоч всі мають одинакові передумови».

«Правильно! Де ключ цієї сили, що поєднує особу з Богом і наказує речам? Йдеться про молитву чи таємні слова?».

«Нещодавно Юда Симона зробив барана козлом відпущення за всі наші неприємності, що трапилися з нами. Тварини не можуть чаклувати. Звільніться від цих забобонів; це ідолопоклонство і може спричинити нещастя. Оскільки немає формул, щоб звершувати чаклунство, так і немає таємних слів, щоб творити чуда. Є тільки любов. Як я вже сказав вчора ввечері, любов пом'якшує жорстоких і насичує жадібних. Любов – Бог! З Богом у вас, повністю оволодівши внаслідок заслуги досконалої любові, око стає вогнем, що спопеляє любе зображення ідола та повергає ідолів додолу і слово стає силою. Далі, око стає зброєю,

цю роззброює. Не можна протистояти Богові, любові. Тільки демон противиться їй, тому що він є досконалою ненавистю, а з ним противляться їй його сипи. Інші, слабкі, що опановані пристрастю, але не добровільно запродалися демонові, не протистоять їй. Якими б не була їхня релігія чи їхня відсутність віри, яким би не був рівень їхньої духовної низості, вони будуть вражені любов'ю, яка є великою переможницею. Шукай її здобути, і то скоро, тоді ти зможеш зробити те, що роблять діти Божі і носії Божі».

Петро і Зелот не відводять своїх очей від Йоана, також сини Алфея і Яків з Андрієм починають розуміти.

«Але, Господи, – каже Яків Заведея, – що сталося з моїм братом? Ти говориш про нього. Є він дитиною, що творить чуда? Це ти мав на увазі, чи не так?»

«Що він зробив? Він перегорнув сторінку в книзі життя і пізнав нові таємниці. Більш нічого! Він випередив вас, тому що він не розмінювався на дрібниці, оцінюючи кожну користь. Він більше не бачить землі. Він бачить світло і йде до нього без перепочинку. Але залиште його в спокої. Душам, що витрачають більше вогню, не можна перешкодити у їхньому горінні, який радує і пожирає. Треба дати їм горіти. Це для них є вищою радістю і водночас вищим навантаженням. Бог дає їм також миттєвості ночі, тому що Він знає, що горіння опалює цвіт душі, якщо її виставити на тривале сонце. Бог надає мовчання і містичну росу цвіту душі, як квітам поля. Залиште в мирі атлета любові, якщо йому дає його Бог. Зробіть це подібно вчителям спорту, що надають своїм учням потрібний спокій. Коли ви досягнете того, що він уже досягнув, і ще далі (тому що ви підете й далі, як і він також), тоді ви зрозумієте потребу в пошані, мовчанні і тіні, яку відчувають душі, що зробили любов своєю здобиччю і своїм ремеслом. Не думайте: «Я тоді радітиму, коли це стане відомо; Йоан – дурний, тому що душі ближніх хочуть бути захоплені чудесним, подібно до душ дітей». Ні! Коли ви прийдете туди, у вас буде та сама потреба в мовчанні і скритості, яку зараз має Йоан. І коли я більше не буду серед вас, думайте про те, що ви для виміру навернення і сили святості завжди повинні брати мірилом покори. Якщо в комусь затрималась гордість, тоді не дайте себе обманути і не вірте, що він навернувся. Якщо про когось скажуть, що він нібито «святий», але «гордий», тоді можете бути певними, що мова не йде про святого. Він може як шарлатан лицемірно грати святого і інсценувати чуда; але він святий. Видимість є лицемірством, чуда–сатанізмом. Ви зрозуміли?».

«Так, Вчителю!»... Вони всі задумливо мовчать. Але якщо уста і мовчать, то думки легко читаються у їхніх поглядах і виразах обличчя. Навколо них, наче струмуючий ефір із них, тремтить велике прагнення дізнатися.

Зелот намагається розсіяти товаришів, щоб виграти час і могти переговорити з кожним окремо. Напевне, він хоче порадити їм тим часом мовчати. У мене таке враження, що Зелот

часто має це завдання в апостольській групі. Він – стримуючий, примирюючий, порадник для товаришів, і, крім того, він дуже добре розуміє Вчителя. Тепер він каже: «Ми вже у володіннях Йоани. Село в улоговині – Бетер-Палац па горі – замок, де вона народилася. Відчуваєте пахощі? Це трояндові сади, які починають пахнути па ранковому сопці. В ранковій прохолоді вони ще покриті росою, так паче б то мільйони бутонів, що саме розкриваються. Коли зайде сонце, повністю розквітлі троянди будуть зрізані. Ходіть! Я хочу вам показати трояндові сади від криниці, вони паче водопад стікають від вершини до іншого пагорба. Водопад квітів, шопотів знову як хвиля піднімається вверх до обох інших пагорбів. Амфітеатр, море квітів! Розкішно! Дорога крутіша. Але це варто зусиль – піти нею, тому що з цього підвищення можна оглянути весь рай. І так ми швидше потрапимо до замку. Йоана живе тут вільно посеред усіх своїх наймитів, єдиної сторожі всього цього багатства. Але робітники люблять свою господиню, що робить із цих долин Едем краси і миру, так сильно, що вони більш вартісні, ніж вся сторожа Ірода. Глянь, Вчителю! Гляньте, друзі». Він показує на напівкругом розташовані пагорби, що повністю вкриті трояндами.

Скрізь, куди не кинеш оком, під дуже високими деревами, котрі захищають від граду, вітрів і палючого сонця, бачиш на терасах кущі троянд над кущами троянд. Сонце грається з ними і вітер також під дахом, що світиться, який прикриває, але не пригнічує; і вони утримуються садівниками у належному порядку; при найкращому догляді ростуть тут найкращі трояндові кущі світу. Це тисячі і тисячі троянд всіх сортів: карликові троянди, низькі, високі і з довгими стеблами. Паче розшиті квітами подушки, вони лежать біля підніжжя дерев па зелених галявинках, або висять в живоплоті вздовж стежок; на берегах струмка, навколо басейнів для зрощення, що розсипані по цьому парку з його пагорбами, вони повилися високо і утворюють над гілками дуги і гірлянди. Справді дивовижна краса! Наявні всі розміри і відтінки, які переплелися між собою, чайна троянда кольору слонової кості поряд з криваво-червоною короною квітів, тоді як чисельно переважають власне троянди кольору дитячої щоки, окаймлені білим і рожевим.

Всі вражені такою красою.

«Але що ж робить Йоана із цим велетенським садом?» – питає Филип.

«Вона радіє з нього», – відповідає Тома.

«Ні! Вона добуває із квітів пахучі масла і тим самим дає роботу сотням робітників. Римляни жадібні до цих масел. Йонатан говорив це мені і показав рахунки останнього урожаю. Але ось Марія Алфеєва з дитиною. Вони побачили нас і підзивають інших...».

Справді іде Йоана з обома Маріями, який перегнав Марґціам, і який поспішає до Ісуса і Петра з розпростертими до обіймів руками. Всі вклякають перед Ісусом.

«Хай мир буде з вами усіма! Де моя мати?».

«Поміж трояндових кущів, з Елізою. О, вона тепер зцілена. Вона може іти назустріч світу і слідувати за Тобою. Я дякую Тобі, що Ти використав мене для цього».

«Я дякую тобі, Йоано. Бачиш, як потрібно було піти в Юдею? Марґціам, ось тут – подарунки для тебе! Ця кумедна лялька і гарні ягнятка. Вони тобі подобаються?».

Дитина з радості втрачає дар мови. Вона міцно тримається за Ісуса, Котрий нахилився, щоб дати їй ляльку і залишився у цій нозі, щоб заглянути їй в обличчя; Він обнімає і цілує дитя з усією можливою сердечністю.

«Так ти станеш лагідним, як вівця, а пізніше станеш добрим пастухом для віруючих у Христа, чи не так?».

Марґціам каже: «Так, так, так...». Його подих запинається, а очі блищать від радості.

«Тепер іди до Петра, тому що я пошукаю мою маму. Я бачу край покривала, що наближається до нас вздовж трояндового живоплоту».

Ісус поспішає назустріч Марії і на повороті стежки пригортає її до свого серця. Після першого поцілунку, ще не перевівши подих, Марія пояснює: «Позаду іде Еліза! Я поспішила вперед, щоб поцілувати Тебе; я б не змогла не поцілувати Тебе, а перед її очима я не хотіла цього робити. Вона дуже змінилася. Але серце все ще болить при вигляді радощів інших, що назавжди недоступні для неї».

Еліза швидко робить етапні кроки і вклякає, щоб поцілувати одіж Ісуса. Це більше не жінка у розпачі із Ветсуру, а серйозна старенька, помічена болем із вражаючими слідами болю на обличчі і в погляді.

«Будь благословенним, мій Учителю, тепер і завжди, оскільки Ти повернув мені те, що я втратила!».

«Повсякчас більше миру для тебе, Елізо! Я радий знайти тебе тут. Встань!».

«І я теж рада. Мені треба розповісти Тобі багато речей і багато запитати Тебе, Господи».

«Ми маємо час, тому що я перепочину тут кілька днів. Ходи, щоб я міг познайомити тебе з учнями».

«О, то Ти вже зрозумів, що я хотіла Тобі сказати? Що я хотіла б відродитися до нового життя, знову хотіла б створити сім'ю: твою, твоїх синів, як Ти сказав, коли Ти говорив про Космі в моєму домі у Ветсурі. Завдяки твоїй милості я стала новою Космі, мій Господи. Будь благословенний! Я більше не сповнена гіркотою і не нещасна. Я знову стану матір'ю. І, якщо Марія це дозволить, трохи і Твоєю матір'ю у гурті учнів Твого вчення».

«Так повинно бути! Марія не ревнива, а я буду любити тебе так, що ти не будеш каятися, що прийшла. Ходімо зараз до тих, які хотіли б тобі сказати, що люблять тебе як брати».

Ісус бере її за руку і веде до її нової сім'ї.

Подорож в очікуванні Зелених свят закінчилася.

266. Паралізований біля купелі у Витсаїді

Ісус знаходиться в Єрусалимі, точніше кажучи, в околицях замку Антонія. З Цим усі апостоли, за винятком Юди Іскаріота. Великий натовп людей рухається швидким кроком у напрямку храму.

Всі святково одягнені, апостоли – як і інші прочани, і я припускаю, що саме святкується Зелені свята. Багато жебраків заміщуються в народ зі своїм викликаючим жалість голосінням! Вони в дорозі до кращих місць, тобто до воріт храму і перехресть доріг, де проходять люди. Ісус іде, розподіляючи милостиню, попереду них, в той час як вони розповідають Йому всю свою біду.

У мене таке враження, що Ісус щойно був у храмі, тому що я чую, як апостоли говорять про Гамалиїла, який робив вигляд, що не бачить Ісуса, хоч його учень Стефан звернув його увагу па прихід Ісуса.

Я чую також, як Варфоломей питає своїх супутників: «Що мав на увазі книжник, кажучи:

«Отара баранів для душевої скотобойні»?.

«Він говорив про одну із своїх оборудок», – відповідає Тома.

«О, ні, він мав на увазі пас. Я це добре підмітив. Тому що наступне речення підтверджує зміст попереднього: «Скоро і його, як ягня, поведуть па стрижку і на забій».

«Так, я також це чув», – підтверджує Андрій.

«Точно! У мене було велике бажання повернутися і запитати супутника книжника, що він знає про Юду Симона», – каже Петро.

«А що він буде знати? Цього разу Юди немає, тому що він справді хворий. Ми це знаємо. Можливо подорож була справді занадто виснажливою для нього. Ми міцніші. Він завжди вів вигідне життя і швидко втомлюється», – розмірковує Яків Алфея.

«Так, ми це знаємо. Але книжник також сказав: Відсутній хамелеон групи. Чи хамелеон не є твариною, цю може міняти свій колір, як часто захоче?» – питає Петро.

«Так, Сименс. Але вони напевно мали на увазі, що він увесь час носить нові одежі. Він дещо надає цьому ваги, він ще молодий. Треба мати співчуття до нього...», – заспокоює його Зелот.

«І це теж вірно. Все ж... Що за дивні зауваження?» – підсумовує Петро.

«Він завжди думає, що йому загрожує небезпека», – каже Яків Заведея.

«І ми теж завжди думаємо, що нам щось загрожує і бачимо небезпеки, де їх немає!» – зауважує Юда Тадей.

«І ми бачимо помилки там, де їх немає», – підсумовує Тома.

«Ну так, бути недовірливим – це погано... Хто знає, як ведеться Юді сьогодні? Він почуватиметься як у раю, з цими ангелами... Щоб насолоджуватись цією благодаттю, я теж майже хотів би бути хворим!» – каже Петро. А Варфоломей відповідає: «Будемо сподіватися, що він незабаром одужає. Ми справді повинні швидко досягнути мети нашої подорожі, тому що спека починає обтяжувати».

«О, догляду йому не бракуватиме, а, крім того, і Вчитель подумає про нього, як він її одержав», – каже Яків Заведея. А Матей додає: «А як одержують температуру? Мала піднятися. Але нічого не трапилося. У Вчителя немає ніяких гадок. Якби Він припускав щось погане. Він би не покинув замок Йоани».

Ісус справді безтурботний. Він розмовляє з Марґціамом і Йоаном, ідучи попереду і роздаючи милостиню. Напевне, він пояснює хлопчикові багато речей, тому цю я бачу, як він вказує то на одне, то на інше. Він іде до кінця храмового муру, до північно-східного куга. Там є багато людей, що прямують до оточеної багатьма колонами площі. Ця площа знаходиться перед воротами, які, як я чую, називають «Стадна брама».

«Ось іспитова купіль: купіль Ветсаїди. Тільки добре дивись на воду. Бачиш, зараз вона перебуває в спокої. Незабаром вона буде підніматися вверх до ще вологого краю. Ти бачиш? Тоді сходить Ангел Господній, вода відчуває це і вшановує його, як може. Він приносить воді наказ зцілити того, хто готовий зануритись у неї. Ти бачиш багато людей? Але багато з них недостатньо уважні і не бачать перших порухів води, або сильніші відштовхують у нелюб'язний спосіб назад слабших. Не можна відволікатися від знаків Божих. Душа завжди повинна бути напоготові, тому що ніколи не знаєш, коли Бог покажеться чи зішле свого ангела. І ніколи не можна бути егоїстичним, навіть заради здоров'я. Часто стається так, що нещасні сперечаються про те, хто сміє першим торкнутися води чи кому це є найнеобхідніше; так вони гублять благодіяння приходу ангела», – терпляче пояснює Ісус малому Марґціамові, що уважно дивиться на Нього широко розплющеними очима і одночасно спостерігає за водою.

«Можна побачити ангела? Це б мені сподобалось».

«Леві, пастух твого піку, бачить його. І ти уважно спостерігай і будь готовим вознести йому хвалу!».

Тепер хлопчика неможливо відволікти. Його очі дивляться то на воду, то над водою, нічого іншого він більше не бачить і не чує.

Тим часом Ісус оглядає скупчення хворих, сліпих, калік і паралізованих, що чекають.

Апостоли також уважно спостерігають. Сонячні проміння виграють па воді, сонце, як цариця, захопило п'ять колонних проходів, що оточують басейн.

«Глянь сюди, глянь! – ликує Марґціам. – Вода піднімається, вона рухається, вона іскриться! Що за світло! Ангел!..» – і дитина кидається на коліна.

Справді, у воді в басейні почався рух і вона блищить на сонні як дзеркало і раптово починає набухати і піднімається до краю басейну. На мить – сліпучий блиск! Один кривий готовий пірнути у воду, він зразу ж виходить звідти і нога, що була покалічена великим шрамом, повністю зцілена. Інші скаржаться і сперечаються із зціленим і закидають йому, що він не був непрацездатним, як вони. Суперечка триває.

Ісус розглядається і бачить паралізованого, що тихо плаче про себе па посилках. Він наближається до нього і питає: «Ти плачеш?».

«Так. Ніхто не думає про мене. Я завжди тут. Всіх зцілюють, мене – ніколи. Вже тридцять вісім років лежу я па спині. Я витратив увесь свій статок, мої близькі померли і тепер я в одного далекого родича, що вранці приносить мене сюди, а ввечері знову забирає... Я для нього – велика обуза. О, я хотів би померти!».

«Тільки не втрачай мужності. Ти проявив багато терпіння і віри. Бог вислухає тебе!».

«Я сподіваюся на це... Але бувають хвилини безутішності. Ти добрий, але інші... Хто зцілився, мав би виказати вдячність Богові, залишитися тут, щоб допомогти бідним братам».

«Це він справді мав би зробити. Але не май через це злоби у своєму серці. Вони не думають про те. Це не злоба з їхнього боку. Радість бути зціленим робить з них егоїстів. Пробач їм...».

«Ти добрий. Ти б так не зробив. Я роблю зусилля і підтягуюся на руках, коли бурлить вода, але хтось інший увесь час випереджає мене. На краю я також не можу зупинитися, мене б затоптали. Але навіть якби я там і зупинився, хто занурив би мене у воду? Якщо б я Тебе побачив був раніше, я б Тебе про це попросив...».

«Ти справді хочеш бути зціленим? Тоді піднімись! Візьми своє ліжко і йди!». Ісус піднявся, щоб зробити цей наказ, і здається, що Він підняв і паралізованого, тому що цей стає на свої ноги і робить один, два, три кроки – він ледве може це усвідомити – за Ісусом, Котрий віддаляється. І оскільки він тепер виявив, що справді може ходити, то голосно викрикує, так що всі обертаються.

«Але хто Ти? В ім'я Боже, скажи це мені! Можливо, Ти Ангел Господній?».

«Я більше як Ангел. Моє ім'я – Милосердя. Іди в мирі!».

Всі протискуються сюди. Вони хочуть бачити. Вони хочуть говорити. Вони хочуть бути зціленими. Але тут підходить сторожа храму, що очевидно вартує і над купіллю, і відштовхує назад з погрозами юрбу, що кричить.

Паралізований бере своє ліжко: дві жердини на двох нарах маленьких коліщат і порване покривало, що напнуте на жердини. Він іде звідти щасливий і гукає до Ісуса: «Я віднайду Тебе! Я не забуду Твоє обличчя і Твоє ім'я!».

Ісус змішався з натовпом. Він іде в протилежному напрямку до міського муру. Але він ще не покинув останнього колонного павільйону, як його перепиняє група юдеїв найгіршого класу, яких наче підбила зла фурія, вони всі об'єднані бажанням говорити Ісусові безсоромності. Вони вишукують, вини видивляються навколо, вони досліджують. Але їм не вдається дізнатися, що трапилось, і Ісус іде геть, в той час, як юдеї, розчаровані, за вказівкою сторожі кидаються до бідного щасливого паралізованого і докоряють йому: «Чому ти несеш ліжко? Це ж субота! Це тобі не дозволено!».

Чоловік дивиться на них і каже: «Я вас не розумію. Я тільки знаю, що Він, Хто зцілив мене, сказав: «Візьми своє ліжко і йди». Це я знаю!».

«Це був, певне, демон, що наказав тобі осквернити суботу. Як він виглядав? Хто він був? Юдей? Галилеянин? Прозеліт?».

«Я цього не знаю. Він був тут. Він побачив, що я плачу, і прийшов до мене. Він говорив зі мною. Він зцілив мене. Із дитиною за руку Вій пішов далі. Я думаю, це був Його син, тому що Він достатньо зрілий, щоб мати сина такого піку».

«Дитина? Тоді це був не Він... Як Його було звати? Ти Його не запитав? Не бреши!».

«Він сказав мені, що Його звати «Милосердя».

«Ти, дурню! Це ж не ім'я!».

Чоловік здвигнув плечима і пішов геть.

Інші кажуть: «Це точно був Він. Книжники Ананія і Захей бачили Його в храмі».

«Але у Нього немає дітей!».

«І все ж це Він. Він був тут зі своїми учнями».

«Але Юди при цьому не було. Його ми добре знаємо! Інші... вони можуть бути різним народом».

«Ні, вони з Ним!».

Суперечка триває далі, в той час як колонні проходи знову заповнюються хворими...

Ісус повертається у храм з іншого боку, із західного боку, що особливо пов'язаний з містом. Апостоли слідують за Ним. Ісус розглядається навколо і нарешті бачить те, чого шукає – Йонатана, який так само шукає Його.

«Йому краще, Вчителю. Гарячка спала. Твоя мати каже, що вона надіється, що зможе прийти до наступної суботи».

«Дякую, Йонатане, ти був пунктуальним».

«Не дуже, Максимін Лазаря затримав мене. Він шукає Тебе. Він пішов у колонний зал Соломона».

«Я догоню його. Хай мир буде з тобою! І принеси мій мир матері та благочестивим жінкам, а також Юді».

Ісус поспішно іде до колонного павільйону Соломона, де Він справді знаходить Максиміна.

«Лазар дізнався, що ти тут. Він хотів би тебе бачити, щоб повідомити тобі щось важливе. Ти прийдеш?».

Без сумніву. І то дуже скоро. Ти можеш йому сказати, щоб він чекав мене на цьому тижні».

Максимін іде, після того як вони обмінялися ще кількома фразами.

«Помолимося ще трохи, оскільки ми вже аж сюди повернулися», – каже Ісус і йде в передній двір євреїв.

Але там Він зустрічає зціленого паралізованого, що дякував Господові у храмі. Зцілений відкрив Ісуса у натовпі, радісно привітавши його і розповідає, що сталося з ним після його відходу. Він закінчує словами: «Один, що був дуже здивованим моїм зціленням, сказав мені, хто Ти є. Ти – Месія. Це правда?».

«Це я! Але якби ти також був зцілений водою чи іншої силою, ти все одно мав би те саме зобов'язання супроти Бога, а саме: використати здоров'я для добрих справ. Тепер ти зцілений. Отож повертайся із добрими намірами до щоденних справ. 1 більше не гріши, щоб Бог не мусів ще раз покарати тебе.

Іди в мирі!».

«Я старий... я не можу нічого... Але я хотів би піти за Тобою, щоб Тобі служити і щоб вчитися. Ти хочеш мене?».

«Я нікого не відсилаю. Але все ж обдумай, перш ніж ти прийдеш. І коли ти зважишся, тоді приходь!».

«Куди? Я не знаю, куди Ти ідеш...».

«По світу. Скрізь ти знайдеш учнів, що приведуть тебе до мене. Хай Господь просвітить тебе на твоє благо!».

Ісус іде на своє місце і молиться...

Я не знаю, чи зцілений спонтанно підійшов до юдеїв, чи ті підстерегли його і зупинили, щоб дізнатися, чи не чоловік, з яким він щойно говорив, оздоровив його чудесним способом. Я тільки знаю, що він розмовляє з юдеями, а потім іде далі, в той час як вони прямують до сходів, якими повинен зійти Ісус, щоб потрапити до інших двориків і до виходу із храму.

Коли Ісус приходить, вони, не вітаючись, кажуть до Нього: «Отож Ти зайшов так далеко, що оскверняєш суботу після усіх доган, які Тобі зроблені? І після цього Ти ще вимагаєш, щоб Тебе шанували як посланника Божого?».

«Як посланника? Ще більше: як Сина Божого, тому що Бог є моїм Отцем. Якщо ви не хочете мене пошанувати, то хай це так і залишиться. Але я не перестану через те виконувати свою місію. Бог пі на миті, не припиняє діяльність. І зараз мій Отець діє і я дію так само, тому що добрий син робить те, що робить його батько. І я прийшов, щоб діяти на землі».

Народ зібрався, щоб послухати дискусію. Серед них є люди, які знають Ісуса, інші – що отримали від Нього благодіяння, а ще інші – що бачать Його вперше. Одні люблять Його, інші – ненавидять, більшість – не визначилась. Апостоли оточили Вчителя. Марґціам боїться і вираз його обличчя зраджує, що він близький до сліз.

Юдеї, книжники, фарисеї і садукеї кричать голосно і гнівно: «Ти наважився на це? О, Ти називаєш себе Сином Божим? Святотатство! Бог є той, хто є тут, і Він не має сина! Покличте Гамалиїла і приведіть Садока! Зберіть равинів, щоб вони чули і заперечували».

«Не хвилюйтеся! Покличте їх і вони вам скажуть, чи це правда, що є Бог Єдиний і Триєдиний:

Отець, Сил і Святий Дух, і що Слово, тобто Син Думки, прийшов, як пророковано, щоб відкупити Ізраїль і світ від гріхів. Слово – це я! Я – обіцяний Месія! А тому це не є жодною образою Бога, коли я Отця називаю моїм Отцем. Ви занепокоєні, оскільки я творю чудеса, тому що я тим притягую народ і переконую його. Ви звинувачуєте мене, що я демон, тому що творю чудеса. Але вельзевул уже століттями є на світі і, істинно, йому не невистачає прихильників... Чому ж він тоді не робить того, цю роблю я?».

Народ шепоче: «Це правда! Ніхто не робить того, що Він».

Ісус продовжує: «Я кажу вам: це тому, що я знаю, чого він не знає, і можу те, чого він не може. Якщо я виконую діла Божі, то це тому, що я є Його Син. Ніхто не може робити чогось, що б він не бачив швидше, що це робить хтось інший. Я, Син, роблю тільки те, що я бачив, що робить Отець, тому що від Вічності до Вічності я є єдиний, і ні в сутності, ні в діяннях не відрізняюся від Нього. Всі речі, які робить Отець, я виконую також, оскільки я є Його Син. Ні вельзевул, ні інші не знають того, що я знаю. Отець любить мене, свого Сипа, і Він любить мене без міри, як і я Його люблю. Тому Він показує мені завжди все, що Він робить, щоб і я робив те, що робить Він. Я на землі в цей час милості. Він – на небі з часів, коли землі ще не було. І Він завжди показуватиме мені ще більші діла, які я повинен сповнити, щоб ви дивувалися ними.

Його думка – невичерпна у видумці. Я наслідую Його, тому що я є невичерпним у виконанні того, що Отець думає і бажає в думках. Ви ще не знаєте, що невичерпна любов

може усе. Ми є любов. І для нас немає обмежень і немає нічого, що не могло б бути застосованим до трьох ступенів людини: низького, вищого і духовного. І справді, так як Отець будить мертвих і повертає їм життя, так можу і я, Син, давати життя тим, яких я хочу розбудити. Більше того, через безкінечну любов Отця до Сипа мені дозволено не тільки нижчому, але й вищому ступеневі повертати життя через звільнення думки і серця людини від помилок її розуму і злих пристрастей; а що стосується духовної частини, то я можу спричинювати звільнення від гріхів, тому що Отець нікого не засуджує, а передав суд Синові, тому що Син є Тим, Хто викупить людство своєю власною жертвою, щоб його врятувати. І це Отець робить із справедливості, тому що справедливим є дати це тому, хто платить власною монетою і щоб усі вшановували Сина, як вшановують Отця.

Отож знайте, якщо ви відокремлюєте Отця від Сина або Сина від Отця і не пам'ятаєте любові, тоді ви не любите Бога, як це Йому належить – з правдивістю і мудрістю, а підпадаєте під помилкове вчення, якщо тільки Одному віддаєте пошану, в той час як Вони утворюють чудесну триєдність. Хто не шанує Сипа, подібний тому, хто не шанує Отця, тому що Отець Бог не приймає того, щоб тільки одна його частина вшановувалась. Він хоче, щоб Йому поклонялися й його цілісності. Хто не шанує Сина – не шанує Отця, що послав Його як свою досконалу думку любові. Отож ця людина заперечує, що Бог знає, як правильно вершити свої діла.

Істинно кажу я вам: хто слухає моє Слово і вірить у Того, Хто послав Мене, той матиме життя вічне і не буде проклятий, але перейде від смерті до життя, тому що вірити в Бога і приймати моє слово означає приймати у себе життя, що не вмирає.

Година на підході, для багатьох вона уже прийшла, коли мертві ночують голос Сина Божого і хто в глибині серця прийме його як життєдайного, той житиме.

Що скажеш ти, книжнику?».

«Я скажу, що мертві більш нічого не чують і що ти безрозсудний».

«Тебе переконає Небо, що це не так і що Твої знання є нічим у порівнянні із знанням Божим. Ви настільки олюднили надприродні речі, що не надаєте словам жодного іншого значення, окрім безпосереднього і земного. Ви вивчили Гаґґаду, вклали в певні формули, а саме ваші власні, не утруднюючи себе, осягнути алегорії у їхній істині, і зараз оскільки тиск людськості вас утомив, ви не вірите більше в те, що самі і навчаєте. І це є причина, чому ви більше не можете боротися з темними силами.

Смерть, про яку я говорю, не є смертю тіла, а смертю духа. Прийдуть ті, хто чутиме вухами моє слово і прийматиме його в серце, і впроваджуватиме його на ділі. Ось ці, навіть якщо вони і духовно мертві, будуть пробуджені до життя, тому цю моє слово є життя, що одухотворяє. І я можу дати його, кому хочу, тому що в мені – повнота життя. І як Отець має

в собі досконале життя, так і Син має в собі життя від Отця, досконале, повноцінне, вічне, невичерпне життя, що переноситься. А з життям Отець передав мені владу судити, тому що Син Отця є Сином Чоловічим і Він може і повинен судити людей.

Не дивуйтеся з цього першого духовною воскресіння, яке я спричинюю своїм словом. Ви побачите ще набагато більші речі, більші для вашої неповороткої свідомості, тому що істинно кажу я вам, немає нічого більшого, ніж невидиме, але справжнє воскресіння духа. Скоро прийде час, коли голос Сина Божого проникне у гроби і всі, хто в гробах, ночують його. І хто робив добро – вийдуть до воскресіння до життя вічного, а хто робив зло – для воскресіння для вічного прокляття.

Я не хочу тим сказати, цю я це роблю сам по собі і своєю волею: я роблю це з волі мого Отця, що поєднана зі мною. Я кажу і суджу згідно того, що я чую, і мій присуд правильний, тому що я не шукаю своєї волі, а волі Того, Хто послав мене.

Я невіддільний від Отця. Я е в Ньому, а Він – у мені, і я знаю Його думки і запроваджую їх у слово й діло.

Що я кажу тут, щоб скласти свідоцтво про себе, для вашого невіруючого духу може бути несприйнятливим, який по хоче бачити в мені ніщо інше, як людину, що подібна вам усім. Є ще один, хто складає свідчення про мене і про якого ви кажете, що ви вшановуєте його як великого пророка. Я знаю, що його свідоцтво істинне. Але ви, які кажете, що вшановуєте його, не приймаєте свідоцтво, тому що воно вам не подобається і ви налаштовані вороже до мене. Ви не приймаєте свідоцтво праведного чоловіка, останнього пророка Ізраїлю, у всьому, що вам не подобається, і ви кажете, що і він стільки звичайною людиною і може помилятися.

Ви сказали спитати Йоана у надії, що він, що стосується мене, відповість за вашими думками. Але Йоан склав відповідне істинне свідоцтво і ви не прийняли його. Тому що пророк каже, що Ісус з Назарету є Сином Божим. Л ви кажете (але тільки в серці, тому що побоюєтесь людей), що пророк є безумним, як і Христос. Я сам все ж не підтримую жодного свідчення під людини, навіть якщо йдеться про найсвятішого Ізраїлю. Я кажу вам: він був лампою, що горить і світить, але ви використали її світло тільки на короткий час. Коли це світло поширилося і на мене, щоб дати вам пізнати Христа як Того, Ким Він є, тут ви заховали лампу. Раніше ще спорудили між собою і світлом стіну, щоб не бути змушеними пізнати у сяйві світла помазанника Господнього.

Я вдячний Йоанові за його свідчення і Отець також вдячний йому за це. І Йоан отримає велику нагороду за це. За це він буде світити в небі. Вій сяятиме як перше сонце, сяятиме як усі, хто був вірний істині і спраглий справедливості. Але я не маю більше свідоцтва, ніж свідоцтво Йоана, і це свідоцтво моїх діянь. Тому що діла, які Отець доручив мені звершити, я

сповняю, а вони свідчать, цю Отець послав мене і дав мені всяку владу. Отак Отець Сам, Який послав мене, складає свідчення на мою користь.

Ви ніколи не чули Його голосу і не бачили Його обличчя. Але я Його бачив і бачу Його завжди. Я чув Його і чую завжди. У вас не живе Його Слово, тому що ви не вірите в Того, Котрий послав мене.

Ви досліджуєте у Письмі, тому що ви думаєте, що через свої знання зможете здобути життя нічне. І ви не бачите, що саме Письмена е тими, котрі говорять про мене. То чому ж ви все ще не хочете прийти до мене, щоб посісти життя? Я скажу вам це: якщо ви знаходите щось, що суперечить вашим закостенілим ідеям – ви це відкидаєте. Вам бракує покори! Ви не змушуєте себе сказати: «Я провинився, цей або ця книжка говорять неправду, а я помиляюся». Так ви зробили з Йоаном, так – з Письменами, так – зі Словом, що говорить до вас. Ви не можете більше бачити і розуміти, тому що ви загорнулись у своє високомір'я і опановані вашими власними голосами.

Ви думаєте, що я так говорю до вас, тому що хочу бути прославленим вами? Ні, знайте, я не шукаю і не приймаю жодної похвали від людей. Що я шукаю і хочу – це вашого вічного спасіння. Це є пошана, якої я шукаю. Моя слава, як Спасителя, не може бути іншою, ніж мати спасенних, і я буду тим більшим, чим більше спасенних матиму. Це є пошана, яка повинна віддаватися мені врятованими душами і Отцем, і Святим Духом. Але ви не будете врятовані. Я пізнав вас, якими ви є насправді. Ви не маєте в собі ніякої любові до Бога. Ви є без любові. І тому ви не потрапите до Любові, що говорить до вас, і тому ви не увійдете в Царство Любові. Там ви невідомі. Отець вас не знає, тому що ви не визнаєте Мене, який є в Отцеві. Ви не хочете розпізнати Мене.

Я прийшов в імені мого Отця, а ви прийняли Мене, в той час як ви готові прийняти любого, хто приходить від себе самого, при умові, що він говоритиме те, чого ви чекаєте. Ви скажете, що віра знайшла домівку у ваших серцях. Ні, це неправда. Як ви можете вірити, ви, що домагаєтеся земної пошани, а не шукаєте слави неба, що сходить від одного Бога? Слава, що є правдою, а не грою інтересів, що не виходить за світські речі і лестить тільки порочній чоловічності зіпсованих синів Адама.

Я не буду звинувачувати вас в Отця! Такого ніколи не думайте! Тут є уже один, що вас звинувачує. Це – Матей, на якого ви надієтеся. Він докорятиме вам, що ви не вірили в нього, а ви не впізнаєте мене по тому, що він залишив письмово. Ви не вірите у слова Мойсея, хоч він і є тим великим, яким ви присягаєте! Як можете ви повірити у слова Сина Чоловічого, що є для вас богохульником? По-людськи кажучи, це логічно. Але тут ми знаходимося в області духа і ваші душі суперечать йому. Бог спостерігає за ними у світлі моїх діянь і Він порівнює ваші вчинки з тими, чому я прийшов вас навчити. І Бог судить вас.

Тепер я іду. Довгий час ви не будете бачити мене. Знайте, що це не перемога, а покарання! Ходімо!».

Ісус простує через юрбу, що частково заніміла, а частково, з острахом перед фарисеями, схвально шепоче, і віддаляється.

267. У Витанії;

«Вчителю, Марія покликала Марту»

Чудового літнього ранку у супроводі Зелота Ісус іде в сад Лазаря. Ранкова зоря ще не погасла і тому все ще свіже і сяюче.

Сюди поспішає служник із саду, щоб прийняти Вчителя, вказує на край білої одежі, що зникає за живоплотом, і каже: ‚Лазар із сувоями Письма іде до жасминової альтанки, щоб почитати. Я негайно покличу його».

«Ні, я сам піду до нього!»

Ісус швидко іде стежкою, оточеною квітучим живоплотом. Трава по краях стежки приглушує шум кроків, а Ісус намагається іти саме нею, щоб здивувати Лазаря.

І це йому вдасться. Лазар стоїть прямо, звитки Письма розгорнуті на мармуровому столі. Він голосно молиться: «Не розчаруй мене, о Господи. Дай їй рости, цій надії, що зародилась у моєму серці. Дай мені те, про що я слізно просив Тебе десятки і сотні разів. Це, про що я просив Тебе також моїми вчинками, моїм прощенням і всім моїм я! Дай мені це і візьми за це моє життя! Дай мені це в ім'я Твого Ісуса, що пообіцяв мені мир. Чи Він може коли сказати неправду? Чи повинен я припустити, що Його обіцянка була лиш пустим словом? Чи є Його влада меншою, ніж безодня гріха моєї сестри? Скажи мені це, Господи, і я примирюся з цим ради Твоєї любові...».

«Так, я скажу тобі це!» – каже Ісус.

Лазар одним ривком повертається і гукає: «О, мій Господи! Але коли Ти прийшов?». Тоді він нахиляється, щоб поцілувати одіж Ісуса.

«Кілька хвилини тому».

«Сам?»

«З Симоном Зелотом. Але сюди, де ти є, я хотів прийти сам. Я знаю, що ти маєш мені сказати щось важливе. Отож говори це мені».

«Ні! Спочатку дай мені відповідь на питання, які я ставлю Богові. Відповідно до Твоєї відповіді я розповім Тобі це».

«Скажи її мені, скажи її мені, цю твою велику новину. Ти можеш мені її сказати...». Ісус посміхається, розкриваючи свої руки, так наче запрошує.

«Всевишній Боже! Але чи це дійсно правда? Отож Ти знаєш, що це правда?!» – Лазар надає в руки Ісусові, щоб звірити Йому важливу новину.

«Марія покликала Марту у Маґдалу. Стурбована Марта виїхала, тому цю вона побоювалася, що сталося щось погане. Я залишився тут з такими самими побоюваннями. Але Марта послала мені листа через служника, який її супроводжував, і цей лист сповнив мене надією. Глянь, я маю його тут, на своїх грудях. Я зберігаю його тут, тому що він для мене є найкоштовнішим скарбом. Це кілька слів, але я знову і знову перечитую їх, щоб бути певним, що вони дійсно написані. Дивись...». Лазар виймає із своєї одежі малий звиток, перев'язаний фіолетовою стрічкою, і відкриває його. «Ти бачиш, – каже він, – читай, читай! Голосно. Прочитані Тобою слова переконають мене більше!».

«Лазарю, мій брате. Хай мир і благословення буде над тобою. Я прибула швидко і добре. І моє серце більше не б'ється з боязні перед новим нещастям, тому що я побачила Марію, нашу Марію здоровою і... можу я тобі це сказати?.. не такою розпущеною за своїм зовнішнім виглядом, як раніше. Вона плакала біля мого серця. Спільно плакала... А потім вночі в кімнаті, яку вона відвела для мене, вона питала мене багато речей про Вчителя. Я не хочу тобі більше про це говорити. Але оскільки я побачила обличчя Марії і почула її слова, у моєму серці пробудилася надія. Молися, брате! Сподівайся! О, чи це може бути правдою! Я ще трохи залишуся, тому що відчуваю, що вона хоче мати мене поруч, як захист перед спокусою. І щоб вчитися... Чого? Того, що ми вже знаємо. Безконечної доброти Ісуса. Я розповіла їй про ту жінку, що приходила у Витанію. Я бачу, що Марія роздумує і роздумує... Ісус мав би бути тут. Молися. Надійся. Хай Господь буде з тобою». Ісус складає звиток і повертає його Лазарю.

«Вчителю...».

«Я піду туди. Ти можеш повідомити Марту, що вона повинна приблизно через тринадцять днів вийти до Капернауму мені назустріч?».

«Це можливо. Господи. А я?».

«Ти залишишся тут, тому що і Марту я відправлю сюди».

«Чому?».

«Тому цю навернення пов'язані з глибоким соромом. А немає нічого більш соромлячого, як око батьків або братів і сестер. Тому я кажу тобі: «Молися, молися, молися!».

Лазар плаче на грудях Ісуса... Після того як він заспокоївся, він розповідає про своє схвилювання і свої упадки в смуток....

«Вже майже рік, що я сподіваюся... і впадаю в розпач... Як довго триває час воскресіння!» – вигукує він. Ісус дає йому говорити, говорити, говорити... поки Лазар не

помічає, що він занехаяв свій обов'язок гостинного господаря. Він піднімається, щоб запросити Ісуса в дім. По дорозі вони ідуть вздовж густого живоплоту із квітучого жасмину, па зіркоподібному цвіті якого кружляють золоті бджоли.

«Ах, я забув Тобі сказати... Старий патріарх, якого Ти мені прислав, повернувся в лоно Авраама. Максиміан знайшов його сидячим отут, голова оперта на цей живопліт, так наче б він заснув біля вуликів, які він завжди так обслуговував, наче будинки, повні золотих дітей. Він називав бджіл дітьми. Здавалося, що вони розуміють одне одного.

І коли Максимін знайшов старого, спочилого в мирі доброго сумління, здавалося, що він покритий коштовним покривалом малих золотих тілець. Всі бджоли опустилися на свого друга. Слуги з великими зусиллями відігнали їх. Він був такий добрий, що здався бджолам медом... Він був таким доброчесним, для бджіл – як незаплямлена квітка... Це було для мене дуже болісно. Я б охоче довше тримав його у моєму домі. Він був праведником...».

«Не оплакуй його. Він – у мирі, і в своєму мирі він молиться за тебе, що прояснив йому його останні дні. Де він похований?».

«В кінці саду. Зовсім близько від бджолиних вуликів. Ходи, я поведу тебе туди...».

Вони ідуть через малий ліс воскових лаврових дерев до бджолиних вуликів, від яких до них долинає робоче гудіння...

23 липня, 8 години, після обіду.

Юда зовсім блідий. Він висідає з карети разом з Мадонною і ученицями – Маріями, Йоаною й Елізою...

...Через суєту, що панувала цього ранку в моєму домі, я не могла писати, коли мала видіння, і тому тепер, коло 18 год., я можу лише сказати, що я зрозуміла і почула, що виздоровлюючий Юда повертається до Ісуса, ідо він знаходиться в Гетсиманії із Марією, яка доглядала його, і з Йоаною, яка наполягла, щоб жінки і виздоровлюючий поверталися у Галилею каретою. Ісус з цим погоджується і розпоряджається, щоб і хлопчик поїхав з ними. Йоана і Еліза залишаються ще кілька днів у Єрусалимі, потім Еліза повернеться у Ветсур, а Йоана – у Бетер. Я пригадую, що Еліза сказала: «Тепер я маю мужність повернутися туди, тому що моє життя не є більше змістовним. Я потурбуюся про те, щоб мої друзі тебе любили». І я пригадую, цю Йоана додала:

«Те саме хочу зробити я в своїх помістях, як довго Хуза доставить мене тут. Це завжди буде служіння Тобі, хоч і я вважаю за краще послідувати за тобою.

Я пригадую таке, що Юда сказав, що він жодного разу і в найгірші хвилини хвороби не тужив за своєю матір'ю, тому що, як він сказав: «Твоя мати була мені справжньою, доброю і люблячою матір'ю, чого я ніколи їй не забуду». Все інше спуталось (що стосується слів), і

тому я не хочу цього говорити, тому що це були б мої слова, а не слова осіб, котрі говорили у видінні.

268. Марґціама довіряють Порфирії, дружині Петра

Ісус разом зі своїми апостолами на Галилейському морі. Ранній ранок. Присутні всі апостоли. Також Юда, який тепер повністю зцілений і після хвороби та завдяки гарному догляду має м'який вираз обличчя. Марґціам також присутній, дещо під враженням свого першого перебування на воді. Він не хоче цього помічати, але з кожним сильнішим поштовхом хвилі він однією рукою огортає шию вівці, що поділяє його побоювання і жалібно мекає, тоді як друга рука хапає те, що саме може схопити: мачту, лавки, весло, або ногу Петра, Андрія чи юнги, що проходить мимо. І Іри цьому він закриває очі, можливо в переконанні, що прийшла його остання година.

Петро говорить йому час від часу, попліскуючи по щоках: «Ти боїшся, га? Учень не повинен ніколи боятися». Дитина заперечує кивком голови. Але оскільки вітер стає сильнішим, а вода неспокійнішою по мірі того, як човен наближається до гирла Йордану, то він міцніше чіпляється і частіше закриває очі, аж поки у нього не виривається крик через несподівану хвилю, що хлюпнула в човен.

Деякі сміються і жартують з Петра, котрий взяв сина, що не може прямо стояти в човні; деякі жартують з Марґціама, котрий завжди говорить про те, цю хоче подорожувати сушею і морем, щоб проповідувати Ісуса, а потім боїться, коли має поплисти кілька стадій озером. Але Марґціам захищається словами: «Кожен боїться речей, яких він не знає. Я – води, а Юда – смерті...».

З цього я роблю висновок, що Юда має дуже боятися смерті і я дивуюся, що він не зупиняється на зауваження, а тільки каже: «Це ти добре сказав. Боїшся того, чого не знаєш. Але ми приїхали. Витсаїда від нас всього за кілька стадій. Ти можеш бути певним, що знайдеш тут любов. І я теж хотів би бути поблизу свого батьківського дому для того, щоб впевнено іти, щоб знайти любов». Він каже це втомлено і сумно.

«Ти не маєш надії на Бога?» – питає здивовано Андрей.

«Ні, я не довіряю самому собі. її ці дні хвороби, оточеним стількома чистими і добрими жінками, я відчув себе таким маленьким. Тут я багато роздумував! Я сказав собі: «Якщо вони ще працюють, щоб стати кращими і здобути Небо, то цю ж я тоді маю робити?». Тому що вони, які здавалися мені святими, почувалися ще грішницями. Л я?.. Чи я колись досягну цього, Вчителю?».

«Доброю волею можна досягнути всього».

«Але моя воля дуже недосконала».

«Божа допомога може доповнити відсутнє, для того, щоб стати святим. Твоя теперішня смиренність походить із хвороби. Отож ти бачиш, що добрий Бог потурбувався про те, щоб дати тобі при допомозі болючого випадку таке, що ти раніше не знав».

«Це правда, Вчителю. Але ці жінки! Що за досконалі учениці! Вже зовсім мовчу про твою матір, її знають! Я маю на увазі інших. О, вони справді перевершують нас! Я – один з перших прикладів їхньої майбутньої місії. Але повір мені, Вчителю, Ти можеш покластися на них. Я й Еліза були під їхнім доглядом, вони повернулися у Ветсур зі зціленою душею, а я сподіваюся, що стану кращим після того, як вони пропрацювали над моєю душею...». Юда, ще ослаблений, починає плакати. Ісус, що сів біля нього, кладе йому на голову руку і робить іншим знак не говорити.

Петро й Андрій дуже зайняті останніми маневрами приставання до берега і не говорять, а також Зелот, Матей, Филип і Марґціам не пробують говорити, частково через боязке очікування швартування, частково – із мудрості.

Барка завертає у гирло Йордану і незабаром твердо лягає на гальку. В той час як хлопці висідають, щоб закріпити її за великий камінь і покласти дошку, що має служити трапом, Петро і Андрей вдягають свої довгі одежі. Інша барка робить такий самий швартовочний маневр і інші апостоли виходять. Ісус та Юда також висідають, тоді як Петро вдягає одіж па хлопчика і приводить його в порядок для того, щоб відрекомендувати його своїй жінці.

Тепер всі на суші, включаючи ягнят.

«А тепер ідемо», – каже Петро схвильовано. Він бере за руку так само схвильоване хлоп'я, що забуває навіть про свої вівці, яких тепер переймає Йоан. Хлопча питає у раптовому нападі страху: «Але чи вона мене захоче? Чи вона справді буде любити мене?». Петро заспокоює його, але можливо страх також продається і йому, тому що він каже до Ісуса: «Говори Ти, Вчителю, із Порфирією. Я думаю, що не зможу це добре сказати». Ісус посміхається, але все ж обіцяє, що займеться цією справою. Ідучи по гравієвому берегу, вони незабаром дістаються до будинку. Через відчинені двері чути, що Порфирія саме викопує свої хатні роботи.

«Мир хай буде з тобою!» – каже Ісус, що показується в дверях кухні, де жінка саме приводить в порядок свій посуд.

«Вчителю! Симоне!». Жінка поспішає до них, щоб впасти в ноги Ісусові і своєму чоловікові. Потім вона встає, її привітне, хоч і негарне обличчя розчервонілося, і каже: «Я дуже тужила за вами! Чи всі ви в доброму здоров'ї? Ходіть! Ходіть! Ви напевно стомлені...».

«Ні! Ми прийшли з Назарету, де провели кілька днів. 1 в Капі ми ще раз зупинилися. В Тиверіяді лежали барки. Ти бачиш, що ми не стомлені. З нами дитина. 1 Юда Симона все ще ослаблений після хвороби».

«Дитина? Маленький учень”.

«Сирота, якого ми взяли з собою по дорозі».

«О дорогий! Ходи, скарбе, дай я тебе поцілую!».

Хлопча, що сором'язливо наполовину заховалося за Ісуса, без заперечень дає себе обняти і поцілувати жінці, що опустилася на коліна, аби бути однакового зросту.

«І тепер ви завжди берете його з собою, хоч він ще такий малий? Це стомить його...». Жінка жаліє дитину. Вона обнімає його і притуляється щокою до його щоки.

«Власне кажучи, я мав інший намір. Я хотів довірити його котрійсь учениці, коли ми віддалились від Галилеї і від озера...».

«Чому не мені? Я ніколи не мала дітей. Але зате мала племінників і племінниць, я вмію обходитися з дітьми. Я – учениця, що не зуміє говорити і яка не є такою міцною і здоровою, щоб могти, як інші, слідувати за Тобою. О, Ти це знаєш! Я також нерішуча, але Ти знаєш, під яким пресом я перебуваю. Я сказала пресом? Я – між двома канатами, що тягнуть мене у протилежні напрямки, і я не маю відваги перетяти один з двох. Дозволь мені принаймні в чомусь Тобі послужити і бути мамою-ученицею цієї дитини. Я навчу його всього, чого вчать багато інших... Тебе любити!..».

Ісус кладе їй руку на голову, посміхається і каже: «Ми привели дитину сюди, тому що вона повніша знайти тут маму і тата. Глянь сюди, зараз ми створимо сім'ю». І Ісус вкладає обидві руки Марґціама в руку Петра, що стоїть тут із блискучими очима і в руку Порфирії: «Виховуйте мені праведно цього невинного!».

Петро це вже знав, тому він обмежується тим, що тильною поверхнею долоні витирає сльозу. Але його жінка, що не чекала цієї несподіванки, на хвильку від подиву оніміла. Потім вона знову вклякає і каже: «О мій Господи! Ти взяв у мене чоловіка і зробив мене майже вдовою. Але тепер Ти даєш мені сина... Ти повертаєш моєму життю усі троянди; не тільки ту, яку Ти у мене забрав, але й інші, яких би я ніколи не мала. Будь благословенним за це! Ця дитина повинна стати мені милішою за власну, тому що вона прийшла від Тебе!». І жінка цілує одіж Ісуса, цілує дитину і садить її собі па коліна. Вона щаслива...

«Залишмо їх їхнім душевним виливам», – каже Ісус.

«Залишся і ти тут, Симоне. Ми ходімо в місто, щоб проповідувати. І пізно ввечері ми повернемося і проситимемо тебе про харчі і нічліг».

Ісус виходить зі своїми апостолами, а троє залишаються у мирі...

Йоан каже: «Мій Господи, Симон сьогодні блаженний!».

«Ти теж хотів би ту дитину?».

«Пі! Я хотів би тільки пару крил, що понесли б мене аж до небесної брами і я хотів би вивчити мову Світла, щоб могти повторювати її людям», – і Він посміхнувся.

Вони відводять овець в кінець саду, під повітку із сітями, дають їм листя і траву, а ще води з криниці. Тоді всі разом вирушають до міста.

269. Ісус промовляє у Витсаїді

Ісус промовляє від будинку Филипа. Там зібралося багато народу перед Ісусом, Котрий стоїть па високому порозі, до якого ведуть дві великі сходинки.

Новина про прийомного сина Петра, що прийшов із своїм малим багатством із трьох овець і знайшов велике багатство родини, поширилась як крапля олії на полотні. Всі говорять про те і шепочуть відповідно до свого способу мислення зауваження. Хто добре налаштований до Петра і Порфирія, той поділяє їхню радість. Недоброзичливець каже: «Щоб вони прийняли його, він повинен був забезпечити його приданим». Доброзичливець каже: «Давайте всі будемо любити цього малого, якого любить Ісус». Злобний каже: «Великодушність Петра! Певно! Якусь вигоду з цього він та матиме!..».

Інші жадібні: «Я б також це зробив, якби я до дитини отримав в придачу тих три вівці. Три, ви зрозуміли?! Це мала отара. А які вони гарні! Шерсті» і молоко забезпечені; можна продати ягнят або ростити їх! У любому випадку – багатство! Хлопець може служити, тоді – працювати...».

Інші впевнено забирають голос: «О ганьба! Дати оплатити своє благодіяння? Симон точно про це не думав. Зі своїм скромним статком рибалки ми завжди знали його як великодушного супроти бідних і особливо дітей. Це справедливо і правильно, щоб тепер, коли він менше заробляє риболовлею і має в сім'ї на одну особу більше, ще трошки заробив в інший спосіб».

В той час як кожен робить свої зауваження, дістаючи із свого власного серця, що там приховано – доброго чи злого – і одягаючи це в слова, Ісус розмовляє з кимось із Капернауму, який просить Його прийти якомога швидше в це місто, оскільки дочка начальника синагоги лежить при смерті, і, крім того, уже кілька днів його шукає одна дама у супроводі служниці. Ісус обіцяє вирушити наступного ранку. Це засмучує людей з Витсаїди, які б охоче хотіли бачити Його кілька днів посеред себе.

«Я вам потрібен метне, ніж іншим. Дайте мені піти! Крім того, я влітку зостануся в Галилеї і часто буду в Капернаумі. Ми легко зможемо бачитися. Там – один батько і одна мати перебувають в страху. Любов вимагає, щоб їм допомогти. Ви хвалите доброту Симона

щодо сироти, принаймні, добрі серед вас. Тільки присуд добрих має вартість.. Злих із їхніми поглядами, забарвленими отрутою і брехнею, не слід вислуховувати. Тож ви повинні погодитись і з моєю добротою до добрих і відпустити мене, щоб звільнити від горя батька і матір. Потурбуйтеся про те, щоб ваша згода не залишалась безплідною, а заохочувала до наслідування.

Скільки добра може постати внаслідок доброго діла – говорять вам сторінки Письма. Подумайте про Товію. Він заслужив це, щоб Архангел взяв молодого Товію під свій захист і настановив його повернути батькові світло очей. Але скільки справжньої любові до ближнього без власних інтересів виявив порядний Товія, незважаючи на докори його жінки і прибічників за своє життя! 1 згадайте слова Архангела: «Доброю справою є, у поєднанні із постами і пожертвами, молитва: вона вартує більше, ніж гори золотих скарбів, тому що милостиня звільняє від смерті, очищує він гріхів, дозволяє знайти милосердя і вічне життя... Коли ти в сльозах помолився і поховав мертвих... я поніс твої молитви до Господа».

Істинно кажу вам: у багатьох речах мій Симон перевертить доброчесності старого Товії. Коли я піду, він буде як опікун ваших душ у моєму житті. Зараз він починає своє батьківство для душ, щоб завтра бути святим батьком всіх мені відданих душ. Тому не бурчіть! Але коли одного дня ви знайдете сироту на вашому шляху, як пташеня, що випало з гнізда, – візьміть його. Кусок хліба, який ви розділите із сиротою, не применшить харчу ваших власних дітей; більшою мірою сирота принесе дому благословення Боже. Робіть це, оскільки Бог є батьком сиріт, пропонує себе в них і допомагає їм знову влаштувати гніздо, яке розтріпала смерть. Робіть це, тому що цього вимагає закон, який одержав від Бога Мойсей, папі законодавець. В країні ворогів і ідолів дитиною він знайшов повне милосердя серця, що охоронило його від смерті, що витягло його з води і захистило від переслідувань, тому що Бог призначив його для того – бути визволителем Ізраїлю. Акт милосердя подарував Ізраїлю провідника. Наслідки доброго вчинку наче хвилі звуку, що поширюються від точки відправлення, або, якщо це вам більше сподобається, як вітер, що розносить загублені насінини далеко на родючий ґрунт. Ідіть тепер. Хай мир буде з вами!».

270. Кровоточива жінка і дочка Яіра

Ісус знаходиться на осяяній сонцем запорошеній дорозі, *що* веде вздовж берега озера. Він іде до населеного пункту, де на Нього чекає великий натовп людей, який тут же оточує Його, хоч апостоли працюють руками і плечима, щоб вивільнити Йому простір, голосно закликають людей зробити місце.

Але Ісус жодним чином ще занепокоєний цією колотнечею. Вищий від юрби, що Його оточує, на голову, Вій з лагідною усмішкою оглядає тих, що товпляться, відповідає на їхні питання, приголубить цю чи іншу дитину, якій вдасться наблизитись через натовп дорослих, і кладе свою руку на голівку немовлят, яких матері простягають йому через голови оточуючих, щоб він торкнувся їх. Між тим він іде далі, повільно і терпляче посеред криків і постійної тисняви, що обтяжували б будь-кого іншого.

Чоловічий голос гукає: «Зробіть місце, зробіть місце!». Це дуже стурбований голос, який все ж багато хто впізнав і пошанував, як голос впливової особи, тому що юрба розступається, тільки з зусиллями, оскільки вона дуже щільна, і пропускає чоловіка років під п'ятдесят, що підходить у довгій одежі, яка розвівається, і в білому головному покривалі, кіпці якого спадають вздовж обличчя і спини.

Підійшовши до Ісуса, він кидається Йому в ноги і каже: «О Вчителю, чому Тебе так довго не було? Моя донечка дуже хвора. Нікому не вдається їй допомогти. Ти Один – моя надія і надія моєї матері. Ходи, Вчителю! Я чекав Тебе з безкінечною тугою. Ходи, ходи швидко! Моя єдина дитина лежить при смерті...», – і він плаче.

Ісус кладе свої руки па голову плачучого, на схилену голову, що здригається від схлипувань, і відповідає: «Не плач! Май довір'я! Твоя донечка буде жити. Ходімо до неї. Вставай! Ходімо!». Ці два останні слова звучать як наказ. До того вій був Утішителем. Тепер він – Володар, що говорить.

Вони рушають. Ісус має плачучого батька побіч себе і тримає його за руку. Коли голосне схлипування похитнуло сильного чоловіка, я бачу, як Ісус глянув на нього і стиснув йому руку. Він нічого іншого не робить, але скільки сили має вливатися в душу, коли вона чує себе в опіці Ісуса! Спочатку Яків був на місці батька. Але Ісус розпорядився, щоб той поступився місцем бідному батькові. З іншого боку – Петро. Йоан іде біля Петра і намагається створити з ним перепону супроти натиску юрби. Те саме роблять Яків і Іскаріот з іншого боку, з якого знаходиться плачучий батько. Інші апостоли – частково спереду, частково позаду Ісуса. Але з незначним успіхом. Особливо трьом позаду них, серед яких я впізнаю Матея, ледве вдається відсунути схвильовану юрбу, Ісус повертає голову і каже лагідно: «Лишіть цих моїх малих!..».

Але в певний момент Він раптово обертається, навіть випускає руку батька і зупиняється. Він не лише повертає голову, але повертається всім тілом. Він також здається набагато вищим, тому що прийняв царственну поставу. Суворим і вивчаючим поглядом Він оглядає юрбу. Його очі сяють не твердо, а велично: «Хто доторкнувся до мене?» – питає Ісус.

Ніхто не відповідає.

«Хто доторкнувся до мене, повторюю я?» –наполягає Ісус па своєму питанні.

«Вчителю, – відповідають учні, – хіба Ти не бачиш, як з усіх боків па Тебе напирає юрба? Всі торкаються до Тебе, незважаючи на всі наші зусилля».

«Хто доторкнувся до мене, щоб отримати чудо, хочу я знати? Я відчув, як чудодійна сила вийшла з мене, тому що віруюче серце потребувало цього. Хто це?».

Очі Ісуса поглядають, коли Він говорить. Поглядають двічі чи тричі па малу жінку років сорока, бідно зодягнену і з виснаженим виглядом. Вона намагається зникнути в натовпі і відійти. Але ці очі мають горіти на ній. Вона усвідомлює, *що* відійти неможливо, повертається і кидається Ісусові в йоги, обличчям майже в порох і простягнувши вверх руки, не торкаючись все ж Ісуса.

«Прощення! Це я. Я була хвора. Дванадцять років я була хвора. Все від мене утекло. Мій чоловік покинув мене. Я витратила увесь свій статок па те, щоб не бути відразою своїм співгромадянам, щоб могти жити, як усі інші. Але ніхто не міг вилікувати мене. Бачиш, Вчителю? Я передчасно постаріла. Сила пішла з мене разом з моєю невиліковною кровотечею, і мир також.. Мені сказали, що Ти добрий. Один прокажений, зцілений Тобою, сказав це мені. Люди уникали його впродовж багатьох років, він не відчував відрази до мене. Я не наважилася сказати Тобі це наперед. Тому я прошу в Тебе прощення. Я подумала собі, що мені досить доторкнутися Тебе, щоб зцілитися. Але я не зробила Тебе нечистим. Я ледве торкнулася краю Твоєї одежі, там, де вона торкається землі, бруду па землі... Я також тільки бруд... Але я зцілена і хвала Тобі за це! В момент, коли я торкнулася Твого одягу, нещастя покинуло мене. Мій чоловік, мої діти, мої родичі можуть тепер бути при мені і я могтиму приголубити їх. Я знову буду корисною в домі. Дякую, Ісусе, добрий Вчителю! Хай буде хвала Тобі у вічності!».

Ісус споглядає на неї із безкінечною добротою. Він посміхається до неї і каже: «Іди в мирі, дочко! Твоя віра допомогла тобі! Будь зцілена назавжди. Будь добра і щаслива. Іди!».

Ще коли Він говорить, сюди підходить один чоловік, очевидно слуга, і звертається до батька. Цей увесь час перебував побіч Ісуса у шанобливому очікуванні, хоч і мав страждаюче обличчя, наче стоїть на гарячому вугіллі.

«Твоя дочка мертва! Немає більше сенсу далі обтяжувати Вчителя. Вона віддала дух і жінки уже оплакують її. Мати велить тобі це сказати і попросити тебе негайно прийти».

Бідний батько голосно схлипує. Вій підводить свої руки до чола, затискає собі очі і згинається, наче від удару.

Ісус, який уважно говорив із жінкою і, здавалося, бачив і чув інше, тепер повертається, кладе свою руку па зігнуті плечі бідного батька і каже: «Чоловіче, я ж казав тобі це, май віру! Я повторюю, май віру! Не бійся, твоя дитина буде жити. Ходімо до неї»'. І Він іде далі і притискає до себе знищеного чоловіка. Натовп злякано зупиняється перед цим болем і

зціленням, яке щойно сталося, розділяється, без перешкод пропускає крізь себе Ісуса і Його учнів і слідує як кільватер милості, що іде попереду.

Вони ідуть приблизно сто метрів, можливо більше – я не можу добре оцінити цього – і все ближче підходять до середини міста. Великий натовп зібрався перед міським будинком. Голосно оплакують смерть в домі і відповідають на голосні крики, цю долинають із навстіж розчинених дверей. Це пронизливі високі звуки, здається, що їх виконує провідний голос, а йому відповідають група слабших і група сильніших голосів. Крики, що здатні звести в могилу і здорового.

Ісус дає своїм вказівку зупинитися перед входом і кличе Петра, Якова та Йоана до себе. З ними Він іде в дім, все ще міцно тримаючи бідного батька за руку.

Здається, наче Він хоче запевнити його, що саме цим стисканням може зробити його щасливим. Плакальниці (я б швидше сказала завивальниці) подвоюють свій крик при виді батька дому і Вчителя. Вони плещуть у долоні, б'ють у литаври і трикутники і ця... музика служить опорою їхніх ридань.

«Замовкніть!» – каже Ісус. – Тут немає причин для плачу. Дівчинка не померла, вона тільки снить!».

Жінки викрикують ще голосніше, а деякі качаються по землі, дряпають себе, виривають собі волосся (або краще сказати роблять вигляд, що виривають), щоб довести, що дочка справді мертва. Музиканти і друзі хитають головами щодо ілюзій Ісуса. Але Він повторює:

«Замовкніть!», і то таким енергійним голосом, що хоч шум і не перестає, але дуже притихає. Тоді Він крокує далі вперед.

Ісус входить у маленьку кімнатку. Па ложі лежить мертва дівчина, витягнута. Худа і смертельно бліда, вона лежить із старанно впорядкованим волоссям, одягнута. Мати, плачучи, стоїть з правого боку ліжка і гримас воскову руку мертвої.

Ісус! О, який гарний Він зараз! Таким я бачила Його рідко! Ісус поспішно наближається. Здається, наче Він витає над землею, так швидко поспішає Він до ліжечка.

Троє апостолів стоять при дверях і закривають їх перед очима цікавих. Батько зупиняється в ногах ліжка.

Ісус іде по лівий бік ложа, витягує свою ліву руку і бере нею за дитячу ручку, в якій немає життя, ліву руку. Я це добре побачила. Це як ліва рука Ісуса, так і ліва рука дитини. Він підносить праву руку і доводить відкриту руку до висоти плеча. Нарешті Вій опускає її жестом, що міг би відповідати клятві або наказу. Він каже: ‚Дівчино, я кажу тобі, встань!».

Па одну мить усі вражені, окрім Ісуса і дівчинки. Апостоли витягують шиї, щоб могти краще бачити. Батько і мати дивляться сумними очима на свою дитину. Тільки одну мить.

Потім віддих піднімає груди мертвої малої. Легкий рум'янець поширюється по восково-блідому обличчі, мертвенна блідість зникає. Слабка посмішка грає па ще блідих устах, перш ніж відкриваються очі, так наче дитині снилося щось гарне. Ісус тримає руку дівчинки все ще в своїй руці. Дитина повільно відкриває очі і розглядається, так паче щойно прокинулася. Спочатку вона бачить обличчя Ісуса, Котрий дивиться на неї своїми сяючими очима і підбадьорливо посміхається, на що дитина посміхається у відповідь.

«Встань!» – повторює Ісус і відсовує своєю рукою вбік розкладений на ліжку наряд для мертвого (квіти, покривала тощо) і допомагає дівчині підвестися і зробити перші кроки. Він і далі тримає її за руку.

«Дайте їй тепер їсти! – наказує Він. – Вона зцілена. Бог повернув її вам. Дякуйте Йому за це! 1 не говоріть нікому, що трапилося. Ви знаєте, що з нею сталося. Ви вірили і тим заслужили на чудо. Інші не мали віри, отже немає змісту їх перекопувати. Тому, хто заперечує чудо, Бог не показується.

А ти, дівчинко, будь хорошою! Всього доброго! Хай мир буде з цим домом!». Він виходить, зачинивши за собою двері.

Видіння закінчилося.

Я хочу вам сказати, які два місця особливо мене порадували: те, що Ісус у натовпі шукає жінку, яка Його торкнулася, а особливо друге, де Він бере руку дівчинки і наказує їй встати. Я сповнилася миром і впевненістю. Неможливо, щоб такий Милосердний і Могутній як Він не мав до нас співчуття і не переміг зло, що спонукає нас до смерті.

Ісус в даний момент не додає до цього нічого, так як Він не каже нічого про багато речей. Він бачить, що я майже кінчаюся, і не вважає за краще зробити так, щоб мені сьогодні ввечері було краще. Хай сповниться Його воля! Я вже досить рада, що маю в собі Його видіння.

271. Ісус і Марта її Капернаумі

Розігрітий і вкритий порохом, Ісус повертається з Петром та Йоаном в будинок у Капернаумі.

Ісус саме увійшов в сад і звернув до кухні, коли назустріч Йому виходить господар дому і каже довірливим топом: «Ісусе, жінка, про яку я говорив Тобі у Витсаїді, прийшла сюди і питала за Тобою. Я сказав їй, що вона могла б зачекати і повів її у верхній зал».

«Дякую, Томо! Я негайно іду до неї. Коли прийдуть інші, затримай їх тут». І Ісус поспішно піднімається сходами вгору, не знявши навіть плаща.

На терасі, куди ведуть сходи, стоїть Марсела, служниця Марти. «О Вчителю! Моя господиня там всередині. Вона чекає на Тебе вже так багато днів», – каже жінка, стаючи на коліна, щоб вшанувати Ісуса.

«Я так собі і думав. Я негайно іду до неї. Хай Бог благословить тебе, Марселю!».

Ісус піднімає завісу, що служить захистом від сильного світла, яке все ще пече, хоч сонне і наближається до заходу, і все ще розпікає повітря і нагадує білим будинкам Капернауму червонястого відблиску, наче освітленими велетенською печею.

В кімнаті біля вікна сидить Марта, загорнута в плащ і запнута покривалом. Можливо, вона дивиться на кусочок озера, там, де в нього заглибився порослий лісом пагорб. Можливо, вона витає тільки вслід своїм власним думкам. В кожному випадку, вона повністю заглиблена в себе, так що не почула легких кроків Ісуса, Який наближається до неї. Вона здригається, коли Ісус називає її ім'я.

«О Вчителю!» – вигукує жінка і опускається на коліна з простягнутими руками, наче хоче взивати Його на поміч. Потім вона нахиляється, аж поки не дістає чолом долівки, і плаче.

«Але чому? Встань, піднімися! Чому цей сильний плач? Ти хочеш повідати мені про нещастя? Так? Про яке ж? Я був у Витанії. Ти знала про те? Так? Там я дізнався, що є добрі новини. А зараз ти плачеш... Що ж трапилося?». Ісус примушує її піднятися і сісти на одне із тих сидінь, що стоять коло стіни, навпроти Нього.

«Ходи, зніми покривало і плані,, як я це роблю. Тобі ж, напевне, гаряче в ньому. Але я хочу бачити обличчя цієї запутаної Марти, щоб розігнати усі хмари, котрі набігли на нього.».

Марта слухається, все ще плачучи, і появляється її розчервоніле обличчя із підпухлими очима.

«Отже? Я допоможу тобі. Марія тебе покликала. Вона багато плакала і хотіла багато про мене дізнатися. А ти подумала, що це добрий знак. Тому ти прагнула мене, щоб зробити чудо досконалим. Я прийшов. Що тепер?».

«Тепер все, Вчителю! Я помилилася. Бачити, що таке живе сподівання помилкове, що не так... гірше, ніж до того... Ні! Що я кажу? Я очорнюю, я брешу. Вона не гірша, тому що не хоче мати довкруг себе чоловіків. Вона стала іншою, але все ще дуже погана. Вона здається мені ненормальною... Я більше її не розумію. Раніше я, принаймні, ще розуміла її. Але тепер? Хто тепер ще може її зрозуміти?» – і Марта безутішно плаче.

«Тихо, заспокійся і скажи мені, що вона робить. Чому вона погана? Отож вона не хоче більше мати довкола себе чоловіків. Тож я припускаю, що вона живе замкнуто в домі. Це так? Так? Так добре! Це дуже добре. Те, що вона хотіла б мати тебе поблизу для захисту проти спокус (це твої власні слова,), що вона уникає спокуси і що вона хоче позбутися

гріховних стосунків, або просто уникає всього, що може впутати її у гріховні стосунки, – це знак доброю волі!».

«Ти думаєш, що це так, Вчителю? Ти справді в це віриш?».

«Певно що вірю. Чому ти говориш, що вона погана? Розкажи мені, ідо вона робить».

«Слухай».

Марта, трохи підбадьорена впевненістю Ісуса, тепер говорить більш впорядковано.

«З моменту, відколи я прибула, Марія більше не виходила з дому і саду, навіть щоб виплисти баркою па озеро. А її нянька сказала мені, що вона вже і раніше не виходила. Здається, ця переміна почалася від пасхи. Але перед моїм прибуттям все ще приходили люди провідати її і вона не завжди відмовляла. Деколи вона робила розпорядження, що нікого не слід впускати. 1 це здавалося раз і назавжди зробленим розпорядженням. Але деколи, коли вона бігла в передпокій, тому що почула голоси відвідувачів (а їх відіслали), вона, охоплена несправедливим гнівом, била прислугу. Відколи я була з нею, вона більше цього не робила. В першу піч вона сказала мені, і тому я мала таку велику надію: «Стримай мене, зв'яжи мене заради мене, але не дозволь мені більше вийти і не допусти, щоб я бачила інших людей, окрім тебе і няньки. Тому що я хвора, а хочу бути зціленою. Але ті, хто приходить до мене, або хоче, щоб я пішла до них, – е трясовиною, що спричиняє гарячку. Вони роблять мене завжди ще більш хворою. Вони такі гарні зовнішні, такі квітучі і сповнені пісень, на них так приємно дивитися! Солодкий плід, так що я не можу опиратись, тому що я бідна нещасливиця. Твоя сестра слабка, Марто. І є люди, котрі хочуть використати цю слабкість, щоб спокусити її до безсоромних речей, з якими остаток в ній не погоджується. Це є останнє, що я ще маю від мами, від моєї бідної мами...» – і далі вона плакала без упину.

І я зробила так, як вона хотіла. З добротою, коли у неї були години розсудливості, з рішучістю в години, коли вона здавалась мені диким звіром у клітці. Але вона ніколи не повставала проти мене. Навпаки, коли минали години найбільшої спокуси, вона приходила до мене і плакала у моїх стін, клала голову мені па коліна і говорила: «Прости мені, прости мені!». Коли я її тоді питала:

«Але що такого, сестро? Ти ж не спричинила мені болю», тоді вона відповідала мені: «Незадовго до того або вчора ввечері, коли ти сказала мені: «Ти звідси не вийдеш», я не навиділа тебе в своєму серці, прокляла і бажала тобі смерті».

Але чи це не жахливо, Господи? Чи, може, вона божевільна? Може її гріховність зробила її божевільною? Я думаю собі, що котрийсь коханець дав їй отруйний напій, щоб зробити її рабинею його пристрасті і цю отрута піднялась їй у голову...».

«Ні, ніякого чаклунського напою! Ніякого божевілля! Йдеться про щось цілком інше. Але говори далі».

«Отож, супроти мене вона дотримується поваги і слухняна. І зі слугами вона також більше зле не обходиться. Але після першого вечора вона ніколи більше не питала про Тебе. Навпаки, коли я говорила про Тебе, то вона уникала цієї розмови. За винятком днів, коли вона годинами дивилася із бельведеру на озеро, доки не сліпнула від цього, і питала мене, коли пропливала барка: «Чи ти не думаєш, цю вона належить галилейським рибалкам?». Вона ніколи не називала Твого імені, як і імені жодного апостола. Але я знаю, що вона думала про Тебе, коли ми ввечері прогулювались садом, або перед відходом до сну, коли я була зайнята шиттям, а вона, склавши руки на колінах, казала: «Отож так треба жити згідно з вченням, якому ти слідуєш?». 1 тоді вона деколи плакала або саркастично сміялася, наче божевільна або біснувата.

Деколи ж, навпаки, вона розпускала волосся, що завжди так майстерно укладене, і заплітала дві коси; одягала одну із моїх суконь і ставала переді мною, з косами, що звисали за плечима або спереду, повністю закрита і сором'язлива, схожа на дівчинку своєю зачіскою, одягом і виразом обличчя, і казала: «Отож такою має Марія стати знову?». І тоді також вона годинами плакала і цілувала свої розкішні, товщиною в руку, сягаючі до колін коси, це іскристе золото, що було гордістю моєї матері. А іншим разом вона починала жахливо реготати або говорила мені:

«Поглянь, найкраще я зроблю ось так, і покінчу з собою!». Тоді вона замотувала свої коси навколо горла і затягувала їх, аж поки не синіла, наче хотіла себе задушити. Деколи, може коли вона сильніше відчувала свої тілесні пожадання, вона сама себе жаліла або жорстоко поводилась з собою. Я знайшла її одного разу, коли вона сильно била себе в груди і в живіт, роздряпувала собі обличчя і билась головою до стіни; і коли я її потім запитала: «Чому ти це робиш?», то вона люто обернулась і сказала: «Щоб знищити себе, вирвати свої нутрощі і роздробити голову. Шкідливі, прокляті речі мають бути знищені. Я знищу себе!».

І коли я говорила їй про Боже милосердя, про Тебе, тому що я говорю про Тебе так, наче б вона була Твоєю найвірнішою ученицею, і я присягаюся Тобі, що це часто мені важко вдається, тоді вона відповідала мені: «Для мене більше нема милосердя. Я перейшла міру». Після того її охоплював розпач, вона починала кричати, бити себе до крові і вигукувала: «Але чому? Чому приходить чудовисько, що терзає мене? Що забирає у мене мир? Що солодкими голосами спокушає мене до злого, після чого я чую голоси батька, матері, а також ваші, тому що також ти і Лазар проклинаєте мене і увесь Ізраїль! Це все зводить мене з розуму...».

Коли вона так говорить, я їй відповідаю: «Чому ти думаєш про Ізраїль, що весь час залишається все ж народом, а не про Бога? І якщо ти раніше думала тільки про те, щоб усе розтоптати ногами, то тепер думай про те, щоб усе подолати і не думай ні про що інше, як

про те, що не є світлом, отже – про Бога, твого батька, твою матір. Вони не проклинають тебе, якщо ти змінюєш своє життя, а розкривають тобі обійми...». І вона слухала мене, дивуючись, наче я розповідаю неймовірну казку, а потім вона плакала... Але вона не відповідала! Деколи вона наказувала слугам принести собі вина і дурманячі засоби, а потім вона їла і пила зіпсовані харчі і пояснювала: «Щоб не бути змушеною думати про це!».

Тепер, відколи вона знає, що Ти біля озера, вона каже кожного разу, коли помічає, що я іду до Тебе: «Колись і я піду разом з тобою», і з самоіронічним сміхом вона додає: «Так, око Боже впаде і на цей бруд!». Але я не хочу, щоб вона прийшла. І тепер я чекаю з відходом, щоб вона заснула, стомлена своїми вибухами гніву, вином, плачем і усім іншим. Так і сьогодні я втекла з наміром повернутися увечері, перш ніж вона помітить мою відсутність. Це моє життя... І я втрачаю надію...». І тут вона починає плакати сильніше, ніж перед тим, її тепер не стримує більше думка, що вона повинна все по порядку розповісти.

«Ти пам'ятаєш, Марто, що я тобі одного разу сказав? Марія є хвора. Ти не хотіла в це вірити. Тепер ти це бачиш. Ти називаєш її божевільною. Вона сама вважає себе хворою, страждаючою на гріховну гарячку. Я кажу, вона –хвора, тому що вона опанована демоном. Це також хвороба. Ця неопанованість, ці виливи люті, ці нестримні плачі, ця безутішність і прагнення за мною – це все фази її хвороби; незадовго перед одужанням вона дає найгірші кризи. Ти робиш добре, будучи доброю до неї. Ти робиш добре, будучи терплячою до неї. Ти робиш добре, говорячи до неї про мене. Не бійся вимовляти в її присутності моє ім'я. Бідна душа моєї Марії! Але і вона вийшла з рук мого Творця-Отця не іншою, ніж душі інших: ніж твоя, ніж душа Лазаря, апостолів і учнів. І вона входить в число душ, для яких я стан тілом, щоб бути їхнім Спасителем. Так, я навіть більше прийшов для неї, ніж для тебе, для Лазаря, для апостолів і учнів. Бідна, дорога душа моєї Марії, що так дуже страждає! Моєї Марії, що має в собі семикратну отруту поряд з отрутою перших людей! Моя бідна полонена Марія! Але дай їй прийти до мене! Дай їй видихнути мій подих, почути мій голос, зустріти мій погляд... Вона каже до себе самої: «Бруд і послід...». О бідна дорога Марія, у якої із семи демонів найслабшим є демон високомірності. Тільки через це вона буде врятована!».

«Але якщо вона на шляху зустріне когось, хто наново спокусить її до гріха? Вона сама цього боїться...».

«Вона завжди буде цього боятися, поки не зайде так далеко, що відчуватиме відразу до гріха. Але не бійся! Якщо душа вже має це прагнення – прийти до добра і утримується тільки демонічним ворогом, котрий знає, що він втрачає свою здобич, і персональним ворогом, власним «я», що думає ще по-людськи і думає, що судить як Бог, щоб перешкодити духові цим справитись з людським «я», тоді ця душа стала вже сильною проти нападів пороку і порочних. Вона знайшла Полярну зорю і більше не відхилиться від курсу.

Тому не говори їй більше: «Ти не думала про Бога, але ти думаєш про Ізраїль?». Це непрямий докір: цього ти не повинна робити. Вона виходить з полум'я. Вона вся вкрита ранами. Їй можна допомогти тільки бальзамом доброти, прощення, надії.

Дай їй прийти до мене. Більше того, скажи їй: «Коли ти думаєш піти?». Але не говори до неї: «Ходи зі мною». Більше того, коли ти зауважиш, що вона іде до мене, тоді ти залишся. Повернись додому. Почекай на неї вдома. Вона повернеться, повністю вражена Милосердям. Тому що я повинен звільнити її від влади зла, що тримає її у полоні, і вона стане на кілька годин наче непритомною, паче та, якій лікар видалив кості. Але потім вона відчує себе краще. Вона буде дивувати всіх. Вона матиме велику потребу любові і мовчання. Будь біля неї так, наче б ти була її другим ангелом-хоронителем: без настирливості. Але коли ти побачиш, що вона плаче, дай їй поплакати. І коли ти ночуєш, що вона запитує себе – дай їй це зробити. І коли ти бачиш, що вона посміхається, а потім стає серйозною, потім знову посміхається цілком іншим чином, із зміненим поглядом, з іншим обличчям – тоді не став їй жодних запитань, не став її в скрутне становище. Вона страждає більше при підйомі, аніж опускаючись. Тоді, опускаючись, вона не могла зносити ваших поглядів, тому що у ваших очах був докір. І тепер у своєму соромі, що нарешті прокинувся, вона також нездатна витримати ваш погляд. Тоді вона була сильною, тому що мала сатану і злі сили, що опанували її; вона могла противитись світові, і все ж не могла цього витримати, щоб ви бачили її у гріху. Тепер сатана не є більше її володарем. Він ще е її гостем, але воля Марії уже схопила його за горло. А мене вона ще не має. Тому вона ще слабка. Вона ще не може витримувати любов твоїх сестринських очей при своєму визнанні свого Спасителя. Всі свої сили вона покладає на те, щоб знищити свого семикратного демона. В іншому вона – безпомічна, оголена. Але я знову зодягну її і зроблю сильною.

Іди в мирі, Марто, і делікатно скажи їй, що я завтра у вечірній час буду промовляти тут, у Капернаумі, біля джерела. Іди в мирі! Іди в мирі! Я благословляю тебе».

Марта все ще цілком спантеличена.

«Не впадай у невірство, Марто», – каже Ісус, Який спостерігає за нею.

«Ні, Господи. Але я думаю... О! Дай мені щось, що я могла б дати Марії, щоб влити в неї силу... Вона дуже страждає, і я так боюся, що їй не вдасться перемогти демона!».

«Ти – дитина. Марія має мене і тебе. І це мало би їй не вдатися? Але ходи сюди до мене. Дай мені свою руку, яка ніколи не грішила, яка завжди була доброю, милосердною, діяльною і набожною. Вона виконувала завжди тільки діла любові і молитви. Ніколи вона не спричинилася до злого вчинку. Вона ніколи не була зіпсованою. Підніми її супроти демона, він не зможе її витримати. Візьми цей мін пояс. Ніколи не розлучайся з ним! Кожного разу, коли ти її бачиш, говори сама собі: «Багато сильнішою від цього пояса Ісуса є сила Ісуса і з

нею можна усе подолати – демонів і чудовиська. Мені не треба нічого боятися». Тепер ти задоволена? Хай мій мир буде з тобою! Отож іди туди заспокоєною!».

Марта вклоняється і виходить.

Ісус посміхається, дивлячись як вона сідає у карсту, яку прикликала Марсела, і від'їжджає у Маґдалу.

272. Зцілення обидвох сліпих і німого біснуватого

Ісус іде в кухню і оскільки бачить, що Йоан іде до криниці, то вирішує піти разом з ним замість того, щоб зостатися у теплій, повній диму кухні. Він залишає Петра, що зайнятий рибою, яку принесли корабельні юнги Заведея на вечерю Вчителеві і апостолам. Вони не ідуть до джерела па другому кінці села, а до криниці на ринковій площі, чия вода витікає з гарного і багатого джерела, яке бере початок збоку гори біля озера. На площі ввечері, як це прийнято в Палестині, зібрався сільський люд: жінки з глеками для води, діти, що граються, і чоловіки, що обговорюють справи і розмовляють між собою про місцеві події. Видно також фарисеїв, що пропливають мимо у супроводі їніх слуг або клієнтів; вони повертаються до своїх багатих палаців. Всі відступають в сторону, щоб дати їм пройти, і шанобливо вітають, щоб зразу ж по тому прокляти від усього серця і осудити їхні останні підлості і їхнє лихварство.

В кутку площі Матей розмовляє зі своїми старими друзями, ідо спонукає фарисея Урію до зневажливих і добре чутних слів: «Ось це знамениті навернення! Тяга до гріха залишається; це видно з дружніх стосунків, які ще тривають. Ха-ха-ха!».

Матей ображено повертається і відказує: «Вони тривають, щоб бути наверненими».

«Нема ніякої підстави! Для цього вистачить твого Вчителя. Ти тримайся від цих речей далеко, щоб ти знову не впав у хворобу, якщо вважаєш, що ти дійсно зцілений».

Матей змінюється на обличчі, він намагається не бути грубим, тому обмежується лише запереченням: «Не турбуйся, але і не надійся!».

«Що ти цим хочеш сказати?».

«Не турбуйся, що я наслідуватиму тебе і так втрачу ці душі. Поділи і зневажливу поведінку я залишаю тобі і твоїм друзям. Я наслідую свого Вчителя і йду до грішників, щоб привести їх до милості».

Урія хотів би щось, відповісти, але інший фарисей, старий Ілля, випереджує його і каже: «Але не брудни своєї чистоти і не забруднюй своїх уст, друже. Ходи зі мною!». Він бере Урію під руку і супроводжує його до його дому.

Тим часом навколо Ісуса стовпилися люди, особливо діти. Серед дітей знаходиться і пара – брат та сестра Йоана і Тобіол, які сперечалися про фіги деякий час тому. Вони простягають свої руки до високої постаті Ісуса, щоб звернути на себе увагу, і кажуть: «Послухай-но, послухай-но! Ти знаєш, ми і сьогодні були чемні. Ми не плакали і не сперечалися між собою із любові до Тебе. Ти поцілуєш нас?».

«Отож із любові до мене ви були чемні? Цим ви робите мені велику радість. Ось поцілунок. І завтра знову будьте чемні!».

І Яків також тут, хлопець, котрий приносив Ісусові щосуботи гаманець. Він каже: «Леві не дає мені більш нічого для вірних Господа, але я відклав вбік весь дріб'язок, який мені дарують, коли я чемний, і даю його Тобі. Ти даси його бідним за мого дідуся?».

«Цілком певно! Л ідо з твоїм дідусем?».

«Він більше не може ходити. Він такий старий і ноги більше його не слухаються».

«Тобі дуже шкода його?».

«Так, тому що він був моїм учителем, коли ми ходили полями. Він навчив мене стількох речей. Він навчив мене любити Господа. Тепер також він розказує мені про Йова і показує мені зірки на небі, але зі свого крісла... Раніше було набагато краще».

«Завтра я відвідаю твого дідуся. Ти задоволений?».

І Якова змінює Веніамін, не той із Маґдали, а той із Капернаума із вранішнього видіння. Прийшовши на площу, він, як тільки побачив Ісуса, відпускає руку своєї матері і з криком, схожим на ластівчин, прокладає собі дорогу в юрбі. Добравшись до Ісуса, він охоплює Його коліна і молить: «І мене, і мене приголуб!».

В цей момент мимо проходить фарисей Симон. Він робить урочистий поклін перед Ісусом, на який Той відповідає.

Фарисей зупиняється, тоді як натовп боязливо відступає, і каже з відтінком посмішки: «А мені – ніяких пестощів?».

«Всім, хто просить мене про це. Я вітаю тебе, Сименс, з твоїм таким добрим здоров'ям. Мені говорили в Єрусалимі, що ти важко хворий».

«Так, я був хворим і кликав Тебе, щоб бути зціленим».

«Ти віриш, що я зміг би це?».

«В цьому я ніколи не сумнівався. Але я змушений був сам видужати, тому що Ти був так далеко. Де ж Ти був?».

«На границях Ізраїлю, де я провів дні між пасхою і зеленими святами».

«З великим успіхом? Я чув про прокажених у Хіноні і Сілоамі. Чудово! Ти сам? Звичайно ні! Але це дізнаються через священика Йоана. Хто неупереджений – вірить в Тебе і є блаженним».

«А хто не вірить, тому що він є упереджений? Що є з тим, мій мудрий Сименс?».

Фарисей дещо спантеличений... Він вагається між бажанням не осудити своїх численних друзів, які проти Ісуса, і іншим, заслужити похвалу Ісуса. Це бажання перемагає і він говорить: «А хто не хоче у Тебе вірити, незважаючи на докази, які Ти даєш, той – осуджений...».

«Я хотів би, щоб таких не було...».

«Ти – так! Але ми не воздаємо Тобі такою мірою любові, яку Ти нам даруєш. Дуже багато не варті Тебе... Ісус, я хотів би мати Тебе завтра у себе за столом...».

«Завтра я не зможу, але через два дні міг би прийти. Ти з цим згідний?».

«Завжди! Там будуть... друзі..., до яких Ти повинен мати співчуття, якщо...».

«Так, так! Я прийду з Йоаном».

«Тільки з ним?».

«Інші мають свої завдання. Вони саме повернуться з навколишніх селищ. Хай мир буде з тобою, Симоне!»

«Хай Бог буде з Тобою, Ісусе!».

Фарисей іде геть, а Ісус приєднується до групи апостолів. Вони повертаються в дім па вечерю.

Але під час тою, як вони їдять підсмажену рибу, приходять сліпі, які вже благали Ісуса на шляху. Тепер вони повторюють своє прохання: «Ісус, Сину Давидів, змилуйся над нами!».

«Ідіть геть! Він сказав, що ви повинні прийти завтра. Дайте йому зараз поїсти», – докоряє Симон Петро.

«Ні, Симоне, не проганяй їх! Скільки витримки заслуговує на винагороду. Ходіть, ходіть сюди, ви обоє», – каже Ісус до сліпців, і вони входять, вимацуючи палкою перед собою підлогу і стіну. «Ви вірите, що я можу повернути вам зір?».

«О так, Господи! Ми прийшли, тому що впевнені в цьому».

Ісус встає з-за столу, наближається до них, кладе пучки пальців на сліпі очі, підносить погляд, молиться і каже: «Хай станеться вам за вашою вірою!». Він забирає геть руки, і досі нерухомі повіки одного піднімаються, світло попадає у заново відроджені зіниці, в той час як розкриваються повіки іншого, де досі було гнійне запалення – тепер заново утворюється край повіки і війки з легкістю піднімаються і опускаються.

Обоє падають на коліна.

«Підніміться і йдіть! І вважайте на те, щоб ніхто не дізнався, що я вам зробив. Принесіть звістку про отриману милість у ваші села батькам, родичам і друзям. Тут ніхто не потребує знати цього, це і для ваших душ не було б добре. Охороняйте їх від пошкоджень

вашої віри, так як тепер, оскільки ви знаєте, чого варте око, будете берегти його від пошкоджень, щоб знову не стати сліпими».

Вечеря закінчилася. Вони піднімаються на терасу, де прохолодно. Озеро виблискує у сяйві місячної чверті. Ісус сідає па край стіни і радується видом озера, що сріблясто ворушиться. Інші розмовляють притишеним голосом, щоб Йому не заважати.

Вони, паче зачаровані, розглядають Його. Справді, який Він гарний! Місячне світло освітлює Його серйозне, але добре обличчя, що робить можливим розгледіти риси зі всіма подробицями. Голову Він трохи нахилив і прихилив до виноградної лози, яка виросла тут догори, щоб потім поширитися над усією терасою. Здається, що з Його видовжених голубих очей, що в темряві набувають майже кольору ониксу, випромінюються па усі речі хвилі миру. Годинами вони піднімаються до веселого, усіяного зорями неба, або блукають пагорбами, або ще над озером; іншим разом вони зупиняються на невизначеній точці і, здається, через щось посміхаються, що тільки вони здатні побачити. Волосся розвівається на легкому вітрі. Одна йога трохи над землею, інша оперта па землю. Так сидить Він, склавши руки на колінах, на стіні, і біла одежа наче ще більше біліється, сяючи сріблом у місячному світлі, а довгі руки кольору старої слонової кості, що ще більш підкреслює їхню худорляву чоловічу красу.

І обличчя з високим чолом, прямим носом і ніжним овалом щік, котре видовжує бронзового кольору борода, також, здається, набуває у цьому місячному світлі кольору старої слонової кості, який втісняє рожевий відтінок, помітний при світлі дня.

«Ти втомлений, Вчителю?» – питає Петро.

«Пі!».

«Ти видаєшся мені таким блідим і задуманим...».

«Я задумався. Але я не думаю, що я блідіший, ніж будь-коли. Ходіть сюди... Місячне світло робить блідими усіх вас. Завтра підете у Хоразім. Можливо, ви знайдете там учнів. Поговоріть з ними. Але вважайте на те, щоб завтра ввечері ви були тут. Я проповідуватиму біля струмка».

«Як гарно! Ми скажемо це людям у Хоразімі. Сьогодні по дорозі додому ми зустріли Марту і Марселу. Вони були тут?» – питає Андрій.

«Так!».

„У Маґдалі багато розмов, що Марія більше не виходить і не влаштовує більше свят. Ми відпочивали у тої жінки, що й останнього разу. Веніамін сказав мені, що він думає про Тебе, коли на нього находить спокуса бути злим і...».

«І про мене, скажи лінії, Якове», – вставляє Іскаріт.

«Цього він не сказав».

«Але з задньою думкою він сказав: я не хочу бути гарним і злим», – і при цьому він глянув на мене зі сторони. Він мене терпіти не може...».

«Це антипатії, які нічого не означають, Юдо. Не думай про те», – каже Ісус.

«Так, Вчителю! Але це сердить, що...».

«Вчитель тут?» – гукає якийсь голос із вулиці.

«Він тут. Але цю ви знову хочете? Чи вам не досить дня, що такий довгий? Чи це та година, коли тривожать бідних прочан? Приходьте зранку», – наказує Петро.

«Ми тут маємо біснуватого, котрий німий. Дорогою він тричі втікав від нас. Якби цього не сталося, то ми могли б бути швидше. Будьте такі добрі! Пізніше, коли місяць стане високо, він почне ревіти і перелякає все село. Ви не бачите, який він уже неспокійний стає?!».

Ісус нахиляється через стіну, перетнувши цілу терасу. Учні роблять так само. Ряд облич, схилених над юрбою народу, який підняв свої лиця вверх, до тих, що дивляться вниз.

Посередині серед них знаходиться чоловік, який поводиться і ричить як вовк або ведмідь на ланцюгу. Його зап'ястя зв'язані, щоб він не міг утекти. Скулячи, як тварина, він робить дикі рухи і обнюхує на землі, наче щось шукає. Але коли він глянув вверх і зустрів погляд Ісуса, він починає по-звірячому рикати (це справжнє незрозуміле виття) і пробує сховатись.

Юрба, майже усі дорослі Капернауму, злякано відступає.

«Ходи будь ласка! У нього новий приступ...».

«Я уже йду».

Ісус поквапом спускається і поспішає до нещасного, який зараз ще більше збуджений, ніж раніше.

«Вийди з нього! Я хочу цього!».

Рев затихає і стає словом «Мир!».

«Так, мир! Тепер май мир, оскільки ти зцілений».

Натовп закричав від здивування, тому що відчув раптовий перехід від скаженого приступу до спокою, від біснуватості – до звільнення, від німоти – до мови.

«Звідки ви дізналися, що я тут?».

«В Назареті нам сказали: «Він у Капернаумі». У Капернаумі нам підтвердили це двоє, чиї очі були зцілені Тобою у цьому домі».

«Це правда! Це правда! І до нас вони це говорили...» – кричать багато водночас і пояснюють:

«Ніколи не бачено ще таких речей в Ізраїлі!».

«Якби у Нього не було допомоги Вельзевула, тоді Він не зміг би це зробити», – кидають фарисеї з Капернауму. Симона серед них нема. При цьому вони злорадно сміються.

«Допомога чи ніякої допомоги, але я зцілений і сліпі також.. А ви нього не змогли б, незважаючи на ваші чудові молитви», – заперечує зцілений від німої біснуватості і цілує одежу Ісуса, Який не відповідає фарисеям, а обмежується прощанням із юрбою своїм «Хай мир буде з вами!», турбуючись в цей час про зціленого біснуватого і тих, хто його супроводжує, відвівши їм місце для відпочинку до наступного ранку у верхньому приміщенні.

273. Притча про загублену кіпцю

Ісус говорить до натовпу. Він стоїть на лісистому березі струмка перед натовпом людей, які зібралися на вижатому полі, вигоріла стерня якого справляє сумне враження.

Вечір. Починає сутеніти і сходить місяць. Цей гарний, ясний вечір раннього літа. Отари повертаються до своїх хлівів і передзвін дзвіночків змішується з сюрчанням коників-стрибунців або цикад, голосне: грі, грі!..

Ісус темою своєї проповіді обирає отару, що проходить мимо. Він каже: «Валі Отець як добрий пастух. Що робить добрий пастух? Він шукає для своїх овець добрі пасовища, де немає шкідливих і отруйних речовин, але вдосталь солодкої конюшини, запашної м'яти і гірких, але цілющих трав. Він шукає місце, де, окрім достатнього корму, є також прохолодна і чиста вода та дерева, що дають тінь і де в зелені землі немає гадюк. Він не завжди віддає перевагу соковитим лукам, тому що він знає, що там трапляються часом також змії і отруйні трави. Він віддає перевагу гористому пасовищу, де роса очищує і освіжає траву, а сонце відганяє плазунів; де повітря чисте і не застоюється, не є таким важким і нездоровим як на рівнині. Добрий пастух спостерігає за кожною зокрема зі своїх овець. Він доглядає їх, коли вони хворіють, і лікує їхні рани. Тих, що через свою пожадливість можуть захворіти, він кличе до себе, а інших, які довго перебувають у вологості чи на сонці, він переганяє в інше місце. Якщо якась вівця має поганий апетит, він намагається покращити його гіркими ароматними травами. Він простягає їй руку з травами, гарно приговорюючи при цьому так, наче йдеться про людину.

Так і добрий Отець у Небі робить зі своїми заблукалими дітьми на землі. Його любов – це посох, цю їх збирає, Його голос – керівництво, Його пасовища – Його Закон, а Його кошара – Небо.

Трапляється так, що інколи якась з овець втікає. Пастух дуже її любив! Вона була молодою, чистою, гарною і білою, як хмаринка на весняному небі. Пастух увесь час любовно

поглядав на неї і постійно думав про те, щоб їй нічого не бракувало, щоб вона відповідала на його любов. Але вівця втекла.

Дорогою до краю пасовища наблизився спокусник. Па ньому не простий одяг частуха, а різнокольорові одежі. У нього немає шкіряного пояса з маленькою сокирою і звисаючим ножем, а на ньому – золотий пояс, на якому висять срібні дзвіночки, що дзвенять як голоси жайворонка і посудини із одурманюючими есенціями... Він не носить кривої палиці, якою добрий пастух збирає і захищає овець; а коли кривої палиці недостатньо, він готовий захищати їх сокирою і ножем, а також життям. Цей спокусник, що проходить мимо, має в руці усипану перлами посудину із пахощами, із якої піднімається одурманюючий дим, що є водночас і пахощами, і смородом, в той час як сяйво прикрас, несправжніх прикрас, засліплює очі. Він іде туди співаючи, і розсипає сіль, що блищить на темній дорозі.

Дев'яносто дев'ять овець дивляться на нього і залишаються на місці.

Сота, наймолодша, улюблена вівця, робить один стрибок та зникає позаду спокусника. Пастух кличе її, але вона не повертається. Вона біжить швидше за вітер, щоб наздогнати того, хто ще попереду; а щоб підкріпитися на бігу, вона пробує солі, ковтає її всередину, а опісля відчуває, що її пече і ще якесь дивне відчуття, що спокушає її пристрастю бажати глибокої води у темряві лісу. І в хащах вона губиться, увесь час біжучи вслід за спокусником, вона надає, встає, знову надає.. Один, два, три рази відчуває вона на своїй шиї обійми змій і у своїй спразі п'є брудну воду, а оскільки вона голодна, то їсть листя і трави, що викликають огиду.

Що тим часом робить добрий пастух? Він відводить дев'яносто дев'ять овець у безпеку; потім він вирушає в дорогу і шукає до тих нір, поки не знаходить слідів загубленої вівці. Оскільки остання до нього не повертається і не відповідає на його запрошення, він іде до неї. 1 він бачить її здалеку, сп'янілу від піни гадюк, таку сп'янілу, що вона не відчуває жодної туги за улюбленим обличчям, а глумиться з цього. І вона відчуває себе винною, подібно злодію, що пробрався у чуже помешкання, такою винною, що у неї нема більше сміливості глянути вгору... Але пастух не втомлюється... Він іде далі, шукає і шукає, і йде слідом за нею. Він знаходить її слід. Плачучи, він дивиться на жмутки шерсті на слідах загубленої вівці: жмутки душі, криваві сліди, різні злочини, бруд – доказ її похоті. Він іде далі і наздоганяє її.

Ах! Я знайшов тебе, улюблена овечко. Я наздогнав тебе! Як далеко я забіг через тебе, щоб провести тебе назад до кошари! Не схиляй засоромлено голову. Твій гріх похований у моєму серці. Ніхто, крім мене, котрий любить тебе, не дізнається про це. Я буду захищати тебе від чужої критики. Я прикриватиму тебе своєю особою і буду тобі щитом від каменів оскаржувачів. Ходи! Ти зранена? О, покажи мені свої рани. Я знаю їх. Але я хотів би, щоб ти

показала мені їх з довір'ям, яке ти мала, коли ще була чистою і споглядала на мене, твого пастиря і Бога, невинними очима. Глянь, ось вони. Вони всі мають ім'я. Які ж вони все ж сумні! Хто зробив тобі такі глибокі рани в твоєму серці? Спокусник, я це знаю! Він, що не має ні пастушої палиці, ані сокири, але чий отруйний укус проринає вглиб. А за ним кололи тебе в очі фальшиві коштовності його кадила: вони спокусили тебе своїм блиском... Але це була тільки пекельна сірка, витягнута па світло, щоб спалити тобі серце. Глянь, скільки ран! Що за порване хутро, скільки крові, скільки колючок!

О бідна, мала, розчарована душо! Але скажи мені: якщо я простягну до тебе руки, то чи ти поспішиш до них? Скажи мені: чи не спрагла ти справжньої, доброї любові? Ну, ходи і стань заново народженою. Повертайся на святі пасовища. Плач! Твої сльози, змішані з моїми, змиють сліди твого гріха і я хочу відкрити тобі мої груди і мої цепи, тому що ти спопелена злом, яке виснажило тебе, і я кажу тобі: насичуйся і живи.

Ходи, щоб я міг взяти тебе у свої руки. Ми швидко підемо на святі і певні пасовища. Ти забудеш все про цю годину розпачу. А дев'яносто дев'ять сестер, добрих сестер, вони ликуватимуть з твого повернення, тому що я кажу тобі, моя заблукана овечко, що я, прийшовши здалеку, шукав, наздогнав і врятував тебе; більше радіють з однієї загубленої вівці, що повертається, ніж з дев'яносто дев'яти праведників, що ніколи не відлучалися з кошари».

Ісус жодного разу не обернувся, щоб подивитися на шлях позад себе, по якому прийшла у вечірніх сутінках Марія з Магдали. Вона все ще дуже елегантна, але принаймні добре одягнена, покрита темним покривалом, котре ховає її риси і форми. А коли Ісус каже: «Я знайшов тебе, улюблена», Марія засовує руки під покривало і починає плакати, тихо і безутішно. Народ її не бачить, тому що вона знаходиться по іншу сторону живоплоту, котрий оточує дорогу. Тільки місяць, який високо стоїть, і дух Ісуса бачать її...

/ він каже до мене: «Тлумачення ти знайдеш у самому видінні. Але я все ж ще говоритиму про це з тобою. Тепер спочинь! Я благословляю тебе, вірна Маріє!».

274. «Після нагадування про Закон я дозволив співати надії на прощення»

Ісус каже: «З січня, коли я дав тобі видіння у домі Симона прокаженого, ти і твій духовний провідник прагнули того, щоб більше дізнатися про Марію Магдалену і того, що я сказав їй. Через сім місяців я хочу сьогодні відкрити для вас сторінки минулого, щоб задовольнити ваше прохання, щоб усім, котрі мають нагнутися над такими духовно прокаженими, дати приклад і викликати нещасних, які душаться у своєму гробі пороку.

Бог – добрий. Він добрий зі всіма. Вій не міряє людською міркою. Він не робить ніякої різниці між гріхом і смертним гріхом. Гріх болить його про який би гріх не йшлося. Покаяння радує його; Він готовий простити. Повстання проти милості робить Його невмолимо суворим, тому що Справедливість не може простити тим, хто не готовий каятися; так він і помирає ним, незважаючи на всю поміч, котру він отримав, щоб навернутися.

Але втрачені навернення слід віднести якщо не наполовину, то все ж на чотири десятих на пропущені спроби навернутися для того призначених, на недостатнє розуміння і фальшиве страждання у поєднанні зі справжнім егоїзмом і високомір'ям; вважають за краще спокійно залишатися у своїх чотирьох стінах, аніж бродити по брусі, щоб врятувати серце. «Я чистий, я достойний пошани. Я не йду туди, де бруд, де мені відмовляють у пошані». Але хто так говорить – не читав Євангелії, де написано, що Син Божий зійшов, щоб навернути митарів і повій, а не тільки порядних, котрі жили за старим Законом. Але чому такий не думає над тим, що високомір'я є нечистотою душі, а відсутність любові – нечистотою серця? Тебе образять? Мене ображали перед тобою, і більше, ніж тебе, а я був Сином Божим. Потрапить твій одяг у бруд? Чи я своїми руками не торкався цього бруду, допомагав йому піднятися па ноги і говорив: Ходи цим новим шляхом»?

Чи ви не пам'ятаєте, що я сказав вашим першим попередникам? «В яке місто, в яке село ви б не прийшли, дізнайтеся, чи там е хтось, котрий цього заслуговує, і тоді замешкайте у нього». Щоб світ не бурчав. Світ має постійну схильність бачити у всіх речах погане. Але я додав: «Коли ви увійдете в доми – доми, сказав я, а не дім – тоді вітайтеся словами: Мир дому цьому. Коли дім буде достойний цього, тоді мир зійде на нього; коли дім буде негідний цього, він повернеться до вас». Цим я хотів сказати, що якщо ви не будете цілком певні у неготовності до каяття, ви повинні мати однакову для всіх любов. І це повчання я доповнив словами: «А якщо хтось не прийме вас і не слухатиме ваших слів, тоді, покидаючи ці доми чи це місто, обтрусіть порох з ваших підошов». Для добрих, із яких постійна їхня дійова доброта робить наче глибу найчистішого кришталю, небезпека нечистоти є неначе порохом, який можна обтрусити чи здути, щоб і сліду не залишилось.

Будьте істинно добрими, єдиною глибою із вічною добротою всередині і жодне зіпсуття не досягне вас і не зможе забруднити, окрім підошов, котрі торкаються землі. А душа височіє над ними. Дута доброго єдина з Богом. Дута е в небі. Туди не досягає ніякий порох ніякий бруд, навіть якщо він буде підступно кинутий на дух апостола.

Він може поранити тіло, поранити вас матеріально чи морально, вас переслідувати чи ображати, тому що зненавидить добро. Чи ж мене не ображали? Чи ж мене не задівали? Але чи зачепили удари, жахливі слова мого духа? Чи спутали вони його? Ні! Як слина на дзеркалі, як кинутий у соковитий плід каміні», зісковзнули вони, не проникнувши всередину,

або вони проникнуть тільки поверхнево, не знищивши захованого в ядрі зерна, а більшою мірою сприяючи проростанню. І як помирає зерно, коли воно проростає, так буде і з апостолами. Хоч тілесно він і помирає, з дня в день помирає він у метафоричному розумінні, але це тільки розіб'є людське «я». Це ніяка не смерть: це життя. Дух перемагає смерть людського.

Вона, грішниця, прийшла до мене від примхливості нероб, які, нічого не роблячи, не знають куди подіти свій час. Їх вуха були звичні тільки до брехні і лестощів тих, котрі заколисували її розум, щоб мати її за рабиню. Але тепер вона почула ясний суворий голос правди. Тої правди, котра не боїться бути висміяною і неправильно зрозумілою. Яка тільки говорить, дивлячись при цьому на Бога. І як при святковому передзвоні всі звуки вливаються один в одний, так всі голоси об'єдналися у Його Слові. Це голоси, що лунають в небі, у вільній блакиті повітря і поширюються над долинами і горами, рівнинами і морями, щоб нагадати про велич Господню і Його свята.

Чи ви не згадуєте подвійної радості, що в часи миру заповнювала день Господній? Великий дзвін задавав своїм звучним язиком і? імені божественного Закону перший тон. Він говорив: «Я говорю від імені Бога, Судці і Царя». Але потім вступали маленькі дзвони зі своїм орфоподібним звуком: «Тому що він є добрий, милосердний і терпеливий», аж поки найменший дзвін не говорив своїми чистим срібним ангельським голосом: «Його любов спонукує вас вправлятися у прощенні і співчутті, щоб навчити вас, що прощення набагато корисніше, ніж злоба, а милосердя краще від невблаганності. Прийдіть до того, хто прощає. Майте довір'я на того, хто відчуває з вами». І я також спочатку нагадав про Закон, який грішниця потоптала ногами, але потім я дозволив співати надії на прощення.

Прощення! 1І,с роса, що спадає на жар винного. Роса – це не град, який б'є і ранить, рве на шматки і кидає додолу, не проникає, але квітку вбиває. Роса так ніжно сходить, що навіть найніжніша квітка не відчуває, коли вона спадає на пелюстки. Але потім вона п'є освіження і відпочиває. Роса надає і біля коренів на суху кірку землі, а тоді проникає вглиб... Це – волога зірок, люблячий плач неньки на спраглих дітей, і, як відсвіження, він проникає разом з солодким і живодатним молоком. О, таємниці елементів, котрі діють, навіть коли людина спочиває або грішить!

Прощення – це як роса. Воно не тільки приносить з собою чистоту, але й соки життя, котрі не взяті з елементів, а походять з божественних джерел. А після обіцянки прощення говорить мудрість і каже, що дозволено, а що не дозволено, і перестерігає і виводить зі стану байдужості. Не з твердістю, а з материнською турботливістю для того, щоб врятувати.

Як часто у своїй черствості ви будете ще більш непрониклими і відштовхуючими супроти любові, що схиляється над вами!.. Як часто ви висміюєте її! Як часто втікаєте ви від

неї, коли вона промовляє до вас!.. Як часто ви ненавидите її! Якби любов так обходилась з вами, як ви чините з нею, то горе було б вашій душі! Між тим, дивіться! Любов є невтомною мандрівницею, що шукає вас. Вона розшукує вас, коли ви навіть ховаєтесь у темних і брудних печерах.

Чому я хотів війти в той дім? Чому я не вчинив над нею чуда? Для того, щоб показати апостолам, як вони повинні діяти: ти обов'язок, котрий настільки величний, що стоїть над усіма дрібницями світу.

Чому я сказав Юді ті слова? Апостоли були дуже людьми. Всі християни є дуже людьми, навіть святі землі є ними, хоч і в меншій мірі. І в досконалих також залишається завжди щось людське. Але апостоли ще не досягли цього. Їхні думки ще були наповнені людськими речами. Я скерував Їх до вищого. Але вага їхньої о людського єства знову і знову тягнула їх вниз. Щоб вони падали все метис, я змушений був па шляху підняття ставити речі, які б стримували опускання. Вони повніші були знайти опору у спогляданні і спокої, щоб потім знову могти піднятися ще вище, цього разу за межі, досягнуті раніше. Мало йтися про речі, які б переконали їх у тому, що я є Бог. А звідси і читання в душі, звідси панування над елементами, звідси чуда, переображення, воскресіння і все присутність.

Я був на шляху в Емаус, будучи одночасно у залі під час вечері. І виявлена апостолами й учнями всеприсутність вразила їх, звільнила їх від пут світу і новела їх на дорогу Христа.

Більш ніж до Юда, який вже таїв у собі зародок смерті, я говорив до інших одинадцяти апостолів. Це було необхідно, щоб моя Божественність спалахнула перед ними, не із високомір'я, а тому, що це було необхідно для їхнього навчання. Я с Бог і Вчитель. Ті слова мали показати мене Богом. Я відкрив себе у надлюдський спосіб і навчав досконалості: не вести жодних поганих розмов, навіть з самим собою. Тому що Бог бачить і Він повинен дивитися у чисте єство, щоб могти зійти туди там замешкати.

Чому я не вчинив чудо у тому домі? Щоб дати усім зрозуміти, що Божа присутність потребує чистого оточення з огляду на його величність. Щоб не говорити словами з уст, а словом, що виходить з глибин, що проникає аж до душі грішниці і каже: «Ти бачиш, нещасна? Ти така брудна, цю забруднене і все твоє оточення. Таке забруднене, що Бог не може творити у твоїй присутності. Ти є бруднішою від будь-кого, тому що ти повторюєш гріх Єви і простягуєш Адамові плід, спокушуючи його і відволікаючи від його обв'язку. Ти – служниця сатани!».

Але чому я не хотів, щоб перелякана мати називала її сатаною? Тому що жодна причина не виправдовує лайку і ненависть. Перша необхідність і перша умова, щоб мати у собі Бога, полягає в тому, щоб не мати в собі приязні й уміти прощати. Друга умова полягає в тому, щоб визнати і себе не безгрішним; не слід бачити тільки помилки інших. Третьою

умовою є уміння залишатися вдячним і вірним після отримання милості, із справедливості супроти Вічного Бога. Нещасні ті, хто після отриманої ласки є гіршими від собак і не згадують про свого благодійника, тоді як тварина пам'ятає про нього!

Я і словом не звернувся до Магдалени. Я споглядав її мить, так начебто вона була статуєю, тоді я відвернувся. Я повернувся до «живих», яких я хотів врятувати. З нею, мертвою, як витесаний мармур, і ще більше від нього, я очевидно обійшовся з нею цілковитою байдужістю. Але я не сказав жодного слова і не зробив нічого, що б не повинно було зачепити її душу, яку я хотів врятувати. А останнє слово: «Я не насміхаюсь. Не насміхайся і ти! Молись за грішників, більш нічого!», поєднало її як ростуча гірлянда квітів з першим словом на горі: «Прощення корисніше від злоби, а співчуття краще від невблаганності». І вони оточили її, бідну нещасливицю, м'яким свіжим вінком запашної любові, щоб дати їй відчути, наскільки різниться миле служіння Богу від дикого служіння сатані; якими милими є небесні пахощі супроти смороду гріха; наскільки заспокійливим є бути любленим святою любов'ю, ніж бути сатанинськи одержимим.

Гляньте, яким поміркованим є Господі, у своєму бажанні. Він не вимагає миттєвих навернень. Він не вимагає від серця нічого абсолютного. Він може чекати. Він обмежується. І чекаючи на те, що заблукана вівця віднайде шлях, помішана – розум, він обмежується тим, що може йому дати мати у розпачі.

Я запитав її тільки: «Ти можеш простити?». Скільки багато інших речей я міг би вимагати від неї, щоб зробити її достойною чуда, якби я діяв за людським способом! Але я міряю ваші сили божественною мірою. Для матері у розпачі це вже і так було багато, що вона зайшла так далеко, щоб простити. І це єдине я вимагав в ту годину. Потім, після того як я повернув їй назад дитину, я сказав до неї: «Стань святою і освячуй твій дім». Але допоки її мучив біль, я не вимагав нічого, окрім прощення винної. Не можна від когось, хто ще власне перебував у нічому темряви, вимагати усе. Так мати потрапила б до повного світла, а з нею – жінка і діти. Але в той момент було лише необхідно, щоб в її сліпі від плачу очі проник перший промінь світла – прощення, тобто світанкові сутінки Божого дня.

Із присутніх тільки один (я не маю на увазі Юду, я говорю про людей, котрі приєдналися, не про моїх учнів), тільки один не потрапив би на світло. Поразки пов'язані з перемогами апостоляту. Завжди є одна людина, для якої апостол старається даремно. Апостол не повинен ставити перед собою завдання добитися всього. Він повинен рахуватися з багатьма силами, які, як щупальця поліна, намагаються обхопити здобич, яку він вирвав у них. Заслуга апостола залишається та сама. Нещасний є апостол, котрий тут каже: «Я знаю, що не матиму успіху, тому я туди не піду». Це апостол малої вартості.

І тоді слід вирушати в дорогу, коли серед тисяч врятованим буде тільки один. Апостольська праця для і через цього одного буде такою ж плідною, паче б він порятував тисячу. Оскільки він зробив усе, цю було в його силах – Бог йому за те відплатить.

Слід думати і про те, що там, де апостол не може навернути, тому цю той, кого навертають, задуже опанований сатаною, і сила апостола недостатня, Бог ще завжди може втрутитися. Отож? Хто могутніший від Бога?

Іншою справою, у якій неодмінно має вправлятися апостол, є любов до ближнього. Явна любов! Не тільки захована в серці любов супроти братів, її достатньо серед добрих братів. Але апостол є робітником Божим, він не може задовільнятися тільки молитвою, він повинен також діяти. Він повинен діяти із любов'ю. З великою любов'ю. Твердість паралізує роботу апостола і перешкоджає поверненню сердець до світла. Жодної твердості, тільки любов!

Любов є одягом люблячого. Любов є зброєю проти нападів злих пристрастей. Любов у надлишку містить консервуючі есенції, які збережуть вас від проникнення людсько-сатанинської гнилі. Щоб здобути душу, треба уміти любити. Щоб здобути душу, треба допровадити її до любові, щоб вона полюбила добро І відмовилася від своїх бідних гріховних пристрастей.

Я хотів здобути душу Марії Магдалени. І як і з тобою, малий Йоан, я не обмежився тільки промовами з-за своєї кафедри. Я зійшов униз, щоб шукати її на дорогах гріха. Я ішов за нею і переслідував її своєю любов'ю. Солодке переслідування! Я, Чистота, зайшов туди, де знаходилася вона, нечиста.

Я не боявся неприязні як для себе, так і для інших. Неприязні, не може увійти в мене, тому що я – Милосердя, а вона плаче над гріхами і не обурюється ними. Нещасним є той пастух, який обурюється, відмовляється під цим приводом і залишає якусь душу в біді. Чи ви не знаєте, що дуті легше воскреснути, ніж тілу, що милосердне і люб'язне слово «Сестро, встань на твоє спасіння!» часто творить чуда? Я не боявся неприязні інших. В очах Божих мої діла були виправдані, її очах праведників вони були зрозумілими. Око злобного, в якому бродить злоба, що походить із внутрішньої гнилі, вартості не має. Воно і в Бога знаходить вину! Воно тільки себе бачить досконалим. Через це і я не турбувався про те.

Є три такі фази порятунку душі:

Бути повністю бездоганним, щоб могти говорити, замість того, щоб бути змушеним мовчати. Можна говорити до великого скупчення людей таким чином, що апостольське слово, спрямоване до натовпу, який оточує містичну барку, все більше поширюється подібно хвилям, аж до неспокійного берега, де зупинились ті, котрі зав'язли у багні і не прагнуть пізнати істину.

Це перша робота, щоб пробити кірку твердої землі, щоб підготувати її до насіння. Це найважча робота для того, хто її здійснює і для того, над ким її здійснюють, тому що слово має поранити як ріжучий плуг для того, щоб розкрити. Істинно кажу вам, що серце доброго апостола саме є поранене і кровоточить, коли змушене поранити для того, щоб розкрити. Але і цей біль приносить плід. Кров'ю і слізьми апостола неродюча земля перетворюється у родючу.

Друга властивість: працювати також там, де той, котрий не сприймає серйозно свою місію, утік би. Вичерпувати свої сили у напруженні, виривати бур'яни, колючки і чортополох, щоб очисти зорану землю і тим самим дати сіяти силі Божій і його доброті, як сонцю, та одночасно бути справедливим і милосердним як суддя чи як лікар, терпляче чекати, щоб дати душам час перебороти кризу, роздумати, прийняти рішення.

Третій пункт: як тільки душа, що самостійно покаялася, наблизиться до апостола плачучи і пам'ятаючи про своє минуле – боязко і в страху, цю її відішлють, він має мати таке серце, що е більшим від моря, ніжнішим від серця матері і більш люблячим від серця нареченої о; він повинен повністю розкрити його, щоб дати можливість спливати хвилям ніжності.

Коли ви маєте в собі Бога, який є любов, ви легко знайдете слова любові, які ви повинні будете сказати до душ. Бог буде у вас і говоритиме через вас, і, як мед, що капає із сотів, як бальзам, що витікає із ампули, так і любов зросить висохлі і сповнені відразу уста, спаде на зранені душі і стане відсвіженням і ліками. Зробіть, щоб грішники любили вас, вас, вчителів душ. Зробіть, щоб воші пізнали солодкість небесної любові і більш не прагнули ніякої іншої поживи. Зробіть, щоб вони у вашій доброті знайшли велике полегшення і шукали її для усіх своїх ран.

Ви повинні турбуватися про те, що ваша любов забирала у вас всякий страх, як каже апостольське послання, яке ти сьогодні читала: «Боязнь передбачає покарання: хто боїться – той недосконалий у любові». Але недосконалий також і той, хто вселяє страх. Не кажіть: «Що ти зробив?». Не кажіть: «Іди геть!». Не кажіть: «Ти не прагнеш істинної любові». А кажіть в моє ім'я: «Люби, і я прощу тобі». Кажіть: «Ходи в обійми Ісуса». Кажіть: «Скуштуй цього ангельського хліба і цього слова, і забудь смолу пекла та шум сатани». Візьміть слабкості інших на себе. Апостол повинен нести свою власну слабкість і слабкість інших, свій власний хрест і хрест інших, і коли ви йдете до мене з вантажем зранених овечок, тоді заспокійте їх, цих заблукалих, і скажіть їм: «Все відтепер забуто!». Скажіть: «Не бійся Спасителя. Заради тебе Він зійшов з неба, саме заради тебе. Я – тільки міст, по якому ти потрапиш до Нього. Він чекає по той бік річки розрішення на тебе, щоб повести тебе на свої

святі пасовища, що починаються тут на землі, але потім продовжуються у Небі у вічній красі, що насичує і дає блаженство».

Ось пояснення. Нас це мало стосується, вас, вірних доброму пастиреві овечок. Але коли це тобі, мала наречена, помножить твоє довір'я, то Отцеві воно принесе ще більше світла у Його світло яко судді, а багатьом це буде спонукою до добра. Це стане росою, про яку я говорив, яка проникає і живить, і знову розпрямляє в'янучі квіти.

Підніміть голову! Небо вгорі. Залишайся в мирі, Маріє! Господь з тобою!».

275. Ісус каже до Марти: «Перемога уже н твоїй руці»

Ясний літній ранок, що розвіює серпанок над шовковими хвилями озера. Ісус саме хоче сісти в барку, коли підбігає Марта зі своєю служницею: «О Вчителю! Вислухай мене, ради Бога!».

Ісус повертається на сушу і каже до апостолів: «Чекайте мене біля струмка! Готуйте все для місії в Магедан. І Декаполіс чекає на слово. Ідіть!».

В той час як барка відштовхується від берега і відпливає, Ісус іде поряд з Мартою, а Марсела з пошаною слідує за ними.

Вони віддаляються від селища і крокують вздовж берега, котрий після піщаного скупо порослого шматка перетворюється у розкішний дикий сад. Берег також починає підніматися і відображається у воді.

Коли воші дісталися до відлюдного місця, Ісус каже, посміхаючись: «Що ти хочеш мені сказати?».

«О Вчителю... Сьогодні вночі, незадовго по другій сторожі, Марія прийшла додому. Ах! Я забула сказати Тобі, що вона під час обіду близько шостої години сказала мені: «Чи не позичила б ти мені свій одяг і свій плащ,? Вони будуть трохи короткі, але не буду змушена підв'язувати плаття і піднімати плащ...». Я відповіла їй: «Візьми, цю хочеш, моя люба сестро», а серце мені сильно забилося, тому що перед тим я сказала в саду Марселі: «Ввечері я маю бути в Капернаумі, тому що Вчитель промовляє сьогодні до народу». І я помітила, як здригнулася Марія, як змінився вираз її обличчя, як вона одна ходила туди-сюди, як -гой, що неспокійний і схвильований, хто має прийняти рішення... і ще не знає, що він повинен робити, а чого він не повинен робити.

Після обіду вона прийшла у мою кімнату і взяла найтемніше плаття, найпростіше, приміряла його, а потім попросила няньку розпустити всю підшивку, тому що плаття було їй закоротке. Вона спочатку спробувала сама це зробити, але, плачучи, мала визнати: «Я розучилась шити. Я все забула, що є корисним і добрим...», і вона обвила руками мою шию і

попросила: «Молися за мене». А тоді вийшла в сутінки... Як щиро я молилася, щоб вона нікого не зустріла, хто міг би її зупинити, щоб вона зрозуміла Твоє слово, щоб їй вдалося остаточно задушити чудовисько, яке зробило її рабинею... Глянь, я наклала свій пояс поверх твої о, і коли я відчуваю твердість шкіри на своїх стегнах, які не звикли до такого твердого пояса, тоді я кажу: «Він сильніший за все інше». Потім каретою (бо це швидко) ми з Марселою поїхали. Я не знаю, чи бачила вона нас у натовпі... Але який біль, яке терня у моєму серці, коли я не побачила Марії! Я подумала: «Вона пожалкувала. Вона повернулась додому... або вона втекла, тому що більше не могла витримувати мого контролю, якого сама вимагала». Я слухала Тебе і плакала при цьому під своїм покривалом. Всі ці слона, здавалося, були призначені для неї... а вона не могла їх чути! Так я думала, тому що не бачила її. Деморалізована, я пришила додому. Це правда, я тебе не послухалась, тому що Ти сказав мені: «Коли вона ніде, чекай її вдома». Але глянь на моє серце, Вчителю! Це була моя сестра, що пішла до Тебе! Чи не сміла я бути при цьому і бачити її біля Тебе? А потім!.. Ти сказав мені: «Вона буде роздерта». Я хотіла негайно наблизитись до неї, щоб підтримати її...

Я клячала, плачучи і молячись у моїй кімнаті, коли вона увійшла довго по другій нічній сторожі. Так тихо, що я помітила її, аж коли вона кинулась до мене, обняла мене і сказала: «Все, що ти кажеш, правда, улюблена сестро! Він є ще багато більше, ніж ти думаєш. Його милосердя є ще багато більшим. О моя Марто! Тобі тепер більше не треба стримувати мене? Ти не будеш більше бачити мене цинічною і у розпачі! Ти не ночуєш більше сказаного: Не бути змушеною думати! Тепер я хочу думати. Я знаю тепер, про що я маю думати: про очоловічене Добро! Ти молилась, моя сестро, напевно ти молилась за мене. І твоя перемога вже в руці. Твоя Марія, що не хоче більше і рішити, що тепер заново народжена! Дивись сюди на неї! Поглянь їй добре в обличчя. Тому що це нова Марія, з умитим сльозами обличчям, повна надії і покаяння. Ти можеш мене поцілувати, чиста сестро. Па моєму обличчі більше немає сліду безсоромної любові. Він сказав, що любить мою душу. Тому що до неї і про неї він говорив. Загубленою вівцею була я. Він сказав, слухай добре, чи я це правильно повторюю; ти знаєш манеру розмови Спасителя...».

І тоді вона цілком точно розповіла мені твою притчу. Марія дуже розумна! Набагато розумніша від мене! У неї добра пам'ять. Отак я слухала Тебе двічі, і якщо на Твоїх устах слова звучали гідно і достойно поклоніння, то на її устах вони були для мене святі, достойні поклоніння і любові, тому що не були уста сестри, моєї віднайденої сестри, що повернулася до домашнього вогнища. Ми трималися обнявшись, сидячи на хіднику на підлозі як колись, коли ми ще були дітьми і сиділи так разом в кімнаті мами або в приміщенні, де вона ткала або вишивала свої розкішні тканини; вона не була більше відчуженою для мене через гріх, і мені здалося, наче і мама присутня своїм духом. Ми плакали без болю, а більшою мірою у

великому мирі! Ми цілували одна одну, повні блаженства... Потім Марія заснула на моїх руках, втомлена від довгого ходіння, від хвилювання і багатьма іншими речами. З допомогою няньки я поклала її на моє ліжко... Я там залишила її і поспішила сюди...».

Марта блаженно поцілувала руки Ісуса.

«Тепер і я скажу тобі те, що сказала Марія: «Твоя перемога уже в руці». Іди і будь щасливою! Іди в мирі! Будь доброю і розумною в обходженні із заново народженою. Всього доброго, Марто! Дай про це знати і Лазарю, котрий мучиться у саду».

«Так, Вчителю! Але коли Марія ніде з нами, ученицями?».

Ісус посміхається і каже: «Творець створював світ протягом шести днів, а сьомого Він спочивав».

«Я розумію. Треба мати терпіння...».

«Терпіння, так! Не зітхай! Це також доброчесність. Хай мир буде з вами, жінки! Ми скоро побачимось знову».

Ісус залишає їх і йде до місця на березі, де уже чекає човен.

276. Магдалена н домі фарисея Симона

Як втіху у моїх багатьох стражданнях і щоб дати забути мені злобу людей, Ісус дав мені це видіння:

Я бачу багато обставлену залу. Прекрасна люстра звисає зі стелі і її багато лами запалені. Па стінах висять дорогі килими і біля стін стоять різьблені крісла в окладі зі слонової кості та металу.

Посередині зали знаходиться великий стіл, що складається із чотирьох столів, складених квадратом. Стіл викладений так з огляду на багато гостей (все чоловіки) і покритий гарними скатертинами та коштовним посудом. Напоготові стоять багато глеків і чані, а багато слуг приходять і відходять, приносячи страви і вина. Дуже гарною підлога і світло олійних ламп віддзеркалюється в ній. По зовнішній стороні квадрату навколо чотирьох столів знаходяться місця для сидіння, які вже псі зайняті запрошеними.

Мені здається, наче я знаходжуся у напівтемному кутку на задньому плані зали, біля дверей, котрі розчинені назовні, але спереду з дверної балки звисає важкий килим або гобелен.

На стороні, протилежній до входу, сидить господар дому із найважливішими гостями. Це старший чоловік і кін носить простору білу туніку, схоплену на стегнах розшитим поясом. Біля шиї, на кінці рукавів і по низу одяг має обшивку із вишитими мотивами. Але обличчя старого мені не подобається. Воно злобне, холодне, високомірне і жадібне.

Навпроти нього сидить мій Ісус. Я бачу Його збоку, майже ззаду. На Ньому його звичайна біла одіж і сандалі, волосся розділене посередині і в нього звичайна довжина.

Я помічаю, що Він, а також інші за столом не сидять прямо за столом, а лежать. Під час видіння про весілля в Кані я не звернула уваги на цю особливість, я тільки бачила, що всі під час їжі опираються на ліву руку, але не здавалося, що вони лежать, можливо, тому, що тапчани були менш розкішними і набагато коротшими. Тут стоять справжні ліжка, вони схожі на сучасні дивани.

Ісус має побіч себе Йоана, і оскільки він сперся на свій лівий лікоть (як усі), то Йоан затиснути між столом і особою Ісуса. Своїм ліктем він торкається боку Ісуса, не заважаючи Йому при цьому їсти; більше того, він дозволяє йому но-дружньому покластися на його груди, якщо він хоче.

Жінок немає жодної. Всі говорять, і господар дому відвертається з повною награною поблажливістю і очевидною зневагою до Ісуса. Він хоче явно показати всім присутнім, що запрошенням у свій багатий дім він виказав Ісусові велику честь, йому, бідному пророкові, Якого багато хто вважає дещо ексцентричним...

Я бачу, що Ісус чемно і спокійно відповідає. У Нього мила посмішка для того, хто ставить Йому запитання, і сяюча посмішка, якщо той, хто з Ним говорить, або тільки дивиться на Нього, є Йоан.

Потім я бачу, як на дверях рухається багата завіса і входить молода, гарна, пристойно одягнута і старанно причесана жінка, її багате світле і майстерно укладене волосся є справжньою прикрасою. Здається, наче на ній золотий з прикрасами шолом (так блищить її волосся). Коли я порівнюю її плаття з одягом, який постійно носить Діва Марія, то воно тут незвичайно багате і помпезне. Пряжки на плечах, прикраси, цю скріплюють розріз па грудях, золоті ланцюжки, що підкреслюють лінію грудей, і пояс, прикрашений золотом і коштовним камінням. Все плаття підкреслює лінію чудового тіла. На голові у жінки покривало, таке тонке, що зовсім нічого не прикриває. Воно служить лише для того, щоб збільшити її привабливість. Па ногах у неї коштовні сандалі з червоної шкіри з золотими пряжками, ремені яких зашнуровані навколо гомілок.

Всі, окрім Ісуса, обертаються, щоб дивитися на неї. Йоан тільки коротко глянув і знову повернув свій погляд до Ісуса. Інші втупилися в неї з очевидною, частково з поганим наміром, жадобою. Але жінка не дивиться на них і не переймається шепотом, що піднявся, коли вона увійшла, та підморгуванням присутніх. Ісус робить вигляд, що нічого не помічає. Він продовжує говорити з господарем дому.

Жінка наближається до Ісуса і вклякає біля стіп Учителя. На землю вона ставить посудину, що має форму череватого дзбана, і знімає покривало з голови, виймаючи при

цьому коштовну шпильку, яким покривало було прикріплене до волосся; потім вона знімає перстені з пальців і кладе все на ліжко до стін Ісуса. Нарешті вона бере ступні Ісуса в свої руки, спочатку праву, потім ліву, розв'язує ремені сандалів і кладе їх на підлогу. Заливаючись сльозами, вона цілує ці ноги, кладе до них своє чоло і голубить їх, а сльози течуть, як дощ, що блищить у світлі лами, додолу із достойних поклоніння стін Ісуса.

Ісус повільно повертає голову, тільки зовсім трохи, і Його темно-голубі очі спочивають мить на схиленій голові. Погляд прощення! Потім Він знову спрямовує свій погляд на середину і дозволяє їй робити свій вияв почуттів.

Але інші – ні. Вони підсміюються, переморгуються і ухиляються. Фарисей на мить сідає, щоб краще могти бачити і в його погляді відображається бажання, досада й іронія. Його бажання цієї жінки очевидне. Роздосадуваний пін тому, що ця жінка так вільно увійшла і інші можуть подумати, що вона... частіше бувала в гостях у тому домі. Іронія стосується Ісуса.

Але жінка ні про що не турбується. Вона безперестанку і беззвучно плаче. Тільки великі сльозини і рідкий схлип. Тоді вона розпускає волосся, витягує золоті заколки, що тримали її зачіску, і теж кладе їх коло перстенів, а також шпильки. Золоті пасма волосся надають їй на плечі. Вона бере їх обома руками і водить ними по зрощених сльозами стопах Ісуса, поки ті не стають сухими. Потім вона занурює палець у посудину і виймає звідти жовтувату мазі», що чудово пахне. Запах, що нагадує лілії і туберози, поширюється по всій залі. Жінка без скупості бере з маленької посудини і змащує, і цілує, і голубить ступні.

Ісус час від часу поглядає на неї із сповненим любові милосердям. Йоан, здивований цим потоком сліз, дивиться туди і більше не може відвести свого погляду від Ісуса і жінки. Він дивиться то на Нього, то на неї.

Обличчя фарисея стає все похмурішим. Я чую тут відомі слова Євангелія і я чую їх, сказані тоном у супроводі погляду, котрі змушують недоброзичливого старця опустити голову.

Я чую слова прощення, які Ісус говорить до жінки, котра потому відходить, залишивши свої прикраси біля стін Ісуса. Вона замотала своє покривало собі на голову і, як змогла, заховала під ним своє розпущене волосся. Зі словами: «Іди в мирі» Ісус кладе їй свої руки на похилену голову, тільки одну мить, але жестом, надмір сповненим любові.

277. «Багато буде прощено тому, хто багато любить»

Тепер Ісус каже мені: «Що спонукало фарисея і його друзів опустити голову і про що не повідомляє Євангелія, є слова, які мій дух поглядом, як блискавкою, кинув у що висохлу

душу. Я відповів набагато більше, ніж повідомляється, тому що піню з думок людей не було приховане для мене. І він зрозумів мою безсловесну мову, що була докірливішою, ніж могли б бути мої слова.

Я сказав Йому: «Ні, ніякої низької підлеглості, щоб оправдати тебе перед самим тобою. Я не знаю чуттєвої насолоди, як ти. Жінка прийшла до мене не з чуттєвих намірів. Я не такий як ти і тобі подібні. Вона прийшла до мене, тому що мій погляд і моє випадкове слово освітили її душу, в котрій чуттєвість спричинила темряву. Вона прийшла, щоб стати господарем над своєю чуттєвістю і оскільки як бідна істота вона знала, що сама вона на це неспроможна. Вона любить в мені духа, тільки духа, надприродну доброту якого вона відчуває. Після того, як вона спізнала стільки зла від вас всіх, що використали її слабкість для ваших пороків, а вкінці її за це і зневажали; прийшла вона до мене, тому що вона відчуває, що тут вона знайшла добро, радість, мир, яких вона даремно шукала у пишності і блиску світу.

Потурбуйся про зцілення твоєї душі від твоєї прокази, ти, лицемірний фарисею, – постарайся бачити речі так, як вони є насправді. Відклади свою гордість духа і свою тілесну хіть. Вона є набагато більшою відразливою проказою, ніж тілесна. Від останньої ви можете бути зцілені моїм дотиком, якщо ви мене про те попросите; від прокази духа – пі, тому що ви не хочете бути звільнені від неї через те, що вона вам подобається. А вона цього хоче! І тому я очищую і звільняю її від ланцюгів її рабства. Грішниця мертва. Вона лежить тут у прикрасах, які вона ладує мені, соромлячись, щоб я освятив їх, використавши їх на потреби моєї особи і моїх учнів, для бідних, яким я приходжу на допомогу надлишком від інших. Чому що *я.* Господь Вселенної, зараз не маю нічого, я, Спаситель людей. Вона там, у пахощах, якими вона помастила мої ноги, ноги, яким ти відмовив у відсвіженні водою з твоєї криниці після того, як я так здалеку прийшов, щоб і тобі принести світло. Грішниця мертва. Вона знову стала Марією, гарною, як чиста сором'язлива дівчина у її щирій любові. Вона обмилася у своїх сльозах. Істинно кажу я тобі, о фарисею, що я не роблю жодної різниці між тим, хто любить мене своєю чистою юністю і цією, що любить мене щирим розкаянням відродженого у милості серця, і чистому, і розкаянному даю доручення розуміти мої думки краще від інших, моєму тілу віддати останні почесті і першими привітати мене (не беручи до уваги мою матір), після того, як я воскресну». Це я хотів дати до зрозуміння фарисеєві моїм поглядом.

Але твою увагу я хотів би звернути на ще одне: на твою радість і радість багатьох. І у Витанії Марія повторила цеп жест, який зображає світанок і спасіння. Є персональні жести, які повторюються і характерні для особи і її особливості. Жести, які неможливо сплутати!

Все ж, як і належиться, жесту Витанії був менш принизливим і довірливіший у її шанобливому поклонінні.

Великий прогрес зробила Марія з цього часу світанку її спасіння. Великий! Любов як вихор несла її ввись і вперед. Любов наче на вогнищі спопелила нечисте тіло і передала владу очищеному духу. І Марія, відмінна у знову здобутій гідності жінки, як в одежі, тепер інша, проста, як моя мати у зачісці, поглядові, поставі і мові, нова; отож був і повий спосіб вшанувати мене тим самим жестом. Вона бере свою останню посудину з єлеєм, яку вона приберегла для мене, і виливає її на мої ноги і мою і олову без сліз і з поглядом, у якому сяють любов і певність, що вона отримала прощення і врятована. Тепер Марія може торкнутися моєї голови і намастити. Покаяння і любов очистили її вогнем серафим і вона сама стала тепер серафимом.

Скажи це сама собі, Марія, мій «малий голосе», скажи це душам. Іди і скажи це душам, які не наважуються прийти до мене, тому що почуваються винними. Багато, так, дуже багато буде прощено тому, хто багато любить. Хто мене дуже любить. Ви не знаєте, ви, бідні душі, як вас любить Спаситель! Не бійтеся мене! Прийдіть, сповнені довір'я! Сповнені відваги! Я відкриваю вам Своє серце і обійми.

Завжди думайте про те: я не роблю жодної різниці між тим, хто любить мене порочною чистотою і тим, хто любить мене щирим розкаянням відродженого у милості серця. Я – Спаситель.

Іди в мирі! Я благословляю тебе».

278. Роздуми про навернення Марії Мигдалини

Сьогодні я цілий день думала про те, що Ісус вчора ввечері продиктував мені, а також про те, що я побачила і зрозуміла, хоч про те і не говорилося.

При цій нагоді я хотіла б ще зауважити, що розмови людей за столом, наскільки я їх зрозуміла, особливо тих, цю були звернені до Ісуса, стосувалися подій дня: римлян, закон, який вони зневажають, окрім того, місії Ісуса як вчителя нової школи. Але під покривалом ввічливості, так можна було зрозуміти, це були злостиві і каверзні запитання, які повинні були привести Ісуса у сум'яття. Але це їм не вдалося – спантеличити Ісуса, тому що кількома словами Він давав правильну відповіді) і робив інші запитання непотрібними.

На запитання: якої особливої школи або секти Він є Учителем, Він просто відповідав: «Школи Бога. Він Той, святим законом Якого я керуюся і через Нього я думаю про те, що у малих (і при цьому Він з любов'ю глянув на Йоана, а в Йоані – на всіх, хто щирі серцем).

Закон оповився у всій своїй сутності, щоб він став як у день, коли Господі», наш Бог, об'явив його на Сипаї. Я веду людей назад до світла Божого».

На питання – що він думає про зловживання і порушення Цезаря, що став володарем Палестини, Ісус відповів: «Нераз є те, що він є, тому що так хоче Бог. Згадайте пророка Ісайю. Чи не називав він у божественному просвітленні Ассура «бичем» його гніву? Бичем, яким покараний народ Божий, тому що він відвернувся від Бога і впав у помилки? І чи він також не каже, що він, після того як використав його для покарання, розламає його, тому що той зловживав своєю владою і став занадто високомірним і жорстоким?».

Ці обидві відповіді справили па мене найбільше враження.

Сьогодні ввечері мій Ісус каже до мене, посміхаючись:

«Я завжди приходжу, Маріє, коли хтось намагається зрозуміти. Я не твердий і суворий Бог. Я – живе Милосердя. І швидше від думки я біля того, хто звертається до мене.

І бідній Марії з Магдали, що погрузла була в своїх гріхах, я негайно поспішив своїм духом на допомогу, коли в ній заворушилось прагнення зрозуміти і пізнати світло Боже і її власний стан у темряві. І я став для неї світлом.

До багатьох говорив я в той день, але насправді це стосувалося її одної. Я тільки за нею стежив, що прийшла до мене, слідуючи пориву душі, протестуючи проти тіла, рабинею якого вона була. Я тільки за нею стежив з її бідним, збитим бурею обличчям, з її вимушеною посмішкою, що приховувала стільки внутрішніх сліз під одягом впевненості і брехливої радості, тому що вона більше не довіряла світові і собі самій. Я Бачив тільки її, яка набагато більше була запутана в терня, ніж заблукала вівця з притчі; її, яка ледве не задушилася від відрази до свого життя, що вийшла на поверхню, як ті глибокі хвилі, що перекочують води глибини уверх.

Я не використав великих слів, я не вибрав теми, яка б вказувала на неї, відому грішницю, щоб не засоромити її і не змусити до втечі. Я залишив її у мирі. Я дав своєму слову погляду проникнути в неї і діяти в ній, щоб створити із цього моментального імпульсу славне майбутнє святої. Я говорив до неї однієї з наймиліших притч: променем світла і доброти, що саме для неї був посланий. І тоді, коли вона того вечора вступила своєю ногою в дім високомірного багача, в якому моє слово не могло б прорости майбутньою величчю, тому що воно задушилося б у фарисейській високомірності, я вже знак, що вона прийде, після того як вона стільки наплакалась у своїй коморці порочності і що в світлі цих сліз уже вирішене її майбутнє.

Чоловіки у своїй похоті возликували в своєму тілі при її вході і приписали їй в думках погані наміри. Всі жадали її, за винятком двох частин за столом – мене і Йоана. Всі думали,

що вона прийшла через одних із своїх необдуманих капризів, котрі штовхали її, в її справжній демонічній одержимості у непередбачувані авантюри. Але сатана був уже переможений. І всі, сповнені заздрості, спостерігали, що вона прийшла не заради них, а заради мене.

Погана людина оскверняє і найчистіші речі, якщо вона живе тільки для свого тіла і крові. Тільки чисті ясно бачать, тому що гріх не спантеличує їхнього духу. Але що людина не розуміє, не повинно потрясти тебе, Маріє. Бог розуміє. І цього для Неба достатньо.

Пошана, що йде від людей, і на ступінь не побільшує величі, яка уділяється вибраним у раю. Пам'ятай завжди про це! Бідну Марію Магдалину завжди неправильно розцінювали у її добрих справах. Але це не стосувалося її грішних вчинків, тому що це були укуси похоті для ненаситного голоду порочності. Так її критикували і неправильно осудили в Наїмі в домі фарисея, критикували і докоряли у Витанії, в її власному домі.

Але Йоан каже велике слово, що дає ключ до цієї останньої критики: «Юда... тому що він був злодієм». Я кажу: ,,Фарисей і його друзі, тому що вони були похітливими людьми». Ти бачиш? Чуттєве пожадання і жадоба грошей підносять голос критики проти доброї справи. Добрі не критикують. Ніколи! Вони мають розуміння.

Але, я повторюю тобі це, критика світу не має значення. Це залежить від Божого присуду.

Зараз я готую тебе до завтрашньої лекції. Зауваж собі слова з дванадцятого розділу Даниїла, сказані йому моїм сяючим ангелом: «Не бійся! Хай мир буде з тобою! Збери відвагу і будь сильним». І ти будь завжди готова відповісти: «Говори, мій Господи, тому що Ти зміцнив мене».

Тоді Ісус каже до мене:

«Коли я бачу тебе такою уважною під час моїх повчань, ти здаєшся мені старанною ученицею, відданою своєму Вчителеві, Який є для неї «Знаючим». Коли ж ти сама відкриваєш щось нове і робиш спостереження (під час візій), тоді ти нагадуєш мені добру дитину, яку батько веде за руку. Він показує їй певні речі, щоб спонукати її до роздумів, але полишає їй самій, щоб не віднімати у неї радості, відкривати щось нове і стати впевненішою.

Щоб могти це робити, ти завжди маєш бути вільною від людських турбот. Все вільнішою! Ти завжди маєш бути впевненішою, щоб безтурботно мандрувати стежками споглядання, і все спокійнішою й відповідальнішою, тому що я тримаю тебе за руку. Батько не дає це зауважити, але з допомогою тисяч малих мистецьких прийомів він допроваджує свою дитину до бачення того, що він хоче їй показати. О, я найніжніший із батьків і найтерплячіший Вчитель для моїх малих, і якщо я можу вести за руку здібну й уважну

дитину – тоді я щасливий. Щасливий бути вчителем і батьком! Це так рідко буває, що мої створіння довірливо вкладають свою руку у мою, щоб я вів і навчав їх, і кажуть мені: «Я люблю Тебе понад усе і цілим своїм єством». Тим небагатьом, що так цілком без умов є моїми, я відкриваю скарби одкровень і видінь і дарую себе безоглядно.

Але Маріє, оскільки я вибрав тебе провісницею мого Божества у її різноманітних формах вияву для тих, хто має потребу бути пробудженим і допровадженим до споглядання Бога, ти не смієш забути, ідо те, що ти бачиш, ти повинна сумлінно передати. Дрібниці також мають своє значення. Вони стосуються не тебе, а мене; а тому ти не смієш опустити їх. Це було б недобросовісно і себелюбно. Роздумай, що ти є цистерною божественної води, в яку ня вода вливається, щоб усі змогли звідти черпати. Що стосується диктантів, то ти досягнула великої точності. При видіннях ти бачиш багато, але в поспіху це записати і внаслідок твого стану здоров'я і твого оточення трапляється, що ти деколи опускаєш подробиці. Цього ти не смієш робити. Уклади їх як примітки, але занотуй усе. Це не докір, це добра порада твого Вчителя.

Кілька днів тому ти сказала до мене: «Якщо люди трохи більше полюблять Тебе через мене, то це виправдає всі мої зусилля і моє життя і є для мене достатньою винагородою. Якщо навіть одна єдина людина повернулася б до Тебе через Твою окриту фіалку, я була б щасливою». Чим уважнішою і точнішою ти є, тим більшим буде кількість тих, хто прийде до мене, і тим більшим буде також твоє теперішнє духовне блаженство і твоє майбутнє вічне блаженство.

Іди в мирі! Твій Господь із тобою».

279. «Це виправдовує себе: втратити дружбу, щоб здобути душу»

Ісус знаходиться по дорозі від озера Мероні до Галилейського моря. При Ньому Зелот і Варфоломей. Здається, що вони чекають на інших біля струмка, що став малим водяним потічком, але все ще живить багаті листям рослини, а ті саме підходять до них із двох протилежних сторін.

День гарячий. Все ж багато людей послідувало за трьома групами, що очевидно проповідували у навколишніх селах. Хворих вони підвели до і руни Ісуса, в той час як інші дві групи обмежуються тим, що говорять про Нього перед здоровими. Багато чудесно оздоровлених утворюють щасливий натовп; вони сидять між рослинами, і їхня радість така велика, що вони зовсім не відчувають втоми, яку спричинюють спека, порох і яскраве світло – речі, які інших обтяжують.

Коли група, яку веде Юда-Тадей, першою досягає Ісуса, то очевидна втома всіх, що належать до неї і йдуть слідом за нею. Останньою приходить група, яку веде Петро, в котрій знаходяться багато людей з Хоразиму і Витсаїди.

«Ми це зробили. Вчителю. Але мало б бути ще більше груп... Ти це бачиш. Не можна довго подорожувати в сильну спеку. Як нам це тепер робити? Здається, що світ розширюється, так що ми ще більше маємо робити, і повинні по селах розійтися, і більші відстані долати. Я не знав, що Галилея така велика. Ми у закутку країни, справді в куті і це неможливо – скрізь проповідувати Тебе, такою великою е область і потреба та бажання Тебе», – зітхає Петро.

«Світ не стає більшим. Сименс. Це збільшується кількість людей, які пізнають Учителя, – відказує Тадей.

«Так, це правда. Поглянь лише, скільки людей. Деякі ідуть за нами від сьогоднішнього ранку. В гарячі години ми були заховалися в лісі. Але ще й тепер, коли день завершується, мандрувати важко. А ці бідні набагато більш віддалені від своїх домівок, ніж ми. Якщо натовп і далі так прибуватиме, то я не знаю, що ми будемо робити...» – каже Яків Заведея.

«В жовтні прийдуть також пастухи», – втішає Лидрей.

«Ах так, пастухи і учні –добрі люди. Але вони в змозі лише сказати: «Ісус – Спаситель. Він – там». Більше нічого», – відповідає Петро.

«Тоді народ, принаймні, знає, де можна Його знайти. Тепер – навпаки! Ми йдемо сюди, а вони ідуть туди, а коли вони потім приходять сюди – ми йдемо туди, і вони змушені наздоганяти нас. Л до того ще й з дітьми та хворими, що зовсім не так просто».

Ісус каже: «Ти правий, Симоне Петре. І я маю співчуття до цих душ і юрб. Для багатьох це може означати непоправну втрату, якщо вони не знайдуть мене до певного часу. Погляньте лише, якими втомленими і безпорадними є ті, що вже раз скуштували моїх слів і тепер не можуть без цього обходитись і не задовільняються більше жодним іншим словом. Вони здаються вівцями без пастуха, що блукають навколо і нікого не знаходять, хто поведе їх па пасовище. Я потурбуюся про них. Але ви повинні мені допомогти. Всіма вашими духовними, моральними і тілесними силами. Вже більше не великими групами, а по двоє ви повинні розійтися кругом. Давайте розішлемо найкращих учнів парами. Тому що урожай справді великий! О, цього літа я хочу підготувати вас до цієї великої місії. В місяці тамус нам прийде на допомогу Ісаак з найкращими учнями. Тоді я вас підготую. Вас ще не досить. Оскільки урожай буде справді великим, то кількість робітників в порівнянні з цим дуже обжемена. Отож просіть Господа урожаю, щоб Він послав багато робітників для своїх жнив».

«Так, мій Господи, але це мало що змінить н становищі тих, хто Тебе шукає», – каже Яків Алфея.

«Чому, брате?».

«Тому що вони шукають не тільки вчення і слова життя, але й зцілення від своїх хвороб чи інших вад, які спричинюють життя або сатана вищій чи нижчій частині людини. А це можеш Ти один, тому що в Тобі є влада для цього».

«Хто є одним зі мною, той в певний час зможе те саме, що я роблю, і бідні знайдуть допомогу у всіх своїх бідах. Але ви ще не маєте в собі того, що необхідне, аби бути до цього здатним. Робіть зусилля, щоб подолати самих себе, розтоптати у собі людське, щоб дати перемогти духові. Ви потребуєте не тільки мою слова, але і того ж духу: освячуйтесь через слово і ви зможете все. А тепер ходімо проповідувати їм моє слово при умові, що ви не хочете вже піти. Тоді ми повернемось у Капернаум. І там нас також чекають...».

«Господи, це правда, що Марія із Магдали молила у Тебе прощення в домі фарисея?».

«Це правда, Томо!».

«І ти їй простив?» – питає Филип.

«Я їй простив».

«Це була помилка!» – вигукує Варфоломей.

«Чому? Це було щире каяття і вона заслужила прощення».

«Але Ти не мав би привселюдно прощати їй в цьому домі», – закидає Іскаріот.

«Але я не бачу, в чому моя провина».

«В цьому: Ти знаєш, хто такі фарисеї, скільки каверз у них в голові, як попи пильнують за Тобою, як вони зводять на Тебе наклепи, як вони ненавидять Тебе. Одного мав Ти в Капернаумі другом. Це був Симон. І Ти кличеш жінку легкої поведінки в Його дім, щоб осквернити дім і зробити скандал Твоєму другові Симону».

«Я її не кликав. Вона сама прийшла. Вона більше не була жінкою легкої поведінки, а каянницею. А це щось інше. Якщо перед тим не відчували відрази наближатися до неї і постійно її прагнути, й моїй присутності також, і ще й тепер також, коли вона вже більше не тіло, а душа, то не можна мати відразу, коли бачиш, як вона входить, щоб вклякнути до моїх стін, щоб плакати, себе оскаржити і упокоритися у відкритому зізнання, – що все було в її плачі. Дім фарисея Симона освячений великим чудом – відродженням душі. На площі Капернаума він запитав п'ять днів тому: «Ти тільки це чудо зробив?». І сам собі відповів: «Певно, що ні!», оскільки пін мав велике бажання побачити чудо. Я дав змогу йому це пережити. Я вибрав його – бути свідком, послужити дружкою цих заручин із милістю. Він мав би цим гордитися».

„Замість цього він через те розсердився. Можливо, Ти втратив у ньому друга».

«Я здобув душу. Це виправдовує себе: втратити дружбу, що жалюгідну людську дружбу людини, щоб за те подарувати душі дружбу Бога».

«Це не має змісту! З Тобою неможливо по-людськи дискутувати. Ми на землі, Вчителю. Пам'ятай про це. Тут важать закони і погляди землі. Ти застосовуєш методи Неба, яке Ти маєш у серці, Ти все бачиш в світлі Неба, мій бідний Вчителю! Настільки нездатний Ти, Бог, жити серед нас, таких зіпсованих!» – Юда Іскаріот обнімає Його, подивляючи і безутішно водночас, і закінчує словами: «І мене це болить, тому що Ти створюєш собі ворогів своєю дуже великою досконалістю».

«Про те не турбуйся, Юдо. Написано, що так є. Але звідки ти знаєш, що Симон ображений?».

«Хоч він і не сказав, що він ображений. Але мене і Чому він повідомив, що далі так продовжуватися не може. Ти не смів би запрошувати її в його дім, в який входять тільки шановані особи».

«Добре! На порядність тих, хто ходить до Симона, ми свистали», – каже Петро. А Матей додає: «Я міг би скачати, що піт новій часто залишався у Симона, фарисея, на підлозі, на столах і ще в деяких місцях».

«Але не публічно!» – заперечує Іскаріот.

«Ні, лицемірним чином приховано».

«Ти бачиш, як міняється справа?».

«Це теж щось інше, чи повія входить, щоб сказати: «Я хочу відректися від своїх мерзенних гріхів», чи вона приходить із словами: «Поглянь, ось я, щоб з тобою грішити».

«Вчитель праний», – кажуть усі.

«Так, Він правий. Але вони думають не так, як ми. Треба пристосуватися і призвичаїтися до них, щоб мати їх друзями».

«Ось цього в жодному випадку, Юдо! В істині, в чесності і в моралі не існує пристосування і компромісів», – рішуче пояснює Ісус і додає: «Я знаю, що вчинив добре і для добра, і цього досить! Ходімо, щоб попрощатися з цими втомленими людьми!».

І Він іде до них туди, де вони розташувалися під деревами і дивляться на Нього, сповнені гарячого бажання почути Його.

«Хай мир буде з усіма вами, що прийшли сюди так здалеку і в таку велику спеку, щоб почути Благу Вість. Істинно кажу вам, що ви дійсно починаєте розуміти, що є Царство Боже, як цінно його мати і як блаженно бути прийнятим у нього. І кожне зусилля втрачає для вас вагу, пригнічує інші, тому що у вас панує добра воля, котра каже тілу: «Ликуй, коли я пригнічую тебе. Я роблю це заради твого блаженства. Якщо ти залишишся мені вірним, то будеш поєднаний зі мною після воскресіння в кінці часу і любитимеш мене за моє тверде поводження і побачиш у мені твого другого Спасителя». Чи ваш дух не говорить також так? Напевно, цю він так говорить. Тепер у ваших вчинках ви керуєтеся повчаннями моїх

вранішніх притч. Але тепер я дам вам інші просвітлення, щоб ви відтепер полюбили те царство, яке чекає вас і чия ціна невимірна.

Слухайте: Один чоловік, котрий випадково прийшов на одне поле, щоб набрати там землі під квіти для свого саду, конаючи, знаходить жилу коштовного металу. Що робить чоловік? Він прикриває щойно відкритий скарб знову землею і не свариться через зайву роботу, тому що відкриття варте зусиль. Тоді він іде додому, вишукує в себе всі гроші й цінні речі і продає все, щоб мати багато грошей. Нарешті він розшукує власника поля і каже йому: «Твоє поле мені подобається. Скільки ти хочеш за нього мати? Я хотів би його купити». «Але я не продаю його», – каже власник. Чоловік пропонує все більші суми, що далеко перевищують вартість цього поля, і нарешті переконує власника, який думає про себе: «Цей чоловік – дурень! І якщо він ним є, то я скористаюся з цього. Я візьму суму, яку він мені пропонує. Це не обман, тому цю він добровільно хоче її віддати. За цю суму я зможу купити собі три інших, набагато кращих поля». 1 він продає з переконанням, що зробив блискавичну оборудку. Але блискавичну обородку зробив інший, тому що він позбавляється предметів, яких можуть украсти злодії, які можуть загубитися чи просто зіпсуватися, і набуває скарб, чия істинна вартість – невимірна. Л тому виплачується:

за це надбання віддати усе інше. На деякий час він залишається власником поля, але насправді він має там захований вічний скарб.

Ви зрозуміли це і робите, як чоловік у притчі. Ви віддаєте минущі багатства, щоб посісти Царство Небесне. Ви продаєте їх дурням світу і дозволяєте насміхатися над собою, коли світ вважає ваші дії нерозумними. Чиніть так далі, чиніть так завжди, і ваш Отець, що у Небі, одного дня, ликуючи, дасть вам місце у Небі.

Тепер попер-гайтеся до своїх домівок, перш ніж почалася субота, і роздумуйте в день Господній над притчею про скарб у полі, що є Царством Небесним. Хай мир буде з вами!».

Люди повільно розходяться дорогами і стежками, а Ісус повертається у вечірніх сутінках до Капернаума.

Прийшов Він туди вже вночі. Мовчки Він крокус по тихому місті, і тільки місяць освічує темпі погано вибрукувані вулиці. Мовчки Він входить в сад біля будинку, вважаючи, що уже всі пішли на спочинок. Замість цього в кухні горить світло і на білій стіні поблизу вогнища вимальовуються три постаті.

«Це люди, які чекають на Тебе. Але так не ніде! Зараз я піду до них і скажу їм, що Ти занадто втомлений. Іди тим часом на терасу».

,,Ні, Симоне! Я іду в кухню. Якщо Тома залишив цих людей, то це означає, що на це є важлива причина».

Тим часом люди почули шепіт надворі, і Тома, господар дому, виходить на поріг.

«Вчителю, тут знову жінка. Вона чекає з учорашнього вечора на тебе. Вона прийшла із слугою», – і він тихо додає: «Вона дуже схвильована. Вона безупину плаче...».

«Добре! Скажи їй, щоб піднялася нагору. Де вона спала?».

«Вона не хотіла спати. Але врешті-решт перед світанком вона на кілька годин спочила у моїй кімнаті. Слугу я поклав спати в одному з наших ліжок».

«Так добре. Хай він снить там і цю ніч... А ти переспи у моєму ліжку».

«Ні, Вчителю! Я піду спати не терасу і ляжу на циновки. Я і там можу добре спати».

Ісус піднімається вверх на терасу. Тут підходить вже і Марта.

«Мир хай буде з тобою, Марто!».

У відповідь – зітхання.

«Ти все ще плачеш? Чи ти зараз не щаслива?».

Марта хитає головою.

«Але чому ж?..».

Довга пауза, повна зітхань.

Нарешті, схлипуючи: «Марія вже багато днів не повертається додому. І ми ніде не можемо її знайти: ні я, ні Марсела, ні нянька. Вона пішла, розпорядившись подати карету. Вона була дуже помпезно одягнута. О, вона не хотіла знову одягати моє плаття... Вона не була напівгола, але дуже визиваюча у своєму платті... А також вона взяла ч собою прикраси і пахощі... і більше не повернулася. Вона відпустила слугу біля перших будинків Капернаума і скачала йому: «Я повернуся в іншому товаристві». Вона нас не обманула! Або вона відчула себе самотньою і можливо її ввели у спокусу... Або ч нею сталося нещастя... Вона більше не повернулася...». І Марта сповзає на коліна і плаче з похиленою головою, опершись руками на купу міхів.

Ісус дивиться на неї і каже повільно й категорично, навіть наказуюче:

«Не плач! Три вечори тому Марія приходила до мене. Вона набальзамувала мої стопи і склала усі свої прикраси до моїх стіп. Так вона цілком і назавжди посвятилася мені і тепер займає місце серед моїх учениць. Не зневажай її тепер у своєму серці. Вона тебе перевершила».

«Але де, де тепер моя сестра?» – кричить Марта і піднімає своє спотворене обличчя. «Чому вона не повернулася додому? Чи на неї напали? Чи вона найняла човен і потонула? Чи її викрав відкинутий коханець? О Марія, моя Марія! Я знайшла її і відразу ж знову втратила!». Марта справді не в собі. Вона зовсім не думає про те, що Ісус їй може сказати, де знаходиться сестра. Вона голосить, не думаючи.

Ісус бере її за зап'ястя і змушує заспокоїтися і послухати Його. Він опановує її своєю високою постаттю і своїм магнетичним поглядом. «Досить! Я вимагаю від тебе, щоб ти

вірила моїм словам. Я вимагаю від тебе благородства! Ти зрозуміла! Він не відпускає Марту, поки вона нарешті не заспокоїлась.

«Твоя сестра пішла, щоб розпробувати свою радість, відійшовши у священну самотність, тому що вона відчуває у собі надчутливу сором'язливість спасенної. Я це говорив тобі зарані: вона ще не може зносити добрі, але запитальні погляди родичів на новий одяг нареченої Милості. А те, що я кажу – завжди правда! Ти повинна мені вірити!».

«Так, Господи! Але моя Марія була занадто опанована демоном. Він тут же знову схопив її, він...».

«Він мститься на тобі через назавжди втрачену здобич. Чи маю я на те вважати, щоб ти, сильна, через дурне безпідставне голосіння не стала його здобиччю? Чи маю я споглядати, як ти на її місці втрачаєш гарну віру, яку я завжди спостерігав у тебе? Марто, глянь на мене! Послухай мене! Не слухай сатану! Чи ти не знаєш, що він, коли перемога Божа змушує його відпустити жертву, тут же намагається, як невтомний ворог людини, як невтомний розбійник прав Божих, знайти іншу жертву? Чи ти не знаєш, що муки іншого, хто протистоїть його нападам, тому що він добрий і вірний, запевняє зцілення одної душі? Чи ти не знаєш, що нічого у світі не станеться випадково, але все підлягає вічному Закону залежності і послідовності, за яким вчинок однієї людини тягне за собою найдалекосяжніші природні і надприродні наслідки? Ти тут плачеш, ти спізнаєш тут жахливі сумніви і також в цю годину темряви залишається вірною твоєму Христові. Поблизу, у невідомому тобі місці, зникають у Марії останні сумніви щодо безмірності отриманого прощення і її плач перетворюється в усмішку, а її темрява – п світло. Це твоя велика печалі, допровадила її туди, де мир і де відроджуються душі: до непорочної Матері, до неї, яка в такій великій мірі є життям, що змогла подарувати світові Христа, Який е Життям. Твоя сестра при моїй матері. О, вона не перша, котра опускає вітрило у цій пристані миру, після того як лагідний промінь живої зірки Марії покликав її через німу, але дійову любов Сина в це лоно любові. Твоя сестра в Назареті».

«Але як вона могла туди податися, адже вона не знає Твоєї матері і Твого дому? Сама... Вночі... без засобів... в цій одежі... Це така далека дорога... Як?».

«Як? Так як повертається втомлена ластівка до гнізда свого народження, незважаючи на моря і юри, грози і туман та ворожі вітрила. Як ластівки летять до місць, де вони зимують. Інстинктом, який веде їх, через тепло, яке їх запрошує, через сонце, яке їх кличе. 1 вона поспішила назустріч зовучому променю... Матері всіх людей. Л з заходом сонця ми побачимо, як вона щасливо повертається додому; вона, що тепер назавжди полишила темряву, з матір'ю побіч себе, з моєю Матір'ю, щоб ніколи більше не бути сиротою! Ти можеш в це повірити?».

«Так, мій Господи».

Марта як зачарована. Так, Ісус справді володар. Височіючи прямо, і все ж трохи нахилившись до Марти, яка клячить перед Ним, Він говорив повільно, але з притиском, наче хотів сам себе поєднати із здивованою ученицею. Лише кілька разів бачила я Його таким могутнім, коли Він словом переконував слухача. Але вкінці, що за світло, що за посмішка на Його обличчі!

Обличчя Марти дещо тьмяно віддзеркалює це світло і цю посмішку.

«А тепер іди на спочинок. У мирі!».

І Марта цілує Його руки і, заспокоєна, іде вниз...

280. У супроводі Марії з Магдалени серед учениць

«Напевне, сьогодні буде гроза. Вчителю. Ти бачиш он там свинцеві хмари, що піднімаються за Гермоном? І Ти бачиш, як рябить озеро? Ти відчуваєш, як міняються вітри з гір з гарячими поштовхами сіроко? Вихор – певний знак непогоди!».

«Коли, Симоне?».

«До кінця першої години. Поглянь, як, поспішаючи, повертаються рибалки. Вони відчувають, що озеро кипить. Скоро і воно станс як свинець і смола, а потім почнеться буря».

«Але все здається таким спокійним», – каже недовірливий Тома.

«Ти розумієшся трохи на золоті, а я – на воді. Станеться так, як я кажу. Ніколи немає рантової вражаючої бурі. Вона готується із явними знаками. Вода на поверхні спокійна, ледве рябить. Але якщо б ти був у човні, ти б подумав, що тисячі поліп наштовхуються на ніс і стрясають човен. Вода вже кипить в глибині. Вона чекає на знак з неба – і тоді ви побачите! Дайте-но лишень зійтися вітру з гір з сіроко. А тоді!..

Гей, жінки, позбирайте свою білизну і відведіть у безпечне місце тварин. Скоро дощ, ітиме камінням і вихлюпуватиме відрами воду».

Небо справді стає все зеленішим, розмальованим косими лініями, котрі зсовуються одна в одну від великого Гермону. Вони відсовують світанкову заграву туди, звідки вона прийшла, так начебто ранкова година відкинута у ніч, замість того, щоб іти до полудня. Лише одному тоненькому промінцеві вдається пробити збоку барикади гарних як смола хмар і кинути неймовірний жовто-зелений відсвіт на вершину одного пагорба на південний захід від Капернауму.

Озеро вже більше не світло-голубе, а темно-синє, і на поодиноких хвилях з'являються перші корони з піни і схожі на дивовижну білизну, кинуту на темну воду. На озері не видно

жодної барки. Чоловіки поспішають втягнути човни на гальку для того, щоб перенести в безпечне місце сіті, корзини, вітрила і весла, або, якщо це селяни, – харчі, і міцно зв'язати балки й жердини. Вони заганяють тварин в стайні, а жінки квапляться ще піти до криниці, перш ніж піде дощ, або кличуть в дім дітей, цю встали з першим променем сонця і заклопотано зачиняють двері, як квочки, що відчувають в скорому часі град.

«Сименс, ходи зі мною. Поклич також слугу Марти, як і мого брата Якова. Візьми велике вітрило, її дорозі дві жінки, ми повинні вийти їм назустріч».

Петро здивовано дивиться, але слухається, не гаючи часу. Коли вони потім поспішають в південному напрямку через селище, він питає: «Про кого ж ідеться?».

«Про мою Матір і Марію із Магдали».

Здивування такого роду, що Петро на мить зупинився, як вкопаний. А потім каже: «Твоя Мати і Марія з Магдали? Разом?!. Але відколи ж?».

«Відколи вона є нічим іншим, окрім Марії Ісуса. Давай швидше, Симоне, уже надають перші краплі...».

І Петро поспішає, щоб не відстати від своїх товаришів, які більші і швидші від нього.

Вітер, що сильніше здіймається з кожною миттю, крутить вихором великі хмари пилу на сухій дорозі. Він розбурхує води озера і підстьогує хвилі, що з першим шипінням розбиваються до берега. Кожного разу, коли видно озеро, воно здасться перетвореним у великий киплячий котел. Метрові хвилі постають у протилежних напрямках і здається, що вони борються між собою на дуелі. Піна, гори хвиль, надуті горби, гуркіт і гучні удари будинків поблизу берега. Якщо будинки перешкоджають бачити озеро, то воно дає знати про себе таким клекотом, що перекриває свист вітру. Вітер гне дерева, зриває з них листя і обтрушує плоди і несе далі барабанні розкати протилежних ударів і рому, що супроводжується все частішими і сильнішими блискавками.

«Хто зна, як злякаються жінки!» – пихтить Петро.

«Моя Мати – ні. Інша – хто знає. Але якщо ми не поспішимо, то вони точно промокнуть».

Капернаум лежить уже на яких сто метрів позад них, коли вони помічають двох жінок, закутаних в хмари пилу і під першими краплями зливи, що косо і сильно надає з неба і пронизує темне повітря, щоб незабаром стати водоспадом, який січе, засліплює і забирає віддих. Жінки шукають захисту під деревом із густим листям.

«Там вони! Побігли!».

Але якщо любов до Марії і дала Петрові крила, то все ж своїми короткими ногами, котрі не роблять із нього спринтера. Він прибігає аж тоді, коли Ісус і Яків уже покрили жінок важким полотнищем вітрила.

«Тут ми не можемо залишатися. Тут є небезпека блискавки і незабаром дорога перетвориться в струмок. Ходімо, принаймні, до найближчого будинку. Вчителю», – каже Петро і все ще не може віддихатись.

Вони ідуть з жінками посередині і тримають їм над головами і спинами вітрило.

Перше слово, з яким Ісус звернувся до Магдалени, на якій все ще одяг, в котрому вона з'явилася в дім Симона (поверх нього вона, правда, накинула плані все блаженної Діви), таке: «Ти боїшся, Маріє?».

Магдалена, що біжить з похиленою головою і розпущеним волоссям, червоніє, схиляє голову нижче і шепоче: «Ні, Господи!».

Мати Божа також погубила свої шпильки з волосся і схожа на маленьку дівчинку із спадаючими по плечах косами. Але вона посміхається до Сина, Котрий іде побіч неї і відповідає їй своєю посмішкою.

«Ти дуже мокра, Маріє»,– каже Яків Алфея і торкає покривала і плаща Матері Ісуса.

«Це нічого. Тепер ми захищені. Чи не так, Маріє? Він врятував нас і від дощу», – каже лагідно Марія до Магдалени, болючу збентеженість якої вона відчуває.

«Твоя сестра зрадіє знову побачити тебе. Вона в Капернаумі. Вона тебе шукала», – каже Ісус.

Марія на мить піднімає голену і дивиться на Ісуса чудовими очима. Який говорить до неї тим же природнім тоном, яким Він говорить і до інших учениць. Але вона не каже нічого. У своєму душевному переживанні вона наче німа.

Ісус додає: «Я задоволений, що затримав її. Я відпущу вас після того, як поблагословлю». Слово губиться у сухому тріску блискавки, що вдарила поблизу. Марія лякається. Вона закриває обличчя руками, нахиляється вперед і починає голосно плакати.

«Не май страху, – втішає Петро. – Уже минулося. А з Ісусом ніколи не слід боятися».

Також і Яків, котрий іде поруч Магдалени, каже: «Не плач! Будинки вже близько».

«Я плачу не зі страху... Я плачу тому, що Він сказав, що благословить мене... Я... я...».

Діва хоче її заспокоїти і каже:

«Ти, Маріє, уже перенесла свою грозу. Більше про те не думай. Тепер все мирно і спокійно. Чи не так, мій Сину?».

«Так, мамо, це правда. Скоро сонце знову засвітить і все стане набагато кращим, чистішим і свіжішим, ніж учора. Так і з тобою, Маріє».

Мати знову бере руку Магдалини і стискає її: «Я скажу Марті твої слова. Я рада, що вже зможу її побачити і повідомити, наскільки дуже сповнена її Марія доброї волі».

Петро, що бреде в болоті і терпляче зносить розливи, виходить вперед з-під вітрила, щоб піти до будинку і там попросити пристановища.

«Ні, Симоне, ми краще повернемося до наших будинків. Чи не так?» – каже Ісус.

Всі з цим згідні і повертаються назад під вітрило.

Вулиці Капернауму повністю безлюдні. На них панують вітри, дощ, грім і блискавки, а тепер ще й град періщить по терасах та стінах будинків. Озеро в жахливому русі. Хвилі б'ються до будинків, що знаходяться поблизу озера, тому що берега більше немає, і здасться, що пришвартовані до будинків човни стали дірявими, так сильно вони наповнені водою, яке збільшує кожна нова хвиля прибою і призводить до затоплення. Вони поспішно входять в сад, котрий перетворився у велетенську калюжу, на хвилях якої гойдаються відходи і досягають аж кухні, де всі зібралися.

Марта пронизливо викрикує, коли бачить сестру, яку тримає за руку Марія. Вона надає їй на шию, не відчуваючи, що стане мокрою, цілує її і вигукує: «Марі, Марі, моя радість!». Напевно це пестливе ім'я, яке вони дали малій Магдалені.

Марія плаче, поклавши голову сестрі на плече і при цьому покриває темпу одежу Марти важким золотим покривалом. Воно одне сяє у присмерку кухні, де горить лише маленький вогник з хмизу, що разом із лампою дають мало світла.

Апостоли немов заціпеніли, так само як і господар дому та його жінка, що вийшли на викрик Марти, але відходять після миті цікавості, що їх заполонила.

Після того, як вляглася буря обіймів, Марта нагадується про присутність Ісуса і Марії. Тепер вона дивується тим, що вони разом прийшли і питає свою сестру. Матір Божу і Ісуса, і я не знаю, кою найперше.

«Але як сталося, що ви всі разом?».

«Непогода швидко насувалась. Тому я із Симоном, Яковом і твоїм слугою вийшли назустріч обом прочанкам».

Марта така здивована, що не думає про те, що Ісус точно вийшов їм назустріч і не питає: «А ти це знав?». Це запитання ставить Ісусові Тома, але відповіді не отримує, тому що в той самий момент Марта каже до сестри: «Як ти потрапила до Марії?».

Магдалена схиляє голову. Мати Божа приходить їй на допомогу, бере її під руку і каже: «Вона прийшла до мене як прочанка, котра хотіла дізнатися, де є той шлях, який веде до мсти. Вона сказала мені: «Навчи мене, що я маю робити, щоб належати до Ісуса». І оскільки в ній панує справжня і всеціла воля, то вона негайно ж зрозуміла цю мудрість і прийняла в себе. Я бачила її готовність і взяла її за руку, щоб відвести її до мого Сина і до тебе також, добра Марто, і до вас, брати й учні, і сказати вам: «Ось учениця і сестра, що відтепер буде приносити своєму Господу і Його братам тільки більше надприродної радості». Вірте мені і полюбіть її усі, як любимо її я й Ісус».

Тут апостоли підходять ближче і вітають нову сестру, її цьому присутня і цікавість... Але як мас бути інакше? Вони ж тільки люди...

Петро зі своїм практичним розумом каже: «Все правильно. Ви запевняєте її в допомозі і святій дружбі. Але на часі подумати про те, що Мати і сестра цілком промокли... 1 ми також, справді... Але для них це гірше. З їхнього волосся капає вода як з листя верб після зливи. Одяг брудний і мокрий. Давайте зробимо вогонь, принесемо інший одяг і приготуємо теплу їжу...».

Всі беруться до роботи. Марта веде обох промоклих прочанок в кімнату, в той час як інші роздмухують полум'я і розвішують для сушіння плани, покривала та мокрий одяг... Я тільки знаю, цю Марта віднайшла енергійність доброї домогосподині, поспішно входить і виходить і носить миски та гарячу воду, горнятка з теплим молоком, а також випозичені у господині дому плаття, щоб допомогти обом Маріям...

281. Притча про рибалок

Вони всі зібрані в просторій верхній залі. Сильна непогода вляглась і перейшла у затяжний дощ, який то вщухає, то припускає знову. Озеро сьогодні не синє, а жовтувате з пінистими гребенями при сильному вітрі і дощі та свинцеве з білою піною в перервах між дощем. І Іаі орби, цю всі виступають із води, з поламаними вітром гілками і порваним градом листям, мають скрізь жовтуваті струмки, що несуть із собою листя, каміння і землю в озеро. Світло все *ще* зеленувате і похмуре.

Біля вікна зали, що виходить на пагорби, сидять Марія і Магдалена, а також дві жінки, про яких я не можу сказати, хто вони. Але я припускаю, що Ісусові, Марії й апостолам вони відомі, оскільки видно, що вони почуваються тут як удома, її усякому випадку більше, ніж Магдалена, котра не наважується поворухнутись і сидить із похиленою головою між Дівою і Мартою. Вони знову одягнуті у висушені біля вогню і відчищені від бруду свої плаття. Я не зовсім правильно висловлююсь. Діва знову одягла своє темно-синє шерстяне плаття, а па Магдалені позичений одяг, що трохи короткуватий і вузький для її рослої і яскравої постави, і вона загорнута у плащ своєї сестри. Своє волосся вона заплела у дві товсті коси, які переплела на потилиці, для тої о, щоб утримати цей тягар, треба більше однієї шпильки для волосся. Справді, я завжди бачила, що Магдалена, крім шпильок, закріплює волосся ще й стрічкою, яка своїм солом'яно-жовтим кольором у золоті волосся має вигляд топкої діадеми.

По другий бік приміщення знаходяться Ісус зі своїми апостолами і господар дому. Вони сидять на стільцях або на підвіконниках. Слуги Марти немає. Петро та інші рибалки

розглядають небо і роблять передбачення па наступний день. Ісус слухає або відповідає то на цс, то на тс питання.

«Якби я цього сподівався, то покликав би свою маму. Це добре, коли жінка відразу ж добре почувається серед своїх товаришок», – каже Яків Заведея і кидає косий погляд на жінок.

«Ах, якби ми були це знали!.. Але чому мама не прийшла із Марією?» – питає Тадей свого брата Якова.

«Я не знаю цього. І я питаю себе».

«Чи вона, може, хвора?».

«Марія нам би це сказала».

«Я спитаю її», – і Тадей іде до жінок.

Чути як чистий голос Марії відповідає: «З нею все добре! Я не хотіла, щоб вона терпіла надмірні навантаження па такій спеці. Ми втекли як двоє дітей, чи не так, Маріє? Марія прийшла пізнього вечора, а наступного ранку ми завчасно вирушили. Я тільки сказала Алфеєві: «Ось ключ. Я скоро повернуся. Скажи це Марії», а тоді пішла».

«Ми разом повернемося. Мамо! Як тільки випогодиться і Марія буде мати одіж, ми всі разом підемо в Галилею і супроводимо сестер аж до цілком певного шляху. Отож вони познайомилися ще й з Сузаною і Порфирією і з вашими жінками та дочками, Филипе і Варфоломею».

Це чудово, як Він каже: «Вони познайомляться», щоб не скачати: «Марія познайомиться». Він також говорить владним голосом і кладе кінець усім упередженням апостолів. Він робить так, щоб її прийняли, долаючи сиротив одних і сором інших. Марта сяє на все лице.

Марія Магдалсна червоніє з умоляючим, вдячним, збентеженим поглядом; чи як я можу висловитись?.. Марія, мати Ісуса, лагідно посміхається.

«Куди ми спочатку підемо. Вчителю?».

«У Витсаїду. Потім через Магдалу, Тиверіяду і Кану в Назарет. Звідти через Яфію і Семерон ми дістанемося до Вифлеєму у Галилеї, а потім Сикамінон і Кесарія...». Ісуса перебиває вибух плачу Магдалени. Він підняв голову, глянув на неї і продовжує далі, наче нічого не -гранилось: «І? Кесарії ви знайдете вашу карету; я віддав слузі наказ їхати у Витанію. Потім ми знову зустрінемось на Зелених святах».

Марія швидко приходить до себе і не відповідає на питання сестри, а залишає приміщення і на деякий час іде невпевнено на кухню.

«Марія страждає від того, коли вона чує, що потрапить у певні міста. Треба її розуміти... Я кажу ще більше до апостолів, ніж до Тебе, Учителю», – каже Марта скромно і стурбовано.

«Це правда, Марто. Але так має статися. Якщо вона негайно не повернеться до світу обличчям і не задушить жахливого ката – страх перед людьми, тоді її героїчне навернення буде наче паралізоване. Негайно з нами!».

«Коли вона буде з нами, ніхто їй нічого не скаже. В цьому я можу запевнити тебе, Марто, а також від імені всіх своїх товаришів», – обіцяє Петро.

«Але певно! Ми оточимо її, як сестру. Так її назвала Марія і вона буде нею для нас», – підтверджує Тадей.

«А потім!.. Ми ж усі грішники, свіч і нас не захистив від цього. Л тому ми розуміємо її внутрішню боротьбу», – каже Зелот.

«Я можу зрозуміти її більше від інших. В місцях, де ми грішили, жити дуже заслужено. Люди знають, хто ми!.. Це мука. Але це і діло справедливості і радість – витримати саме там. Саме тому, що в нас очевидна влада Божа, ми є причиною навернень, також без слів», – каже Матей.

«Ти бачиш, Марто, твою сестру всі розуміють і люблять. І вона буде такою все більше. Вона буде вказівником для багатьох обтяжених гріхами і боязливих душ. А також великим стимулом для добрих! Тому що як тільки Марія розіб'є останні окови своєї людськості – вона стане полум'ям любові. Вона змінила тепер напрям своїх надмірних почуттів. Вона перенесла свою могутню силу любові на надприродню площину. І там вона творитиме чуда. В цьому я можу вас запевнити. Зараз вона ще спантеличена, але ви побачите, що день за днем вона все більше буде заспокоюватись і міцнітиме у своєму новому способі життя, її домі Симона я сказав: «Їй буде багато прощено, тому що вона багато любить».

Тепер я кажу вам, що їй істинно все буде прощено, тому що вона буде любити свого Бої а усіма силами, усією своєю душею, своїми усіма покликами, своєю кров'ю і своїм тілом аж до останньої жертви».

«Блаженна вона, бо заслужила такі слова! І я хотів би їх заслужити», – зітхає Андрей.

«Ти? Але ти їх уже заслуговуєш! Ходи сюди, мій рибалко. Я хочу розказати тобі притчу, що здасться придуманою саме для тебе».

«Вчителю, зачекай. Я піду приведу Марію. Вона так сильно прагне пізнати Твою науку!..».

В той час як Марта виходить, інші так підсовують стільці, що утворюють півколо навколо Ісуса. Обидві сестри повертаються і сідають поблизу Найсвятішої Діви.

Ісус починає говорити: «Одні рибалки вийшли у відкрите море і закинули свої сіті, а через деякий час витягли їх. З великим зусиллям вони так виконували свою роботу за дорученням одного пана, який наказав їм забезпечити своє місто вишуканою рибою, причому додав: «Але ви не повинні брати на берег шкідливу і неїстивну рибу. Викиньте її назад у морс. Інші рибалки спіймають її, і оскільки вони є рибалками іншої о пана, то вони принесуть її у своє місто, тому що там споживають те, що шкідливе і робить місто мого порога ще лютішим. У моє місто, що є гарним, сяючим і святим, не сміє потрапляти ніщо нездорове».

Коли рибалки витягли сіті на борт, вони почали вибирати. Риби було багато, різної на вигляд, за величиною і забарвленням. Риби були гарні, але вони мали смердюче, повне кісток м'ясо і великий живіт, новини бруду, червів та гнилих трав, що ще підсилювало поганий смак риби. Інші були жахливі на вигляд, мали пащу, як у злочинця чи страховища, але рибалки знали, що їхнє м'ясо вишукане. Інших, які не кинулися в очі, не розгледіли. Рибалки працювали і працювали. Нарешті корзини були наповнені вишуканою рибою, а в сітях залишилася риба, яка не мала вартості.

«Тепер досить. Корзини повні. Викинемо весь залишок у море», – говорило багато рибалок.

Але один, котрий мало говорив, коли інші хвалили або презирливо відкидали кожну рибину, що потрапляла їм у руки, залишився, щоб передивитися сіті, і серед відкинутих риб він знайшов ще дві чи три, які поклав зверху на корзини. «Але що ти тут робиш? – запитали інші. – Корзині! вже повні і гарні. Ти все знецінюєш, кладучи напоперек ці бідні рибини. Здасться, ніби ти цих хочеш похвалити, як найкращих».

«Дозвольте мені це зробити. Я знаю цей сорт риби і яка вона на смак».

Ось притча, цю закінчується похвалою Господа кожному терплячому рибалці, котрий досвідчено і мовчазно вибрав серед великої кількості найкращу рибу.

А тепер слухайте її використання.

Паном гарного, сяючого і святого міста є Бог. Місто є Царством Небесним. Рибалками є мої апостоли. Рибою моря є людство, яке мас різні види людей. Добрі рибини є святими.

Паном жахливого міста е сатана. Жахливим містом с пекло. Його рибалками є світ, тіло і злі пристрасті слуг сатани: чи це демони, чи люди, що с зіпсуттям собі подібних. Погані рибини, що не достойні Царства Небесного – це прокляті.

Серед рибалок душ для міста Божого будуть завжди такі, котрі терпляче і наполегливо будуть шукати і в тих шарах людей, де їх менш терплячі товариші вибрали тільки видимо добру рибу. Є, на жаль, і такі рибалки, котрі дуже розсіяні і балакучі, тоді як робота вибору вимагає уважності і мовчання, щоб почути голоси душ і могти пізнати надприродні знаки,

оскільки інакше добрі рибини не будуть побачені і будуть втрачені. Є також такі, котрі ставлять занадто високі вимоги і відкидають навіть тих, що зовні здаються недосконалими, але всередині с справді добрими.

Що це має до діла, якщо одна з рибин, яку ви для мене спіймали, носить знаки минулих боїв і мас каліцтва, що мають багато причин, але які все ж не змогли знищити її дух? Що вам заважає, коли одна з них, якщо звільнилася від ворога, поранена, але її нутро виказує ясну волю належати Богові? Це випробувані, надійні душі. Вони е надійніші від тих, що є наче діти, котрих від пелюшок, колиски і няньки захищали і добре годували, вони спокійно спали і мирно посміхалися, але в результаті, коли вони дійшли до віку і розуму і настали мінливості життя, то своїми моральними неправильними кроками вони вчинили болючі несподіванки.

Я нагадую вам притчу про втраченого сина. Ви ще ночуєте інші, тому що я завжди буду намагатися влити у вас справжнього духа розпізнавання, щоб ви навчилися оцінювати окремі душі і могли знайти правильний шлях керівництва ними. Кожна окрема душа має свій власний спосіб відчувати і реагувати на спокуси і повчання. А тому не вважайте, цю це так легко – розрізняти душі. Навпаки! Для цього потрібно духовне, осяяне божественним світлом око; необхідно влите божественною мудрістю пізнання; це потребує посідання доброчесностей у героїчному ступені, нерпі за все – любов. І Де потребує здатності концентруватися у спогляданні, тому що кожна душа як неясний текст, який слід прочитати і розглянути. Це потребує постійного поєднання з Богом, що спонукує забути всі егоїстичні інтереси. Ви повинні жити для душ і для Бога!

Слід подолати упереджене ставлення, забобони й антипатію. Це означає бути добрим, як батько, і залізним, як воїн. Добрим – щоб уділити пораду і підбадьорити. Залізним, щоб могти сказати: „Це тобі не дозволено і цього ти не смієш робити». Або: «Це добра справа і це ти повинен зробити». Тому що, роздумайте добре, багато душ будуть кинуті у пекельне болото. 1 серед них будуть не тільки душі грішників, але й душі тих, що занехаяли свій обов'язок і спричинилися до втрати багатьох душ.

Прийде день, останній день землі, перший досконалого і вічного Єрусалиму, коли ангели, як рибалки у притчі, будуть відділяти добрих від злих, тому цю після незмінного вироку Судді добрі увійдуть у Небо, а злі – у вічний погонь. І тоді станс явною правда стосовно рибалок і спійманих, і викрите всяке лицемірство, і народ Божий з'явиться, як е з його провідниками і порятованими провідниками; тоді ми побачимо, що багато з тих, що здаються на перший погляд непримітними, а зовні навіть жалюгідними, стануть світилами Неба, і що спокійними, терплячими рибалками е ті, хто досягнув найбільших успіхів і тепер так само вкриті коштовним камінням, як і врятовані ними.

Притча розказана і пояснена».

«А мій брат?!. О, але!..». Петро дивиться на нього, дивиться... Потім він кидає погляд на Магдалену.

«Ні, Сименс. Що стосується її, то я не маю жодної заслуги. Вчитель сам це зробив», – каже щиросердечно Андрій.

«Але інші рибалки, ті, сатани, вони забирають потім решту?» – питає Филип.

«Вони намагаються захопити собі кращих; все ще сприйнятливих до чудес і ласк; і, знову ж, вони, окрім власних спонук, використовують також і людей, щоб добитися цього. Є так багато людей на світі, що за страву із бобів готові відмовитись від свого первородства!».

«Вчителю, кілька днів тому Ти сказав, що є багато таких, котрі дозволяють справам світу спокусити себе. Чи це ті, хто рибалить для сатани?» – питає Яків Алфея.

«Так, мій брате! Так, в цій притчі людина дає себе спокусити великому золоту, що може дати багато насолод, і так втрачає всяке право на скарб Царства Божого. Істинно кажу вам, зі ста людей тільки третина робить зусилля для того, щоб протистояти спокусам золота та іншим спокусам, а з цієї третини тільки половина робить це в героїчний спосіб.

Світ помирає від удушення, тому що добровільно дає задушити себе мотузками гріха. Краще бути позбавленим усього, аніж володіти безрозсудними і осліплюючими багатствами. Зумійте діяти як мудрі торговці перлинами, котрі дізналися, що десь знайдена велика рідкісна перлина і дозволяють затримати себе малим перлинам у своїй майстерні, а позбавляють всього, щоб здобути цю чудову перлину».

«Але чому Ти сам робиш різницю у місії, яку передаєш своїм послідовникам, і кажеш нам, що ми повинні мати цю місію за дар Божий? Отже, ми мали б і від цього відмовитися, тому що цс є крихтами у порівнянні з І Царством Небесним», –каже Варфоломей.

«Це не крихти, це засіб! Це були б крихти, чи, ще краще, брудні соломинки, якби вони служили для людських потреб у житті. Хто намагалися отримати людський виграні із такого святого поста, – робить із нього брудну соломинку. Але зробіть із цього акт послуху, радісний обов'язок, справжню жертву – і це стане для вас коштовною перлиною. Апостольська місія є досконала самопожертва, якщо її здійснюють без обмов, мучеництва і слави. Вона просякнута сльозами, потом і кров'ю, але вона утворює корону вічної величі».

«Ти справді знаєш відповідь на все!».

«Але чи ви мене правильно зрозуміли? Ви усвідомлюєте, що я говорю вам алегоріями, котрі стосуються щоденних речей, але, освітлені надприродним світлом, є пояснення для речей вічних?».

«Так, Вчителю!».

«Тоді пам'ятайте цей метод, коли навчатимете народ. Тому що однією з таємниць книжників і равинів є пам'ять. Істинно кажу вам, що кожен із вас, хто в науці про посідання Неба є освіченим, схожий на батька сімейства, котрий виймає із свого скарбу те, що може прислужитися сім'ї, використовуючи старі і нові речі з єдиною мстою, щоб сприяти хорошому самопочуттю своїх власних дітей...

Перестав іти дощ. Залишимо тепер у мирі жінок і підемо до старого Товії, що готується відкрити свої духовні очі світанку потойбіччя.

Хай мир буде з вами, жінки!».

282. Марґціам вчить Магдалену «Отче наш...»

Небо над Галилейським озером знову погоже. Все набагато краще, ніж перед бурею, тому що все звільнене від пороху. Повітря цілком чисте, і око, що споглядає небо, має таке враження, наче небозвід піднявся і став легшим... Майже прозора димка між землею і величчю раю. Озеро відображає цю чисту блакить і посміхається своїми смарагдово-блакитиими водами.

Починає сіріти. Ісус з Марією, Мартою і Магдаленою входить у човен Петра. З ними, окрім Петра і Андрея, є також Зелот, Филип і Варфоломей. Матей, Тома, кузени Ісуса й Іскаріот знаходяться у барці Якова та Йоана. Вони пливуть під вітрилами просто до Витсаїди. Це короткий і сприятливий з огляду на вітер переїзд, що триває тільки лічені хвилини.

Перед прибуттям Ісус каже до Варфоломея і невіддільного від нього Филипа: «Ідіть, сповістіть своїх жінок. Сьогодні я прийду у ваш дім». Він дивиться на обох багатозначним поглядом.

«Буде зроблено, Вчителю. Але Ти не хочеш дозволити ні мені, ні Филипу прийняти Тебе?».

«Ми затримаємося тільки до заходу сонця, а я не хочу забирати у Петра радість – порадуватись своєму Марґціаму».

Човен ковзнув по березі і зупинився. Вони виходять і Филип з Варфоломеєм відділяються від товаришів, щоб ніти у село.

«Куди ідуть обоє?» – питає Петро Вчителя, Який вийшов першим і стоїть побіч нього.

«Повідомити своїх жінок».

«Тоді і я піду повідомити Порфирію».

«Це не потрібно. Порфирія така добра, що її не треба пі до чого готувати. Її серце може дарувати лише добро».

Симон Петро засяяв, коли почув, як хвалять його жінку, і більш нічого не каже. Тим часом з човна вийшли і жінки, для яких поклали дошку. Вони ідуть додому Симона.

Вони бачать Марґціама, котрий саме виходить зі своїми вівцями, щоб попасти їх на свіжих луках перших схилів Витсаїди. Радісним викриком він сповіщає про прихід і поспішає до Ісуса. Він кидається на і руди Вчителя, Який нахиляється, щоб поцілувати його. Потім він іде до Петра.

Порфирія також поспішила сюди. Руки її ще в борошні. Вона схиляється до привітання.

«Мир з тобою, Порфиріє. Так швидко ти нас не чекала, чи не так? Але, окрім привітання, я хотів привести тобі мою Матір і ще двох учениць. Моя Мати хотіла б знову побачити хлоп'я... Глянь, ось він уже в її обіймах. Л учениці прагнули познайомитись з тобою. Це – жінка Симона, добра і мовчазна учениця, що у своєму послуху дієвіша від багатьох інших. Це – Марта і Марія з Витанії, дві сестри. Полюбіть одна одну!».

«Всі, кого Ти приводиш до мене, милі мені, наче вони мої кровні родичі, Вчителю. Ходи! Мій дім кожен раз стає кращим, коли Ти вступаєш у нього».

Марія наближається, посміхаючись, обнімає Порфирію і каже: «Я бачу, цю в тобі живе мама. Дякую!».

«О, благословенна серед жінок! Я знаю, що завдяки Тобі маю радість називатися мамою. 1 Ти повинна знати, що усіма своїми силами я намагаюся виконати своє завдання. Заходь, заходь із сестрами...».

Марґціам з цікавістю дивиться на Магдалену. Багато думок наповнюють його малу голову. Нарешті він каже: «Але у Витанії тебе не було»...».

«Мене не було. Але відтепер я буду завжди», – каже Маґдалена, червоніючи і зі слідом посмішки. Вона приголублює дитину і каже: «Ти будеш до мене приязно ставитися, навіть якщо ми познайомимось лише зараз?».

«Так, тому що ти добра. Ти плакала, чи не так? І тому ти добра. І тебе звати Марія, чи не так? І мою маму так звали, і вона була добра. Всі жінки, які мають ім'я Марія, – добрі. Але..., – закінчує пін, щоб не засмучувати Порфирію і Марту, – є також добрі, котрі носять інше ім'я. Твоя мама, як її звали?».

«Євхерія... і вона була дуже добра», – і дві великі сльозини витікають з очей Марії з Маґдали.

«Ти плачеш тому, що вона мертва?» - питає дитина і гладить прекрасні руки, котрі вона склала на тлі темної одежі (плаття, напевно, від Марти, тому цю видно, як відпущена кайма). Потім він додає: «Не плач. Ми не самі, ти знаєш? Наші матері завжди близько від нас. Це мені Ісус сказав. І коли ти добрий, то вони виходять тобі назустріч, коли ти помираєш і в руках мами ти підносишся до Бога. І це правда, ти знаєш? Це Він сказав!».

Марія Магдалена обнімає малого утішителя, цілує Його і каже: «Отже, молися, щоб і я стяла доброю».

«Але чи ти не с такою? З Ісусом ідуть тільки ті, котрі добрі... І якщо таким є ще не цілком. тоді ти ним станеш, щоб могти бути учнем Ісуса, тому що не можна навчатися того, чого не знаєш. Не можна скачати: «Прости», якщо сам не простив. Не можна скачати: «Ти повинен любити свого ближнього», якщо сам раніше не полюбиш його. Ти знаєш молитву Ісуса?».

«Ні».

«Ах так, ти з Ним недавно. Вона дуже гарна, знаєш? Вона говорить про всі ці речі. Послухай ліпне, яка вона гарна». І Марґціам повільно з почуттям і вірою проказує «Отче наш».

«Як добре ти її знаєш!» – каже, подивляючи, Марія із Маґдали.

«Моя мама вчила мене її вночі, а мама Ісуса – вдень. Якщо ти хочеш, я навчу тебе її. Хочеш піти зі мною? Вівці мекають. Вони голодні. Я жену їх зараз на пасовище. Ходи зі мною. Я навчу тебе молитися і так ти станеш цілком доброю», – і хлопчик бере її за руку.

«Але я не знаю, чи Вчитель хоче цього».

«Іди, Маріє. За товариша ти маєш невинного і овечок... Іди і будь спокійна!».

Марія із Магдали відходить з хлопчиком і вони віддаляються, а три овечки біжить попереду них. Ісус дивиться їм услід... І інші також.

«Моя бідна сестра!» – каже Марта.

«Не співчувай їй. Вона – квітка, що після непогоди знову розпрямляє своє стебло. Ти чуєш її?.. Вона сміється... Невинність –найкраща потіха».

283. Ісус до Филипа: «Я – можновладний возлюблений».

Притча про загублену драхму

Човен пливе вздовж берега від Капернауму до Маґдали. Я вперше бачу Марію із Маґдали у звичній нозі наверненої: вона знаходиться на задньому плані барки у стіл Ісуса. Котрий серйозний і сидить на одній із лавок у човні. Обличчя Магдалени сьогодні цілком інакше, ніж учора. Це ще не сяюче обличчя Магдалени, що поспішає назустріч своєму Ісусові, коли Він приходить у Витанію, але це вже обличчя, вільне від страхів і неспокою, і око, що перед тим було засоромлене попередньою безсоромністю, тепер серйозне і впевнене і в його достойній серйозності час від часу спалахує іскра радості, коли вона слухає Ісуса, Котрий говорить з апостолами, чи зі своєю Матір'ю і Мартою.

Вони говорять про доброту Порфирії, котра така скромна і любляча; вони говорять про сердечний прийому у Соломії і жінок Варфоломея і Филипа, а останній каже: «Якби вони все ще не були як юні дівчата, яких мама не хоче бачити на вулиці, то і вони пішли б за Тобою, Вчителю»,

«Їхні душі слідують за мною, і йдеться також про святу любов. Филипе, послухай! У твоєї старшої дочки незабаром заручини, чи не так?».

«Так, Вчителю. Достойні заручини і добрий наречений. Чи не так, Варфоломею?».

«Так, це правда. Я ручаюся за нього, тому що знаю їхню сім'ю. Я б сам його запропонував, якби не був затримався із Вчителем, з певністю, що буде створено святу сім'ю».

«Але дівчина просила мене сказати тобі не робити нічого».

«Чи їй не подобається наречений? Тоді вона помиляється. Ну, юність нерозсудлива. Я сподіваюсь, що її можна буде усвідомити. Немає жодної причини відмовляти такому прекрасному женихові. Це тому, що... Але це неможливо!» – каже Филип.

«Це тому, що? Говори до кінця, Филипе», – підбадьорює його Ісус.

«Це тому, що вона любить іншого. Але це неможливо. Вона ніколи не покидає дім, а в домі живе дуже замкнуто. Це неможливо».

«Филипе, але є возлюблені, котрі проникають у зачинені будники, які неспроможні, незважаючи на всі перепони, говорити з тими, кого вони люблять; такі, котрі зривають всі перепони добре охоронюваного вдівства чи дитинства, або... ще інше, і беруть собі, що вони хочуть. І є також возлюблені, яким не можна відмовити, тому що вони можновладні у своєму бажанні. Своїми мистецтвом спокуси вони долають всякий сиротив, навіть сиротив диявола. Твоя дочка любить такого. А до того ще й найбільш можновладного серед них».

«Але кою ж тоді? Когось із двору Ірода?».

«Це ніяка не влада».

«Когось... когось з дому проконсула, якогось римського патриція. Цього я не допущу в жодному випадку. Чиста кров Ізраїлю не повинна торкнутися нечистої крові. І це мало б означати також смерть моєї дочки. Не смійся. Вчителю. Я страждаю від цього».

«Я сміюся, тому що ти як неприручений кінь, тому що ти бачиш тінь там, де є лише світло. Але заспокійся. І проконсул є нічим іншим, як слугою і слугами є його друзі-патриції, і Цезар також тільки слуга!».

«Але Ти, напевно, жартуєш. Вчителю? Ти хочеш мене налякати. Немає більшого від Цезаря і могутнішого від нього».

«Але Я є тут, Филипе!».

«Ти? Ти хочеш одружитися з моєю дочкою?!».

«Ні, з її душею. Возлюблений, що проникає у добре зачинені доми і серця, що зачинені ще сильніше, ніж сім разів семи ключами. Я той, хто вміє говорити з ними, незважаючи на всі перепони і перестороги. Я той, хто зриває всі перепони і бере собі те, що він хоче: чистих і грішників, вдів і вдовиці,, таких, що вільні від пороків, і таких, що є їхніми рабами. І всім даю я нову душу, що є відродженою, ощасливленою і юною, вічно юною. Це мої заручини. І ніхто не може вирвати у мене мою солодку здобич: ані батько, ні мати, ні сини, ні навіть сатана. Це і коли я говорю до душі дівчини, що є як твоя дочка, це і коли я говорю до душі грішника, що погруз у гріхах і зв'язаний сатаною сімома ланцюгами: душа приходить до мене. Піню і ніхто не можуть відняти її у мене. Жодне багатство, жодна влада, жадна радість світу не можу дати досконалої радості, яку відчувають ті, котрі обручаються з моїм убозтвом, з моїм самозреченням. Позбавлені всіх жалюгідних дібр, зодягнути у всі небесні блага. Веселі і радісні, цю належать Богу, одному Богу... Вони володіють землею і небом. Першою –тому, що вони її опанували, другим –тому що вони його здобули».

«Але в нашому законі такого не було дано», – вигукує Варфоломей.

«Звільнися від старої людини, Натанаїле. Коли я побачив тебе вперше, я привітав тебе і назвав досконалим ізраїльтянином без лукавства. Але тепер ти повинен наложити Христові, не Ізраїлю. Будь без недоліків і кайданів. Зодягнися у цю нову манеру духа, інакше ти не пізнаєш усієї величі відкуплення, яку я прийшов подарувати всьому людству».

Филип перебиває його і каже: «Ти сказав, що моя дочка покликана Тобою? Що вона тепер хоче робити? Я, звичайно, не хочу віднімати її у Тебе, але я хочу знати вже, щоб їй допомогти, в чому полягає її покликання...».

«Вона повинна нести лілії дівочої любові у сад Христа. У прийдешні століття таких буде багато!.. Дуже багато!.. Грядки із пахощами як противага до стежок пороку. Душі, що моляться, як противага про проклинаючих і безбожних, як допомога усій людській неприкаяності, і Божа радість».

Магдалена відкриває уста, щоб поставити питання, вона при цьому червоніє, але говорить вже більш невимушене, ніж у минулі дні: «Л з нас, руїн, яких Ти заново відбудовуєш, що буде з нас?».

«Те, чим є непорочні сестри...».

«О, цього не може бути! Ми були у великому бруді і... цього не може бути».

«Маріє, Маріє! Ісус ніколи не прощає наполовину. Він сказав, що простив тобі. Так воно і є! Ти і всі, що грішили, як і ти, і кому моя любов прощає, ви будете пахнути, молитися, любити і втішати. Ви, що свідомі того, що таке зло, здатні зцілювати. Ваші душі в очах Божих є душами мучеників, і тому ви дорожчі Йому, ніж діви».

«Мученики? В чому, Вчителю?».

«Вас самих і в спогадах про минуле та через вашу спрагу любові і покаяння».

«Смію я в це повірити?..». Магдалена обводить поглядом усіх присутніх у човні, наче хоче отримати підтвердження своїй надії, яка в ній зароджується.

«Питай, Симоне! Одного зоряного вечора я говорив у твоєму саду про тебе і грішників в цілому. І твої брати та сестри можуть скачати тобі, чи моє слово не просвітило для всіх спасенних суда милосердя і навернення».

«Про це говорило мені і хлоп'я ангельським голосом. Ця його лекція була відсвіженням для моєї дуті. Він допоміг мені ще більше пізнати Тебе, ніж моя сестра. Так що відчуваю себе сьогодні більш сильною, щоб стати обличчям до Магдали. Зараз, коли Ти мені це кажеш, я відчуваю, як у мені росте сила. Я стала порушенням норм моралі для світу. Але я належу Тобі, мій Господи. Коли світ побачить мене тепер, то усвідомить, в чому полягає Твоя сила».

Ісус кладе їй на миті, руку на голову, в той час як Пресвята Марія посміхається їй, так як тільки вона не може: своєю райською посмішкою.

Вони дістаються до Магдали, що розташована на березі озера, перед ними – сонце, що сходить, за спиною – гора Арбель, що захищає містечко від вітрів, і вузька похила запустіла долина, з якої і» озеро вливається водоспад. Озеро простяглося на захід зі своїми круто спадаючими берегами, повне зачаровуючої суворої краси.

«Вчителю, – гукає Йоан з іншого човна. – Поглянь на долину нашого усамітнення і навернення...». Він сяє обличчям, наче в нього всередині загорілось сонце.

«Так, наша долина. Ти відразу її упізнав».

«Не можна забути місця, де ти пізнав Бога», – відповідає Йоан.

«Отже, і я завжди згадуватиму це озеро, тому що на ньому я познайомилась з Тобою. Ти знаєш, Марто, що тут одного ранку я побачила Вчителя?..».

«І ми всі мало не загинули! Жінко, повір мені, твої веслярі були геть нічого не варті», – каже Петро, що якраз розпочинає маневр швартування до берега.

«Вони не були нічого варті, ні веслярі, ні інші в човні... Але у всякому випадку це була зустріч, і вона має велике значення. А після того я бачила Тебе на горі, а потім – в Магдалі, і нарешті – в Капернаумі. Так багато зустрічей, так багато розірваних ланцюгів... Але Капернаум став найкращим містом. Там Ти звільнив мене...».

Вони виходять на сушу, де знаходяться уже всі з іншого човна, і прямують до міста. Проста... або непроста цікавість жителів Магдали має бути мукою для Магдалени. Але вона героїчно переносить її і стежить за Вчителем, Котрий іде попереду в оточенні своїх апостолів, тоді як троє жінок ідуть слідом. Їх супроводжує голосне перешіптування, в якому не бракує й іронії. Всі, хто поважали Марію, принаймні зовнішньо, зі страху перед помстою,

допоки вона була могутньою володаркою Магдали, а тепер знають, що вона назавжди відійшла від своїх могутніх друзів і тепер є смиренною й чистою, дозволяють собі висловити свою зневагу щодо неї мало улесливими словами.

Марта, котра страждає з нею, питає її: «Ти б хотіла увійти в дім?».

«Пі, я не покину Вчителя. 1 допоки дім не буде очищеним від всякого сліду минулого, я не запрошу Його туди».

«Але ти страждаєш, сестро!».

«Я це заслужила». І вона справді має страждати, тому що піт, який покриває її обличчя і почервоніння, що поширилося аж до шиї, походять не тільки від однієї спеки.

Вони перетинають всю Магдалу і попадають у бідний квартал до буднику, де вони зупинилися останнього разу. Жінка заклякла, коли підвела від прання голову, щоб побачити, хто привітався з нею, і побачила перед собою Ісуса, а біля Нього – добре відому пані Магдали, більше не помпезну і не обвішану прикрасами, а з головою, покритою легкою лляною тканиною, одягнутою у фіолетову закриту вузьку одіж, звичайно, не у її власну, а перероблену, і закутану у важкий плані, який у таку спеку мав бути мукою.

«Чи дозволиш ти мені зупинитися у твоєму домі і звідси промовляти до людей, що ідуть за мною?». Отже, до всієї Магдали, тому що все населення слідувало за групою апостолів.

«І Ти питаєш мене, Господи? Мій дім є твій дім.». І вона починає приносити ланки та стільці для жінок і апостолів. Коли вона проходить повз Магдалену, то кланяється, як рабиня.

«Мир з тобою, сестро», – відповідає та. Здивування жінки такс велике, цю вона впускає додолу стільчик, який саме тримала в руках. Але все ж не каже нічого.

З цього епізоду я можу зробити висновок, що Марія раніше дуже зверхньо поводилася зі своїми підданими. І коли вона нарешті випитує, як маються діти, де вони і чи вдалою була риболовля – здивування жінки не мас меж...

«З ними все добре... Вони в школі або з моєю матір'ю. Тільки мале снить у колисці. Риболовля була добра. Мій чоловік принесе тобі десятину...».

«Цього більше не потрібно. Використай її для своїх дітей. Можу я подивитися на немовля?».

«Ходи...».

На вулиці зібралося багато народу.

Ісус починає говорити: «Одна жінка мала у своєму гаманці десять драхм. Але гаманець при порусі випав у неї, відкрився і монети покотилися по землі. Вона зібрала їх з допомогою присутніх і перерахувала. Їх було дев'ять. Десяту неможливо було знайти. Оскільки був

вечір, то жінка засвітила лампу, поклала її на землю, взяла віник і почала старанно замітати, щоб побачити, чи драхма далеко відкотилася. Але драхми знайти не могла. Подружки пішли геть звідти, втомлені пошуками. Тоді жінка відсунула вбік скриню, лавку і важкий ящик, вона попереставляла глеки і горщики у ніші стіни, але драхму знайти не могла. Тоді вона стала навколішки і шукала її у купі сміття перед дверима, щоб побачити, чи драхма не викотилася із дому і не замішалася до сміття. Там вона знайшла нарешті драхму, цілком брудну і під сміттям, що насипалося на неї.

Жінка, зрадівши, взяла її у руку, помила і висушила. Тепер вона була ще гарнішою, ніж до того, і вона показала її своїм сусідкам, яких вона голосно покликала назад. Вона сказала: «Погляньте сюди! Погляньте сюди! Ви радили мені більше не утруднювати себе пошуками. Але я наполегливо шукала далі і нарешті віднайшла загублену драхму. А тому радійте зі мною, тому що я більше не повинна страшитися, що втрачу частину свою скарбу». І ваш Учитель зі своїми апостолами робить так, як ця жінка у притчі. Бог знає, що один рух може мати наслідком падіння скарбу. Кожна душа є скарбом, і сатана, що заздрить Богові, спричинює нещасливі рухи, щоб бідні люди надали додолу. Деякі надають недалеко від гаманця, отож не віддаляються занадто далеко від Закону Божої о, що тримає душі під захистом заповідей. Але інші далеко відходять від Бої а і Його заповідей, а окремі понадають аж у сміття, до підходів, до бруду. І там вони були б вкинуті у вічний вогонь і пропали б, так само як відходи спалюють в особливих місцях.

Вчитель знає це і невтомно шукає загублені монети. Він з любов'ю розшукує їх у всіх місцях. Це Його скарби. І Він не втомлюється і нічого не викликає у Нього відразу, Він шукає скрізь, замітає і пересуває все, поки не знайде. А коли Він її знайшов, тоді омиває віднайдену душу своїм прощенням і кличе своїх друзів, увесь рай і всіх добрих землі, кажучи: «Радійте зі мною, тому що я віднайшов те, що загубилося, і воно краще, ніж до того, тому що моє прощення оновило його!».

Істинно кажу я вам, у Небі велике свято і Ангели Божі ликують разом з добрими людьми землі, коли навертається грішник. Істинно кажу я вам, немає нічого кращого, аніж сльози покаяння. Істинно кажу я вам, тільки демони не можуть радіти наверненням, що є Божою перемогою. І далі скажу я вам, що спосіб приймати навернення грішника є масштабом доброти людини і її поєднання з Богом.

Мир хай буде з вами!».

Люди розуміють цю проповідь і дивляться на Магдалену, що сіла біля дверей із немовлям на руках, можливо, щоб опанувати себе. Потім юрба повільно розходиться і залишаються тільки господиня маленького будинку та її мама, що прийшла сюди з дітьми. Немає Веніаміна, котрий ще у школі.

284. «Знання – не зіпсуття, якщо це релігія»

Коли барка в'їжджає в малу гавань Тиверіади, до неї тут же підбігають деякі цікаві роззяви, котрі прогулюються поблизу. Йдеться про людей різного етану і різних національностей. Довгі єврейські одежі усіх кольорів, гриви і розкішні бороди ізраїльтян перемішуються з білими вовняними одежами, які коротші і без рукавів, і гладкими обличчями з коротким вол – самим порядком пишатими одежами струнких та гордовитих греків, котрі кожним порухом висловлюють мистецтво їхньої далекої нації, так наче б вони були постатями богів, цю зійшли на землю у людських тілах; у м'яких туніках з класичними рисами обличчя під кучерявим напарфумленим волоссям, руки обтяжені браслетами, що поблискують при їх високомірних рухах.

Багато дівчат для розваги знаходяться серед двох останніх груп осіб, тому що римляни і греки не соромляться виставляти напоказ на площах і вулицях свої романи, тоді як жителі Палестини цього уникають, проте практикують у своїх домах вільну любов із дівчатами для розваг. Це очевидно, тому цю повії, хоч на них і зиркають засторожуюче, цілком фамільярно гукають на ймення різних юдеїв, серед яких не бракує і багатого, обвішаної о френзелями фарисея.

Ісус іде до міста, саме туди, де з'юрмилося вишукане товариство, більшість якого складають і роки і римляни, але є й придворні Ірода, а також ті, яких я вважаю торговцями з узбережжя Фінікії, із Сидону і Тиру, тому що вони говорять про ці міста, про склади товарів і про кораблі.

Зовнішні колонні двори терм наповнені цими елегантними і байдикуючими людьми, які вбивають свій час балаканиною. Так, наприклад, дискутують про те, хто є найкращим метальником диска, або найкращим борцем у греко-римських іграх. Інші говорять про моду і звані обіди і домовляються про веселі виїзди на природу, на які запрошуються найкращі придворні дами або жінки, котрі виходять, пахучі і завиті із терм і палаців та прямують в центр Диверіяди, який своїми мармуровими творами мистецтва має щось від салону.

Звичайно, хід і руни викликає цікавість, що майже хвороблива, коли то один, то інший впізнає Ісуса, тому цю він бачив Його в Кесарії, або помічає Магдалину, хоч вона і закуталась у плащ, і натягнула покривало на чоло та щоки, а. крім того, опустила голову так, що її мало видно.

«Це Назаряиин, котрий зцілив маленьку дівчинку Валерії”, – каже один римлянин.

«Я б охоче побачив чудо», – каже інший.

«Я б хотів Його послухати. Кажуть, що Він – великий філософ. Чи повинні ми Йому сказати, цю Він повинен говорити?» – питає один грек.

„Не утруднюй себе тим, Теодате. Він промовляє до хмар. Це б сподобалось трагедіянтам для сатири», – відповідає інший грек.

«Не турбуйся, Арістобуле. Виглядає, що з-за хмар Він зійшов тепер на землю. Ти не бачиш, що у своєму почті Він має гарних молодих жінок?» – жартує один римлянин.

«Але ж це Марія із Магдали!» – кричить один грек, а тоді гукає: «Луціє, Корнелію, Тите! Гляньте, там Марія!».

«Але це не може бути вона! Марія, так? Ти п'яний?».

«Це вона, кажу я тобі! Вона мене не обмане, навіть якщо і так зодягнеться».

Римляни і греки оточують групу апостолів, яка напоперек перетинає площу, багату на портики і фонтани. І жінки також приєднуються до цих цікавих, а одна жінка зовсім близько підходить до Марії, щоб краще її роздивитися, зупиняється, мов скам'яніла, коли бачить, що це справді Магдалина.

Вона питає: «Що ти робиш, так переодягнувшись?», – іронічно сміється.

Марія зупиняється. Вона розпрямляється, підносить руку і показує своє обличчя, відкинувши покривало. Це Марія із Магдали, владна жінка над усім, що є низького, і уже володарка, так, володарка своєї переміни.

«Це я, – каже вона своїм чудовим голосом, а її прекрасні очі при цьому зблискують. – Це я! І я підкидаю покривало, щоб ви не думали, що я соромлюся бути разом з цими святими».

«Ох! Ох! Марія із святими! Але залиш їх. Не принижуй себе!» – каже жінка.

«Я принижувала себе дотепер. Зараз цьому кінець!».

«Чи ти з'їхала з глузду? Чи це лише одна з твоїх примх?» – питає та.

Один римлянин підморгує їй і каже жартома:

«Ходи зі мною! Я кращий і веселіший від цієї плакальниці із вусами, яка вбиває життя і робить із нього похоронну процесію. Життя – гарне! Тріумф! Оргія радості! Ходи, я змету все зі шляху, щоб зробити тебе щасливою».

Юнак із каштановим волоссям, із лисячим виразом, що все ж гарний, хоче доторкнутися до неї.

«Назад! Не торкайся мене! Ти правильно сказав: ваше життя – оргія. І то одна із найбезсоромніших! Не викликає у мене відразу».

«О! О! Але донедавна це було і твоє життя», – відповідає грек.

«Тепер вона прикидається дівою!» – скалить зуби іродіанин.

«Ти псуєш святих! Твій Назарянин втрачає з тобою свій німб. Ходи з нами», – напирає римлянин.

«Ходіть ви зі мною до Нього! Перестанете бути тваринами і станете, принаймні, людьми!».

Відповіддю є хор злобного сміху.

Тільки якийсь старий римлянин каже: «Поважайте жінку. Вона вільна робити, що хоче. Я захищаю її».

«Демагог! Послухайте його! Чи тобі добре не пішло вчорашнє вино?» – питає один молодик.

«Ні, у нього тільки поганий настрій, тому що його болить хребет», – відказує інший.

«Іди до Назарянина, хай Він тебе почеше!».

«Я іду, щоб Він зчесав із мене бруд, що висить на мені через контакт із вами», – відповідає людина старшого віку.

«О, Кріспій, якого можна і в шістдесят зіпсувати!» – кажуть багато, сміючись і оточуючи його.

Але чоловік, якого назвали Кріспієм, не хвилюється через насмішки, але йде за Магдалиною, котра слухається Вчителя. А той пішов у тінь дуже гарної будівлі, що півколом оточує площу.

Ісус уже розмовляє з одним книжником, котрий закидає Йому, що той перебуває у Тиверіяді і в цьому товаристві.

«А ти! Чому ти тут? Але я скажу тобі також: саме в Тиверіяді більше ніж деінде, є душі, яких слід рятувати», – відповідає Ісус.

«Їх не слід рятувати! Це язичники, невірні, грішники!».

«Я прийшов до грішників, щоб дати їм пізнати істинної о Бога. Всім! І задля тебе я прийшов».

«Я не потребую Вчителя і Спасителя. Я – чистий і вчений!».

«Якби ти був, принаймні, настільки вченим, щоб пізнати свій стан!».

«А Ти мав би знати, що думатимуть про Тебе у товаристві повії».

«Я прощаю тобі і від її імені. Своїм смиренням вона знищує свої гріхи. Ти своїм високомір'ям подвоюєш свої гріхи».

«Я непомильний!».

«Головний твій гріх, що ти не маєш любові».

Книжник каже: «Гака (дурень)» – і повертається.

«Через мою вину, Вчителю», – каже Магдалина. – І коли бачить, як зблідла Діва Марія, то жалісно плаче: «Прости мені! Через мене ображають Твого Сина! Я піду геть...».

«Ці, ти залишишся там, де є. Я цього хочу», – каже Ісус з притиском і з таким сяйвом в очах, таким величним усім своїм виглядом, що ледве можна споглядати.

Потім Він лагідно повторює: «Ти залишишся там, де є. І якщо комусь не подобається твоя присутність, то він повинен піти».

Ісус прямує тепер у західну частину міста.

«Вчителю», – гукає тілистий старий римлянин, який захистив Мигдалину. Ісус повертається.

«Вони називають Тебе Вчителем. І я Тебе теж так називаю. Я прагнув почути Твою промову. Я наполовину філософ, а наполовину гультяй. Але Ти, напевно, зміг би зробити з мене пристойну людину».

Ісус твердо глянув на нього і мовив: «Я покидаю місто, де в людині панує низькість тваринної о і де володарем є насмішка».

І він іде далі.

Чоловік, потіючи і задихуючись, іде за Ним. Ісус швидко крокус вперед, а чоловік – товстий і старий та позначений пороком – ззаду. Петро, що оглядається, звертає на те увагу Ісуса.

«Хай іде. Не турбуйся про нього».

І Іезабаром Юда Іскаріот каже: «Чоловік біжить за нами. Це недобре!».

«Чому? Через співчуття чи іншу причину?».

«Співчуття до нього? Ні! Але далеко позаду за нами йде той книжник з іншими євреями».

«Хай ідуть! Але було б краще, щоб ти мав співчуття до нього, а не до самого себе».

«До Тебе, Вчителю!».

«Ні, до себе, Юдо! Будь правдивим у пізнанні своїх почуттів і їх визнанні».

«Я справді співчуваю старому. Це нелегко – тримати з Тобою крок, Ти знаєш», – каже, потіючи, Петро.

«Слідувати за досконалістю завжди потребує зусиль, Симоне!».

Чоловік невтомно іде за ними. Він спробував бути поблизу жінок, до яких він, проте, не звертається і словом.

Магдалина беззвучно плаче під своїм покривалом.

«Не плач, Маріє», – втішає її Матір Божа і бере її за руку.

«Пізніше світ буде поважати тебе. Ці перші дні потребують найбільших зусиль».

“О! Не через мене! Через Нього я страждаю! Якби я мала завдати Йому шкоду, я б собі цього ніколи не простила. Ти чула, що сказав книжник? Я приношу шкоду Вчителеві!».

«Бідна дитина! Але чи ти не знаєш, що ці слова вже шипіли як змії, коли ти ще й подумала прийти до Нього? Симон сказав мені, що вони звинуватили Його вже минулого року, тому що Він зцілив прокажену, яка раніше була грішницею, і Він бачив її в мить чуда, а потім більше ніколи. І вона була старша від мене, його матері. Ти не знаєш, що Він змушений був утікати із «Обманливих вод», тому що одна з твоїх нещасних сестер подалася туди, щоб бути врятованою Цим? Як можуть вони Його звинуватити, коли Він без гріха? Тільки брехнею! А чим живиться ця брехня? Його місією серед людей. Добра справа виставляється як доказ Його вини. Щоб не робив мій Син – вони завжди називатимуть це гріхом. Якби Він, як самітник, пішов у пустелю, то вони б звинуватили Його, що він покинув народ Божий. Їде Він серед народ Божий – вони кажуть, що грішно так робити. Для них Він завжди винний!».

«Вони жахливі і злі до Нього!».

«Ні, вони вперто закрилися від світла. Він, мій Ісус – вічно незрозумілий. І Він буде ним більше і більше».

«А як Ти страждаєш від цього! Ти здавалася мені завжди такою веселою».

«Помовчимо про те. Мені здається, наче моє серце оточене колючим терням. При кожному подиху я відчуваю уколи. Але Він не повинен цього знати. Я виглядаю так, щоб підтримати Його своєю веселістю. Якщо Його мати не втішить Його, то де знайде утіху мій Ісус? На які груди Він міг би покласти свою голову, щоб Його не поранили або не оббрехали? А тому (це більше, ніж правильно), що поверх колючок, які ранять моє серце, і сліз, які я проливаю у годину самотності, я накидаю м'який плані любові, посміхаюся, і то за всяку ціну, щоб заспокоїти Його, заспокоїти доти... доки хвилі ненависті не стануть такими високими, що ніщо більше не допоможе, і любов мами також ні...». Дві сльози збігають по обличчю Марії.

Обидві сестри зворушено поглядають на неї. «Але ж Він має нас, що любимо Його. І також апостолів...», – каже Марта, щоб утішити її.

«Він має вас, так... Він мас апостолів..., які ще не доросли до свого завдання... Мій біль тим більший, що я знаю, що для Нього нічого не є таємним...».

«Тоді Він буде також знати, що я буду слухняною Йому аж до повної самопожертви, коли це буде потрібно?» – питає Марія Мигдалина.

«Він це знає. Ти – велика радість на Його шляху».

«О Мати!» – і Магдалина схопила руку Марії, ревно її цілуючи.

Тиверіяда закінчується фруктовими садами передмістя. Далі іде вкрита порохом дорога в Капу, обмежена з одного боку фруктовими деревами, а з іншого – ликами і полями, на яких зібрано урожай.

Ісус входить в один сад і затримується в тіні дерев із густим листям. Жінки наздоганяють Його, а потім приходить і спітнілий римлянин, сили якого тепер справді вичерпані. Він сідає трохи збоку, нічого не кажучи, а тільки дивиться.

«Перепочиваючи, давайте трохи поїмо, – каже Ісус. – Он там криниця, а також селянин поблизу. Ідіть і попросіть у нього води».

Йоан і Тадей ідуть до нього. Вони повертаються із глеком, по якому стікає вода, у супроводі селянина, який пропонує чудові фіги.

«Хай Бог відплатить тобі за це здоров'ям і багатим урожаєм».

«Хай Бог береже Тебе. Ти Вчитель, чи не так?».

“Це я!».

«Ти будеш тут говорити?».

«Ніхто тут цього не потребує».

«Я, Вчителю. Більше, ніж води, що така добра для спраглого», – вигукує римлянин.

«Ти маєш спрагу?».

«Дуже. Я весь час біг позаду Тебе».

«У Тиверіяді не бракує джерел з прохолодною водою».

«Не зрозумій мене неправильно. Вчителю, або не роби так, ніби Ти мене не розумієш. Я слідував за Тобою, щоб почути Твоє слово».

«Але чому?».

«Я не знаю, що і чому? Це було, тому що я побачив оту (він показує на Магдалину). Я не знаю, щось сказало мені: «Він скаже тобі те, чого ти не знаєш», і тому я прийшов.

«Дайте чоловікові води і фіг, щоб він спочатку підкріпив своє тіло».

«А дух?».

«Дух скріпляється істиною».

«Саме тому я біг за Тобою. Я шукав істину у знанні; я знайшов зіпсуття. І в найкращих науках є завжди щось, менш добре. Я втратив мужність і набув відразу. Я став неприємною людиною, що живе сьогоднішнім днем».

Ісус гостро поглядає на нього в той час, як він їсть хліб і фіги, що принесли йому апостоли.

Перекуска швидко закінчилася.

Ісус залишається сидіти і починає говорити так, наче хоче дати науку лише своїм апостолам. Селянин також залишається поблизу.

«Численні ті, що впродовж цілого свого життя шукають істину, не знайшовши її. Вони схожі на безумних, що хочуть бачити, хоч тримають перед очима бронзову монету; вони судомні і спантеличені у своєму пошуку, вони все більше віддаляються від істини або

ховають її під речами, які звалюють на себе у своєму безумному пошуку, тому що вони шукають там, де істини бути не може.

Щоб знайти істину, слід поєднати між собою розум і любов, на речі слід дивитися не тільки розумними, але й добрими очима. Тому що доброта більш вартісна, ніж ученість. Хто любить – завжди знайде слід істини. Любити – не значить радіти тілом і жити задля тіла. Це не любов. Це – чуттєвість. Любов – це прихильність вищої людини до вищої людини. Через любов у супутниці бачать не рабу, а матір дітей, отже другу половину, що утворює з чоловіком одне ціле, яке здатне створити одне бо більше життів; отже супутницю, що є чоловікові матір'ю, сестрою і дочкою, що слабший від новонародженої дитини, але також може бути сильнішим від лева – в залежності від обставин, і що повинен любити матір, сестру і дочку з повною довір'я і охорони пошаною. Все інше – не любов, а норок. І він веде не ввись, а вглиб, не до світла, а в темряву, не до зірок, а и бруд. Жінку люблять, щоб навчитися любити ближнього. Ближнього люблять, щоб навчитися любити Бога. І тим ми знайшли шлях до істини. Істина тут, о люди, що шукаєте її! Істина – Бог. Ключ до розуміння знання – тут.

Вченням, що є непомильне, може бути тільки вчення Боже. Як може людина відповісти на своє чому, якщо вона не мас Бога, Який би їй відповів. Хто може припідняти завісу над таємницями творення, навіть найпростішими, якщо не найвищий Творець, що усе створив? Як можемо ми усвідомити живий чудо-твір, яким е людина, істота, у якій поєднується тваринна досконалість з безсмертною досконалістю, якою є дута, через що ми стаємо ніби богами, коли ми маємо у собі живу душу, що е вільною від тих гріхів, що забруднили б і чудовисько, але які людина все ж робить і навіть пишається ними?

Я повторюю вам слова Йова, о шукачі істини: «Спитай биків – і вони навчать тебе, птахів – і вони це тобі покажуть. Говори до землі – і вона тобі відповість, до риб – і вони розкажуть тобі».

Так, земля, зеленіюча і квітуюча земля, фрукти, що все більше наливаються на деревах, птахи, що множаться, вітри, що розділяють хмари, сонце, що століттями і тисячоліттями вчасно сходить: все говорить про Бога, все пояснює Бога, все припіднімає завісу і виявляє Бога. Якщо наука не опирається па Бога, вона стає помилкою, яка не возвишує, а понижує. Знання не є зіпсуттям, якщо це релігія. Хто у Бозі має своє знання, той не впаде, бо він відчував свою і гідність, тому що вірить у своє вічне майбутнє. Але слід шукати істинного Бога; не духів, що є богами, а видінням людей, які ще сповиті пеленами духовного незнання, а тому їхня релігія не виказує і сліду мудрості, а їхня віра – і сліду істини.

У кожному віці можна стати мудрим. І Йов каже це: «З настанням вечора у тобі засяє світло полудня і коли ти думаєш, що ти при кінці – ти піднімешся, як вранішня зірка. Ти будеш повний довір'я через надію, яка чекає на тебе».

Щоб знайти істину – достатньо доброї волі. Раніше чи пізніше вона виявиться вам. Але коли ти знайшов її, тоді горе тобі, якщо ти не слідуєш їй і чиниш подібно впертим Ізраїлю, які вже мають у руках провідну нитку, за якою можна знайти Бога: все, що написано про мене у книзі! І все ж вони не хочуть віддатись істині, ті, що ненавидять її, нагромаджуючи при цьому на свій розум і своє серце тягар ненависті і зовнішніх форм. Вони не знають, що земля розкриється під дуже великим тягарем їхніх кроків, які вони вважають переможними, але які, проте, не є нічим іншим, як кроками рабів формул, підступності і себелюбства, і що вони будуть проковтнуті і скинуті туди, куди підуть приналежні через їхню вину до язичництва; вони більш винні, аніж народи, котрі самі дали собі язичництво для того, щоб мати релігію, якою вони могли б керуватися.

Ні, так як я не відкидаю того із дітей Ізраїля, хто розкаюється, так не відкину я і тих ідолопоклонників, які вірять в те, що їх навчили і зітхають внутрішньо: «Дайте нам істину!».

Я промовив. Тепер давайте відпочинемо тут у саду, якщо селянин з тим погоджується. Ввечері давайте підемо у Кану.

«Господи, я іду. І оскільки я не хочу осквернити знання, яке Ти мені дав, я ще сьогодні ввечері вирушу із Тиверіяди. Я покину цю землю і піду з моїми слугами на узбережжя Луканії. Там у мене дім. Ти дав мені багато. Більше ти не зміг би дати старому епікурейцеві. Але з того, що мені дано, мені вистачить, щоб знайти правильний шлях. І молися до твого Бога за старого Криспія, твого єдиного слухача у Тиверіяді. Молися, щоб я зміг почути Тебе ще раз. Тебе і Твою істину через Твої слова, що зробили мене здатним краще зрозуміти. Вітаю Тебе, Вчителю!».

Він вітається на римський манер. Але потім, коли він проходить повз жінок, що сидять в стороні, він вклоняється перед Марією із Магдали і каже: «Дякую, Маріє! Це добре, що я знав тебе. Своєму старому товаришеві по святах ти подарувала скарб, який він шукав. Якщо я дістануся туди, де є ти, то я завдячуватиму цим тобі. Всього доброго!».

Тоді він іде.

Магдалина, здивована і з сяючим виразом обличчя, притискає руки до грудей. Тоді вона на колінах іде до Ісуса.

«О Господи! Господи! Отож це правда, що я можу нести до доброго? О Мій Господи! Це забагато добра!». І вона схиляється, занурюється обличчям у траву і цілує стопи Ісуса, зрошуючи їх своїми сльозами. Це сльози вдячності великої люблячої Марії із Магдали...

285. В домі у Кані

В домі у Кані свято, влаштоване з паї оди прибуття апостолів, навряд чи менше, ніж весілля, коли відбулося чудо. Немає музикантів, немає запрошених гостей, дім не прикрашений гірляндами із квітів і зелених гілок, немає столів для численних гостей, немає кухаря біля сервірувальннх столів, немає глеків, наповнених вином. Але це перевершується любов'ю, що зараз в достойній формі і справедливій мірі належить не гостю і можливо якомусь віддаленому родичеві, який все ж є людиною, а Вчителеві, високому гостеві, чия істинна природа пізнана і признана і влаштовується як божественна. Тому люди із Кани з цілої душі люблять великого друга, Котрий з'являється у своїй лляній одежі між зеленню землі перед вечерею на вході у сад, осяює своєю присутністю всі речі й уділяє свого миру не лише душам, до яких Він спрямовує своє вітання, але і всім речам.

Справді здається, наче скрізь, куди Він не кине своїм оком, простирається покривало урочистою і все ж радісною миру. Його очі випромінюють чистоту і мир, з Його уст тече мудрість, а з серця – любов.

Тому, хто читає ці рядки, сказане може, напевне, здатися неможливим. І все ж те саме місце, що перед прибуттям Ісуса було цілком звичайним місцем, діловим, що виключає мир, навіть якщо роботу роблять не виснажуючись, це місце облагороджується, як тільки він з'являється, сама робота набуває впорядкованості, що не виключає присутності надприродньої думки, яка стосується роботи. Я не знаю, чи я добре висловлююсь. Ісус ніколи не засмучений, навіть в години найбільшою несхвалення внаслідок якоїсь події; Він переважно завжди величний, сповнений гідності, і ця природна гідність передається місцю, в якому Він знаходиться. Ісус ніколи не є жартівливим чи плаксивим, навіть в миті найбільшої радості чи найбільшого смутку, ніколи Його обличчя не спотворюється сміхом. Його посмішку неможливо повторити. Жоден художник не може передати її. Здається, наче Його серце випромінює світло у хвилини вищої радості над врятованою душею, чи душею, що наближається до досконалості; рожева усмішка – хотіла б я сказати – коли Він схвалює спонтанні дії своїх співтоваришів чи учнів і радіє з їх присутності. Це посмішка, яку я, щоб далі висловлюватися кольорами, назвала б небесно-голубою і ангельською, коли Він схиляється над дітьми, щоб послухати їх, навчати їх і благословити; посмішка, пронизана милосердям, коли Він помічає тілесну чи душевну біду; нарешті, божественна посмішка, коли Він говорить про Отця чи про свою Матір, чи дивиться на що найчистішу Матір або слухає Її.

Я не могла б сказати, що бачила Його коли-небудь пригніченим, навіть у години найбільшого напруження. Під час тортур бути зрадженим, під час кривавого ноту, під час

страсних мук печаль може задушити миле сяйво Його посмішки, але їй не вдається погасити той вогонь, що, як діадема, з райськи сяючими перлами прикрашає Його гладке чоло і загортає божественну особу цілком у її сяюче світло.

Я також не можу сказати, що Він коли-небудь віддавався жартівливій веселості. Він не відкидає щирий сміх, коли для цього є підстава, але зразу ж потому повертається Його гідний спокій. Але коли Він схиляється, тоді Він дивним чином молодіє і стає схожим на двадцятирічного юнака, і здається наче через Його гарний, дзвінкий, милозвучний сміх молодіє світ.

Так само я не можу сказати, щоб Він коли-небудь поспішав. Чи Він говорить, чи рухається – це відбувається завжди спокійно, але ніколи не повільно чи незадоволено. Можливо, це так тому, що Він при своєму зрості робить великі кроки і може без бігу долати великі відстані; так само з легкістю Він досягає віддалені предмети, не будучи змушеними вставати. Певно те, що в усіх своїх рухах Він залишається благородним і величним.

А голос? Минуло вже два роки, що я чую, як Він говорить, але деколи я втрачаю нитку Його мови, тому що я задуже заглиблююся у сприйняття Його голосу. І добрий, терплячий Ісус повторює, що Він сказав, і поглядає на мене з посмішкою доброго Вчителя, щоб у диктантах не було пропусків через моє блаженство від змоги чути Його голос і насолоджуватися Його чаруючим звуком. Але після двох років я все ще не знаю, яке у Нього забарвлення. Це точно ніяк не глибокий бас і також не легкий тенор. Але я увесь час не знаю, чи йдеться про могутній теноровий голос, чи про досконалий баритон з широким діапазоном. Я хотіла б сказати, що Його голос звучить деколи як бронза, глибоко і приглушено, особливо коли Він говорить до грішника і намагається повернути Його до милості, чи коли Він дорікає народові за помилки. Якщо ж ідеться про те, щоб показати пальцем на заборонені речі або викрити лицемірство, тоді виступає бронзовий звук; він ріже, наче блискавка, коли роз'яснює правду і провіщає свою волю. Але коли Він і спорить про милосердя Боже або Його дивовижні діла, тоді Його голос звучить як золота плата, по якій б'ють кришталевим молотком. До цього ще й тон любові, коли Пін говорить з Матір'ю або про Неї. Тоді Його голос дійсно просякнутий любов'ю, шанобливою дитячою любов'ю або любов'ю Бога, що хвалить свій мистецький витвір. І цей тон, хоч, може, дещо менш виражено, Він використовує, коли говорить із приємними для Нього людьми, з наверненими чи з грішниками. Ніколи Він не втомлюється, навіть під час найдовшої промови, тому що цей голос зодягає й доповнює думку і слово і наповнює її владою або добротою, відповідно до потреби.

Я деколи перестаю писати, щоб послухати Його, а тоді виявляється, що у своєму ході думок Він пішов уже вперед і мені неможливо послідувати за Ним... Тоді я чекаю, поки Ісус

повторить, що Він також робить, щоб навчити мене терпляче переносити обтяжливі речі чи особи. Йому, очевидно, мас впасти у вічі, як це обтяжливе для мене, коли мені перебивають блаженство чути Ісуса...

Тут, в Капі він дякую Сузані за гостинність, яку вона виказала Аглаї. Вони стоять осторонь під густою аркадою, обтяженою стиглими гронами винограду, в той час як інші підкріпляються у великій кухні.

«Жінка була сповнена доброти. Вчителю. Вона справді не була для нас тягарем. Вона допомагала мені у всіх моїх роботах: у пранні і прибиранні дому перед Пасхою, так наче б вона була слугинею, і вона працювала, я запевняю Тебе в цьому, як рабиня, щоб підготувати одежі до Пасхи. Вона мудро відходила в тінь, як тільки хтось приходив, навіть якщо це був мій чоловік, вона не хотіла залишатися. Вона мало говорила в сім'ї і мало їла. Вона вставала вдосвіта, щоб одягнутися, нерпі ніж встануть чоловіки, і я завжди вже знаходила вогонь запаленим, а дім підметеним. Але коли ми були самі, вона розпитувала мене про Тебе і просила мене навчити її псалмів нашої релігії. Вона говорила: «Щоб я могла молитися, як молиться Вчитель. Чи вона вже перестала тепер себе мучити? Вона багато страждала! Вона всього боялася, плакала і зітхала багато. Чи вона тепер щаслива!».

«Так, в природний спосіб щаслива. Вільна від страхів і в мирі. Я ще дякую тобі за все добре, що ти їй виявила».

«О мій Господи! Що за добре? Я нічого іншого їй не дала, як любові в Твоє ім'я. Тому цю більш я нічого не можу зробити. Вона була бідною сестрою, це я зрозуміла. І з вдячності до Всевишнього, Який зберіг мене у своїй милості, я любила її».

«Цим ти зробила більше, ніж коли б ти навчила її «Бет гамідраш». Тепер у тебе тут інша. Ти впізнала її?».

«Хто не знає її в цій місцевості?».

«Всі її знають, це правда. Але ви і вся місцевість ще не знаєте другої Марії, яка завжди залишиться вірною своєму покликанню. Завжди! Я прошу тебе, повір мені в цьому».

«Ти говориш це, Ти знаєш це, і я вірю».

«Скажи також: я люблю її. Я знаю, що це важко – пробачити комусь, хто належить до нас і грішив, ніж тому, хто має вибачення в тому, що язичник. Але якщо великим був біль через падіння родича, то тим більшими мають бути співчуття і прощення. Я простив її за весь Ізраїлі»«, – закінчує Ісус з притиском.

І я прошу її зі свого боку, тому що думаю, що учень має робити те, що робить його вчитель».

«Ти – в істині і Бог радіє тому. Ходімо до інших. Вечоріє. Спочинок у вечірньому мовчанні буде приємним».

«Ти не будеш до пас говорити. Вчителю?».

«Я ще не знаю цього».

Вони входять в кухню, де готуються страви і напої для вечері.

Сузана виступає вперед і каже, злегка почервонівши: «Чи не хотіли б мої сестри піти зі мною у залу наверх? Ми повинні швидко накрити столи, тому що після того слід розкласти постелі для чоловіків. Я могла б це зробити одна, але це довго триватиме».

«Я іду з тобою, Сузано», – каже Діва.

«Ні, ми впораємося, це нам послужить і для тої о, щоб познайомитись, тому що робота зближує».

Вони разом виходять, і після того як Ісус винив ковток води із дещицею фруктового соку, він, Мати, апостоли і чоловіки дому всідаються у прохолоді аркади і залишають на слуг і стару домогосподарку приготування страв.

З іншої зали долинають голоси трьох учениць, що накривають столи. Сузана розповідає про чудо, яке сталося на її весіллі, і Марія із Магдали відказує на те: «Перетворити воду у вино – це щось велике. Але перетворити грішницю в ученицю – це ще щось більше. Дай, Боже, щоб я зробила, як вино, і стала однією з найкращих».

«Не сумнівайся в тому! Він все перетворює якнайдосконаліше. Тут була жінка, язичниця, яку Він перемінив у мисленні і в вірі. Чи можеш ти сумніватися в тому, цю й тобі, яка вже є ізраїльтянкою, може статися так само?».

«Вона була молода?».

«Молода і надзвичайно гарна!».

«І де вона тепер?» – питає Марта.

«Тільки Вчитель не знає».

«Ах, тоді це та, про яку я тобі розповідала. Лазар був з Ісусом того вечора і чув слова, які Він промовив до неї. Що за пахощі були у тій кімнаті! Лазар впродовж багатьох днів відчував їх у своєму домі. Але Ісус сказав, що пахощі серця наверненої є ще більшими через її покаяння і жаль. Хто знає, куди вона пішла. Я думаю, що вона усамітнилася...».

«Вона, що була чужинкою, – в усамітненні. А я, яку добре знають, залишаюся тут. Вона спокутує в усамітненні, а я – життям у світі, який мене знає. Я не заздрю її жеребу, тому що я біля Вчителя. Але я сподіваюся, що колись зможу вчинити так, як вона, коли нічого не буде навкруг мене, щоб мене від Нього відволікало».

«Ти б Його покинула?».

«Ні! Але Він каже, що Він нас покине. Тоді мій дух послідує за Ним. З Ним я можу протистояти світові. Без Нього я мала б боятися світу. Отак я між собою і світом покладу пустиню».

«А я і Лазар? Що ми будемо робити?».

«Те, що ви робили у болі. Ви будете любити один одного і будете любити мене, не будучи змушеними червоніти. Хоч ви і будете самі, але знатимете, що я побіч Господа і що я люблю вас у Господі».

«Вона хоробра і ясна, як і її рішення», – зауважує Петро, котрий слухав.

А Зелот додає: «Прямий клинок, як її батько. Від матері у неї проворність, але від батька – нездоланний дух».

А вона, що має нездоланний дух, швидко сходить вниз до очікуючих, щоб сказати їм, що столи накриті.

...Ландшафт зникає у темряві веселої ночі, ще безмісячної. Слабке світло зірок дозволяє розрізняти темні групи дерев і білі будинки. Більш нічого. Нічні птахи літають у беззвучному польоті навколо дому Сузани в пошуках мушок. Вони торкаються осіб, які сидять на терасі навколо лампи, що кидає слабке світло на обличчя тих, котрі зібралися навколо Ісуса.

Марта дуже боїться летючих мишей і викрикує кожного разу, коли цей нічний птах з'являється поблизу неї.

Ісус же турбується про нічних метеликів, яких притягує світло, і намагається своєю довгою рукою відігнати їх від полум'я.

«Як одні, так і інші – справді дурні тварини, – каже Тома. – Перші плутають нас із мухами, а інші вважають полум'я за сонце і згорають у ньому. У них немає і сліду розуму».

«Це тварини. Як ти можеш вимагати, щоб вони розумію поводилися?» – питає Іскаріот.

«Цього я не вимагаю. Але попи могли б, принаймні, слідувати своєму інстинктові».

«Для цього у них немає часу – я говорю про метеликів – тому що вже після першої спроби вони мертві. Інстинкт прокидається і стає сильним після перших болючих випробувань», – вважає Яків Алфея.

«А летючі миші? Вони, принаймні, мають його мати, тому що живуть роками. Вони дурні, ось і все», – заперечує Тома.

«Ні, Томо, вони не дурніші від людей. І люди також часто уподібнюються до дурних летючих мишей. Вони летять, чи краще скачати, ширяють, наче п'яні, навколо речей, які служать тільки для того, щоб спричиняти болі. Поглянь, мій брат влучним ударом меча попав у летючу мишу і збив її додолу. Дайте її мені», – каже Ісус.

Яків Заведея, до стін якого упала летюча миша, яка тепер цілком спутано робить невправні рухи, бере її двома пальцями за одне з перетинчастих крил, піднімає її, як брудну ганчірку і кладе її Ісусові на коліна.

«Ось нерозумна летюча миша». Залишимо її жити; ви побачите, що вона відійде, але не поправиться».

«Дивовижний порятунок. Вчителю. Я б її тут же вбив», – каже Іскаріот.

«Ні! Навіщо? І вона має одне життя і дорожить ним», – відповідає Ісус.

«Мені так не здається. Або вона не знає небезпеки, або не дорожить життям. Вона ставить його у небезпеку».

«О, Юдо! Юдо! Яким би ти був суворим ч грішниками, ч людьми! І люди також знають, що вони мають одне життя і ще інше життя, і вони не остерігаються того, щоб ставити у небезпеку як одне, так і інше».

«Ми маємо два життя?».

«Життя тіла і життя душі – ти ж це знаєш».

«Ах так! Я думав, що Ти маєш на увазі переселення душ. Є люди, що вірять у це».

«Немає переселення душ. Але є два життя. І все ж людина ставить обох у небезпеку. Якщо б ти був Богом, якби ти судив людей, котрі, окрім інстинкту, мають ще й розум?».

«Дуже суворо. Не було б тому, що йдеться про недоумкуватих».

«Ти не брав би до уваги обставини, що спонукають їх діяти у моральному аспекті як недоумкуватих?».

«Я не брав би їх до уваги».

«Отож, ти не мав би співчуття до людини, що знає Бога і Його чакони, і все ж грішить?».

«Я не мав би співчуття, тому що людина має знати, як їй слід поводитися».

«Вона мала б це знати».

«Вона повинна. Вчителю! Це непростимий сором, коли дорослий впадає у певні гріхи, особливо якщо його до тої о ніщо не спонукувало».

«Які гріхи ти маєш на увазі?».

«Насамперед гріхи чуттєвості. Йдеться про безнадійне пониження...».

Марія Магдалина схиляє голову. Юда продовжує: «І це є також спонукою для інших, тому що від тіла нечистої іде сморід гниття, який приводить у сум'яття і найчистіших та спонукує до наслідування...».

Тоді як Марія Магдалина все нижче схиляє голову, Петро каже: «О! Не будь таким суворим! Першою, хто вчинив цей непростимий сором, була Єва. А ти ж не хочеш мені скачати, що вона була зіпсована смородом, що виходив від сластолюбця. Крім того, маєш знати, що в мені нічого не зворушується, навіть якщо я сиджу біля похітливої людини. Це його справи...».

«Близькість завжди забруднює. Якщо не тіло, то душу, а це гірше».

«Ти видаєшся мені фарисеєм! Але вибач, треба було б зачинитися у крашталеву вежу і жити там за сімома печатями».

“Не думай, Симоне, що подібне тобі б щось допомогло. На самоті спокуси багато гірші», – каже Зелот.

„Добре! Але вони залишилися б мріями і не принесли шкоди», – відповідає Петро.

«Не пошкодили? Чи ти знаєш, що спокуса веде до думок, думка – до пошуку засобів, щоб якось задовольнити розбурханий інстинкт, а засіб розрівнює дорогу до рафінованого гріха, при якому чуттєвість поєднується з думкою?» – питає Іскаріот.

«В цьому я не розуміюся, дорогий Юдо. Можливо, тому що я ніколи не роздумував про певні речі, як ти говориш. Я думаю, що ми далеко відійшли від летючих мишей і що добре, що ти не Бог. Інакше ти б цілком один залишився у раю зі всією твоєю строгістю. Що ти скажеш на це, Вчителю?».

«Я скажу, що не слід бути таким суворим, тому що ангели Господні чують слова людей і записують їх у вічні книги, і може бути дуже боляче – бути змушеним одного дня почути: «Хай станеться тобі за твоїм власним присудом!». Я кажу: Якщо Бог мене послав, тоді це сталося, щоб усім тим, що каються, було прощено; тому що Бог знає, якою слабкою може бути людина через сатану. Юдо, дай мені відповідь: чи ти погоджуєшся, що сатана настільки може заволодіти душею і так може тиснути на неї, що гріх маліє в очах Божих?».

«З цим я не погоджуюся! Сатана може впливати тільки на нижчу частину людини».

«Але ж ти богохульствуєш, Юдо Симоне!» – кажуть майже одночасно Зелот і Варфоломей.

«Як так? Яким чином?».

«Тому цю ти звинувачуєш у брехні Бога і Письмо. Там читаємо, що люцифер нападає і па вищу частину людини, і Бог незліченну кількість разів говорив це устами свого Слова», – відповідає Варфоломей.

«Також написано, цю людина має свою свобідну волю. Це означає, що сатана не може поширювати свою владу на свободу людини, її думки і почуття. Навіть Бог цього не робить!».

«Бог – ні, тому що Він – порядок і надійність, а сатана – так, тому що він – безлад і ненависть», – відказує Зелот.

«Ненависті, – це не почуття, що протиставиться надійності. Ти це погано сказав».

«Я сказав це правильно, тому що якщо Бог є справедливість і дане Ним слово – дати людині свободу в її діях – не зламає, то сатана не може зламати цього слова, тому що він не обіцяв людині вільне звільнення. Але це таки правда, цю сатана є ненавистю і що тому він нападає на Бога і людей, впливаючи на людину не лише через тіло, але також у її

інтелектуальній боротьбі. Він веде цю свободу думки до рабства, через що людина врешті здійснює речі, які б вона не зробила, якби була вільною від сатани», – роздумує Симон Зелот.

«Я не погоджуюся з цим!».

«Але біснуваті, як з ними? Ти заперечуєш очевидні факти», – кричить Юда Тадей.

«Біснуваті – глухі або німі, або слабоумні, а не похітливі».

«У тебе в і олові тільки цей порок?» – питає Тома іронічно.

«Він – найпоширеніший і найбільш низький».

«Ага! Я вже думав, що він – той, який ти найкраще знаєш», – каже Тома, сміючись.

Юда підстрибує так, наче хоче захищатись. Але він опановує себе, сходить східцями вниз і зникає серед полів.

Наступає глибока мовчанка... Після чого Андрей каже: «Він не цілком неправий. Можна думати, що сатана справді мас владу тільки над чуттями: очима, вухами, язиком і розумом. Але, Вчителю, як тоді пояснити певні види злоби? Чи тут не йдеться про біснуватість? Такий Дора, наприклад?..».

«Такий Дора, як ти кажеш, щоб не согрішити супроти нікого в любові, і хай Бог тебе за це винагородить, чи така Марія, як ми всі думаємо, її першою після ясних і нелюб'язних натяків Юди, – це найповнішим чином одержимі сатаною, тому що у них влада сатани поширюється на три рівні людини. Ідеться про найбільш тиранізуючі і каверзні одержимості, від яких звільняються тільки ті, що все ще мало понижені у дусі, так що вони ще розуміють запрошення світла.

Дора не був похітливим, але він все ж не зумів прийти до Спасителя. її тому полягає різниця:

коли родичі лунатиків, німих, глухих чи сліпих внаслідок впливу сатани думають про те, щоб привести їх до мене, то для одержимого у дусі тільки дух може прагнути того, щоб шукати свободу. Тому їм прощається і вони звільняються. Тому цю їхня воля розпочала звільнення від одержимості сатаною.

Але тепер ходімо на спочинок. Маріє, ти знаєш, що значить бути одержимим, молися за всіх, що самі підставляють себе під владу ворога, коли грішать і спричиняють біль».

«Так, мій Вчителю, і то без неприязні!».

«Хай мир буде з усіма! Залишмо тут причину всієї дискусії. Темряву – у темряві ночі. Підемо і поспимо під взором ангелів»,

Він кладе летючу миту, що робить спроби полетіти, на лавку, а тоді іде з апостолами у верхню залу, а жінки і хатні прямують на перший поверх.

286. Йоан повторює проповідь Ісуса на Таворі

Всі піднімаються прохолодними коротшими стежками на височину, що веде до Назарету. Здається, цю схили галилейських пагорбів створені цього ранку, так дуже помила їх остання буря, п той час як роса зберігає їх іскристими і свіжими. Все блищить п першому промені сонця. Повітря таке прозоре, що видно всі деталі ближчих чи віддаленіших гір і довкруг витає радісна жвавість.

Як тільки вони досягнули височини, погляду відкривається кусок озера, що розкішно розкинулося у вранішньому світлі. Всі зачудовані ним, наслідуючи Ісуса. Але Марія Магдалина швидко відводить погляд від цієї точки і шукає чогось у протилежному напрямку, її очі спочивають на пасмах гір на північний і захід від місця, на якому вона знаходиться, і здасться, що інша знайшла те, цю шукала.

Сузана також тут і питає: «Що ти шукаєш?».

«Я хочу впізнати гору, на якій я зустріла Вчителя».

«Запитай Його проте».

«О, не варто заважати Йому. Він саме говорить із Юдою із Керіоту».

«Що за людина, цей Юда?» – шепоче Сузана. Вона не каже більш нічого, але решта розуміється сама собою».

«Та гора, мабуть, не на цій дорозі. Але я колись поведу тебе туди, Марто! Був початок дня, як цей, і там було багато-багато квітів... І багато людей... О Марто! І я наважилася показатися всім у гріховному одязі і з друзями... Ні, ти не повинна ображатися на слова Юди. Я їх заслужила. Я все заслужила. І в цьому терпінні полягає моє покаяння. Всі мені про те нагадують, всі мають право сказати мені правду; я маю мовчати. О, якби спершу подумав, перш ніж грішити! Хто тепер мене ображає – той мій найбільший друг, тому що він допомагає мені спокутувати».

«Але це не знищує його провину. Мати, чи твій Син справді задоволені цією людиною?».

«Він каже, що за нього слід багато молитися.».

Йоан покидає апостолів, щоб поспішити жінкам на допомогу і перевести їх через важке иісце, на якому сандалі ковзають, тим більше, що на шляху лежить і гладке каміння, як скалки червонястого сланцю, і ростуть тверді блискучі трави, що дуже обманливі для ноги, тому що на них слизько.

Зелот слідує його прикладу і, опершись на них, жінки долають небезпечне місце.

«Цей шлях дещо обтяжливий. Але він без пороху і безлюдний. А також він коротший», – каже Зелот.

«Я знаю його, Симоне. З племінниками я прийшла до цього сільця на половині височини, коли Ісуса прогнали з Назарету, – каже Марія, найсвятіша Мати, і зітхає.

«Але світ гарний звідсіля. Подивись там на Тавор і на Гермон, а на півночі гори Арбели, а 'гам, вдалині – великий Гермон. Шкода, що не видно моря, як із Тавору», – каже Йоан.

«Ти вже був наверху?».

«Так, із Вчителем».

«Йоан своєю любов'ю до безкінечного спричинив нам велику радість; тому цю Ісус там, вверху, говорив про Бога з таким захопленням, як ніколи раніше. А після того як ми вже стільки багато отримали, одержали ми ще й велике навернення. І ти його знаєш, Маріє. І це ще більше скріпить твій дух. Ми зустріли людину, що затверділа була у ненависті і яку мучило сумління. Ісус зробив із нього, я можу це сказати без нерішучості, великого учня. Як із тебе, Маріє. Тому що, подумай тільки, що я тобі кажу: ми, грішники, охоче віддаємося добру, тому що в нас самих ми відчуваємо потребу прощення», – каже Зелот.

«Це правда. Але ти дуже добрий, коли говориш: «Ми грішники». Ти був нещасним, а не грішником».

«Це ми всі, більше чи менше, і хто думає, що е ним у меншій мірі – перебуває у великій небезпеці стати ним, якщо вже ним не є. Всі ми є грішниками. Але найбільші грішники, що навертаються, є ті, які в доброму неодмінно хочуть бути такими, якими вони були у злому».

«Твоя розрада скріплює мене. Ти завжди був як батько для дітей Теофіла, ти...».

«І як батько, я радію бачити вас всіх трьома друзями Ісуса».

«Де ви зустріли учня, що був раніше великим грішником?».

“В Ендорі, Маріє. Симон хоче приписати моєму бажанню побачити море так багато хороших і добрих справ. Але якщо старий Йоан прийшов до Ісуса, то це сталося не через заслугу дурного Йоана. Це – заслуга Юди Симона», – каже, посміхаючись, син Заведея.

«Він його навернув?» - - питає із сумнівом Марта.

«Ні! Але він хотів піти в Ендор і...».

«Так, щоб побачити печеру провидиці... Він цілком своєрідна людина, цей Юда Симона... Його треба приймати таким, як він є. Ну так!.. А Йоан із Ендору провів нас до печери і потім залишився при нас. Але, мій сину, це завжди залишиться твоєю заслугою; без твого прагнення за безкінечним ми не обрали б цього шляху і в Юді Симона не прокинулося б бажання піти на ці своєрідні пошуки».

«Я б дуже хотіла знати, що Ісус скачав на Таворі... Як охоче я б знову побачила гору, на якій я познайомилася з Ним», – зітхає Магдалина.

«Це гора, на якій зараз здається, що запалилося сонце через маленький ставок, який збирає воду джерел і служить отарам. Ми були далеко вверху, там, де вершина стає широкою, як сідло, і наче хоче затримати хмари, щоб скерувати їх де-інде. Що стосується слів Ісуса, то я думаю, що Йоан може тобі їх повторити».

«О Симоне! Чи може хлопчина повторити слова Бога?».

«Хлопчина – ні. Але ти – так. Спробуй це. Щоб зробити послугу твоїм сестрам і мені також, котрий любить тебе».

Йоан цілком почервонів, коли починає повторювати слова Ісуса.

«Він скачав: «Погляньте на безмежну сторінку книги, на якій вітри пишуть слова «я вірю!». Подумайте про хаос космосу до того, як Творець упорядкував елементи і створив чудову гармонію, щоб подарувати людині землю ч усім, що па ній є, а небозводу Він дав зорі і планети. Цього всього спершу не було, ні як безформенного хаосу, ні як упорядкованого творіння.

Бог їх створив. Спочатку Він створив елементи, тому що вони потрібні, хоч деколи і здаються шкідливими. Не забувайте: навіть найменша крапелька роси має своє справжнє право на існування, так само як найменша надоїдлива комаха не є безпричинно на землі. І немає також пі одного велетенського гірського масиву, що вивергає зі свого нутра вогонь і потоки лапи, щоб тому не було доброї причини. Немає без причини смерчу і немає, щоб перейти від речей до людей, жодної події, жодної сльози, жодної радості, жодного народження, жодної смерті, жодної бездітності чи материнства, жодного довгорічного подружжя чи раннього вдівства, жодного нещастя внаслідок біди чи хвороби, так як і жодного надлишку багатства і здоров'я, що не мало б своєю основою добрі причини, навіть якщо це і видасться не так короткозорості і високомірності людини, яка тільки бачить і судить у тумані, як напівсліпий, внаслідок усіх недосконалостей. Але око Боже, безмежна Божа думка, бачить і знає! Таємниця жити без потрібних сумнівів, що тільки хвилюють і вичерпують та отруюють чемні дні, полягає в тому, щоб вірити, що Бог робить усе ч добрим мудрим наміром; що все, що Він робить, Він робить із любові, а не з дурним наміром мучити для того, щоб мучити.

Бог уже створив ангелів. І частина їх, яка не хотіла вірити, що міра величі, яку Бог призначив їм, є доброю, обурилась. Із помислами, зіпсованими браком довір'я до свого Господа, вони спробували піднятися на недосяжний трон Бога. Гармонійним причинам віруючих ангелів вони протиставили свої суперечливі неправомірні і мілкі думки, я песимізм, що є недоліком віри, зробив із них, духів світла – духів темряви.

Блаженно житимуть вічно ті, що у небі як і на землі основують всі свої думки на оптимізмі, повному світла. Ніколи вони повністю не зіб'ються із дороги, навіть якщо їхні діла

спіймають їх на брехні. Принаймні, воші не будуть грішити у всьому, цю стосується їхнього духа, який буде продовжувати вірити, надіятись і понад усе любити Бога, а також ближнього; тому у вічності вони залишаться в Бозі!

Рай уже був звільнений від цих високомірних песимістів, цю бачили погане і в сліпучих справах Божих, так як на землі песимісти бачать погане у відкритих і ясних вчинках людей і ховаються у вежу із слонової кості з думкою, що вони єдині досконалі. Вони самі засилають себе на темну галеру, шлях якої закінчується у темряві пекла, царства відречення. Тому що песимізм це також відречення!

Отож Бог сформував сотворене. І так як слід вірити і бачити розуміння славної таємниці нашого Єдиного і Триєдиного Буття, що спочатку було Слово, і що Слово було у Бога, і що Обоє були поєднані у досконалій любові, яку можуть вилітати тільки вони, що обоє є Богом і до тої о Одним, так само слід також, щоб бачити сотворене тим, чим воно є, бачити його очима віри, тому що в своєму бутті сотворене носить незгасимий відбиток Творця, так як Син має незгладимий відбиток Свого Батька. Так ми пізнаємо, що спочатку були небо і земля, а потім світло, яке можна порівняти з любов'ю. Тому що світло є радість, як є радістю любов. І світло є атмосферою раю. А безтілесне буття, яке є Бог, є світло і Отець всього світла, духовного, афективного, матеріального і спіритуального як на Небі, так і на землі.

Напочатку були небо і земля, і для них було дано світло, а через світло зроблені всі речі. І як у найвищому небі духи світла були відокремлені від духів, так і в сотвореному світло було відокремлене від темряви і так створені день і ніч; і настав перший день сотворення зі своїм ранком і своїм вечором, своїм полуднем і своєю північчю. І як усмішка Божа, світло повернулося після ночі, простягнулася рука Божа, його могутня воля над безформною і пустою землею, а потім над небом, на якому хвилювалися води, один з вільних елементів хаосу, і він захотів, щоб небозвід розділив невпорядковане блукання води між небом і землею розділовою лінією, утворив завісу перед райськими променями і був би перепоною проти високих вод, щоб киплячі метали і атоми не затопили б і те, що Бог з'єднав, не розділили б.

Порядок у небі був встановлений. І на землі став порядок через наказ, який Бог дав водам, що покривали землю. Так стало морс. Поглянь, он там воно. І над ним написано на небозводі: «Бог тут». Якими б не були розум окремої людини і її віра чи її невіра: перед цією сторінкою книги, на якій сяє іскра безконечної всесили Божої і через яку виявляється Його влада – тому цю ніяка людська влада і ніяка природна дія елементів, навіть у малому вимірі, не могли б спричинити подібне диво – вона мусить вірити.

І не тільки в силу Божу мусить вона вірити, а також – у любов Господню, що через море дає людині їжу і шляхи, цілющі солі, охолодження сонячних променів, простір для вітрів, насіння для земель, що віддалені одна від одної, голос бурям, щоб мала мураха, якою с людина у порівнянні з безкінечним, ночувала себе покликаною до батька і відчувала можливість піднятися до вищих видінь, до найвеличніших сфер.

Три речі у сотворенні найсильніше свідчать про Бога: світло, небозвід і море. Порядок зірок і метеорологічний порядок с рефлексом божественного порядку: світло міг створити тільки Бог, могутнє море – також тільки Бог. Після того, як Він його створив, схопити в міцні границі, тільки Він міг дати йому рух і голос, щоб воно не перекочувалося по землі як турбелентний елемент непорядку, який воно носить в собі.

Проникніть у таємницю світла, що ніколи не вичерпується. Піднесіть погляд до небозводу, на якому посміхаються зірки і планети. Погляньте додолу на море. Розгляньте його як те, чим воно є: не розділ, а мости між народами, які живуть на інших берегах, і хоч ми їх не бачимо і вони нам невідомі, та в їхнє існування ми повинні вірити вже тільки тому, що є це море. Бог не робить нічого непотрібного. Він не сотворив би цієї безмірності, якби вона не мала границь там, по ту сторону горизонту, який заважає нам побачити інші землі, населені іншими людьми, але які всі походять під одного Бога і які прийшли туди через течії й бурі, тому що Бог хотів заселити також інші місцевості і континенти. І це море носить у своїх припливах і відливах, у голосах його хвиль і течій далекі заклики. Це зв'язок, а не розділ. Пригнічення, що сповняє Йоана солодкою тугою, є залишком далеких братів. Чим більше дух стає володарем тіла, тим більше він є здатним чути і голоси душ, що поєднані з нами у роз'єднанні, так як гілки дерева, які ростуть із одного і того ж кореня, утворюючи єдність, навіть якщо одна одну і не можуть бачити через гілки, що лежать між ними. Спогляньте море очима світла. Ви побачите на його берегах країни за країнами, на його межах і всередині земель і земель, і звідусюди доноситься крик: «Прийдіть, принесіть нам світло, яке ви маєте! Принесіть нам життя, яке вам дано! Скажіть нашому серцю слово, яке ми не знаємо, але про яке ми чули, що воно є основою всесвіту: любов! Навчіть нас прочитати слово, яке ми читаємо на безкінечних сторінках небозводу і морів: Бог! Просвітіть нас, тому що ми відчуваємо, що є світло, яке істинніше зате, котре рожевить небо і вкриває перлами море. Дайте нашій темряві світло, яке вам дав Бог після того як сотворив його у своїй любові, яке Він хоч і дав вам, але для всіх, як Він дав його зорям, щоб вони розсіювали його понад землею. Ви – зорі! Ми – порох! Але сформуйте нас так, як створив Творець із пороху і землі, щоб людина її населила, молячись тепер і завжди, поки не прийде година, що не буде більше землі, а прийдешнє Царство. Царство Світла, Любові, Миру, так як сказав вам

животворний Бог, що так буде; тому, що і ми є дітьми цього Бога і прагнемо пізнати нашого Отця!

І ви новітні зуміти ходити вказаними шляхами: без страху і роздумів! Назустріч тим, що взивають і плачуть. Назустріч тим, які будуть спричинювати ваші страждання, оскільки вони відчувають Бога, але не уміють Йому молитися, але які будуть і вашою славою, так як ви будете тим більшими, чим більше любові ви зумієте подарувати, несучи істину людям, які на неї чекають».

Це сказав Ісус, але набагато краще, ніж сказав я. Але, принаймні, це Його думка». «Йоане, ти точно передав слова Вчителя. Ти тільки опустив те, що Він сказав про твою здатність осягнути Бої а і про твою великодушну жертвенність. Ти добрий, Йоане, найкращий з нас! Ми непомітно здолали шлях.

Це – Назарет із його пагорбами. Вчитель поглядає на нас і посміхається. Спробуймо наздогнати Його, щоб разом увійти в місто».

«Я дякую тобі, Йоане, – каже найблаженніша Діва. – Ти зробив Матері великий подарунок».

“Я приєднуюся. І бідній Марії ти відкрив необмежені горизонти...».

«Про що ви так довго розмовляли?» – питає Ісус їх, коли вони Його наздоганяють.

«Йоан повторив Твою проповідь на Таворі. Цілком точно. Це принесло нам велику радість».

«Я радий, що Мати його чула; вона, котра носить ім'я, якому не чуже море, і котра має любов широку, як море».

«Мій Сину, Ти маєш її як людина і це ще нічого у порівнянні з твоєю безконечною любов'ю як Божественного Слова. Мій добрий Ісусе!».

«Ходи побіч мене. Мамо! Як тоді, коли ми поверталися із Капи чи з Єрусалиму, коли я ще був дитиною і ти тримала мене за руку».

Вони дивляться один на одного поглядами, сповненими любові.

287. Ісус у Назареті

Першу зупинку в Назареті Ісус робить у домі Алфея. Саме коли Він хоче увійти в сад, зустрічає Марію Алфеєву, яка виходить із двома мідними глеками, щоб іти до джерела.

«Хай мир буде з тобою, Маріє!» – каже Ісус і обнімає родичку, яка, як завжди, сердечне цілує Його з радісним вигуком.

«Це справді буде день миру і радості, мій Ісусе, оскільки Ти прийшов. О, мої кохані сини! що за радість для вашої мами – бачити вас!» – і вона сердечне цілує обох своїх великих

синів, які стоять безпосередньо позаду Ісуса. «Ви залишитесь сьогодні у мене, чи не так? Я щойно розтопила ніч для хлібів і саме хотіла принести воду, щоб негайно розпочати пекти хліб».

«Мамо, ми принесемо тобі води», – кажуть сини і беруться за глеки.

«Які вони добрі! Чи не так, Ісусе?».

«Дуже добрі!” – підтверджує Ісус.

«Але вони і з Тобою добрі, чи не так? Тому що, якщо б вони Тебе любили менше, ніж мене, то і я б їх менше любила».

«Не турбуйся, Маріє. Вони для мене – чиста радість».

«Ти сам? Марія так раптово пішла... Я б була також пішла з нею, але з нею була жінка... Учениця?».

«Так, вона сестра Марти».

«О! Хвала Богові! Я так щиро молилася за неї! Де вона тепер?».

«Он там, іде з моєю Матір'ю, Мартою і Сузаною.».

Справді, жінки саме покачуються з-за повороту, в супроводі апостолів. Марія Алфеєва поспішає їм назустріч і вигукує: «Яка я щаслива бачити тебе як сестру! Я мала б називати тебе дочкою, тому що ти молода, а я стара. Але ти носиш ім'я, яке так дороге мені з того часу, як я дала його моїй Марії. Ходи, дорогенька! Ти, мабуть, втомлена... Але напевно і щаслива», – і вона цілує Магдалину та бере її за руку, щоб ще більше дати їй відчути, що любить її.

Свіжа краса Магдалиии засяяла ще більше поряд з відцвілою, але сердечно доброю красою Марії Алфеєвої.

«Сьогодні усі залишаться у мене. Я вас не підпущу», – і з глибоким, цілком мимовільним зітханням, у неї зривається зізнання: «Я завжди така самотня. Коли тут немає моєї своячки, я проводжу сумні самотні дії і».

«Твої сини відсутні?» – питає Марта.

Марія червоніє і зітхає: «Душею так. Все ще бути учнем – це об'єднує і розділяє... Але так як прийшла ти, Маріє, так і вони прийдуть», – і вона витирає сльозу. Вона глянула на Ісуса, Який співчутливо дивиться на неї, намагаючись посміхнутись, і питає: «Це довга історія, чи не так?».

«Так, Маріє, але ти доживеш до цього».

«Я на це сподіваюся... Після того як Симон... Але потім він дізнався інші речі... і знову похитнувся. Люби його, незважаючи на це, Ісусе!».

«Ти можеш у цьому суніватися?».

Розмовляючи, Марія готує чим відсвіжитися для паломників, глуха до запевнень усіх, цю вони нічого не потребують.

«Залишмо учениць з миром, – каже Ісус, – і ходімо в село».

“Ти вже ідеш геть? Можливо, прийдуть інші сини».

«Я залишуся ще увесь завтрашній день. А тому ми будемо разом. Тепер я іду відвідати друзів. Хай мир буде з вами, жінки! Всього найкращого, мамо!».

А Назарет уже хвилюється через прибуття Ісуса, а також через присутність Марії Магдалини. Один кидається до дому Марії Алфеєвої, інший – до дому Ісуса, щоб подивитися, а оскільки останній застають замкнутим, то всі течуть до Ісуса, що саме підходить до центру Назарета.

Місто все ще закрите супроти Вчителя. Частково з іронією, частково невірячи аж до відвертої ворожості, що проявляється у кусючих висловлюваннях, воно іде за ним услід із цікавості, але без любові до свою великого Сина, Якого вона не розуміє. Також із питань, спрямованих до Нього, витікає не любов, а невіра і насмішка. Але Він на це не зважає і відповідає лагідно й з любов'ю тим, які звертаються до Нього.

«Ти даєш всім, але Ти не відчуваєш зв'язку з батьківщиною, тому що їй Ти себе не даруєш».

«Я тут, щоб дати вам те, про що ви мене просите».

«Але Ти віддаєш перевагу тому, щоб бути не тут. Чи ми, можливо, більші грішники від інших».

«Немає ще такого великого грішника, якого б я хотів навернути. А ви не є гіршими від інших».

«Але Ти й не кажеш, що ми є кращими від інших. Добрий син завжди говорить, що його мати крапці від інших матерів, навіть якщо насправді це не так. Чи, може, Назарет є для Тебе мачухою?».

«Я не кажу нічого. Мовчання – правило любові щодо себе і до інших, коли, з одного боку, не можна сказати, що вони добрі, а з іншого і не хочеться брехати. Але моя похвала прозвучить відразу ж, як тільки ви прихилитеся до мого вчення».

«Отож ти хочеш, щоб Тебе подивляли?».

«Ні. Я тільки хочу, щоб і»і мене послухали і мені повірили на благо ваших душ».

«Тоді говори. Ми послухаємо Тебе».

«Скажіть мені, про що я маю вам говорити?».

Один чоловік віком від сорока до сорока п'яти років каже: «Я хотів би запросити Тебе до себе і просити Тебе роз'яснення».

«Я вже іду, Леві».

«Вони ідуть в синагогу, а народ протискується туди вслід за Вчителем і начальником синагоги.

Начальник бере сувій Письма і читає: «Він накачав дочці фараона прийти із міста Давида і увести її в дім, який він накачав збудувати для неї, тому що він скачав: «Моя дружина не сміє жити у домі Давида, Царя Ізраїля, тому що він був освячений, коли там зупинявся ковчег Господь». Глянь, я хочу зняти від Тебе, чи це був справедливий захід, чи ні. А свій присуд Ти повинен також обґрунтувати».

«Це, без сумніву, був правильний захід, цього вимагала пошана до дому Давида, тому що в ньому перебував ковчег Господній».

«Але хіба не вірно те, що вона була дружиною Соломона, цю давало дочці фараона право жити в домі Давида? Чи ж дружина не стає, згідно слова Адама, «кістю від кості» супруга, тілом від його тіла?». Якщо це так, то як вона могла оскверняти, якщо супруг сам не оскверняв?».

«В першій книзі Ездри читаємо: «Ви согрішили, одружившись із чужими жінками, і добавили цей гріх до багатьох інших Ізраїлю». І одну з причини ідолопоклонства Соломона слід шукати і цьому шлюбі з чужими жінками. Бог сказав: «Вони, чужі жінки, так дуже можуть зіпсувати ваші серця, що ви пристанете до богів». Наслідки нам відомі».

«Але хоч він і оженився на дочці фараона, він все ж не був зіпсованим, тому що його мудрість сказала йому, що попа не сміє залишатися в освяченому домі».

«Доброту Бога не можна прирівнювати до нашої. Людина не прощає раз вчинений гріх, хоч сама вона не вільна від гріхів. Бог не є невблаганним, коли гріх вчинено вперше, але Він не залишає грішника без покаяння, якщо той затятий у своєму гріху. Він не карає після першого випадку. Він спочатку говорить до серця. Але коли Його доброта не зумовлює навернення, але більшою мірою розглядається як слабкість, тоді на людину надає кара; тому що Бог не дозволяє насміхатися над собою. Кісті, від його кості і тіло від його тіла, дочка фараона заронила перші зерна зіпсуття у серце мудрого, а ви знаєте, що хвороба не починається раптово, якщо в крові один єдиний збудник, але лише тоді, коли кров зіпсована багатьма збудниками, котрі розмножилися із першого. Падіння людини у прірву починається завжди із, здавалося б, певнішої хвороби. А потім ухил від злого наростає. Більше не зважають на голос сумління і занехаюють свої обов'язки та послух супроти Бога, і поступово це приходить потім до великого гріха, у Соломона навіть до ідолопоклонства, а з цим – до сзихми, наслідки якої тривають і по сьогодні».

«Цим ти говориш, що святі речі потребують крайньої уважності і найвищої пошани?».

«Без сумніву».

«Тоді поясни мені наступне. Ти називаєш себе Словом Божим, чи не так?».

«Я є ним! Він послав мене на землю, щоб я приніс усім людям Благу Вість і відкупив їх від усіх гріхів».

«Якщо Ти є тим, що Ти кажеш, тоді Ти є більшим, ніж ковчег. Тому що не у величі, цю має троном ковчег, а у Тобі самому був би тоді Бог”.

«Ти це сказав, і це правда».

«То чому ж ти оскверняєш себе?».

«І ти привів мене сюди, щоб це мене запитати? Я співчуваю тобі і тим, від чийого імені ти уповноважений говорити. Я не потребував би виправдовувати себе, тому що це оправдання буде відкинуте вашою недоброзичливістю. Але я буду виправдовувати себе перед вами, цю закидаєте мені відсутність любові супроти вас і осквернення своєї власної особи. Слухайте! Я знаю, на що ви натякаєте. Але я відповім вам: «Ви помиляєтеся!». Гляньте, так як я відкриваю обійми умираючим, щоб повернути їх назад до життя, так відкриваю я обійми й істинно умираючим – грішникам, щоб привести їх до пічної о життя і оживити їх, коли вони уже розкладені, щоб вони ніколи більше не померли. Але я хочу розповісти вам притчу.

Один чоловік стає прокаженим через багато гріхів. Людське суспільство видаляє його зі своєї спільноти, і чоловік у своїй жахливій самотності споглядає свій стан і свої гріхи, котрі довели його до цього стану. Проходять довгі роки і хоч він цього уже й не чекав, він стає здоровим. Господі, виявив йому милосердя з огляду на його численні молитви і сльози. Що тепер робить цей чоловік! Може він повернутися додому, тому що Бог виявив йому милосердя? Ні! Він повинен стати перед священиком, який певний час прискіпливо спостерігатиме за ним і дозволить очистити його після першої жертви з двох горобців. І після одного чи в більшій мірі дворазового прання одежі зцілений знову повертається до священика з бездоганним ягням, вівцею, мукою й олією. Священик веде його до дверей храму. Цим самим чоловіка знову офіційно приймають у спільноту народу Ізраїля. Але скажіть мені: коли він перший раз іде до священика, чому він іде до нього?».

«Щоб бути очищеним перший раз, щоб він потім міг сповнити більше очищення, після якого він знову зможе бути прийнятим до святого народу».

«Це ви добре сказали! Отож він ще не повністю очищений?».

«Звичайно ні! Йому ще багато бра кує до цього, – як стосовно тіла, так і дуті».

«Як же він тоді може зважитися наблизитись першого разу до священика, коли він ще повністю нечистий, а потім навіть увійти у храм?».

«Тому що священик є необхідним засобом, щоб той знову був прийнятий серед живих».

«А чому він може наближатися до святилища?».

«Тому що Бог один може відпускати гріх і ми віримо, що за завісою возсідає у своїй величі Бог що звідти Він уділяє прощення».

«Отож тоді зцілений прокажений ще не є без гріха, коли він наближається до священика і до святилища?».

«Ні, звичайно ні!».

«Ви, люди із покрученими думками і нечистими серцями, чому ж ви тоді звинувачуєте мене, коли я підпускаю до себе яко священик і святилище прокажених у дусі? Чому ви мрієте двома мірами, коли судите? Так, жінка, що була загублена як Леві, котрий присутній тут із своєю новою душею і своїм новим завданням, і інші, котрі прийшли вже перед ними, тепер побіч мене. Це їм дозволено, тому що вони знову прийняті до народу Господнього. До мене їх привела Ііожа воля, тою Бога, Який дав мені владу судити і оправдовуватн, освячувати і воскрешати. Отож осквернення було б тільки тоді, якщо б у них тривало язичництво, як це було з дочкою фараона. Але тут немає профанації, тому що вони прийняли вчення, котре я несу світові, і через нього потрапили у милість Господа.

Ви, чоловіки Назарету, що ставите мені пастки, тому що вам здається неможливим, щоб у мені жили істинна мудрість і праведність Слова Отця, я кажу вам: «Наслідуйте грішників!». Істинно вони перевершили вас, тому що вони розуміють зуміти знайти істину. І я також скажу вам: «Не вдавайтесь до підступності, щоб мені суперечити». Не робіть цього! Просіть, і я дам вам те, що я даю кожному, хто приходить до мене, живого Слова. Прийміть мене як сина цієї вашої землі. Я не пам'ятаю вам жодної неприязні. Мої руки повні пестощів, а моє серце прагне того, щоб повчати і вдовольнити вас. Тому я готовий, якщо ви це дозволите, провести із вами суботу, щоб навчати вас нового закону».

Натовп не єдиний у своїх поглядах, але перевагу здобувають цікавість чи любов, і багато гукають: «Так, Так! Залишайся завтра тут! Ми будемо Тебе слухати!».

«Я буду молитися, щоб уночі спала кірка, що оточує ваші серця. Хай вся упередженість полишить вас, щоб ви стали вільними, щоб почути голос Божий: Я прийшов, щоб провістити Благу Вість всьому світові і я одухотворений бажанням, щоб перша місцевість, яка прийме це післанництво, було місто, в якому я виріс.

Хай мир буде з усіма вами!».

288. Субота в синагозі у Назареті

Знову в синагозі в Назареті, па цей раз в суботу. Ісус прочитав звинувачення проти Авімелеха і завершує словами: «Від нього повинно вийти полум'я і пожерти кипариси Ливану». Потім Він повертає збиток начальнику синагоги.

«Ти не хочеш прочитату решту? Це було б добре для кращою розуміння притчі», – каже начальник синагоги.

«В цьому нема потреби. Час Авімелеха далеко. Я застосую стару притчу до сьогоднішнього часу.

Слухайте, слухайте, всі люди Назарету.

Ви вже знаєте застосування притчі проти Анімелеха завдяки повчанням вашого начальника синагоги, котрого свої о часу навчав равин. І цей равин викладав текст таким чином і з такими ж висновками, як його попередники впродовж століть.

Від мене ви ночуєте інше застосування. І я прошу вас зрозуміти ваш розум і не бути як шнури, що бігають навколо колеса на криниці, допоки не зносяться, від колеса до води і від води до колеса не можуть робити нічого іншого.

Людина не с ні шнуром із конопель, ні механічним приладом. У людини с розум, який вона повинна використовувати співвідносно до потреб і ситуацій. Тому що коли і буква слова є вічною, то змінюються обставини. Жалюгідними є ті вчителі, які не роблять зусиль і не шукають задоволення, щоб у даний час навчитися нового, отож відшукати сучасний зміст, який завжди містять старі слова.

Вони схожі на відлуння, яке завжди тільки повторюватиме саме слово, десятки і ще раз десятки разів, не сказавши єдиного разу одного власного слова.

Дерева, тобто людство, яке розуміється під багатьма деревами і рослинами лісу, відчуває потребу, щоб хтось провадив їх, хто не тільки прийматиме всяку пошану і привілеї, але й також (а це набагато вагоміше) тягар авторитету, що означає відповідальність за щастя і нещастя своїх підданих; відповідальність супроти сусідніх народів, і, що набагато вагоміше, супроти Бога. Чому що корони і всі можливі соціальні ранги виникли на бажання людей, це правда, але вони і були допущені Богом, тим Богом, без згоди Якого не може здійснитися будь-яка людська влада. Обставина, яка пояснює немислимі і непередбачувані зникнення династій і втрату могутності, що здавалися вічними і недоторканими, але які, коли перейшли міру у покаранні чи випробуванні народів, якраз через Божий допуст були скинуті тими ж народами і скинуті так у піню, у порох, а деколи навіть у бруд жалюгідних клоак.

Я сказав: народи відчувають потребу вибрати собі когось, хто перейняв би на себе всю відповідальність супроти підлеглих, сусідніх народів і Бога.

Але якщо вже пуд історії жахливий і інтереси народів намарно намагаються його змінити, тому що події і нові народи ставлять його перед початковою правдою, то суд Божий ще жахливіший, тому що Бог не підлягає тиску із зовні, і не знає примх та змін у своїх присудах, як це дуже часто трапляється поміж людей, а ще менше він може у своєму присуді помилитися. А тому було б необхідно, щоб вибрані народів і творці історії діяли із

героїчною, властивою святим справедливістю, щоб не бути у прийдешніх століттях покритими ганьбою і покараними Богом у всій вічності.

Але повернімося до повчання Авімелеха.

Отож дерева хотіли вибрати собі царя і подалися до оливкового дерева. Але як священне і освячене для надприродніх цілей дерево, завдяки оливі, що горить перед Господом і відіграє важливу роль при сплаті десятини і жертвоприношеннях, яке дає свої соки для виготовлення священного бальзаму для помазання вівтарів, священиків і царів, оскільки така олива має чудодійну дію на людей або тіла хворих – це дерево відповідало: «Як я можу прогрішитися перед моїм святим і надприроднім покликанням і принизити себе до земних речей?». О, що за солодка відповідь оливкового дерева!

Чому її ніколи не вчаться і не практикують ті, яких Бог обрав для своєї святої місії, принаймні, ними, кажу я? Тому що таку відповіді, мала б по правді дати кожна людина на нашіптування сатани, тому що кожна людина є царем і дитиною Божою, обдарована душею, що робить її царствснним і божественним сином, покликаним до надприродних речей. Вона має душу, що є вівтарем і житлом. Вівтарем Божим і домом, у який сходить Отець Неба, щоб отримати від свого Сина і підлеглого любов та пошану. Кожна людина має душу, і оскільки кожна душа є вівтарем, вона робить з людини, що є ним, священика, хоронителя вівтаря. У книзі Левіт записано: «Священик не повинен заплямити себе».

А звідси, людина мала б обов'язок відповісти на спокуси сатани, тіла і світу: «Можу я перестати бути духовним і турбуватися матеріяльними і грішними речами?».

Після того дерева пішли до фігового дерева і запросили його попанувати над ними. Але фігове дерево відповіло: Як маю я відмовитися від своєї солодкості і своїх вишуканих плодів, щоб бути вашим царем?».

Багато звертаються до того, хто є солодким і приємним, щоб він був їхнім царем. Не тому, що вони цінують солодкість, а більшою мірою в надії, що через свою солодкість він буде царем-блазнем, при якому вони все зможуть робити і з яким вони собі будуть дозволяти різну вільність. Але солодкість не є слабкістю. Вона – любов. Праведна, розумна і незмінна! Не сплутуйте солодкість із слабкістю. Перша – доброчесність, друга – помилка. А оскільки вона є доброчесністю, то дає власникові прямоту сумління, що дозволяє йому протистояти впливам і спокусам людей, які намагаються підпорядкувати його своїм інтересам, котрі не є інтересами Бога; за всяку ціну він залишиться вірним своєму завданню.

Хто є лагідною серця, ніколи не реагуватиме гіркотою на образи інших. Вибачливо і посміхаючись, він завжди казатиме: «Брате, залиш мені моє солодке призначення. Я тут, щоб втішити тебе і допомогти тобі, але я не можу стати тим царем, як ти його собі уявляєш, тому що я прагну тільки одного царства для твоєї і моєї душі: духовного».

Дерева пішли до виноградної лози і просили її бути їхнім царем. Але виноградна лоза відповіла:

«Як я можу відмовитись від тою, щоб давати радість і силу, щоб могти поледарювати над вами?».

Царство завжди несе з собою внаслідок відповідальності і обтяження сумління турботи, тому що набагато рідкіснішим, ніж гарний діамант, е цар, який не грішить і не потребує докоряти собі. Влада спокуслива, допоки сяє із далечі як маяк, але коли до неї наблизитись, то видно, що вона – світлячок, а ніяка не зірка.

І далі, влада є лише силою, пов'язаною тисячами мотузок: через інтереси придворних, прибічників, особисті інтереси й інтереси родичів. Як багато царів присягають самим собі, коли їх освячує олива: «Я хочу бути позапартійним». Але вони ними все ж не є. Як могутнє дерево, яке не оберігається перших обіймів м'яких, ніжних ліан, тому що воно собі каже: «Вона така слабка, цю не може мені зашкодити», та йому навіть і подобається бути прикрашеним гірляндою і опікуватися нею: так майже завжди цар віддається в перші обійми інтересів якогось придворного, прибічника чи родича. І йому подобається бути великодушним опікуном. «Це ж тільки дрібниця», – каже він собі, коли йому і сумління голосно гукає: «Будь уважним!». І він думає, що не терпить шкоди ні у своїй владі, ні щодо свого доброго імені. І дерево так робить. Але приходить день, коли ліана, що підростала гілка за гілкою, виросла і зміцніла і жадібно висмоктує соки із стовбура і тягнеться до сонця, повністю обвивши могутній стовбур, піднявшись над ним, душить і вбиває його. А ліана була такою ніжною! А дерево ж було таким сильним!

І цареві так ведеться. Перший компроміс із своїм післанництвом, перше стискання плечима до голосу сумління, тому що похвали приємні, а коли тебе вважають за сподіваного захисника – це теж приємно. Але потім приходить мить, коли цар більше не править, а правлять інтереси інших, котрі полонити його, пов'язали його аж до удушшя і душать його, який тепер є слабшим, якщо він не поспішає померти.

І звичайна людина, що є завжди царем у своєму дусі, коли із гордості чи жадібності займає невисоку керівну посаду. Він губить свій духовний мир, який походить від її поєднання з Богом. Тому що сатана, світ і тіло можуть дати оманливу владу, але за рахунок духовної радості, що йде від поєднання з Богом. Радість і сила вбогих духом є заслуженими, якщо людина може сказати: «Як можу я це прийняти – стати царем у низьких речах, коли я через поєднання з вами втрачаю внутрішню силу і радість, і небо, і його істинну велич?».

Вони можуть також сказати, ці вбогі духом, які мають лише єдине прагнення – посісти Царство Небесне, і які зневажають будь-яке інше багатство, що не належить до цього царства:

«Чи повинні ми занедбати свою місію, яка полягає в тому, щоб ростити для людства соки сили і радості, для нашої сестри, яка живе у сухій пустелі тваринного і потребує нити, щоб не померти під спраги: її потрібно нагодувати соками життя, як дитину, котру позбавили годувальниці? Ми – годувальниці людства, що загубило Божу грудь і що блукає неплідним і хворим і яке б померло із відчаю, впало б у чорний скептицизм, якби не знайшло нас, котрі переконали б її з радісною турботливістю звільнених від усяких земних зв'язків в тому, що с життя, радість, свобода, мир. Ми не можемо заради жалюгідного інтересу відмовитися від цієї служби любові».

Після цього дерева вони пішли до тернового куща. Цеп їх не відіслав, але поставив суворі умови: «Якщо ви хочете мати мене царем, тоді підкоріться мені: якщо ви цього не хочете зробити після тої о, як вибрали мене, то я кожну колючку використаю для того, щоб вас мучити і я всіх вас варитиму вогнем, навіть кипариси Ливану».

Погляньте, це є царська влада, яку світ сприймає як справжню! Силу і жорстокість зіпсоване людство плутає з істинною царською владою, а лагідність і доброту розглядає як мудрість та слабосильну сентиментальність.

Людина підкоряється не доброму, але злому. Вона дозволяє останньому спокусити себе і в результаті є ним спалена.

Ось повчання Авімелеха.

Але я хочу запропонувати вам інше. Не щось далеке, але щось близьке, сучасне.

Тварини думали про те, щоб вибрати собі царя. І оскільки вони були підступні, то придумали вибрати такого, кого б вони не боялися через його силу чи твердість.

А тому вони підкинули леті і усіх кошачих. Вони не хотіли також і орла із пазурями, і жодного іншого хижого птаха. Вони не довіряли коневі через його швидкість, тому цю він би міг наздогнати їх і спостерігати за їхніми діями; а ще більше вони не довіряли ослу, терпіння якого вони хоч і знали, але й про його рантові напади люті та міцні копита вони знали також.. Вони боялися зробити царем мавпу, тому що вона була б задуже розумною і мстивою. Під тим приводом, цю змій запродався сатані, щоб спокусити людину, вони сказали, що не хочуть мати його за царя, незважаючи на багатство барви та елегантні рухи. *її* дійсності вони не хотіли рептилію, тому цю знали її мовчазне вистежування, силу її мускулів і жахливу дії її отрути. Мали вони вибрати бика чи ще якусь іншу тварину з гострими рогами за царя? «О жаль, сатана також їх мас». – казали вони, але думали: «Якщо одного дня ми захочемо спротивитись його наказам, тоді він знищить нас своїми рогами».

Вони роздумували і роздумували. Нарешті вони побачили жирне біле ягнятко, що весело гралося на зеленому лужку і тикалося своєю мордочкою у материнське вим'я. Воно не мало рогів, а мало очі, лагідні як квітневе небо. Воно було ніжним і простодушним. Воно

серед всього було найщасливішим. Щасливе від води струмочка, в яку занурювало свою рожеву мордочку, від квіточок, цю всі мали інший смак і були приємні як для зору, так і на смак; через густу траву, в яку воно могло лягти, коли було сите; через хмари, що здавалися іншими ягнятами, які пасуться на голубих луках і запрошують його погратися на луці, як вони це робили в небі; а насамперед за все через пестощі мами-вівці, що все ще дозволяє йому трохи поссати і вилизує його біле хутро рожевим язиком; через кошару, в якій було безпечно і яка захищала від вітрів, та через м'яке і пахуче сіно, в якому можна так гарно спати побіч матері-вівці.

«Його можна легко вдовольнити. Він не знає зброї і отрути. Він невинний. Зробімо його нашим царем!».

І так сталося. Тварини вихвалялися своїм царем, тому що він був гарним і добрим, ним подивляли сусідні народи і піддані любили його через його терпеливу лагідність.

Так пройшов деякий час, і з ягняти став баран, який сказав: «Тепер прийшов час, коли я дійсно правитиму. Тепер я повністю розумію своє завдання. Це була воля Божа, яка дозволила, щоб я був обраним царем. Вона підготувала мене до цього завдання і дала мені здатність управляти. А тому правильно, щоб я повністю використав свою владу вже тому, щоб не занехаяти дари Божі».

І оскільки баран побачив, що піддані грішать своїми вчинками проти законів справедливості, любові, доброти, чесності, благопристойності, послуху, пошани, мудрості тощо, він підняв свій голос, щоб їх застерегти.

Піддані сміялися з його лагідного мекання, яке не тривожило, як ричання лева чи свист орлів, коли вони кидаються на здобич, і не лякало, як шипіння змії чи гавкіт собак.

Ягня, яке стяло бараном, тепер не обмежилося меканням. Воно подалося до винних, щоб закликати їх до обов'язку. Але змія прослизнула між його копита. Орел піднявся в повітря і залишив барана ні з чим. Кініки насміхалися над ним і били його збоку своїми ланами та ще й погрожували: «Ти бачиш, що заховано в лані, що тебе тепер ліпне торкає? Пазурі!». Коні і всі скакові тварини стрибали навколо нього галоном і висміювали його. Сильні слони та інші товстошкірі кидали його хоботом і мордами туди-сюди, тоді як мавпи закидали його з дерев фруктами.

Ягнятко, цю стало бараном, занепокоїлось і сказало: „Я не хотів би використовувати ні свої роги, ні свою силу, тому що і я маю силу у своїй потилиці, яка служить мені засобом, щоб відкидати войовничі перепони. Я не хотів би їх використовувати, тому що віддаю перевагу любові і застереженню. Але якщо ви не схиляєтесь перед цією зброєю, тоді я застосую силу, тому що ви не виконуєте свого обов'язку супроти Бога і мене, а я не хочу занедбати свого обов'язку проти Бога і проти вас. Я для цього вибраний вами і Богом, щоб

привести вас до справедливості і до добра. І я не хочу, щоб панували право і справедливість, тобто порядок!».

Так він покарав рогами тільки легко, тому що він був добрим, вперту дворнягу, яка не хотіла перестати обтяжувати сусідів, а потім побіг зі своєю міцною потилицею до дверей стайні, в якій егоїстична і зажерлива свиня за рахунок інших нагромадила корм; врешті зірвав він додолу кущ відбірних ліан, який двоє похітливих мавп підшукали для своїх недозволених любощів.

«Цей цар став занадто могутнім. Він справді хоче керувати. Він хоче, щоб ми розумно жили. Але це нам не підходить. Ми повинні його скинути!» – так вони вирішили.

Але одна хитра мавпа порадила такс: «Ми повинні скинути його під приводом справедливою мотиву. Інакше ми справимо погане враження на сусідні народи, і Бог нас покарає. Тому давайте будемо стежити за кожним вчинком ягняти, що стало бараном, щоб принаймні могти оскаржити його нібито справедливо».

«Про це потурбуюся я», – сказала змія.

“І я», – сказала мавпа.

Одна прослизнула в траву, а інша продерлася на дерева, щоб ніколи не спускати очей з ягняти, що стало бараном, і кожного вечора, коли воно поверталося, щоб відпочити від трудів свого завдання і обдумати заходи та промови, якими вони хотіли побороти спротив Господеві і гріхи підлеглих, то вони збиралися, щоб вислухати звіт обох шпигунів і зрадників. Тому що вони ними справді були.

Змія сказала своєму цареві: «Я слідую за тобою, тому що люблю тебе і коли на тебе нападуть, я захищу тебе».

Мавпа сказала своєму царю: «Як дуже я подивляю тобі! Я хочу тобі допомогти. Глянь: звідси я бачу, що по той бік і рішать. Біжи!». Потім вона сказала своїм товаришам: «Сьогодні він брав участь у гостині грішників. Він так зробив, ніби він туди пішов, щоб їх навернути, але насправді він брав участь у їхній пиятиці».

А змія доповідала: «Він перейшов границі свого народу і наблизився до метеликів, великих мух і сонливих слимаків. Він – зрадник і гендлює із нечистими чужішими».

Так говорили вони за спиною невинного, думаючи, що він нічого про те не знає.

Але дух Господа, Який підготував його до такої місії, просвітив його також про таємну змову його підданих. Він міг би втекти в розчаруванні і проклясти їх. Але ягня, що мало лагідне і смиренне серце, любило. Воно мало їх любити. Воно мало ще більший гріх – бути готовим до будь-якої жертви і бажати витримати в своїй місії, люблячи і прощаючи, щоб виконати волю Божу.

О, які гріхи в очах людей! Непростимі гріхи! Постільки непростимі, що вони винесли йому присуд.

«Його варто убити, щоб ми звільнилися від його гноблення». 1 змія взялася убити його, тому що змія завжди є зрадником...

Але це вже інша наука. Від тебе, народе Назарету, залежить зрозуміти її. Із любові, яка пов'язує мене з тобою, я бажаю тобі, щоб ти, принаймні, залишився на теперішньому щаблі твоєї ворожої налаштованості і не пішов далі. Любов до землі, на якій я був дитиною, на якій я виріс в любові до нас і від нас, змушує мене скачати вам: не будьте налаштовані до мене ще більш вороже, не йдіть так далеко, щоб історія повинна була б написати: "З Назарету вийшли його зрадник і його несправедливі судді".

Всього доброю. Будьте справедливими у присуді і витривалими у добрій волі. Перше стосується вас усіх, мої любі земляки. Друге стосується тих із вас, цю не спутані нечестивими думками. Я іду... Хай мир буде з вами!".

Серед болісної тиші, перерваної двома чи трьома випадковими голосами, Ісус покидає синагогу Назарету, засмучений і з похиленою головою. Апостоли слідують за Ним. Останні у групі – сини Алфея. Їхні очі – зовсім не очі терплячої вівці... Вони суворо поглядають на ворожий натовп і Юда Тадей не зволікає стати перед своїм братом Симоном і скачати: „Я думав, що маю брата чеснішого і з твердішим характером".

Симон похилив і олову і мовчить. Але другий брат, підтриманий іншими жителями Назарету, каже: „Соромся так ображати свого старшого брата!".

„Ні, мені соромно за вас. За вас усіх. Не лише мачухою, а мачухою, що зовсім опустилася, є цей Назарет для Месії. Чому слухайте моє пророцтво: ви виплачете так багато сліз, що ними можна було б наповнити криницю, але води все ж не вистачить, щоб стерти в книгах історії істинну назву цього міста. Знаєте, як вона звучать? "Дурість"! Всього доброго".

Яків долучає до цього щиросердечний привіт і бажає їм світла мудрості. Потім вони виходять з Алфеєм Сари і двома юнаками; вони, якщо я не помиляюся, – обидва погоничі ослів, котрі були присутні при зустрічі із смертельно хворою Йоаною Хузи.

Натовп стоїть як зачарованнй і бурмоче: „Але звідки походить Його мудрість?".

"І як може Він творити свої чуда? Тому що Він творить чуда, вся Палестина про те говорить".

"Чи Він не син теслі Йосипа? Ми всі бачили Його в Назареті ча столярним верстатом, коли Він робив столи і ліжка, виготовляв колеса та замки. Він ніколи не ходив до школи, тільки мати була Його вчителькою!".

„І це було порушенням норм моралі для нашого батька", – каже Йосиф Алфея.

„Але твої брати також закінчили свою школу при Марії Йосифа".

„Ну так, мій тато був слабаком проти своєї жінки"... — додає Йосиф.

„І брат твого батька, чи не так?".

„І він також".

„Але чи Він справді є сином теслі?".

„Хіба ти цього не бачиш?".

„О, як багато людей схожі між собою? Я думав, що Він так говорить, але не є Ним".

„А де тоді Ісус, син Йосифа?".

„Чи ти думаєш, що Його мати не знає?".

„Тут Його брати і сестри і всі називають Його кузеном. Чи це, можливо, не так, ви двоє?".

Обидва старші сини Алфея ствердно кивають.

"Тоді Він або помішаний, або біснуватий, тому що те, що Він каже, не може іти від ремісника".

„Його не варто би слухати. Його так чвані промови – безумство або біснуватість".

Ісус зупинився на площі і чекає на Алфея Сари, який говорить з одним чоловіком. В цей час один із погоничів, що затримався був біля дверей синаноги, розповідає Йому про злослів'я, яке він там почув. „Це не повинно тебе засмучувати. Пророка, в загальному, не цінують у його батьківщині і його рідному місті. Людина така дурна, що думає, ніби пророк має бути позаземною істотою. Земляки і родичі знають і пам'ятають більше, ніж усі про людське походження свого земляка і родича. Але істина завжди перемагає! А тепер я вітаю тебе. Хай миру буде з тобою!".

„Я дякую Тобі, Вчителю, що Ти зцілив мою маму".

„Ти на це заслужив, тому що зміг повірити. Моя влада тут без потреби, тому що ніхто не вірить. Ходімо, друзі! Вирушаймо завтра зі сходом сонця".

289. Мати навчає Магдалину

“Де ми зупинимося, мій Господи?" – питає Яків Заведея, коли вони крокують долиною, облямованою двома пагорбами, які від підніжжя до вершини засаджені і зелені.

«Після Витанії у Галилеї. Але в гарячі години ми станемо перепочити на горі, що височіє над, Мерала. Отак твій брат матиме радість знову бачити море», – каже Ісус і посміхається. Потім Він додає: «Ми, чоловіки, могли б іти далі, але за нами ідуть учениці. Вони хоч і не скаржаться, але ми не сміємо втомлювати їх понад силу».

«Вони ніколи не скаржаться, це правда. Ми більше схильні до плачів», – погоджується Варфоломей.

А все ж вони набагато менше призвичаєні до такого життя, як ми...» – каже Петро.

«Можливо тому вони роблять це особливо охоче», – каже Тома.

«Ні, Томо! Вони роблять це охоче із любові. Повір мені, Марія, моя мати та інші жінки також, як Марія Алфеєва, Саломея і Сузанна ліпне неохоче полишили дім, щоб піти дорогами світу і серед людей. А Марта і Йоана, як тільки вони тут, роблять це неохоче, оскільки незвичні до зусиль; але їх спонукує любов. Що стосується Марії з Магдали, то тільки велика любов може дати їй силу переносити ці труднощі», – каже Ісус.

«Чому Ти наклав їх на неї, якщо Ти знаєш, що вони є для неї мукою? – питає Іскаріот. – Це недобре ні для неї, ні для нас».

«Ніщо інше, як тільки очевидний доказ, може переконати світ у її внутрішній зміні. Її відречення від минулого було і є досконалим».

«Це буде видно з часом. Ще рано, щоб так говорити. Якщо ти призвичаївся до якогось способу життя, то дуже важко від усього відмовитися. Дружні стосунки і туга знову приводять нас назад», – каже Іскаріот.

«Отож ти тужиш за твоїм ранішим життям?» – питає Матей.

«Я... ні! Я тільки так кажу. Я є я: людина, що любить Вчителя і... ну так, я маю в собі сили, які роблять мене здатним бути вірним моєму замислу. Але вона – жінка, і яка жінка! І навіть коли вона твердо вирішила, то все ж неприємно мати її при нас. Коли б нас зустрів один з равинів, священиків або великих фарисеїв, повір мені, було б неприємно вислуховувати їхні зауваження. Я вже червонію, коли тільки про це думаю!».

«Не супереч собі, Юдо! Якщо ти справді зламав усі мости в минуле, як ти стверджуєш, то чому тебе ображає, що ця бідна душа іде за нами, щоб завершити своє навернення до доброго?».

«Але з любові, Вчителю! І я роблю теж усе з любові, з любові до Тебе!».

Тоді удосконалюйся у цій любові! Любов, яка справді хоче бути такою, ніколи не повинна виключати іншу. Якщо хтось спроможний любити тільки одну людину, і ніяку іншу, то це доказує, що він не має істинної любові, навіть якщо його і любить людина, яку любить він. Досконала любов поширюється з потрібними ступенями на весь людський рід, на тварини і рослини, зірки і води: тому що хто її має, бачить усе в Бозі. Він любить Бога, як належиться, і любить усе в Бозі. Роздумуй, що виняткова любов часто є егоїзмом. А тому вчися досягнути ступеня любові, який і інших приєднає до твоєї любові».

«Так, Вчителю!».

Особа, про яку говорилось, іде в і руні жінок сюди побіч Марії, ні про цю не здогадуючись; вона не думає проте, що стала причиною таких розборів.

Досягли села Яфія, пройшли ним і залишили позаду, і жоден з жителів не показав прагнення послідувати за Вчителем чи зупинити Його. Вони ідуть далі. Апостоли занепокоєні байдужістю жителів; Ісус потребує їх заспокоїти.

Рівнина простягається на захід, а в її кіпці лежить інше селище, біля підніжжя іншої гори.

І це село (я чую, цю його називають Мераба) не виказує жодного зацікавлення. Тільки діти наближаються до апостолів, в той час як ті черпають воду біля одного будинку із криниці. Ісус приголублює дітей і питає, як їх звати. Діти питають, як звати Його; вони хочуть знати. Хто Він, куди іде, що робить. Також якийсь напівсліпий жебрак наближається до них і простягує руку за милостинею, яку він отримує.

Вони рушають знову. Піднімаються на пагорб, який закриває донину, в котру виливаються води струмків, що стали тепер водяними нитками, або ліпне камінням, висохлим на сонці. Але дорога добра. Спочатку вона веде через оливний город, потім через фруктовий сад, віття дерев якого переплелося й утворило зелений тунелі, над вулицею. Вони виходять на узвишшя, увінчане, якщо я не помиляюся, ясеневим ліском, що шелестить. Тим вони сіли, щоб відпочити і щось з'їсти. Разом з їжею і відпочинком вони насолоджуються чудовим видом. Панорама розкішна з гірським пасмом Кармелю зліва і там, де пасмо Кармелю в зеленому ланцюгу, якому притаманні всі відтінки зеленого, закінчується, блищить відкрите безкрає морс, що простягнулось, ніби шовкова тканина своєю поверхнею, що хвилюється легкими хвилями, на північ, щоб омити береги, які простягнулися від виступаючого у море Кармелю аж до Птоломеїта інших населених пунктів, аж поки не губляться у легкому тумані навпроти Сиро-Фінікії. На півдні передгір'я Кармелю море бачити не можна, оскільки пасмо, що є вищим, ніж пагорб, на якому вони знаходяться, закриває вид.

Так проводять вони години в тіні шелесту прозорого лісочка. Одні сплять, інші перемовляються тихо, ще хтось роздивляється довкруг. Йоан дещо віддаляється від товаришів і піднімається, наскільки лише можна вверх, щоб побачити ще більше. Ісус відійшов у гущавину, щоб молитися і споглядати. Жінки, зі свої о боку, подалися за завісу, яку створюють квітучі гілки жимолості, і відсвіжилися там біля маленького джерела. Воно стало маленькою тонкою ниткою, яка утворює на землі калюжу і якій не вдається перетворитися у струмок. Потім старші заснули, а Всеблаженніша Діва Марія, Марта і Сузана говорять про свої далекі домівки. Марія каже, що вона б охоче мала гарний квітучий букет, щоб прикрасити ним свій малий грот.

Марія, яка розпустила своє волосся, оскільки не могла більше витримуватн його ваги, збирає його знову і каже: «Я піду до Йоана, який тепер разом з Симоном, щоб споглядати з ними море». “Я піду з тобою», – каже Марія, Найсвятіша Матір.

Марта і Сузана зачитаються біля сплячих товаришок. Щоб підійти до обох апостолів, вони вони повинні пройти мимо гущавини, куди пішов Ісус, щоб молитися.

«Мій Син знаходить свій спокій у молитві», – каже тихо Марія.

Магдалина відповідає: «Я думаю, що Він змушений ізолюватися, щоб підтримати чудове самообладання, яке Він має і яке світ так тяжко випробовує. Знаєш, Мати, я зробила, що ти мені казала. Кожної ночі я підходжу на коротшу чи довшу хвилю, щоб у собі самій знову віднайти спокій, який порушується стількома речами. Після того я почуваюся набагато сильнішою».

«Спершу ти почуваєшся сильнішою. Пізніше ти почуватимешся блаженною. Повір мені, Маріє, як у радості, так і в болі, як у мирі, так і в боротьбі, наш дух має потребу певністю погрузитися в океан споглядання, щоб знову виправити те, що повалили світ і його перипетії, щоб зібрати нові сили, і сходити все вище. В Ізраїлі ми використовували і неправильно використовували усну молитву. Я не хочу тим сказати, що вона не мас вартості і що Бог її не хоче бачити, але я повинна сказати, що споглядання більш прислужиться духові; при ньому потрапляючи до справжньої молитви, тобто до любові, подивляючи досконалість Божу і роздумуючи над своєю власною низькістю і низькістю багатьох інших душ не щоб їх критикувати, але щоб їм поспівчувати і зрозуміти і щоб бути вдячним Богові, Який підняв нас, щоб ми не грішили, чи пробачив нам, щоб не залишати нас лежати долі. Тому що коли молитва справді повинна бути молитвою, це має бути любов. Інакше це тільки ворушіння губами, й якому душа участі не приймає».

«Але чи дозволено говорити з Богом, коли уста ще не чисті від стількох злих слів? У години зосередженості я роблю так, як ти мене навчила, мій найсолодший апостоле. Але я роблю насилля над моїм серцем, яке хотіло б сказати Богові: «Я люблю Тебе».

«Ні! Але чому ж?».

«Тому що я боюся вчинити святотатство, пропонуючи Йому своє серце...».

«Ні, моя дочко, це ти не повинна думати. Не роби цього! Твоє серце, передовсім, знову освячене прощенням Сина, і Отець не бачить нічого іншого окрім цього прощення. Навіть якщо б Ісус тобі ще не простив і ти у невідомій самотності, яка могла б бути матеріальною або моральною, закричала б до Бога: «Я люблю Тебе! Отче, прости мені мою нікчемність, тому що вона не подобається мені через болі, які спричинює!», то Отець простив би тобі від себе, повір мені, Маріє! Твій крик любові був би Йому приємним. Віддайся любові, не чини жодного насилля! Дай їй тільки зміцніти як палаючий вогонь. Вогонь знищує усе, що є

матеріальним, але він не руйнує жодної молекули повітря. Тому що повітря безтілесне. Вогонь очищує його від найменших пилинок, цю засіяли в нього вітри і роблять його легшими. Так любов робить із духом. Вона знищує матеріальне в людині ще швидше, якщо Бог це дозволяє, але вона й руйнує духа. Навпаки, вона помножує його живість і робить його чистим і мобільним для його сходження до Бога. Ти бачиш там Йоана! Він ще молодий, але він уже орел. Він найсильніший із усіх апостолів, тому що осягнув таємницю духовної міці, духовної освіти: любляче споглядання.

«Але він чистий. Я... він – хлопчина. Я...».

«Тоді поглянь на Золота. Він більше не юний. Він жив, боровся, ненавидів. Він відверто це визнає. Але він навчився споглядати. І він також, повір мені, уже далеко попереду. Ти бачиш, обоє взаємно шукають себе, тому що відчувають свою подібність. Вони досягли того самого віку у дусі і тим самим засобом – споглядальною молитвою! Через неї юнак став мужчиною у дусі, а вже похилого віку і втомлений чоловік повернувся до міцної зрілості. І ти знаєш іншого, який, не будучи апостолом, уже далеко попереду завдяки своїй природній схильності до споглядання, що стало для нього, відколи він став товаришем Ісуса, духовною необхідністю. Твій брат».

«Мій Лазар?.. О Мати! Ти знаєш так багато речей, тому що Бог їх тобі показує. Скажи мені, як поведеться зі мною Лазар при першій зустрічі? Раніше вій обурено мовчав. Але він робив це, тому що я не терпіла жодних докорів. Я була жахливою зі своїми братом і сестрою... Тепер я його розумію. Що скаже він мені тепер, знаючи, що сміє говорити? Я б хотіла полетіти до Лазаря, але я і боюся його. Раніше я йшла до нього і ніколи пам'ять про мою померлу маму і її сльози, пролиті нею через мене, і що ще знаходились на предметах, якими вона користувалася, не заважали мені. Мої; серце було цинічним, безсоромним і закритим до любого голосу, який не був «поганим». Але тепер я більше не у владі злого і тремчу... Що зробить мені Лазар?».

«Він відкриє тобі свої обійми і звернеться до тебе більше серцем, ніж устами: «Моя улюблена сестро!». Він вже так сформований у Бозі, що може діяти тільки таким чином. Не бійся! Він не скаже тобі жодної о слова про минуле. Він у Витанії, мені здається, я бачу його перед собою і дні чекання стали довгими для нього. Він чекає на тебе, щоб пригорнути тебе до свого серця, щоб наситити собою братню любов. Тобі потрібно тільки любити його, так як він тебе любить, і насолоджуватися блаженством бути народженою із того ж лона».

«Я б любила його, якби він і докоряв мені, тому що я це заслужила».

«Але він буде тебе тільки любити! Тільки це!».

«Вони підійшли до Йоана і Симона, які говорять про майбутні подорожі і шанобливо піднімаються, коли підходить Мати Господа».

«І ми теж прийшли, щоб хвалити Господа чи гарні діла Його творіння».

«Ти ще не бачила моря, Мати?»

«О, я його бачила. Під час шторму воно було тоді спокійнішим, ніж моє серце, і менш солоним, ніж мої сльози, коли я змушена була втікати вздовж узбережжя до Червоного моря з моєю дитиною на руках і страхом перед Іродом. Я бачила його і на зворотній дорозі. Але тоді це була весна на землі і в моєму серці. Весна повернення на батьківщину. І Ісус плескав у долоньки, щасливий бачити нові речі... Я і Йосиф також були щасливі, тому що доброта Господа в тисячу способів полегшила нам вигнання у Марарса.

Їхня бесіда триває далі, а моя здатність бачити у чути зникає.

290. До Вифлеєму у Галилеї

Уже вечір, коли вони приходять у Вифлеєм. Зрозуміло, що населені пункти з такою назвою призначені для того, щоб лежати на пагорбах і бути оточеними лісами й луками, на яких пасуться отари, що спускаються на ніч у кошари.

Рожеве повітря – слід щойно минувшого заходу сонця – сповнене передзвону дзвоників і мекання овець, до яких домішуються радісні вигуки дітей, що граються, і голоси матерів, які кличуть їх додому.

«Юдо Симона, пошукай із Симоном пристанище для нас і для жінок. Посередині села – заїжджий двір. Там ми знову зустрінемось з вами». І тоді як Юда і Зелот ідуть виконувати наказ Вчителя, Ісус звертається до Матері, кажучи: «Цього разу все для нас буде не так, як у іншому Вифлеємі. Ти знайдеш спочинок, моя Мамо. В цю пору року подорожують мало людей і не вийшло жодного цісарського указу».

«В цю пору року було б навіть приємно спати під відкритим небом на луках з пастухами між овечок», – і Марія посміхається до свого Ісуса і так само до цікавих пастухів, які пильно дивляться па неї. Вона посміхається таким чином, що один ч пастухів штовхає іншого ліктем і каже тихо: «Це може бути тільки Вона!». Тоді він мужньо виходить вперед і каже: «Я вітаю Тебе, Маріє, повна благодаті! Чи Господь з Тобою?».

Марія відповідає ч ще милішою посмішкою: «Он там Господь”, і Вона вкачує на Ісуса, Котрий відвернувся, щоб перемовитись із своїми кузенами і дати їм доручення розподілити пожертви між бідними, що наблизились до них, просячи. Мати торкається свого Сина, кажучи: «Мій Сину, ці пастухи шукають Тебе і впинали мене! Я не знаю як...».

«Напевне, тут мимо проходив Ісаак і залишив пахощі одкровення. Юнаки, підійдіть!».

Пастушок, загорілий хлопчик, віком десь від дванадцяти до чотирнадцяти років, міцної тілобудови, хоч і худий, з живими темними очима і темно-чорним волоссям, що розвівається,

закутаний у своє овече хутро, наближається із блаженною усмішкою, як заворожений, до Ісуса. Він – точна копія Предтечі:

«Хай мир буде з тобою, мій хлопче! Як ти розпізнав Марію?»

«Тому що тільки Мати Спасителя може мати таку посмішку і таке обличчя. Мені скачали:

«Обличчя – ангела, очі, як дві зорі, посмішка – миліша за поцілунок матері, солодка, як її ім'я – Марія, і така свята, що змогла нахилитися над новонародженим Богом!». Я побачив це в Ній і привітав Її, тому що я шукав Тебе. Ми шукали Тебе, Господи, але... я наважувався привітати Тебе».

«Хто тобі розповів про нас?»

«Ісаак з іншого Вифлеєму, він пообіцяв мені привести мене восени до Тебе».

«Чи Ісаак був тут?».

«Він все ще в цій місцевості, з багатьма учнями. Але до нас, пастухів, він говорив. І ми повірили його слову. Господи, дозволь і нам поклонитися Тобі, як зробили це пастухи тієї ночі». І, опускаючись на коліна у порох дороги, він кличе інших пастухів, які зупинили свої отари біля міської брами (так званої брами, тому що це місто не обнесене муром), там, де Ісус чекав жінок. щоб піти з ними в село.

Пастушок гукає: «Батьку, брати, друзі! Ми знайшли Господа. Ходіть, щоб поклонитися Йому!».

Пастухи поспішають сюди, щоб наблизитись ч отарою до Ісуса і просити Його не йти до інших, але піти з їхніми друзями у їхній бідний дім, який недалеко звідси. «Це простора кошара. – пояснюють вони, – тому що Бог охороняє нас; там є приміщення і відсіди з пастушим світом. Кімнатки – для Матері і її сестер, тому що це жінки. І для тебе також є ще кімнати. Інші могли б спати разом з нами у відсіках на сіні».

«Я буду з вами. Це буде для мене приємнішим місцем відпочинку, ніж коли б я спав у королівській залі. Але спочатку давайте сповістимо Юду і Симона».

«Про це я потурбуюся. Вчителю», – каже Петро і відходить із Яковом Заведея.

Вони сідають на краю дороги, щоб діждатися повернення чотирьох апостолів.

Пастухи поглядають на Ісуса, так наче Він вже був би Богом у Його величі: молодші справді блаженні і здається, наче вони хочуть цілком точно запам'ятати Ісуса і Марію у своїй душі. Марія нахилилась над кількома ягнятами, щоб їх погладити, тому цю вони наблизились до її колін і, мекаючи, за торкнули її своїми мордочками.

«У домі Єлизавети, моєї родички, була овечка, що завжди облизувала мені коси, як тільки мене бачила. Я назвала її «другом», тому що вона справді була як друг, як дитина, і як

тільки вона могла. то бігла до мене. Осі, ця тут дуже мені її нагадує, зі своїми очима річного кольору. Не вбивайте її! І інша також могла жити, тому що мене любила».

«Це вівці, Пані, і ми хотіли її продати через різний колір очей і тому я думав, що вона одним бачить менше. Але ми її залишимо, якщо ти хочеш».

«О так! Я б хотіла, щоб взагалі жодної вівці не вбивали. Вони такі невинні і мають дитячий голос, який кличе маму. Мені здається, наче вбивають дитину, коли ріжуть одну з них.

«Але, Пані, якщо залишити жити всіх овець, тоді на землі не залишилося б місця для нас». –каже старший пастух.

«Я це знаю. Але я думаю про їхній біль і про біль мам-овець. Вони плачуть, коли у них забирають дітей. Вони здаються матерями, як і ми. І я не можу дивитися, як хто-небудь страждає, але особливо я страждаю тоді, коли бачу, як страждає матір. Це біль, відмінний від будь-якою іншого, тому що нам він роздирає не тільки серце і голову через удар, який наносить нам смерть дитини, але і нутро. Ми, матері, залишаємося поєднані з дитиною завжди. І це роздирає нас, коли у нас їх віднімають». Марія більше не посміхається, але сльози блищать у її голубих очах і вона поглядає на свого Ісуса, Який слухає і дивиться на неї. Вона кладе руку на Його плече, наче боїться, цю його відірвуть від неї.

По запорошеній дорозі наближається група озброєних: шість чоловіків, яких супроводжують люди, що кричать. Пастухи подивилися і тихо перемовляються. Потім вони глянули на Марію й Ісуса, і найстарший пастух каже: «Це добре, що сьогодні ввечері Ти не увійдеш у Вифлеєм».

«Чому?».

«Ці люди, які щойно прийшли в місто, хочуть відняти в однієї матері сина».

«О! Але чому?».

«Щоб його вбити».

«О! Ні! Що він зробив?».

Ісус також питає, і апостоли підійшли ближче, щоб послухати.

«На гірській стежині знайшли мертвим багатого Йоеля. Він повертався із Сикамінону і мав з собою багато грошей. Але це не могли бути злодії, тому що гроші були біля нього. Слуга, який його супроводжував, каже, що пан йому наказав бігти вперед, щоб повідомити про своє повернення. По дорозі від місця, де сталося вбивство, він зустрів тільки юнака, якого мають убити. Двоє із села присягаються, що бачили, як він напав на Йоеля. Тепер родичі вбитою вимагають смерті убивці, якщо він убивця...».

«Ти в це не віриш?».

«Це здається мені не зовсім можливим. Юнак заледве старший від хлопчини. Він добрий і живе з матір'ю, у якої він – єдина дитина; вона – вдова, свята вдова. Він не без засобів. Він не думає про жінок. Він не вступає в суперечки. Він також не дурний на голову. То чому він мав убивати?».

«Можливо, у нього є вороги?».

«У кого? У вбитого Йоеля чи Авеля, обвинуваченого?».

«Обвинуваченого».

«Ах! П,ього я не знаю... цього я не знаю...».

«Будь відвертим, чоловіче!».

«Господи, я щось, думаю, а Ісаак нам сказав, що про ближнього не слід погано думати».

«Але слід мати мужність говорити, щоб врятувати невинного»!».

«Якщо я заговорю, чи я буду правий, чи неправий, тоді я змушений буду звідси утікати, тому що Азер і Яків дуже могутні».

«Говори без страху, ти не змушеиий будеш утікати».

«Господи, мати Авеля молода, гарна і розумна. Азер дурний, і Яків також... Першому подобається вдова, а другому... все село знає, що другий заскакує у подружнє ліжко Йоеля. Я думаю, що...».

«Я розумію. Ходімо, друзі! Ви, жінки, залишайтеся тут з пастухами. Ми скоро повернемося».

«Ні, Сину, я піду з Тобою!».

Ісус поспішає в місто. Пастухи в замішані залишаються, але потім передають отари наймолодшим, які залишаються з жінками, за винятком Марії і Марії Алфеєвої, і йдуть слідом за Ісусом та групою апостолів.

У третьому провулку, який перетинає головну дорогу Вифлеєму, вони зустрічають Іскаріота, Симона, Петра і Якова, які йдуть їм назустріч, жестикулюючи і кричачи.

«Що за злочин. Вчителю! Що за злочин! Що за біда!» – каже Петро, ламаючи руки.

«Сина силою віднімають в матері, щоб його вбити; вона захищає його як гієна. Але що таке жінка проти озброєних»,–додає Симон Зелот.

«Вона кровоточить уже багато років».

«Розбили двері, тому що вона забарикадувалась у домі», – завершує Яків Заведея.

«Я Піду До неї!».

„О так! Ти один можеш її втішити».

Вони повертаються направо, потім наліво і підходять до центру міста. У вже видно шумну колотнечу навколо дому Авеля і чути роздираючі серце плачі жінки, які звучать нелюдськи, дико, і водночас викликають співчуття.

Ісус прискорює кроки і виходять на малу площу, розширений поворот дороги, де колотнеча досягла свого апогею.

Жінка все ще не піддає озброєним чоловікам свого сина, чіпляється однією рукою, як залізними кліщами, за рештки вибитих дверей, а другою – за пояс сина. Коли хтось намагається відірвати її від нього, тоді вона дико кусається, не звертаючи уваги на удари, що сиплються на неї, чи смикання за волосся, коли її голова відтягнута назад; а коли вона не кусає – тоді кричить: “Відпустіть його! Ви вбивці! Ви обманщики! Ви нечисті! Ви клятвопереступники!».

А юнак, якого охоронці схопили за плечі і тягнуть чи руки, з рочпачливим обличчям обертається і кричить: ..Мамо! Мамо! Чому я мушу померти, якщо я нічого не зробив?».

Це гарний юнак, високого зросту, стрункий, ч темними лагідними очима і чорним, злегка кучерявим волоссям. Роздерта одіж виявляє струнке юначе тіло, майже тіло дитини...

Ісус при допомозі своїх супутників прокладає собі шлях через щільний натовп і наближається до гідної жалю групи саме в момент, коли вичерпану жінку, яку відірвали від дверей, потягнули по кам'янистій вулиці як прив'язаний до тіла сина мішок. Але лише кілька метрів. Дикий молодик відриває руку матері від пояса сина і жінка надає, б'ється обличчям до землі і кровоточить ще більше, ніж дотепер. Але тут же випрямляється на колінах і простягає руки, в той час як сина віднесли так швидко геть, як це дозволив натовп, котрий дуже неохоче дає місце. Він звільняє свою ліву руку і розмахує неї, обернувшись і кричачи: «Мамо! Прощавай! Пам'ятай, принаймні, ти про те, що я невинний!».

Жінка дивиться на нього, наче безумна, а тоді, непритомна, надає додолу. Ісус стає перед групою озброєних: «Зупиніться на мить. Я накачую вам це!». І Його вигляд не допускає ніякого заперечення.

«Хто Ти?» – питає з викликом один громадянин, що знаходиться у групі: «Ми Тебе не знаємо. Відступи її сторону і дай нам пройти, щоб його можна було вбити ще до настання ночі».

«Я – Учитель. Найбільший. Іменем Ягве, зупиніться, або він поразить вас». Але здається, що Він сам кидає блискавки. Хто є свідком проти нього?».

«Я, цей і отой – ми свідки», – відповідає той, хто говорив спершу.

«Ваше свідчення недійсне, оскільки воно – фальшиве».

«Як Ти можеш це казати? Ми готові заприсягтися в цьому».

«Ваша присяга – гріх!».

«Ми і рішимо? Ми?».

«Ви! Тому що ви сповнені похоті, тому що вас живить ненависть, тому цю ви жадібні багатства, тому що ви вбивці; так, ви є ще й клятвопереступниками!.. Ви продалися нечистоті. Ви здатні на будь-який злочин».

«Стережися, як Ти говориш! Я – Азер...».

«А я – Ісус!».

«Ти – не звідси. Ти – ні священик, ні суддя. Ти – піню, тільки чужинець».

«Так, я – чужинець, тому що світ – не моє царство, але я є Суддя і Я священик. Не тільки цієї малої області Ізраїлю, але всього Ізраїлю і всього світу!».

„Ходімо, ходімо! Ми маємо тут справу із несповна розумним», – каже інший свідок і дає Ісусові стусана, щоб відсунути Мого вбік.

«Ти більше не зробиш кроку», – прогримів Ісус, дивлячись на нього своїм чудодійним поглядом, який змітає і паралізує, так само як може дарувати життя і радість, коли Він захоче. „Ти більше не зробиш і кроку. Ти не віриш у те, що я кажу? Ну, тоді поглянь сюди. Тут нема ні пороху, ні події храму, не написано чорнилом жодних слів, щоб зробити воду гіркою для суду за ревнощі і подружню зраду. Але тут – Я. І Я вершу суд».

Голос Ісуса – як звук сурми, такий він проникливий.

Натовп тиснеться, щоб побачити. Залишилися тільки Марія, Найсвятіша Матір і Марія Алфеєва, щоб бути побіч непритомної.

«Я вершитиму суд таким чином: дайте мені трохи пороху з дороги і краплину води у глечики. А поки мені це подають, повинні ви, обвинувачувачі і ти, обвинувачений, мені відповісти. Ти невинний, мін сину? Скажи це відверто тому, хто с твоїм Спасителем!».

«Я невинний, Господи!».

«Азере, ти можеш заприсягтися, що ти сказав тільки правду?».

«Я присягаюся. У мене немає підстав брехати. Я присягаюся перед вівтарем. Хан з неба спаде полум'я і спалить мене, коли я каже неправду!».

«Якове, ти можеш присягнутися, що ти відвертий в оскарженні і не маєш жодних таємних причин, які спонукають тебе до брехні?».

«Я присягаюся перед Богом! Тільки любов до вбитого друга спонукає мене говорити. З цим я взагалі не маю нічого особистого».

“А ти, слуго, ти можеш присягнути, що скачав правду?».

«Тисячу разів я можу це присягнути, якщо це потрібно. Мій пан, мій бідний пан». І він ховає свої сльози, підносячи до обличчя плащ.

“Ну добре! Тут – вода, а тут – порох. А слово таке: Ти, святий Отче, всемогутній Боже. верши суд правди через мене, щоб уділити невинному і його матері, котра перебуває в

розпачі, життя і честь, а відповідне покарання зустріло того, хто не є невинним. І заради милості, яку я маю у твоїх очах, покарай тих, котрі згрішили, не вогнем чи смертю, а довгим часом покути».

Він говорить ці слова і кладе руки на глечик, як це робить священик на Святій Літургії для жертвоприношення. Потім Він занурює праву руку у глечик і оббризкує рукою, по якій стікає вода чотирьох підсудних і дає винити ковток води. Спочатку юнакові, а потім – трьом іншим.

Після цього він схрещує руки на грудях і дивиться на них. І люди також дивляться. Через якусь мить підноситься крик; натовп кидається обличчям до землі. Тепер дивляться один на одного і четверо, що стояли вряд, і також кричать. Юнак – від здивування, інші – від жаху, тому що вони бачать, як їхні обличчя вкриті проказою, тоді як юнак залишився чистим.

Слуга кидається в ноги Ісусові, Який відступив як усі, з солдатами включно. Він подається назад, беручи юнака Авеля за руку, щоб той не став нечистим від трьох прокажених, а слуга кричить: “Ні, ні! Прощення! Я прокажений! Вони мені заплатили, щоб я затримав свого пана до вечора, щоб могти вбити його на безлюдному шляху. Вони дали мені вказівку зняти у мула підкови. Вони допровадили мене до брехні і наказали мені сказати, ідо я пішов наперед. Замість цього я їм допомагав його убити. І я скажу вам, чому вони це зробили. Тому що Йоель помітив, що Яків любить його молоду дружину, а Азер хотів мати маму ось цього тут, яка йому відмовила. Вони домовились позбутися заодно Йоеля і Авеля і потішитись жінкою. Тепер я це сказав. Візьми у мене проказу, візьми її у мене. Авелю, ти добрий, проси за мене!».

«Ти підеш до твоєї матері, щоб вона, приходячи до тями, побачила твоє обличчя і повернулася до спокійного життя. Л ви! До вас я змушений сказати: вам повинно статися те, що ви зробили. Це була б людська справедливість. Але я передаю вас надлюдській карі. Проказа, якою ви зараз уражені, захистить вас від тою, що вас повинні схопити і вбити, як ви цього заслужили. Народ Вифлеєму, відступи назад, як води моря, щоб пропустити ось цих тут до покарання на галерах. Жахливій галері! Жахливішій, ніж швидка смерть! І це є Боже милосердя, яке дає вам можливість виправитися, якщо ви цього захочете. Ідіть!».

Натовп тісниться до стін, щоб звільнити середину дороги, і троє, покриті проказою, наче вони вже роками хворі, ідуть один за одним до гір... У тишині вечора, що спав на землю і змусив замовкнути всіх птахів та чотириногих, чути тільки їхні жалібні плачі.

«Почистіть дорогу великою кількістю води після того, як розкладете там вогонь! А ви, солдати, ідіть і повідомте, що суд звершений за досконалим юдейським законом».

Ісус прямує туди, де Його Мати і Марія Клеопатра турбуються жінкою, яка дуже повільно приходить до свідомості, а в той час син гладить і цілує холодні, як лід, руки. Але обійняті страхом люди Вифлеєму просять: «Промов до нас, о Господи! Ти справді могутній. Ти напевне Той, про Якого говорив чоловік, який тут проходив і проповідував Месію».

«Я промовлятиму сьогодні ввечері біля кошар пастухів. Тепер я хочу скріпити матір!».

Він іде до жінки, яка повільно приходить до себе па колінах Марії Алфеєвої і дивиться па сповнене любов'ю обличчя Марії, що посміхається до неї; вона не знаходить себе, аж поки її погляд надає на темну голову сина, який схилився над її тремтячими руками. Вона питає:

«Чи і я померла? Це чистилище?».

«Ні, жінко, це – земля. Тут є твій син, врятований від смерті. А це – Ісус, мін Син, Спаситель!».

Жінка тут же слухається цілком людського імпульсу. Вона збирає всі свої сили і хапає нахилену голову свого сина, якого вона бачила живим і здоровим. Тоді вона міцно цілує його і плаче, і сміється, і згадує усі пестливі імена з дитинства, щоб висловити свою радість.

«Так, мамо, так. Але тепер дивись не на мене, глянь на нього. Він врятував мене. Хвали Господа!».

Жінка, все ще дуже ослаблена, щоб підвестися або стати на коліна, простягає свої руки, які все що тремтять і кровоточать, і хапає руку Ісуса, щоб вкрити її сльозами та поцілунками.

Ісус кладе свою ліву руку їй на голову і каже: «Будь щасливою! В мирі! І залишайся завжди доброю, і ти також. Авелю».

«Ні, мій Господи. Моє життя і життя мого сина належать Тобі, тому що Ти нас врятував. Дозволь йому піти з учнями, як він завжди бажав, відколи вони побували тут. Я даю Тобі його з великою радістю і прошу Тебе тільки: дозволь мені піти за ним, щоб прислуговувати слугам Божим».

«А твій дім?»

«О Господи! Чи може хтось, хто воскрес із смерті, мати що прив'язаності, які він мав перед смертю? Мірта уникла смерті і пекла також завдяки Тобі! В цій місцевості я могла б дійти до того, що ненавиділа б тих, хто мучив мене і мого сина. А Ти проповідуєш любов! Я це знаю! Отож дозволь бідній Мірті любити єдиного, хто заслуговує на любов. Його місію, Його слуг. Зараз я ще вичерпана і не могла б іти за Тобою. Але як тільки я буду здатна до цього, дозволь це мені, Господи! Я буду у Твоєму супроводі при моєму Авелі...».

“Ти підеш за твоїм сином і мною. Будь щасливою! Тепер будь у мирі! В моєму мирі! прощавай».

В той час як жінка, підтримувана її сином і кількома милосердними людьми, повертається у свій дім, Ісус з пастухами, апостолами. Матір'ю і Марією Алфеєвою покидає соло і прямує до кошари вкінці дороги, що веде в поля...

...Запалено велике вогнище, щоб трохи освітити зібрання. Сидячи на луках півколом, багато людей чекають, що Ісус почне промовляти. Вони говорять про події дня. І Авель присутній, його вітають багато хто, тому що, як вони кажуть, вірили в його невинність.

«Але ви були готові мене вбити! Також ти, хоч в ту саму годину, коли був вбитий Йоель, ти вітався зі мною на дверях дому», – каже юнак і додає: «Все ж я прощаю тобі в імені Ісуса».

Осі, іде Ісус до них від кошари. Високий на зріст, одягнутий у біле, оточений апостолами. За Ним слідують пастухи і жінки.

«Хай мир буде зі всіма вами!».

Коли наш прихід послужив для тої о, щоб встановити Царство Боже серед вас – хай буде хвала Господові! Коли наш прихід послужив для того, щоб вийшла на світло невинність – хай буде хвала Господові! Коли ми прийшли саме вчасно, щоб перешкодити злочину і водночас дати трьом винним можливість поправитися – хвала хай буде Господові!

Серед усіх подій дня, про які давайте розважимо в час, коли заходить ніч, щоб огорнути темрявою радість двох сердець і каяття трьох інших і покрити покривалом сльози радості перших і гіркі сльози інших: серед усіх цих подій є одне, що покачує нам, що нічого в законі Божому не є непотрібним.

Даний Богом чакон згідно букви відомий в Ізраїлі. Але насправді його не виконують. Закон тут, його аналізують, перевіряють і ділять на частини, поки по вбивають болючими каверзами. Він тут! Але як муміфікований трун він не має життя, немає дихання і обігу крові, хоча зовні видається сплячим нерухомим тілом. У дуже-дуже багатьох серцях немає Закону життя, дихання, крові. На мумію можна сісти, як на стільчик. На мумію можна покласти предмети, тому що немає життя. Так дуже багато хто робить із Закону стільчик, дошку для складання речей, місце для свого сміття. Вони впевнені, що він не вплине на їхню свідомість, тому що він же мертвий.

Я міг би порівняти велику частину Ізраїлю із окам'янілими лісами, які можна бачити розсіяними в долині Нілу чи в єгипетській пустелі. Колись це були ліси, ліси живих рослин. Їх живили соки, вони шелестіли на сонці, мали гарне листя і квіти і були обтяжені плодами. Із місцевості, де росли, вони робили маленький земний рай, який цінували люди і тварини і який дозволяв у безнадійній сухості пустелі забувати палючу спрагу, викликану проникненням пороху з гарячого піску у горло. Вони давали змогу забути палюче сонце, яке за короткий час звільняє від тіла падаль, робить окам'янілою, розчиняє на порох і полірує

кості, наче вони виготовлені дуже вправним робітником. Вони давали змогу про все забути у їхній зеленій шелестячій тіні, багатій на воду і фрукти, які підживляли, втішали і давали наснагу.

Але потім щось стялося через незрозумілу, невиліковну причину. Вони стали як зачаровані. Вони не тільки висохли і відмерли, але й не можуть бути використані як інше дерево – для вогню, щоб освітити ніч, тримати на віддалі дикі тварини і відганяти вологість ночі від паломників, які е далеко від батьківщини. Вони стали каменем, каменем; здається ніби кремнезем ґрунту якимось чудодійним способом проник через корені в стовбур, у гілляки і гілки. Вітри зробили потім найніжніші гілки схожими на алебастр, що є одночасно твердим і м'яким. Але найсильніші гілляки залишилися там на своїх важких стовбурах, щоб вводити в оману втомлені каравани, які у сліпучому сонячному світлі або у примарному сяйві місяця бачать, як вимальовуються тіні стовбурів на височинах чи в глибині здебільшого безводних долин. У своєму прагненні знайти пристановище, освіжитися, знайти воду і солодкі фрукти, вони наштовхуються із своїми засліпленими гарячим сонцем і білим піском очима на ці фантастичні гаї. Істинно, фантастичний облудний обман живих тіл.

Я їх бачив. Вони запам'яталися мені, хоч я ще був малою дитиною, як одна з найбезутішніших речей землі. Так вони мені видавалися, поки я їх не торкнувся, не зважив і не виміряв – повністю сумні речі землі; сумні, тому цю вони мертві, безтілесні речі, тобто мертві доброчесності і мертві душі, спершу померлих в душі, тоді як душа вбила себе сама.

В Ізраїлі є Закон. Але він, як закам'янілі дерева в пустелі, став кремнеземом і мертвим. Предмет омани. Предмет, який сам себе руйнує замість того, щоб служити. Предмет, що шкодить, тому що створює фантоми, які відволікають від справжніх оаз і через які помирають від спраги, голоду і розчарування. Смерті,, що тягне до смерті інших! Яка допроваджує інших до смерті, як це можна прочитати у певних байках язичницьких міфів.

Ви мали сьогодні приклад того, чим є окам'янілий Закон у душі, яка стала каменем. Він є гріхом всякого роду і причиною нещастя.

Хай це послужить вам для того, щоб розуміти життя і щоб Закон залишався у вас живим у його цілісності, яку я освітлюю світлом милосердя.

Зайшла глибока ніч. Зірки нас бачать, а з ними – Бог. Підніміть погляд до зоряного неба і піднесіть дух до Бога. І без критики нещасних, які вже покарані Богом, і без високомірності, тому що ви не впали у їхні гріхи, пообіцяйте Богові і собі самим, що не впадете у безнадійність проклятих дерев у пустелі і долинах Єгипту.

Хай мир буде з вами!».

Він благословить усіх і прямує до далекої загороди кошари, оточеної простими відсіками, під якими пастухи настелили багато сіна і соломи для нічлігу слуг Господніх.

291. «Покликання – більше, ніж кров”; По дорозі в Сикамінон

Спокійний і сонячний ранок сприяє переходу через пасмо пагорбів у західному напрямі, отже до моря.

«Це добре, що ми дісталися гір у перші вранішні години. Ми не змогли б залишатися на рівнині при цій сонячній спеці. А тут – тінь і прохолода. Мені шкода тих, що йдуть римською дорогою. Вона добра для зими», – каже Матей.

«За цими пагорбами віє вітер з моря. Він завжди прохолоджує повітря», – каже Ісус.

«Ми поїмо он там, на узвишші. Вчора на пагорбі було так гарно, а звідти мас бути ще краще, тому що Кармель і море також, ще ближче», – додає Яків Алфея.

«Наша батьківщина – прекрасна!» – вигукує Андрій.

«Так! Ми справді маємо все. Покриті снігом гори і пологі, розлогі пагорби, озера, річки, всякого роду рослинність і моря також не бракує. Це справді земля прекрасного, яку оспівали наші псалмопівці, наші пророки, наші великі воїтелі і поети», – каже Тадей.

«Продекламуй кілька віршів, ти так багато знаєш», – просить Яків Заведея.

«Райською красою прикрасив він землю Юди.

Посмішкою своїх ангелів оздобив він землю Нефталі і річками він Небесного меду дав він солодкість фруктами землі.

Все творіння відрображається у тобі, Божа перлина, дана Богом своєму святому народові.

Солодшою від великих виноградин, що дозрівають на схилах твоїх гір, смачнішою від молока, що наповнює вим'я твоїх овець, п'янкішою від вина, що пахне квітами, які зодягають тебе. блаженна країно, – такою є твоя краса для серця твоїх синів.

Небо зійшло і стало рікою, що з'єднує між собою два коштовні камені, щоб зробити тобі бахраму і пояс для твоєї зеленої одежі.

Твій Йордан співає і одне з твоїх морів сміється, в тон час як друга нагадує тобі про те, що Бог є страшним. Вечорами здається, що пагорби, як веселі дівчата, танцюють на галявинах, а твої гори моляться в ангельські ранкові години, співають на сонячній спеці «Алилуя» або моляться, поєднані із зорями, твоїй силі, о всевишній Господи.

Ти не обмежив нас кордонами, але дав нам відкрите море, щоб нам сказати, що світ належнії, нам».

«Гарно, чи не правда? Справді і арію! Я був тільки на озері і в Єрусалимі. Роками я не бачив нічого іншого. І тепер також я знаю тільки Палестину. Але я переконаний, що нічого кращого на світі немає», – каже Петро, сповнений національної гордості.

«Марія говорила мені, що долина Нілу також дуже гарна», – каже Йоан.

«А чоловік із Ендору говорив про Кіпр як про рай», – додає Симон.

«Ну добре. Але наша батьківщина!..».

Апостоли, за винятком Іскаріота і Томи, що трохи спереду ідуть з Ісусом, продовжують вихваляти красоти Палестини.

Останніми ідуть жінки, які не можуть втриматися, щоб не назбирати квітів для своїх квітників, тому цю квіти гарні і будуть спогадом про цю подорож..

Орли, я думаю, цю це орлани білохвості або яструби, роблять великі круги над пагорбами і час від часу кидаються вниз за здобиччю. Між двома яструбами розгорілась суперечка, вони борються своїми клювами, так що летить пір'я. Це елегантна і запекла дуель, цю закінчується втечею переможеного, який, можливо, заховається на віддаленій горі, щоб там завершити своє життя. Так, принаймні, всі думають, тому що його втомлений політ схожий на політ умираючого.

«Зажерливість пішла йому на зле», – зауважує Тома.

«Зажерливість і впертість завжди погано кінчаються, як з тими трьома учора!.. Вічне Милосердя! 1II,о за жахливий жереб!» – каже Матей.

«Чи воші більш ніколи не виздоровіють?» – питає Андрей.

«Запитай Вчителя».

Ісус відповідає це питанням: «Було б краще запитати, чи вони навернуться. Тому що істинно кажу я вам, було б краще померти прокаженим і святим, ніж здоровим і грішником. Проказа залишиться на землі в і робу, гріхи ж, навпаки, залишаються у вічності».

«Твоя вчорашня проповідь мені дуже сподобалася», – каже Зелот.

«Мені ні! Для багатьох в Ізраїлі вона була занадто сувора», – каже Іскаріот.

«Ти до них належиш?».

«Ні, Вчителю!».

«Ну, то чому ж ти її засуджуєш?».

«Тому що вона могла б тобі зашкодити».

«Чи повинен я, щоб не відчути шкоди, робити спільні речі із грішниками?».

«Це ні! Ти був нездатним до цього. Але мовчати ти б повинен. Не ставати ворогом великим...».

«Мовчання – це згода. Я це одобрюю гріхи, ні малі, ні великі».

,,Але ти не бачиш, що сталося із Христителем?».

«Це є його слава!».

«Його слава! Мені здасться, це – його погибелі,».

«Переслідування і смерть через вірність обов'язку – це слава людини. Мученик завжди славний».

«Але зі смертю сам собі перешкоджає бути учителем; учням і членам родини спричинює страждання. Він не ухиляється від страждань, але він покидає інших у ще більших муках. У Христителя немає родичів, це правда. Але все ж він має обов'язки по відношенню до своїх учнів».

«Навіть якби він мав родичів, це б нічого не змінило. Покликання стоїть перед кров'ю!».

«А четверта заповідь!».

«Вона іде після тих, які говорять про Бога».

«Як дуже може страждати мати через свого сина – ти бачив учора...».

«Мамо! Ходи сюди!».

Марія поспішає до Ісуса і питає: «Чого Ти хочеш, мін Сину?».

«Мамо, Юда Іскаріот заступається за тебе, тому що він любить тебе і мене!».

«За мене? Яким чином?».

«Він хоче закликати мене до більшої обережності, щоб зі мною не сталося того, що ч нашим родичем, Христителем. І він каже, що слід мати співчуття до матерів; я мав би берегти себе ради Тебе, тому що так вимагає четверта заповідь. Що Ти на це думаєш? Я передаю Тобі слово, Мамо, щоб Ти з добротою повчила нашої о Юду».

«Я скажу, що я не любила б мого Ота більше від Нога, навіть, що я б почала сумніватися у Його Божественній природі, якби я побачила, що Він відходить від досконалості і принижує свої думки до людських розрахунків і залишає поза увагою надлюдські точки зору, що означає спасіння людей із любові до них на славу Божу. Я б ще Його любила, зведеного злою владою, мого Сина, із співчуття, тому що Він – мій Син, тому що Він був би нещасним, але більше не з тією повнотою любові, яку я приношу Йому тепер, бачачи Його відданим Господеві».

«Собі самому – маєш ти на увазі?».

«Господеві! Тепер Він – Месія Господа і повинен залишатися вірним Господеві, як кожен інший; навіть більше як кожен інший, тому що Він має місію, яка більша від усіх, що Він давав до цих пір і які коли-небудь будуть на землі. Само собою зрозуміло – Він отримує від Бога допомогу, що співвимірна до такої великої місії».

«Але якщо з Ним станеться лихо, то чи ти не оплакуватимеш це?».

«Усіма моїми сльозами. Але я плакала б сльозами і кров'ю, якщо б я побачила, що Він потерпів краху своїй вірності Богові».

«Це дуже применшує вину тих, які Його переслідують».

«Чому?».

«Тому що як ти, так і Він, гак би мовити, виправдовуєте».

«Не думай так. Провина завжди та сама в очах Божих, чи ми вважаємо її неминучою, чи думаємо, цю жоден ізраїльтянин не сміє прогрішитися перед Месією.

«Жоден ізраїльтянин? А якщо б це були язичники – це не було б те саме?».

«Ні. Для язичників це була б тільки провина проти собі подібного. Ізраїль знає, хто є Ісус».

«Багато хто в Ізраїлі цього не знає».

«Вони цього не хочуть знати. Вони навмисне не вірять. До відсутності любові приєднується тому ще н невіра, вона заперечує надію. Три основні доброчесності потоптані, а це немала провина, Юдо. Це – важка провина! Провина, що є духовно важчою, ніж явна ненависть проти мого Сина».

Юда, який не знає, що відповісти, нахиляється, щоб зашнурувати сандалі; він трохи відстає.

Вершину, а краще кажучи узвишшя поблизу вершин, виступ, що видається зовсім уперед, наче він також хотів би поспішати до блакиті безкінечного моря, досягнуто. Густий дубовий ліс надає цьому милому і пахучому гірському гребеневі, що схиляється до розташованого поблизу морського узбережжя, колір чистого смарагду. Просто навпроти лежить величне пасмо гір Кармелю. В глибині, біля підніжжя гори з виступом, який виглядає так, наче хоче піднестися у польоті, після поліп на півдорозі до узбережжя с вузька долина з глибоко розташованим водопадом. Останній повинен в дощовий час бути дуже повноводним, тоді як зараз висок до срібної нитки посередині русла. Струмок поспішає до моря і при цьому заторкує підніжжя Кармелю.

Вздовж струмка біжить шлях, вивищений на правому боці русла, який з'єднує місто посередині дуги побережжя з внутрішньою частиною країни, можливо із Самарією, якщо я правильно зорієнтована.

«Місто – Сикамінон», – каже Ісус. Ми досягнемо його вечором. Зараз відпочинемо, тому що спуск вимагає зусиль, хоч він прохолодніш і короткий».

Вони сидять навкруг і говорять один з одним і з жінками, а на простому вертелі печеться ягня; певно, подарунок пастухів...

292. До учнів із Сикамінону: «Себе самих спопелити»

Саме на березі струмка, що лежить на низовині, зустрічає Ісус Ісаака з багатьма відомими і невідомими учнями.

Серед відомих знаходяться начальник синагоги із «Обманливих вод». Тимотей, ще Йосиф з Емаусу, звинувачений у квовозмішанні, юнак, що дав свого батька похоронити іншим, щоб ніш за Ісусом, Степан, прокажений Авель, зцілений біля Хоразиму, і його товариш Самуель. Тут є і перевізник із Єрихону, Соломон і багато, багато інших, яких я знаю, але про яких я абсолютно більше не знаю, завоювання Ісаака та інших учнів, який я назвала, що слідують за основною групою у надії знайти Ісуса.

Зустріч сердечна, радісна і сповнена пошани. Ісаак сяє із радості, коли побачив Вчителя і може показати Йому свої отари; а н нагороду він просить про слово Ісуса для юрби, цю йде за Ним.

«Ти знаєш спокійне місце, де можна зібратися?».

«На найбільш зовнішньому краї гольфу є покинутий пляж.. Там є рибальські хатинки, що останнім часом стояли порожніми, тому що вони нездорові і час риболовлі для певних риб закінчився. Рибалки подалися за червоною рибою у Сиро-Фінікію. Багато з них вже вірять у Тебе, тому цю чули Твої промови у приморських містах або про Тебе розповідали їм учні; вони залишили мені життя, щоб ми могли там перепочити. Туди ми повертаємося після кожної місії. '1 ому цю на цьому узбережжі багато роботи; багатьма речами воно зовсім зіпсоване. Я хотів би проникнути аж до Сиро-Фінікії, але це можливо тільки морським шляхом, тому що сонце занадто сильно палить узбережжя, щоб могти це зробити пішки. Але я пастух, а не моряк і серед нас тут нема нікого, хто вмів би плисти під вітрилами».

Ісус, Який уважно слухає, злегка посміхаючись і трохи нахилившись, тому що Він дуже високий у порівнянні з маленькими пастухами, відповідає: «Хай Бог допоможе тобі з огляду на твою покору. Якщо мене тут знають, то це є твоя заслуга, мій учне! А тепер ми спитаємо людей з озера, чи вони чуються в змозі іти під вітрилами на морі; якщо так, тоді ми разом поїдемо у Сиро-Фінікію». І Він повертається, щоб знайти Петра, Андрея, Якова і Йоана, які жваво розмовляють з деякими учнями, тоді як Юда Іскаріот на задньому плані робить компліменти Степанові, а Зелот з Варфоломеєм і Филипом знаходяться біля жінок. Інших четверо – біля Ісуса.

Четверо рибалок негайно підходять: «Чи ви б змогли вийти човном у море?» – питає Ісус.

Четверо здивовано переглядаються. Петро, роздумуючи, щипає себе за волосся. Тоді він питає:

«Але куди? Чи далеко в море? Ми - рибалки прісноводдя...».

,,Ні, вздовж узбережжя до Сидону».

,,Гм, я думаю, це можна зробити. Що ви думаєте?».

«Я теж так думаю. Море і озеро, по суті, те саме – вода», – каже Яків.

«Це буде навіть краще і легше», – каже Йоан.

«Цього я якраз не знаю. З чого ти це взяв?» – питає його брат.

«Із його любові до моря. Якщо хтось щось любить, то бачить тільки хороші сторони. Якщо ти так любитимеш жінку, то будеш досконалим нареченим», – жартує Петро і любовно поторсав Йоана.

«Ні, я кажу це, тому що бачив у Аскалоні, що маневри такі самі, а їзда – приємна», _ відповідає Йоан.

«Тоді ходімо!» – вигукує Петро.

«Але все ж було б краще мати ч нами когось місцевого. Ми не знаємо цього моря і його особливостей», – зауважує Яків.

«О! Про те я не думаю! Ми маємо з собою Ісуса! Раніше я не був таким упевненим, але з тих нір, як Він заспокоїв озеро! Їдьмо, їдьмо з Вчителем до Сидону. Можливо там можна зробити щось добре», – каже Андрей.

«Тоді ходімо. Я знайду човни на завтра. Хай Юда Симона дасть тобі калитку».

Апостоли й учні у святковому настрої, особливо ті, що вже добре знають, Ісуса. Вони повертаються, обходять місто і досягають зовнішнього краю бухти, що як зігнута рука видається у море.

Там стоять лише кілька жалюгідних будиночків, які розсипані на вузькому гравієвому узбережжі і становлять найбідніший квартал міста, в якому живуть лише періодично. А будники – це кубики з потрісканими стінами, пошкодженими солоною водою і віком. Вони всі зачинені. Коли учні їх відчиняють, будиночки показують свою закінтюжену убогість і запас посуду, що обмежується найнеобхіднішим.

«Гляньте, вони дуже зручні і чисті, хоч і не гарні», – каже Ісаак, що переймає обов'язки господаря.

«Гарними вони не є, ці бідні малі халупи. «Обманливі води» були проти них царськими палацам. І все одно то один, то інший скаржився...», – бурчить Петро.

«Але для нас вони благословення».

«Звичайно! Найважливіше – мати дах над головою і любити себе взаємно. Поглянь на нашого Йоана! Як ти поживаєш? Де ти був?».

Але Йоан із Ендору, який посміхається Петрові, поспішає із пошаною назустріч Ісусові, щоб привітати Його сердечними словами.

«Я не дозволив йому іти, тому що він недобре почувався... Він краще залишається тут. Він так добре вміє обходитися із жителями і тими, що хочуть щось дізнатися про Месію...», – каже Ісаак.

Справді, чоловік із Ендору ще худіший, ніж раніше. Але його обличчя веселе. Худість облагородила його риси. Він схожий на людину, яку уже заторкнуло двояке мучеництво тіла і духа.

Ісус розглядає його і питає: «Ти хворий, Йоане?».

«Не більше, ніж перш я познайомився із Тобою. Але хвороба стосується тільки мого тіла. У душі, якщо я це правильно визначаю, все більше загоюються мої особливі рани».

Ісус глянув ще раз у його спокійно око і на його голову дещо запалими висками, і більш нічого не каже. Він кладе йому свою руку на плечі, входячи ч ним у малий будиночок, куди принесли мисочки з морською водою для втомлених ніг і глеки зі свіжою водою, щоб втамувати спрагу. Надворі, на простих столах, затінених рідким листям в'юнких рослин, готується їжа.

І гарно дивитися в час, коли опускаються вечірні сутінки і море шепоче свою вечірню молитву, як Ісус вечеряє з жінками й апостолами. Вони сидять за шершавими столами, а інші – сидячи частково на землі, частково на табуретках чи перевернутих корзинах, утворюють круг навколо головного стола. Вечеря скоро закінчена і зі столів швидко прибрано, тому що посуду майже немає, тільки для найважливіших гостей. Море чорне, кольору індиго у все ще безмісячній ночі і його вся сила проявляється у цю сумну і своєрідно урочисту годину на морському узбережжі.

Ісус, чия висока і світла постаті, добре вирізняється серед все темніших сутінків, піднімається з-за столу; прямує всередину малої групи учнів, тоді як жінки відходять вбік. Ісаак з іншим чоловіком запалюють на пляжі малі вогні, які служать для освітлення і щоб тримати подалі полчища комарів, що походять можливо зі стоячих вод поблизу.

«Хай миру буде з усіма вами!»

Милосердя Боже збирає нас ще до встановленого часу і дає нашим серцям взаємну радість. Я перевірив їх усіх, ці ваші серця, що добрі по суті, як це засвідчує ця ваша присутність тут. Ви, що є ще духовно недосконалими, як це показують певні реакції, чекали мене, щоб формувати себе по мені. У вас присутня все ще стара людина Ізраїлю зі всіма уявленнями її упередженнями. Із неї не вийшла – як з личинки метелика – нова людина, людина Христа, що має від Христа широкий, повний світла, милосердний основний закон і ще більше великодушну любов. Але не засмучуйтеся, що я дослідив нас і читав у ваших серцях. Вчитель повинен знати своїх учнів, щоб могти звільнити їх під їхніх помилок. І вірте мені, якщо він є добрим вчителем, то не посилиться від найбільш обтяжених помилками, а ще більше буде намагатися виправити їх. Ви знаєте, що я – добрий вчитель.

А тепер давайте розглянемо спільно ці реакції й упередження і зважмо причини, що привели нас сюди. І в радості, що нас об'єднує, давайте будемо хвалити Господа, Який завжди уміє зробити з індивідуального добра добро загальне.

Я почув із ваших уст, як дуже ви подивляєте Йоана з Ендору і саме тому подивляєте, що він визнає себе наверненим грішником. На тій переміні, що сталася в ньому, він вибудовує свої проповіді і переконує багатьох, яких він хоче привести до мене. Це правда, він був грішником. Тепер він – учень. Багато із вас його заслугою прийшли до Вчителя. Отож ви бачите, як саме через ці засоби, які стара людина Ізраїлю зневажала б, Бог створює новий народ Божий.

Тепер я прошу вас утриматися від усякою неблаговидного присуду щодо присутності однієї сестри, яку старий Ізраїль ніколи не зміг би визнати ученицею. Я сказав жінкам, що вони повинні іти на спочинок. Але не стільки бажаючи їм спочинку, ніж більшою мірою, щоб мати можливість пояснити одне навернення в святий спосіб і захистити вас від гріха супроти любові ближнього і справедливості, я дав цей наказ, який, звісно, засмутив учениць.

Марія із Магдали, найбільша грішниця в Ізраїлі, яка немає вибачення за свої гріхи, повернулася до Господа. І від кого вона може очікувати довір'я і милосердя, як не від Бога і Слуг Божих? Весь Ізраїль, а з Ізраїлем чужинці, що є серед нас, які її дуже добре знають і зараз її проклинають, тому що вона не бере участі у їхній розпусті, осуджують і висміюють це воскресіння.

Воскресіння – це вірне слово. Оживити тіло – це не найбільше чудо. Це завжди відносне чудо, тому що одного дня воно буде анульоване смертю. Я даю неоживленим у тілі, але воскреслим у дусі безсмертність. І тоді як тілесно мертвий не поєднує свою волю воскреснути із моєю, отож не співдіє у своєму оживленні, то в тому, хто воскресає у дусі, дійова воля; добра воля с необхідною для його навернення.

Я не кажу це, щоб оправдатися. Богу одному повинен я скласти звіт. Але ви – мої учні. Мої учні мають бути пішими Ісусами. У вас не повинно бути жодного незнання і жодного із тих старих прогрішень, переч які багато хто тільки називається, що поєднаний із Богом.

Все сприйнятливе для добрих вчинків. Також те, що здається до цього найменш підходящим. Якщо щось здається на волю Божу, навіть якщо воно таке безжиттєве, холодне і брудне, то може стати рухом, полум'ям і чистою красою. Для прикладу, я приведу вам притчу із книги Макавеїв.

Коли Неємія був відісланий царем Персії назад у Єрусалим, то хотіли скласти жертви у відбудованому храмі на очищеному вівтарі. Неємія згадав, що у момент арешту персами священиків, призначені для служби Богові, взяли вогонь із вівтаря і заховали його у темному

місці в одному глибокому сухому колодязі однієї долини. І вони зробили це так старанно, що тільки вони знали, де знаходиться священний вогонь.

Згадавши це, Неємія звелів прийти онукам цих священиків, щоб послати їх до місця, таємну назву якого передавали через покоління від батька до сина і щоб вони принесли священний вогонь, яким треба було б запалити жертвенний вогонь.

Але коли онуки спустилися у потаємний колодязь, то не знайшли ніякого вогню, а мутну воду, брудне, що погано пахне насичене болото, яке проникло туди, прийшовши із клоак зруйнованого Єрусалиму. Вони повідомили про це Неємію. Але той накачав взяти цієї води і принести її йому. Після того він накачав поставити на вівтар Дрова, а на дрова – жертву, і окропив усе брудною водою. Народ здивовано спостерігав, а вражені священики виконували шанобливо накази тільки тому, що вони були дані Неємією.

Але що за сум у їхніх серцях! Що за недовіра! Як хмари на небі роблять день похмурим, так і сумнів у серцях меланхолійно налаштовував людей.

Але сонце розірвало хмари і зійшло своїми променями на вівтар, і, окроплене брудною водою, дерево на вівтарі почало горіти, в той час як священики співали складені Неємією молитви і найкращі гімни Ізраїлю, аж поки не була спалена вся жертва. Щоб покачати народові, що Бог може творити чуда і з менш придатною матерією, яку використовують для доброї мети, Неємія розпорядився, щоб решту води вилили на великі камені. І, окроплені таким чином, брили скал були охоплені полум'ям і спопеліли у великому світлі, що ішло від вівтаря.

Кожна душа є священним вогнем, що покладений Богом на вівтар серця і служить для того, щоб спалювати жертву життя любов'ю до Творця. Кожне життя с жертвою спалення, якщо воно добре основане; кожен день є жертвою, якщо він піднесений у святості.

Але приходять розбійники, гнобителі людей і людських душ. Вогонь ховається у глибокому колодязі не через святу необхідність, а через плачевну дурість. І там, затоплений стічними водами притонів розпусти, він стає брудним і важким болотом, поки священик не спуститься у цю глибину і не винесе бруд на сонячне світло, і не поєднає його із своєю власною жертвою.

Тому що, це ви повинні знати, недостатньо тільки героїзму каянника. Це потребує також героїзму того, хто навертає. Він повинен навіть випереджати інший, тому що душі рятуються нашою жертвою. Тільки так можна досягнути тою, що болото перетвориться у полум'я і Бог споглядатиме на принесену жертву як досконалу і приємну Його Святості.

І оскільки цього ще недостатньо, щоб переконати світ у тому, що покаянний бруд горить краще, як звичайний вогонь, навіть якщо це священний вогонь, який служить для

того, щоб спалювати дерево і жертву, цей покаянний бруд стає таким могутнім, що може спалювати навіть каміння, отож негорючу матерію.

І ви не питаєте себе, хто дає цьому бруду таку властивість? Ви цього не знаєте?

То я скажу вам це: у жарі покаяння сплавляється полум'я з полум'ям від Бога; полум'я, що піднімається, із полум'ям, що сходить; полум'я, що жертвує себе у любові, з полум'ям, що дарує себе, люблячи. Ідеться про обійми двох, які люблять себе, які віднайшли себе, які поєднуються й утворюють одне єство. І оскільки більшим є полум'я від Бога, то воно виступає з берегів і заливає, і пожирає полум'я покаянного бруду, тепер уже не обмежене полум'ям істоти, а безконечне полум'я несотвореної істоти: Всевишнього, Всемогутнього, Вічного Бога.

Це є великі грішники, що воістину навернулися; що благородно віддалилися наверненню, нічого не залишивши від минулою; які першими спалили самі себе у своїй обтяженій гріхами частині полум'ям, що виникло із їхнього бруду і що поспішає назустріч милості, і торкнулося її.

Істинно, істинно кажу я вам, багато каміння в Ізраїлі будуть окроплені вогнем Божим завдяки цим гарячим вогненним мечам, які горітимуть все сильніше аж до розпаду людської природи і які продовжуватимуть спалювати каміння, байдужість, незнання і страхи землі з їхнього трону у небі. Вони стануть справжніми надприродними запалювальними скалами, що збирають світло Трійці і віддзеркалюють його на людство, щоб запалити його Богом.

Я повторюю вам, я не потребую оправдовувати свої вчинки, але я хочу, щоб ви увійшли в мої думки і зробили їх своїми. На тепер і на інші подібні випадки у майбутньому, коли я більше не буду з вами.

Фарисейська підозра заплямувати Бога, коли ви приведете до Нього грішника, що кається, не повинна ніколи утримувати вас від такої справи, що є досконалим вінцем місії, для якої я вас призначив.

Майте завжди перед очима, що я не прийшов врятувати святих, але грішників! Ви маєте робити те саме; тому що учень не стоїть вище учителя і якщо це у мене не викликає відрази – брати за руку покидьки людства, які визнали свою тугу за небом і вести їх, ликуючи до Бога, тому що це – моє завдання і тому що кожне окреме таке завоювання є оправданням мого очоловічення, моєї відмови від безкінечності: то і ви не смієте боятися робити те саме, тому що ви, обмежені люди, всі більше чи менше пізнали недосконалість, оскільки ви тої самої властивості, що й грішні брати, і вас я вибрав на спасителів, щоб моя справа продовжувалася на землі від століття до століття, так наче сам я ще живу на ній у столітньому існуванні. І так буде, тому що єдність моїх священиків утворить животворну частину великого тіла Церкви, живильним духом якої буду Я. І навколо цієї животворної

частини будуть збиратися всі незліченні частинки вірних, щоб створити одне тіло, яке буде назване моїм ім'ям. Але якщо відсутня животворна сила у священичій частині, то звідки тоді зможуть мати життя незліченні частинки?

Істинно міг би дати моєму життю проникнути до найвіддаленіших часточок і пройти резервуари і канали, які закупорені і непотрібні, і не виконують свого завдання. Тому що дощ падає там, де хоче, і добрі частинки, які від себе хочуть життя, жили б все-таки моїм життям. Але чим би тоді було християнство? Поряд – існування душ і душ. Вони були б близько один до одного, і все ж розділені резервуарами і каналами, які більше не об'єднують і більше не розподіляють животворну кров, що іде з одного-єдиного центру, але утворюють мури і безодні поділу, через які частинки, говорячи по-людськи, сприймали б себе вороже, тоді як їхні в надприродний спосіб засмучені душі сказали б: «Ми ж були братами і ще почуваємося ними, хоч ми і розділилися». Співіснування, ніякого злиття. Ніякого організму. І на цю руїну скорботно сіяла б моя любов...

І далі. Не думайте, що це стосується тільки релігійних поділів. Ні, це стосується також усіх тих душ , які залишаються самотні, тому що священики вагаються підтримати їх, зайнятися ними і любити їх, діючи при цьому супроти своєї місії, яка полягає в тому, щоб говорити і робити, що я говорю і роблю. Отож, прийдіть усі до мене, і я поведу вас до Бога!

Тепер ідіть в мирі! Хай Бог буде з вами!».

Люди повільно розсіюються, і кожен іде до свого будиночку. І Йоан з Ендору, який робив нотатки, коли Ісус говорив, сівши до жару вогнища, щоб могти бачити, що він пише, тепер встає. Але Ісус спиняє його і каже: “Залишися ще трохи при своєму Вчителеві». І він тримає його побіч себе, поки всі не віддаляються.

«Ходімо до скал на краю води. Місяць піднімається все вінце, можна бачити дорогу».

Йоан погоджується, нічого не відповівши. Вони віддаляються десь метрів на двісті від будинків і сідають на велику скельну браму, про яку я знаю, чи це кусок портової дамби, чи остання, що виринає з води, скеля скельного рифу, який лежить у морі, чи руїна будинку, якої о проковтнуло море, котре впродовж століть все більше проникає на сущу.

Я тільки знаю, що з берега можна туди потрапити, поклавши ступню на виступи скелі, що служать наче сходинки, і що скеля з другого боку спадає прямо в море і занурюється у синьо-зелену воду. Оскільки зараз приплив, то скельна брила оточена півкругом води, яка шумить, легко плещеться до цієї перепони, а потім відкочується назад із шумом колосального видиху, щоб врешті замовкнути. Мить опісля ця синкопірована музика з її регулярним шумом, плескотом і мовчанням починається знову.

Вони сідають на вершину цієї кам'яної маси, яку омиває морс. Місяць проклав срібну дорогу по воді і зафарбував море у темно-синій колір, морс, що перед сходом місяця було нічим іншим, як тільки чорнуватою рівниною у темряві ночі.

«Йоане, ти не скажеш своєму Вчителеві, чому страждає твоє тіло?».

«Ти знаєш це, Господи. Але не кажи «страждає», кажи «спопеляється». Це точніше і Ти це знаєш, і Ти знаєш також, що воно спопеляється, ликуючи. Дякую, Господи! І я також впізнав себе у бруді, що став полум'ям. Але я не буду мати часу запалити скелі. Господи, тому що незабаром помру. Я задуже страждав від ненависті світу і задуже ликую із любові до Бога. Але я не сумую за життям. Тут я зміг би ще грішити і прогрішитися у місії, до якої Ти нас призначив. Вже два роки я провинився у своєму житті. У своїй місії вчителя, чому що там я мав можливість формувати себе самої о, а я цього не зробив, і як супруг, тому що я не зумів виховати свою жінку. Логічним чином я не чумів виховати себе самою. Отож і не зміг навчити інших. І тепер я міг би провинитися у моїй місії учня, я а не хотів би провинитися перед Тобою. А тому хай буде благословенна смерть, коли вона прийде, щоб віднести мене туди, де не можна більше грішити!

Якщо б я не мав завдання учня, який вчить, я взяв би жереб жертви; який найближчих до Твого. Ти сказав це сьогодні ввечері: «Спочатку себе самого спопелити».

«Йоане, це жереб, який ти терпиш, чи жертва, яку ти складаєш?».

«Жертва, яку я складаю, якщо Бог не відкине з презирством бруд, що став вогнем».

«Йоане, ти дуже покутуєш».

«Всі святі це роблять, а Ти – перший. Це справедливо, щоб так робив і той, який так багато виправив. Але можливо ти вважаєш, що моя жертва не вгодна Богові? Ти забороняєш її мені?».

«Я ніколи не перешкоджаю добрим поривам душі, яка любить. Я прийшов, щоб проповідувати ділом, що у стражданнях – підкупленім і в болі – спасіння. Я не можу сам собі заперечувати».

«Дякую, Господи. Це буде моїм завданням!».

“Що ти писав, Йоане?».

«О Вчителю. Часами у старому Феліксі зринають звички вчителя. Я думаю про Марґціама. Він має перед собою все життя, протягом якого він буде проповідувати про Тебе, а через свій вік він не присутній на Твоїх проповідях. І тому я хочу записати деякі повчання, які Ти нам даєш, і які дитина не чула, тому що була заглиблена у свою гру, чи не була з нами. У твоїх словах, навіть найменших, стільки мудрості! Твої невимушені промови – уже повчання, особливо коли воші стосуються речей повсякдення кожної людини, дрібниць, що по суті є все ж підвалинами життя, тому що разом вони складають велику вагу, яка вимагає

терпіння, витримки і покори, щоб бути витриманою у святості. Набагато легше здійснити один єдиний героїчний вчинок, ніж тисячі маленьких вчинків, які вимагають постійної готовності доброчесності. І все ж не здійснюють великої справи, чи доброї, чи злої, – я знаю те, що стосується злої – якщо перед тим не нагромадили великої кількості малих і, здавалося б, незначних справ. Я почав убивати, коли втомлений кокетливістю моєї жінки, кинув її перший зневажливий погляд. Я записав для Марґціама твої малі науки. А цього вечора я мав потребу занотувати Твою велику науку. Я залишу мою роботу хлоп'яті, щоб він довго пам'ятав старого вчителя, щоб він мав і те, чого інакше не мав би. Це буде його величним скарбом. Твої слова! Ти це мені дозволиш?».

«Так, Йоане! Але будь спокійним, як це море. Це було б занадто обтяжливим для тебе, мандрувати на цій спеці; апостольське життя – істинний жар сонця. Ти вже так багато боровся у своєму житті. Зараз Бог кличе тебе до себе у цьому лагідному світлі місяця, який все зм'якшує і очищує. Іди в любові Божій. Я кажу тобі: Бог задоволений тобою!».

Йоан з Ендору хапає руку Ісуса, цілує її і шепоче: «І все ж було б гарно говорити світові: «Ходи до Ісуса!».

«Ти будеш це говорити ч раю, тому що і ти будеш запалювальним шклом. Тепер ходімо, Йоане! Я охоче почитав би те, що ти написав».

«Ось тут воно, Господи. Завтра я дам Тобі також інший звиток, на якому я записав інші слова».

Вони спускаються вниз зі своєї скелі і повертаються назад до своїх будиночків у ясному місячному сяйві, яке гальку на березі перетворило у срібло. Вони вітаються, Йоан нахилившись, Ісус його благословляючи, поклавши руку на його голову і бажаючи йому свого миру.

293. У Тирі:

«Наполегливість – велике слово»

У перші вранішні години Ісус прибуває перед місто на березі моря. Вслід за Його баркою пливуть ще чотири. Місто своєрідним чином видається у море, наче побудоване на язику суші; більшою мірою наче вузький язик суші частини міста, що виступає в море, був би поєднаний із частиною міста на суходолі. Дивлячись із моря, це схоже на великий гриб, причому капелюх гриба лежить на хвилях, тоді як коріння вросло в узбережжя. Вузький масив суші утворює ніжку. По обидва боки знаходяться по гавані. Одна, відкрита на північ, менше захищена і в ній повно човнів. Південна краще захищена і там повно великих кораблів, які прибувають або відпливають.

«Ми повинні були пливти, – каже Ісаак і показує на гавань із малими човнами. – Там рибалки».

Вони об'їжджають навколо острова і я бачу, цю вузький масив суші є штучною дамбою, яка пов'язує острівець із суходолом. По цій споруді і кількості кораблів я роблю висновок, якою багатою і активною має бути торгівля цього міста. За містом височіють за рівниною гарні пагорби, а вдалині видніється великий Гермон і Ливанський гірський масив. Я думаю, що це одне з міст, які я бачила із Ливану.

Човен Ісуса пливе на рейді в північну гавань, але не швартується, а ч допомогою весел маневрує повільно вперед і назад, поки Ісаак не виявляє тих. кого шукає, він голосно гукає їх.

Наближаються два гарні рибальські човни, і екіпаж нахиляється над меншими човнами учнів.

«Вчитель з нами, друзі! Ходіть, якщо ви хочете почути Його слово! Під вечір Він повернеться нараду Сикамінон»,– каже Ісаак.

«Ми йдемо негайно. Куди нам іти?».

«У спокійне місце. Вчитель не буде виходити у Тирі і не ніде у місто на суходолі. Він буде промовляти із барки. Виберіть тінисте і захищене місце».

“Пливіть за нами до скель, там є спокійні і тінисті бухти. Ви можете там вийти на берег».

Вони пливуть у північніше розташоване заглиблення.

Стрімкий берег захищає від сонця. Місце пустинне і тому чайки та дикі голуби летять над морем і повертаються з великим криком до своїх гнізд у скелях.

Інші береги приєдналися до провідного човна і утворили таким чином маленький флот. На задньому плані цього маленького гольфу є слід пляжу. Справді тільки слід: маленьке, усіяне камінням місце. Але до ста осіб він може прийняти.

Вони виходять, використовуючи широку скельну брилу, що виступає з глибокої води як природній трап, а тоді всідаються на піщаному узбережжі, який виблискує через відкладення солі. Це – худорляві, обпалені сонцем і морем чоловіки. Короткі спідні одежі залишають непокритими худі сильні руки і ноги. Чітко вирізняється відмінність цієї раси з присутніми юдеями, менше впадає в очі відмінність із галилеянами. Я хочу сказати, що ці сиро-фінікійські чоловіки мають набагато більшу схожість із далекими філистимлянами, ніж з сусідніми народами.

Ісус повертається до узбережжя спиною і починає говорити.

«У книзі Царів написано, що Господь накачав Іллі в час посухи і голоду, який мучив країну впродовж трьох років, піти в Саренту у країну Сидону.

Господь не залишав без засобів свого пророка, щоб він був нагодований у всякому місці; він також не послав його у Сарепту, тому що це місто було багате на продовольство. Навпаки, люди були там на межі голодної смерті. Отож чому Господь послав Іллю туди?

Жила у Сарепті жінка прямих помислів. Благочестива вдова, мати хлоп'яти. Вона була бідною і самотньою, але не бунтувала через жахливе покарання; вона не була егоїстичною у своєму голоді і неслухняності. Бог хотів її винагородити і подарувати їй три чуда. Одне – через воду, яку вона дала спраглому; одне – через малий хліб, який вона спекла на чолі, маючи лише пригорщу борошна; одне – через гостинність, яку вона виявила пророкові. Він подарував їй хліб і олію, життя сина і знання слова Божого.

Ви бачите, що акт любові насичує не лише тіло, забирає біль смерті, але і навчає душу у мудрості Господній.

Ви дали притулок слугам Господнім, а він сам дає за це Слово Мудрості. В цю країну, в яку Слово Боже не приходить, воно приносить добре діло. Я можу порівняти вас з єдиною жінкою у Сарепті, котра прийняла пророка. Ви тут також єдині, хто приймає пророка. Тому що якщо б я зійшов на землю у місті багатих і можновладних, то вони б мене не прийняли; дуже зайняті купці і моряки не звернули б на мене увагу і мій прихід не мав би змісту.

Тепер я залишаю вас і ви питаєте: “Але хто ми? Жменька людей. Що ми маємо? Краплину мудрості». І все ж я кажу вам: я залишаю вас і даю вам доручення провіщати годину Спасителя. Я залишаю вас і повторюю слова пророка Іллі: борошно у посудині не закінчиться. Олії не зменшиться, – поки не прийде той, який наділятиме ще щедріше.

Ви це вже зробили. Тому що тут є фінікійці, змішані ч людьми з того боку Кармелю. Це є знак того, цю ви говорили те, що вам було сказано. Погляньте, як ця пригорща борошна і ця краплина олії не вичерпуються, а постійно прибувають. Продовжуйте збільшувати їх. А якщо це вам здається своєрідним, щоб Бог вибрав вас для цієї праці, тому що вважаєте себе до цього непридатними, то говоріть слово великої о довір'я: “Я буду робити, що ти мені сказав, тому що я довіряю твоєму слову».

«Вчителю, але як ми повинні поводитися із цими язичниками? Цих тут ми знаємо завдяки риболовлі. Спільна праця об'єднує нас. Але інші?» – питає один рибилка з Ізраїлю.

«Спільна праця об'єднує нас, кажеш ти. Чи не повинно би нас об'єднувати і спільне походження? Бог створив ізраїльтян, але і фінікійців також... Ті з рівнини Сарон, а ті з Галилеї не відрізняються під цих цього побережжя. Рай створений для всіх людських дітей. І приходить, Син Чоловічий, щоб вести своїх людей до раю. Метою є – здобути Небо і принести радість Отцеві! Отож ідіть тієї самою дорогою і любіть себе духовно, так як ви зараз любите себе завдяки роботі».

Ісаак багато скачав нам, але ми хотіли б знати ще більше. Чи було б можливо, щоб ми мали для себе учня, оскільки ми такі віддалені?».

«Пошли нам Йоана із Ендору, Вчителю! Він надається до цього, тому що привик жити серед язичників», – пророкує Юда Іскаріот.

«Ні, Йоан залишиться з нами!», – рішуче відповідає Ісус.

Тоді він звертається до рибалок: «Коли закінчується ловля пурпурових риб?».

«До настання осінніх бур. Після того море дуже схвильоване».

«Тоді ви повертаєтесь у Сикамінон?».

«Так, і в Кесарію також.. Ми забезпечуємо римлян рибою».

«Тоді ви зможете там знову зустрітися з учнями. Тим часом терпеливо чекайте».

«Тут у моїй барці є чоловік, якого я не хотів мати. Він прийшов, так би мовити, в твоє ім'я».

«Хто це?».

“Молодий рибалка з Аскалону».

«Хай він прийде і прийде до мене».

Чоловік іде до борта і повертається ч юнаком, який досить збентежений, тому що є предметом такої великої уваги.

Апостол Йоан впізнає його. «Це один з тих, хто дав нам рибу, Вчителю». І він піднімається, щоб привітати того. «Отож ти прийшов, Ермастею? Сюди? Ти сам?».

«Сам. Я не наважився іти в Капернаум... Я залишився на узбережжі з надією...».

«З надією?».

«Побачити твого Вчителя».

«Він ще не є твоїм Учителем? Чому ти ще невпевнений, друже? Ходи до світла, що чекає на тебе. Поглянь, як він дивиться на тебе і посміхається тобі».

«Як мене будуть терпіти?».

«Вчителю, ходи на хвильку до нас».

Ісус піднімається і йде до Йоана.

«Він не наважується, тому що чужинець».

«Для мене немає чужинців. Де твої товариші? Чи вас не було багато?.. Не засмучуйся! Ти один витримав. Але і через тебе одного я щасливий. Ходи зі мною!».

Ісус ч новим завоюванням повертається назад на своє місце.

«Давайте передамо його Йоанові із Ендору», – каже він до Іскаріота. Тоді він звертається до усіх.

«Одна і руна гірників опустилася у шахту, де вони знали, що заховані скарби, які все ж були глибоко всередині землі. Вони почали конати. Але порода була твердою, а робота – виснажливою.

Багато хто втомився, покидав свої кирки і пішов геть. Інші висміювали провідника групи і поводились ч ним як ч дурним. Знову ж інші сварилися через свою долю, свою роботу, свою країну, метал, гнівно били у надра землі і кремсали жили на нічого не варті уламки. Коли вони потім побачили, що вони спричинили тільки руйнацію і не отримали жодного прибутку, то і вони пішли звідти. Залишився лише найвитриваліший. Він працював обережно, щоб пройти шари землі, нічого не зруйнувавши. Він робив спроби, конав глибше і видовбував землю. Нарешті покачалася блискуча коштовна жила. Витримка гірника була винагороджена найчистішим металом, який він відкрив. Він чумів провести багато робіт, отримати багато пошани і знайти багато покупців: тому що всі хотіли мати трохи цього металу, який був знайдений тільки завдяки витримці, там, де ледачий або гнівливий не досягли нічого!

Але над знайденим золотом треба ще тривалий час працювати, щоб воно стало гарним і придатним для золотаря. Якщо золото після того, як його викопали, не хоче більше терпіти над собою жодної обробки, то залишиться грубим непридатним металом.

Отож ви бачите, що недостатньо першого захоплення, щоб дістатися до мети, чи то апостол, чи то учень, чи вірний. Це потребує наполегливості!

Ермастей мав багато друзів. У першому захопленні всі пообіцяли прийти. Він прийшов один. Численні мої учні і їх буде все більше. Але тільки третя частина половини залишиться до кінця. Вистояти! Це – велике слово. Для всіх добрих справ.

Чи ви закидаєте тільки один раз сіті для ловлі пурпурових риб? Ні, ви готові закидати їх годинами, днями і місяцями, а в наступному році повернутися на те саме місце, тому що ця робота забезпечує нам хліб і благополуччя для нас і наших сімен. Чи хочете ви інакше діяти по відношенню до речей, які далеко важливіші, тому що вони стосуються інтересів Бога і наших душ, якщо ті є віруючі: інтересів наших і наших братів, якщо ви є учні? Істинно кажу вам, щоб добути пурпур для нічних одеж, треба вистояти аж до кінця.

А тепер залишимося добрими друзями, поки не прийде година повернення. Так ми краще пізнаємо себе...».

І вони розсіюються по скелястому побережжю і варять раків, яких вони знаходять у скельних тріщинах, і риб, яких вони ловлять малими сітями. Тоді вони сплять на ложах із висушених водоростей у печерах, утворених на скелястому березі землетрусами і ударами хвиль, в той час як небо і море цілуються на горизонті в осліплюючій блакиті. Чайки

постійним хороводом виконують, свої польоти з моря до гнізд, і їхні крики і биття їхніх крил разом з ударами хвиль є єдиними голосами, які можна почути в ці години літньої задухи.

294. До учнів із Сикамінону: «Віра»

Населення Сикамінону, гнане цікавістю, цілий день оточувало місце, де учні очікували повернення Вчителя. Благочесні жінки тим часом не гайнували часу, а попрали запорошені і просякнуті потом одежі, так що на узбережжі видніється весела виставка цих одеж, які сохнуть на вітрі під сонцем. І оскільки заходить вечір і піднімається вологість солоної води, то вони поспішають розтрясти і розтягнути н усіх напрямках ще вологі випрані речі, перш ніж їх скласти, щоб вони могли бути передані з рук в руки акуратно відповідному власникові.

«Давайте негайно віднесемо Марії її одежі», – каже Марія Алфеєва. І вона додає: «Вона змушена була вчора і сьогодні сидіти в кімнатці без повітря!..».

Так я дізнаюся, що відсутність, Ісуса тривала довше, ніж один день і Марія із Магдалени мала одну єдину одежу, повинна була усамітнитися, поки її позичене плаття не висохло.

Сузана відповідає: “На щастя, вона не скаржиться. Я не вірила, що вона така добра».

«Вона така смиренна, маєш ти сказати, і така скромна. Бідне дитя! Це справді сатана мучив її! Звільнена моїм Ісусом від нього, вона знову стала тим, чим була дитиною».

Отак перемовляючись, вони повертаються в дім із випраними одежами.

Тим часом Марта у кухні зайнята тим, щоб приготувати страви, а Діва очищує у мідній мисці овочі, щоб зварити їх потім до вечері.

«Глянь, все сухе. Все чисте і складне. Це справді було необхідно. Піди до Марії і віднеси їй одяг», – каже Сузана, передаючи Марті одежі.

Скоро потому обидві сестри повертаються разом. «Дякую нам обом! Бути змушеною багато днів носити одну одежу, не мавши змоги її поміняти – це для мене щонайбільша жертва», – каже, сміючись, Марія із Магдали... Тепер я здаюся собі цілком свіжою».

«Піди і сядь надворі. Там віє гарний вітерець; це буде тобі добре, після того як ти так довго була заперта», – зауважує Марта, яка є меншою і менш пишною за свою сестру і може носити плаття Сузани чи Марії Алфеєвої, коли її власне було у пранні.

«Цього разу було так. Але на майбутнє давайте зробимо собі малу суму, як учениці, і так уникнемо цих незручностей», – каже Магдалена.

«Чому? Ти маєш намір слідувати за Ним, як ми?».

«Звичайно! Якщо Він не числить мені протилежне. Тепер я піду до берега, щоб подивитися, чи вони не повертаються. Чи вони будуть тут сьогодні ввечері!».

«Я сподіваюся на це, – відповідає Марія, Діва. – Я турбуюся, тому що Він пішов у Фінікію. Але я знаю, що Він має при собі апостолів і що фінікійці є кращими від багатьох інших людей, які на Нього чекають. Коли я ішла до криниці, то мене зупинила одна мати і спитала: «Ти є біля Вчителя із Галилеї, Якого вони називають Месією? Тоді ходи і подивися на мою дитинку. Вже рік її мучить гарячка». Я пішла слідом за нею у її малий дім. Бідне створіння! Воно схоже на вмираючу квітку! Я скажу це Ісусові».

«Тут є інші, що прагнуть зцілитися. Більше зцілення, ніж науки», – каже Марта.

«Людина навряд чи є цілком духовною. Вона відчуває сильніше голос і потреби тіла, ніж духа», – відповідає Діва.

«Але багато хто після чуда стає відродженим до життя духа».

«Так, Марто! І це теж є причиною, чому мій Син творить стільки чудес. Із доброти до людини, але також і щоб в цей спосіб вивести її на дорогу, якою би інакше багато хто не пішов».

Йоан із Ендору, який не пішов із Ісусом, повертається в дім, а з ним багато учнів, які ідуть до своїх пристановищ.

Майже водночас повертається Марія Магдалена і каже: «Вони ідуть! Це ті п'ять човнів, що відпливли учора на світанку. Я добре їх впізнала».

«Вони будуть втомлені і спраглі. Я хочу принести ще більше води. Джерело дуже свіже!» – і Марія Алфеєва залишає дім із своїми глеками.

«Ходімо назустріч Ісусові. Ходіть», – каже Діва. І Вона йде ч Магдаленою і Йоаном з Ендору, а Марта і Сузана з розчервонілими обличчями залишаються біля плити і намагаються доварити вечерю.

Вздовж берега вони потрапляють на малий мол, де прив'язані інші рибальські човни. Звідси можна добре охопити оком весь гольф і місто, яке дає йому назву. Видно також п'ять барок, що швидко наближаються, лежачи трохи косо з напнутими слабким північним вітром вітрилами. Вітер сприяє їм і є полегшенням для втомлених спекою чоловіків.

«Поглянь, як Симон та інші вміють добре обходитися із вітрилами. Вони з великою легкістю пливуть слідом за човном лоцмана. Ось уже риф позаду і вони роблять дугу, щоб обійти течію, яка досить сильна в цьому місці. Гляньте... Тепер все добре! Скоро вони будуть тут», – каже Йоан із Ендору. Барки і справді все більше наближаються і вже видно їхніх пасажирів.

Ісус разом з Ісааком у першому човні. Він випрямився і Його висока постать з'являється у всій своїй вражаючій величі, поки наступне вітрило не закриває Його на кілька

хвилин. Барка, що робить поворот, пропливає носом повз жінок, щоб в'їхати у захисний мол. Ісус вітається, посміхаючись, в той час як вони прямують до місця, де пристає барка.

«Хай Бог благословить Тебе, мій Сину!» – вітає Марія свого Ісуса, цю сходить на трап.

«Хай Бог благословить тебе. Мамо. Ти турбувалася? Ми не змогли знайти учнів у Сидоні, кого ми шукали. Отак ми доїхали аж до Тиру. Там ми його знайшли. Ходи, Ермастею! Слухай, Йоане, цей юнак хоче отримати науку. Я хочу довірити його тобі».

«Я не хочу тебе розчарувати, якщо смію навчати його у Твоєму слові. Дякую, Вчителю! Тут багато чекають на Тебе», – відповідає Йоан із Ендору.

«Тут є також мала хвора дитина, мій Сину, і мати потребує Тебе».

«Я негайно іду до неї!».

«Я знаю де це. Вчителю. Я відведу Тебе. Ходи і ти, Ермастею! Познайомся з безкінечною добротою нашого Господа», – каже чоловік з Ендору.

Із другої барки висідає Петро, з третьої – Яків, із четвертої – Андрій, а з п'ятої – Йоан, четверо лоцманів, за якими слідують інші апостоли й учні, які були біля них, тепер збираються навколо Ісуса і Марії.

«Ідіть додому! Я зараз прийду. Тим часом приготуйте вечерю і скажіть тим, що чекають, що я буду говорити вкінці вечора».

«А якщо є хворі?».

«Спочатку я хочу їх зцілити, вже навіть перед вечерею, щоб воші могли щасливо піти додому».

Вони розділяються. Ісус з чоловіком із Ендору і Ермастеєм іде до міста, ;і інші повертаються до свого пристановища на покритому гравієм узбережжі, переповідаючи все, що вони побачили і почули: щасливі, як діти, що повертаються до матері. Юда Іскаріот теж щасливий. Він показує усім пожертви, які дали йому ловці пурпурових молюсків, я перш за все – гарну в'язку коштовних пурпурових молюсків.

«Це – для Вчителя. Якщо Він це не носитиме, хто зміг би тоді це носити? Вони відізвали мене вбік і скачали: «У нас у човні пурпурові молюски і також ми маємо перлину. Уяви собі! Що за скарб! Я не знаю, як нам могло так пощастити. Але ми охоче віддаємо їх тобі для Вчителя. Ходи, щоб на них подивитися». Я пішов туди, щоб вдовольнити їх, в той час як Вчитель відійшов у грот для молитви. Це були чудові корали і перлина, невелика, але гарна. Я сказав їй: “Не обкрадайте себе цих речей. Вчитель не носить жодної прикраси. Дайте мені краще трохи цього пурпуру. Ним я прикрашу Його одежу». Вони дали мені цю в'язку. Вони неодмінно хотіли дати мені все. Візьми це. Мати, і зроби з цього гарну одіж для нашого Вчителя. Але справді зроби це. Тому що якщо Він побачить в'язку, тоді віддасть

розпорядження нам продати її і роздати бідним. А нам подобається бачити Його одягненим так, як Він цього заслуговує. Чи не так?”

“О так, це так! Я страждаю, коли бачу, як Він відходить у гурт інших так просто зодягнений. Він є царем, вони – меншими від жалюгідних рабів, але вони прикрашені і начищені, і тому поглядають на Нього, як на бідняка, що їх недостойний!» – каже Петро.

“Ти бачив, як сміялися пани Тиру, коли прощалися із рибалками?» – питає його брат.

“Я сказав їм: “Соромтеся! Собаки ви є! Одна нитка Його білої одежі більш вартісна, ніж усі ваші френзлі», – каже Яків Заведея.

«Оскільки Юда це одержав, то було б гарно, щоб одежа була готова до свята зелених хижок», – каже Юда-Тадей.

«Я ще ніколи не ткала пурпур. Але я спробую», – каже Марія, Найсвятіша Мати, і при цьому торкає легкий м'який лоток, що має розкішний колір.

«Моя ненька має досвід цього. Ми зустрінемо її у Кесарії. Вона докаже це Тобі, а Ти швидко навчишся, тому що Ти робиш усе дуже добре. Я зроблю борти для вирізу на шию, рукави і край одягу: пурпур на білому полотні чи сніжно-білій шерсті з пальмовим узором чи розетками, як на мармурі святині, і знаком Давида посередині. Це було б дуже гарно” – каже Магдалена, досвідчена у цих справах.

Марта додає: «Наша мама зробила цей узор на одежі Лазаря, яку вона виготовила йому для подорожі у його помістя в Сирії, коли він переймав їх у володіння. Я зберегла її, тому що це була остання робота нашої мами. Я пришлю її тобі».

«Я її скопіюю і при цьому молитимусь за вашу маму».

Дійшли до будиночків. Апостоли розсіваються, щоб зібрати усіх, котрі прагнуть Учителя, особливо хворих...

Ісус повертається назад із Йоаном із Ендору і Ермастеєм. Він, вітаючись, проходить повз тих, що товпляться перед будиночком. Його усмішка – благословення.

Йому відрекомендовують хворого на очі, який внаслідок гнійного запалення очей майже осліп; він зцілює його. Далі на черзі ще один, який, очевидно, страждає на малярію і жовтий як китаєць. Ісус зцілює і його.

Потім приходить жінка, яка випрошує особливою чуда. Її груди – без молока, і вона показує Йому дитину, якій лише кілька днів. Дитина виснажена і цілком червона, наче має гарячку. Жінка плаче: «Ти бачиш, нам, жінкам, наказано підкорятися чоловікові і народжувати. Але що це дає, якщо ми потім маємо дивитися, як голодують діти? Це третя дитина; двох я уже поклала в гріб через пересохлі і руди. Цей помирає уже зараз, тому що прийшов на світ у гарячу пору року. Інші жили, одне – десять місяців, інше – шість місяців, і

я плакала більше, ніж коли б вони померли від іншої хвороби. Якби я мала своє молоко, тоді б цього не сталося...».

Ісус глянув на неї і каже: «Твоє дитя буде жити. Май довіру. Іди додому, і, як тільки прийдеш туди, дай своїй дитині груди. Май довіру!».

Жінка слухняно відходить із бідною дитиною, що безперервно жалібно плаче як кошеня, а жінка притискає її до серця.

«Але чи буде у неї молоко?».

«Звичайно».

«Я кажу, що її дитина житиме, але вона все ж не буде мати молока. Це вже буде чудо, якщо дитя житиме далі. Воно напівмертве від голоду».

“А я кажу, що у неї буде молоко».

«Так!».

«Ні!».

Погляди різні, як люди. Ісус іде вечеряти. Коли Він повертається, щоб проповідувати, натовп ніс збільшився, тому що в місті поширилася звістка про чудо над хворою дитиною, яку Ісус зцілив від гарячки зразу ж після свого прибуття.

«Я даю вам свій мир, щоб він підготував ваш дух до моїх слів. В бурі голос Господа не може добитися до вас. Кожне схвилювання шкодить мудрості; тому що вона мирна, оскільки сходить від Бога. Схвилювання, навпаки, іде не від Бога, і тому що турботи, страхи і сумніви с ділами злою, який хоче мучити дітей людських їх від Бога.

Я хочу розповісти вам наступну притчу, щоб ви краще зрозуміли цю науку.

Один селянин мав багато дерев і виноградників на своїх полях, які рясно плодоносили. Серед виноградників був один особливо благородний, яким той дуже пишався.

Одного року цей виноградник пишно одягнувся в листя, але приніс мало плодів. Один знайомий скачав селянинові: «Це сталося тому, що ти його замало обрізав». Наступного року винороб добре обрізав виноградник, а той пустив рясне гілля і ще менше винограду. Інший знайомий сказав йому:

«Це сталося тому, що ти його задуже обрізав». Третього року чоловік залишив виноград у спокої, але цей не приніс жодної виноградини і мав дуже мало кволих і покритих іржею листків. Третій знайомий зробив таке зауваження: «Виноград всихає, тому що недобра земля. Спали його».

«Але чому? Це ж та сама земля, що і в інших, і я доглядаю його, як і доглядаю інші. 1 раніше він давав багато плодів».

Знайомий стиснув плечима і пішов геть.

Тут прийшов незнайомий подорожній і зупинився, щоб роздивитися селянина, який сумно прихилився біля стовбура бідного винограду. «Що з тобою? – запитав він. – Чи хтось помер у домі?».

«Ні. Помирає цей виноград, якого я дуже люблю. У нього більше немає соків, щоб приносити плоди. Одного року він заплодоносив менше, наступного – ще менше, а цього року – зовсім нічого. Я робив те, що мені радили, але це нічого не допомогло».

Незнайомий подорожній пішов на поле до виноградинка. Він поторкав листочки, взяв у руки грудку землі, понюхав, роздавив її поміж пальцями і підняв погляд на стовбур дерева, яке підпирало виноград.

«Ти повинен забрати це дерево. Цей виноград не плодоносить через нього».

«Але воно роками є його підпорою!».

«Відповідай мені, чоловіче, коли ти посадив цей виноград, яким був тоді він, і яким є це дерево?».

«О, виноград був гарним трирічним саджанцем. Я одержав його від іншого куща винограду, при садінні виконав велику ямку, щоб йому зразу було просторо, а перед тим розпушив землю довкола, щоб вона була м'якою для коренів і вони могли простягатися без зусиль. Я все дуже старанно підготував, а на дно ямки дав добрива. Корені, ти це знаєш, стають міцнішими, якщо зразу знаходять поживу. Менше я турбувався про в'яз. Він мав служити лише для того, щоб підпирати виноград. Тому я неглибоко посадив його біля саджанця. Я трошки нагорнув землі навколо обох молодих рослин і пішов геть. Обоє пустили корені, тому що земля добра. Виноград розростався рік від року, його любили, оберігали і підрізали. А в'яз мучився. Але я цим не переймався!.. Потім і він зміцнів. Ти ж бачиш, який він зараз гарний. Коли я іду сюди, то вже здалеку, наче башню, бачу, як височить у повітрі його верхівка. Він здається мені символом мого маленького царства. Спочатку його покривав виноград і не можна було бачити його гарного листя. Але тепер, поглянь, які гарні вони там вгорі проти сонця! Що за стовбур! Прямий і міцний. Він міг би роками підпирати цей виноград, навіть якщо він став би таким великим, як ті, яких взяли з собою ізраїльські розвідники на «струмку винограду». Тим часом...».

«Тим часом він його вбив. Все було добре для винограду: земля, розташування, світло, сонце і догляд, який ти йому дав. Але ось це дерево його вбило. Воно стало заміцне. Воно задушило коріння, воно відтягло усі соки, закрило йому все світло. Зрубай негайно це непотрібне і шкідливе дерево, і твій виноград оживе. А ще більше він оживе, якщо ти терпляче розпушиш йому землю і видалиш коріння в'яза, так ти будеш певний, що не підуть нові паростки. Коріння своїми найменшими розгалуженнями зітліють у землі і своєю смертю дадуть життя; як покарання за свій егоїзм – вони стануть добривом. Стовбур ти спалиш і так

він буде тобі корисним. Непотрібне дерево, яке тільки заважає, має бути викорчуване, щоб чим самим всі соки і сили могли потрапити до доброї і корисної рослини. Май довіру до того, що я тобі сказав, і ти будеш задоволений».

“Але хто Ти? Скажи мені, щоб я міг мати довіру».

“Я – мудрець. Хто вірить у мене – не ризикуватиме”, – і з тим відійшов.

Селянин залишився в деякій нерішучості. Нарешті він вхопився за пилку і покликав на допомогу своїх друзів.

“Але ти й дурний! Ти втратиш і в'яз, і виноград». «Я б обмежився тим, що зрізав би верхівку, аби дати винограду повітря. Більше нічого! Але ж він мас мати опору. Ти робиш непотрібну справу». Хто знає, що то був за один! Можливо, то був хтось такий, що тебе ненавидить, а ти цього не знаєш». «Чи божевільний», – відговорювали вони його.

“Я роблю те, що він мені сказав. Я маю до нього довіру».

І він спиляв в'яз при самому корені, а потім широко розкопав коріння обох дерев, терпляче спиляв корені в'яза, стежачи за тим, щоб не пошкодити корені винограду. Потім він знову закидав їх землею, а як опору дав винограду міцну залізну палю. На дощечці, яку він потім прикріпив до палі, він написав слово “довіра”.

Інші пішли геть, хитаючи головами. Настала весна. Обрізані лози покрилися безліччю бруньок, одягнених спочатку оксамитовою оболонкою, а потім огорнулися смарагдом листочків, що розвивалися. Нові пагони розросталися і вкрилися цвітом, а потім і малими ягідками. Більше ягід, аніж листя, – і останнє – велике, зелене і міцне, відповідно до двох, трьох і більшого числа грон. І кожне гроно – клубок м'ясистих соковитих розкішних ягід.

«І що ви тепер скажете? Чи було дерево винне у тому, що всихав мій виноград, чи ні? Чи добре я зробив, чи ні, коли написав на дощечці слово «довіра»? – запитав чоловік невіруючих своїх товаришів.

«Ти добре зробив! Ти щасливий, тому що зумів повірити і знищити минуле і те, що було вказане тобі, як шкідливе».

Це притча. Що ж стосується жінки із висохлою груддя – ось відповіді. Погляньте до міста!».

Всі дивляться в напрямку міста і бачать жінку, яка біжить до них, а дитину все ж не відняла від грудей, наповнених молоком. Дитина п’є з такою жадібністю, що аж захлинається. Жінка не дає себе спинити, аж поки не досягає Ісуса. Потім вона на мить віднімає малого від грудей і кричить:

«Поблагослови його, поблагослови його, щоб він жив для Тебе!».

Після того, як жінка заспокоїлася, Ісус каже: «На ваші припущення про чудо – маєте відповіді.. Притча має набагато ширший зміст, ніж малий епізод винагородженого довір'я. Ось це!

Бог посадив свій виноград, свій народ, на підходящому місці. Він забезпечив його всім, що було потрібне, щоб рости і процвітати та могти приносити все рясніші плоди. Він повинен був опиратися на свого вчителя, щоб могти краще розуміти Закон і зробити його своєю силою. Але вчителі захотіли перевершити законодавця і росли, росли, росли, аж поки самі себе не визнали сильнішими, ніж Вічне Слово. І Ізраїль став неплідним. Тому Господь послав Свої о мудреця з тим, щоб усі, які щирим серцем стурбовані в Ізраїлі через цю неплідність і пробували то одне, то інше згідно приписів і порад вчителів, які по-людськи є вченими, але в надприродному розумінні є неосвіченими і тому не знають, що є необхідним, щоб знову дати життя духу Ізраїля, щоб змогти уділити шукаючим справді благотворні поради.

Але що відбувається тепер? Чому Ізраїль не прибуває на силі, щоб знову стати міцним, як у золоті часи своєї вірності Господу? Тому що порада звучить: слід удалити усі речі, що як паразити шкодять святій справі; так і з Декалогу, який був даний без компромісів і лицемірства. Вони повинні бути видалені, щоб повернути винограду повітря, простір і поживу, щоб дати йому міцну, пряму, непохитну і єдину опору, котра носить сяюче ім'я «віра». Але ця поради прийнята не була.

Тому кажу я нам: Ізраїль загине, тоді як міг би знову піднятися і осягнути Царство Боже, якби увірував і благородно поправився, і цілковито змінився.

Ідіть у мирі. Хай Господь буде з вами!».

295. Ісус каже Магдалені:

«Я викую тебе вогнем і наковалнею»

Ще ніч, гарна ніч ч місяцем, що іде на спад, коли Ісус разом з апостолами і жінками, а також Йоаном із Ендору і Єрмастеєм тихо прощаються з Ісааком, єдиним, який не спить. Вони йдуть, вздовж узбережжя. Чується шурхіт кроків – легке ковзання сандалій по гравієвій поверхні; ніхто не говорить, аж поки останній будиночок не залишився позад них на кілька метрів. Хто спить у цих будиночках, чи у попередніх, той звичайно не зауважив тихого відходу Господа і Його друзів. Мовчання тотальне. Тільки море розмовляє з місяцем, котрий тепер заходить, щоб зробити місце ранкові, і розповідає піскові історію глибини своїми великими хвилями припливу, який піднімається і залишає на березі все вужчу суху полоску.

Цього разу жінки ідуть попереду з Йоаном, Зелотом, Юдою Тадеєм і Яковом Алфея, котрі допомагають ученицям долати малі рифи, які виринають то тут, то там, і покриті солоною слизькою вологістю. Алфея турбується про матір і Сузану, а Тадей нікому не передоручає честі вчяти маленьку руку Марії, щоб допомогти їй робити важкі кроки. Кожен тихо розмовляє зі своєю супутницею. Здається, наче всі хочуть поважати сон землі.

Зелот дуже жваво розмовляє із Марією Магдалиною, і я багато разів бачу, що Симон розводить руками, наче хоче сказати: «Так є, і нічого не зміниш». Але я не можу чути, що вони говорять, оскільки вони найдалі попереду.

Йоан лише час від часу говорить із своєю супутницею і вкачує на море і Кармель, західний схил якого ще білий від місячного світла. Можливо, він говорить про дорогу, якою вони ішли останній раз, коли заторкнули Кармель з іншого боку.

І Яків, який іде між Марією Алфея і Сузаною, говорить про Кармель. Він каже до своєї мами: «Ісус пообіцяв мені колись піднятися туди наодинці зі мною. Тоді Він мені одному хоче щось сказати, тільки мені одному».

«Що ж Він тобі хоче сказати, сину? Чи ти це мені розповіси?».

«Мамо, якщо це таємниця, тоді я тобі сказати не можу», – відповідає Яків із притаманною йому люб'язною посмішкою. Дуже кидається у вічі його схожість із Йосифом, нареченим Марії, схожість у рисах обличчя, а ще більше – у його спокійній лагідності.

«Для мами не існує таємниць».

«Я й не маю. Але якщо Ісус хоче вивести мене туди, щоб говорити зі мною цілком наодинці, то це є знаком того, що ніхто не повинен дізнатися, що Він мені скаже. А ти, мамо, є моєю дорогою мамою, яку я дуже люблю. Все ж Ісус стоїть над тобою і Його воля також... Але я хочу Його запитати, коли прийде та мить, чи я можу передати тобі Його слова. Ти задоволена з цього?».

«Ти забудеш запитати Його...».

«Ні, мамо, я тебе ніколи не забуваю, навіть якщо ти далеко. Якщо я щось гарне бачу чи чую, я завжди думаю: «Якби тут була моя мама».

«О мій дорогий! Поцілуй мене, мій сину!». Марія Алфеєва зворушена. Але зворушення не подавили її цікавості. Вона, помовчавши деякий час, робить нову спробу: «Ти сказав: Його воля. Отож ти зрозумів, що Він хоче повідомити тобі свою волю. Давай, принаймні, це ти можеш мені сказати. Це ж Він сказав тобі перед усіма».

«Насправді ми з Ним пішли вперед», – каже Яків, посміхаючись.

«Але ж інші могли це чути».

«Він небагато сказав мені, мамо. Він нагадав мені слова і молитву Іллі на Кармелі: «Я один залишився із пророків Господніх». «Вислухай мене, щоб цей народ пізнав, що ти є Господь, його Бог».

«І що Він тим хотів сказати?».

«Як багато речей ти хочеш знати, мамо. Іди все ж до Ісуса, Він це тобі скаже», – ухиляється Яків.

«Він, очевидно, хотів скачати, що залишився єдиним пророком в Ізраїлі після того, як ув'язнили Христителя, і що Бог ще довго має оберігати Його, поки не буде навчений народ», – каже Сузана.

«Гм! Я не думаю, що Ісус просить того, щоб довго залишатися на землі. Він ніколи нічого не просить для себе самого... Давай, мій Якове! Скажи це твоїй мамі».

“Цікавість – помилка, мамо; вона – щось непотрібне і небезпечне, деколи навіть щось болюче. Отож маєш гарну вправу для умертвлення...».

«О горе! Він же не скачав, що твій брат буде кинутий у в'язницю, а можливо і вбитий?» –питає Марія Алфеєва у цілковитому розпачі.

«Юда не є «всі пророки», мамо, хоч для твоєї любові з твоїх синів означає цілий світ...».

«Я думаю також про інших, тому що... тому що серед майбутніх пророків цілком певно будете і ви. Якщо... якщо залишишся тільки ти один... Отож це знак тою, що інші, що мій Юда... Ох!..». Марія Алфеєва залишає здивованих Якова і Сузану і біжить назад проворно, наче дівчинка, не чуючи питання, яке їй ставить Тадей. Вона, наче її хтось переслідує, підбігає до групи Ісуса.

«Мій Ісус... я говорила з моїм сином... про те, що Ти казав про Кармель, про Іллю... про пророків... Ти сказав, що Яків залишиться сам... А що станеться з Юдою? Він – мій син, Ти ж знаєш!». Вона не може віддихнути через страх і внаслідок швидкого бігу.

«Я знаю це, Маріє. І я знаю також, що ти щаслива, тому що він – мій апостол. Ти бачиш: ти маєш усі права матері, а я маю права Вчителя і Господа».

«Це правда... це правда... Але Юда – мій син!..» – Марія нестримно плаче.

«О, що за непотрібно пролиті сльози! Але все можна пробачити серцю матері. Ходи сюди, Маріє, і не плач! Я вже раз утішив тебе, і тобі я тобі пообіцяв, що твій білі, заслужив великі милості у Бога для тебе, для твого Алфея, для всіх твоїх синів...». Ісус поклав свою руку на плечі тітки і притягнув Ті до себе... Він каже до тих, що їх оточують: «Ідіть вперед!».

Потім, наодинці з Марією Клеопи, він знову починає говорити: «Я не сказав неправди. Алфей номер, взиваючи моє ім'я. Тим стерта його провина супроти Бога. Навернення до незрозумілого родича Месії, якого він спершу не хотів визнавати, заслужив йому твій біль,

Маріє! Твій новий жаль здобуде те, що невпевнений Симон і впертий Йосиф наслідують твого Алфея».

«Так... Але що Ти зробиш з Юдою, з моїм Юдою?».

«Я любиму його ще більше, ніж я люблю Його вже зараз».

«Ні, ні! У твоїх словах чується погроза! О Ісусе! О Ісусе!..».

Марія, Діва, також повертається, щоб втішати свою родичку у болі, причину якого вона ще не знає. Але коли своячка, що плаче побіч неї ще сильніше, розповідає їй про свій страх, вона стає блідішою за місяць.

Марія Алфеєва плаче: «Скажи ти Йому, що... що... мій Юда не повинен померти...».

Діва Марія, мертвенно бліда, каже: «Чи можу я просити це для тебе, коли я ніколи не прошу для мого Сина захисту від смерті? Маріє, кажи зі мною: «Хай станеться воля твоя. Отче, на небі, на землі і в серцях матерів». Сповняти волю Божу в домі синів – спасенне мучеництво для нас. матерів... А окрім того... Не сказано, що Юду вб'ють, чи він буде вбитий, перш ніж ти помреш, Твоя теперішня просьба, щоб він залишився живим до глибокої старості, якби вона тебе пригнічувала, якби ти побачила в Царстві істини й любові усі речі через світло Боже і твоє духовне материнство. Я впевнена, що ти тоді бажала б як блаженна і як мати, щоб Юда у своїй долі був подібним як відкупитель до мого Ісуса, і ти горітимеш тоді мати його швидше біля себе знову і назавжди! Тому що бути роз'єднаними зі своїми синами – це мука для матерів. Така велика мука, що вона, я думаю, триватиме як прагнення любові також у Небі, що прийме нас».

Плач Марії, такий виразний у тиші світанку, спонукує усіх повернутися, щоб дізнатися, що трапилось. Вони чують слова Діви Марії, і зворушення охоплює й інших.

Марія із Маґдали плаче і шепоче: «А я спричинила цю муку мамі уже на землі».

Марта плаче і каже: «Біль розлуки матері і дитини – взаємний».

І очі Петра також блищать, а Зелот каже до Варфоломея: «Що за слова глибокої мудрості, для того щоб пояснити те, що такс материнство блаженної».

«І як бачить блаженна мати речі: через світло Боже і одухотворене материнство... Це віднімає дихання, як сповнена світла таємниця», – відкачує Натанаїл.

Іскаріот каже до Андрея: «Материнство відмовляється від усякого тягару почуттів і стає, так би мовити, цілком крилами. Здається, наче ми бачимо наших матерів перетвореними у неосяжну красу».

«Це правда. Наша, Якове, любитиме нас так. Уяви собі, якою досконалою буде тоді любов!» – каже Йоан до свого брата і він єдиний, хто при цьому сяюче усміхається, так радісно зворушує його думка, що його мати досягає досконалої любові.

«Мені шкода, що я спричинив вам такий біль, – вибачається Яків Алфея. – Але вона більше здогадалася, ніж я їй сказав... Повір мені, Ісусе».

«Я це знаю, я це знаю. Але Марія працює над собою, а це удар, гірший, ніж скальпелем. Все ж він звільняє її від дуже великої мертвої ваги», – каже Ісус.

“Досить, мамо! Перестань плакати! Мені боляче, що ти страждаєш, як бідна жіночка, що не знає достовірності Царства Божого. Ти ніяким чином не схожа на матір братів Маккавеїв, – суворо докоряє Тадей, хоч і обнімає спою маму і цілує її в голову, у волосся із сивиною. – Ти наче дівчинка, що налякалася тіней і байок, які їй розказали, щоб її налякати. А ти ж знаєш, де ти мене можеш знайти: у Ісусі! Що за мама! Що за мама! Плакати ти мала б, якби тобі сказали, що в майбутньому я стану зрадником Ісуса, одним, що буде Йому невірним, проклятим! Тоді ти мала б плакати, навіть кривавими сльозами! Але якщо Бог мені допоможе, я ніколи не спричиню тобі цього болю, моя мамо. Я хочу бути з тобою всю вічність!».

Докір і пестощі, що послідували за ним, мають своїм наслідком те, що Марія Флфеєва, яка тепер зовсім засоромлена через свою слабкість, перестає плакати.

Світло на переході від ночі до дня послаблене, тому що місяць зник, а день ще не почався. Але скоро з'являється світло, спочатку свинцева, потім – сіре, пізніше – зеленкувате, потім – молочне з блакитним відтінком і нарешті цілком ясне, як безтілесне срібло. Мандрівка по вогкому гравію, від якого відійшли хвилі, мало втомлива, а око радіє при виді моря, яке стає все більше голубим, готовим запалати у діамантовому мерехтінні. Притому повітря зміщує своє срібло зі все інтенсивнішим прибуваючим рожевим, поки цей золотий рожевий колір світанку не стає наче криваво-червоним на морі, обличчях і полях. Контрасти стають все гарнішими, а барви все живішими і все досягає апогею, коли сонце переходить межу горизонту і кидає свій перший промінь на горн і схили, на ліси і луки, на широчінь моря і неба, і при цьому оживляє всі барви: чистий блиск снігу, індиго далеких гір, що перетворюються у зелену яшму, кобальт неба, що блідне, аби прийняти рожевий із прожилками нефриту і обрамлений перлами сапфір моря.

Сьогодні море – справжнє диво краси: не мертве у своїй пригнічуючій в'ялості, не кипляче у боротьбі ч вітрами, а велично оживляюче посмішкою хвиль, що злегка рябіють і відмічені лише маленькими коронами піни.

«Ще за сонця ми досягнемо Дори і підемо далі при його заході. Завтра у Кесарії закінчаться ваші зусилля, сестри. І ми також спочинемо. Ваш вічок напевне чекає вас там. Ми розстаємося... Чому ти плачеш, Маріє? Чи я маю сьогодні бачній всіх Марій плачучими?» – каже Ісус до Магдалини.

«Вона сумна, тому що повинна Тебе покинути», – вибачливо каже Марта.

«Не сказано, що ми скоро не побачимося знову».

Марія робить головою заперечливий кивок. Вона плаче не тому.

Золот пояснює: «Вона боїться, що без Твоєї присутності не зможе бути доброю... Вона боїться завеликих спокус, коли Тебе не буде поблизу, щоб утримувати демона на відстані. Вона саме про це зі мною говорила».

«Відкинь цей страх геть! Я ніколи не забираю назад ласку, яку дав. Ти хочеш грішити? Ні? Тоді заспокійся! Будь пильною – це так, але не бійся!».

«Господи, я плачу також, тому що у Кесарії... Кесарія повна моїх гріхів. Тепер я їх усвідомлюю... Я маю дуже багато страждати як людина».

«Це мені подобається. Чим більше ти страждаєш, тим краще. Тому що пізніше ти не будеш більше страждати під цих непотрібних мук. Маріє Теофіла, я нагадую тобі про те, що ти є дочкою сильного. Ти – сильна душа, і я хочу зробити тебе ще сильнішою. Я співчуваю слабкостям інших, тому що вони завжди були лагідними і сором'язливими жінками, враховуючи твоїх сестер. У тобі я їх не переношу. Я куватиму тебе вогнем і наковальнею, тому що в тебе така природа, яку так треба опрацювати, щоб диво твоєї і моєї волі не було зруйноване. Це ти повинна знати, і всі присутні чи відсутні, які могли б подумати, що я через свою велику любов до тебе став слабким супроти тебе. Я дозволяю тобі плакати з покаяння чи з любові, але не через іншу причину. Ти зрозуміла?».

Голос Ісуса проникливий і суворий.

Марія із Магдали намагається подолати сльози і зітхання. Вона сповзає на коліна, цілує стопи Ісуса і намагається сказати твердим голосом: «Так, мій Господи, я робитиму, що Ти хочеш».

«Тоді встань і полиши турботи!».